

အရှင်စတိန်

ရခိုင်ပုံသဏ္ဍာန်များ

PEAL®
CD VERSION©

အချစ်စတီဒီ

ဂျိုင်ပုံသေဝတ္ထုများ

ABOUT

Type - Daw Khin Si

Proof - U Myo Hlaing

Layout - U Khin Moun

*Warning : All illustrations are properties of their respective owner(s).
Not allow illegal copies.*

**- First Edition -
January, 1998**

မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၄၃၀/၉၇ (၆)
စာမူကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၅၁၂/၉၇ (၁၀)

ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်	.....	ပထမအကြိမ်
ထုတ်ဝေသည့် နှစ်၊ လ	.....	၁၉၉၈၊ ဇန်နဝါရီ
အုပ်ရေ	.....	၅၀၀
တန်ဖိုး	.....	၅၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ

ဦးရဲမြင့်၊ (၀၁၁၄၉)၊ တက်လမ်းစာပေ၊
 ၉၆၇၊ ပဒေသာရပ်ကွက်၊ စော်ဘွားကြီးကုန်း၊ အင်းစိန်။

ပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်ခင်စန်းစန်း၊ (၀၃၅၈၀) အောင်ကျော်ဖြိုးပုံနှိပ်တိုက်၊
 အမှတ် ၅၊ ဈေးလမ်း၊ အောက်ပုစွန်တောင်၊ ရန်ကုန်။

ပြန်ချိစာ

ရခိုင်သားကြီးစာပေ၊ အမှတ် ၅၅(B)၊ ကျွန်းရွှေဝါလမ်း၊
 ဘုရင့်နောင်ပွဲရုံတန်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မာတိကာ

ထုတ်ဝေသူအမှာ	
နိဒါန်း	
စာရေးသူ၏အမှာ	
ရက္ခပူရ ရခိုင်ပြည်	
ဒွါရာဝတီနှင့်ညီနောင်တစ်ကျိပ်	
ကောတုံကရာဇ်နှင့် နဂါးညီနောင်	
ဂူတောင်ကန်တောင်	
ဝေသာလီပြည် ဆည်းဆာဘီလူး	
မပျောက်ဆုံးနိုင်သော ရခိုင်မင်းလက်စွပ်	
ရက္ခိုင်ပြည် ဓညဝတီ	
နီလာပန်းတောင်း ကျောက်ပန်းတောင်း	
စန္ဒသူရိယဘုရင်	
ရခိုင်မဟာမုနိရုပ်တုနှင့်ပန်းပိုးရွှီခုနစ်ဆူ	
ရခိုင်စန္ဒြားမင်းများ	
ဝဖြိုးချုပ်တောင် ရခိုင်ပြည်ထောင်	
မင်းသားသုံးပါး	
မြုံထောင်၊ ဖလံထောင်၊ ရုံပြည်ထောင်မင်း	
မာန်အောင်နဂါးနှင့်အခြား	
ရခိုင်သမိုင်းဝင်မြောက်ဦးမြို့	
နရနမင်းခရီး	
ဘစောဖြူမင်း	
ဘဝရှင်မင်းပင်	
မငွေနှုဖြူ(စောသန္တာ)	
ဗိုလ်မိုးသီးနှင့် ခေါင်းလောင်းတူ	
မင်းဖလောင်း	
ငလိန်တမန်	
မီးရေသဝဏ်	
မပျောက်ဆုံးနိုင်သော ရခိုင်မင်းလက်စွပ်	
သီဟိုဠ်သူဌေးမြီးကြွေး	
ဘုရင်မင်းရာဇာကြီး	
မင်းခမောင်းဘုရင်	
ဘုရင်မင်းဟာရီ	
ကံသာမြို့	
သတိုးလှမင်းတရား	
စန္ဒသူဓမ္မရာဇမင်း	၂၃၈
ဥဂ္ဂါဗလသီရိသူဓမ္မရာဇာမင်း	၂၄၃
တန္တဗိုလ်မင်း စန္ဒဝိဇယရာဇာ	၂၄၇
နှင့်အခြား	

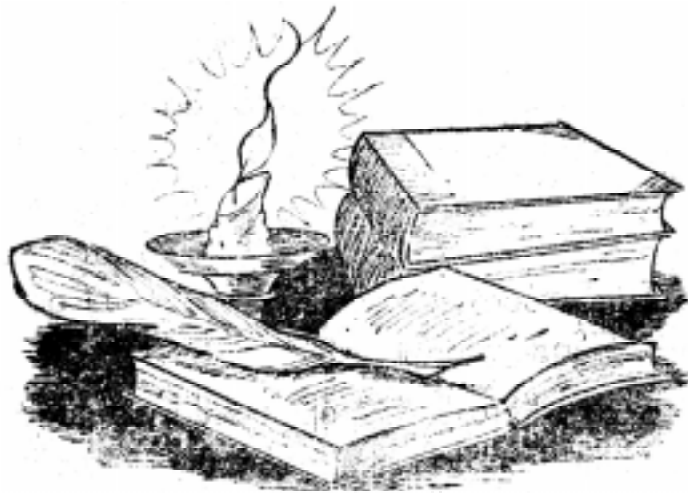
ထုတ်ဝေသူအမှာ

အရှင်စက္ကိန္ဒရေးသားသော ရခိုင်ပုံသေဝတ္ထု ပထမတွဲသည် (၁၉၉၁)ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ယင်းစာအုပ်မှာ ယခုအခါ အလွန်ရှားပါးနေပြီး ရှာ၍ပင်မရတော့ပါ။

ကျွန်တော်အား ဆရာတော်ထံမှ ရခိုင်ပုံသေဝတ္ထု ဒုတိယတွဲကို ရိုက်နှိပ်ရန်အတွက် စာမူပေးသောအခါ ကျွန်တော့် အနေဖြင့် ပထမတွဲကိုပါ တစ်ပေါင်းတည်း ထုတ်ဝေလိုသော ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော်အား လျှောက်ထားသောအခါ၌ ဆရာတော်၏သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်အရ ယခု ရခိုင်ပုံသေဝတ္ထုများစာ အုပ်ကို ယခင်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသော အမှတ်(၁)နှင့်ပူးပေါင်း၍ ထုတ်ဝေလိုက်ရပါသည်။

ရခိုင်စာပေမြှင့်မားတိုးတက်ပါစေ
ရခိုင်လှမြင့်
၁၅၊ ၁၊ ၁၉၉၈

ed ၇၆

ရခိုင်ဝတ္ထုပုံပြင်များကို မှတ်တမ်းတင်ရေး (ရခိုင်မဂ္ဂဇင်း ခေါင်းကြီးပိုင်း)

ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုတွင် ဝတ္ထု ပုံပြင်ပြောဆိုကြခြင်းသည် ယနေ့ထိတိုင် ထင်ရှားလူကြိုက်များလျက်ရှိနေသေးသည့် ရိုးရာအမွေဆက်ခံခြင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

ရခိုင်ရိုးရာပုံပြင်များတွင် ကျေးလက်ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်၊ သမိုင်းပုံပြင်၊ တိရစ္ဆာန်ပုံပြင်၊ စွန့်စားမှုပုံပြင်၊ ရိုးရာဂုဏ်ပြုပုံပြင်၊ ငလိမ်ငယ်ပုံပြင်၊ နတ်သမီးပုံပြင်၊ စိတ်ကူးပုံပြင်၊ ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာပုံပြင်၊ စကားပုံနိတိပုံပြင်၊ ဟာသပုံပြင်၊ အလွမ်းအဆွေးပုံပြင် စသည်ဖြင့် အမျိုးပေါင်းစုံလင်စွာ ဖူးပွင့်ဝေဆာနေသည့် ဥယျာဉ်ကြီးတမျှ ပြည့်စုံကုံလုံလှပေ၏။

ထို့ပြင် စာပေလင်္ကာ အဖွဲ့အနွဲ့များပါ ရောယှက်ပါဝင်သေးသဖြင့် နားဝင်ပီယံလည်း ဖြစ်စေသည်။ ရှေးရခိုင်စာဆိုတို့ကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာဇာတကပုံပြင်များ၊ သက္ကတစာပေလာ ဟိတောပဒေသပုံပြင်၊ ကြမ္မာဒိုက်ပုံပြင်စသည်များကို ဘာသာပြန်ဆိုကာ ရခိုင်ဝတ္ထုပုံပြင်နယ်ကို ချဲ့ထွင်ခဲ့ကြပေသည်။

ကြမ္မာဒိုက်ပုံပြင်သည် နောင်တွင် မြန်မာစာပေနယ်သို့ပါ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သဖြင့် ရခိုင်စာပေ၏ဂုဏ်သည် ပို၍ပွင့်လန်းသွားခဲ့ပေသေးသည်။ ဤဘာသာပြန်ပုံပြင်များကို နှုတ်ပြောနှင့် အရေးမှတ်တမ်းများအပြင် မြောက်ဦးခေတ်(အေဒီ ၁၄၃၀-၁၇၈၅)ကာလ၌ ဂူ၊ ကျောင်း၊ ဘုရားတို့၏ နံရံများနှင့် ပလ္လင်များတွင်ပါ ထုဆစ်ထားရှိခဲ့ကြသည်။

မြောက်ဦးမြို့တောင်ဘက် ပါးတော်တောင်ခြေတွင် သဘာဝကျောက်ဆောင်ရှစ်ခုပေါ်၌ တစ်ကြောင်းဆွဲ ကျောက်ထွင်းမျဉ်းများဖြင့် ရေးခြစ်ထားခဲ့သော ရှေးဦးကျူးကျော်လာသူများအား ဒေသခံတို့က တော်လှန်တိုက်ထုတ်လိုက်ကြပုံ ပန်းချီသည် ဝတ္ထု ပုံပြင်ကောင်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်သာမက ရခိုင်တွင် ရှေးအကျဆုံး စာမူရုပ်ပြဝတ္ထုဇာတ်လမ်းလည်း ဖြစ်နေလေသည်။

ရခိုင်စာပေသမိုင်းတွင် ဝတ္ထု ပုံပြင်များ၏ ဆွဲဆောင်မှုသည် ကြီးမားခဲ့သည်။ မင်းရေးပြည်ရေးကိစ္စတို့၌ ဘုရင်၏ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ချက်များ တည့်မတ်အောင် ဝတ္ထု ပုံပြင်များကို ကိုးကား၍ ရခိုင်ပညာရှိအမတ်ကြီးများက လျှောက်တင်ခဲ့ကြောင်း သာဓကများရှိနေပေသည်။

ရခိုင် ဝတ္ထု ပုံပြင်များသည် ရခိုင်လူမျိုးတို့ ဖြတ်သန်းလာခဲ့သော အတွေ့အကြုံများ၊ လူနေမှုဘဝများ၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ တွေးခေါ်ဆင်ခြင်မှု၊ အနုပညာ၊ စာပေ၊ ပျော်ရွှင်မှု၊ ဝမ်းနည်းမှု၊ ခံစားမှုစသည့် လူ့စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်းကို မီးမောင်းထိုးပြနေသည့် ကြေးမုံပြင်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ပေသည်။

ရခိုင်တို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာယဉ်ကျေးမှုကို ကိုယ်စားပြုသော ရခိုင်ဝတ္ထုပုံပြင်များသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တစ်ခွင်တွင် ပြန့်ကြဲလျက်ရှိနေပေသည်။

ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှု အဆောက်အအုံကြီးအတွက် အရေးပါလှသော ဝတ္ထုပုံပြင်များအား စုစည်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းသည်ပင်လျှင် ယဉ်ကျေးမှုကိုသာမက စာပေကိုပါ ထိန်းသိမ်းရာရောက်သဖြင့် တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်အလုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ဝတ္ထုပုံပြင်များကို စုစည်းထိန်းသိမ်းလျက် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်ကြပါစို့ဟု တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လိုက်ရပေသတည်း။

စာရေးသူ၏အမှာ

ပုံပြင်များသည် ထုံးပုံသက်သေအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဥပမာ သာဓကဆောင်ပြစရာအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အတုယူ ကျင့်သုံးစရာအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆုံးမသွန်သင်နိုင်ရန်လည်းကောင်း၊ ကလေးငယ်များ၏ အဖော်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တည်ထွင်မှု စိတ်ကူးယဉ်မှု အဖြစ်လည်းကောင်း၊ လူမှုခေလေ့ယဉ်ကျေးမှုစရိုက် ထင်ဟပ်စေမှုကို အဖက်ဖက်က ရှုမျှော်လျက် လည်းကောင်း၊ အတွေးအမြင်ဆင်ခြင်စဉ်းစား ဉာဏ်ရည်အစွမ်းအစ ထက်သန်စေရန်လည်းကောင်း ရှေးပဝေသဏီပင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရပေသည်။

ရခိုင်ကျေးလက်ကဗျာများကလည်း ပုံသက်သေပြသလို ဘုရား၊ ကန်၊ ကျောင်းရှိ သစ်ပင်များတွင် နားနေကြသော ကျေးငှက်များကို မပစ်ကြရန်၊ ပစ်ခဲ့ဖူးသဖြင့် ပျက်စီးဖူးသောအဖြစ်ကို ဤသို့စပ်ဆိုသတိပေးထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ကဇုပင်ဖျား၊ မုတ်ကားလည်းချီ၊ ရွှေကျီးနားလို့
ဒန်းနီပင်ဖျား၊ မုတ်ကားလည်းချီ၊ ရွှေကျီးနားလို့
ပစ်မေ ပစ်မေ၊ မပစ်ကဲ့အုံး။
အကျွန်ဟူသည်၊ ဖုံတစ်ကို ပြောပြမေအုံး၊
အဖရာမင်းကြီး၊ ဇေဝထီး၊ သံထီးမင်းကောင်း၊ ဘုရားပေါင်းကို
ပင်ထက်မှာနီ၊ မြဇုသီးကို၊ ငိုလို့တောင်း၊
အလောင်းတစ်ခါ၊ ပျက်ဖူးဟာ။

ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များ၊ တကယ့်ဖြစ်ရပ်ပုံပြင်များ၊ သမိုင်းထင်ပုံပြင်များ၊ ဒေသန္တရပုံပြင်များ စသည်ဖြင့် အစားစားရှိခဲ့ လေရာ ပုံပြင်များ၏အခန်းကဏ္ဍမှာလည်း ကျယ်ဝန်းများပြားခဲ့ပေသည်။ လူ့သမိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးရာ၊ ဓလေ့စရိုက်၊ တွေးခေါ်မှု၊ လူနေမှုတို့အတွက် ပုံပြင်များက ပြောပြလျက်ရှိနေပေသည်။

တိမ်မြုပ်နေသော လူမျိုးများ၏ သမိုင်းကိုလေ့လာရာတွင်လည်းကောင်း၊ သုတေသနပြုရာတွင်လည်းကောင်း၊ မနုဿ ဗေဒသုတေသီတို့အဖို့ တစ်တပ်တစ်အား အထောက်အကူရရှိစေလေသည်။ လူသားသည် နုနယ်ငယ်ရွယ်သောဘဝမှ ကြီးပြင်းလားခဲ့ရ၏။ မိဘတိုင်းသည် ကလေးတိုင်း၏လက်ဦးလမ်းပြများဖြစ်ကြ၍ လောကကြီးကို မြင်တွေ့ကြရ၏။

ထို့ကြောင့် လောကကို ရှုမြင်ကြရာ၌ မိဘလူကြီးများသည် အလွန်အရေးပါသော ဦးဆောင် ဦးရွက်များဖြစ်ကြချေ၏။ ကလေးနှင့်လူကြီးသည် ရှေ့နောက် ယှဉ်တွဲလျှောက်ခဲ့ကြရသော ဘဝအဖော်လည်းဖြစ်ကြပေ၏။ လူကြီးတို့သည် ကလေးများ ၏ အသိအမြင်ကို ပုံသွန်းလောင်း၍ ပေးခဲ့ကြရ၏။ ဘက်စုံ၊ အမြင်စုံ၊ အတွေ့စုံ၊ အသိစုံတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ပေးလာကြချေ၏။ ထို့ကြောင့် လူကြီးများ၏ ကျေးဇူးပြုခြင်းသည် အလွန်များလှပေ၏။ ကျေးဇူးမကင်းကြသည့်အလျောက် အပြုစုခံ ကလေးများ မှာလည်း လူရာမြောက်၍ ကျေးဇူးခံဖြစ်လာခဲ့ကြရပေ၏။

မြောက်ဦးခေတ် သာသနာပိုင် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးတို့သည် ရခိုင်နရပတိမင်းအား မိန့်ဆိုထားခဲ့သော အချက်ကို သတိရမိပေသည်။

“လောကီမှုတွင် မိဘ၊ ဆရာသမားတို့သည် သားသမီး တပည့်တပန်းတို့အား ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ ချမ်းသာ စီးပွားများပြားစေကြောင်း ကောင်းမြတ်သော အလေ့အကျင့်ဖြင့် ဆုံးမပဲ့ပြင်တတ်သောကြောင့် ကျေးဇူးအထူးကြီးလှသည်။ ရေမြေသခင် ဘုရင်မင်းမြတ်တို့လည်း ထို့အတူ ကျေးဇူးရှင်ကြီးပင်တည်း။”

(ယခုခေတ်တွင် အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရများလည်း ကျေးဇူးရှင်ကြီးများပင် ဆိုရာ၏။)

(ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်၊ ဒုတိယအုပ်၊ စာ ၂၁၄ မှ)

မိမိတို့လူကြီးများက ကလေးများအား ဤသို့ဤနည်းပြောပြခဲ့ကြ၊ ပြုစုပဲ့ပြင် သွန်သင်ဆုံးမခဲ့ကြသော အဖြစ်တို့ကို ပုံပြင်ဖွဲ့ကြည့်သင့်ကြသည်။ ထိုအခါ ဤပုံပြင်များသည် လူ့လောကတွင် လူကြီးမိဘ စသော ငါတို့လက်ချက်ပေတကားဟု ထင်မြင်ပေရာ၏။

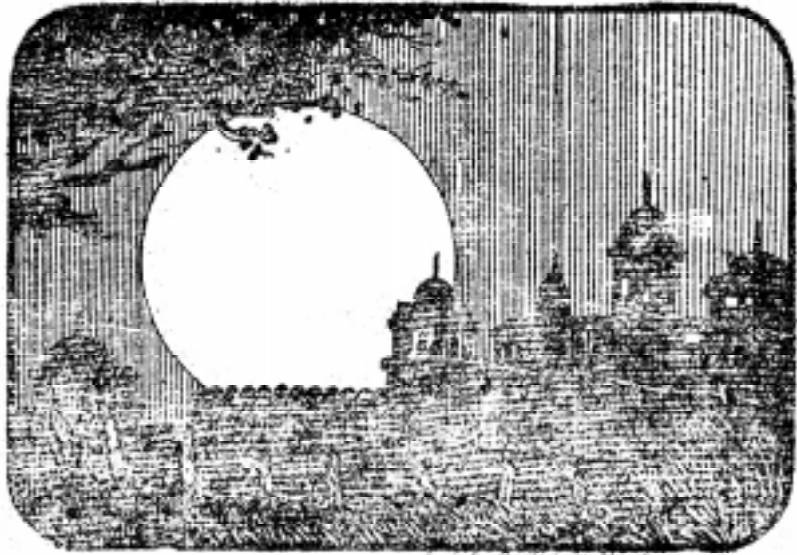
ထို့ကြောင့် မိမိတို့လက်ချက်၊ လက်သည်များကို ပြန်ပြောင်းသတိရစေလျက် လက်ဆင့်ကမ်းသွားရမည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏။ ယခုပုံသေဝတ္ထုသည် ရခိုင်သမိုင်း၊ ရခိုင်ပထဝီ သဘာဝ၊ ရခိုင်လူမှုအဆင့်အတန်း၊ ရခိုင်ရာဇဝင်ဖြစ်ရပ်၊ ရခိုင်ပညာရှင်များ စွမ်းအား ဂုဏ်ရည်၊ ရခိုင်စစ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့စရိုက်၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ပြိုင်ဆိုင်ယှဉ်ပြိုင်မှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆက်သွယ်မှု အကြောင်းခြင်းရာ စသည်များစွာအဖြာဖြာတို့ကို ဖော်ဆောင်ထားပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဗဟုသုတ၊ အသိအလိမ္မာ၊ သတ္တိစွမ်းအား၊ အဆင်အခြင်၊ သမိုင်းအမြင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်ရှုကွက်၊ နယ်မြေဒေသတို့ကို ထင်မြင်တွေးတောစေလျက် လူကြီးများက လူငယ်များအား သင်ပြပေးနိုင်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကလေးများအဖို့ ကလေးစာပေထွန်းကားမှု၊ ဖတ်ရှုနိုင်မှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားများအားလည်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးပူးပေါင်းဆက်ဆံရေး ပေါင်းကူးအဖြစ်လည်းကောင်း အကျိုးများနိုင်၊ ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်အပ်ပါသည်။

စာရေးဆရာ၊ စာပေဝါသနာရှင်များ၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေသူများဖြစ်ကြသော လူထုဒေါ်အမာ၊ မောင်စွမ်းရည်၊ မြအောင်နိုင်(လှကျော်စိန်)၊ ဗဂျီးကျော်(ဦးလှကျော်)၊ ဦးကျော်သိန်း(နှလုံးလှ)၊ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့တို့၏ တိုက်တွန်းအားပေးမှု၊ စာဖတ်ပရိတ်သတ်တို့၏ တောင့်တမှု၊ လိုအပ်သော ကူညီအားပေးမှုတို့ကြောင့် ထွက်ပေါ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း။

ဦးစက္ကိန္ဒ
မောင်တောမြို့။
၃၀.၇.၁၉၉၁

&uyl& &cljynf

လူသားတို့သည် ရှေးဦးကပင် အိမ်ထောင်မှုစနစ် ရှိလာခဲ့ကြ၏။ လင်မယားပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြရာမှ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားလာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ ကိုယ့်လင်၊ ကိုယ့်မယား၊ ကိုယ့်သားသမီးတို့နှင့် ကိုယ့်မိသားစုများ အုပ်စုဖွဲ့၍ နေထိုင်လာခဲ့ကြလေ၏။

မိမိတို့အား ရန်ပြုသူများကိုလည်း မိသားစု စုပေါင်း၍ ခုခံကာကွယ်ခဲ့ကြ၏။ တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်မှုများကိုလည်း ပြုလာခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်သူဘေးမှလွတ်၍ လူမျိုးဆက်တို့ တစ်စတစ်စ ပြန့်ပွားလာခဲ့ကြရလေသည်။

ယင်းမှတစ်ဆင့် အသိဉာဏ် တိုးတက်လာကြသောအခါ ဣန္ဒြေစောင့်ရှောက်မှု ပြုလာခဲ့ကြ၏။ ရာသီဥတုဒဏ်ကို ကာကွယ်ရှောင်ရှားရန် အသိုက်အအုံပြုလုပ်နေထိုင်ခြင်း ပြုလာကြ၏။ ကာလကြာသော် ရေကြည်ရာ၊ မြက်နုရာကို ရွေးလျက် ကျက်စားနေထိုင်လာကြလေသည်။

ထိုနောက် တစ်စတစ်စ အရှေ့အနောက် အရပ်ဒေသများမှ အာရှတိုက်၊ ဣန္ဒြေမြစ်ဝှမ်းသို့ စုရုံးရောက်ရှိလာခဲ့ကြ၏။ လာခဲ့ရသောလမ်းတစ်လျှောက်တွင်ကား အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးကို ကျော်လွှားဖယ်ရှားခဲ့ကြရလေ၏။

လူတို့သည် အုပ်စုနှင့်နေတတ်သူများဖြစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ရောက်ရာအရပ်၌ မိသားစုဖွဲ့၍ နေထိုင်ကြလေ၏။ နီးစပ်ရာ မိသားစု အုပ်စုအချင်းချင်း ပူးပေါင်းလျက် တစ်ဖန် အုပ်စုကြီးများ ဖွဲ့စည်းနေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြေမြစ်ဝှမ်းဒေသတွင် ပထမရောက်ရှိနေသောအုပ်စုနှင့် နောက်ရောက်လာသူများမှာ အုပ်စုချင်း ပူးပေါင်းရောယှက်သွားခဲ့ကြလေ၏။

ထိုနောက် ယင်းအုပ်စုများသည် အရှေ့တစ်ခွင်သို့ တစ်ဖန်ယှံ့နှံ့သွားကြ၏။ အုပ်စုများလာသောအခါ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စရိုက်တူသူများရွေးချယ်၍ အုပ်စုဖွဲ့ခဲ့ကြလေ၏။

ထို့ကြောင့် အပြစ်ကင်းသော အုပ်စု(ဗြဟ္မဏမျိုး)၊ အကျင့်သိက္ခာရှိသောအုပ်စု(မွန်လူမျိုး)၊ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသော အုပ်စု(ခမာလူမျိုး)၊ အမျိုးအနွယ်စောင့်ရှောက်လေ့ရှိသော (ရခိုင်လူမျိုး၊ ရက္ခသူ)ဟူ၍ ခံယူခဲ့ကြလေသည်။ ထိုလူမျိုးတို့က အခြေကျရာသို့ တစ်ဖန်နောက်မှလည်း ဝင်လာလေ့ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုအခါ ယင်းတို့၏ အနှောင့်အယှက်ကင်းရန် တစ်စတစ်စ ရှောင်ခွာရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြလေ၏။ ယင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြလေရာ တစ်ခုသောမြစ်ညာသို့ ရောက်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမြစ်ညာသည် လိပ်ကျောက်ကုန်းသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့ ကျောက်လုံးများရှိ၍ ကစ္ဆပနဒီမြစ်ညာဟူ၍ ခေါ်တွင်လာခဲ့ပေသည်။

ထိုတွင် ရခိုင်လူမျိုးတို့ အခြေချရပ်တန့်နေခဲ့ကြလေသည်။ သို့သော် အခြားအုပ်စုတို့ကား ခရီးဆက်လက် ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြလေ၏။ ကစ္ဆပနဒီမြစ်ညာတွင် ရခိုင်မျိုးနွယ်အုပ်စုများဌာန စတင်ပြုခဲ့ကြလေသောကြောင့် ကုလဌာန်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေ၏။

အခြေချရပ်တန့်နေခဲ့ကြသော ရခိုင်များသည် ကာလကြာသောအခါ အုပ်စုကွဲများဖြစ်လာခဲ့ကြလေ၏။ ၎င်းတို့သည် ၁။ ဗိုလ်ရခိုင်၊ ၂။ မြဲရခိုင်၊ ၃။ သက်ရခိုင် ဟူ၍ အုပ်စုကွဲများ ဖြစ်လာလေသည်။

အခြေချလာခဲ့ကြသော အုပ်စုများသည် တစ်စတစ်စ လူဦးရေပွားများခဲ့ရလေ၏။ စားသောက်နေထိုင်လုပ်ကိုင်ရေး ကျဉ်းမြောင်းကြသူတချို့လည်း သာယာဝပြောရာကို ရှာကြံခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့်အောက်အရပ်ဒေသတို့သို့တိုင်အောင် တရွေ့ရွေ့ရောက်ရှိသွားခဲ့ကြလေသည်။ ရပ်တန့်အခြေစိုက် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသူများဆိုလျှင် ယခု ရခိုင်လူမျိုးနွယ်များ ဖြစ်လာခဲ့ကြ ၏။ ထိုရခိုင်လူမျိုးနွယ်အုပ်စုများသည် ကမ္ဘာ့ပုဂံဒီလက်ဝဲဘက် ချိုင့်ဝှမ်း၌ ပြည်တည်ထောင်ခဲ့ကြ၏။ တိုင်းပြည်နှင့်မြို့တော်ကို ရကွပူရတိုင်း ဥတ္တရမဓမြို့ဟု သမုတ်ကြလေ၏။ ယခု ဥဿလင်းခေါ်သောနေရာတွင် ဖြစ်လေ၏။

- ၁။ ကုလဌာန်မှ ကုလတန်၊ ကုလားတန်း၊ ကုလတန်း၊ ကလတန် ဟုဖြစ်လာခဲ့ရသည်။
- ၂။ ပျူလူမျိုးကို ပိုလူမျိုးဟုခေါ်သည်။

(ဒဂုံပုံသု၊ နက္ခတ္တရောင်ခြည် မဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ်၆၉၊ ၁၉၉၂၊ ဧပြီလ)

ထိုမြို့တော်၌ မဇ္ဈိမဒေသ မဏ္ဍရာဇ်တိုင်း မဏ္ဍဒေဝမင်း၏ မြေးတော်ဖြစ်သော သာဂရမင်းသည် မင်းပြုလေ၏။ ထို မှစ၍ ရခိုင်သမိုင်းသည် တစ်စတစ်စရှည်လာခဲ့ရလေ၏။ မင်းစဉ်မင်းဆက် နွယ်မပျက်ဘဲ ထီးနန်းစိုက်ထူ စိုးစံတော်မူလာ ခဲ့သော တိုင်းပြည်ဖြစ်လာရလေသည်။ ထိုကိုရည်၍ ရခိုင်ရာဇဝင်ဆရာတို့သည် ဤသို့သမိုင်းမှတ်တမ်း ရေးသားထားခဲ့ ကြလေသည်။

“ကုသဝတီ၊ သီရိရွှေဘုံ၊ တည်တံ့မပြား၊ တစ်ဆယ့်ငါးပြည်၊
အတည်တည်ဝယ်၊ စံသည်တွက်ကိန်း၊ အသိန်းမက၊
နောက်ဆုံးကျတွင်၊ မဏ္ဍရာဇ်တိုင်း၊ ခွန်လှိုင်းသိမ်းယူ၊
စိုးတော်မူသား၊ ရာဇအားလျှင်၊ ဆက်ပွားမြေးလှ၊ သာဂရ
ဒေဝ၊ မင်းမြတ်ကလျှင်၊ ဥတ္တရမဓ၊ ဇမ္ဗူကြေးမုံ၊ သာမျိုးစို့
သည်၊ ရွှေဘုံနန်းထီး၊ စံမညီးသည်၊ ပြည်ကြီးအုပ်ကာ၊ စိုးလေခါ၌ ---”

ရခိုင်လူမျိုးတို့သည် ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်မင်း၊ ရာဟုဂြိုဟ်မင်းနံကိုဆောင်လျက် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအမည်ကို ပညတ်ခဲ့ကြလေ ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ရက်ကို ရခိုင်ပြည်နယ်ရက်အဖြစ် ယနေ့တိုင်သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုနေ့ရက်များ၌ မင်္ဂလာအမှုကို သာပြုလျက် အမင်္ဂလာအမှုကိုရှောင်ကြဉ်ခဲ့ကြလေ၏။

မွေးရက်နေ့၊ လကွယ်နေ့၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တို့၌ သေဆုံးသူများကို ရက်လွန်မထားရ။ ထိုနေ့ နေဝင်၍ ကြယ်ထွက်လျှင် သဂြိုဟ်လေ့ပြုလာခဲ့ကြလေ၏။ လောကသမုတ္တိ ရာဇနီတိများအပြင် ဓမ္မသတ်များဖြင့် အုပ်ချုပ်လာခဲ့ကြ လေ၏။ အမျိုးလေးပါးကို လိုက်နာအပ်သော အဋ္ဌစက္ကာလီသ လေးဆယ့်ရှစ်ပါးကျင့်ဝတ်များကိုလည်း ချမှတ်ခဲ့ကြ၏။

ဓလေ့ထုံးစံများ၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုများဖြင့် တစ်စတစ်စ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ရလေ၏။ ရှေးဟောင်းရခိုင်ပြည်သည် ဂင်္ဂါမြစ် အရှေ့ဘက်ဘင်္ဂေါဒေသအထိ ကျယ်ဝန်းလေသည်။ မြင့်မားသော ရခိုင်ရိုးမတောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဘင်္ဂလားပင်လယ် ကမ်းမြောင်သည်လည်းကောင်း နယ်နိမိတ်အဖြစ် ခြားဆီးပိုင်းရံလျက်ရှိခဲ့လေ၏။ ရိုးမတောင်ကို ရခိုင်ပြည်၏ အပိုင်းအခြား အဖြစ် ပြည်ခြားတောင်ဟုလည်း ခေါ်သည်။

အံ့ဖွယ်ထူးဆန်းသော ပိုးရွှံ့ငှက် ကျက်စားခဲ့သဖြင့် ပိုးရွှံ့တောင်ဟုလည်းခေါ်တွင်၏။ ဟိမဝန္တာမှရောက်လာသော ဖိုးခေါင်ငှက် နေရာကိုစွဲ၍ ဖိုးခေါင်တောင်ဟုလည်း မည်တွင်ခဲ့လေ၏။ ဖိုးခေါင်တောင်ကို အရှေ့ရိုးမဟုလည်းကောင်း၊ မယူတောင်တန်းကို အနောက်ရိုးမဟု လည်းကောင်း ပိုင်းခြားခဲ့ကြလေ၏။

ထိုတောင်ရိုးနှစ်သွယ်တို့သည် ရခိုင်ပြည်၏တံတိုင်းများဖြစ်ကြ၏။ ကိုးဆယ့်ကိုးတောင်မှ ဆက်နွယ်လာသော ကျိန်းတောင်တန်းသည် အလယ်စဉ်းထရံဟု ဆိုကြ၏။ ကြပ်စင်တောင်တန်းသည် ရခိုင်ပြည်၏အလယ်ခေါင်တိုင်ဖြစ်၍ ရက်ခုံးတိုင်ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ ထိုတောင်တန်းအနောက်ဘက်တစ်လျှောက် စီးသွယ်သောမြစ်ကို ရက်ခုံးတိုင်မြစ်ဟုခေါ်တွင် လျက်ရှိနေကြပေသည်။

ကျွန်း၊ ကမ်း၊ မြစ်၊ ချောင်း၊ တောတောင်များလည်း ပေါများလေ၏။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လေးဆယ့်လေး ကျွန်းဖြစ်ထွန်းလေသည်ဆို၏။ ရခိုင်ပြည်ကို တိုင်းဆယ့်နှစ်တိုင်း၊ ဝတီလေးရပ်၊ ဝတီခြောက်ရပ်၊ မြို့စား၊ တောင်ခွင်စား၊ ချောင်းစား၊ ကျွန်းစား စသောစားကျေးများ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပေးထား၏။

အနောက်ဘုရင်၊ ဘင်္ဂလားမြို့စားများ၊ သက်မင်း၊ မြုံမင်းတို့ဖြင့်လည်း အုပ်ချုပ်စေခဲ့လေသည်။ သာသနာရေးတွင် ဝိနည်းဓိုရ်၊ သံဃရာဇာတို့က ဦးဆောင်ခဲ့ကြလေ၏။ တိုင်းသူပြည်သားများသည် လယ်မြေများကို အသီးအနှံစိုက်ပျိုးခဲ့ကြ ပြီး တောတောင်များတွင်လည်း တောင်ယာလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ အသည်သားတို့ကား အိမ်ကြီးငါးသပြား၊ အိမ်ငယ်နှစ်သပြားခွဲ၊ အစို့၊ အခွန်သားတို့မှာ အိမ်ကြီးဆယ်သပြား၊ အိမ်ငယ် ငါးသပြားအခွန်ဘဏ္ဍာဆက်သွင်းခဲ့ကြရ၏။

တောင်တန်းဒေသတို့၌ အသက်မွေးကြသူများမှာ ဓားတစ်စင်း၊ ယာတစ်ခင်းလျှင် သုံးသပြာစီပေးဆောင်ကြရ၏။ မင်းမှုထမ်း သင်းကိုယ်ရံမှစ၍ ဝင်းသား၊ ခိုင်းသား၊ နန်းတွင်း နန်းပြင် တာဝန်ကျသူများမှာ အခွန်အတုတ်လွတ်ကင်းကြသည်။ သီးနှံများပေါ်လာလျှင် ကောက်ဦးတင်ပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ ရာသီအလိုက် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများကိုလည်း ကျင်းပခဲ့ကြလေ၏။

ဘုရင်မင်းများသည် အခါအားလျော်စွာ ရေပွဲသဘင်၊ ငါးဖမ်းသဘင်၊ ဆင်ဖမ်းသဘင်၊ တောကစားပွဲသဘင်များကို ဆင်နွဲ့ခဲ့ကြ၏။ တစ်ရံရောအခါက တောကစားရင်း ဘုရင်တစ်ပါးသည် ခရီးလွန်သွားခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ တောသူမအိမ် တစ်အိမ်သို့ ရောက်ခဲ့ရလေ၏။ ခရီးပန်းရေဆာလာသောကြောင့် ဘုရင်သည် ရေသောက်ရန် တောင်းလေ၏။

ဘုရင်၏အခြေအနေကိုကြည့်၍ ရေနှင့်ဆိုမည်စိုးသောကြောင့် အဆောတလျှင် မတိုက်ကျွေးဘဲ ထားလေ၏။ ထိုနောက် ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်လျက် မီးသွေးမှုန့်ထည့်ထားသော ရေတစ်ခွက် ကမ်းပေးလေသည်။ ရေဆာလှရာကား အမှုန့်များကို မဖယ်ရှားဘဲ တန့်နားကာ သောက်ခဲ့ရလေသည်။ နောက်တစ်ခွက် တောင်းခံလေသော် ရှောက်သံပုရာနှင့်ရောစပ်ထားသော ချဉ်ရေကို ပေးသည်။ ရေကိုဝစွာသောက်ပြီးနောက် တောသူမအား ဉာဏ်ပညာ ရှိ မရှိကို စုံစမ်းလို၏။ ထို့ကြောင့် ပထမ ရေနှင့်နောက်ရေသည် မည်သို့ခြားနားသနည်းဟု မေး၏။

ထိုအခါ တောသူမက ရေကို အလောတကြီးသောက်က မြက်သီးမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ချဉ်ရေက မောပန်းပြေစေ မည်ကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်လျက် ပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု လျှောက်ထားလိုက်၏။ ဘုရင်မှာ တောသူမအား ပညာရှိပေ သည်။ ကျေးဇူးကြီးလှပေသည်ဟု ဆိုကာ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ရှောက် သံပုရာ လိမ္မော်စသောအသီး တို့ကို ကျယ်ပြန့်စွာ စိုက်ပျိုးကြလေသည်။

တောင်တစ်ရိုးကိုလည်း အပိုင်စားရရှိခဲ့လေသည်။ တောသူတောင်သားများဆိုလျှင် တောတောင်များ၌ သီးသန့် လုပ်ကိုင်စားသောက်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြလေသည်။

' ဇမဝေပုကဏိမုပ္ပဗျာ

ရခိုင် ဒွါရာဝတီမြို့သည် ဝေသာလီမြို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်မြို့များဖြစ်ကြလေသည်။ မြို့တော်ဟောင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်ရာ ကံသမင်းဆက်မှ မင်းများစိုးစံခဲ့ကြသည်။

ထိုမင်းများဆိုလျှင် အိန္ဒိယ မဇ္ဈိမဒေသ ဥတ္တရပထတိုင်းမှ အဆက်အနွယ်များဖြစ်ကြချေ၏။ မူလက မဇ္ဈိမဒေသ မဏ္ဍိရာဇ်တိုင်းမှအစဆက်ပွားလာခဲ့ကြခြင်းလည်း ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ဥတ္တရပထတိုင်း ကံသမင်းနှင့် ရက္ခပူရတိုင်း သာဂရမင်းတို့သည် ထီးပြိုင်နန်းဘက်များဖြစ်ခဲ့ကြပေသည်။ ကံသမင်းတို့ တွင် မဟာကံသမင်းကြီးနတ်ရွာစံလျှင် သားကြီးကံသမင်းသားသည် မင်းပြု၏။ ညီတော် ဥပသာဂရမင်းသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ခဲ့၏။ နှမတော် ဒေဝဂဗ္ဘမင်းသမီးကို တပင်တိုင် နန်းပြာသာဒ်၌ စံစားစေလေ၏။ နှမတော်အတွက် အစောင့်အရှောက် အလုပ်အကျွေးပေးထားလေသည်။

သာဂရမင်းတို့တွင်လည်း မဟာသာဂရမင်း နတ်ရွာစံလေလျှင် သားတော်ကြီး သာဂရမင်းသည် မင်းပြုလေ၏။ ညီတော် ဥပသာဂရမင်းသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်၏။ ထိုဥပသာဂရမင်းသားနှင့် ဥပသာဂရမင်းသားတို့မှာ ငယ်စဉ်ကပင် ပညာအတူ သင်ဖက်မိတ်ဆွေရင်းချာဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် နောင်တော် သာဂရမင်းကို ပြစ်မှားမိခြင်းအတွက် ဥပသာဂရမင်းသားသည် မိတ်ဆွေဥပသာဂရ မင်းသား ထံသွားရောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုတွင် စည်းစိမ်ကြီးစွာပေး၍ လက်ခံထားရှိပေသည်။ တစ်နေ့သ၌ မင်းသား ဥပသာဂရ သည် ကံသမင်းကြီးထံ ခစားအံ့သောငှာ သွားရလေ၏။ ထိုစဉ် ဒေဝဂဗ္ဘ၏စံနန်းကိုမြင်၍ မေးမြန်းသိရလျှင် လိုလားချစ်ခင် မှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

ဒေဝဂဗ္ဘလည်း ဥပသာဂရမင်းသားကို မြင်လျှင် တပ်မက်နှစ်သက်ခဲ့ရလေ၏။ ထို့ကြောင့် အထိန်းတော်ထံမှ တစ်ဆင့် ဆက်သွယ်၍ ချစ်ကြိုက်ခဲ့ကြလေသည်။ ကံသမင်းသားနှစ်ပါးတို့လည်း မဖျက်ဆီးနိုင်ပြီဖြစ်လေရကား ပေးစားခြင်းကို ပြုခဲ့ကြရလေ၏။ သို့သော် နောင်အရေးကို စိုးရိမ်လျက် ရန်မမူနိုင်။ ကံသမင်းဆက်ကို မဖျက်ဆီးစေနိုင်ခြင်းငှာ အစီအစဉ် ပြုထားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် နှမတော်၌ သမီးကိုမွေးဖွားလျှင် ထား၍ သားမွေးဖွားကသတ်စေဟု အမိန့်ချမှတ်လေ၏။ ကံအားလျော်စွာ သမီးမွေးဖွားလေရာကား အဉ္စနဒေဝီဟူသောအမည်ကို မှည့်ပေးကြကုန်၏။

ထိုနောက်ဖွားမြင်ကြသမျှတို့မှာ သားချည်း တစ်ကျိပ်ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသားတို့ကို ဦးရီးတော်မင်းတို့၏ အမိန့်မှလွတ်ကင်း ရန် အထိန်းတော်၏နေ့တူရက်တူ မွေးဖွားသမီးများနှင့်ဖလှယ်၍ လျှို့ဝှက်မွေးဖွားထားခဲ့လေ၏။

ထိုသားများသည် အထိန်းတော်အထံ၌ ကြီးရင့်ခဲ့ကြလေ၍ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မသိရှိကြခြင်းကြောင့် အသက်ဘေးမှချမ်းသာရရှိနေကြလေသည်။ ထိုမင်းသားတစ်ကျိပ်တို့တွင် ဝါသုဒေဝသည် သားတော်အကြီးဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ဝါသုဒေဝညီနောင်တစ်ကျိပ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဒေသဘာဝိက ညီနောင်တစ်ကျိပ်ဟူ၍လည်းကောင်း အစဉ်တွင်

လာခဲ့လေ၏။ ထိုမင်းသားတို့သည် ကြီးရင့်လာသောအခါ အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။

ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းကုန်လျက် လှည့်လည်သွားလာ လုယက်ဖျက်ဆီးကာ နေကြလေ၏။ မင်းကြီးသိလေလျှင် အထိန်း တော်အား ခြိမ်းခြောက်မေးမြန်းလေသည်။ ထိုအခါမှ နှမတော်၏သားများဖြစ်၍ တူတော်များဖြစ်ကြောင်း သေချာစွာ သိရှိရလေသည်။ မင်းကြီးသည် ထိုမင်းသားတို့အား ဖမ်းဆီးရန် အကြံထုတ်လေသည်။

ထိုနောက်ကြီးစွာသော ကျင်ကိုင် လက်ဝှေ့သတ်ပွဲသဘင် ကျင်းပလေသည်။ ထိုပွဲ၌ ကျော်ကြားသော လက်ပန်းသည်ကျင်သန်တို့နှင့် တိုက်ခိုက်ယှဉ်ပြိုင်သတ်စေလေ၏။ သို့သော် မင်းသားတို့ကပင်နိုင်လေ၍ ပြိုင်သူမရှိလေရ ကား ဦးရီးတော်မင်းသားနှစ်ပါးနှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခဲ့ကြရလေသည်။

ထိုညီနောင်တို့သည် တစ်မြို့ပြီးတစ်မြို့ကို လှည့်လည်၍ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူခဲ့ကြလေ၏။ ထိုနောက် ဒွာရာဝတီမြို့ကို တိုက်ခိုက်ရန် သွားရောက်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမြို့၌ ကာသျှရာဇာ (ကံသမင်း)သည် စိုးစံလျက်ရှိနေလေ၏။ တစ်မျက်နှာမှာ သမုဒ္ဒရာ၊ နောက်တစ်မျက်နှာမှာ တောင်ရှိ၏။ ဘီလူးတို့က မြို့တော်ကို စောင့်ရှောက်ထားရှိလေ၏။

ရန်ပြုလုယူရန်လာကြသော် တစ်မြို့လုံးကို မှိုင်းချ၍ထားကြလေ၏။ ဘီလူးတို့၏အစွမ်းသတ္တိဖြင့် မြို့တော်ကို ကောင်း ကင်သို့ပျံတက်စေလျက် သမုဒ္ဒရာကျွန်းငယ်တစ်ခု၌ တည်ထားခြင်းပြုခဲ့ကြလေ၏။

ထို့ကြောင့် မြို့ကိုမမြင်ရ၍ ပြန်လာခဲ့ကြပြီး ကဏ္ဍာဒီပါယနရသေ့ကြီးထံသို့ ကပ်၍ မေးလျှောက်ကြလေသည်။ ရသေ့ကြီးကား ဒိဗ္ဗစက္ခုအမြင်ရသူဖြစ်သောကြောင့် အကြံအစည်ပေးလိုက်လေ၏။

ထိုရသေ့ကြီး၏ အကြံပေးချက်အရ တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ မြို့၏ အတောင်အလက်တို့ကိုပါ သံတိုင်စိုက်၍ သံကြိုးဖြင့် ဆွဲချည်ထားကြလေ၏။ ထိုအခါမှ မြို့သည်မပျံနိုင်လေရာကား မင်းကိုပါ လုပ်ကြံရရှိခဲ့ကြလေ၏။ ဒွာရာဝတီမြို့သည် မြို့ရှင်ပျံဖြစ်၍ သံဖြင့်တွဲ၍ ရယူနိုင်ခဲ့လေသောကြောင့် သံတွဲမြို့ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

မြို့အတောင်ဖြန့်မိုးကျရာကိုလည်း သံဖြင့်စိုက်၊ သံဖြင့်ချိတ်ဆွဲထားခဲ့ကြလေ၏။ ထို့ကြောင့်အတောင်မဖြန့်မိုးနိုင်ဘဲ အတောင်ကုပ်မိရာ မြေနေရာကို တောင်ကုပ်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့လေသည်။

ထိုညီနောင်တို့သည် အခွန်ရှည်ကြာစွာ စိုးစံခဲ့ကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် သားသမီးတို့ဖြင့် ပွားစီးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ကြပေ သည်။ ထိုမင်းညီနောင်တို့၏သားတော်တို့သည် ကဏ္ဍာဒီပါယနရသေ့ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုအမြင်ရသည်မှာ ဟုတ်အံ့လောဟု စုံစမ်းကြ လေ၏။ သူငယ်တစ်ယောက်ကို ကိုယ်ဝန်ရှိသောမိန်းမငယ်ဟန် ဝမ်း၌ ပုဆိုးခါးစည်းဖွဲ့၍ပြုကြလေ၏။ ထိုနောက် ဤမိန်းမ ငယ်သည် အဘယ်ကာလတွင် သားဖွားပါအံ့နည်းဟု မေးကြလေ၏။

ရသေ့ကြီးသည် မိမိအသက်တမ်းကိုကြည့်၍ မရှည်ကြာပြီ ယနေ့ပင်သေဆုံးပေအံ့။ ဝါသုဒေဝမင်းညီနောင်တို့လည်း ပျက်စီးရန်ကာလသို့ရောက်ပြီး မင်းသားငယ်တို့လည်း အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေရာ၏ဟုမြင်လေ၏။ မင်းသားငယ်အား မဖြေကြား လိုသော်လည်း မရှောင်တိမ်းနိုင်ရာကား ဤသို့ပြောဆိုလေသည်။

ဤနေ့မှ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့တွင် ရှားလုံကန်ကို ဖွားလိမ့်မည်။ ထိုလုံကန်လက်နက်ဖြင့် ဝါသုဒေဝအနွယ်ပျက်စီး နိုင်ရာသည်။ မီးတိုက်၍ ပြာကို မြစ်ရေသို့မျှောလေလော့။

ထိုအခါ မင်းသားငယ်တို့ကား ရသေ့စဉ်းလဲ ယောက်ျားသည်သား ဖွားနိုင်ရာအံ့လောဟုဆို၍ ပုတ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခဲ့ ကြလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ဖခင်ဖြစ်သော ဝါသုဒေဝညီနောင်တို့ သိကြလေလျှင် ကြောက်လန့်တကြားဖြစ်ကြရလေ၏။ သားတော်တို့ကို အပြစ်တင်၍ ထိုသူငယ်တို့ကို စောင့်ရှောက်ထားစေလေ၏။ ရသေ့ကြီးဆိုတိုင်း ရှားလုံကန်ကို ဖွားလေလျှင် မီးတိုက်၍ ပြာကို မျှောကြလေ၏။

ထိုပြာသည် မြစ်ဝတစ်ဖက်သို့တင်လေ၍ ပြာပင်ကြီးပေါက်ခဲ့လေသည်။ ပြာပင်ပေါက်ရာ အရပ်ကို ပြားချောင်းဟု တွင်သည်။ ရေငန်မိရာအရပ်ကို ပြာတော(ပြားတော)ဟု အစဉ်ပြောလျက်ရှိနေကြသည်။ ထိုပြာတော(ပြားတော)၌ ရွာတည်ချနေသူများကို ပြားသားဟု ခေါ်တွင်ကြလေသည်။

တစ်နေ့သ၌ ဝါသုဒေဝညီနောင်တို့သည် သမုဒ္ဒရာနားသို့သွား၍ ရေပွဲသဘင်ကစားခဲ့ကြလေ၏။ ထိုစဉ် အချင်းချင်း လက်ခြေတို့ဖြင့် ထိပါးကာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားပြီး အုပ်စုကွဲကြလေသည်။ ထိုအခါ ရိုက်ပုတ်ရန် လက်နက်ရှာကြသော် ပြာပင်များ ကို ကိုင်မိကြလေသည်။ ထိုပြာပင်သည် ရှားကျည်ပွေ့ဖြစ်၍ ရိုက်ပုတ်စရာ ရရှိကြလေ၏။ ထိုလက်နက်ဖြင့် အချင်းချင်း ရိုက်ပုတ်ကြလေလျှင် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရှိသွားကြလေတော့သည်။

ဝါသုဒေဝ၊ ဗလဒေဝနှင့် အဉ္စနဒေဝီ၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားလေးဦးတို့သည် လွတ်မြောက်ရာသို့ ရှောင်ခွာထွက်ပြေးခဲ့ ကြလေသည်။ တောအုပ်တစ်ခုသို့အရောက်တွင် လက်ပမ်းသည်ဘဝမှ သေခဲ့ကြ၍ ဘီလူးဖြစ်နေသူတို့က ဗလဒေဝအား ဖမ်းစားခဲ့လေသည်။

ဝါသုဒေဝသည် ပန်းချုံတောထဲ ပုန်းအိပ်နေလေ၏။ ထိုစဉ်ချုံလှုပ်သဖြင့် မုဆိုးတစ်ယောက် ဝက်ရှိသည်ဟု ထင်မှတ်

ကာ လုံဖြင့်ထိုးလေရာ ဒဏ်ရာရ၍ သေအံ့ဟုဆိုကာ နှမတော်နှင့် ပုဏ္ဏားတို့အား မန္တာန်တစ်ခုသာ ပေးခဲ့လေသည်။ လုံစူးသေအနာကို ပုဆိုးဖြင့်ရစ်ဖွဲ့၍ ကျန်ရစ်လျက် သေဆုံးလေသည်။ ပုဆိုးဖွဲ့၍ ကျန်ရစ်သောနေရာကို ဗန္ဓု၊ ဗန္ဓောဟုတွင်ခဲ့ပေသည်။

ကာလကြာသော် ပန်းထော်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။

ပုဏ္ဏားနှင့်အဉ္ဇနဒေဝီတို့သည် မြောက်အရပ်သို့ ထွက်ခွာခဲ့ကြလေ၏။ အရပ်တစ်ခုသို့ရောက်လေသော် အိမ်ထောင်ဖက်စကား ပြောကြားနေကြသူများနှင့်တွေ့လေ၏။ ထိုအရပ်တွင် အိမ်ထောင်ဖက်ရာ၌ သတိုးသမီးကို အတင်ပေးရ၏။ ယင်းသို့ အတင်ပေးမှ လင်မယားဖြစ်ကြရသောကြောင့် ပန်းတင်၊ ပတင်းဟု ခေါ်တွင်လေ၏။

ပတင်းအရပ်မှ အနောက်ဖက်၌ ပင်လယ်မြစ်ကမ်းနားရှိလေသည်။ ထိုတွင် ကျွန်းဖောင်များသည် လှိုင်းလေကြောင့် ဖောင်များ ပါးတင်လေ့ရှိ၏။ ယင်းနေရာကို ဖောင်ပါးဟုတွင်လေရာ နောင်အခါ ဖောင်းခါးဟု တွင်ခေါ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနေရာမှ မြောက်ယိမ်းယိမ်းတွင် ကောတုံကရာဇ်မင်း၏ ဆရာ ရသေ့ကလိင်္ဂနေသော ကလိင်တောင်ကိုမြင်တွေ့ရလေသည်။ ဖောင်ပါးအရပ်မှသွားလေသော် တောင်နားတစ်ခုသို့ရောက်၍ ငှက်မြည်သံကို ကြားရလေ၏။ လက်မိုး၍ကြည့်ခဲ့ရသဖြင့် မိုးဟုတွင်ခဲ့လေသည်။

တန်ခွဲရပ်နား၍ နေခဲ့လေရကား တန်ခွဲဟုတွင်ခဲ့သည်။ နောင်သော် တန်းလွဲဟုခေါ်ဝေါ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းမှခရီးဆက်လေသော် ကျောက်တောင်ခြေတစ်ခုသို့ ရောက်လေ၏။ ထိုတွင် ပုံလျက်လဲကျမိလေသဖြင့် ယင်းကျောက်ကြီးကို ကျောက်ကြီးပြင်ဟုတွင်၏။ ယခုအခါ ကျောင်းပြင်ဟု ခေါ်မှတ်လျက် ရှိလာကြလေ၏။ ထိုမှထွက်လာကြလျှင် မသယ်ယူနိုင်သော ကိုယ်ဝတ်တန်ဆာပစ္စည်းများကို တောင်တစ်ခု၌ မြှုပ်နှံထားခဲ့ကြလေ၏။ ထိုတောင်ကို ဝန်မြှုပ်တောင်၊ ဝန်တောင်ဟုတွင်စမှတ်ပြုလာခဲ့ပေ၏။

ထိုကသွားကြလေလျှင် ရွှေငွေပေါများခဲ့ဖူးရာ ဒေသတစ်ခုသို့ရောက်သွားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးကလူများသည် ဟိရဉ္ဇရဟု တွင်ခေါ်ခဲ့ဖူးသည်ဆို၏။

နောင်ကာလတွင် ဝါလမ္ဗာဘီလူး နေခဲ့ရာကိုစွဲ၍ လမ္ဗု လမုဟုခေါ်တွင်လာကြလေ၏။ ထိုမှတစ်ဖန်သွားခဲ့ကြရာ အခွန်ရှည်ကြာသော မြစ်တစ်ခုကို တွေ့ကြလေ၏။ ရင်ကိုကော့၍ ပျောကြည့်သော် မတည်ချောင်းတကားဟု ပြောဆိုလေ၏။

ပျောကြည့်ခဲ့ရာမြစ်ကို မေပျောမြစ်ဟု တွင်မှတ်ခဲ့ရလေ၏။ မတည်ချောင်းတကားဟု ဆိုသောအရပ်ကို မအီ(မဏ္ဍိ)ချောင်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့လေ၏။ ထိုကခရီးဆက်ကြလေသော် လဟာချောင်းတစ်ခုသို့ရောက်ကြလေ၏။ ငါးရှာသမားတို့က ယင်းပိတ်ထားသည်ကို တွေ့ဝေမိန်းမောစွာ ငေးကြည့်ခဲ့ကြလေ၏။

ထို့ကြောင့် ဝီအရပ်ဟု တွင်မှတ်ပြုလာခဲ့ကြလေ၏။ ဝီမှသွားလျှင် ချောင်းတစ်ခုသို့ရောက်၍ အစစ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရှိလေသဖြင့် စနည်းဟုတွင်လေ၏။ ထိုကတစ်ဖန် ချောင်းတစ်ခုသို့ရောက်၍ အံ့ဖွယ်တကားဟု ရင်လက်ခတ် တီးမိလေ၏။ ထို့ကြောင့်ရင်ခတ်တီးဟု တွင်ခေါ်လေ၏။ အံ့ဖွယ်ရှိလေသည်ကို အံ့ချောင်းဟုတွင်၏။ နောင်အခါ အမ်းချောင်းဟု ခေါ်တွင်လာကြသည်။ အံ့ဖွယ်အရပ်က သွားလျှင် ချောင်းတစ်ခုသို့ရောက်လေ၏။ စိတ်နှလုံးရှုပ်ဖွယ်တကားဟု ပြောဆိုလေသဖြင့် ရှုပ်ဟုတွင်လေသည်။ နောင်သော် ရူးချောင်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။

ရူးချောင်းက သွားသော် မီးဝါအရောင်တလက်လက် ထင်သော ချောင်းတစ်ခုသို့ရောက်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမှ လူများသည် မလာရန် တားလင့်သောကြောင့် တလက်ချောင်း(တားလင့်ချောင်း) ဟု တွင်လာခဲ့လေ၏။

ယခုဒါးလက်ချောင်းဟု ခေါ်သောနေရာဖြစ်၏။ အဉ္ဇနဒေဝီနှင့် ပရောဟိတ်တို့သည် ထိုမှသွားလေသော် တစ်ခုသော နေရာသို့ရောက်၍ ကပ်မီခဲ့ကြလေ၏။ ထိုသို့ကပ်မီခဲ့ရာကို နောင်အခါ ကိန္နီဟုတွင်ခဲ့၏။

ထိုကနေလျက် လွမ်းတမျှော်သောနေရာကို ယခုမေလွမ်းဟု ခေါ်လေသည်။

ယင်းတို့ခရီးစဉ်မပြတ် ဆက်လက်သွားကြသော် ဝေသာလီမြို့သို့ရောက်လေ၏။ ထိုတွင် မင်းမရှိ ပြတ်လတ်ခိုက်ဖြစ်နေသဖြင့် မင်းတင်မြောက်ခြင်း ခံကြရလေသတည်း။

အုမ္မာဝတီရခိုင်ပြည်၌ အကြီးဆုံးကျွန်းဖြစ်လေသည်။ မြစ်ပင်လယ်ထက် ပန်းကြာဖက်ပေါ်၌ တက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိနေပေသည်။

ရမ္မာဝတီသည် ရခိုင်ပြည်၌ အကြီးဆုံးကျွန်းဖြစ်လေသည်။ မြစ်ပင်လယ်ထက် ပန်းကြာဖက်ပေါ်၌ တက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိနေပေသည်။

ညိုမြသော ရေပြင်ထက် အစဦးပေါ်ထွန်းခဲ့သဖြင့် မြနန်းဦးဟုခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုကျွန်းမှာ သာယာနှစ်လိုဖွယ်၊ ပျော်မွေ့ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ရမ္မဒီပ၊ ရမ္မာဝတီ၊ ကျွန်းသာယာဟု အမည်တွင်ခဲ့လေသည်။ ကဿပဘုရားရှင်သည် သံဃာ ငါးရာနှင့်တကွ ရခိုင်ပြည်သို့ ဒေသစာရီကြွခဲ့ဖူးလေသည်။

ထိုစဉ် ရိုးမတောင်က ရှုစားလေလျှင် ဝမ်းဘဲငှက်သဏ္ဍာန်တူစွာသော ကျွန်းတစ်ခုပေါ်ထွက်နေသည်ကို မြင်တွေ့ရလေ၏။ ထိုကျွန်း၏ အလယ်ဗဟို ကုန်းမြင့်တစ်ခုပေါ်သို့ ဆင်းသက်ကာ ရပ်တန့်တော်မူလေသည်။ ရမ္မာဝတီကျွန်း၏ မြောက်ဘက်အဆုံး ကျွန်းဦး၌ ရှေးအခါက ကောတုံကရာဇ်မြို့ တည်ရှိခဲ့လေ၏။

ထို့ကြောင့် ရမ္မာဝတီကျွန်းကို ကောဒမ္မကျွန်း၊ ကောဒကျွန်းဟုလည်းခေါ်တွင်ခဲ့ကြသေး၏။ ရမ္မာကမာကို ဖျောက်၍ ရမ်-ဝတကို ပြည့်စုံခြင်းယူလျက် ရမ်းပြည့်ဟူ၍ ပြောင်းလဲလာရသည်ဟူ၍လည်း ဆိုကြပေ၏။

တစ်နည်းမူကား စစ်သူရဲမင်းများ မာန်ကင်းပျောက်ပြေသည်ကို အစွဲပြု၍ ရန်ပြေကျွန်းဟုလည်း ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေ၏။ နှစ်ကာလကြာသောအခါ ရန်ပြေ၊ ရမ်းပြည့်၊ ရမ်းပြဟူ၍ ပြောင်းလဲခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်ဆို၏။ တစ်ကြောင်းမှာ ဤကျွန်းတွင် မြို့ရွာတည်မည်ပြုသောအခါ အတိတ်နိမိတ်တစ်ခု ထင်မြင်လေ၏။

ကျွဲငယ်နှစ်ကောင်သည် မာန်စောင်၍ ဝေ့ရမ်းခတ်လျက်ရှိနေသည်ကို ကျွဲကြီးတစ်ကောင်က ဝင်ရောက်ဖြန်ဖြေခဲ့ပေးလေ၏။ ထို့ကြောင့် ရန်ပြေ၍ ရှောင်ရှားသွားခဲ့လေ၏။ ဝေ့ရမ်းခတ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ရန်ပြေသွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ နိမိတ်ဆောင်လျက် ရန်ပြေ၊ ရမ်းပြဟုတွင်လာရလေသည်။

ကဿပဘုရားဆင်းသက်တန့်နားခဲ့ဖူးသောကြောင့် တန့်မြို့ဟုလည်းတွင်ခဲ့ရလေသည်။ တန့်ချောင်း၊ တန့်ရွာ၊ တန့်ရှင်ပြင်စေတီဟု ယခုထိ အမည်နာမများ ရှိနေပေသေး၏။ ထိုကျွန်း၌ မြို့ရွာတည်ချခဲ့လေသော် ရမ္မာဝတီမြို့၊ ရန်ပြေ၊ ရန်ပြည့်၊ ရမ်းပြည့်၊ ရမ်းပြည့်၊ ရမ်းပြမြို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မြို့သာယာဟူ၍လည်းကောင်း တွင်လာခဲ့လေ၏။

ရမ်းပြည့်မြို့သည် တောင်များခြံရံလျက်ရှိသဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကဲ့သို့ရှိချေ၏။ အင်းတော်၊ ဗဟန်တောင်၊ ရီမျက်တောင်၊ လက်ပန်တောင်၊ ညောင်တောင်၊ ကိုယ်ရံတောင်များ ဝိုင်းရံလျက် ဤသို့စာဖွဲ့စရာဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

“အင်း ဗန်း ရီ ညောင်၊ ကိုယ်ရံတော်ဟု၊
ဝေမှောင်ကာဆို၊ ရမ္မာမြို့ကို ၊ နှစ်လိုစဖွယ် တည်ချရေ။
(တနည်း)
အင်း ဗန်း လက် ညောင်၊ ကိုယ်ရံတောင်ဟု၊

ဝေမှောင်ကာဆို၊ ရမ္မာမြို့ကို၊ နှစ်လို့စဖွယ် တည့်ချရေ”

ရမ္မာဝတီကျွန်းကို မြစ်များ၊ ပင်လယ်များ၊ ကျွန်းငယ်များဖြင့် ပိုင်းရံလျက်ရှိနေ၏။ ကလိင်တောင်မြစ်သည် တောင်စဉ် ကမ်းနှင့် ရမ်းပြည့်ကျွန်းကို ပိုင်းခြားထားသကဲ့သို့ ရှိနေပေ၏။

မာန်အောင်ကျွန်းကိုလည်း အဝေးမှ ဝမ်းသာစဖွယ် တွေ့မြင်နေရပေ၏။ ရမ္မာဝတီကျွန်း၏ မြောက်ဘက်အဆုံးကျွန်းဦး ၌ ကျောက်ဖြူမြို့တည်ရှိ၏။ ထိုမြို့အနီးတွင် ပင်လယ်ကမ်း၌ ဂေါ်ဒူဟူသောအရပ်ရှိလေ၏။

ထိုအရပ်ကား ကောတုံကရာဇ်မင်း စိုးစံခဲ့ရာမြို့ဖြစ်ခဲ့လေ၏။ ကလိင်တောင်မြစ် အရှေ့ပိုင်းကို ကောရပူမင်းများ စိုးစံခဲ့ကြလေသည်။ ကောရပူမင်းနှင့် ကောတုံကရာဇ်မြို့ရှင် ဘုရင်မင်းတို့သည် ကလိင်မည်သော ရှင်ရသေ့ကြီးအား ကိုးကွယ်ကြလေသည်။ ဈာန်အဘိညာဉ်ရပြီး အကြားအမြင်ပေါက်သော ရသေ့လည်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုရသေ့ကို ကမ္မဇိဒ္ဓိ တန်ခိုးရှိကြသော နတ် နဂါး ဂဠုန်တို့ကလည်း လေးစားကြည်ညိုကြလေ၏။ ထိုရသေ့ကြီးနေသော နေရာကို ကလိင်တောင်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့လေသည်။

ထိုတောင်၌ ရသေ့ သီတင်းသုံးရာ ကျောက်ပြာသာဒ်ကျောင်း၊ အဝတ်လျှော်ရေသုံးစွဲရာ ကျောက်စလောင်းများလည်း ရှိလေသည်။ နဂါးညီနောင်နှစ်ဦးဆိုလျှင် ရသေ့ကြီးထံ အမြဲလာရောက်ဆည်းကပ်ဖူးမြော်လေ့ရှိလေသည်။ ကောတုံကရာဇ် မြို့မြောက်ဘက် ပင်လယ်တွင် ကျက်စားစိုးမိုးနေခဲ့လေသည်။

နဂါးညီနောင်တို့နေခဲ့သဖြင့် နောင်တော်မြစ်ပင်လယ်ဟု အမည်တွင်ခဲ့ပေသည်။ မြေပုံနှင့် ကျောက်ဖြူကြားတွင် ထိုမြစ်ညီနောင်သည် ပြန့်ပြူးကျယ်ပြောစွာ မြင်တွေ့ရ၏။ ကျယ်ပြန့်လှသောကြောင့် ငှက်များပင် မဖြတ်သန်းနိုင်သဖြင့် ငှက်မကျော် နောင်တော်မြစ်ဟု အစဉ်ပြောဆိုခဲ့ကြလေသည်။ ရသေ့ကြီးသည် ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကိုသာ ဆင်မြန်းပေ သည်။ ထိုအဝတ်ကို လျော်ဖွပ်လေလျှင် နီမြန်းသော အရည်များသည် ကလိင်တောင်မြစ်ကို စုံဆင်းစီးသွားလေသည်။ ထို စီးကျသောရေသည် ရမ္မာဝတီကျွန်းတောင်ဘက်အဆုံး မော်ထိ ရောက်သွားပေ၏။

ထိုလျှော်ဖွပ်ရည် စွန်းခဲ့သဖြင့် မော်ဖျားရှိကျောက်များ နီရဲခဲ့ရသည် ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဒေသကို ကျောက်နီမော်ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။ ကောတုံကရာဇ်မင်းသည် ပန်းချီ၊ ပန်းပုကို နှစ်သက်မြတ်နိုးသောမင်းဖြစ်သည်။ တစ်နေ့သ၌ မိမိချစ်မြတ် နိုးလှသော မိဖုရား၏ပုံကို ရေးဆွဲထားရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ပန်းချီဆရာကြီးတစ်ဦးအား ခေါ်၍ မိဖုရားနှင့် တစ်ဆံခြည်မျှ မချွတ်ယွင်းစေရဟု မိန့်ကြားလေ၏။ ဆရာကြီးသည် အထူးကြိုးစားရေးဆွဲကာ တင်ပြလေသည်။ သို့သော် ဘုရင်သည် သဘောမတွေ့သေးသောကြောင့် ထပ်မံရေးဆွဲစေပြန်လေ၏။

ဒုတိယအကြိမ် ရေးဆွဲ၍ တင်ဆက်သည်ကိုလည်း သဘောမကျပြန်သဖြင့် ပယ်ရှားကာ တတိယအကြိမ်တွင် ပုံတူရေး ဆွဲကာ မတင်ပြနိုင်ပါက ပြည်နှင့်ဒဏ်အပြစ်ပေးခံရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ မကြံတတ်နိုင်ဖြစ်လေရာကား ပန်းချီဆရာ သည် ရသေ့ကြီးကလိင်ထံ ချဉ်းကပ်၍ အကြံဉာဏ်တောင်းခံလေ၏။

ရသေ့ကြီးသည် နတ်မျက်စိအမြင်ရသော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် ကြည့်လေ၏။ ထိုမင်း၏ကြမ္မာ ညှိုးနွမ်းချိန် ရောက်လတ်သည်ကို မြင်၍ တိုင်းပြည်ပါ ပျက်စီးအံ့သည်ကိုပါ မြင်ပြီး ပန်းချီဆရာကြီးအား အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ရန် အကြံပေးခဲ့ပေ၏။

ထိုအချိန်အခါမှစ၍ ရမ္မာဝတီကျွန်းတွင် ပန်းချီပညာရှင်များသည် ယခုချိန်ထိတိုင် ရှိလာခဲ့ရ၏။ ကလိင်ရသေ့ကြီး၏ အကြံပေးချက်အတိုင်း ထိုပုံတွင် ပေါင်၌မွှဲတခု ရေးဆွဲကာ တင်ဆက်ခဲ့လေ၏။ ထိုပုံကို ရှုမြင်ရလေလျှင် ဘုရင်သည်ဒေါသ အမျက်ပြင်းစွာထွက်ခဲ့၏။

လျှို့ဝှက်အပ်သောအရာကို မည်သို့သိလေရာသနည်းဟုဆိုကာ မေးမြန်းလေ၏။ ရသေ့ကြီးအကြံပေး၍ ထည့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းဝန်ခံပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်သည် မိဖုရားကြီးနှင့် ရသေ့ကြီးတို့ ပြစ်မှားလေရာသည်။ နောင်တွင် မိဖုရားကြီးနှင့် ပူးပေါင်း၍ ထီးနန်းကိုလုအံ့ဟု အထင်ရောက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ရသေ့ကြီးအား ဖမ်းဆီးကွပ်မျက်စေလေသည်။ ရသေ့ကြီးသိလေ၍ မိမိနေရာမှ ရှောင်ခွာထွက်ခဲ့လေ၏။ ပြာသာဒ်ကျောင်းကို ခြေနှင့်ကန်ကျောက်၍ ဇောက်ထိုးပြောင်းပြန် ပက်လက်လှန်ထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုရသေ့ကြီး ကျောက်ပြာသာဒ်၏တိုင်များမှာ အထက်သို့ငေါငေါထောင်လျက် ထလန်းကား လန်လျက်ကျန်ရစ်ခဲ့လေ၏။

ကျောက်စလောင်းကိုလည်း မှောက်ထားခဲ့လေ၏။ ထိုနောက် ကလိင်တောင်မှ အထင်အရှားမြင်တွေ့နိုင်သော ရိုးမ တောင်ခြေရင်း တစ်နေရာတွင် နေထိုင်လေသည်။ နဂါးညီနောင်တို့ ရှာဖွေလျှင် မြင်သာ၍ မထိမ်မဝှက်ရာလည်းဖြစ်သော ကြောင့် ယင်းတောင်ကို မြစ်မတိမ်တောင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ နဂါးညီနောင်တို့သည် ဆရာရသေ့ကြီးကို မတွေ့ရှိရသော် များစွာစိတ်ဆိုး အမျက်ဒေါသထွက်ကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် မြစ်ပင်လယ်တို့ကို မိုးလေလှိုင်းကြီးများဖြစ်စေရန် တန်ခိုးပြကြ ၏။ ဂဠုန်များကလည်း တောင်ဟုန်ဖြင့် တောတောင်တို့ကို လေးပြင်းတိုက်ခတ်ကြလေ၏။ လေပြင်းတိုက်ခတ် မိုးသည်းထန်

ပြင်းယိုင်းဂယက် ဆူပွက်စေခြင်းဖြင့် အမျိုးမျိုး အစွမ်းပြခဲ့ကြလေ၏။

ထိုအခါ ကောတုံကရာဇ်မင်းနှင့်တကွ မြို့သည် ရေလွှမ်းမိုးနှစ်မြုပ်၍ ပျက်စီးသွားခဲ့ရလေ၏။ ကောရဗျမြို့သည်လည်း အလားတူပျက်စီးသွားရလေတော့သည်။

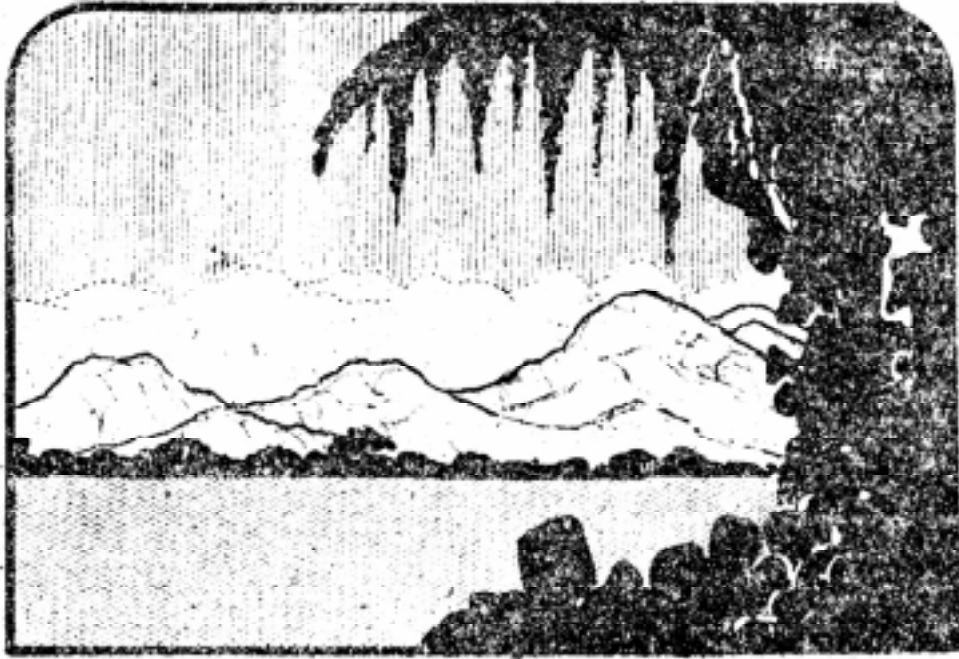
ထိုအခါမှစတင်၍ ရခိုင်ပြည်တွင် မိုးလေလှိုင်းကြီးများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရလေ၏။ မေဃဝတီခေါ် မာန်အောင်ကျွန်းကို ကား ဒီပ ရသေ့ကြီးက အလှူခံထားသဖြင့် လွတ်ကင်းချမ်းသာခဲ့ရသည်ဆို၏။ ယင်းနောက် ဆရာရသေ့ကြီးကား မသေနိုင်ရာ ဟုဆိုကာ ရှာဖွေကြပြန်၏။ ရခိုင်ပြည် ပင်လယ်ကမ်းစပ်တစ်လျှောက် မြေပေါ်မြေအောက် ရေမြေတောတောင် မြစ်ချောင်း မကျန် ဖောက်ထွင်းလျက် ရှာဖွေကြပြန်လေ၏။

နဂါးညီနောင်တို့၏ ဖောက်ထွင်းရှာဖွေခြင်းခံခဲ့ရသဖြင့် တောတောင်များတွင် လိုဏ်ဂူပေါက်များ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ကျောက်ဖြူကျောက်တစ်လုံး ဂူပေါက်၊ မအီဂူပေါက်၊ လမူးဂူပေါက်၊ ကမားဂူပေါက်များကို ယခုထိတိုင် တွေ့မြင်နေရပေသည်။

မြစ်ချောင်းများ၌လည်း ပြွန်ပေါက်များစွာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်တောင်ကုတ်ချောင်းပေါက်သုံးဆယ်၊ တန်းလွဲချောင်းပေါက်သုံးဆယ်၊ ဝီမြစ်ပေါက် သုံးဆယ်တို့ဖြစ်လျက် ရှိနေသည်ဆို၏။ နဂါးညီနောင်တို့ အမျက်ထွက်၍ ဖျက်ဆီးနေသည်ကို သိရသောအခါ ရသေ့ကြီးသည် နဂါးညီနောင်တို့သည် ငါ့ကိုမတွေ့ရလျှင် တောတောင်ချောင်းမြောင်းများပါမကျန် ပျက်စီးကုန်ရာသည်။ ငါ့ကိုယ်တိုင် ထင်ရှားမြင်သာအောင် ပြပေအံ့ဟု ထိုတောင်မှ ရပ်လျက် ပြလေ၏။ ထိုအခါမှ နဂါးညီနောင်တို့ မြင်တွေ့ရသဖြင့် ဖူးမြော်ကြလေ၏။ ဆရာရသေ့ကြီးအား ဖူးတွေ့ရလျှင် အမျက်ဒေါသများပြေပျောက်ပြီး အဖျက်အဆီးရပ်ခဲ့ကြလေသည်။

ရသေ့ကြီးသည် နဂါးညီနောင်တို့အား တရားပြဆုံးမသဖြင့် ဖျက်ဆီးခြင်းမှ ရှောင်ရှားခဲ့လေသည်။

နဂါးညီနောင်တို့ အမျက်ထွက်လျှင် ရေကြီးခြင်း၊ မိုးသည်းထန်ခြင်း၊ ယက်လှိုင်းကြီးများဖြစ်လေ့ရှိသည်ဟု အစဉ်ပြောဆိုခဲ့လေသည်။ နောင်တော်ကြီးပင်လယ်၊ နောင်တော်ငယ် ပင်လယ်ပြင်တို့၌ ထိုနဂါးညီနောင်တို့ ရေကစားလေ့ရှိ၏။ ယင်းသို့ရေကစားသောအခါ လှိုင်းလေကြီးလာခဲ့ရသည်ဟု ဆိုရိုးရှိလေသတည်း။

*lawmif ueawmif

ရခိုင်ရိုးမတောင်ခြေရင်း၌ တည်ရှိသော ရပ်ရွာဒေသများကို တောင်စဉ်ခရိုင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြပေသည်။ ယခု အမ်းမြို့နယ်၊ တောင်ကုတ်မြို့နယ်၊ သံတွဲမြို့နယ်အပါအဝင် ရပ်ရွာဒေသများဖြစ်ကြသည်။

ထိုဒေသအတွင်းရှိ လမူး၊ ဆားပြင်၊ ရူး၊ ကမာ စသောနေရာဌာနများသည် သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်းများဖြင့် ပေါကြွယ်ဝခဲ့လေ၏။ ရွှေငွေများလည်း ပေါများရာဌာနလည်း ဖြစ်၍ ရှေးအခါက ဟိရဇ္ဇရာဟု ခေါ်တွင်လေသည်။ ထိုဟိရဇ္ဇ ရာ ဒေသ၌ ဝါလမူမည်သော ဘီလူးသည်အစောင့်အရှောက်အဖြစ် နေထိုင်ရလေသည်။ ယင်းဘီလူးနေထိုင်ရာဌာနဖြစ်၍ လည်း လမူဟုခေါ်တွင်လေသည်။ ယခုလမူးဟူ၍ ခေါ်တွင်သောနေရာဖြစ်သည်။

ရှေးအခါက ကောရဗျမင်းများ အုပ်စိုးသောနယ်မြေလည်းဖြစ်၏။ ထိုမင်းတို့က လမူဘီလူးအား အစောင့်အဖြစ် ထားရှိနေစေ၏။ ဘီလူးသည် မင်း၏ဘဏ္ဍာအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော ရွှေငွေရတနာများကို လုယက်ယူငင်သူများအား ဖမ်းဆီးစားသောက်ခွင့် အမိန့်ရရှိထားလေသည်။

လမူးချောင်းလက်ယာဘက်တွင် မင်းသုံးဆယ်ကွဲ ဟူ၍ရှိလေ၏။ ကောရဗျမင်းဆက် သုံးဆယ်တိုင်တိုင် ယင်းနယ်မြေသို့ ကြွချီရောက်ရှိဖူးအမည်တွင်ခဲ့၏။ လမူးချောင်းနှင့်ဝိမြစ်သည် ဆက်စပ်ဖောက်သွယ်လျက်ရှိပြီး လမူးချောင်းရေသည် ဝိမြစ်သို့ စီးဝင်လျက်ရှိသည်။ လမူးချောင်းတစ်လျှောက်၌ ပဒါ၊ လေဖား၊ ယုံး၊ ကမာ၊ ဆားပြင် စသော ရပ်ရွာများ ရှိနေကြလေသည်။

ဝါလမူဘီလူး အပိုင်စား စောင့်ရှောက်ခဲ့ရာ ကန်နှင့်တောင်တို့သည် ယခုထိတိုင် ရှိနေပေသည်။ ဆားပြင်ရွာမှ ဆယ်မိုင်အကွာတွင် ကျောက်တောင်ကြီးတစ်တောင်ရှိ၏။ ထိုတောင်ကို ဂူတောင်ဟု ခေါ်၏။ ဂူတောင်နှင့် တောင်မြောက်ဆက်လျက်ရှိသော တောင်ကို ကန်တောင်ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဂူတောင်သည် ဂူပေါက်များဖြင့် ပြွမ်းတီးလျက်ရှိနေကာ သပွတ်အူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝက်ပါကဲ့သို့လည်းကောင်း ဂူပေါက်များဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေ၏။

နီးစပ်ရာရွာများကလည်း ထိုဂူပေါက်များကို မြင်တွေ့ကြရသဖြင့် ဂူတောင်ဟု ခေါ်ကြလေသည်။ ရွာနှင့်မျက်နှာမူ နေသော ဂူပေါက်များ ရွာအမည်ဖြင့် စွဲမှတ်ကာ လမူးပေါက်၊ ကမာပေါက် အမည်များနှင့် ခေါ်နေကြသည်။ ဂူပေါက် ကြီးတစ်ခုသည် အောက်ဖက်သို့ ဖောက်ထွင်းသွားကာ လမူးချောင်းဝသို့တိုင် ပေါက်ရောက်သွားသည်ဆို၏။ ယင်းဂူ ချောင်းတို့သည် နဂါးညီနောင်တို့ ဖောက်ထွင်းခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

လိုက်ခေါင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်လျက်နေသော ထိုဂူကြီးအတွင်း၌ ရေအိုင်များလည်း ရှိနေပေသည်။ ဂူတွင်း၌ ကျောက်ပန်း ဆွဲများ၊ ကျောက်ပန်းနွယ်များ၊ ကျောက်ပန်းခက်များလည်း ရှိနေကြသည်။ အချို့သော ကျောက်တုံးများဆိုလျှင် ဖရုံသီးသ ထွာနံ၊ ခုတင်ထိုင်ခုံသဏ္ဍာန်အလား ထင်မှတ်စဖွယ် ရှိနေပေသည်။ ၎င်းတို့ ဘုရင်မကျောက်ဖျာ ဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လျက် ရှိသည်။ ဂူတောင်၏တောင်ဘက်တွင် ကန်တောင်တည်ရှိလေသည်။ သီးခြားတောင်တစ်လုံးဖြစ်ပြီး တောင်ထိပ်၌ ကန်ပုံ သဏ္ဍာန်ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေပေသည်။

ထိုကန်ပုံသဏ္ဍာန်ချိင့်ဝှမ်းရာ ရှိနေသည်ကို အစွဲပြုလျက် ကန်တောင်ဟု ခေါ်ဆိုကြခြင်းလည်းဖြစ်၏။ ထိုတောင်ထိပ်တွင် သစ်ပင်များ စည်ကားလျက်ရှိနေပြီး ကြည်လင်နေသည့်ရေကန်ကို သစ်ပင်၏ ခက်လက်များဖြင့် ဖြန့်မိုးလျက်ရှိနေ၏။ ဂူတောင်၌ နက်ရှိုင်းစွာ အောက်သို့မတ်စောက်သွားသော လိုဏ်ခေါင်းကြီးသုံးခုရှိနေပေသည်။ ရှေးက ရခိုင်မင်းများ ဤလိုဏ်ဂူတွင် စစ်ရေး ပုန်းလျှိုးနေခဲ့ကြဖူးသည်ဟု ဆို၏။ မြောက်ဦးခေတ် မင်းရာဇာကြီးသည်ပင်လျှင် ပရိနံ သက်တို့ ပုန်ကန်စဉ်က မိဖုရားနှင့်တကွ ဤလူမူးတွင် ခိုလှုံရန် ပြေးလာခဲ့ဖူးလေ၏။

မြန်မာပြည်မှ သူပုန်သူကန်များလည်း ရောက်ရှိလာတတ်ကြလေ၏။ မြန်မာပြည်သို့ ရခိုင်မင်းများ စစ်ချီရာလမ်းအဖြစ် ရှေးသရွေးလမ်း၊ ဆားပြင် ကမာလမ်းတို့ကို အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ ရှေးက ဤကန်တောင်၊ ဂူတောင်၏အနီးတစ်ဝိုက်၌ မြို့တည်သတ်မှတ်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ဓညဝတီခေတ် ဗုဒ္ဓဂေါတမကြွရောက်ခဲ့ရာ ဒွါရာဝတီသို့အကြွ၌ လမ်းချောင်းရမ်းတောင်ထိပ်သို့ ဆင်းသက်ရပ်တန့်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုစဉ် လမ်းချောင်းဖျားတွင် လမ်းမြို့ကို တည်ရလတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်မြွက်ကြားခဲ့လေသည်။

ရှေးအခါက ဤကန်တောင်၏ ကန်ထဲ၌ ငါးဖရုံကြီးတစ်ကောင်ရှိခဲ့လေရာ ထိုငါးမှာ ရွှေရောင်အဆင်း ဝါဝင်းလျက် အလွန်လှပလေသည်။ အနီးအနားမှ ရေကန်သို့ ရေခပ်လာရောက်ကြသူများကို ထိုငါးကြီးက ဖမ်းယူသတ်စားခဲ့လေ၏။ ငါးမှာ ရွှေတုံးများကိုလုပ်၍ အသက်သွင်းထားသော နတ်ငါးပင်ဖြစ်လေ၏။ ဝါလမ္ဗူဘီလူးက စောင့်ရှောက်နေရ၍ ရေခပ်ဆင်းသူများကို ထိုဘီလူးကပင် ဖမ်းယူစားခြင်းဖြစ်လေ၏။ သို့သော် ငါးဖမ်းစားသည့်အလား ထင်မှတ်စေရန် နတ်ဘီလူးများက ဖန်ဆင်းထားခြင်းဖြစ်လေသည်။

တစ်နေ့သ၌ လူတို့စည်းဝေး၍ ထိုငါးအားဖမ်းဆီးရန် အကြံပြုကြလေ၏။ ထိုကြောင့် တစ်အိမ်လျှင် ချည်တစ်ခင်ကျစီ ကောက်ခံလျက် ငါးများကြိုးကျစ်ကြလေ၏။ ဆင်းရဲသားအဘိုးအို တစ်အိမ်မူကား အလိုမပါ၍ မပေးဘဲနေခဲ့လေသည်။ ရွာသားများသည် ထိုငါးများကြိုးဖြင့် အစာတပ်၍များကြလေသည်။ ထိုအခါ ငါးဖရုံကြီးမှာ ငါးများတွင် အမိခံခဲ့ရလေ၏။ ထိုသို့ ငါးကြီးအား ဖမ်းမိကြသောအခါ အားလုံးသဘောတူ သတ်စားခဲ့ကြလေသည်။ အဘိုးအိုလင်မယားနှစ်ဦးသာ မစားဘဲ နေခဲ့လေသည်။

ငါးကိုသတ်၍ ချက်စားကြသူများသည် အားလုံးအဆိပ်သင့်ခဲ့ကြပြီး အဆိပ်သင့်သူ အားလုံးသည်လည်း အတုံးအရုံး သေဆုံးခဲ့ကြကာ အဘိုးအိုလင်မယားနှစ်ဦးသာ အဆိပ်မှကင်းလွတ်ပြီး အသက်ဘေးမှ လွတ်ကင်းချမ်းသာ၍ အသက်ရှင် ကျန်ခဲ့လေ၏။

သေဆုံးသွားကြသူအားလုံးမှာလည်း ရွှေတုံးရွှေခဲများချည်းဖြစ်သွားခဲ့ပြီး အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သော အဘိုးအိုလင်မယားသည် ထိုရွှေများကို ယူလျက် ကန်ထဲသို့ပစ်ချခဲ့ကာ အဓိဋ္ဌာန်ပြုလိုရာကား အဘိုးအိုက ဤသို့တေးတဘောင်ကို စပ်ဆိုလိုက်လေသည်။

လေ ပဒါ၊ ရုံး ကမာ၊ ကန်မှာယူစားပါ။
တစ်နည်း

ဆားပြင် ကမာ၊ ရုံး ပါဒါ၊ ပထွေးကန်မှာ ယူစားပါ။
ထိုတေးကဗျာစပ်ဆိုချက်ကို အဘွားအိုက သဘောမကျလေ ဤသို့သာ ဖြစ်ရမည်ဟု ပြုပြင်စပ်ဆိုခဲ့လေသည်။
လေဖား ပဒါ၊ ရုံး ကမာ၊ ဉာဏ်ချင်းတူ ယူစားပါ။

တစ်နည်း
ဆားပြင်ကမာ၊ ရုံး ပဒါ၊ ပထွေးကန်မှာ

ဉာဏ်ရှိသူ ယူစားပါ။
ထိုကြောင့် ဤဒေသသည် ရွှေပေါသောအရပ်၊ ဟိရဉ္ဇရာ လမ္ဗူဘီလူးစောင့်နင်းရာအဖြစ် အစဉ်တွင်ခေါ်လာခဲ့ရလေ သတည်း။

အဝတ်လျှော်ခြင်းနှင့် အခြားအလုပ်များ

ရခိုင်ပြည်တွင် ကမ္ဘာပဒေသာဟုခေါ်သော မြစ်ကြီးတစ်စင်းရှိလေ၏။ ထိုမြစ်သားသည် ဟိမဝန္တာမှ မြစ်ဖျားခံ၍ စီးဆင်းလာခဲ့လေရာ ငါ့ရာငါးစင်းသော မြစ်မင်းတို့တွင် အကြီးဝင်မြစ်လည်း ဖြစ်လေ၏။

ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကို ဖြတ်လျက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် ပေါင်းဆုံသွားခဲ့လေ၏။ ထိုမြစ်တစ်လျှောက်၌ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိနေလေ၏။ လိပ်ကျောက်ကုန်းအရွယ် ပမာဏစသော အရွယ်အစားများလည်း ပေါများလေသည်။

လိပ်ကျောက်ကုန်းနှင့်တူသော ကျောက်တုံးငယ်များ ပေါများသောမြစ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ကမ္ဘာပဒေသာမြစ်ဟူ၍ မည်တွင်ခဲ့ရသည်ဆို၏။ နောင်တွင် ဤမြစ်ကို ကူးသွားကြရင်း တန်ခိုးရပ်ခဲ့ရသည့်အဖြစ်ကို အစွဲပြု၍ ကုလားတန်မှ ကုလားတန်ဟု ခေါ်လာခဲ့ရသည်ဆို၏။

ထိုကမ္ဘာပဒေသာမြစ်၏ လက်ဝဲဘက်ယာ တစ်ဖက်တစ်ချက်တို့၌ လူသူများ နေထိုင်ကာ လုပ်ကိုင်စားသောက်လာခဲ့ကြလေ၏။

ရခိုင်မင်းများ ထီးနန်းစိုက်ခဲ့ရာ မြို့ပြဌာနများလည်း တည်ရှိခဲ့ကြလေ၏။ ရခိုင်မြို့တော်များဆိုလျှင် လက်ဝဲဘက်တွင် (၉၉)မြို့တည်ချခဲ့ပြီးလျှင် လက်ယာဘက်၌လည်း ထိုနည်းတူစွာ (၉၉)မြို့တို့ကို တည်ထားခဲ့ကြလေသည်။ ရခိုင်ပြည်မြောက်ပိုင်း၌ ဦးစွာ အစတည်ခဲ့သော မြို့သည် ဝေသာလီ အမည်တွင်ခဲ့၏။ ယခုလင်းမြေတောင် အရှေ့ဘက်အနီးတစ်ဝိုက်၌ ထိုမြို့တည်ချခဲ့ကြလေ၏။ ထိုရှေးဦး ဝေသာလီမြို့ကို အိန္ဒိယမှ ဝင်ရောက်လာသော ဥပကံသမင်း၏ သားငယ် ဝရကမ္မာမင်းက စတင်တည်ထောင်သည်ဟု ဆို၏။

ရခိုင်ပြည်တောင်ပိုင်းတွင်ဆိုလျှင် ဒွါရာဝတီမြို့ကို ဦးစွာတည်ချခဲ့ကြ၏။ ထိုသပကံသမင်း၏သားတော်အလတ် သီရိကုမ္မာမင်းသားက စတင်တည်ခဲ့သည်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ဝေသာလီနှင့် ဒွါရာဝတီတို့သည် ရှေးဦးကျသော ခေတ်ပြိုင် ရခိုင်မြို့တော်များ ဖြစ်ကြလေ၏။ ဝေသာလီ၊ ဒွါရာဝတီမြို့များအား ရခိုင်ဘုရင်များ မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုမင်းများသည် ရခိုင်ပြည်၌ မူလရှိနှင့်နေပြီးသော ပင်မဒေသခံရက္ခိတ်(ရက္ခိတ်)လူမျိုးများနှင့် အကြိမ်ကြိမ် ရန်ဖက်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့ရလေ၏။

ထိုရက္ခိတ်တို့ကား အိန္ဒိယနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းတွင် မူလရှိနေခဲ့ကြသော ရက္ခိတ်မျိုးနွယ်ဆက်မှ ဆင်းသက်လာကြသူများဟု ယူဆခဲ့ကြ၏။ ထိုရက္ခိတ်(ရက္ခိတ်၊ ရက္ခိတ်)တို့ လက်ချက်ကြောင့် ရခိုင်ဝေသာလီပြည်၌ အကြိမ်ကြိမ် မင်းမရှိဘဲ ပြတ်လပ်ခြင်းအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေသော် တစ်နှစ်ခန့်အရွယ် သမီးတော်တစ်ပါးသာလျှင် ကျန်ခဲ့လေရှာ၏။ အခါတစ်ပါး၌ ထိုရခိုင်ဝေသာလီပြည်တွင် မင်းမရှိပြတ်လပ်ခြင်းအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေသော် တစ်နှစ်ခန့်အရွယ် သမီးတော်တစ်ပါးသားလျှင် ကျန်ခဲ့လေရှာ၏။

ထိုမင်းသမီး၏အမည်မှာ သုနန္ဒရီဟူ၍ အမည်တွင်ခေါ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်မင်းအဖြစ်ကို ဆက်ခံရန် မြို့သူမြို့သား တို့သည် မင်းလောင်းမင်းလျာကို ရှာဖွေလျက်ရှိနေကြလေ၏။ ဒွါရာဝတီမြို့သည်လည်း မငြိမ်သက်ဘဲ အချင်းချင်းသတ်ပတ် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားလျက် ရှိနေကြလေသည်။ ထိုအခိုက် ပုရောဟိတ်ဗြဟ္မဏပုဏ္ဏားဆိုသူနှင့် မင်းသမီး အဉ္စနဒေဝီတို့သည် မငြိမ်သက်သော ဒွါရာဝတီမြို့မှ ရှောင်ခွာကာ ဝေသာလီသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့သော မင်းလောင်းလျာတို့ပင်တည်းဟု ဆိုကာ များမတ်အပေါင်းတို့ ညီညာစုရုံး၍တောင်းပန်ခဲ့ကြလေ၏။

ထို့နောက် ဝေသာလီပြည်ထီးနန်းကို အပ်နှင်းခဲ့ကြသဖြင့် ဒုတိယဝေသာလီမင်းဆက်ကို ဆက်လက်ထူထောင် နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဝေသာလီပြည်၌ ဗြဟ္မဏရာဇာမင်းနှင့် မိဖုရား အဉ္စနဒေဝီတို့ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့ကြလေ၏။ သုနန္ဒရီမင်းသမီး ကိုကား သမီးတော်အမှတ်ဖြင့် တစ်ပင်တိုင်စံနန်း၌ မွေးစားထားခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမင်း နတ်ရွာစံလေလျှင် သားတော်ဗြဟ္မ သုနန္ဒရမင်းသားသည် သုနန္ဒရီမင်းသမီးနှင့် ဘိသိက်ခံ၍ မင်းဆက်ခံလေသည်။

ထိုဝေသာလီတွင် ဗြဟ္မဏရာဇာမင်းကစ၍ မင်း(၂၆)ဆက်ရှည်ကြာခဲ့လေသည်။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံသည်လည်း သာယာ စည်ပင်လျက် ရှိခဲ့လေသည်။ နောက်ဆုံး(၂၆)ဆက်မြောက်ဖြစ်သောမင်းသည် ဗြဟ္မဏသိဒ္ဓိအမည်ရှိ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် အရောက်တွင် တစ်ဖန်ဘီလူးဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့လာရပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ပြည်ရွာများလည်း မအေးချမ်းဘဲ စိတ်ပူပန် သောကရောက်ခဲ့ကြရလေ၏။

ဘီလူး ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း အကြောင်းကား ဤသို့ဖြစ်လေ၏။ တစ်နေ့သောအခါ ဟိမဝန္တာတောဝယ် မျောက်ထီးနှင့် ဆတ်မတို့မိတ်ဖွဲ့ကာ နေခဲ့ကြ၏။ ထိုစဉ် လေမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ကာ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့မို့ခိုနေခဲ့သော ပညောင်ပင်နှင့် သဖန်းပင်တို့သည် လေမိုးဒဏ်ကြောင့် လဲပြိုကာရေထဲသို့မျောပါလေသော် ကစ္ဆပနဒီ မြစ်ညာသို့ရောက်ကာ အစဉ်အတိုင်း မျောလျက် သေလာဂီရိမည်သော ကျောက်တော်တောင်ခြေရင်း၌ ချဉ်းကပ်လာခဲ့ရလေ၏။ ထိုနောက်ကမ်းသို့တက်ကာ တောသို့ဝင်ရောက် နေထိုင်ကြလေ၏။

ကာလရှည်ကြာစွာ အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ဆက်ဆံခဲ့ကြသောကြောင့် သားသမီးများ ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ကြပြီး သုံးကျိပ်နှစ်ယောက်သော သားသမီးတို့ကို မွေးဖွားခဲ့လေ၏။ ထိုသားတို့တွင် အချို့ကား လူဖြစ်၍ အချို့ကား ဘီလူးများဖြစ် ကြလေသည်။ ၎င်းသားသမီးတို့သည် လူသူအများကို ဘေးအန္တရာယ်ပြုလာခဲ့ကြလေ၏။

သားအကြီးမှာ ဘီလူးဖြစ်၍ ငဆဒ္ဒန်အမည်ရှိ၏။ ဆင်အယောင်ဆောင်ကာ တောသွားတောလာ လူအများကို ဖမ်းယူစားလေ၏။ ၎င်းဖမ်းစားရာတောင်ကို ငဆဒ္ဒန်တောင်ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။ ငဆဒ္ဒန်၏ညီ ပက္ကမိဘီလူးကား ကူးတို့သည် ဟန်ဆောင်၍ လူကိုတင်ဆောင်လျက်စားလေ၏။ ၎င်းကူးတို့ချရာချောင်းကို မှတ်ချောင်းဟု တွင်ခေါ်ခဲ့ကြ၍ ကူးတို့ထင်ရာ အရပ်ကိုလည်း ပက္ကမိတို့ဟု ခေါ်တွင်နေကြလေ၏။

ပက္ကမိဘီလူး၏ညီ ငရက္ခိုက်သည် တောင်တစ်လုံးတွင် နေ၍ လူသူများကို ဖမ်းစားခဲ့လေ၏။ ထိုတောင်အား ငရက္ခိုက် တောင်ဟု ခေါ်ကြလေ၏။ ပက္ကမိဘီလူး၏နမ ရက္ခဏီသည် ရေကန်တစ်ကန်ကို အမှီပြု၍ နေလေ၏။ ထိုရေကန်သို့ သောက်ချိုးရန် ရေခပ်လာကြသူများအား ဖမ်းဆီးစားသောက်လေ၏။ ထိုရေကန်ကို ရက္ခဏီရေကန်ဟု အမည်မှည့်ခဲ့ကြလေ သည်။ ရက္ခဏီဘီလူးမ၏အောက်ဖြစ်သော မောင်ရောဟာ ဘီလူးသည် တောင်တစ်လုံး၌ နေလေ၏။ ရက္ခိုက်တောင်၏ တောင်စူးစူးအရပ်တွင်ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ညနေနေဝင်ဆည်းဆာ၊ နံနက်မိုးလင်းဆည်းဆာအချိန်များ၌ ပြိုင်းပြိုင်းရပ်၍ လူယောင်ဆောင်နေ၏။ ခရီးသွားလာသူများသည် လူထင်မှတ်၍ အနီးသို့ချဉ်းကပ်လေလျှင် ဖမ်းစားခြင်းကို ခံရလေ၏။ ထိုတောင်အား ပြိုင်းတောင်ဟု မည်တွင်ခဲ့၏။

ထိုဘီလူး၏ညီဖြစ်သော ငပိသဲနှင့်ငလက်ကုပ်တို့သည် အလွန်မည်းနက်သော ကိုယ်ရောင်အဆင်းရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် နှမနှင့်အစ်ကိုတို့က အပေါင်းအသင်းမပြုဘဲ ခွဲခြားထားခြင်းခံရလေ၏။

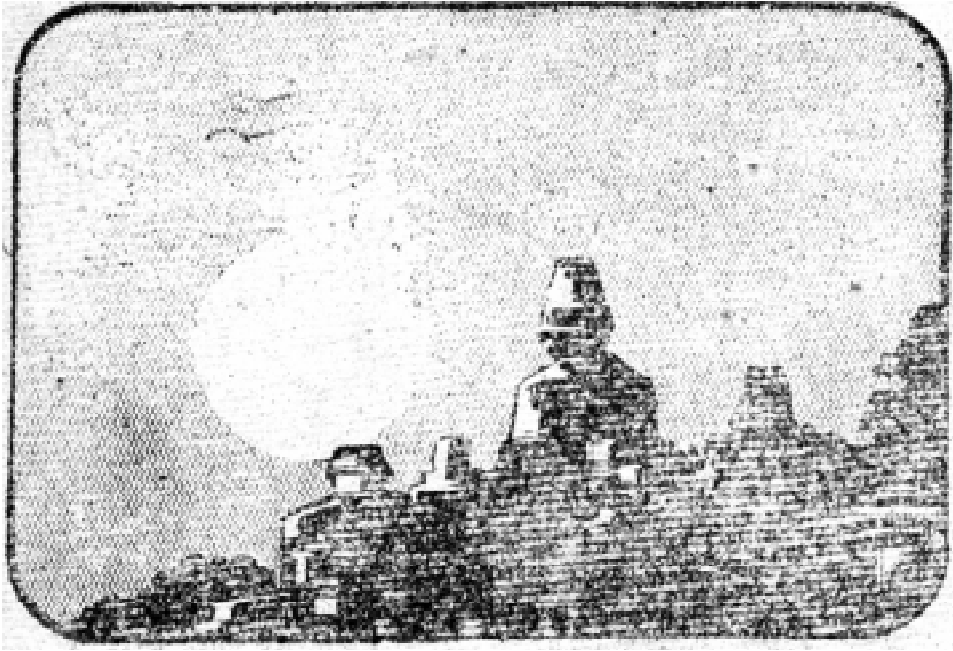
၎င်းတို့သည် ငှက်များကို ဖမ်းယူစားသောက်နေလေ၏။ တောသွား တောလာများကိုလည်း ဖမ်းယူစားသောက်လေ၏။ ထိုအရပ်ကိုလည်း ပိသဲလက်ကုပ်ဟူ၍ မှည့်တွင်ခဲ့လေ၏။ ယင်းသို့ ဘီလူးများဖမ်းယူစားကြရာ လူအများသည် ကြောက်ရွံ့ နေလေ။ ဝေသာလီပြည်တွင် လူများတစ်စတစ်စနည်းပါးလာလေတော့၏။ ထိုအကြောင်းစုံကို စုံစမ်း၍ သိကြသောသူ များသည် အသွားအလာမပြုကြတော့ဘဲ အိမ်တွင်း၌သာ နေထိုင်ခဲ့ကြတော့သည်။ တောအုံ့ပြင်ပသို့ သွားလာခြင်းကင်း လျက် လူသူများကိုပင် တွေ့မြင်ရခဲ့လာလေတော့သည်။

ဝင်ထွက်သွားလာမှု မရှိကြတော့သဖြင့် ကာလကြာလတ်သော် ဘီလူးများလည်း အစာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလာခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ ဝေသာလီမြို့တွင်းသို့ နံနက်ဆည်းဆာ၊ ညနေဆည်းဆာအချိန်များ၌ ဝင်ရောက်၍ တစ်အိမ်မှတစ်အိမ်သို့ ကူးသန်း သွားလာကြသူတို့ကို ဖမ်းယူစားကြလေတော့၏။ ထိုကြောင့်ဆည်းဆာအချိန်ကိုပင် ရှောင်ကြဉ်လျက် မဆင်းမထွက်ဘဲ နေလာကြတော့၏။

ဘီလူးတို့သည် ဆည်းဆာအချိန်တွင် လူကိုဖမ်းစားရန် လာလေ့ရှိသည်ကို အစွဲပြု၍ ဆည်းဆာအချိန် ဘီလူးလာသည်ဟု အစဉ်ပြောရိုးစကား ဖြစ်လာခဲ့ရ၏။ မိဘများသည် ထိုဆည်းဆာအချိန်တွင် သားငယ်၊ သမီးငယ်များကို ဝင်ထွက်သွားလာ ခွင့် တားမြစ်ခဲ့ကြသော ဓလေ့အစဉ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။

ဘီလူးဘေးရန်ကိုကြောက်၍ ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်းလည်း ဆည်းဆာအချိန်၌ အဝင်အထွက် မပြုဘဲ နေ့အခါ၌သာ ခြွေရံအလုံး အရင်းဖြင့် တောကစားသွားလာခဲ့လေ၏။

တစ်နေ့သ၌ ငဆဒ္ဒန်သည် ဆင်ဟန်ဖြင့် ဖန်ဆင်း၍ ကြိမ်းမောင်းလိုက်လေ၏။ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့ ပြေးခဲ့ကြလျှင် ဘုရင်အား ဘီလူးဖမ်းစားခဲ့လေ၏။ မိဖုရားနှင့် သမီးတော်တို့သာ နန်းတော်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့လေ၏။ ထိုကြောင့် ဝေသာလီ သည် မင်းမဲတစ်ခါ ဖြစ်ခဲ့ရပြန်လေသတည်း။

&u00f0jynf "n0wD

ရက္ခိုင်ပြည်၌ ရှေးဦးဝေသာလီမြို့တော်ကို ဗြဟ္မဒေဝမင်းများ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ ဒေဝများသည် တိုင်းပြည်၏ အကြီးအကဲခေး မင်းများပင်ဖြစ်ကြချေ၏။ ထို့ကြောင့် အုပ်ချုပ်ကြသူမင်းများအား ဗြဟ္မဏရာဇာမင်းများဟုလည်း မည်တွင် ခဲ့ကြ၏။ ရခိုင်ပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် မျိုးနွယ်စုအလိုက် အကြီးအကဲဒေဝများလည်း အသီးသီးရှိခဲ့ကြပေသေးသည်။

ထိုအသီးသီးသော မျိုးနွယ်စုများသည် ကမ္ဘာပနဒီမြစ်ဖျားတွင် အုပ်စုဖွဲ့ကာ နေထိုင်လာခဲ့ပေသည်။ ၎င်းတို့တွင် မိမိ တို့မျိုးနွယ်စုအလိုက် အကြီးအကဲတစ်ဦးကို ဒေဝအဖြစ် တင်မြှောက်လေ့ရှိခဲ့ကြပေသည်။ သက်လူမျိုးတို့တွင် အကြီးအကဲဖြစ် သူမှာ စန္ဒြသိဒ္ဓိအမည်ရှိ၏။ ယင်း၏ဖခင်မှာလည်း ဒေဝဖြစ်ခဲ့ရကား ဝရသိဒ္ဓိအမည်ရှိလေသည်။

ထိုသက်လူမျိုးတို့သည် မဇ္ဈိမဒေသမှ ဆက်နွယ်ဝင်ရောက်လာကြသော သာကီယ(သကျ)မျိုးနွယ် အာရိယာန်များဖြစ် ကြသည်။ မြဲလူမျိုးများကား ဗိုမ္မန်(မွန်)ခေါ်သော လူမျိုးစုမှ ဆင်းသက်ခဲ့ကြသည်ဟူ၍ ယူဆလေသည်။ ထိုမွန်ခေါ် လူမျိုးစုများသည် အိန္ဒိယတောင်ပေါ်သား မလတ္တလွယ်ဝင်များဟုလည်းကောင်း၊ မွန်ဂိုတောင်ပေါ်သား ကိရာဇာအင်ဒိုမွန်ဂို လျှိုက် အနွယ်ဝင်များဖြစ်ကြသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ယူဆကြလေသည်။

သက်တို့က ဇာတ်ကြီး၍ မြဲတို့က ဇာတ်နိမ့်သည်ဟု သတ်မှတ်ခံခဲ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် သက်တို့က မြဲတို့နှင့် အိမ်ထောင် ဖက်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းအမှုကို ရှောင်ရှားလေ့ရှိခဲ့သည်။

သက်မင်း ဝရသိဒ္ဓိ၌ သားတော်စန္ဒြသိဒ္ဓိနှင့် သမီးတော်နှစ်ပါးဖြစ်ထွန်းခဲ့လေသည်။ သမီးတော်များမှာ ဣန္ဒြမာလာနှင့် ဣန္ဒြသီရိဟူ၍ အမည်ရှိခဲ့ကြ၏။

သက်မင်း၏စစ်သည်တစ်ဦးဖြစ်သူ စန္ဒရသီဟတွင်လည်း ဣန္ဒြမာယုအမည်ရှိသော သမီးတော်တစ်ယောက်ရှိလေ သည်။ မြဲအကြီးအကဲ ဒေဝငတိန်ကာတွင်ကား ငတန်ဟူသော သားတော်တစ်ပါးရှိလေသည်။

မြဲငတန်သည် သက်အမျိုးသမီး ဣန္ဒြမာလာအား ချစ်ကြိုက်နေလေသည်။ ငတန်သည် အိမ်ထောင်ဖက်ရန် သက်ဆိုင် ရာတို့ကို တောင်းခံလေ၏။ သို့သော်လည်း မိမိတို့ထက် ဇာတ်ယုတ်နိမ့်သည်ဟုဆိုကာ မရရှိချေ။ သို့သော်လည်း ငတန်သည် စိတ်မလျှော့ဘဲ မရမနေ ကြိုးစားရန် အကြံထုတ်နေခဲ့လေသည်။

အခွင့်သာသောတစ်နေ့တွင် အလစ်ချောင်းကာ ဣန္ဒြမာလာကို ငတန်သည် ခိုးယူပြေးလေ၏။ ထိုနောက် ဘေးလွတ်ရာ တွင် ရှောင်ရှားနေခဲ့ကြလေသည်။ ငတန်မှာ သက်အုပ်စုနှင့် အင်အားမမျှသဖြင့် ကြောက်လန့်ခဲ့လေသည်။ သက်အုပ်စုနှင့် ဝေးရာဖြစ်သော တောကြီးမျက်မည်းကို ပင် မှီခိုအားကိုးနေခဲ့ရပေ၏။

ထို့ကြောင့် လူသူအရောက်အပေါက် မရှိလေ၍ ပြတ်လပ်မှု ဖြစ်နေခဲ့ရလေ၏။ ၎င်းတို့ ဇနီးမောင်နှံမှာလည်း လူသူရှိရာ ဌာနသို့ မသွားဝံ့ကြတော့ရာကား ကာလကြာစွာ ကင်းဝေးလာခဲ့လေ၏။ သူတို့ဘဝကား တောပုန်းအဖြစ်သာ ရှိခဲ့လေ၏။ တောထဲ၌ နေကြရစဉ် ထမင်း၊ ဟင်းလျားများကို မစားကြရဘဲ သစ်ဥ၊ သစ်သီးများကိုသာ ရှာဖွေစားနေခဲ့ရသည်။

အသားဆို၍ အမဲသားကောင်များသာ စားခဲ့ရသည်။

နေ့စဉ် ရိက္ခာအတွက် အမဲသားကောင်များကိုပင် လိုက်လံရှာဖွေ၍ ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးခဲ့ကြရလေ၏။ ရသောအစားများ ကိုကား ချက်မစား တော့ဘဲ မီးဖြင့်ဖုတ်ကင်၍ စားသောက်မှုပြုကြရလေသည်။ အစိမ်းစား၊ အသားစား နေလာခဲ့ခြင်းကြောင့် မူလကထက် အင်အားပို၍ ကြီးမားလာခဲ့ရလေ၏။

ငတန်နှင့်ကုန္ဒမာလာတို့ သင့်မြတ်ပေါင်းဖော်ခဲ့ကြလေသော် မကြာခင် သားယောက်ျားလေးဦးကို ဖွားမြင်လာခဲ့လေ သည်။ ထိုသားများကား မိဘများကဲ့သို့ စားသောက်နေခဲ့ရ၍ အင်အားပြည့်ဖြိုးကာ ခွန်အားဗလတောင့်တင်းကြံ့ခိုင်ကြီးထွား သူများချည်း ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် မွေးစကပင် လူသူများကို မတွေ့မမြင်ကြဘူးရကား လူရိုင်းကြီးများသဖွယ်ဖြစ်လာခဲ့ ရပေသည်။

ရဲရင့်သူများ၊ ကြမ်းတမ်းတက်ထန်သူများဖြစ်သည့်အလျောက် ရက်စက်ရိုင်းပျံ့ခဲ့လေသည်။ တိရစ္ဆာန်များအလားပမာ စရိုက်ဆိုးများသာ ပြုကျင့်လာခဲ့ရပေသည်။

အခါတစ်ပါး၌ အဇ္ဈနမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရခိုင်ပြည် နယ်နိမိတ်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့လေသည်။ သူသည် ရသေ့အသွင် ဆောင်ကာ ဟိမဝန္တာတောအရပ်တွင် မွေ့လျော်ခဲ့သည်။ သူသည် မူလက မဇ္ဈိမဒေသ၌ မင်းတစ်ပါးဖြစ်ခဲ့ဖူး၏။မင်းစည်းစိမ် တို့ကို ငြီးငွေ့ကာ တိုင်းပြည်ကို စွန့်ခွာခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

မိမိ၏အရိုက်အရာကို သားတော် ဓမ္မသေနက ဆက်ခံနေရစ်ခဲ့လေ၏။ ဟိမဝန္တာတွင် မမွေ့လျော်ဖြစ်လာသောအခါ တစ်တောဝင်၊ တစ်ပြင်သန်း၊ တစ်တောင်ကျော်ဖြတ်၍ ဦးတည်ရာသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့ရင်း ရခိုင်မြေသို့ ဝင်ရောက်၍ကမ္ဘ ပနဒီမြစ်ဖျား ချဉ်းနင်းရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုအရပ်၌ ပျော်မွေ့လျက် နေထိုင်လာခဲ့ရာ အနေတကျရှိလာခဲ့တော့၏။ ဒေသခံလူများနှင့် သိကျွမ်းခင်မင် ချစ်ခင် လေးစားမှုပြုခဲ့ကြသည်။ ကာလကြာလတ်သော် သက်မြဲအကြီးအကဲ ဒေဝများလည်း အမြတ်တနိုးကြည်ညိုခြင်းဖြစ်လာကြ၏။ ရသေ့ကြီးအား ပြုစုလုပ်ကျွေးရန်ဟူ၍ သားသမီးများကိုပင် ထားပေးခဲ့ကြလေ၏။

အနေကြာသော် ကုန္ဒသီရိ၊ ကုန္ဒရမာယုတို့သည် ရသေ့ကြီးနှင့် နီးစပ်လာခဲ့ခြင်းကြောင့် တစ်စတစ်စ ချစ်ခင်ရင်းနှီး ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ ရသေ့ကြီးသည် ကုန္ဒရမာယုကို တက်မက်သောအားဖြင့် သုံးသပ်မှုပြုခဲ့လေသည်။ ကုန္ဒရမာယုလည်း သုံးသပ်မှုခံယူကာ နှီးနှောရောပြွမ်း ဆက်ဆံခဲ့ကြကာ ပေါင်းဖော်ခြင်းအမှုကို ပြုခဲ့လေသည်။

မကြာမီအချိန်တွင် ကုန္ဒရမာယု၌ ကိုယ်ဝန်ဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။ ကိုယ်ဝန်ရင့်လာချိန်၌ မိုးကြီးစွာ ရွာသွန်းလေလျှင် ကမ္ဘပနဒီမြစ်ညာတွင် ရေပြည့်လျှံခဲ့ရလေ၏။ တောင်ကျရေများကြောင့် မြစ်ရေပြင်းထန်စွာ စီးကျလေလျှင် ရသေ့ကြီးနှင့် ကွဲကွာလျက် ကုန္ဒရမာယုသည် ရေဖြင့် မျောပါသွားခဲ့လေ၏။

အစဉ်အတိုင်း မျောလတ်သောအခါ ပင်ပန်းလှသဖြင့် မိန်းမောသွားလေရကား ထိုအရပ်ကို မီးချောင်းဟူ၍ တွင်ခဲ့ ကြလေ၏။ မြစ်ကိုဖြတ်၍ ကူးခတ်ရင်း တန့်ရပ်ခဲ့ရသည်ကို ကုလားတန်ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။ မြစ်ကြီးကား ရေအလျဉ် ဖြင့် သည်းထန်စွာ စီးဆင်းလျက်ရှိနေပေသည်။ ကံအားလျော်စွာ တစ်ခုသော ချုံနွယ်အား ခိုတွယ်ရရှိသည်နှင့် ကမ်းသို့ ချဉ်းကပ်မိလေ၏။ ကမ်းသို့ရောက်သောအခါ သားသည်းချာကို မွေးဖွားခဲ့လေ၏။ ဘုန်းကံကြီးမားအံ့သော သူငယ်ဖြစ်၍ မီးလျှံကဲ့သို့ အရောင်တောက်ပခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် မြုံသင်းကြီး ငအောင်လာသည် ထိုနေရာသို့ တောလည်ရင်းရောက်လာခဲ့လေသည်။ လိုက်ပါလာသော ခွေးများကလည်း သူငယ်ငိုသံကို ဟောင်မြည်ကြလေ၏။ ငအောင်လာကြည့်လေသော် ကြံအင်လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော သူငယ်ကို ကောင်းမွန်စွာ ကောက်ယူမွေးမြူခဲ့လေသည်။

အိမ်သို့ရောက်လျှင် သားကဲ့သို့ ချစ်ခင်ကြင်နာစွာ မွေးမြူထားခဲ့ရာမှ အရွယ်ရောက်လတ်သောအခါ မာရယုဟူသော အမည်ကို မှည့်ခေါ်ကာ လေး မြား အတတ်ကို သင်ကြားပေးခဲ့လေ၏။ မာရယုသည် ထူးချွန်သူဖြစ်၍ မြုံလူမျိုးများက အံ့ဩခဲ့ကြရ၏။ အဆင်းအင်္ဂါ၊ အစွမ်း၊ ဉာဏ်ပညာ၊ ခွန်အားဗလနှင့်လည်း ပြည့်စုံရကား ငအောင်လာက သမီးဖြစ်သူ မိပိန်ညာနှင့်ပေးစားထားလေ၏။

မြုံအပေါင်းတို့က မင်းပြုစေအံ့ဟုဆိုကာ အကြီးအကဲတင်မြှောက်ကြလေသည်။

ဝေသာလီပြည်တွင် ငအဒ္ဒန်ညီအစ်ကိုတို့ကြောင့် လူအများကြောက်ရွံ့ပြေးလွှား ပုန်းကွယ်နေရာရာ ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်းကိုယ် တိုင် နှိမ်နင်းမရဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုညီနောင်တို့လက်ချက်ဖြင့်ပင် မင်းလည်း နတ်ရွာစံခဲ့ရ၏။ မင်းမရှိ ပြည်မငြိမ် ပျက်လုဆဲဖြစ်နေသော ဝေသာလီကို မာရယုကဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် ကူညီပေးခဲ့လေသည်။

ရန်သူတို့ပျက်သွားလျှင် အများက ဒေဝအဖြစ် တင်မြှောက်ကြလေ၏။ ငအဒ္ဒန်၊ ငရက္ခိတ် လူမိုက်ရိုင်းတို့အား အောင်နိုင်ခဲ့ရာ ပြည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အမျိုးစောင့်သောနေရာဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ရက္ခိုင်ပြည်ဟု နောင်အစဉ်တွင်လာခဲ့

ရသည်ဆို၏။ မာရယုကား ဝေသာလီမှ တစ်ဖန် ရွှေ့ပြောင်းလျက် ရသေ့ကြီး နာဂိန္ဒညွှန်ပြရာ၌ မြို့သစ်တည် ထီးနန်းစိုက်ကာ နေလာခဲ့လေ၏။

မိဖုရားမှာ မိပိန်ညာနှင့် ဗြဟ္မသိဒ္ဓိ၏သမီးတော် ရုစိတမာလာတို့ဖြစ်ကြလေသည်။ မင်းနှင့်ပြည်သူချစ်ကြည်ဖြူလျက် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကောင်းစွာသည်ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့လေ၏။

ရခိုင်ရာဇဝင်တွင် သမိုင်းအတင်ခံရသော မင်းတစ်ပါးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့ရလေ၏။ ထီးနန်းတည်ချရာမှ ဘူမိနက်သန် မြေရာမှန်၍ သက်တမ်းရှည်ကြာခဲ့လေ၏။ ထိုနေရာကား ဓညဝတီဟူ၍ သမိုင်းထင်ရှားခဲ့ရလေ၏။

eNmyefawmi f aUṃUyefawmi f

ရခိုင်ပြည်တွင် မာရယုမင်းသည် ခညဝတီမြို့ကို စတင်တည်ချခဲ့သည်။ ထိုမာရယုမင်းကစ၍ မျိုးနွယ်ဆက်မင်းများ ဆက်ခံအုပ်စိုးလာခဲ့သည်။ မာရယုမင်းဆက်(၅၆)ဆက်မြောက် မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူထံ ထီးနန်းသက်ရှည်ကြာခဲ့လေသည်။ ထိုမင်း၏မိဖုရားကား စောစစ်ဟု အမည်ရှိလေသည်။

မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူလက်ထက် ခြောက်နှစ်အရောက်တွင် ဗေဒင်တတ်ဟူးရား ပညာရှိတို့က ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့ ကြလေ၏။ ခညဝတီမြို့ပျက်အံ့ဟု ကျိန်းခန်းရောက်လတ်ပြီဟု ဘုရင်အားလျှောက်တင်ကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်သည် စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ မြို့မှ ဖယ်ခွာထွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ထီးနန်းမှရှောင်ခဲ့ကြလျှင် ကစ္ဆပနဒီအရှေ့ဘက် သီရိမာနဒီ(သရေချောင်း)သို့ရောက်ကြလေ။ ၎င်းချောင်း၏ လက်ယာ ဘက် ကမ်းနားတွင် တစ်တစ်တီးတီး မြေပြင်ကြီးကို တွေ့ရ၏။ ထိုမြေပြင်ကား ဘူမိနက်သန်မှန်၍ အသရေရှိသောမြေဖြစ် လေသည်။ မြို့တည်ခြင်းငှာ သင့်လျော်ပေရာသည်ဟူ၍ သတ်မှတ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ကိုတည်ချခဲ့ကြရာ မြို့အင်္ဂါ ရပ်ဟူသမျှတို့သည် ငါးလနှင့် အပြီးတိုင်ရောက်ရှိလေသည်။

ထိုမြို့သစ်၌ ထီးနန်းစိုက်ထူစိုးစံခဲ့လေရာ တစ်နှစ်ခန့် မြောက်ခဲ့လေ၏။ သို့သော် အမတ်သုံးယောက်တို့၏ ပုန်ကန်ခြင်း ကို ခံခဲ့ရလေ၏။ ဘုရင်မင်းလွန်လေလျှင် အမတ်သုံးယောက်တို့သည် အဆင့်ဆင့် မင်းမူခဲ့ကြလေ၏။ အမတ်တို့ မင်းမူခဲ့ ကြသောကြောင့် ကျွန်သုံးဆင့်မြို့ဟူ၍ တွင်ခေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ နောင်တွင် ကန်သုံးဆင့်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။

မိဖုရားစောစစ်နှင့် သမီးကြီး သုနန္ဒရီ သမီးငယ် ဖွားတော်သွေးတို့သည် နောက်လိုက်နောက်ပါရသမျှကို စုဆောင်းခေါ် ဆောင်၍ ထိုမြို့မှထွက်ခွာသွားခဲ့ကြလေ၏။ ၎င်းတို့သည် ရမ်းချောင်း လက်ယာဘက်အရပ်၌ နီလာပန်းတောင်း အမည်ရှိ သော မြို့ကိုတည်ချ၍ နေခဲ့လေ၏။ မိဖုရားစောစစ်က တည်သောမြို့ဖြစ်၍ ထိုမြို့ကို မိန်းမမြို့ဟုလည်း တွင်ခဲ့လေသည်။

ရခိုင်ပြည်တွင် သာကီဝင်မင်း မျိုးဆက်ပြတ်လျက် ထီးပြိုင်လူဘက်ဖြစ်နေကြချိန်ကာလသည် တစ်နှစ်ခန့်တိုင် ကြာလာခဲ့ရ၏။ ထိုအချိန်တွင် မဇ္ဈိမဒေသ၌လည်း သာကီဝင်မင်းများ စစ်ဘေးကာလနှင့် ကြုံတွေ့နေရလေ၏။ ပဉ္စာလရာဇ် မင်းက သာကီဝင် ကာလိယမင်းအား အမျိုးဘက်မပြုလိုသောကြောင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းပြုခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်ရှုံးနိမ့်ရသော သာကီဝင်မင်းမျိုးတို့သည် သုံးဖြာကွဲခဲ့ရလေသည်။ အချို့မှာ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အရှေ့ဘက် နားရှိ ဝင်္ဂတိုင်းသို့ ထွက်ခွာခဲ့ကြလေသည်။ အချို့လည်း လင်္ကာကျွန်းသို့ ဖဲ့ရှောင်ခဲ့ကြသည်။ အချို့သလ္လာဝတီမြစ်ညာ(ချင်း တွင်းမြစ်ကြောင်း)မောရ်အရပ်သို့ ရောက်သွားခဲ့ကြလေသည်။

ဝင်္ဂတိုင်းသို့ ရောက်သွားကြသူများသည် ကာမရူပခေါ်သော ယခု ဘင်္ဂလားဒေသ ရောင်ဖြူမြို့တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြပေ သည်။ ထိုကာမရူပမြို့မှ ထွက်ခွာလာသော မင်းသားတစ်ပါးသည် စစ်တကောင်း တောင်တန်းကို ကျော်ဖြတ်၍ ရခိုင်ပြည်နယ် ဘက်သို့ ကူးဝင်ရောက်ရှိလာခဲ့လေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုမင်းသားသည် ကမ္မရာဇာဟု မည်တွင်ခဲ့သည်။ ကံရာဇာကြီးမင်းဟုလည်း နောင်အစဉ် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ ကမ္မရာဇာ ခေါ် ကံရာဇာကြီးမင်းသား၌ ရခိုင်သို့အလာတွင် လမ်းခရီးမှဆက်သလိုက်သော တောင်တန်းဒေသ အကြီးအကဲ ဒေဝရာဇာတစ်ဦး၏ သမီးတော်တစ်ပါးလည်း ပါရှိခဲ့လေ၏။ ၎င်းသမီးတော်မှာ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါကောင်းခြင်းငါးဖြာ နှင့်ပြည့်စုံသော မိန်းမဖြစ်၍ စောပဉ္စနာရီဟု မည်တွင်လေသည်။ ကမ္မရာဇာနှင့် စောပဉ္စနာရီတို့သည် ပါလာသမျှ လူသူတို့ နှင့် ကစ္ဆပနဒီအရှေ့ဘက်၌ ကျောက်ပန်းတောင်းအရပ်၌ မြို့တည်ခဲ့ကြလေသည်။

ထိုကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ကား ယခုပလက်ဝမြို့နယ် မီးချောင်းအဖျားတွင် ဖြစ်သည်ဆို၏။

ထိုကာလသည် မိဖုရားစောစစ်နှင့် ကမ္မရာဇာမင်းတို့ ထီးပြိုင်နန်းပြိုင်အချိန်တည်း။ ကမ္မရာဇာသည် အကြံဉာဏ် ကောင်းသူဖြစ်၍ အနီးအနား ထီးပြိုင်မင်းတို့နှင့် ဆက်ဆံမှုပြုကာ နေထိုင်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် မိဖုရားစောစစ်လည်းကမ္မရာဇာ မင်းနှင့်ပူးပေါင်းလျက် အားကိုးအားထားပြုလာရလေ၏။ ကမ္မရာဇာသည် မိဖုရားစောစစ်အား ယောက္ခမအရာ၌ ထားခဲ့လေသည်။

သမီးတော်နှစ်ယောက်ကိုကား မိဖုရားတင်မြောက်ကာ နေထိုင်ခဲ့ရာ တစ်နေ့သ၌ စောပဉ္စနာရီမိဖုရားသည် တောင်ဘက်အရပ်၌ ကွင်းပြင်သာယာတစ်ခုကို တွေ့မြင်လေ၏။ ထိုအခါ တောင်ထိပ်မှာနေသည်ထက် ကွင်းပြင်၌ နေရလျှင် သင့်တော်မည်ဟုလျှောက်တင်လေ၏။

ဘုရင်၏သဘောဆန္ဒအရ နေရာရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြရာ ထိုကွင်းပြင်၌ သီရိဂုတ်မြို့ကို တည်ခဲ့ကြ၏။ မြို့တည်မဖြစ်လေသဖြင့် မြို့သစ်တစ်ဖန်ရှာဖွေကြပြန်လေ၏။

မြို့ရာဟောင်းဖြစ်သော ဓညဝတီနန်းသို့ ရောက်ကြလျှင် သက်တန်ရောင်ဝန်း၍နေသည်ကို မြင်ကြလေ၏ ။ ထိုနေရာ၌ ယခင်ကကဲ့သို့ ထပ်မံ၍ ဓညဝတီမြို့အမည်ဖြင့်ပင် မြို့တည်ချနေခဲ့ကြလေ၏။

ကမ္မရာဇာမင်းကဆက်၍ ဤဓညဝတီမြို့၌ စိုးစံခဲ့ရာ မင်း(၂၈)ဆက်တိုင်ခဲ့သည်။ ကမ္မရာဇာမင်းကြီး၏ မျိုးနွယ်မှဆင်းသက်ခဲ့သော မင်းများဖြစ်ခဲ့ကြ၏။

ဤမင်းဆက်တွင် သီရိရာဇာမင်းသည် (၂၈)ဆက်မြောက်မင်းဖြစ်၏။ ထိုမင်း သီရိရာဇာ၏သားတော်သည်လည်း ဓညဝတီမြို့ကိုပင် ကြီးကျယ်အောင်ပြုပြင်ကာ ရာဇဌာနီပြုသွားလေသည်။ စန္ဒသူရိယမင်းဟု အမည်ထင်ရှားလျက် ဘုရားရှင်ကို ပင့်၍ မဟာမုနိကိုယ်စားတော်ကို သွန်းလုပ်တော်မူခဲ့သော မင်းပင်ဖြစ်ပေသတည်း။

ရခိုင်ပြည်

ရခိုင်ပြည် ဓညဝတီထီးနန်းကို သီရိရာဇာမင်းသည် စိုးစံလျက်ရှိနေ၏။ ထိုမင်း၏မိဖုရားမှာ ဝိမလကုမ္မာရဒေဝီဟု အမည်တွင်လေ၏။ ထိုမိဖုရားဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေကိုယ်ဝန် တည်ရှိနေစဉ် တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်သည် စက်တော်ခေါ်နေလေရာ ထိုစဉ် နေလကို ဆွတ်ယူ၍ မိဖုရားကြီးအား ပေးရသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်လေ၏။ အမတ်တို့အား အိပ်မက်ကို ပြန်စေလေ ရာ . .

နေ့ လတို့သည် အရောင်ထွန်းလင်းတောက်ပပါသည်။ နေကိုဆွတ်ခူးပေးသည့်အလို ဘုန်းအာဏာကျက်သရေ ထွန်းလင်းတောက်ပသော သားတော်ကို ဖွားမြင်ရာသည်။ လကိုဆွတ်ယူလျက် ပေးမက်သည် တစ်မူကား စကြာမန္တတ်မင်းနှင့်ထိုက်တန်သော သမီးတော်ကို ဖွားမြင်ရာသည်။ ယခုမူကား နေနှင့်လအစုံကို ဆွတ်ခူးပေးမက်ခြင်းကြောင့် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအလုံးဝယ် ဘုန်းရောင်ထွန်းလင်း ပြိုင်ဖက်ကင်းသော သားတော်ကို ဖွားမြင်ရာသည်။

ထိုသားတော်အား အမင်းမင်းတို့ ဦးညွှတ်ဝပ်စင်းလေရာသည်။ လရောင်ပမာ အေးချမ်းစွာသော ဘုရားရှင်ကိုလည်း ဖူးတွေ့ရမည်အမှန် အိပ်မက်ကောင်း ဧကန်ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်တင်ကြလေ၏။

မကြာမီပင် မင်းသားငယ်အား ဖွားမြင်လေ၏။ ထိုအခါ ငလျင်ကြီးစွာ ပဲ့တင်ရိုက်ဟီး တော်သံငြီးလျက် ဥက္ကာပျံခြင်း၊ မိုးတိမ် လျှပ်စစ်လက်ခြင်းစသော နိမိတ်ထူးများသည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေ၏။ ကြယ် ဥဂ္ဂါကြီးတစ်ခုဆိုပါလျှင် သပိတ်လုံးခန့်ကြီးလေ၏။ အနောက်အရပ်မှ ပျံလာ၍ နန်းပြာသာဒ်အတွင်းသို့ ကျလေ၏။

ထိုအကြောင်းကို အမတ်ကြီးများအား မေးလေသော် အမတ်တို့က အရှင်မင်းမြတ် ဘုရားမြတ်စွာ အနောက်မဇ္ဈိမဒေသမှ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာရန် အကြောင်းရှိပါသည်ဟု တင်လျှောက်ကြလေသည်။ မင်းသားကို ပြာသိုလ လပြည့်နေ့ နေဝင်လုဆဲဆဲ လပေါ်သစ်ရဲရဲအချိန်ဖွားမြင်လေ၏။ နေလည်း မဝင်သေး၊ လလည်း ထွက်ပြုစအခါဖြစ်လေသည်။

နေနှင့်လကို အကြောင်းပြု၍ သားတော်အား စန္ဒသူရိယဟူ၍ အမည်မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ မင်းသားသည် အရွယ်ရောက်လတ်သော် အတတ်ပညာများကို သင်ယူခဲ့လေ၏။ မင်းတကာကို တတ်သိအပ်သော ပညာရပ်များကို တတ်စွမ်းခဲ့လေ၏။ မင်းသား(၂၅)နှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ခမည်းတော် သီရိရာဇာမင်း နတ်ရွာစံလေ၏။ ထို့ကြောင့် မင်းသားသည် စန္ဒိမာလာ မင်းသမီးနှင့် အဘိသိက်ခံလေ၏။

စန္ဒိမာလာမင်းသမီးကား ကာလသေနမည်သော အကြီးအကဲ ဒေဝတစ်ဦး၏ သမီးဖြစ်လေ၏။ ထိုမိဖုရားနှင့် တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ရှိလေ၏။ စန္ဒိမာလာသည် မိဖုရားခေါင်ဖြစ်လေသည်။ တောင်နန်းစံမှာ ကဉ္စနဒေဝီဖြစ်ပြီး အဉ္စဒေဝီကား မြောက်နန်းစံဖြစ်လေ၏။ နမတော်အထွေး ဥဒုမ္မရဒေဝီလည်း မိဖုရားဖြစ်ခဲ့လေ၏။

ထိုမင်းစန္ဒသူရိယကား ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်စွမ်းအားကြီးလေ၏။ စကြာလှံပျံကို နိုင်နင်းရရှိခဲ့လေ၏။ နတ် နဂါးများပင် ဝပ်စင်းဆည်းကပ်ရလေ၏။ ဆင်ဖြူများလည်း ရောက်လာပိုင်စိုးခဲ့ရလေ၏။

မျိုးမတ်အပေါင်းများစွာ ရှိလေ၏။ စီးပွားဥစ္စာဘဏ္ဍာနှင့်လည်း ပြည့်စုံကြွယ်ဝချမ်းသာလေ၏။ စစ်အင်္ဂါလေးပါးတို့နှင့် လည်းပြည့်စုံလေ၏။ ထိုမင်း၏ ဘိုးကံကြောင့် အမင်းမင်းတို့ထံမှ အခွန်အတုတ်ပေးဆက်ခံရလေ၏။ ထိုမင်းသည် မင်းကျင့် တရားနှင့်အညီ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်လာခဲ့လေ၏။ စန္ဒသူရိယမင်းနှင့် ဘုရားရှင်သည် တောင်းဆုဘက်ရှိလာခဲ့ကြလေသည်။

အတိတ်ဘဝက ခင်ပွန်းတစ်ဖော်ဖြစ်ခဲ့ရကား ကြောင်းဆက်ပါခဲ့ဘူးလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားပွင့်စဉ် နန်းတော်၌ နိမိတ်ထူးများဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေ၏။ အမတ်ကြီးတို့က မင်း၌ အပြစ်မရှိဆိုကာ ယတြာပြု၍ နေလာခဲ့လေ၏။

တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်သည် ကြောင့်ကြမဲ့ အိပ်ပျော်မိလေ၏။ ထိုစဉ် တစ်ည၌တည်း အိပ်မက်ထူး ခုနစ်ချက်ကို သုံးကြိမ် တိုင်မြင်မက်လေသည်။ ထိုနိမိတ်ထူးများကြောင့် ဘုရားပွင့်ကြောင်း သတင်းစကားကြားသိခဲ့ရလေ၏။ ဘုရားရှင်သည် စန္ဒသူရိယမင်းထက် လေးနစ်နှင့် ရှစ်လကြီးလေသည်။

စန္ဒသူရိယမင်းနန်းစံသက် ခြောက်နှစ်တွင် ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူ၏။ ဘုရားရှင်ကို စန္ဒသူရိယမင်း နန်းစံ (၂၆)နှစ်ဘုရား ဝါတော် (၂၀)တွင် စတင်၍ သတင်းကြားခဲ့ရ၏။ ဘုရားပွင့်ကြောင်း သတင်းထူးသည်လည်း ကျယ်ပြန့်လာခဲ့လေ၏။ မရွံ့ မတိုင်းမှ ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်တို့လည်း ရောက်ရှိလာလေ၏။ ၎င်းတို့ထံမှလည်း ထိုသတင်းထပ်လောင်း ဆင့်ပွားကြား ရပြန်သည်။

ထိုအခါ ဘုရားရှင်အား ဖူးမြော်လိုစိတ်ပြင်းပြလာကာ စက်တော် မခေါ်နိုင်ရုံခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ရှင်အား ပင့်ဆောင်ရန် ညီလာခံသဘင် ခေါ်ယူကျင်းပလေ၏။ ဘုရင်သည် မင်းဆရာဖြစ်သော ပုရောဟိတ်များကို ပင့်စေ၏။ မပင့်နိုင်ပါ ဟုဆိုသော် တောအရပ်သို့နှင့်ထုတ်လေ၏။

မနှင့်သင့်ကြောင်း ဘိုးတော်နရပတိက လျှောက်လေလျှင် ၎င်းကိုပင် နှင်ထုတ်ပြန်၏။ မိဖုရားကြီးက အသနားခံ ခွင့်တောင်းပြန်ရာ မရဘဲ မိဖုရားကြီးကိုလည်း နှင်ထုတ်ပြန်၏။ ယင်းနောက် တောင်နန်းစံမိဖုရားက လျှောက်သော်လည်း မရဘဲ အလားတူ အနှင်ခံရပြန်လေ၏။

ဘုရင်သည် မြောက်နန်းရ မိဖုရားအား ပင့်စေလေ၏။ ထိုမိဖုရားသည် ဉာဏ်ပညာ အလိမ္မာရှိသော ဥဒုမ္မရဒေဝီနှင့် အမတ်ကြီးနှစ်ယောက်တို့ကို တိုင်ပင်လေသည်။

၎င်းတို့အား ဒဏ်ထား၍ ဘုရားရှင်ကြွလာမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဘုရားအစစ်အမှန်ကို မသိနိုင်ပါ။ ဘုန်းကံရှင်ဖြစ်ပါ က ဘုရားရှင်ကို ဖူးရမည်သာဖြစ်သည်။ ပညာရှိများနှင့် တိုင်ပင်ပြီး စီမံသင့်ပါသည်ဟု မင်းကြီးအား လျှောက်တင်ကြလေ၏။ ထိုအခါ အမျက်ပြေလျက် နှင်ထုတ်ထားချက်ပြစ်ဒဏ်ကို ရုပ်သိမ်းခဲ့လေ၏။

ထိုနောက် ပညာရှိတို့က ဘုရင်မင်း ပဋိသန္ဓေနေစဉ်နှင့် ဖွားမြင်သောအခါ၌ နိမိတ်ဖတ်ခဲ့ချက်အတိုင်း ဖူးမြင်ရအံ့။ ယခုမင်းဖြစ်နေပြီဖြစ်ရာ ဘုရားရှင်ကြွလာရန်သာ ရှိပါတော့သည်။ အခွင့်အလမ်းလည်း ရောက်ပြီဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက် တင်ကြသည်။ ထိုသို့လျှောက်တင်ပြီးလျှင် မနောဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် စိတ်ရည်မှန်းကာ ပင့်သင့်ကြောင်း အစီအစဉ်ကို နားတော်လျှောက် တင်ကြလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလည်း သဘောမျှ၍ မြို့တော်ကို စည်မောင်းလည်စေလေသည်။

ဆယ်နှစ်သားက မကြွင်းပန်းပေါက်ပေါက် လက်စွဲလျက် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပင့်ဖိတ်ပူဇော်စေခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ လူတိုင်း၏ နှုတ်ဖျားတွင် ဘုရားရှင်ကို ရည်မှန်းပူဇော်ခဲ့ကြသဖြင့် ဘုရား... ဘုရား ဟူသော ပဲ့တင်သံညံ့ခဲ့လေ၏။ တစ်ယောက်က တစ်ယောက်ကိုခေါ်ရာ၌ပင် ဘုရား ဘုရားဟူ၍ အသံပြုခေါ်ထူးလာခဲ့ကြလေ၏။ ထိုအခါက စတင်ကာ ရခိုင်တို့၏ ဘုရားထူးမှု၊ တရားတမှု၊ ရှိခိုးမှု၊ အာရုံပြုမှုသည် မနောဓိဋ္ဌာန်မှ စတင်လာခဲ့ရလေသည်။

မင်းနှင့်ပြည်သူတို့၏ ပင့်ဖိတ်ခြင်းအမှုကို ဘုရားရှင်သည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်မှ ထင်မြင်ရလေ၏။ ရွှေကြာပန်း၊ ပေါက်ပေါက်တို့သည် ရှင်တော်ရှေ့မှောက် ရင်ခွင်တွင် ကျဲကျဲစီးကျလေ၏။

ထို့ကြောင့် ရဟန်းတို့အား ဗျာဒိတ် မိန့်ကြားလျက် သာသနာတည်လတ်မည်ကို မြင်၍ ကြွလို့ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ မကြွမိရှေ့ပြေးနိမိတ်အဖြစ် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ကို တစ်ပြိုင်တည်း လွှတ်လေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားကြွလာလို၍ နိမိတ်ရောင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု သိမြင်ပြောဆိုကြလေသည်။

ဘုရင်က အာဏာချလေသဖြင့် မပြတ်မြွက်ဖော် ရွတ်ဆိုကြလျက် ဦးထပ်တင် ပူဇော်နေခဲ့ကြလေ၏။ ဘုရားရှင်သည် တပည့်ရဟန်းသံဃာငါးရာတို့ ခြံရံလျက် ပြဿဒိယာဉ်ပျံစီးလျက် ကောင်းကင်က ကြွရောက်လာလေ၏။ ပန်းပွတ်သမား တစ်ဖော်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော မောရပဗ္ဗတကျောက်တော်တောင်၌ သက်ဆင်းရပ်တန့်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက်ပြုံးတော်မူလျှင် ရောင်ခြည်တော်တို့ ကွန်မြူးတော်မူလေ၏။ ရဟန်းတို့က မေးလျှောက်ကြသဖြင့် ဘုရားရှင် ကျင်လည်ခဲ့ဖူးရာ နောင်ကျိန်းဝပ်အပ်သည့် ဓာတ်အမည်တို့ကိုလည်း ဗျာဒိတ်မြွက်ကြားခဲ့လေ၏။

ကဆုန်လဆန်းရှစ်ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့က ကြွရောက်ခဲ့လေ၏။ ဘုရားကြွရောက်ကြောင်း နိမိတ်ထူးများပြင်းစွာဖြစ်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ စန္ဒသူရိယမင်းလည်း သိလေ၍ နေပြည်တော်ကို ထူးထွေဆန်းပြားစွာ တန်ဆာဆင်လေတော့၏။

ဝမ်းသာအားရ ထကြွလှုပ်ပြင်း အလွန်အမင်း ဖူးလိုလှသောကြောင့် ဘုရားလက်ဆောင် ဆွဲကိုင်၍ ကိုယ်တိုင်နန်းမှ ထွက်ချီတော်မူခဲ့လေ၏။ အခြံအရံများစွာတို့လည်း နောက်တော်မှလိုက်ပါလာကြလေ၏။ လမ်းခရီးတွင် တန်နားစားတော် ခေါ်ရာ၌ ဟင်းလျာကိုပင် စားရန်မေ့လေသဖြင့် ဟင်းမစားအရပ်ဟု အမည်တွင်ရလေ၏။

ပရိသတ် ရုတ်ရုတ်သဲသဲ အုတ်ကျက်ရိုက်သံ မြူမှုန်ထသဖြင့် မှောင်ကျ၍ လမ်းမမြင်ဖြစ်ခဲ့ရသောကြောင့် ရုပ်မြင်၊ မြူပြင်ဟု အမည်တွင်လာခဲ့လေသည်။

ဘုရားရှင်ခြေတော်ရင်းသို့ ရောက်လေသော် ဦးတိုက်၍ အားရအောင် ပူဇော်လေ၏။ ကြည်ညိုခြင်း ပီတိအဟုန်ကြောင့် မိန်းမောခြင်းဖြစ်ခဲ့ရပေ၏။ ဘုရားရှင်က တရားဟောအပြီးတွင် မြို့တော်သို့ပင့်လေ၏။ ကြွလာသောအခါတွင် အုတ်အုတ်သဲ သဲ ပူဇော်ကြိုဆိုခဲ့ကြလေသည်။ သီရိဂုတ်တောင်တွင် မဏ္ဍပ်ကြီးဆောက်လုပ်၍ ပူဇော်ထားရှိခဲ့ကြလေသည်။

ဘုရားအလောင်းတော် ဘဝများစွာကျင်လည်ခဲ့စဉ်က ဤတောင်၌ ဗေဒင်တတ် ပုရောဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်များတစ်ဖွဲ့ဖြစ်ခဲ့ဖူး၏။ ထိုနောက်နန်းတော်သို့ပင့်၍ ရေမရောသော ယနာနို့ဆွမ်း လှူဒါန်းဆက်ကမ်းကြလေ၏။ အနုမောဒနာတရား ဟော ကြားလေရာ မင်းနှင့်မိဖုရားတို့ အကျွတ်တရား ရကြလေသည်။

ထိုနောက် ကျောင်းဆောက်၍ ကိုးကွယ်ကြလေသည်။ ဘုရင်သည် ဘုရားရှင်နှင့် မခွဲခွာလိုသောကြောင့် ကိုယ်စားတော် မြတ်ကို သွင်းလုပ်ရန်ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်သည် သဘင်ကြီးစွာခံကာ ရတနာစုလုံးလေ၏။ နတ်ဗြဟ္မာတို့ အကူအညီဖြင့် ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို သွန်းလုပ်လေ၏။ ထိပ်တော်မစေ့လေသော် ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်ကို ပွတ်သပ်လျက် ရင်ငွေ့တော်ဓာတ် ထည့်လေသဖြင့် ထိပ်တော်စေ့ကာ အသက်ဝင်လေ၏။

ဘုရားနှစ်ဆူ ပြိုင်တူပွင့်သည်နှင့်မခြား ရှိလေသည်။ ဘုရားရှင်နှင့် တစ်ဆံခြည်မယွင်း တူလေ၏။ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ည၌ သွန်းရာ မိုးသောက်ကြာသပတေးနေ့နံနက်တွင် ပြီးစီးခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ကိုယ်စားတော်မြတ်ကို သွန်းလုပ်ပြီးနောက် အမျိုးမျိုးပူဇော်ခဲ့ကြ၏။ ထိုနောက် ရတနာပလ္လင်ထက်သို့တင် လျက် ထီးဖြူ၊ တံခွန်၊ ကုက္ကား၊ ပန်းနံ့သာများဖြင့် ပူဇော်ကြပြန်၏။

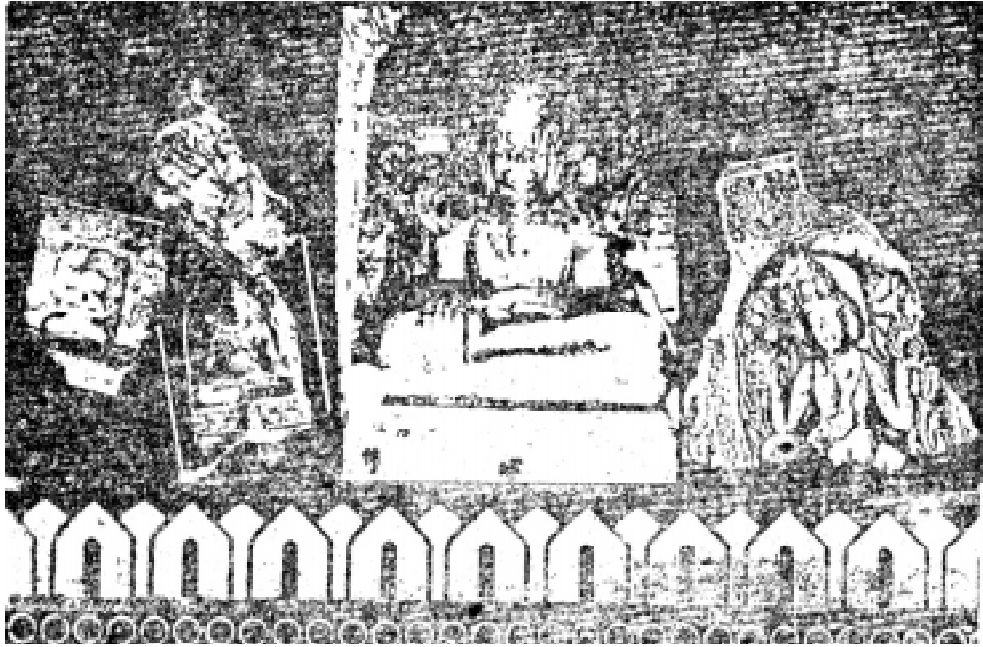
ဆွမ်း အဖျော် ယမာကာများလည်း ကပ်လှူကြလေ၏။ မဟာမုနိအမည်တော်မှည့်လျက် ကိုးကွယ်ခြင်းအကျိုးတရား တို့ကိုလည်း ဟောကြားတော်မူလေ၏။ သိမ်၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်းကြီးစွာ ဆောက်လုပ်ပူဇော်ထားကြလေသည်။ ဘုရား လက်ထက်ကပင် ရခိုင်သို့ကိုယ်တိုင်ကြွရောက်၍ ကိုယ်စားတော် မဟာမုနိရှင်ပင်ကို ကိုးကွယ်ခွင့် ရရှိခဲ့လေသည်။

သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်ရန် အရှင်ဗာကုလ ရဟန္တာအရှင်မြတ်အား အမှုထားပေးခဲ့လေ၏။ ဘိက္ခုနီ၊ ထေရီ၊ ထေရာများလည်း ဖြစ်ထွန်းလာစေခဲ့၏။

ရခိုင်၌ ထိုအခါမှစတင်၍ သာသနာထွန်းကား ပြန့်ပွားခဲ့ရလေသည်။ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ကာ ညေဝတီမြို့အနီး သီရိဂုတ်တောင်၌ သီတင်းသုံးလာခဲ့၏။ ကိန်းဝပ်ရာတောင်ကို ကတညုတောင်၊ အဂ္ဂညုတောင်၊ အဂ္ဂတညုတောင်ဟူ၍ လည်း အမည်တွင်လေသည်။ စန္ဒသူရိယမင်းသည် သာသနာဒါယကာ၊ မဟာမုနိဒါယကာအဖြစ် (၂၆)နှစ်တိုင်အောင် ခံယူခဲ့ရလေ၏။ ရိုသေလေးမြတ်စွာ အခါခပ်သိမ်း နေ့ည၌မပြတ် ဆည်းကပ်လှူဒါန်းကိုးကွယ် ပူဇော်တော်မူလေသည်။

တိုင်းသူပြည်သား နတ်ဗြဟ္မာများပါမကျန် သဒ္ဓါညွတ်နူး ရွှင်မြူးပူဇော်ကြကုန်၏။ ရင်ငွေ့တော်ဓာတ်တည်ရာ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်စားထားရစ်ခဲ့လေ၏။ သာသနာကုန်ဆုံးအောင် ကာလပတ်လုံး အများရိုသေရာ ဖြစ်စေလောဟု ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့လေ၏။

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးကား နန်းစံ(၂၅)၊ သက်တော်(၇၇)နှစ်အထိ ရှည်ကြာခဲ့လေ၏။ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ပြီးနောက် တစ်နှစ်မြောက်တွင် နတ်ရွာစံလွန်သွားခဲ့လေသတည်း။

ရခိုင်ပြည် [မဟာစန္ဒာရီယဘုရင် အုပ်ချုပ်စိုးစံလျက် ရှိလေသည်။

ရခိုင်ပြည် ဓညဝတီနိုင်ငံတော်ကို မဟာစန္ဒာရီယဘုရင် အုပ်ချုပ်စိုးစံလျက် ရှိလေသည်။ ထိုမင်းလက်ထက် မဇ္ဈိမဒေသ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တွင် ဂေါတမဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်တော်မူလေ၏။

ထိုမင်းနှင့် ဘုရားရှင်တို့သည် ရှေးဘဝအဆက်ဆက် ခုနစ်ဘဝ အတူဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းဆက်ရှိခဲ့ဖူးကြလေ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်စဉ် တကာသုံးခါ၊ ခင်ပွန်းတစ်ခေါက် ဖြစ်ခဲ့ဖူး၏။ ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူကြောင်း သတင်းကြားရလျှင် ဖူးမြော်လိုရင်း ဆန္ဒပြင်းပြ၍ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ရ၏။

ဘုရားကြွရောက်ရန် တမ်းတကြိုဆိုပူဇော်ခဲ့ကြ၏။ ဘုရား... ဘုရားဟူသောအသံ လူတို့၏ နှုတ်ဖျားမှထွက်လာသံသည် ညံ့နေလေ၏။ တစ်ယောက်မှ တစ်ယောက်အား ခေါ်ထူးပြောဆိုရာ၌ပင်လျှင် ဘုရားဟူ၍ အသံပြုခဲ့ကြလေ၏။

ထိုအစဉ်အလာသည် ယခုထိတည်လာခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်လည်း တပည့်သံဃာ ငါးရာတို့ဖြင့် ယာဉ်ရှင်ပြာသာဒ်စီးလျက် ရခိုင်သို့ ကြွရောက်ခဲ့လေ၍ မောရပဗ္ဗတ သေလာဂီရိမည်သော ယခုကျောက်တော်တောင်တွင် သက်ဆင်းရပ်တန့်တော်မူလေ၏။ ဘုရင်သည် ဘုရားကြွလာကြောင်းသိရလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်ကြွချီ၍ အခမ်းအနားဖြင့် ပင့်ဆောင်သွားခဲ့လေ၏။

မြို့တော်သို့အရောက်တွင်လည်း ကြိုဆိုပွဲကို ကြီးစွာကျင်းပခဲ့လေသည်။ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မြို့တော်သီရိဂုတ်တောင်၌ မဏ္ဍပ်ကနွားဆောက်လျက် ကြီးစွာသော ပူဇော်မှု ပြုလေ၏။ ထိုနောက် လေသာနန်းသို့ပင့်ဖိတ်ကာ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး နို့ယနာဆွမ်းကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်ခဲ့လေသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် တရားဟောလေသဖြင့် အကျွတ်တရားလည်း အများအပြားရရှိခဲ့ကြသည်။

ဘုရင်မင်းသည် ဘုရားရှင်နှင့် မကွဲမကွာ နေလာခဲ့လေ၏။ အရပ်တစ်ပါးသို့ ဒေသစာရီ ကြွသွားချေက ကိုးကွယ်ရာ မဲ့ဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်လေ၏။ ကြွမည်ဆိုက ငိုယိုမျက်ရည် ရွှဲစိုခဲ့ရလေသည်။ အရှင်ကြွရာ အတူလိုက်ပါရလို၏ဟု တောင်းပန်သည်ကိုတားမြစ်ခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့်ဘုရားရှင်သည် မခွဲခွာရက်ဘဲ အတူနေလာခဲ့၏။

ကာလကြာလတ်သော် ပြန်ကြွရန်အမိန့် ကြားရပြန်လေ၏။ ထပ်မံ၍ ပင့်ပြန်လေရာ လက်မခံသဖြင့် ကိုယ်စားတော် မြတ်ထားခဲ့ရန် လျှောက်ထားတောင်းခံခဲ့ရလေသည်။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်သည် ဆင်ခြင်တော်မူလေ၏။ အကျိုးများအံ့သော အကြောင်းကိုမြင်၍ ထိုမင်းအား သနားအမှုဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏။ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ဝမ်းသာအားရဖြစ်ကာ ကိုယ်စားတော် ကျန်ရစ်စေရန် သွန်းလုပ်ခဲ့လေသည်။

ရှင်တော်မြတ်ကလည်း ရင်ငွေ့တော်ဓာတ် ခုနစ်လက်ခုပ် ပွတ်သပ်လျက် ထည့်သွင်းပေးခဲ့လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ဘုရင်နှင့်အတူ ရုပ်ထုသွန်းလုပ်ကိုးကွယ်ခြင်းကို ရရှိခဲ့ကြလေသည်။ ထိုရုပ်တုတော်အား မဟာမုနိသျှင်ပင်ဟူ၍ အစဉ်ထင်ရှားရှိလာ ရလေသည်။ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်သွန်းလုပ်ပြီးနောက် နောင်ညီသုံးကျိပ်သုံးဆူကို သွန်းပြန်လေ၏။

ဆက်လက်၍ မရေတွက်နိုင်သော မဟာကျန်၊ မဟာကျီ၊ ပဉ္စလောဟာ ဘုရားအဆူဆူတို့ကို သွန်းခဲ့လေ၏။ ရတနာ အရည်များကား မကုန်ခန်းနိုင်သဖြင့် မြှုပ်နှံထားခဲ့ရလေ၏။ ဘုရားပလ္လင်အောက်တွင် မြှုပ်နှံထားသည်ကို နဂါးစောင့်လျက် ရှိလေသည်။ ပလ္လင်အနီးတစ်ဝိုက် မြှုပ်နှံထားသည်များကိုမူ လူအများ တူးဖော်ကြလေ၏။ ထိုကြောင့် သိကြားမင်းသည် မနေသာတော့ဘဲ ဒေဝစေတီဟူ၍ တည်ထားခဲ့လေသည်။

ဘုရားရင်ပြင်တွင် လင်ပန်းခုနစ်ချပ် ပြည့်မျှပြန့်ကြဲလျက် ရှိခဲ့လေ၏။ ရတနာများ မကုန်နိုင်ကြွင်းကျန်နေပေ သေးသည်။ ပစ်လွှတ်ရန်လည်းမသင့်။ အန္တရာယ်ရှိလေ၏။ တောတောင်၌ စွန့်ပစ်ကလည်း တိရစ္ဆာန်များ သေပျောက်များ ချေမည်။ မြစ်ချောင်းများ၌ စွန့်ပစ်ပြန်ကလည်း သားငါးများ ပျက်စီးချေရာသည်။ ယင်းသို့စိုးရိမ်ရာကား ဘုရားပလ္လင် ထက်သို့ ဖြန့်ကြဲပစ်တင်လိုက်လေ၏။ ထိုသို့ တင်မြှောက်လိုက်သောအခါ ပိုးရွှီခုနစ်ဆူ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေ၏။

၎င်းတို့သည် ဘုရားရှင်၏ရွှေဂူတော်၌ ဝဲပျံလျက်နေခဲ့ကြ၏။ စန္ဒသူရိယမင်းရှိနေစဉ် တစ်လျှောက်၌ ထိုပိုးရွှီတို့သည် ပန်းဥယျာဉ်ဝယ် ပန်းပွင့်စားလျက် ရှိနေခဲ့ကြသည်။ ထိုမင်းနတ်ရွာစံလွန်သောအခါ အပြည်ပြည်အရပ်ရပ်သို့ ပျံသန်းထွက် ခွာသွားကြ၏။ အချို့ပိုးရွှီများကား ပြည်ခြားတောင်သို့ သွားရောက်နေခဲ့ကြလေ၏။

တစ်ခါတလေတွင် မင်းပြားမြို့ ရွှေကျိန်းတောင်ဖျား စံကားပင်တွင် လာရောက်ကျိန်းစက်ကြလေ၏။ ဖိုးခေါင်တောင် သို့လည်း သွားရောက်အိပ်တန်းချလေ့ရှိပေသည်။ တစ်ခါတလေ ပိုးရွှီလှည့်ရောက်ရာကို ပိုးရွှီပြင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်နေကြပေ သည်။ ထိုပိုးရွှီတို့ အသီးသီး အနေအထိုင် သင်ပြုခဲ့ကြသည်မှာဆိုလျှင် ဤသို့ဖြစ်၏။

၁။ တစ်ခုသော ပိုးရွှီသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဝယ် စူဠာမဏိစေတီတော်ကို ဖူးမြော်လျက် နတ်ပန်းစားကာ ရှိနေလေ၏။ စေတီတော်ကား ဘုရားအလောင်းတောထွက်စဉ်က အနော်မာသောင်ယံတွင် ပယ်ဖြတ်ခဲ့သော ဆံတော်ဓာတ် ကိန်းဝပ်ရာဖြစ်လေ၏။

၂။ နောက်တစ်ဆူမှာ နဂါးတို့နေရာ၌ တည်ထားသော စေတီငယ်ကို ဖူးမြော်ကာ နတ်ပန်းကိုစားလျက် ရှိနေလေ၏။ ထိုစေတီတော်၌ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ လက်ယာစွယ်တော်ဓာတ် ကိန်းဝပ်လျက်တည်ရှိနေလေသည်။

၃။ တစ်ဆူသော ပိုးရွှီကား ဟိမဝန္တာတောသုံးတောင်တွင် ဟေဝန်ပန်းကိုစားကာ နေထိုင်ရှိ၏။ ဟိမဝန္တာတောသည် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏မြောက်ခွင်ဒေသတွင် တည်ရှိလေ၏။

၄၊၅၊၆။ သုံးဆူသော ပိုးရွှီတို့သည် အရှေ့ဗြဟ္မာဒီပါကျွန်း၊ မြောက်ဥတ္တရဂူကျွန်း၊ အနောက် ဂေါယာကျွန်းတို့၌ လှည့်လည် လျက် ပန်းပွင့်များ စားသောက်ကာ နေခဲ့ကြလေ၏။

၇။ ကျန်တစ်ဆူမူ ဇမ္ဗူဒီပါ လူတို့နေရာ တောင်ကျွန်းသာတွင် လှည့်ပတ်ပျော်ပါးလျက် ပန်းပွင့်စားကာ ရှိနေပေသည်။ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ လှည့်ပျော်နေသော ပိုးရွှီသည် နှစ်နှစ်တစ်ခါ၊ သုံးနှစ်တစ်ခါခါ ရခိုင်ပြည်သို့ ရောက်ရှိလာ တတ်ပေ၏။ ထိုသို့ရောက်လာစဉ် ဖိုးခေါင်တောင်ကို ကျော်ဖြတ်ကာ စံကားပင်၌ အိပ်တန်းချလေ့ရှိသည်။

ထိုကြောင့် ပိုးရွှီရောက်၍ ရပ်နားရာ ဖိုးခေါင်တောင်ကို ပိုးရွှီတောင်ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြလေ၏။ ပိုးရွှီငှက်သည် ဦးခေါင်းပြောင်ကျင်းကာ တစ်ကိုယ်လုံး ပြောက်ပိန်းနေသည်။ လျှပ်ပြက်ရောင် ညီးညီးပြောင်လျက် ရွှေ ရောင်အဆင်းကဲ့သို့ ထွန်းလင်းတောက်ပနေပေသည်။

အရွယ်အစားမှာ ငှက်ကွန်လောက်ခန့်သာ ကြီးလေ၏။ မဟာမုနိ သွန်းစဉ်အခါက ဖြစ်လာရသောကြောင့် ‘အရှင်သွန်းလုပ် ငှက်အရုပ်’ဟူ၍လည်းကောင်း၊

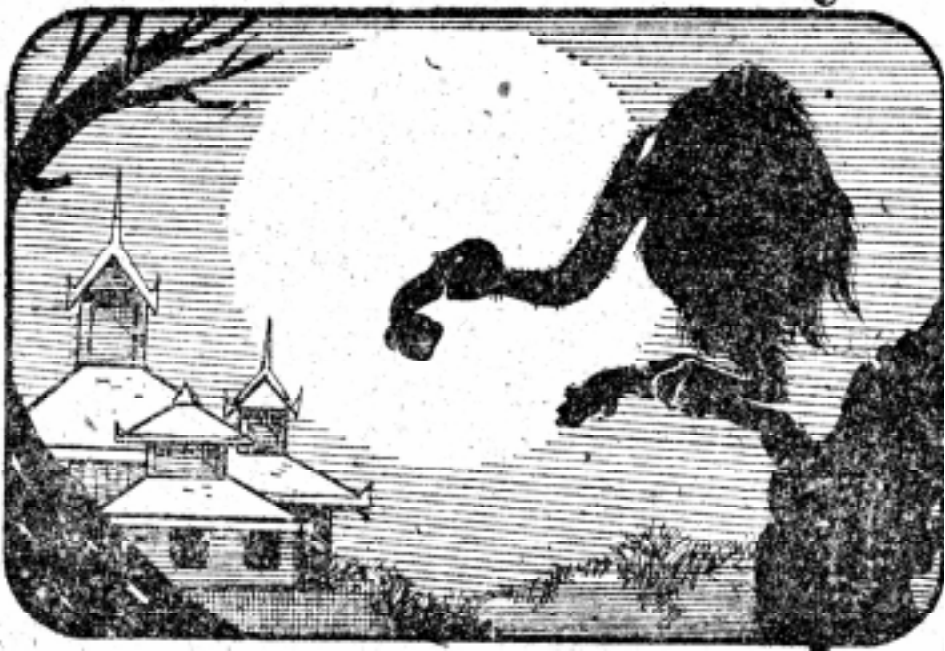
‘ဘုရားသွန်းဖက် ပိုးရွှီငှက်’ဟူ၍လည်းကောင်း တင်စားခေါ်ကြလေသည်။ ငှက်အပေါင်းတို့တွင် ပိုးရွှီငှက်သည် အခြားငှက်များနှင့်မတူ တစ်မူထူးခြားလှပေ၏။ ကြည့်မြင်ရသည်မှာလည်း အထူးအံ့ဩဖွယ် ရှိလှပေသည်။

လျှပ်နွယ်ပြတ်သကဲ့သို့ အမြဲတစေ တလက်လက် တောက်ပြောင်လျက် ရှိနေပေ၏။ ထိုကြောင့် ရှင်တော်ဓာတ်ဟု တင်စားဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြလေ၏။

ပိုးရွှီကောင်ကို သတ်ဖြတ်မှုမပြုကြရန် ဘေးမဲ့ပေးကာ ထားရှိလေ၏။
ပိုးရွှီကောင်ကို ခြေလက်ကျိုးပြတ်အောင် ပြုချေက အလွန်ငရဲကြီးလှသည်ဟုဆို၏။ ထိုကြောင့် ရခိုင် အဲချင်းတို့ ၌ ဤသို့လျှင် ဆိုခဲ့ကြ၏။

ပိုးရွှီတစ်ကောင်၊ ကျောင်းတစ်ထောင်ကို၊ ဖျက်တေငရဲ၊
လူပြည်ကျွန်းမှာ၊ အလွန်သည်းရေ။
ပိုးရွှီတစ်ကောင်၊ ရှင်တစ်ထောင်ကို၊ ဖျက်တေငရဲ၊
လူပြည်ကျွန်းမှာ အလွန်သည်းရေ’ ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြလေသတည်း။

&cl pjÉm;ri frsm;

ရခိုင်ခညဝတီမြို့တော်ကို သူရိယကေတုဘုရင်သည် မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်စိုးစံလျက်ရှိ၏။ ထိုမင်း၌ မိဖုရား မောင်းမများ စွာ ရှိလေသည်။ သို့သော်လည်း သားသမီးဟူ၍ တစ်ယောက်မျှ မထွန်းကားဘဲ ရှိနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် သားတော်ကို ရရှိရန် လိုလားတောင့်တလျက် ထုံးစံအတိုင်း သားဆုပန်တောင်းခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ လင်းတငှက် တစ်ကောင်သားတစ်ကို ချီလာ၍ နန်းတော်၌ နားကာ သားတစ်ကိုချထား၍ ပျံသွားလေတော့၏။ ထိုနိမိတ်ကို ပြည့်ရှင်မင်းက သောင်းတီးစား ဥတ္တမသီရိကျော်အမတ်ကြီးအား မေးမြန်းလေရာ အမတ်ကြီးက ဤသို့လျှောက်တင်ခဲ့၏။

အရှင်မင်းမြတ် လင်းတငှက်တို့သည် သက်ရှိသတ္တဝါများကို စားလေ့မရှိကြပါ။ အသက်ကုန်မှသာ စားတတ်သဖြင့် ငှက်သူတော်မျိုးများသာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့သွားရာသို့လည်း အစာကိုချီယူသွားကြခြင်းလည်း မရှိပါ။ မိဘတို့ စားကြသော အာဟာရနှင့်ပင် ကြီးပြင်းအောင် မွေးကျွေးပါသည်။ ယခု နိမိတ်အလိုမှာ ဘုန်းကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံသော သားတော်ကို ရရှိပါလိမ့်မည်။

မကြာမီ အချိန်အတွင်းမှာပင် မိဖုရားကြီးမှာလည်း အိပ်မက်မြင်မက်လေသည်။ အိပ်မက်မှာ အေးချမ်းငြိမ်သက်စွာ ဖြင့်ပင် အလိုပြည့်စုံသည်ဆို၏။ အိပ်မက်အတိုင်း ပဋိသန္ဓေတည်၍ ကိုယ်ဝန်ရင့်မာလာလေ၏။ သားတော်မွေးဖွားစဉ် ဥက္ကာပုံခြင်း၊ မြေကြီးငလျင်တုန်လှုပ်ခြင်း အစရှိသော အံ့ဖွယ်သူရဲ အတိတ်နိမိတ်တို့သည် ထင်မြင်လေ၏။ ထို့ကြောင့် သားတော်အား မဟာစန္ဒြားဟူသော အမည်ကို မှည့်ခဲ့ကြလေ၏။

ထိုမင်းသား အရွယ်ရောက်လာလတ်သော် ဦးရီးတော်ရင်း သမီးနှင့် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုခဲ့လေ၏။ အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ အဖြစ်လည်း အပ်နှင်းခံယူခဲ့ရလေ၏။ ခမည်းတော်မင်းကြီး နတ်ရွာစံလေသော် အဘရိုက်ရာ မင်းအဖြစ်ကို ဆက်ခံခဲ့ရလေ၏။ ထိုမင်း ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် အံ့ဖွယ်ထူးဆန်းလှသော အရိန္ဒမာ လှပျံကို ရရှိခဲ့လေ၏။

ရတနာမိုးလည်း ခုနစ်ကြိမ်ရွာသွန်းခဲ့လေသည်။ ဆင်ဖြူရတနာ တစ်ဆယ့်နှစ်စီးလည်း ရောက်ရှိလာလေသည်။ စီးတော်ဆင်ဖြူ ရတနာမှာ မုန်မာတင်ဟူ၍ အမည်ရှိလေ၏။ ထိုမဟာစန္ဒြားမင်းသည် ခညဝတီမြို့မှ ရွှေ့ပြောင်းလျက် ကန်သုံးဆင့်မြို့ဟောင်းကို အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လည်တည်နေခဲ့လေသည်။

ခုနစ်လသာကြာခဲ့ပြီးနောက် အခန်မသင့်၍ မြို့သစ်တည်ရန် နေရာရှာခဲ့လေ၏။ ရန္တနဒီမည်သော ရန်းချောင်း၏အ ညာ၊ သေလာနဒီချောင်းအနီးသို့အရောက်တွင် စက်ဝန်းပြု၍ တွေ့ရလေ၏။ ထိုနေရာ၌ မြို့တော်ကို တည်လေ၍ ခုနစ်လ အကြာတွင် ပြီးမြောက်လေသဖြင့် ဝေသာလီမြို့တော်ဟု သမုတ်ခေါ်တွင်ခဲ့လေသည်။

ထိုမြို့တော်၌ ထီးနန်းစိုက်ကာ မင်းလုပ်တော်မူလေ၏။ ဝေသာလီမြို့တော်သည် ဆိပ်ကမ်းကျ၍ ရေလမ်းကုန်လမ်းဖြင့် ဆက်သွယ်သွားလာမှု လွယ်ကူကောင်းမွန်လှလေသည်။ ဖောက်ကားရောင်းဝယ်ရန် သင်္ဘောလှေယာဉ်များ ဝင်ထွက်သွားလာ နိုင်လေသည်။

ကုန်တင်ကုန်ချ သယ်ယူလွယ်ကူစေရန် ကျောက်စီခင်းလျက် ဆိပ်ကမ်းကိုခိုင်မာစွာ ပြုလုပ်ထားရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်သည်တို့ ဆိုက်ရောက်လာလေရာ ဝေသာလီကျောက်လိုကားမြို့ဟု အမည်ထင်ရှားခဲ့ရလေသည်။ ဝေသာလီကျောက်လို ကားမြို့ကား နတ်ပြည်နှင့် မနှိုင်းသာအောင် လှပတင့်တယ်ခဲ့လေ၏။ မဟာစန္ဒြားမင်းကစ၍ စန္ဒြားမင်းဆက်ကိုးဆက်တိုင် တိုင်စိုးစံခဲ့ကြပေသည်။

မြို့တော်မှာ လူစည်ကား၍ နေပြည်တော်သို့ နွားလားသင်းစု ခုနစ်ခုအမွေ၊ အရေအတွက်အမျှရှိခဲ့လေ၏။ ရဟန်း ပညာရှိ၊ များကြီးမတ်မွန်များ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ သင်းပင်းများလည်း များစွာရှိ၏။ ဆင်အား မြင်းအား စသည်များလည်း များပြားပြည့်စုံလှလေသည်။

စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံလေရကား သူပုန် သူကန် ဒမြ ရန်သူ လူဆိုး သူခိုး လုယက်မှုများလည်း ကင်းရှင်းပေ၏။ ရတနာမိုးရွာသွန်းပြီးသဖြင့် ဘဏ္ဍာဥစ္စာများလည်း တောင့်တင်းကြွယ်ဝချမ်းသာလေ၏။ ရတနာတို့ကား တိုက် ခုနစ်ဆယ် ဆောက်၍ ဖြည့်ထားရလေ၏။ ရတနာတို့ကို တစ်သောင်းသော သင်္ဘောတို့ဖြင့် လာရောက်၍ ကုန်သွယ်မှုပြုခဲ့ကြသော် လည်း ကုန်နိုင်ခဲ့ပေ၏။

ထို့ကြောင့် ပြည်သူပြည်သားများသည် အလွန်သာယာငြိမ်းချမ်းဝပြောစည်ပင်ကြလေ၏။ စန္ဒြားမင်းများသည် ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားကြသော မင်းများဖြစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် မင်းကိုးဆက်တိုင်အောင် အရိန္ဒမာလှုံပျံကို ပိုင်စိုးခဲ့ကြရ လေ၏။ ထိုလှုံပျံသည် နတ်လှုံလက်နက်လည်းဖြစ်လေ၏။ အရိုးကား သုံးထောင်ရှည်၏။ ရွှေဖြင့်ပြီး၏။ အသွားမှာ စိန်ဖြင့် ပြီးလျက် အလျားသုံးမိုက်ရှည်၏။

မိုးကြိုးလက်ကောက် ငါးခြည်ဝတ်လျက်ပါရှိ၏။ အခွေးလည်းမိုးကြိုးဖြင့် ပြီး၏။ အောက်မြီးပွင့်ကား အနီ၊ အောက်ခံက တော့ ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးလေ၏။

အရိန္ဒမာလှုံပျံသည် အံ့ဖွယ်သရဲရှိလှ၏။ စန္ဒြားမင်းများသာ ကိုင်မြှောက်ပစ်လွှတ်နိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် အခါအားလျော် စွာ မဟာမုနိ အရှေ့ဘက်ကွင်းပြင်၌ စီးတော်မြင်းကိုစီးကာ လှုံပျံကိုကိုင်လျက် စိုင်း၍ပြလေ့ရှိ၏။

လျင်မြန်လှသဖြင့် ဝတ်လဲတော်အစွတ်ပင်လျှင် တစ်ခဏချင်းခြောက်သွေ့ရလေ၏။ အရိန္ဒမာ လှုံပျံကို စေတမန်အ လား ကမ္ပည်းစာစောင်ဆွဲ၍ စေလွှတ်နိုင်၏။ နှစ်လခရီးကို တစ်ခဏချင်း ရောက်နိုင်ပေ၏။ စစ်မက်ခင်းရန်မလိုဘဲ လှုံပျံ ကို စေလွှတ်လိုက်လျှင်ပင် မင်းအပေါင်းကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်ကြရကုန်၏။

ထို့ကြောင့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ ဆက်သခြင်း၊ ဖူးမြော်ခြင်းပြုလာခဲ့ကြရလေ၏။ ထိုလှုံပျံလက်နက်ကား မင်းအပေါင်း တို့ကို ရိုသွတ်လာစေနိုင်၏။ လှုံပျံကိုလွှတ်လေသော် မင်းကြီးထံမှောက် ကျိုးနွံခံခဲ့ရလေ၏။ အမျက်တော်ရှိ၍ လှုံပျံကိုစေလွှတ် လျှင် ဦးခေါင်း၌ စူးဝင်နေလေ၏။

အမျက်တော်မရှိဘဲ လွှတ်လိုက်က မင်းရင်ပြင်မှာ ကျလေ၏။ ထို့ကြောင့် အခွန်ပဏ္ဏာဆက်သခြင်း၊ ရိုးညွတ်ကျိုးနွံခြင်း၊ သတင်းစကား ကျော်ကြားခြင်း၊ မင်းစေတမန်လွှတ်၍ စုံစမ်းခံခြင်း၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်းများကို ပြုခဲ့ကြကုန်၏။

ဝေသာလီ ကျောက်လိုကားမြို့တော်၌ ဗုဒ္ဓသာသနာသည် အလွန်ထွန်းကားခဲ့လေ၏။ ရုပ်ရှင်တော် မဟာမုနိသျှင်ပင် ကို မင်းနှင့်ပြည်သူတို့ တလေးတစား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြ၏။

ရတနာသုံးပါးကိုလည်း မပြတ်ရိုသေမြတ်နိုးခဲ့ကြလေ၏။ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်၌ ပတ္တမြားစီသော ဦးသျှောင်တော် ရွှေမကိုဋ်ကို တပ်ဆင်ခဲ့ကြလေ၏။ မဟာမုနိဘုရား သိမ်တော်ကို အသစ်ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုသိမ်တော်နှင့် ဘုရားကြီး ပလ္လင်တော်ကို ရွှေပြားခတ်၍ အမျက်ကိုးပါးစီခြယ်လျက် ပြုလုပ်မွမ်းမံခဲ့ကြလေ၏။ စုလစ်မွန်းချွန်နှင့်သိမ်တိုင်တို့ကိုလည်း ကြေးပြားခံထားခဲ့လေ၏။ တံတိုင်းကာရံ၍ ရေကန်နှစ်ကန်ကိုလည်း တူးဖော်ခဲ့ကြလေ၏။ ဦးတော်ဆေးကန်နှင့် လက်တော် ဆေးကန်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြပေ၏။

မဟာရံတံတိုင်း အပြင်ဘက်တွင်လည်း ခြေတော်ဆေးကန်ဟူ၍ ရှိခဲ့ပေ၏။ မဟာမုနိကုန်းမြေတဝိုက်ပတ်ဝန်းကျင်၌ သံဃာတော်များအတွက် ကျောင်းဆောက်လုပ်လှူဒါန်းထားခြင်း၊ ရဟန်းဥပသမ္ပဒခံရန် သိမ်သမုတ် လှူထားခြင်းများလည်း ပြုခဲ့ကြလေ၏။

စန္ဒြားမင်းများ လက်ထက် သီလဝန်၊ ဂုဏဝန်၊ မထေရ်မွန် မထေရ်ကြီးတစ်သောင်းမြောက်မျှရှိကုန်၏။ ရဟန်း၊ သံဃာ၊ သာမဏေအပေါင်းတို့သည်ကား သောင်းသိန်းမက များလှပေ၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ပဋိကတ်တော်များကို စုပေါင်းရွတ်ဆို၍ မပျောက်မပျက်ရအောင် သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထူလစန္ဒြားမင်းလက်ထက် ပဉ္စမသံဂါယနာတင်ခဲ့၏။ ထိုမင်းကို အာနန္ဒာစန္ဒြားမင်းဟုလည်း ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသေး၏။ သီရိစန္ဒြား မင်းလက်ထက်တွင် ဆဋ္ဌမသံဂါယနာတင်ခဲ့၏။ ထိုမင်း၏ တောင်ညာမိဖုရား ကဗ္ဗနမာလာမှာ သာဝိတာဟူ၍လည်း အမည်ရှိ၏။

ထိုစန္ဒြားမင်းများသည် သာသနာ့ဝတ္ထုကမြေအဖြစ် သိင်္ဂုတ္တမည်သော သရက်ရွာနှင့်လက်ကာကွင်းကို တာသုံးထောင် သတ်မှတ်လှူဒါန်းခဲ့ကြလေ၏။ မင်းနှင့်တကွ ပြည်သူလူထုသည် အလှူဒါန်းမပြတ်ပြုခဲ့ကြ၏။ အရှေ့ပြည်နှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ရဟန်းသံဃာများကိုပါ ပင့်ဖိတ်လှူဒါန်းခဲ့ကြကုန်၏။

စန္ဒြားမင်းများသည် ကိုးသောင်းသော လှေကြီးများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ သင်းတွဲ၊ သူရတန်ပြည်များသို့ တိုင်းခန်းလှည့် လည်ရန်နှင့်ရေတပ်တို့၌ အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ လှေတော်ကိုပြုလုပ်ရန် လှေခုတ်သမားကို ရှာဖွေရာ ချင်းအမျိုးသားကိုစေ ဆိုသူကို ရရှိလေ၏။ မည်မျှရှည်ရှည်စပ်ထွင်းရပါမည်နည်းဟု မေးလေ၍ ကိုစေ၏ အလံဖြင့် ကိုးလံလုပ်တော့ဟု အမိန့် ပေးလိုက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ကိုးစေ့ကိုးလံ၊ ကိုးပင်းကန် တပ်ဆင်သော လှေတော်များ ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ စန္ဒြားထီးနန်းဘွဲ့၊ လှေတော်သံ များလည်းထိုမင်းများ လက်ထက်ကပင် ဤသို့ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရလေ၏။

- (၁) ထွန်းလင်း ကျက်သရေ၊ လူ့ပြည်ရာကျော်သောင်း။
- (၂) စကြာအမှန်၊ လှံပျံလည်းရ၊ ဘုန်းတော်သန်ကေ၊ ဝေသာလီမှာ၊ စန္ဒြားလေ။
- (၃) ဘုန်းအင်တက်တိုး၊ ထီးဖြူလည်းမိုးကေ၊ မင်းရိုးရာဇာ၊ ဝေသာလီမှာ၊ ကိုးဆက်ပေါ်ရေ။
- (၄) ကိုစေ့ကိုးလံ၊ ကိုးပင်းကန်ကေ၊ ကျင်သန်တက်ပြီး။
- (က) ကကိုမူကား၊ ကဉ္စနပဗ္ဗတာ၊ ငွီတောင်သာက၊ ဟင်္သာဝမ်းဘဲ၊ ပျံကျဲဝဲသည်၊ မစဲရံကာ၊ ရံကာသော်လည်း၊ ဟန်စိ လေ၊ ဟန်စွလေ...။
- (ခ) စကိုမူကား၊ စန္ဒသူရိယ၊ မင်းလှပြည့်ရှင်၊ တောင်းပန်လျှင်ကေ၊ သျှင်တော်ကိုယ်စား၊ တည်၍ထားသည်။ ဖူးများလွယ် ကာ၊ လွယ်ကာသော်လည်း၊ ဟန်စိလေ၊ ဟန်စွလေ...။
- (ဂ) ဇကိုမူကား၊ ဇနတ္တမင်းကြီး၊ သင်္ဘောစီး၍၊ ပျက်စီးရေတွင်၊ မျောရာကပင် ကမ်းမှာတင်သည်၊ ပြည်ရှင်စံကာ၊ စံကာသော်လည်း၊ ဟန်စိလေ၊ ဟန်စွလေ...။

ဝေသာလီကျောက်လိုကားမြို့၌ စန္ဒြားမင်း ကိုးဆက်မြောက်မှာ စူဠာစန္ဒြားမင်းဖြစ်လေ၏။ ထိုမင်းသည် ကိုးသောင်း သော လှေကြီးတို့ဖြင့် ခြံရံလျက် လှေတော်သံညွှာ တိုင်းခန်းလှည့်လည်ခဲ့ပေ၏။

အနောက်သူရတန်ပြည်သို့ ချီတော်မူစဉ် စစ်တကောင်းသို့ရောက်ခဲ့သေး၏။ အရှင်မင်းကြီးအား စစ်မက်ပြုစဉ်သော မင်းမရှိပါ။ စစ်မက်ဆင်တော်မမူသင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်တင်ခဲ့ကြလေ၏။ စစ်မတိုက်ကောင်းဟူသည်ကို အကြောင်းပြု ၍ စစ်တကောင်းဟု ခေါ်တွင်ဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။ ထိုကအပြန် ဦးကြပ်အနာ(ဦးကြွတ်နာ)ကို ပျောက်ကင်းလို၍ ပဉ္စလမည် သော သင်းတွဲပြည်သို့ကြွရန် စီစဉ်ခဲ့၏။

ထိုနောက် ရွှေလှေဖောင် ပြာသာဒ်ထက် တက်စီးတော်မူ၍ ကိုးသောင်းသော လှေရံတော်တို့နှင့်ဝါးပင်ရောက်သော မော်ရံတောင်ကို လှည့်ချီတော်မူလေ၏။ တောင်မော်ထက်တွင် ဝါးရံကလိန်ရှိ၍ မော်ရံတောင်တွင်သော တောင်ကို ယခုမော် တင်ဟု ခေါ်ကြ၏။

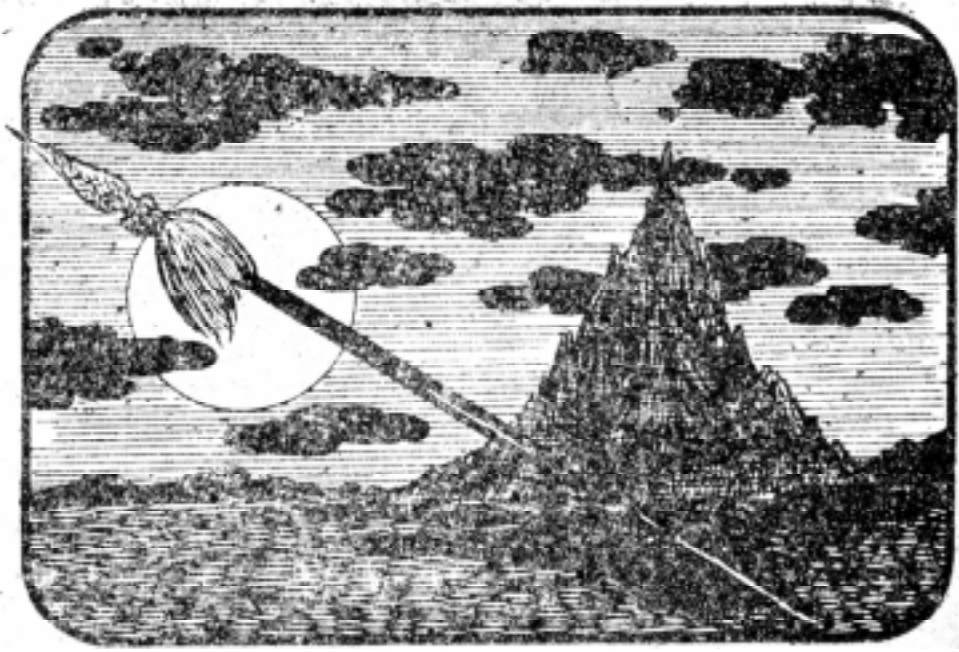
စန္ဒြားမင်းများသည် ရေသဘင်ကြူချီတိုင်း ပင်လယ်ပြင်တွင် ကျက်စားနေကြသော စင်ရော်ငှက်များသည် ဝဲပျံလျက် လိုက်ပါလေ့ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် စင်ရော်ငှက်တို့သည် ကျက်စားလေ့ရှိတတ်ကြပေ၏။

ထိုငှက်များသည် ကမ်းရိုးတန်းသွားလောင်းလှေသင်္ဘောသမားခရီးသည်တို့အား အမြဲလမ်းပြအဖော်အဖြစ်ရ၍ ကာကွယ်မှု ပေးထားခဲ့လေသည်။ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်ကို လွတ်လပ်စွာ ကျက်စားခွင့်ရရှိခဲ့လေသည်။ သတ်ဖြတ် ပစ်ခတ်ခြင်းမှလည်း တားမြစ်လျက် ဘေးမဲ့ပေးထားခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။

စန္ဒြားမင်းများက အခွင့်အရေးပေးထားသော ငှက်များဖြစ်၍ စန္ဒြားမင်းခွာဟူ၍ မည်တွင်လာခဲ့လေသည်။ စန္ဒြားမင်း ခွာကိုပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်က ဖီးကျသည်(ဘေးသင့်သည်)ဟု ပြောဆိုရိုး ပြုလာခဲ့ကြလေသည်။

စူဠာစန္ဒြားမင်းသည် သင်းတွဲပြည်သို့ရောက်လေလျှင် ဦးကြပ်နာကို ပျောက်ကင်းစေတော်မူ၏။ ထိုကပြန်အလာတွင် မော်တင်ဝဲ၌ လှိုင်းလေပြင်းထန်သောကြောင့် လှေဖောင်ပျက်၍ နစ်မြုပ်လေသည်။

ရေနစ်သည်ကို နဂါးနှစ်သည်ဟုဆိုကာ ထိုနေရာကို နဂါးနှစ်ဟုတွင်သည်။ ယခု နဂရမော်တင်ဟုလည်းကောင်း၊ မော်တင်နဂရဟု လည်းကောင်း၊ နဂရအငူဟုလည်းကောင်း၊ ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ လှေဖောင်နှင့်တကွ ရေနစ်မြုပ်လေ သော် ဘုရင်လည်း နတ်ရွာစံလွန်တော်မူခဲ့ရလေသတည်း။

ဝါဠုပုဒ်သီလိမ္မာ

ဝါဠုပုဒ်သီလိမ္မာပင်လယ်မြစ်ကမ်းတွင် တည်ရှိပေသည်။ ကမ္ဘာပုဒ်သီလိမ္မာနှင့် ကျွဲကူးမြစ်ဝဆုံရာတွင် ကျရောက်လေသည်။ ကျောက်ဆောင်ကျောက်ချွန်သည် ငွါးငွါးပေါ်တက်၍ အဝေးကပင် ထင်ရှားနေသည်။ ဆင်ပင်ဖြိုးလိမ်းသော ခေါင်းဖြိုးချပ်တင်ထားခဲ့ရာဖြစ်၍ ဝါဠုပုဒ်သီလိမ္မာ ယခုတိုင်ခေါ်တွင်လျက်ရှိနေကြပေသေးသည်။

ထိုကျောက်ဆောင်သည် ကာလကြာမြင့်စွာကပင် ပေါ်ထွက်ခဲ့ပေသည်။ သို့သော် ကျောက်ချွန်ကျောက်တောင်တစ်ခု အဖြစ်သာ သာမညဖြစ်ခဲ့သည်။ ဝါဠုပုဒ်သီလိမ္မာအမည်ကို နောင်သောအခါ အကြောင်းစပ်၍ အမည်နာမ ရရှိ တွင်မှတ်လာခဲ့ရပေသည်။

ထိုအကြောင်းကို ဤသို့ ရခိုင်ရာဇဝင်သမိုင်းမှတ်တမ်းတို့၌ လေ့လာတွေ့ရှိရပေသည်။

ရခိုင်ဝေသာလီကျောက်လှေကားမြို့တွင် စန္ဒြားမင်းများ စိုးစံအုပ်ချုပ်မင်းလုပ်နေခဲ့ကြလေသည်။ ပထမ မဟာတိုင်း စန္ဒြားမင်းကစ၍ မင်းကိုးဆက်သည် အလွန်ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားခဲ့ကြလေသည်။ ရတနာမိုး အကြိမ်များစွာ ရွာသွန်းခဲ့လေ သဖြင့် အာဏာဥစ္စာလည်း ကြွယ်ဝချမ်းသာလေသည်။

တိုက်တာကျီကျ ခုနစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်လျက် ရတနာမိုးများကို ဖြည့်ထားရလေသည်။ ထိုရတနာကို အပြည်ပြည် မှ လာရောက်ကုန်သွယ်ကြလေသဖြင့် ရောင်းဝယ်မစဲ စည်ကားလှလေသည်။ အရောင်းအဝယ်မပြတ် ရှိခဲ့လေရာကား ချမ်းသာကြွယ်ဝခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ စန္ဒြားမင်းကိုးဆက်လုံးသည် အရိန္ဒမာလှံပျံကိုရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

ထိုလှံပျံကြောင့် မင်းအပေါင်းက ကြောက်ရွံ့ရိသေ ကျိုးနွံလာခဲ့ရလေသည်။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများလည်း ဆက်သ၍ ဖူးမြော်ခြင်းလည်း ရှိခဲ့ကြလေသည်။ စစ်မက်ပြုဝံ့သောဟူ၍ မရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းသာယာလှပေသည်။ စစ်ထိုးပြိုင်ဆိုင် တိုက်နိုင်စွမ်း မရှိကြသောကြောင့် စစ်မတိုက်ကောင်း ဒေသများသာ ရှိခဲ့ကြလေ၏။

ထိုကြောင့် အနောက်သူရတန်ပြည်သို့ချီစဉ် စစ်မတိုက်သင့်ကြောင်း အမတ်ကြီးများက လျှောက်တင်ကြလေ၏။ ထိုစကားကို အစွဲပြုကာ စစ်တကောင်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေ၏။

စန္ဒြားကိုးဆက်မြောက်ဖြစ်သော စူဠစန္ဒြားမင်းသည် စန္ဒြားဒေဝီမိဖုရားနှင့် ထီးနန်းဆက်ခံစိုးစံတော်မူလေသည်။ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်မင်းများကဲ့သို့ ဘုန်းတန်ခိုး စွမ်းအင်လည်း ကြီးမားလှ၏။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံ ဝပြောသာယာ လျက် အေးငြိမ်းချမ်းမြေ့လှပေ၏။ ထိုသို့ ချမ်းသာပျော်မွေ့နေစဉ်တွင်ပင် ဦးကြပ်၌ ဝေဒနာစွဲကပ်လာခဲ့ပေသည်။

ထိုဦးခေါင်းခဲ(ဦးရစ်နာ)ဦးကြပ်နာကြောင့် လူးလွန်မသာဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤရောဂါ ဖြစ်လာရသ နည်းဟု ပြည်ရှင်မင်းသည် သိလိုလှပေသည်။ ရောဂါဝေဒနာဖိစီးသဖြင့် မချိမသာ ဖြစ်ရာက ဒဏ်ကြီးဝင်လာသည့်အလား ခံစားလာခဲ့ရလေသည်။ ရောဂါသက်သာစေရန် ဆေးဝါးကောင်းများဖြင့် ကုသမှုပြုခဲ့သော်လည်း ပျောက်ကင်းခြင်းမရှိခဲ့ချေ။

ထိုအခါ ပုရောဟိတ်ဆရာများကို စုရုံးခေါ်ယူလေ၏။ ထင်ရှားကျော်ကြားလှသော ဟူးရားဖြူ၊ ဟူးရားညို၊ ဗေဒင်ကဝိ

ဆရာတို့ စည်းဝေးရောက်ရှိလာကြလေ၏။ သာမ၊ ယဇ၊ ဣရ၊ အာတပုန ဗေဒင်တတ်သိကြသော တစ်ကျိပ်သော ပညာရှင်များ စုံညီခစားနေကြလေ၏။

ထိုတစ်ကျိပ်သော ဆရာတို့တွင် နတ်မျက်စိအမြင်ရှိသော ဆရာသုံးဦးပါဝင်ကြလေသည်။ ဘုရင်မင်းက ငါမင်းမြတ်ခေါ်ရခြင်းမှာ တွက်စားကြည့်ချင်လှသည်ဟုပြောလေ၏။ ငါ၌စွဲကပ်နေသော ဦးကြပ်နာအား မသိကြလေသလောဟု မေးမြန်းလေ၏။ နတ်မြင်ဆရာ သုံးယောက်တို့က လျှောက်ထားသည်ကား အရှင်မင်းကြီးအား မဝံ့ရဲကြပါ။ အလွန်အမင်းကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိရပါသည်ဟု သံတော်ဦးတင်ကြလေသည်။

ထိုအခါ ဘုရင်က မည်သို့အကြံစီမံပေးရလျှင် ထွက်ဆိုနိုင်ပါမည်နည်းဟု မိန့်ကြားလေ၏။ ဆရာများက သံလှောင်ချိုင့် ခုနစ်ထပ်ကာရံပြီးမှသာ ထွက်ဆိုနိုင်ပါမည်ဟု လျှောက်တင်ကြလေသည်။

ထိုကြောင့် ဘုရင်မင်းသည် ထိုနေ့ချက်ချင်း ပန်းဘဲ၊ ပန်းတိမ်များအား အပြင်းစီစဉ်လေ၏။ ပြီးလျှင်ပြီးချင်း သံလှောင်ချိုင့်ကြီးကို ပို့ဆက်လာခဲ့ကြလေ၏။ သံလှောင်ချိုင့်အသင့်ရောက်လျှင် ဆရာတို့အား ကျေးသားငှက်ပမာ လှောင်ပိတ်ခဲ့လေ၏။ ရွှေကျေးသန္တာများသည် ချိန်ခါတိုင်လတ်သော် သစ်ခေါင်သို့ဝင်သည်မခြား လှောင်အိမ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ကြလေ၏။

ထိုသို့ဝင်ပြီးသောအခါ ကျေးငှက်မောင်နံ့ ချောက်ချက်အသံကိုပြုနိုင်ခဲ့ကြလေ၏။ စကားပုံပြု မင်းဝတ္ထုဆိုသကဲ့သို့ ဆရာများလည်း ကျေးငှက်အလား သံလှောင်ချိုင့်ထဲ၌ ပိတ်မိလျက်သား ရှိနေကြလေ၏။ ထိုသို့ လုံခြုံစိတ်ချရပြီးသော အခါတွင်မှ ဆရာများသည် အတိတ်ဘဝ၏ဖြစ်ကြောင်းများကို ဤသို့သိသာစေလေ၏။

အရှင်မင်းမြတ် နာခံတော်မူပါလော့၊ အလွန်ဝေးလှသော (ပဉ္စလ ပြည်ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။) တရုတ်သင်းတွဲပြည်သည် ရှိပါ၏။ ထိုပြည်၌ အရှင်မင်းသည် ဘဝတစ်ဖန် ခွေးမမိခင်ဝမ်းဝယ် ဝင်ရောက်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သန္ဓေရင့်၍ဖွားချိန်ကျသောအခါ သူကြွယ်အိမ်၌ ခွေးဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ တစ်နေ့တည်းပင် သူကြွယ်မတွင်လည်း သားကိုမွေးဖွားလာသဖြင့် ဖွားဖက်တူဖြစ်ခဲ့ကြပါ၏။

သူကြွယ်သည် သားနှင့်အတူ ခွေးငယ်ကိုပါ ယုယစွာ မွေးမြူထားလေသည်။ သူငယ်၏သားငယ်သည် ကြီးရင့်လာစဉ် ရွှေကျောင်းရှင်ဆရာတော်ထံ အပ်နှံခဲ့လေ၏။ ဆရာတော်လည်း သူကြွယ်သားကို ကောင်းစွာ ပညာသင်ပေး ဆုံးမထားလေ၏။ ပညာသင်ကြားလျက်ရှိနေသော သူကြွယ်သားကိုကား ကျွန်မသည် နေ့တိုင်းမပြတ် ထမင်းပို့ဆက်ပေးရ၏။ ထိုအခါ ဖွားဖက်ခွေးငယ်သည်လည်း ကျွန်မနှင့်အတူ ထမင်းပို့ရာတွင် လိုက်ပါလေ့ရှိ၏။

တစ်နေ့သ၌ ကျွန်မသည် ရွှေကျောင်းသားထံ ထမင်းပို့ရန်အလို့ငှာ ကျောင်းသို့သွားလေသည်။ နောက်မှလိုက်ပါနေကျဖြစ်သော ခွေးငယ်လည်း အတူလိုက်ပါသွားခဲ့လေသည်။ ကျွန်မနှင့် ခွေးငယ်တို့ကျောင်းသို့ လာတိုင်း ကျောင်းသားများက ခွေးငယ်အား ချောမြို့ကစားလေ့ရှိပေသည်။

နင့်မှာခွေးငယ်သည် နင်၏ယောက်ျားပေလော။ သို့မဟုတ်မ မျောက်သားပေလောဟုလည်း ပြောဆိုလှောင်ပြောင်ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ထိုကြောင့် ကျွန်မမှာ ရှက်အားကြီးစွာ ခံစားခဲ့ရပါလေ၏။ ခွေးငယ်ကိုလည်း များစွာ ဒေါသထွက်လာခဲ့ရ၏။ ကျွန်မသည် မခံသာ မနာချိသောကြောင့် ထိုနေ့ကျောင်းမှအပြန် လမ်းစပ်ကြားတွင် ရိုက်ပုတ်သတ်ဖြတ်ခဲ့လေသည်။

ခွေးငယ်လည်း အသက်ထွက်ကာ ထိုနေရာတွင်ပင် သေဆုံးခဲ့ရရှာလေသည်။ ခွေးငယ်အသေကောင်သည် တစ်နေ့တစ်ခြား ပွရောင်းဖူးယောင်လာလေ၏။ ထိုနောက် ပိုးလောက်ကျလာသောအခါ ပုပ်ဟောင်နံ့စော်လာခဲ့တော့သည်။ အနံ့ထောင်းထောင်း ထွက်လာလျှင် လူသွားလူလာ အများရွံ့ရှာဖွယ်ရာ ဖြစ်လာတော့၏။

ထိုခွေးပုပ်ငယ်၏ အန္တရာယ်ကိုမြင်ရသောကြောင့် ခွေးသတ်ကျွန်မသည် ယူငင်လျက် ညောင်ပင်ခွကြားတွင် ချပ်တင်ထားခဲ့လေ၏။ ထိုခွေးကောင်ပုပ်သည် ကြာလေလျှင် ဆွေးမြေ့လာလေ၏။ ဦးခေါင်းအခွံကား ထိုညောင်ပင်ခွကြားတွင် ကျပ်တင်းလျက် နစ်မျိုသွားခဲ့ရပါလေ၏။ တပေါင်းရွက်ကျင်လည်ရှင် ထသောအခါ၌ ထိုဦးခေါင်းခွံသည် သစ်ပင်လှုပ်တိုင်း ထိခိုက်ပွတ်တိုက်ခံလာခဲ့ရလေ၏။

ထို့ကြောင့် အရှင်မင်းကြီး ဦးခေါင်းဝေဒနာ ဖြစ်လာခဲ့ရပါသည်ဟု လျှောက်တင်ကြလေ၏။ ထိုသို့လျှောက်တင်လေသော် ဘုရင်သည် အမျက်ဒေါသကြီးစွာဖြစ်ခဲ့လေ၏။ ထိုကြောင့် လက်သုံးတော် ဓားသံလျက်ဖြင့် ထ၍ခုတ်ပိုင်းလေ၏။ ထိုအခါ သံလှောင်ချိုင့်သည် ခြောက်ထပ်ပိုင်း ပြတ်သွားလေ၏။ တစ်ထပ်သာ ကျန်ခဲ့လေဖြင့် ကံကောင်းထောက်မ၍ အသက်မသေဘဲ လွတ်ကင်းခဲ့ရလေ၏။ အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျကလည်း ဒေါဟဲ့-ဒွဟိုင်းဆိုကာ လက်ဖြင့် ဟန့်တားကာ ဆီးတားလေ၏။

ထိုအခါမှ ဘုရင်လည်း အမှတ်သတိရကာ ဒေါသကို ချုပ်တည်းခဲ့ရလေ၏။ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ထိုဆရာတို့အား အကြံပေးစေ၏။ မည်သို့လျှင် သင်းတွဲပြည်ကို ရောက်နိုင်အံ့နည်းဟု မေးလေ၏။

ဆရာတို့ကလည်း သက်နက်လှေကြီးကိုးလောင်းစီး၍ ရေကြောင်းခရီးဖြင့် သွားရမည့်အကြောင်း လျှောက်တင်ကြ

လေ၏။ ထိုအခါ လက်သမားငါးရာကို ချက်ချင်းခေါ်၍ ခုတ်လုပ်စေခဲ့လေသည်။ ခြောက်ရက် ခုနှစ်ရက်ခန့်အကြာတွင် အပြီးပြုလုပ်ပေးရမည်ဟူ၍လည်း အမိန့်တော်မှတ်ထားလေသည်။

ထိုကြောင့် လက်သမားများသည် အမြန်စီစဉ်ကြရလေတော့သည်။ လက်သမားများသည် စီးတော်လှေကို ပြိုင်လှေ အလား တည်ဆောက်ဆင်ယင်ခဲ့ကြလေ၏။ လှေပဲ့ပိုင်း မာဒင်ခွင်တွင် နဂါးမညီနောင် ခွပ်နေဟန်ပြုလုပ်လေ၏။ လှေအ လယ်ပိုင်း တစ်ဖက်တစ်ချက်၌ ဆိုလျှင် ခြင်္သေ့ညီနောင်ကိုက်ကြသည့်အလား တပ်ဆင်ခဲ့ကြ၏။

လှေဦးပိုင်း နှာရောင်နှစ်ဖက်ကိုကား ဟင်္သာညီနောင် ထယ့်ဝဲသကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်ခြယ်သကြလေ၏။ ထိုသို့ပြုလုပ်ပေး ဆက်ကြသောအခါ တိုင်းသူပြည်သားများ အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ဘုရင်မင်းမြတ်သည် ထိုလှေကြီးများ၌ ရေနံဆီထည့် ထားသော ဒေါက်လှန်(ဒေါင်းလန်း)များကို တင်ဆောင်လေ၏။ သူ့ရဲဗိုလ်ပါ ဆင်မြင်းတို့ကိုလည်း တင်ဆောင်စုရုံးလေ၏။

မကြာချီမီ မိဖုရားကြီးအားလည်း ပြောဆိုမှာထားခဲ့လေ၏။ များမြောင်လှသော မောင်းမများနှင့် ငါရီစဉ်ကကဲ့သို့ နေပျော်ခံစားရစ်ပါ။ ငါမရောက်လာကလည်း နဝရတ်လက်စွပ်ကို ထားခဲ့မည်။ ထိုလက်စွပ်နှင့် တန်အပ်သောသူ ဘုန်းရှိ သောသူကို ငါ့ပြည်နန်းကို စိုးတော်မူပါလေ။

ယင်းသို့မှာကြားပြီးနောက် ဗုံမောင်း ခရာ ဆူညံစွာ တီးမှုတ်လျက်တိုင်းပြည်ကို နောက်ခိုင်း ထွက်ချီခဲ့လေ၏။ စန္ဒာဒေဝီ မိဖုရားကြီးက ဦးတိုက်ပြီးနောက် ဧချင်းဆိုလျက် ဝမ်းနည်းငိုယိုကာ ကျန်ရစ်ခဲ့လေ၏။

မကြာမီပင် စူဠာစန္ဒြားမင်းကြီးသည် စီးတော်လှေပေါ်သို့တက်လေသည်။ လှေခတ် လှေလှော်သမား ကျင်သန်ကာယ ဗလရှင်များကလည်း သက်နက်လှေကြီး၌ အသီးသီးအသင့်ရှိနေကြ၏။ လှေကြီးမှာ ကိုးလံရှည်ပြီး ကိုးပင်းကန် တပ်ဆင်ထား လေသည်။ တစ်ပင်းကန်တွင် လှေလှောသားနှစ်ဦးကျစီ လှော်ခတ်နိုင်ပေသည်။

လှေတော်ပေါင်းကား မြစ်ချောင်းပြည့်မျှ ပြည့်ကျပ်နေ၏။ ပိတ္တကိုးသောင်း၊ ပိတ္တကိုးသိန်း ရှိရာ၏ဟု ခန့်မှန်း၍မရ၊ များလှပေရာ၏။ ထိုကြောင့် လှေချင်းရေလား အန်အဖွဲ့၌ စပ်ဆိုသည်ကား

သက်နက်လှီကြီး၊ ကိုးသောင်းစီး၍
ကိုစေ့ကိုးလံ၊ ကိုးပင်ကန်ကို၊
ကျင်သန်တက်ပြီး၊ စီးတော်လှီမှာ၊ စည်လည်းတီးရေ . . . ဟူ၏။

ဘုရင်မင်း ထွက်ချီတော်မမူမီ စီးတော်လှေကြီးမှနေ၍ ဓမ္မဇေယျ အမတ်ကြီးသည် အမြောက်သုံးချက် ပစ်ဖောက် အချက်ပေးတပ်လှန့်လိုက်လေသည်။ ထိုနောက် ချေဖားဟောက်သည့်ပမာ ပြောင်းပစ်ဖောက်သံထွက်ပေါ်လာလေ၏။

ထိုအခါ သိမ့်သိမ့်တုန်မျှ တီးမှုတ်သံဆူညံလျက် ကမ်းမှထွက်ခွာလေသည်။ ဗျည်း သုံးဆယ့်သုံးလုံး ဟန်စွလေ လှေတော် သံ အဏ်(အန်)ချင်းကိုလည်း တက်အချီအချည်စွာ သီဆိုဟစ်ကြွေး၍ ကြွချီခဲ့လေ၏။ ရေလမ်းတစ်လျှောက် ဘေးမဲ့ပေးထား ခြင်းခံရသော ငှက် စင်ရော်များလည်း နောက်မှ တစ်သောင်းသောင်း လိုက်ပါခဲ့ကြလေ၏။ ရခိုင်စန္ဒြားမင်းများ ရေသဘင် ခရီးကြွချီတိုင်း လိုက်ပါလေ့ရှိလေရကား စန္ဒြားမင်းခွာဟူ၍ အမည်တွင်ခေါ်ခဲ့ရလေ၏။

မည်သူမျှ ရန်ပြုခြင်း မရှိခဲ့ကြသောကြောင့် ယဉ်ပါးနေကြပြီဖြစ်၏။ လှေတော်များသည် ဝေသာလီ သရီချောင်းတစ် လျှောက်မှ ထွက်ခဲ့ကာ ကစ္ဆပနဒီမြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုမြစ်ကိုစုန်လျက် ထွက်ချီလေသော် မြစ်ဝအရောက်တွင် ငွါးငွါးချွန်ထွက်နေသော ကျောက်ဆောင်ကျောက်တောင်တစ်ခုကို အထင်းသား တွေ့မြင်ရလေ၏။

ထိုကျောက်ဆောင်အနီးအရောက်တွင် စန္ဒြားမင်းသည် မိမိဆံပင်ကို ဖြိုးလိမ်းခဲ့လေသည်။ ဖြိုးသင်သော ခေါင်းဘီးကို မူ ထိုကျောက်ဆောင်၌ တင်ချပ်၍ ထားခဲ့လေ၏။ ထိုစန္ဒြားမင်းခေါင်းဘီး တပ်ချပ်ထားခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ငဖြိုးချပ် တောင်၊ ဝဖြိုးချပ်ကျောက်ဟု ယခုတိုင်မည်တွင် လာခဲ့သည်ဟုဆို၏။

ထိုစူဠာစန္ဒြားမင်းသည် ခရီးဆက်လေသော် ဆံတော်ရှင်ကို ဦးတင်ရိုညွတ်ခဲ့လေ၏။ ထိုမှလွန်သော် တိုင်းပြည်နိုင်ငံ အကျယ်အဝန်းကို ရှုစားရင်း ရိုးမတောင်၊ တောင်စဉ်ခရိုင်၊ ရခိုင်နယ်ခြား ဆင်ခေါင်းဝသို့ ရောက်လေ၏။

ထိုနေရာကား ဘုရားလောင်း ဆင်မင်းတစ်ဖော်ဖြစ်၍ ခန္ဓာရွှေလျောကာ ကျောက်ဖြစ်ခဲ့ရသည်ဆို၏။ ထိုနောက် ကျွန်းနံ့သာ၊ မျောက်ငစပ် ဆည်၊ ခေါင်းရှည်တံခါး၊ မော်တင်ကိုဆက်၍ အဖြောင့်သန်းလေသည်။

ပင်လယ်ခရီးတွင် ဘုရင်သည် ကွမ်းတစ်ရာဝါးကာ ကွမ်းရည်ကို ထွေးပစ်မိလေ၏။ ထိုစဉ် ရေအောက် ဘောဂဝတီ ပြည်မှ ရေနတ်နဂါးမများသည် ရေကစားလျက်ရှိနေကြ၏။ နဂါးမင်း၏သမီး မိဖံသီးသည် ပျိုပေါင်းအဖော် ငါးရာဖြင့် ရေကစားလျက်ရှိနေရာမှ ကွမ်းရည်ကိုမြင်လေရာ ကာလရဋ္ဌမည်သော နဂါးမင်းအဘရင်းထံ မေးလျှောက်လေသည်။ အကြောင်းစုံကို ပြောပြလေသော် ကွမ်းရည်ရှင်အား လိုလားခြင်းဖြစ်မိလေ၏။ အပြန်တွင်မှ ယူပေးအံ့ဟု အဖနဂါးမင်းလည်း ဝန်ခံထားခဲ့မိလေသည်။

စူဠာစန္ဒြားမင်းသည် သင်းတွဲပြည်တွင် ခွေးငယ်ဦးခေါင်းခွံကို ခုတ်ထစ်တူးဖြို၍ ယူလေ၏။ ထိုနောက် ဦးကြပ်ဓာတ်

အမည်ဖြင့် တည်ထားခဲ့လေသည်။ ဦးခေါင်းခဲအနာလည်း ရှင်းရှင်းပျောက်ငြိမ်း ချမ်းသာခဲ့ရလေ၏။ နေပြည်တော်အား မေ့လျက် သုံးနှစ်တိုင် နေပျော်ကြာညောင်းခဲ့ရလေသည်။

စောင်းသမားညီနောင်တို့က ဝေသာလီထီးနန်းကို ဖွဲ့ဆိုတီးမှုတ်ကြလေမှ သတိပြန်လည်ရလာလေ၏။ ထိုကအပြန်တွင် နဂါးမင်းသမီးက တောင်းဆုဆက်ပါရှိရင်းအတိုင်း ဘုရင်မင်းမြတ်အား ဆောင်ယူသွားခဲ့လေသည်။

ထိုကြောင့် စီးလှေသည်လည်း သုံးပိုင်းပြတ်ကာ ဘုရင်မင်းပါ ရေနှစ်သွားခဲ့ရလေသည်။

ဓမ္မဇေယျအမတ်နှင့် ရှေ့ကချီသွားသော လှေများသာ အသက်ဘေးမှ လွတ်ကင်းချမ်းသာသွားကြလေသည်။

စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားက နေပြည်တော်သို့ ဝင်လာသော ဓမ္မဇေယျအား တားမြစ်လေသဖြင့် လွတ်မြောက်ရာသို့ ရှောင်ခွာ လျက် မြဲပြည်ကိုတည်ထောင်နေခဲ့ရပေသတည်း။

&cljynbaxmifi , firifom;ohyg

ရခိုင်ပြည် ဝေသာလီ ကျောက်လှေကား မြို့တော်တွင် စူဠစန္ဒြားမင်းစိုးစံနေလေသည်။ မင်းသည် ဦးရင်းနာ (ဦးရစ်နာ၊ ဦးခေါင်းခဲနာ) စွဲကပ်နေလေသည်။ ထိုဦးရစ်နာရောဂါကြောင့် ဟူးရားတတ်တို့ အကြံပြုချက်အရ (ပဉ္စလရစ်)သင်းတွဲ ပြည်သို့ လှေဖောင်တော်ဖြင့် ကြွချီခဲ့လေသည်။

အပြန်တွင် မော်တင် နဂရစ်ပင်လယ်ဝဲ၌ ဖောင်နှင့်တကွ ရေနစ်ကာ နတ်ရွာစံတော်မူသွားခဲ့ရလေသည်။ ဘုရင်မင်း မြတ်လှေဖောင်ပျက်၍ နတ်ရွာစံလွန်တော်မူလေသော် ထိုမင်း၏အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျနှင့် စစ်သူကြီးဗလဒေဝစသော ဗိုလ်ခြေတစ်ထောင်တို့မှာ အသက်ဘေးမှ လွတ်ခဲ့ရလေ၏။

အသက်မသေဘဲ ပြန်ရောက်လာကြသူများသည် ဝေသာလီမြို့သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ စန္ဒာဒေဝိမိဖုရားက ငါ့လင်ကိုသတ်၍ မင်းပြုရန်လာသည်တကားဟုဆိုကာ ရန်းဝက တားလင့်လေ၏။ ရမ်းတားသည်ကြောင့် ရန်းဝဟု တွင်ခဲ့ရသည်။

မိဖုရား၏အထင်မှားခြင်းကို ခံကြရသူများသည် ထိုမှပြန်လှည့်ထွက်ခဲ့ကြကာ ကစ္ဆပနဒီမြစ်အတိုင်း ဆန်တက်သွားခဲ့ကြလေသည်။ မြို့တော်နှင့် ဝေးလောက်ရာ ကူဝတော၌ နေကြအံ့ဟု ရပ်တန်၍ နေခဲ့ကြလေ၏။ ထိုနေရာတွင် မနေကြရန် မိဖုရားက လိုက်၍နှင်ပြန်လေသည်။

ထိုကြောင့် တိုင်းပြည်တွင်း၌ မနေသာ၍ ကင်းလွတ်ရာ ဌာနသို့ ရှောင်ခဲ့ကြရလေသည်။ မိဖုရားအား ပုန်ကန်မှုမပြုကြချေဘဲ နေခဲ့ကြသဖြင့် ထိုနေရာကို မထရစ်ဟူ၍ တွင်လေသည်။ မဂဓလူမျိုးတို့၏ ဘာသာဖြင့် ဥတရာဇ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ အမတ်ကြီး၏ ဗိုလ်ပါသင်းပင်းများသည် လွန်စွာ များပြားကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ယူဇနာသုံးဆယ်မက ဝေးသောအရပ်သို့တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့လျက်နေထိုင်ကြလေ၏။

၎င်းတို့သည် တိုင်းပြည်တည်ထောင်၍ နေခဲ့ကြသည်ကို သူပုန်မြို့ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြလေ၏။ မဂဓလူမျိုးတို့၏ ဘာသာဖြင့် ဟင်ရုံပြည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ ဘင်္ဂလားပထဝီတွင် သီရိဟင်ဟူ၍ ပြဆိုထားပေ၏။ ကုမ္ဘိလာခရိုင် အာသံပြည် နယ်စပ်တလျှောက် ဒေသများဖြစ်ကြ၏။

အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်သော ကိုလိုနီခေတ် အချိန်အခါက သီရိဟင်ခရိုင်ဟူ၍ သီးသန့်ခရိုင်တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခဲ့လေ၏။ အိန္ဒိယနှင့်ပါကစ္စတန်တို့ နယ်မြေခွဲခြားမှုဖြစ်လာသော အခါတွင်မှ နီးစပ်ရာ ခရိုင်အတွင်းသို့ ပူးပေါင်းပါဝင်သွားခဲ့ရလေ၏။

အမတ်ကြီးဓမ္မဇေယျနှင့်အတူ ပါသွားကြသူများတွင် အတူတကွ မလိုက်ပါဝံ့ဘဲ နေရစ်ခဲ့ကြသူများလည်း ရှိနေခဲ့ကြပေ၏။ ကွဲကွာလျက် နေရစ်ခဲ့ကြသော လူပေါင်း ငါးရာတို့သည် ခရီးအကြား တောမြို့ရာအရပ်တွင် တန်ရပ်နေခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမြို့တော်၌ ပြည်ထောင်၍ နေခဲ့ကြသောကြောင့် ထိုနေရာအား မြုံပြည်၊ မြုံမြို့ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြလေ၏။ မဂဓဘာသာ၌

တောအရပ်ကို မူရဟု ခေါ်လေ၏။

မူရမှ မူရ၊ မြူ၊ မြူဟု ရွှေ့ပြောင်းပြောဆိုလာနိုင်လေသည်။ ရခိုင်လူမျိုးတို့ဘာသာဖြင့်မူ (တောမြူ)ရာ၌ တည်ထောင် ခဲ့သဖြင့် မြူပြည်၊ မြူထောင်ဟု ဖြစ်လာခဲ့လေသည်ဆို၏။

ထိုနေရာမှာ ချောင်းသုံးခွဆိုင်သောနေရာဖြစ်သည်။ မဂဓလူမျိုးတို့ဘာသာဖြင့် တိ*မြူ+တိပူရဟုခေါ်တွင်ကြလေ သည်။ ယခု တရိပူရ၊ တိပူရဟုခေါ်သော မြူပြည်ဒေသဌာနပင်ဖြစ်လေ၏။ အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျက မိမိဆုအဖြစ်ရသော မြေလပ်ဒေသ တောတောင်အရပ်၌ တည်ထောင်ရာဖြစ်၍ မြူထောင်ဟု တွင်ခဲ့ရကြောင်းလည်း အဆိုရှိခဲ့လေ၏။ အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျသည် သားတော်နှစ်ပါးဖြစ်ထွန်းပါရှိခဲ့လေသည် သားကြီးဖြစ်သူမှာ မဏိဒတ္တအမည်ရှိပြီး သားငယ်မှာ အာသင်္ခ အမည်ရှိလေသည်။

ထိုသားအဘ သုံးယောက်တို့သည် ပြည်ထောင်သုံးခုကို ခွဲလျက်အုပ်ချုပ်ကာ နေလာခဲ့ကြလေသည်။ ဖခင်ဓမ္မဇေယျ အုပ်ချုပ်သော ပြည်ကို မြူပြည်၊ မြူထောင်ဟု တွင်လေ၏။ သားကြီး မဏိဒတ္တအုပ်ချုပ်သော ပြည်ကို မဏိပူရထောင်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြလေ၏။ သားငယ်အာသင်္ခအုပ်ချုပ်ရာဌာနကိုကား အာသံထောင်ဟု အမည်ရှိလေသည်။

ထိုသားအဘသုံးဦးတို့ သုံးပြည်ထောင်ခွဲခြားအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသောကြောင့် တရိပူရပြည်ဟု မဂဓဘာသာဖြင့် တွင်ခေါ် လာခဲ့ကြလေသည်။

ချောင်းသုံးခွဝယ် သုံးရွာတည်သောကြောင့် ကတ္တလပြည်စားဟူ၍ ခေါ်တွင်လေသည်။ စူဠစန္ဒြားမင်းလက်ထက် စစ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရန် မလိုဘဲ လက်ဆောင်ဆက်သံဒေသအဖြစ် သတ်မှတ် ထားရှိခဲ့သော နေရာများလည်း ရှိခဲ့လေ၏။ ထိုနေရာများကို စစ်မထိုးကောင်းသောနေရာအရပ်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြ၏။ နောင် အခါ စစ်တကောင်းဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေ၏။

ထိုစစ်တကောင်းအရပ်မှာလည်း နယ်မြေအထူး ကျယ်ပြန့်လေရကား အောက်ပိုင်းတစ်လျှောက်ကို စစ်တကောင်းမြို့ဟု တည်ချပြီး မြို့စား၊ ကျေးစားထားကာ အုပ်ချုပ်ကြလေသည်။ တောင်ရင်း၊ တောင်တန်း၊ ကုန်းမြင့်ဒေသများကို ကံသာမြို့ ဟု တည်ချ၍ မြို့စားထားကာ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ ကြွင်းကျန်နေသော တောတောင်ချောင်းမြောင်းများကိုကား ချောင်း စား၊ တောင်စားများ ခန့်အပ်အုပ်ချုပ်စေခဲ့လေ၏။

ရီကြည်ချောင်းစား၊ မရွိတ်ချောင်းစား၊ ရီကြိုင်ချောင်းစားဟူ၍ အမည်ခံခဲ့ကြလေ၏။ ကံသာမြို့စား မတ်ကြီး များကြီး များနှင့် ချောင်းစားတို့အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြရာ စစ်တကောင်းတောင်တန်းဒေသကို ရီကြည်ကံသာတောင်၊ ကံသာရီကြည်တောင်၊ ရီကြိုင်ကံသာပြည်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေ၏။

ဓမ္မဇေယျအမတ်နှင့် အတူလိုက်ပါလာခဲ့သော စစ်သူကြီး ပလဒေဝ ဗိုလ်ပါသင်းပင်းများ အုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ နယ်မြေဖြစ် သောကြောင့်လည်း ထိုဒေသကို ဗိုလ်မင်းထောင်ဟူ၍ ယခုတိုင် ခေါ်တွင်လျက် ရှိနေပေသည်။ ကုလားတို့က မန္တရဘန်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြပေသည်။

ထိုထောင်များ၌ နေထိုင်ခဲ့ကြသော ရခိုင်တို့သည် လူမျိုးခြားများနှင့် ကူးလူးဆက်သွယ်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း မရှိကြချေ။ မိမိတို့လူမျိုးဘာသာအလျောက်သာ ပေါင်းဖက်ဆက်ဆံနေလာခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းသို့ တသီးတခြားစီ နေထိုင် လာခဲ့ကြသောကြောင့် လူမျိုးခြားတို့က မရမာဟူ၍ ခေါ်တွင်လာခဲ့ကြလေသည်။

မရမာဟူသောစကားသည် ထူးခြားအံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလေစွဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိလေသည်။ မရမာခေါ် ရခိုင်လူမျိုးတို့က ဆက်နွယ်ပေါက်ဖွားလာကြသူများကို မရဖော်သားဟု မှည့်ခဲ့ကြလေ၏။ နောင်တွင် လူနေရွာ ထောင် တည်ချပေးခဲ့သောကြောင့် မရမာထောင်ဟု သီးခြားအမည်ဖြစ်လာခဲ့ရလေ၏။ မရမာထောင်သားများ ဗိုလ်ပါသင်း ပင်း အမှုထမ်းသားများဖြစ်ကြ၍ ကုလားတို့က ဗရုဝါ(ဗိုလ်ရွာသား)ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေ၏။

ထောင်သည် မော်ကွန်း၌ ကောဇာ ၁၀၈၆ ခုနှစ်၌ စန္ဒဝိဇယဘုရင်သည် မရမာသားထောင်ခေါ် မရဖော်သားထောင် ကို တည်ထောင်ပေးခဲ့လေသည်ဟု မှတ်သားချက်ရှိလေသည်။

၇၈xmi? ၇၉xmi? ၇၉xmi? ၇၉xmi?

ရခိုင် ဝေသာလီပြည်၌ စူဠာစန္ဒြားမင်းသည် ထီးနန်းစိုးစံတော်မူခဲ့၏။ ထိုမင်း၌ ဓမ္မဇေယျဟူသော ပညာရှိအမတ်ကြီး တစ်ဦးရှိလေ၏။ ဘုရင်နတ်ရွာစံလွန်သောအခါ မိဖုရားကြီး၏ အထင်လွဲမှားခြင်းခံရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုန်ကန်မှုမပြုလို ရာကား ရှောင်ရှားထွက်ခွာကာ တောမြူရာ မြူတောအရပ်၌ ပြည်ထောင်တည်ချ၍ နေလေ၏။ ထိုပြည်ထောင်ကို မြူပြည် ထောင်ဟု ခေါ်ဝေါ်မည်တွင်ခဲ့လေသည်။ ယခုတစ်ရပ်ပြည်ဟု ခေါ်သော နေရာများဖြစ်လေသည်။

သကျအနွယ်မှ ဆင်းသက်လာကြသော သက်လူမျိုးများလည်း ဝင်ရောက်ကာ နေထိုင်လာကြလေသည်။ ၎င်းတို့အား နေရာတည်ထောင်ချထားပေးခဲ့ရာဌာနကို သက်ထောင်ဟုခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျနှင့်အတူ လိုက်ပါလာ သော စစ်သူကြီးတစ်ဦးမှာ ဗလဒေဝဟု အမည်ရှိလေ၏။

ထိုစစ်သူကြီးအား တစ်ဗိုလ်တစ်မင်းအဖြစ် နေထိုင်ရန် တောင်တန်းနယ်အချို့ကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးထားလေသည်။ ထိုဗလဒေဝနှင့်အတူ နောက်လိုက်နောက်ပါဗိုလ်ပါသင်းပင်းများ နေထိုင်ခဲ့ရာ အရပ်များကို ဗိုလ်မင်းထောင်ဟု တွင်လာခဲ့ လေသည်။ ဗိုလ်ရွာ၊ ဗိုလ်မင်းရွာဟူ၍ မည်တွင်ခဲ့လေသည်။ ကုလားတို့က ဗရူဝါဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုအမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျတည်ချနေခဲ့ရာတွင် လိုက်ပါနေထိုင်ကြသူများစွာ ရှိလေသည်။ ထိုလူများသည် တောတောင်များအား ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်း၍ လယ်ယာကိုင်ခင်းများ လုပ်ကိုင်စားသောက်နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

အမတ်ကြီးမူကား စူဠာစန္ဒြားမင်းကြီး၏ အပေါ်တွင် စိတ်နာကျည်းမှု ဝမ်းထဲ၌ မြဲလျက်ဖြစ်နေလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်မင်းနေပြည်တော်နှင့် အဆက်အသွယ်ဖြတ်ကာ နေခဲ့လေ၏။

သို့သော်လည်း ပြန်လည်ရန်တုံ့မူခြင်းကိုကား မပြုခဲ့ကြဘဲ စိတ်ဝမ်းထဲတွင်သာ မြဲ၍ထားရှိခဲ့လေသည်။ အခဲမကြေ စိတ်မပြေ တောမြူထဲဝယ် နေခဲ့ခြင်းကို အစွဲပြု၍ မြူဟူသောအမည်ကို ခံယူခဲ့ကြသည်ဆို၏။ ထိုမြူတို့ကား အဝတ်အစား အပြောအဆိုကစ၍ ပုံစံကွဲပြားလျက်ရှိခဲ့ရလေသည်။

တစ်နေ့သ၌ မြူလူမျိုးအမည်ခံတစ်ယောက်သည် ကိစ္စတစ်ခုကြောင့် တောထဲသို့ သွားခဲ့လေသည်။ တစ်နေရာသို့ ရောက်သောအခါ ထိပ်တွင် ပတ္တမြားကပ်လျက် ပါရှိသော ဖားတစ်ကောင်အား မြင်တွေ့ခဲ့ရလေ၏။ ပတ္တမြားမှာ ဆီမီး တောက်သကဲ့သို့ တောက်ပထိန်လင်းနေ၏။ ပိုးဖလံရောင်အလား ထွန်းလင်းရာဌာနအဖြစ် ထင်ရှားလာခဲ့ရလေသည်။

စိမ်းလန်းစိုပြည်သော ဒေသဌာနဖြစ်၍လည်း ပျော်မွေ့ဖွယ်ရာရှိခဲ့လေ၏။ နောင်သောအခါ ထိုဒေသသည် ဖလံထောင် ဟူသောအမည်တွင်လာခဲ့လေသည်။ မဂဓဘာသာဖြင့် ပတ္တမြားမြေ(မဏိကသီရိ) ဟုတွင်၏။ အရောင်တောက်ပသော ဌာနဖြစ်သောကြောင့် ရင်္ဂီဟူ၍လည်း ခေါ်ခဲ့ကြလေ၏။ ရင်္ဂီမှသည် ရုံပြည်ဟူသော အမည်သို့ရွေ့လျားမည်ခေါ်မှုဖြစ် လာခဲ့လေ၏။ ယခု ခဂ္ဂရဆီရိနယ်ဟူ၍ သတ်မှတ်ခေါ်တွင်နေကြလေ၏။ ထိုပတ္တမြားအရောင်ကျရာ တောတောင်တစ်ဝိုက် သည် လင်းပြောင်နေခဲ့လေသည်။

ပတ္တမြားအရောင်ဟပ်မှုကြောင့်လည်း ပိုးဖလံစသော သတ္တဝါများကို အထင်းသားတွေ့မြင်ခဲ့ရလေသည်။ ပိုးဖလံများ ကလည်း ပတ္တမြားအရောင်ကျရာသို့ များစွာလာရောက် ဆင်းသက်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ ပတ္တမြားရောင်ထိပ်တွင်ပါရှိ သော ဖားသည် အလွယ်တကူ ဖမ်းဆီးကာ ဝလင်စွာ စားသောက်လေသည်။

ထိုဖားအား တောဝင်ယောက်ျားမြင်လေလျှင် ဖမ်းယူခဲ့ပြီးလျှင် အမတ်ကြီးဓမ္မဇေယျအား ဆက်သအပ်နှင်းခဲ့လေ၏။ အမတ်ကြီးသည် ဖားထိပ်မှ ပတ္တမြားလုံးကို နုတ်ယူ၍ ကြည့်ရှုပြီး ဤသို့အကြံဖြစ်ခဲ့လေ၏။

ဤပတ္တမြားမှာ ငါနှင့်ထိုက်တန်သည်မဟုတ်။ ပြည့်ရှင်မင်းများနှင့်သာ ထိုက်တန်ပေသည်။ ငါကား အမတ်သာတည်း။ ဤပတ္တမြားကို ပြည့်ရှင်မင်းတစ်ပါးပါးအား ဆက်သတော်မူလေလျှင် ငါသည်လည်း မျက်နှာများစွာရှိအံ့။ သို့ရာတွင် မြို့မင်းအား ဆက်သရန်မသင့်။ မြို့မင်းကိုဆက်သလျှင် ငါက အရှင်သခင်ခေါ်ရမည်။ ထို့ပြင် ဘုရားဟုလည်း ပြန်ထူးရပေ မည်။ အရှင်ခေါ်ရန်မလို၊ ဘုရားထူးရန် လွတ်ကင်းသော မင်းကိုသာပြပေအံ့။

ယင်းသို့အကြံပြုလျက် စိတ်နာရင်းစွဲဖြစ်ခဲ့သော ရခိုင်မင်းကို မပြဘဲ နီးစပ်ရာ (မောင်းဝွတ်လည်းဆို၏။) မင်းတစ်ပါး ကိုသာ တင်ဆက်ခဲ့လေသည်။ ထိုမင်းသည် အမတ်ကြီးလေးယောက်တို့အား ခေါ်ယူပြသကာ တိုင်ပင်နှိုးနှောလေ၏။

အဘယ်မျှလောက် အဖိုးထိုက်တန်ပေမည်နည်းဟုလည်း မေးမြန်းလေ၏။ အမတ်တစ်ဦးက ကြည့်ရှုကာ တစ်ပြည်တန်ပါသည်ဟု တင်လျှောက်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ အဖိုးဖြတ်သော ရာဖြတ်အမတ်သည် အံ့ချွတ်၍ သွားလေသည်။ ထိုနောက်အမတ်တစ်ယောက်ကို ခေါ်ယူကာ ပြပြန်လေ၏။ ထိုအမတ်သည် ပတ္တမြားကို ကောင်းစွာစစ်ဆေးကြည့်ရှုလျက် နှစ်ပြည်တန်ပါသည်ဟု တန်ဖိုးဖြတ်လေ၏။ ထိုသို့ဖြတ်သောရာဖြတ် အမတ်သည်လည်း နံလိမ်သွားခြင်းဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။

မင်းလည်း နောက်တစ်ယောက်သော အမတ်အား ပြပြန်လေ၏။ ထိုအမတ်သည် ပတ္တမြားအား သေချာစွာ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုပြီးလျှင် သုံးပြည်တန်ပါသည်ဟု လျှောက်တင်လိုက်၏။ ထိုတန်ဖိုးကိုဖြတ်သော အမတ်မှာ ကျောက်ကုန်းကော့သွား သဖြင့် ဆန့်တန်းမရဖြစ်ကာ မရပ်နိုင် မထိုင်နိုင်ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုနောက် အမတ်တစ်ယောက်အား တစ်ဖန်ပြပြန်လေ၏။ ၎င်းအမတ်သည် လိမ္မာပါးနပ်သူဖြစ်လေရာကား အပြစ်သင့်ရောက်မည်ကို ကြောက်လန့်၍ လွဲဖယ်ကာပြောလေ၏။

အရှင်မင်းမြတ်တွင် အလွန်ဉာဏ်ပညာထက်မြက်ပြီး လိမ္မာပါးနပ်သော သမီးတော်တစ်ပါးရှိနေပါသည်။ ထိုသမီးတော် အား ပြရသော် လျော်ကန်သင့်မြတ်ကောင်းတန်ပါသည်ဟု လျှောက်တင်လေလျှင် အခွင့်ရလေ၏။

အခွင့်အမိန့်အတိုင်း သမီးတော်အား တင်ဆက်ပြသလေ၏။ ထိုအခါ သမီးတော်က တစ်ဆယ့်ငါးရက်(လစက်)တိုင် အောင် စောင့်ဆိုင်းစေလေ၏။ ထိုသို့စောင့်ဆိုင်းကာလအတွင်း မြေကြီးကို တွင်းတူး၍ စမ်းသပ်မှုပြုလေ၏။

ပထမလက်တောင်သုံးဆယ် နက်အောင်တွင်းတူးစေလေ၏။ ၎င်းတွင်းထဲ ပတ္တမြားကို ကြိုးဖြင့်ချည်နှောင်၍ ချလေ၏။ ပတ္တမြားအရောင်ဆုံးလျှင် ကြိုကိုဆွဲတင်၍ တိုင်းတာကြည့်လေ၏။ တစ်ဆယ့်ငါးတောင်ရှိသည်ကို တွေ့ရ၍ တစ်ဆယ့်ငါး ပြည်တောင်တန်သည်ဟု တန်ဖိုးဖြတ်လေ၏။ ထိုအခါမှ ယခင်အဖိုးဖြတ်ခဲ့ကြသော အမတ်တို့သည် သက်သာခွင့် ရရှိသွားကြ လေ၏။

အံ့ချွတ်ခြင်း၊ နံလိမ်ခြင်း၊ ကျောက်ကုန်းကော့ခြင်း ဒုက္ခဆင်းရဲတို့မှ ပြေပျောက်ခဲ့ကြရလေ၏။ အဖိုးတန်ပတ္တမြားကို ဆက်သသော ရခိုင်အမတ်ကြီး မြို့ထောင်စား ဓမ္မဇေယျကိုလည်း ဆုတော်များပေးအပ်နှင်းခဲ့လေ၏။

ဓမ္မဇေယျအမတ်ကြီး ဆုလာဘ်ရသည်တို့မှာ မြေလပ်တောဟူသမျှနှင့် တောရိုင်း(မြို့မြေ၊ မြို့မြေ)အပြင် အလုပ်အကျွေး အဖြစ် အမျိုးသမီး(ဟိန္ဒူမဆို၏။) ခုနစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ထိုအမတ်ကြီးနှင့်လူသူများကား ဟိန္ဒူကဲ့သို့ နံလျားရှည် (ဗူးယား)အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်နေထိုင်ခဲ့ကြလေ၏။ စကားပြောဆိုရာတွင်လည်း အသံတလှုပ်လှုပ်မည်၍ ပြောဆိုခဲ့ကြသည် ဆို၏။ ရိုးသား၍ အလုပ်အကိုင်ကို ကောင်းစွာ ကြိုးစားလေ့ရှိကြပေ၏။

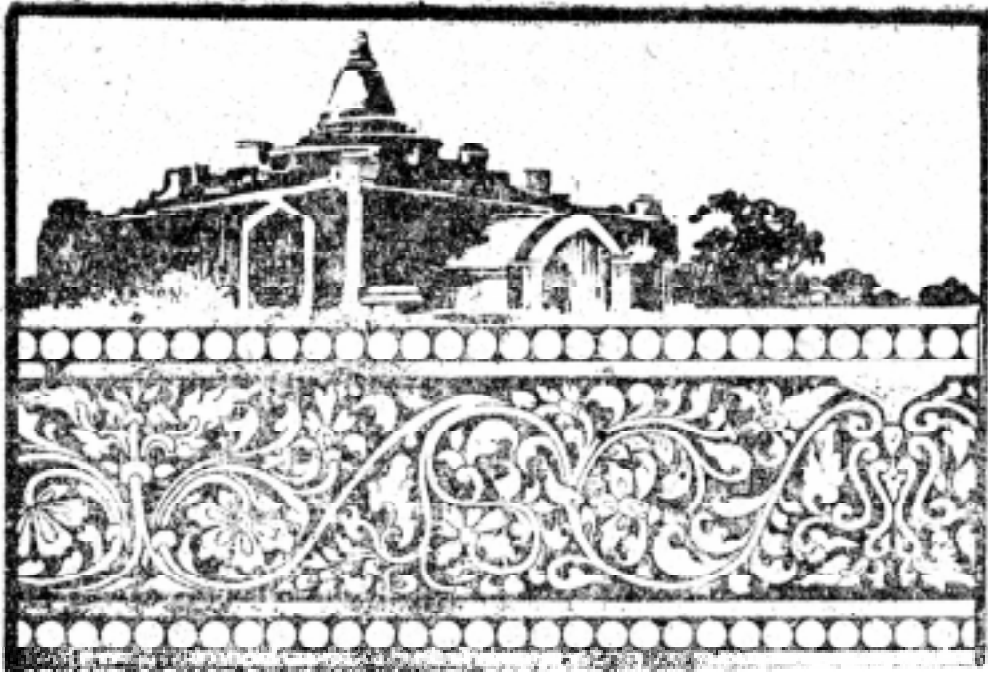
မြို့မြေ၊ မြို့မြေကို လက်ဆောင်အဖြစ် ဆုရရှိခဲ့ရာနယ်မြေတွင် နေထိုင်ကြသဖြင့် မြို့လူမျိုး၊ မြို့ပြည်ထောင်ဟူ၍ မည်တွင်လာခဲ့ရလေသည်ဆို၏။ မြို့၊ မြို့ဟူသောဝေါဟာရစကားဆိုလျှင် ရခိုင်စကားရင်းသာ ဖြစ်ခဲ့လေရကား မြေလပ်၊ သီးနှံလပ်၊ စားကျက်မြေများ၊ မြေရိုင်းဒေသများကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ချေ၏။

ထိုကြောင့် မြို့ဟူသည်မှာ ဒေသစွဲအခေါ်အမည်သာဖြစ်ခဲ့လေ၏။ မြို့ပြည်ထောင်၊ ဖလံထောင်၊ ရံပြည်ထောင်တို့အပြင် ရွာထောင်၊ နယ်ထောင်အလိုက် ရပ်ရွာတည်ထောင်နေထိုင်ကြသူများလည်း အများအပြားရှိခဲ့ကြလေ၏။

ဓမ္မဇေယျအမတ်ကြီးမှစ၍ ၆၄ ဆက်တိုင် ထိုနေရာ ဌာနတို့၌ ရခိုင်မတ်ကြီး၊ များကြီးများ မျိုးနွယ်မပြတ် အုပ်ချုပ် နေထိုင်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဖလံထောင်များ၌ လူနေတိုးပွားများပြားလာခဲ့ကြကြောင်းကို ဤသို့ကဗျာစပ်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

လောင်းကဒူးဖလံ၊ ရခိုင်သားမှာ လူမကန်၊
ဖလံထောင်လုံး၊ အေကမ်ဖာမှာ . . . လူပွားဆုံး။
ထိုနောက်တွင် မြို့မင်းဆက်ဟူ၍ သီးခြားဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရလေ၏။ ထိုမြို့မင်းများ လက်ထက်အရောက်တွင် ရခိုင်ပြည်

ရှင်မင်းတို့နှင့် အဆက်အသွယ်မကင်းခဲ့ရာက မဟာမိတ်ပြုခဲ့ကြရလေ၏။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ ဆက်သခြင်းဖြင့်လည်း
လက်အောက်ခံဖြစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ရခိုင်မင်း တို့ကလည်း ပြည်ထောင်ငယ်မင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြလေသတည်း။
(အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ခေါ်ချပ်၊ ဝမ်းဖက်)

ပြဇာတ်အိတ်

စုဠစန္ဒြားမင်း၏သားတော် ငတုံးငမင်းသည် ဘုရင်မင်းဖြစ်လေလျှင် မြို့သစ်တည်ထောင် စိုးစံတော်မူလေ၏။ လေးမြို့ မြစ်အနီး နဂါးစမ်းပွက်သောနေရာတွင် မြို့တည်နေသဖြင့် စန္ဒြား(စမ္မဝက်)မြို့ဟု တွင်လေ၏။

ထိုမြို့တည်ခဲ့ရာနေရာကို ယခုရေစမ်းကြီးပြင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်နေကြပေသည်။ မိုးကြိုးပြင်နှင့် မနီးမဝေးသောအရပ် တွင် ကျရောက်လေသည်။ မိုးကြိုးကန်ရှိခဲ့၍ ထိုကန်၌ မြို့စောင့်နဂါးနေခဲ့ဖူးလေသည်။

နောင်အခါတွင် သူလျှိုတို့၏ လက်ချက်ကြောင့် ငတုံးမင်းနှင့်ခဲ့သဖြင့် မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ရောက်သွားခဲ့ရလေသည်။ စမ္မဝက်မြို့ရှင် ဘုရင်ငတုံးမင်းလွန်လေလျှင် စန္ဒာဒေဝီနှင့်သင့်မြတ်ခဲ့သော စန္ဒကူးမင်းသားသည် မင်းပြုလေ၏။

ထိုမင်းတွင် အရိုးတော် စန္ဒာဒေဝီနှင့်သင့်မြတ်ကြစဉ်က သားသမီးသုံးဦးဖြစ်ထွန်းခဲ့လေ၏။ သားကြီး ခေတ္တသင်၊ သားငယ်စန္ဒသင်၊ သမီးတော် သီရိကုမ္မာဟူ၍ အမည်ရှိလေသည်။ မိခင်စန္ဒာဒေဝီကွယ်လွန်သောအခါ ခြိပ်ချောင်းဖျား ငါးရံချောင်း၌ နေထိုင်ကြလေသည်။

စမ္မဝက်မြို့၌ မင်းဆက်ပြတ်လပ်ခဲ့လေသော် ထိုမင်းသားမောင်နှမတို့အား ခေါ်ယူမင်းပြုကြစေ၏။ ခေတ္တသင်မင်းဖြစ် ၍ စန္ဒသင်မှာ အိမ်ရှေ့စံဖြစ်လေသည်။ ခေတ္တသင်မင်းဖြစ်လာသောအခါ စမ္မဝက်မြို့နှင့်မနီးမဝေးသော တောင်ထက်သို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ မြို့သစ်တည်ထောင်ကြလေ၏။ ထိုမြို့ကိုကား ပဉ္စာမြို့ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့လေသည်။

ထိုမြို့ကား အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ပဉ္စာမြို့ဟု တွင်ခေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြို့အင်္ဂါငါးပါးကား-

- ၁။ မင်းတို့ကျင့်အပ်သော ဝတ္တရားနှင့်ပြည့်စုံပေ၏။
- ၂။ ရာသီဥတုမှန်ကန်ကောင်းမွန်၍ ကောက်ပဲသလေးနှင့် ပြည့်စုံလေသည်။
- ၃။ ရှေးမင်းတို့၏ ဓာတ်တော်မွေတော် စေတီတော်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၄။ တိုင်းသူပြည်သား ရှင်လူအပေါင်းတို့သည် တစ်ပြည်တစ်ရွာ မင်းများ၊ နိုင်ငံရပ်ခြားများနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံမှုရှိခဲ့ ကြခြင်းကြောင့် ခေါ်မ၊ ရောမ၊ ကောတုမ္မရတိုင်းဖြစ် အဝတ်ပုဆိုးတို့ဖြင့် ပြည့်စုံကြပေ၏။
- ၅။ မြို့သစ်တည်ထောင်သောအခါ ရဟန္တာရုပ်ရာအတိတို့ဖြင့် ပရိတ်ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်၍ ပြီးမြောက်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ ပေ၏။

ထိုမြို့အနီး လိုက်ဂူတစ်ခု၌ ရဟန္တာအရှင်သစ္စဗန္ဓာဝမထေရ် သီတင်းသုံးနေခဲ့လေ၏။ ယခုအခါ အထက်ငှက်ခေါင်၊ အောက်ငှက်ခေါင်ဟု ခေါ်တွင်လျက်ရှိသောနေရာဖြစ်၏။

ပဉ္စာမြို့ကိုစိုးစံမင်းပြုခဲ့သော မင်းများသည် ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြလေ၏။ ခေတ္တသင် နတ်ရွာစံ လေလျှင် ညီ နန္ဒသင်ဆက်ခံလေ၏။ စန္ဒသင်လွန်သော် သားတော် မင်းရင်ဖြူ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့လေသည်။

ထိုမင်းလက်ထက် ပဉ္စလောဟာဖြင့် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ သွန်းလုပ်ပူဇော်ခဲ့ကြလေသည်။ ဧကဒသမမြောက် သံဂါယနာ

ကို ရဟန္တာအရှင်မြတ် ရှစ်ရာတို့ဖြင့် ရွတ်ဆိုတင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရွှေပေချပ်တွင်လည်း ရေးထိုးထားခဲ့လေ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများစွာတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုပဉ္စာမင်းတို့လက်ထက် ဗုဒ္ဓကိုယ်စားထားခဲ့သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို အထူးအလေးအမြတ် ပူဇော်ခဲ့ကြလေသည်။

ပုဂံပြည့်ရှင်မင်းများလည်း မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို ဖူးမြော်ရန်ရောက်ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ဘုရားရှင်၏သင်းကျပ်တော် ဓာတ်ကိုပါ ဖူးမြော်ခဲ့ကြသဖြင့် အတုအပွားပြုလျက် ပင့်ဆောင်သွားခဲ့ကြလေ၏။ မွေးရှင်းသင်းကျပ်ဓာတ်ကား ထိုမင်းတို့ ဖူးမြော်စဉ်တွင် ကောင်းကင်သို့ ထန်းသုံးဆင့်ပျံကြွလျက် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြခဲ့လေသည်။

ထိုတန်ခိုးပြာဋိဟာပြသည်ကို သုံးရက်တိုင်တိုင် တောင်းပန်၍ ဖူးမြော်နေခဲ့ဖူးလေသည်။ ပဉ္စာမြို့၌ စိုးစံခဲ့သော မင်းဘီလူးကို အမတ်တစ်ဦးက ပုန်ကန်လေသည်။ ထိုအခါ မင်းဘီလူး၏သားတော် မင်းရဲဘယ၊ သမီးတော်စောပေါက် ညိုတို့သည် ပုဂံပြည့်ရှင်မင်းထံ ပြေးဝင်နေခဲ့ကြလေ၏။ မင်းရဲဘယနှင့် စောပေါက်ညိုတို့ သင့်မြတ်ရာမှ သားသမီးများ ရရှိခဲ့ကြလေသည်။

သားတော်အမည်မှာ လက်ယာမင်းနန်ဖြစ်ပြီး သမီးတော်မှာ ရွှေဂူသာအမည်တွင်၏။ မင်းရဲဘယ၏သားနှင့်သမီးတို့ သည် မင်းသုံးဆက်ထိ ခစား၍ နေခဲ့ကြလေ၏။ မိဘတိုင်းပြည် ရခိုင်မြေသို့ ပြန်ခွင့်ရရန်အတွက် အကြိမ်ကြိမ်တောင်းပန် ခဲ့ကြလေ၏။ ပြန်ခွင့်မရကြသောကြောင့် လွန်စွာဝမ်းနည်းလျက် နှစ်လကြာစွာ စောင့်စားခဲ့ကြရလေ၏။

တစ်နေ့သောအခါ မင်းရဲဘယသည် အနာသည်းစွာဖြစ်လာလေ၏။ သေအံ့ဟု အောက်မေ့လျက် သားတော်လက်ယာ မင်းနန်ကို ခေါ်၍ပြောလေ၏။ ငါတို့ကား မိဘရပ်ရွာကို ရပါမည်လော၊ ယခုထိ ခစားဆည်းကပ်ရှိသည်။ အလိုသို့မရောက်ဘဲ ငါကားသေရချိမ့်မည်၊ ငါ့သားကား ဤသုံးဆက်မြောက် မင်းလက်ထက်တွင် အရကြိုးစားလေ၊ ဤမင်းသည် အင်အားကြီး၍ လုပ်ကိုင်ရည်စွမ်းပကားလည်း ရှိပေသည်။ အားထုတ်ကြိုးစားပေးက အောင်မြင်နိုင်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ဤမင်းကြီးအား အောင်မြင်အောင် အမောင်ကြံဆောင်လေလော့။

ယင်းသို့ပြောဆိုသောအခါ အဘယ်သို့ ကြံဆောင်ရလေမည်နည်းဟု မေးလေသည်။ ကြံဆောင်ရန် နည်းလမ်းကို မင်းရဲဘယက ပြောလေ၏။

ဤမင်းသည် ဦးခေါင်းဆေးမင်္ဂလာကို ပြုလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ငါတို့ရခိုင်ခလေ့ နောက်ဆံထုံးသို့ ထုံး၍ မြင်အောင်ပြ လေဟု စကားမှာကြားပြီးလျှင် မင်းရဲဘယလည်း လွန်တော်မူလေ၏။

မင်းနန်သည် ပုဂံမင်း ဦးခေါင်းဆေးမင်္ဂလာပြုသောအခါ ခမည်းတော်မှာခဲ့သည့်အတိုင်း ပြုလုပ်လေသည်။ နောက်ဆံ ထုံးထုံးလျက် ရခိုင်ခလေ့မပျက် မြင်စေရန် ရှေ့တော်ပါးဝပ်၍ ခစားပြလေ၏။

မင်းကြီးမြင်လေလျှင် ငါသည်မြင့်မြတ်သော ဦးခေါင်းဆေး မင်္ဂလာကို ပြုနေသည် ယခုသင်ကား နောက်ဆံထုံးဖြင့် ရှေ့တော်တွင်နေလာသည်။ မင်္ဂလာမဲ့ရာသည်မဟုတ်လောဟု ပြောလေ၏။

အမျက်ကြီးစွာထွက်၍ သတ်စေဟု အမိန့်ပေးလေသည်။ ထိုအခါ လက်ယာမင်းနန်က ဤသို့လျှောက်တင်လေသည်။

အရှင်မင်းကြီး သတ်တော်မူလျှင် သေရမည်မချွတ်တည်း၊ သို့ပါသော်လည်း ဤသို့ပြတော်မူခြင်းအကြောင်းကို လျှောက် တင်လိုပါသည်။ ရွှေနားတော်ဆင်တော်မူပါ အရှင်မင်းမြတ်။ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်လေသော် အဘယ်သို့နည်းဟု မေးတော် မူလေ၏။ အခွင့်ရသည်နှင့် ဖခင်မှာကြားခဲ့သောစကားကို ပြန်ပြောင်းလျှောက်ကြားလေသည်။

အရှင်မင်းကြီး မေ့လျော့နေတော်မူလျှင် ဖခင်ကဲ့သို့ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို မပြန်ရဘဲ လွန်တော်မူစရာသာ ရှိပါတော့၏။ အရှင်မင်းကြီး ဘိုးတော်လက်ထက်ကပင် အရှင်မင်းကြီးလက်ထက်ထိ ခစားနေလာခဲ့ပါပြီ။ ထိုသို့သောအကြောင်းကို သိပါစေ သားဟု မှာကြားသည့်အတိုင်း ယခုပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မေ့လျော့တော်မမူသင့်ကြောင်း ဦးတင်ဝံ့ပါသည်ဟု လျှောက်တင် လေသော် အလွန်သနားမှုဖြစ်ခဲ့လေ၏။

ထိုကြောင့် အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာခွင့်ကိုပါ ရရှိတော်မူလေသည်။ ထိုနောက်မကြာခင် အမတ်လက်ယာကို ဗိုလ်မှူး ခန့်၍ ကြည်းကြောင်း၊ ရေကြောင်း ချီတော်မူစေ၏။ လက်ယာမင်းနန်ကိုလည်း နန်းတင်ခဲ့ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေ၏။ ချီကြလေသော် မင်းပတိမည်သော ပဉ္စာမင်းက ဆီး၍တိုက်လေ၏။ ထိုအခါ ကြည်း၊ ရေတပ်များပျက်၍ ပြန်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးကြားလျှင် အမျက်ထွက်တော်မူ၍ အင်အားထပ်ကာဖြည့်လျက် စေလွှတ်လေ၏။ ထပ်မံချီ တက် တိုက်ခိုက်လေသော် မင်းပတိကို နန်းထက်၌ ဖမ်းမိကာ သတ်လိုက်ကြလေသည်။

ထိုမင်းလွန်လျှင် လက်ယာမင်းနန်နှင့် ရွှေဂူသာတို့အား နန်းတင်ကြလေသည်။ ထိုလက်ယာမင်းနန်သည် ပဉ္စာမြို့ ကိုစွန့်ခွာလျက် မြို့သစ်ရှာဖွေလေ၏။ ထိုအခါ ကြာတိုက် ကြက်ဖိသကဲ့သို့သော ကျွန်းတစ်ခုကို မြင်မိလေ၏။ မြို့လောင်း မြို့ရာမှန်ဖြစ်ကောင်းနိုင်ရာသည်ဟု ဆိုကာ ထိုနေရာ၌ မြို့တည်စိုးစံခဲ့ကြလေသည်။

ထိုမြို့ကို လောင်းကြက်မြို့ဟု မည်တွင် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုမြို့တွင် ကျန်းမာရေးမမျှတ၊ ဖျားနာ သေပျောက်

မှု ဖြစ်လာခဲ့ကြလေရာ စွန့်ခွာလျက် မြို့သစ်တစ်ဖန် ရှာကြပြန်လေ၏။ ထိုမြို့မြောက်ဘက်ပေါင်းထုပ်ချောင်းကို ကူးလျက် ရှာဖွေကြရာ မြို့သစ်ကိုတွေ့ရှိကြလေ၏။ ပါးရေနားရေတော်ဓာတ် တည်ရာဒေသကွင်းပြင်ညီ၍ ညီညာလှပသဖြင့် ထိုတွင် မြို့တည်လေ၏။ ထိုကြောင့် ပူရိန်မြို့ဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့လေ၏။

ထိုမင်းကိုကား တိုင်းသူပြည်သားများသည် ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုများကြကုန်၏။ နန်းတင်ရာ လိုက်ပါကြသော ပျူနှင့် မွန်စစ်သည်တော်တို့သည် မဟာမုနိကို ရှာဖွေကြလေသည်။ ဓညဝတီမြို့ရာ သီရိဂုတ်တောင်တွင် ဖူးတွေ့ရလေသော် ဖိုကျင်ထိုးကြလေ၏။

ရတနာရွှေငွေများကို လိုလား၍ နောက်တော်ကျောသားကို ဖွဲ့ယူကြလေ၏။ ပေါင်တော်ကိုမူ ဖြတ်၍ယူကြလေ၏။ ထိုအခါ ပလ္လင်တော်မှကျလျက် မြေ၌နှစ်မြုပ်ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေသဖြင့် လူတိုင်းမဖူးမြင်သာဘဲ ရှိခဲ့ရလေ၏။

စစ်သည်တို့သည် ယူခဲ့သမျှကို လှေဖြင့်တင်လျက် စုန်ဆင်းကြလေလျှင် ရန်းချောင်းဝသို့ရောက်လေ၏။ မနှစ်မြို့ကြသော နတ်နဂါးတို့က တက်လတ်၍မြစ်ရေကို ဝဲကတော့ကဲ့သို့ ဆူပွက်စေလျက် လှေကိုနှစ်လေ၏။

လှေနှစ်လျှင် သေသူသေဖြစ်ကာ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြလေ၏။ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ကြသူများမှာလည်း နူနာဝဲနာများစွဲကပ်ခြင်းဖြစ်ခဲ့လေသည်။

၎င်းတို့ယူဆောင်လာသော ပေါင်တော်၊ ကျောသားများကိုလည်း ပြန်လည်ရလိုက်သဖြင့် နဂါးတို့က ရုပ်ရှင်တော်အား မူလပကတိအတိုင်း ပြန်လည်တပ်ဆင်လိုက်လေသည်။ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကိုမူကား ကွယ်ဝှက်ထားလိုက်လေသည်။ မင်းငါးဆက်အရောက် ဘုန်းကြီးသော ဒသရာဇာမင်းလက်ထက်တွင်သာ ပင့်တင်ဖူးမြင်လာခဲ့ကြရလေတော့သတည်း။

rmeħ tmi e*g (rħuħueħ*g)

ရခိုင်ဝေသာလီ ကျောက်လိုကားမြို့တော်ကို စူဠစန္ဒြမင်းအုပ်ချုပ်စိုးစံ၍ နတ်ရွာစံသွားလေ၏။ ထိုအခါ မိဖုရားစန္ဒာ ဒေဝီသည် သားသန္ဓေသုံးလနှင့် ဆက်ခံလျက်ရှိနေ၏။

မင်းမရှိသဖြင့် မိဖုရားနှင့်တိုင်ပင်၍ ဘုရင်၏ပတ္တမြားလက်စွပ်နှင့်တန်သောသူကို မင်းတင်ရန် စီစဉ်ခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းလောင်းကို ရှာဖွေခဲ့ကြရလေသည်။

မင်းမျိုးနွယ်ထဲမှ မင်းညီမင်းသားများကို ဦးစွာရှာဖွေကြလေ၏။ စူဠစန္ဒြမင်း၏နှမတော်သားဖြစ်သော တူတော် စန္ဒကူးမင်းသားကို တွေ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ မင်းသား၏လက်၌ ပတ္တမြားလက်စွပ်ကိုဝတ်ကြည့်ကြစေသည်။ မတန်သဖြင့် မင်းပြုခွင့်မရလေရာကား အမတ်ကြီး စစ်သူကြီး မှုထမ်းရာထမ်းများကို ရှာ၍ ဝတ်စေပြန်သည်။ ၎င်းတို့လည်း မတန်လေ သဖြင့် ပြည်သူပြည်သားတို့ကို ဝတ်စေခဲ့ကြရလေသည်။ တန်သောသူ မရှိလေသောကြောင့် ချောင်းဖျား၊ တောတောင်အနှံ့ ရှာဖွေဝတ်စေခဲ့ကြလေသည်။

ထိုအခါ မီးချောင်းဖျားတွင် ကွန်စွန်နေသော မြို့သားအဖ သုံးယောက်နှင့်တန်ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသုံး ယောက်တို့ကို မြို့တော်သို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ကြလေသည်။

အစ်ကိုမြို့သင်းကြီး အမြဲတူကို စန္ဒာဒြဒဝီနှင့် မင်းမြှောက်ကြလေ၏။ ညီအမြဲတူကိုကား အိမ်ရှေ့မင်းပြုစေသည်။ အမြဲတူသား ပဲဖြူကိုမူ ရွာစားပေးထားလေသည်။ မြို့သားအဖတို့ကား အံ့ဖွယ်ရှိလှသောကြောင့် မရမာမင်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ ကြလေသည်။

စန္ဒာဒေဝီတွင် သားသန္ဓေသည် ဆယ်လစေ့၍ မွေးဖွားလေသည်။ အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်သဖြင့် သက်လူမျိုးတို့ ထံ လျှိုဝှက်ပေးအပ်ထားလေ၏။ ၎င်းတို့ကလည်း စိုင်းတင်ဖျားတွင် ဝှက်၍ မွေးစားထားခဲ့ကြလေသည်။

ငါတို့မင်းဟု ခေါ်ကြ၍ ငမင်းငတုံးဟု အမည်တွင်မှတ်လာခဲ့လေသည်။ ငယ်မည်သော်ကား စောရွှေလူးဟု မှည့်ခေါ် ရှိလေသည်။

မိဖုရားသည် အမြဲတူနှင့် မင်းပြု၍နေသော်လည်း မတ်ဖြစ်သူ အမြဲတူကိုသာ တပ်နှစ်သက်လျက် ရှိလာခဲ့သည်။ အမြဲတူကား ခွန်အားဗလနှင့် ပြည့်စုံ၍ စွမ်းရည်သတ္တိလည်းရှိသူဖြစ်ချေသည်။

အမြဲတူနှင့်မိဖုရားတို့ချစ်ကြိုက်နေကြောင်း အမြဲတူမင်းလည်း ရိပ်စားမိလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ငါ့ကိုသတ်၍ မင်းလုအံ့ဟု ထင်မှတ်ကာ ညီအမြဲတူကို သတ်ပစ်လေ၏။

ထိုအခါ သားပဲဖြူသည် ဘကြီးမင်းအား လက်စားချေရန် အကြံဖြစ်ခဲ့လေ၏။ ခေါင်းဖိုးဆပ်အံ့ဟု အခွင့်ကိုစောင့်လင့်လျက် နေလာခဲ့လေ၏။

တစ်နေ့သ၌ ပျူလူမျိုးတို့သည် စစ်ပြုရန် ရောက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ၎င်းတို့နှင့်ဆက်သွယ်မိတ်ဖွဲ့၍ အယုံသွင်းကာ

အသင့်ပြင်ဆင်ခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ဥပါယ်တမျှဖြင့် အမြဲတူကို တိုက်ဟန်ပြုလေ၏။ ပျူတို့ထံမှရသမျှသော လက်နက်များကိုကား စုရုံးထားလေ၏။ ပျူတို့ကို အချင်းချင်းတိုက်ပေးလေရာ စစ်ရှုံး၍ ပျူတို့လည်း ပြေးရှောင်ခဲ့ကြရလေသည်။

ထိုအခါ ပဲဖြူလည်း လူသူလက်နက်အင်အားဖြင့် ဘုန်းလက်ရုံးထောင်လာနိုင်ခဲ့လေသည်။ ပဲဖြူအင်အားကြီးလာလေလျှင် ဘကြီးအမြဲတူလည်း ကြောက်ရွံ့လာခဲ့ရလေသည်။ မကြာခင်နန်းမှ ဆင်းပေးလေသဖြင့် ပဲဖြူမင်းပြုရလေသည်။

ပဲဖြူမင်းဖြစ်သောအခါ ကျောက်လှိုင်းမြို့၌မနေဘဲ စွန့်ခွာထွက်ခွာခဲ့လေသည်။

အစအဦး ရွာစားပြုနေခဲ့ရာတွင် မြို့တည်လေ၏။ အဦးဆုံးပြီးမြောက်ရာ၌ မြို့တည်လေသောကြောင့် မြောက်ဦးမြို့ ဟုတွင်လေ၏။

ထိုမြို့တွင် မင်းပြုနေလေရာ ရှမ်းစစ်သည်တို့ စစ်ပြုလာပြန်လေ၏။ ခုခံတိုက်ခိုက်၍ မနိုင်လေသဖြင့် ရခိုင်သားတို့ ကို ဖမ်းယူသွားလေသည်။ ပဲဖြူမင်းလည်း ကုလားတန်မြစ် အနောက်ဖက် ဖိုးချောင်းဖျားဝယ် သပိတ်တောင်သို့ပြေးသွားခဲ့လေသည်။ ထိုတွင် မြို့တည်၍နေရာ ရှိပန်းခိုင်မြို့ဟု ခေါ်တွင်လေသည်။

ပဲဖြူမင်းလွန်လေလျှင် စူဠစန္ဒြားမင်းနှင့် စန္ဒာဒေဝီ၏သားဖြစ်သူ ငမင်းငတုံး စောရွှေလူးသည် လာရောက်စိုးစံလေ၏။ ထိုမင်းသားသည် ရှိပန်းခိုင်မြို့မှထွက်ခွာလျက် စမ္ပဝက်(စမ္ပဝက်)မြို့မည်သော မြို့သစ်သို့ တည်ထောင်လေသည်။

မိဖုရားကြီး စန္ဒာဒေဝီကား စူဠစန္ဒြားမင်း၏နှမတော်မှ မွေးဖွားသော စန္ဒကူးမင်းသားနှင့် သင့်မြတ်ခဲ့လေသည်။ ပေါင်းသင်းခဲ့ကြလေရာ သားသမီးသုံးယောက် ဖွားမြင်ရရှိလေသည်။ ထိုငတုံးမင်းသည် ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလေသည်။

သိကြား ဝိသကြုံတို့လည်း စုအုံမစ၍ ပိတောက်စည်ကို စီရင်ပေးအပ်လေသည်။

ပိတောက်စည်ကား အလွန်ထိန်းကြီးလေသဖြင့် ထိုစည်သံကိုကြားလျှင် လန်ကြောက်ခဲ့ကြရလေသည်။ ရန်သူမင်းများ ဆိုလျှင် ပိတောက်စည်သံကြောင့် တစ်နေ့သုံးကြိမ်လန်ဖျပ်၍ ပြုလေသည်။

ငတုံးမင်း၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် မိုးကြိုးကန်ဝယ် နဂါးတစ်ကောင်နေလာလေသည်။ ထိုနဂါးသည်လည်း ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသောကြောင့် မိုးလေဝသကို ကောင်းမွန်စေနိုင်၏။

မိုးကောင်းသောကြောင့် တိုင်းပြည်ခရိုင် နိုင်ငံအဝန်း ဝပြောသာယာလျက်ရှိလေသည်။ ရန်သူအပေါင်းလည်း ရန်မပြုဝံ့သဖြင့် အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းချမ်းသာခဲ့လေသည်။

ခိုးသားတန္တု၊ ဓားပြစသော ဆိုးသွမ်းမှုဟူသမျှ တိမ်မြုပ်ပပျောက်လေသည်။

ငတုံးမင်းကို ဘက်ပြိုင်မနိုင်ဝံ့ကြသော မင်းများသည် တန်ခိုးသေးသိမ်ရန် အကြံအစည်ပြုလျက် ရှိခဲ့ကြလေသည်။ နဂါးမင်းနှင့်ပိတောက်စည်ကို ပျက်စီးစေရန် စီစဉ်ခဲ့ကြလေသည်။

ပညာရှိတို့နှင့်တိုင်ပင်၍ သူလျှိုများကို လွှတ်ကြလေသည်။ သူလျှိုတို့လည် အပြစ်မဲ့နှင့်လွတ်ခံရကြောင်းကို လိမ်လည်လျှောက်ကြလေသည်။

သူလျှိုတို့သည် နဂါးမင်းလွင့်သွားစေရန် မင်းအား အယုံသွင်းလေသည်။ ပိတောက်စည်ကိုလည်း လှီးဖြတ်စေရန် ဥပါယ်တမျှလုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ အကျိုးရှိသမျှတို့ကို အပြစ်ဖြစ်စေရန် စီမံကြံဆောင်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရင်မင်းသည် သူလျှိုတို့၏ ပရိယာယ်ဆင်မှု၊ လှည့်စားမှုကို အဟုတ်အမှန်ထင်မှတ်လာခဲ့ရလေ၏။ သူလျှိုတို့သည် ဥပါယ်လုပ်၍ ရွှေဟင်္သာရုပ်ကို မိုးကြိုးကန်တွင် မြှုပ်နှံထားကြလေသည်။

ဘုရင်မင်းယုံကြည်မှုဖြစ်လာသောအခါ နဂါးမဖြစ်စေရန် ရွှေဟင်္သာရုပ်ရှိကြောင်း ပြောဆိုကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် အုတ်ကျောက်သံတွေ သံခဲရဲရဲညီးညီးတို့နှင့် ကန်ထဲသို့ ပစ်စေလေသည်။

နဂါးမင်းလည်း မနေသာ၍ လေးမြို့မြစ်သို့ ဆင်းပြေး၍ ဝပ်ချောင်း၌ ဝပ်နေခဲ့လေသည်။ ဝပ်နေသည်ကို တစ်ဖန် ငတန်ဖမ်းသဘင် ဆင်ယင်လျက် တော်သလင်းလတွင် ပိုက်ကွန်ဖြင့် လိုက်ဖမ်းကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် မနေနိုင်၍ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ရလေသည်။ ပိတောက်စည်ကိုလည်း တစ်ဖက်လျှင် လက်လေး သစ်စီဖြတ်ပိုင်းကြလေသည်။ ယတြာများကိုလည်း တစ်စမကျန်ပြုခဲ့လေသည်။

သူလျှိုတို့လည်း လုပ်ငန်းပြီးလျှင် မိမိတို့နေရင်းဌာနသို့ ပြန်သွားကြလေသည်။ ထိုအခါ စမ္ပဝက်မြို့သည် စနောင့်စနင်း ဖြစ်လေလျှင် ရန်သူမင်းတို့သည် စစ်ချီတိုက်ခဲ့ကြလေသည်။

ငတုံးမင်းကို တိုက်၍ရလေလျှင် ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍ ယူသွားကြလေ၏။ မိုးကြိုးကန်တွင် နေခဲ့သော မြို့စောင့်နဂါးသည် မာန်အောင်ကျွန်း၌ အမျိုးမျိုးသော တန်းခိုးတို့ကို ပြု၍နေလေသည်။

ထိုနဂါးနေခဲ့သော တောင်ကို ယခုထိ နဂါးတောင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ရှိနေကြ၏။ ထိုနဂါးရောက်လာသောအခါမှစ၍ မာန်အောင်ကျွန်းတွင် အစီးအပွားလည်း တိုးတက်လာခဲ့ရလေ၏။ ထိုအခါကပင် မာန်အောင်နဂါးဟု ထင်ရှားလာခဲ့ရ၏။

မာန်အောင်ကျွန်းကား မိုးလေဝသ ကောင်းသောကြောင့် မေယဝတီကျွန်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုကျွန်း၌ ဂန္ဓပဗ္ဗတ ခေါ်သော တောင်နီတောင်တည်ရှိပေ၏။ တောင်နီရှင်မခေါ်သော ကျွန်းနတ်ရှင်မသည်လည်းကောင်း၊ ဈာန်ရရသေ့ ဒီပသည် လည်းကောင်း နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

ကောတုံကရာဇ်မင်း၏ ဆရာရသေ့ကြီး ကလိင်သည်လည်း ရသေ့ဒီပထံ လာရောက်လေ့ရှိခဲ့သည်။

တစ်နေ့သ၌ ကဠုန်နှင့်နဂါးတို့သည် ကောတုံကရာဇ်မင်းအား အမျက်ဒေါသဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ ကောတုံ ကရာဇ်မင်း နေရာဌာနနှင့် ကျွန်းတန်းတို့ကို ဆူပွက်မှုပြုခဲ့ကြလေသည်။

ထိုသို့ဆူပွက်မှုကြောင့် မေယဝတီကျွန်းမှာလည်း ရေလွှမ်းဖျက်ဆီးခံရမည်ကို ရသေ့ကြီး ဒီပသည် မြင်သိ၏။ ထိုကြောင့် ထိုနဂါး ဂဠုန်တို့အား တောင်ခြေရင်းကို ချန်လှပ်ပါတကာဟု တောင်ဝှေးဖြင့် ဝိုင်း၍ တားမြစ်ကာဆီးခဲ့လေသည်။ ငါရို နေရာဒေသကို မဖျက်ဆီးနှင့်လော့ဟုဆို၍ မေတ္တာရပ်ကာ အလှူခံလေသည်။

နဂါးဂဠုန်တို့အမျက်ဒေါသ ပြင်းပြနေမှုကိုတည်း တရားပြ၍ မာန်မာနကို တားဆီးငြိမ်းသတ်စေလေသည်။ ထိုအခါ မာန်မာနပြေငြိမ်းလျက် မေယဝတီကျွန်းကို ရေလွှမ်းမိုးခြင်းမှ လွတ်ကင်းခဲ့လေသည်။

နဂါးဂဠုန်တို့၏ဘေးမှလွတ်ကင်းအောင်မြင်ရာ ကျွန်းဖြစ်ခဲ့လေသောကြောင့် မာန်အောင်ကျွန်းဟုခေါ်တွင်ခဲ့ လေသည်။

ကျွန်းနေသူများမှာ ဘေးမသိ ရန်မခဘဲ အန္တရာယ်လွတ်ကင်းမိုးလေဝသ ကောင်းခြင်းကြောင့်လည်း ရာသီဥတုမျှတ ၍ ကျန်းမာသာယာဝပြောစွာ ရှိလာကြလေသည်။

တောင်နီတောင်မှ မွှေးကြိုင်သင်းပျံ့လှသော နတ်ဆေးမြစ်များကို အသုံးပြုခဲ့ကြရသဖြင့် အနာရောဂါဘယကင်းရှင်း ခဲ့ရလေသည်။

ဒဿဂီရိလက်ချက်ကြောင့် သတိမေ့မျောခြင်းဖြစ်ခဲ့ရသောသော ရာမမင်းအတွက် ဟနုမာန်မျောက်ကြီးသည် ဤ တောင်နီမှဆေးမြစ်ကို ရှာဖွေခဲ့ရလေသည်။

ဆေးမြစ်မတွေ့သဖြင့် တောင်နီမြေကို ဖဲ့ယူသွားကာ ရာမမင်းကို သတိပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ရလေသည်။ မာန်အောင် ကျွန်းကိုပင် လက်ထဲတွင် တည်ရှိနေသဖြင့် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာရှိလှ၍ ယောရကျွန်းဟု ဆိုခဲ့ကြသေးသည်။

ထိုပြင် မာန်အောင်ကျွန်းကား ဗထက်ချိုင့်သဏ္ဍာန် ပတ်ဝန်းတည်ရှိလေသဖြင့် စတုပါတ်ကျွန်းဟုလည်း ခေါ်တွင်ခဲ့ကြ လေသည်။

ပင်လယ်ပြင်မှ အဆင့်ဆင့်မြင့်တက်ကာ တည်ရှိနေသဖြင့် ကျွန်းပြာသာဒ်ဟုလည်း တွင်ခဲ့လေသည်။ နတ် နဂါး ဂဠုန်တို့ကျက်စားရာဖြစ်၍ နာဂဒီပကျွန်းဟုလည်း ခေါ်ကြလေသည်။

မိန်းမလှကျွန်း၊ ကျွန်းသာယာစသော အမည်များဖြင့်လည်း ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ဒုတိယအကြီးဆုံး ကျွန်းဖြစ်ရာ ရဲကျွန်း၊ တိုက်ကျွန်း၊ စကုကျွန်းတို့လည်း ခြံရံနေရ၏။ ရခိုင်ပြည် နယ်၏ ဝတီလေးရပ်အဝင်လည်း ဖြစ်လေသတည်း။

aumvq rif

ကောလိယအမည်ရှိသောမင်းသည် ပုရိန်မြို့၌ မင်းပြုခဲ့လေသည်။ ထိုမင်းကား အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားလေ သည်။ ဘုန်းတန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံလေ၏။ ထိုမင်း၏ထီးနန်းစိုးစံခဲ့သော နန်းတော်ရာသည် ယခုထိ ကျောက်တုံးကြီးများ အတိအကျလျက် ရှိချေသေးသည်။ ထိုနေရာကို ကောလိယနန်းရာဟူ၍ ခေါ်တွင်နေကြပေသည်။

ထိုမင်း၏အတိတ်နိမိတ်ကား ထူးခြားလေသည်။ မင်းသားအဖြစ် ပဋိသန္ဓေကိုယ်ဝန်တည်ရန် မိခင်အား အိပ်မက်ပေးလေသည်။ မိခင်သည် ညသန်းခေါင်ယံအိပ်ပျော်လျက်ရှိနေခဲ့လေ၏။

ထိုစဉ် သံရှင်ဖြင့်ပြီးသော လှံ၊ ဓား၊ သံလျက်များကိုမြင်ရ၏။ ထိုလက်နက်များသည် အရောင်အဝါတောက်လျက် တလက်လက်ရှိနေပေသည်။ ထိုအရောင်အဝါတောက်သော လက်နက်များကို မိဖုရားအား အပ်နှင်းသည်ဟု အိပ်မက်မြင် မက်လေသည်။

ထိုအိပ်မက်မြင်မက်ချိန်၌ပင် ကိုယ်ဝန်တည်လေသည်။ ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ မွေးဖွားသောအခါ အိပ်မက်မြင်မက်၍ ရသော သားဖြစ်၍ ကောလိယဟု အမည်ပေးခဲ့လေသည်။

ငယ်စဉ်ကပင် မင်းသားတို့ တတ်အပ်သော အတတ်ပညာများကို သင်ကြားပေးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆယ့်သုံးနှစ် အရွယ်ရောက်လျှင် စာပေပညာ၊ ပိဋကတ်၊ ဗေဒပညာတို့ပါ တတ်ကျွမ်းလေသည်။ ဆင် မြင်း၊ လေး၊ သံလျက်၊ အတတ်၌ လည်း တတ်မြောက်ခဲ့လေသည်။ အရောင်အဆင်းလှပတင့်တယ်၏။ ခွန်အားဗလ၊ သတ္တိစွမ်းရည်လည်း ပြည့်ဝပေသည်။ မင်းဖြစ်လျှင် ဘုန်းလက်ရုံး အင်အားကြီးမားလေသည်။

ဆင်၊ မြင်း၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ၊ လှေတက်၊ လက်နက်ကိရိယာများပြားလေသည်။ ရန်မူတုဖက်ပြိုင်နိုင်စွမ်းသောသူ ရှားလေ သည်။ ထို့ကြောင့် ကြောက်ရွံ့ကြလျက် ပြည်ထောင်မင်းအများက မဟာမိတ်ဖွဲ့လာကြလေသည်။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ၊ အခွန်ပဏ္ဏာ ဆက်သပေးလာကြလေသည်။ ကောလိယမင်းသည် သူရတန်ပြည်တိုင်အောင် ဩဇာအာဏာယုံ့န့်လေသည်။ ဟင်္ဂရီပြည်၊ မြုံပြည်၊ သက်ပြည်တို့ကိုလည်း လွှမ်းမိုးနိုင်လေ၏။

တိုက်ခိုက်သိမ်းချေက ခြေတော်ရင်းသို့ ဝပ်စင်းခဲ့ရသည်ချည်းဖြစ်လေသည်။ ပြိုင်ဖက်ကင်း၊ တုနိုင်ခြင်းမရှိ အာနုဘော် ကြီးဘိလေသည်။

ထိုမင်းသည် အလိုတော်ပြည့်လျှင် တိုင်းပြည်နိုင်ငံကိုလည်း ကောင်းစွာ ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့လေသည်။ မင်း၏ပြုစုခံရ ခြင်းကြောင့် တိုင်းပြည်အေးချမ်းသာယာလာသည်။

တိုင်းသူပြည်သား လူအများလည်း ဝပြောစည်ပင်လာခဲ့ရလေသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အလှူဒါနလည်း မပြတ်ပြုလုပ် ခဲ့ကြပေ၏။ ဘုရင်နှင့်ပြည်သူများသည် ဗုဒ္ဓသာသာနာတော်ကို အားပေးချီးမြှောက်ခဲ့ကြလေသည်။ ရတနာသုံးပါးကို အားထား ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခဲ့ကြလေသည်။ ဓာတ်တော်၊ မွေတော်၊ စေတီတော်၊ ရုပ်ပွားတော် များကိုလည်း လေးမြတ်ပူ

ဇော်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကြောင့် သာသနာတော်သည် နေရောင်ဝါကဲ့သို့ ထွန်းတောက်ခဲ့ရလေသည်။ တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်မင်းသည် ကောင်းမှုတော် ဘုရားတစ်ဆူ တည်ထားလိုသောဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။

မြေနေရာကို ရှာဖွေကြလေသော် မြို့တော်နှင့်မနီးမဝေးတွင် တောင်တစ်တောင်ကို တွေ့ကြကုန်၏။ ထိုတောင်ကို အလွယ်တကူရလေသဖြင့် အထူးထူးသော ရတနာတို့ကို ကောက်ရသည်ထက် အလွန်ဝမ်းသာခဲ့ရလေသည်။ ငါဘုရင်အတွက် ကောက်ရသည်တကား ဟူ၍ ငါရကောက်(ငရကောက်)အမည်တွင်လေသည်။ ထိုတောင်တွင် ဘုရားတည်ရန် သင့်မသင့် များကြီးမတ်ရာတို့အား တိုင်ပင်နှီးနှော မေးမြန်းလေသည်။

ထိုအခါ ပညာရှိသူခမိန်အမတ်ကြီးက လျှောက်တင်သည်မှာ

ဘုရင်၏ တွေ့ရှိသောတောင်သည် အလွန်ကောင်းမွန်သင့်လျော်လှပါသည်။ ဤတောင်ဆိုလျှင် စန္ဒပဗ္ဗတဟူ၍ အမည် ရှိပါသည်။ ဤတောင်သို့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ကြွရောက်သီတင်းသုံးလေ့ရှိဖူးပါသည်။

ပုရိန်မြို့ကို မတည်မီကပင် ဥတ္တမသီရိ ရဟန္တာအရှင်မြတ်လည်း ကြွရောက်ခဲ့ပါသည်။ စမ္မဝက်မြို့မှ ကောင်းကင်ခရီး ဖြင့် ကြွရောက်ရပ်တန့်ခဲ့ပါသည်။

စမ္မဝက်၊ ပဉ္စာမြို့ခေတ်တွင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များရှိပါသည်။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ရှစ်ရာထိ သီတင်းသုံးနေခဲ့ကြဖူးပါသည်။ ဘုရားဟော ပိဋကတ်တို့ကိုလည်း တစ်ဆယ့်တစ်ကြိမ်မြောက်အဖြစ် ရွတ်ဆို၍ သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြပါသည်။

အရှင်ဥတ္တမသီရိသည်လည်း ထိုသံဂါယနာတင် ထေရ်ဝင်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထင်ရှားသော ရဟန္တာအရှင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များ ကို အရှင်မင်းအား လျှောက်ထားလိုပါသည်။

ဘုရားရှင် ဓညဝတီမြို့သို့ကြွစဉ်က သာသနာပြုရန် ထားခဲ့သော ဗာကုလအမှူးရှိသော ရဟန္တာများ၊ သူရိယစက္က မင်းအား တရားဟောခဲ့ကြသော မဟာရေဝမထေရ်နှင့် ငါးပါးအရိယာ မြတ်သံဃာများ၊ ထိုအရှင်တို့တရားကို နာကြားရ သဖြင့် အကျွတ်တရားရသော ရဟန်းလေးသောင်းအပေါင်း အရိယာများ၊ သီရိဓမ္မာသောကမင်းထံ ဝေစုဓာတ်တော်များကို ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြသော အရှင်ဗာကုလ၊ အရှင်မဟာတိဿရဟန္တာအရှင်မြတ်များက ဆက်နွယ်လျက် ပွားစီးသော အရိယသံဃာ တစ်သိန်း။

စန္ဒြားမင်းလက်ထက် မထေရ်ကြီး တစ်သောင်း၊ ရဟန်းသံဃာ သာမဏေကောင်း သောင်းသိန်းမက သီရိစန္ဒြားမင်း လက်ထက် သံဂါယနာတင် စူဠရေဝအမှူးရှိသော တစ်ထောင့်ငါးရာသော ရဟန္တာများ၊ ပဉ္စာစမ္မဝက်မင်းများလက်ထက် ထင်ရှားသော သစ္စပဏ္ဍဝ၊ ပဒုမ၊ အာရဟံ၊ ကောဏ္ဍည၊ ဥတ္တမသီရိ၊ ဘဒ္ဒိယစသော ရဟန္တာများနှင့် ရှစ်ရာထိရှိခဲ့ကြသော ရဟန္တာမြတ်များ၊ ရခိုင်တစ်ပြည်လုံးတွင် ရဟန္တာအရှင်ရှစ်သိန်းကိန်းအောင်း ဖြစ်ထွန်းခဲ့ကြောင်း (လုံးတီးလေ လင်္ကာအရ) သိမှတ်ရ၏။

ကြွရောက်ဖူးသော ဥတ္တမသီရိအရှင်သည် ဤစန္ဒပဗ္ဗတတောင်ပို့၏အရှေ့ဖက်၌ ရပ်တန့်၍ ဗျာဒိတ်မိန့်မြွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤတောင်၏အရှေ့ဖက်ပြင် အဘို့ဝယ် မြို့ကြီးတည်လတ္တံ့။

ဘုရားမြတ်စွာ၏ ပါးရေတော်ဓာတ်ကိန်းဝပ်နေသော နေရာကို အစွဲပြု၍ ပါးရိမြို့ဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုဗျာဒိတ်နှင့်အညီ နောင်အခါ ပုရိန်မြို့ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ရပါသည်။

ဤသို့လျှောက်ထားလေရာ သဘောကျ၍ ဘုရားကြီးစွာတည်ထားခဲ့လေသည်။ ကောလိယမင်း၏ကောင်းမှုတော်ဖြစ် သောကြောင့် ကောလိယရှင်ပင်ဟု တွင်လာခဲ့ရလေ၏။

အဓိပတိထွတ်မြတ်လှသော ဘုရားကြီးဖြစ်၍ မဟာထီး(မဟာမိ)ဘုရားကြီးလည်း ထင်ရှားလေ၏။ ကျောက်ထီးကြီးစွာ မိုး၍ ကိန်းဝပ်ခဲ့ရသဖြင့်လည်း မဟာထီးဘုရားဟု မည်တွင်ခဲ့ပါသေးသည်။ ထိုဘုရားကိုတည်စဉ်ကာလ လက်အောက်ခံ နိုင်ငံများကလည်း တာဝန်ချ၍ ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးလာခဲ့ကြလေသည်။ ငါရကောက်တောင်ကို ပတ်လျက် ချောင်းသည် စီးသွယ်နေသည်။ ထိုချောင်းကို ယခုတိုင် ငါရကောက်ချောင်းဟု ခေါ်တွင်နေကြပေသည်။ အကောက်အကွေ့များသော ချောင်း တစ်ခုလည်းဖြစ်ချေ၏။ ထို့ကြောင့် အကောက်အကွေ့များသော ချောင်းများကို စာဖွဲ့ခဲ့ရာတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့ရ လေသည်။

အကောက်သုံးဆယ်၊ ငါပြွန်ရှည်
ပြွန်ရှည်ညီမ၊ ငါပင်ခ၊
ပင်ခလက်အောက်၊ ဗကျင်းတောက်
ဗကျင်းတောက် လက်အောက် ၊ ငါရကောက်
ငါရကောက် လက်အောက်၊ နခေါင်းပေါက်။
ဟူ၍ ယခုတိုင် ရွတ်ဆိုလျက် ရှိနေကြပေသေးသတည်း။

' ဝ&mZmri f

ပုရိန်မြို့၌ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားသော မင်းတစ်ပါး စိုးစံခဲ့လေသည်။ ထိုမင်းသည် သိကြားပေးအပ်သော လေးလက်နက် ယုံ(စကြာယုံ)ကို ရရှိခဲ့လေသည်။ ဤမင်းမတိုင်ခင်က စန္ဒြားမင်းကိုးဆက်သည် အရိန္ဒမာလုံယုံကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြကုန်၏။

ယခု ပုရိန်မင်းပါဆိုလျှင် လက်နက်ယုံရသော မင်းတို့တွင် ဆယ်ယောက်မြောက် ကျရောက်လေသည်။ ဆယ်ဆက် မြောက် လေးလက်နက် ယုံရသောမင်းဖြစ်ခဲ့ရလေသောကြောင့် ဒသရာဇာမင်းဟု တွင်လေ၏။

ဒသရာဇာမင်းကား ခမည်းတော် ကောလိယမင်းထက် အစစအရာရာ သာလွန်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ကျီကျာဘဏ္ဍာလည်း များပြားလေသည်။ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ကြွယ်ဝချမ်းသာကြပေသည်။

တိုင်းပြည်နိုင်ငံလည်း အင်အားကြီးမားလေသည်။ အမတ်ပေါင်းတစ်သောင်းခြောက်ထောင်ရှိလေသည်။ ဆင်မြင်း၊ လက်နက်၊ ရဲမက် ဗိုလ်ပါအလွန်များပေသည်။

ခမည်းတော်မင်းထက် အလှူဒါနအရာ၌ လွန်ကဲပေသည်။ အလှူဒါန၌ မြတ်နိုးသဒ္ဓါကြီးလှ၍ ဓမ္မာသောကမင်းကဲ့သို့ ကျော်ကြားမှုခံခဲ့ရလေ၏။

ထိုမင်းသည် လှူဒါန်းခြင်း၌ မိုးရွာသွန်းသည့်အလား အနှံ့အပြား စွန့်ကြဲဝေငှပေးသနားလေသည်။ တိုင်းနိုင်ငံကိုလည်း ငြိမ်းချမ်းသာယာစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ထိုမင်းအား အလွန်ချစ်ခင် လေးမြတ်ခဲ့ကြကုန် သည်။ ဒသရာဇာမင်းသည် မဟာန္ဓယ်မင်းမျိုး အကျင့်အတိုင်း ရာဇဘိသေက မင်္ဂလာကို ခံယူခဲ့လေသည်။ ကြီးကျယ်သော ပွဲတော်အခမ်းအနားကို လေးမြို့မြစ်ကမ်းနား၌ စီစဉ်လေသည်။

မဏ္ဍပ်သုံးဆောင် ဆောက်လုပ်ရာ၌ မင်္ဂလာရှိသောနေရာများမှ မြေတို့ကို ထည့်လေသည်။

အမိုးအကာအရံ အသင့်စုံအောင် စုဆောင်းထားလေသည်။ စုံလေသော် သူဌေးသား၊ သူကြွယ်သား၊ တောင်သူကြီးသား တို့က အစီအစဉ်တကျဖြင့် နွားလားဥသဘာတို့နှင့် ထွန်ယက်ကြလေသည်။ ထို့နောက် နွားနို့ရည်ဖြင့် အနှံ့ပက်ဖျန်းပြီးလျှင် နွားချေးမှုန့် အနှံ့ဖြူးလေသည်။

ယင်းသို့ဖြူးလတ်ပြီးသော စပါးသယ်၊ ပြောင်းကြဲလျက် ကာရံထားလေသည်။ ဟုမ်းနတ်ပူဇော်သော ပုဏ္ဏားများက ဝါထာမန္တာန်ရွတ်ဖတ်လေသည်။ ပုရောဟိတ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့က အောင်ခြင်းအစုံနှင့် ပရိတ်ရွတ်ကြကုန်သည်။

သံဃာတော် ဆယ့်နှစ်ပါးဖြင့် ကမ္မဝါစာရွတ်ဖတ်လေသည်။ မဏ္ဍပ်ဆောက်ရန်ကိရိယာများကို ခရုသင်းရေဖြင့် ဖြန်းလေသည်။ ထို့နောက် အစီအစဉ်တကျ ပန္နက်ချ၍ ဆောက်လေ၏။ မဏ္ဍပ်တို့၌လည်း အရောင်ခြယ်လျက် အစောင့်အ နင်း မပြတ်ချထားလေသည်။

ထို့နောက် ဂင်္ဂါငါးရပ်မှ ဘိသိက်ရေတို့ကို အခမ်းအနားဖြင့် ခပ်ယူခဲ့ကြလေသည်။ နန်းတော်မှသည် မင်္ဂလာမဏ္ဍပ် အရောက်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်းမြို့ပြင်လမ်းတို့၌လည်းကောင်း ဆင်ယင်ထားကြလေ၏။ အသင့်ပြီးလျှင် ဘုရင်မင်းသည်

အခမ်းအနားဖြင့် ကြိုဆို၍ ထွက်တော်မူလေ၏။

မဏ္ဍပ်၌ ပိဋကတ်တော်ကို ဆောင်ယူထားရှိလေသည်။ နန်းတော်ကိုလည်း သံဃာတစ်ရာရှစ်ပါးတို့က ပရိတ်ရွတ်ကြကုန်။ ပရိတ်ရွတ်ပြီးသော် ပြည်စိုးကြီး အမတ်က နန်းတော်ကို ရေဆေး၍ သန့်စင်ရလေသည်။ ထိုနောက် ဘိသိက်မသွန်းခင် ပြည့်ရှင်မင်းသည် မောရသနမဏ္ဍပ်၌ ရေချိုးလေ၏။ ခေါင်းတော်ဆေးရန်ကိုမူ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်၌ ပြုတော်မူလေသည်။

ထိုနောက် ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်သောသူ၊ သာသနာတော်ကို ယုံကြည်လေးစားသောသူအဖြစ် ခံယူလေသည်။

ပြီးလျှင် သီဟာသန မဏ္ဍပ်အလယ် ရွှေအင်ပျဉ်ဝယ် ထိုင်နေလေ၏။ ထိုစဉ် မင်းသမီး၊ ပုဏ္ဏား၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်တို့က အလှည့်ကျစီကျမ်းသစ္စာဆိုပြီးလျှင် ခရုသင်းရေဖြင့် ထိပ်တက်၌ ဘိသိက်ရေသွန်းကြကုန်သည်။

အဘိသိက်ခံပြီး၍ မကြာခင် နိမိတ်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့လေ၏။ အနောက်အရပ်က ပျံလာသော ပျားတစ်အုံသည် ရာဇပလ္လင်မြောက်ဘက်နားက ကပ်စွဲလေသည်။ ပျားရည်ရင့်သောအခါ အရည်ကိုမစုပ်ဘဲ ထားခဲ့လျက် မြောက်သို့ပျံသန်းလေ၏။ ထိုနိမိတ်ဖြစ်လာသည်ကို မောက်သူဇာမြီစား ကဝိကျော်အမတ်ကြီးက လျှောက်ထားလေသည်။

အရှင်မင်းကြီး ပျားတို့သည် ပန်းဝတ်မဲ့၌ ရှိသော အချိုအရသာကို ဆက်သခြင်းဖြစ်လေ၏။ ဤသို့ဆက်သခြင်းမှာ မင်းငါးဆက်တိုင် ကွယ်ပျောက်နေသည့် ရုပ်ရှင်တော်မြတ်၏ နိမိတ်မင်္ဂလာဖြစ်ပါသည်။

မြောက်အရပ်သို့ ပျံလေသည်မှာ ရုပ်ရှင်တော်ရှိရာဌာနကို ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြောက်အရပ်၌ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော် အမှန်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့လျှောက်သော် အမတ်ကြီးတို့အား ခေါ်ယူလေ၏။ စုံညီသော် ရှေးယခင်က မဟာမုနိသည် အဘယ်အရပ်၌ ရှိတော်မူလေသနည်းဟု မေးလေသည်။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးတို့က ဓညဝတီမြို့ သီရိဂုတ်တောင်၌ ကိန်းဝပ်ခဲ့ကြောင်း လျှောက်ထားကြလေသည်။ ဘုရင်မင်းသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လျက် ရှာဖွေစေလေ၏။ မင်းငါးဆက်တိုင်အောင် ကွယ်ပျောက်နေသော ရုပ်ရှင်တော်ကို ရှာဖွေခဲ့ကြကုန်၏။

မတွေ့ရှိရကြောင်း သံတော်ဦးတင်လေသော် ဘုရင်မင်းလည်း အလွန်ပူပင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက် ရတနာရွှေငွေပေးပြီးလျှင် ထပ်မံ၍ ရှာဖွေရန် လွှတ်လေသည်။ ထိုအခါ မြို့သင်းကြီး ရဟောင်လာ၊ အပေါင်လာဆိုသူနှစ်ဦးတို့က ပြသနိုင်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဆုလာဘ်များစွာ ပေးသနားခဲ့လေသည်။ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကြီးမှာ ပလ္လင်တော်မှ ကျလျက်လည်တော်ထိ မြေဖုံးအုပ်လျက် တွေ့လေ၏။ မင်းနှင့်အတူ ပြည်သူပြည်သားတို့လည်း ပူဇော်လျက် ပင့်ဆောင်ကြကုန်၏။

သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးလျှင် ပလ္လင်တော်ပြုလုပ်၍ ပင့်တင်ကြလေ၏။ သိမ်၊ တန်ဆောင်း၊ အရန်ကျောင်း၊ ခေါင်းဆေးကန်၊ လက်တော်ဆေးကန်၊ တံတိုင်း မီးတားသုံးထပ်၊ အကာကြီးများကိုလည်း ပြုလုပ်ကြကုန်သည်။

လက်အောက်ခံမင်းများကလည်း တာဝန်ခံ၍ အသီးသီးလုပ်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဘုရားကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် စားကျေးမြေနေရာပေး၍ အလှည့်ကျတာဝန်ချကာ ထားနှင့်ခဲ့လေသည်။

ထိုမင်းကား အနောက်ဘင်္ဂါနယ်၌ သက်နှင့်ကုလားပေါင်းဖက်သောင်းကျန်းနေသည်ကို ချီတက်တိုက်ခိုက်အောင်မြင်စေလေသည်။ နတ်ရွာစံခါနီးတွင် မဟာမုနိဘုရားမှာ ချွေးထွက်လေသည်။

အခါမဲ့မိုးရွာ၍ ရေကြီးလေ၏။ နန်းတော်မှာ မိုးကြိုးခလေသည်။ ယင်းသို့ အတိတ်နိမိတ်မြင်မက်လေသော် ရွှေဘုံနန်းမှ နတ်ရွာစံမြန်းသွားခဲ့ရလေသတည်း။

ကဏ္ဍတော်ကြီး

ပုရန်မြို့ကို လက်ယာမင်းနန် အစဦးစွာ တည်ထောင်ခဲ့လေ၏။ ထိုမြို့၌ ထင်ရှားသော ကောလိယမင်း၊ ဒသရာဇာမင်း တို့ စိုးစံခဲ့ကြလေသည်။ ပုရန်မြို့ရှင် ဒသရာဇာမင်း၌ သားတော်နှစ်ပါး ကျန်ရစ်လေသည်။

ဖခမည်းတော်နတ်ရွာစံလွန်သောအခါ သားကြီးအနန္တသီရိမင်းပြုလေသည်။ ထိုမင်းကို များမတ်ပြည်သူတို့ သဘောမကျ၍ လုပ်ကြံခံသွားရလေသည်။

ထိုမင်း၏ညီတော်မင်းသားမှာ အစ်ကိုဘုရင်ကို ကြောက်ရွံ့၍ ရှောင်တိမ်းနေခဲ့လေ၏။ ထိုနောက်ရဟန်းပြုလျက် တောင်းခံစားနေလေ၏။ အစ်ကိုမင်းလွန်လေသောအခါ အားလုံးကညီညွတ်၍ နန်းတင်လေ၏။

ဖုန်းတောင်းယာစကာဘဝဖြင့် နေခဲ့သောကြောင့် ထိုမင်းကို မင်းဖုန်းစားဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြကုန်သည်။ မင်းဖုန်းစားသည် ပုရန်မြို့ကို စွန့်ပယ်လျက် လေးမြို့မြစ်အနောက်ဘက်တွင် မြို့သစ်တည်ဆောက်ခဲ့လေသည်။

ခြိတ်ချောင်းဖျားတွင် မြို့တည်ခဲ့သဖြင့် ခြိတ်မြို့ဟုတွင်လေသည်။ ဘီးလူးငြိတ်နေခဲ့ရာဖြစ်၍ ခြိတ်ချောင်းဟု အမည်ဖြစ်ခဲ့လေသည်ဆို၏။ မိုးကြိုးကန်မှ ထွက်ပြေးခဲ့သော နဂါးသည် အမြီးချိတ်ခဲ့သောနေရာလည်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုနတ်ဘီလူး ငြိတ်မောင်နှမတစ်စုတို့သည် လေးမြို့မြစ်ကိုစောင့်ရှောက်ခဲ့ကြကုန်သည်။ ငလက်မဟူသော ဘီလူးမသည် လက်မဓာတ်တော်တောင်ကို စောင့်လေသည်။

ပြိုင်းတိုဓာတ်တော်တောင်ကိုကား ငပြိုင်းတိုင် ဘီလူးကစောင့်လေသည်။ ပြုတ်ချောင်းနတ်တောင်ကိုမူ ငပြုတ်မည်သော ဘီလူးစောင့်နေခဲ့လေသည်။

မင်းဖုန်းစား၏ခြိတ်မြို့မှာ ခြိတ်ချောင်း ဘုရားကြီးအနီးတွင် တည်ချခဲ့သည်။ ယခုထိမြို့ရိုး မြေတားဘောင်များ အထင်အရှားရှိ နေပေသေးသည်။ မင်းဖုန်းစားသည် စစ်ပြုလာသော ရှမ်းတို့ကို တိုက်လှန်ခဲ့လေ၏။

ရှမ်းတို့ထွက်ပြေးခဲ့ကြလျှင် နောက်ကလိုက်၍ ရှမ်းပြည်တိုင်အောင်တိုက်လေသည်။ ရှမ်းတို့ကို တိုက်လှန်ခဲ့သောနေရာကို ယခုတိုင်အောင် ရှမ်းတောင်ဟုတွင်၏။

ရှမ်းပြည်အရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် မြို့သုံးမြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ထိုမြို့များမှ လူများကိုဆောင်ခဲ့လျက် ရပ်ရွာတည်ချပေးထားခဲ့လေသည်။

သိမ်း၍ပါလာသောကြောင့် သိမ်းကပါရွာ(သိင်္ဂါပါရွာ)ဟုတွင်၏။ မင်းကမစ၍ တည်ခဲ့လေသဖြင့် မင်းမရွာဟု တွင်၏။ ထိုရွာအမည်များသည် ယခုတိုင်အောင် မင်းပြားမြို့နယ်၌ ရှိနေပေသည်။

ခြိတ်မြို့တွင် မင်းသုံးဆက်ခန့်သာ ရှည်ကြာခဲ့လေသည်။ ဒသရာဇာမင်း၏မြစ်၊ မင်းဖုန်းစား၏မြေးဖြစ်သော ဓနရူပေါ မင်းလက်ထက်အရောက်တွင် စမ္ပဝက်(ပဉ္စာ)မြို့ဟောင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းတည်နေကြလေသည်။

ထိုခနရူပေါမင်းကို အမတ်တို့ပုန်ကန်၍ နတ်ရွာစံခဲ့ရလေသည်။ ထိုနောက် ခနရူပေါသားတော် မဇ္ဈသင်ကို နန်းတင်ကြလေ၏။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ချစ်ခင်ကြလေသဖြင့် တိုင်းချစ်မင်းဟူ၍ ခေါ်ကြလေသည်။

တိုင်းချစ်မဇ္ဈသင်မင်းသည် စမ္မဝက်(ပဉ္စာ)မြို့ကား ပျက်စီးဖန် များချေပြီဟုဆိုကာ မြို့သစ်ရှာဖွေလေသည်။ လေးမြို့မြစ်အရှေ့ဖက်တောတန်းတွင် မြို့သစ်ကိုတည်ထောင်ကာ နေရဉ္စရာ တောင်ငူမြို့ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

ပြိုင်းဓာတ်တောင်ခြေ တောင်ငူတွင် တည်လေရာကား တောင်ငူမြို့ဟု တွင်လေသည်။ ရေညိုရစ်သန်းသော လေးမြို့မြစ်သည် ထိုမြို့ကို လှည့်ပတ်၍ စီးဝင်လေသည်။

ထိုကြောင့် နေရဉ္စရာမြို့တောင်ငူဟုလည်း မည်တွင်ခဲ့လေသည်။ တောင်ငူမြို့တည် မဇ္ဈသင်မင်းကား ဘုန်းလက်ရုံးတောက်ပခဲ့လေ၏။ လက်လွတ်ခဲ့ရသော နိုင်ငံများကို ပြန်လည်ချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့သည်။

၎င်းသား ငရမန်မင်း ဆက်ခံသောအခါလည်း ပို၍နိုင်ငံတော်ကျယ်ဝန်းလာခဲ့လေသည်။ ရမ်းပြည့်မြို့နယ်သို့ ဝင်ရောက်နေသော အရည်ကြီးရှင်ယောင်တို့ကို နှင်ထုတ်၍ ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့် သာသနာသန်ရှင်းအောင် ပြုတော်မူလေသည်။

သာသနာတော်တည်တံ့ထွန်းကားစေရန် သိမ်၊ ကျောင်းဆောက်လုပ်၍ သာသနာတော်ကို အားပေးချီးမြှောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုမင်းများနောက် ဆက်ခံခဲ့ကြသော (တောင်ငူမင်းငါးဆက်) (မင်းငါးပါးကား-ငရွေသွင်၊ မင်းခေါင်ကြီး၊ မင်းခေါင်ငယ်၊ ကမ္ဘာလောင်ကြီး၊ ကမ္ဘာလောင်ငယ်)တို့လက်ထက်အရောက်တွင် သာသနာတော်အရောင်မှိန်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုမင်းတို့ကား ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မေ့လျော့လျက် ရဟန်းသံဃာများကို ရိုသေချီးမြှောက်လေးမြတ်ခြင်း ကင်းခဲ့လေ၏။ အပျော်အပါး၌သာ မွေ့လျော်လျက် ပြည်သူအကျိုးစီးပွားကို ဖျက်ဆီးလေ၏။ ခက်ထန်စောင့်မာန် ကြမ်းကြုတ်လှရာ ပြည်သူတို့ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်ကြကုန်၏။

ထိုကြောင့် မငြိမ်းမချမ်း စနောင့်စနင်း ဖရိုဖရဲဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။

ထိုမင်းဆိုးမင်းယုတ်များကို ပြည်သူတို့ ပုန်ကန်လေပြီးသော် မင်းကောင်းမင်းမွန်များကို တင်မြှောက်ခဲ့ကြကုန်၏။

တရားစောင့်သောမင်းများ ဆက်ခံကြသောအခါ တိုင်းပြည်အေးချမ်းလာခဲ့ရလေ၏။ သာသနာတော်လည်း နေရောင်လရောင်ပမာ တောက်ပထွန်းလင်းခဲ့ရလေသည်။

ဒသရာဇာမင်း၏မျိုးနွယ်ဆက်ဖြစ်သော နယ်သိမ်းမင်းကား ပညာအရာ၌ တစ်ဖက်ကမ်းခပ်၏။ မမြင်မကြားစဖူးသော အတတ်တို့ကိုလည်း တတ်သိလေသည်။ သိမ်းစွန်ကဲ့သို့ ပညာအရာ၌ တတ်သိလိမ္မာလေ၏။

ထိုကြောင့် နယ်သိမ်းမင်းဟု သမုတ်မည်တွင်ခဲ့ကြလေကုန်၏။ နယ်သိမ်းမင်းလွန်လေလျှင် ၎င်း၏သားတော် ငနုလုံးသည် တောင်ငူမြို့၌ နောက်ဆုံးစိုးစံမင်းပြုခဲ့လေသည်။

နုလုံးရည်ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော မင်းတစ်ပါးဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်ကုလားနှင့်သက်တို့ပေါင်းဖက်၍ ဆိုးသွမ်းခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ဘုရင်မင်းသည် ပြည်စိုးကြီး၊ ဆင်ကဲကြီးအမတ်တို့ကို ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် စေလွှတ်၍ တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းရလေသည်။

စစ်ချီတက်စဉ် တပ်ဦး၌ ကျီးကန်းနှင့်ဗျိုင်း ခွပ်ကြကုန်၏။ ကျီးသည် အတောင်ကျိုးခဲ့လေသဖြင့် ပျံသန်းမပြေးနိုင်ဘဲ ဖမ်းမိခဲ့လေသည်။ ထိုနိမိတ်ကို ပညာရှိ ဝိဇ္ဇာသည် မင်းထံလျှောက်ထားလေ၏။

- အရှင်မင်းမြတ်၊ ကျီးနံကုလား၊ ဗျိုင်းကား မရမာ။
- နံမှာအလို၊ နဂိုယာယီ၊ ကိန်းနှစ်လီတွင်၊
- ယာယီကျီးကန်း၊ ပင်ပန်းကုလား၊ ထွားထွားကြေညက်
- ပျက်မည့်အကြောင်း၊ လုံးပေါင်းပြီးစီး၊
- ခရီးမကြာ၊ အောင်မြင်ပါမည်၊
- ဟု ဘုရင်အား လျှောက်ထားလေ၏။

အမတ်ကြီး၏လျှောက်ထားချက်ကို ကြားရသော် အတိတ်နိမိတ်ကောင်းလှ၏။ မရပ်မဆိုင်းဘဲ ချီတက်ကြလော့ဟု အမိန့်ပေးလိုက်လေ၏။

ချီတက်လာသောအခါ စစ်တကောင်းမြို့က အခိုင်အမာ ခုခံလျက် ကုလားစစ်သည်တို့နေကြလေ၏။ ရွပ်ရွပ်ခွံခွံတိုက်ကြလေလျှင် ငါးရက်နှင့်ကုလားတို့ စစ်ဆုတ်သွားကြလေသည်။

ကုလားအိမ်ရှေ့မင်းသားက ဒါဂါမြို့က ခုခံရှိနေ၏။ အမတ်ကြီးတို့သည် လောက်ချေးပူးရာတိုင်အောင် စစ်ချီတက်၍ တပ်စွဲနေခဲ့ကြလေ၏။

ထိုတွင် စီးချင်းရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဖြစ်ကြရလေ၏။ ကုလားမင်းသားက ဗလဝါမည်သော ဆင်ကိုစီး၍ တိုက်လေ၏။ စစ်သူကြီး မေဗုဇေယျကား နတ်ယာဉ်ပျံမည်သောဆင်ကို စီး၍ စစ်ရေးယှဉ်ပြိုင်လေ၏။

ဆင်နှစ်စီးသည် ချွန်းဖွင့်သည်နှင့် စွန်ရဲထိုးသကဲ့သို့ တစ်မှတုတ်ချင်း အစွယ်ယှက်ခဲ့ကြလေ၏။ နတ်ယာဉ်ပျံက ဗလဝါဆင်ကို ပြင်းစွာဒဏ်ခတ်ပေးလေ၏။ ဗလဝါဆင်ခေါင်းအလှည့်တွင် စစ်သူကြီးက တစ်ခါလှုံဖြင့် ထိုးနှက်လိုက်လေ၏။

ထိုအခါ ကုလားမင်းသားသည် အထိနာကာ ဆင်ပေါ်မှလိမ့်ကျခဲ့ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဖမ်းဆီးရမိလျှင် ကုလားစစ်သည်တို့လည်း ပျက်ပြို၍ ပြေးကြကုန်၏။ စစ်သူကြီးသည် မောက်သူဇာထိ ချီတက်ကာ ဒီလီပဆာမင်းကို တိုက်ပြန်လေ၏။ ပဆာမင်းလည်း ရုံပြည်သို့ပြေးဝင်ရှောင်တိမ်းသွားခဲ့လေ၏။ စစ်မခံဝံ့ရာကား ကုလားမင်းသားနှင့် ကုလားပဏ္ဏာလက်နက်များကို ပို့ဆက်လေသည်။

ငနုလုံးမင်းထံမှ အမိန့်အာဏာရောက်လာလျှင် အမတ်ဆင်ကဲကြီးကို ကုလားတို့နေရာတွင် အစောင့်အကြပ်ထားခဲ့လေ၏။ စစ်သူကြီးသည် ကုလားအိမ်ထောင်စုတို့ကို ခေါ်ယူလျက် နေပြည်တော်သို့ ပြန်ခဲ့လေ၏။

ပြန်ရောက်သောအခါ မဟာဝေဿဝဏ္ဏဟူသော အမည်ကို ပေးအပ်နှင်းခြင်းခံရလေသည်။ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာသော အရပ်ရပ်ကုလားအိမ်ထောင်တို့ကား အစို့၊ အစု အသီးသီးဖွဲ့၍ထားလေ၏။ ဘီတော် ဒသရာဇာမင်း ဖွဲ့ခဲ့သော အစို့သားအချို့ကို အစို့မှနှုတ်ပယ်၍ အသည်သားအဖြစ်ပေးလေ၏။ အချို့ကို ရှိမြဲရှိစေလျက် အသည်သားတည်းမှ လူများအား ကိုယ်ရံတော်အဖြစ် ဖွဲ့ပေးလေ၏။

ကုလားပေါင်းလေးသောင်း ခုနစ်ထောင့်ငါးရာကို ဒိုင်းဝင်းကာ၊ လေးကမံ အစဉ်လည်းကောင်း၊ ဘုရင်သုံး၊ မိဖုရားသုံး၊ မင်းသား မင်းသမီးသုံး၊ မှူးမတ်သုံးအဖြစ်လည်းကောင်း အမှုထမ်းရွက်စေခဲ့၏။

ထိုမင်းလွန်လေလျှင် အလောမာဖြူသည် မင်းအဖြစ်ကို ဆက်ခံလေ၏။ ထိုမင်းသည် မြို့ဟောင်းလောင်းကြက်ကို ပြန်လည်တည်ထောင်လေ၏။ ထိုမြို့သို့ ထီးနန်းရွှေ့ပြောင်းစိုးစံလေ၏။

ထို့ကြောင့် လေးမြို့မြစ်ဝဲယာ၌ လောင်းကြက်၊ ပုရိန်၊ ခြိပ်၊ တောင်ငူဟူသော မြို့လေးမြို့ဖြစ်ခဲ့ရလေသတည်း။

ဝဏ်၊ ကမ်းရိုးတန်းပုဂ္ဂိုလ်

လောင်းကြက်မြို့၌ နန်းကျားဘုရင် စိုးစံလျက်ရှိလေသည်။ ထိုမင်းလက်ထက် စိတ္တရနှင့် နာရဒဆိုသော ရှင်ငယ် ညီ အစ်ကိုနှစ်ယောက်ရှိလေသည်။ ၎င်းညီနှောင်တို့သည် လေးမြို့မြစ် ကမ်းခြေ တောတောင်တို့၌ နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

ဆေးဝါး၊ မန္တန်၊ ဇော်ဂျီ၊ ဝိဇ္ဇာ အတတ်ပညာတို့ကို လေ့လာလိုက်စားခဲ့ကြလေသည်။ နာနာရုပ်အတတ်ကို တတ်သိ လိုကြသဖြင့် ရရာရကြောင်း လှည့်လည်ရှာဖွေလျက် ရှိကြလေသည်။ ထိုစဉ် ပြင်းတိုင်တောင်၏ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ် တောင်ဖြူတောင်သို့ ဝိဇ္ဇာခိုရ်တစ်ယောက်ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

၎င်းသည် လူမပါဘဲ ရေဘူးတောင်းကို သူ၏အတတ်ပညာဖြင့် ခပ်စေလေသည်။ ရေဘူးတောင်းသည် အလိုလို ရွေ့လျားသွားလာနေသည်ကို မြင်လေသော် အလွန်တတ်သော ဆရာတို့၏ တမန်သာတည်း ဟုဆိုကာ လိုက်ပါခဲ့ကြလေသည်။

ထိုအခါ ဝိဇ္ဇာခိုရ်ကို တွေ့ကြသဖြင့် ခြေနှစ်ဖက်ကို ဦးတိုက်လေ၏။ ထူးထွေရာရာ ဖန်ဆင်းနိုင်သော နာနာရုပ်အတတ် ကို သင်ရန်တောင်းပန်ကြလေသည်။

သင်ခွင့်မရသောကြောင့် ဆရာထံ ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြု၍ ခစားလုပ်ကျွေးနေခဲ့ကြလေသည်။ ဆယ်လမျှကြာသောအခါ ဝိဇ္ဇာခိုရ်က ပြောလေ၏။

ထိုအတတ်ကို ငါမတတ်နိုင်၊ သို့သော် မျက်စဉ်းဆေးတစ်မျိုးကိုကား ပေးပေအံ့၊ ထိုဆေးဖြင့် မျက်စိကွင်း၍ ကြည့်လျှင် နတ်ဘီလူးတို့ကို မြင်ရလိမ့်မည်။ ဤသို့ပြောလျှင် တောင်းခံလေ၏။ သို့သော် ဤဆေးဖြင့် မြင်ရန်သာရှိသေး၏။ အတတ်ကို အဘယ်သို့ရပါအံ့နည်းဟု မေးကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ဘီလူးချစ်သော ယက္ခသိနေဟ မန္တန်ကို သင်ပေးလေသည်။ ရှင်ငယ်တို့သည် ဆေးဖြင့်ကွင်း၍ ကြည့်ကြလေသော် လောင်းကြက်ကမ်းခြေဝယ် ခမောင်းပင်ကြီး၌ ဘီလူးကိုမြင်ကြလေသည်။

ဝက်တစ်ကောင်းကို ဖုတ်ကင်လျက် သေအိုးကိုဆောင်ကာ သွားခဲ့ကြလေသည်။ အစာပြု၍ ဘီလူးကိုခေါ်လျက် နာနာရုပ်အတတ်ကို တောင်းကြလေသည်။ ဘီလူးက ငါ့ကို အဘယ်သို့မြင်ရသနည်းဟု မေးလေသဖြင့် ဆေးကွင်းကြည့်၍ မြင်ရကြောင်း ပြောပြကြလေသည်။

ထိုအတတ်ကို ငါမတတ်၊ အရှေ့ဖက်ကမ်း ညောင်ပင်၌ နေသော ဘီလူးသာတတ်၏ဟု ညွှန်ပြလေ၏။ ထိုဘီလူးထံသွား ၍ တောင်းလေသော် မည်သို့မြင်ရသနည်းဟု မေးလေသည်။

မျက်စိကွင်းဆေးဖြင့် မြင်ရကြောင်း ပြောပြကြလေသည်။ ထိုဘီလူးလည်း မတတ်လေရာကား လက်မတောင်တွင် နေသော ဘီလူးကို ညွှန်ပေးလေသည်။

လက်မဘီလူးထံရောက်၍ ရှေးကကဲ့သို့ ပြောဆိုတောင်းခံကြလေ၏။ ထိုဘီလူးကလည်း မတတ်ဟုဆိုကာ ပြင်းတိုင် တောင်၌နေသော ဘီလူးမကြီးထံ တောင်းကြချေဟု ပြောလိုက်၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ဝက်ကင်နှင့်သေအိုးကို ထမ်းကာ သွားခဲ့ကြလေသည်။

ထိုဘီလူးမထံရောက်ကြလေသော် အတတ်ကို တောင်းခံကြလေ၏။ ဘီလူးမက ငါတတ်သော်လည်း ယောက်ျားတို့ကို သင်အံ့သောငှါ မအပ်ဟုဆို၍ မောင်ကြီးထံသွားကြရန် ပြောလိုက်လေသည်။

ထိုဘီလူးကြီးမှာ ခြိတ်ချောင်းထဲဝယ် ရှိလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့ ရောက်သောအခါ မရှိ၍ သားမယားတို့နှင့်သာ တွေ့လေ၏။ အစာရှာသွားနေ၍ ရောက်မှလာကြဟု ပြောလေသည်။

ရှင်ငယ်တို့လည်း ပြန်ကြလေဟန်ပြုလေသော် ဘီလူးသားငယ်နှစ်ဦးတို့က မသွားနိုင်ရန် ချုပ်ချယ်ကြလေသည်။ ပါလာသော အစာကို စားသောက်လို၍ ငိုယိုကာ မိခင်ကို ပူဆာလေသည်။

မိခင်လည်း သားတို့စကားကို မလွန်ဆန်ရာကား ငါ့လင်ရောက်ရုံငုံကြလော့ဟု ပြောဆိုချုပ်ထားလေသည်။ မကြာခင် ဘီလူးမင်းရောက်လာလျှင် အကြောင်းစုံကို မေး၍ ပြောပြကြလေသည်။

အစပထမတွင် အတတ်ကို မပေးလို၍ ကြိမ်းမောင်းလေ၏။ ယက္ခသိနေဟမန္တာန်ကို ရွတ်လေလျှင် အမျက်ပြေလေ၏။ ထိုနောက် ဝန်ခံလျက် အစာကိုလက်ခံ၍ စားသောက်ခဲ့ကြလေသည်။ စားပြီးသောအခါ ဘီလူးမင်းသည် ရှင်ငယ်တို့အား ဤသို့ပြောလေသည်။

အသင်တို့က အတတ်ကိုလိုသည်ကား မှန်၏။ ဤအတတ်ကား အလွန်ခက်ခဲစွာ၏။ လူတို့မည်သည် လော်လီဖောက် ပြန်တတ်၏။ စိတ်ဝမ်းမတည်၊ ဆိုးညစ်လှပေ၏။ အတတ်ကိုရလေလျှင် မကောင်းမှုများကို ပြုတတ်၏။ ထိုသို့ပြုက ငါလည်း မပါယ်လေးပါး လားရအံ့သည်။

ထိုအခါ သင်ပေးခြင်းငှါ ကတိပေးပြောဆိုကြလေ၏။ အတတ်ကိုသာ သင်ပေးပါ။ မကောင်းမှုကို ငါတို့မပြုကျင့်ပါဟု သစ္စာခံကျိန်ဆိုကြလေ၏။ ထိုကြောင့် နာနာရုပ်မန္တာန်ကို မြေဝယ်ရေး၍ သင်ပေးလေသဖြင့် တတ်မြောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုအတတ်ကို ရလျှင် ရှင်ငယ်တို့သည် ဝိဇ္ဇာဓိရိနေခဲ့သော တောင်ဖြူထက်၌ နေခဲ့ကြလေသည်။

ရှင်ငယ်တို့ကား အတတ်ရလျှင် သွေဖည်ကာ ပြုကျင့်လာခဲ့ကြလေ၏။ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်လျက် သူ့အိမ် သူ့ရာ သားမယားကိုပါ မရှောင်ပြစ်မှားလေတော့၏။

နန်းတွင်း နန်းပြင် ရှိသမျှ မိဖုရား၊ မောင်းမမိသံမလွတ် ပြစ်မှားခံခဲ့ကြရသည်။ မိဖုရားတို့သည် ရှင်ဘုရင်၌ မသင်္ကာဖြစ်လာပြီးလျှောက်တင်မှုပြုခဲ့ကြလေ၏။

အရှင်မင်းကြီးကား ရှေးကနှင့်မတူ၊ အရောက်အပေါက်များလွန်းပေသည်။ အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်းဟု မေးကြလေသည်။ မင်းကြီးက ငါကား မိဖုရားလေးပါးတွင် အမျှရောက်သည်။ ယခုတိုးလတ်သည်ဖြစ်မှုကား အကြောင်းတစ်ခုရှိရာသည်။ သိနိုင်ရန် နောက်လာလတ်သောအခါ ကျောက်ကုန်းကို ဖက်ဖမ်းဟန်ပြု၍ ဖယောင်းဆီဖြင့် လက်ဝါးစုံကပ်လော့ဟု အကြံ ပေးခဲ့လေသည်။

နောက်တစ်နေ့ ရှင်ငယ်တို့ရောက်ကြသောအခါ မင်းကြီးသင်ပေးသည့်အတိုင်း ပြုခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား အသိပေးလေလျှင် သူငယ်တို့ကိုခေါ်၍ ရှာဖွေစေ၊ ဖဟောင်းဆီကပ်သော အရာရှိသူကိုတွေ့က ရအောင်ဖမ်းယူ ခဲ့ရန် မှာကြားထားလေသည်။

သူငယ်တို့သည် စုံစမ်းကြလေသော် ရှင်ငယ်တို့ကို တွေ့ကြလေသည်။ ဆောင်းလအခါဖြစ်၍ မြို့တံခါးဝဝယ် ကျောက်ကုန်းကို မီးကင်ကြလေသည်။ ဖမ်းငင်ပြီး မင်းကြီးအား အပ်လေလျှင် အကြောင်စုံကို မေးမြန်းသိရှိလေသည်။

ထိုအခါ မင်းကြီးသည် ထိုအတတ်ကို လိုချင်လှရာကား အမျက်မပြုဘဲ အတတ်ကိုသာ သင်ပေးရန် တောင်းပန် လေသည်။ ရှင်ငယ်တို့က နောင်ကိုသတ်လတ္တံ့ဟုဆိုကာ မသင်ပုံကြောင်းပြောကြလေသည်။ အတတ်ကိုသာသင်ပေးပါ။ ဆရာတို့အား ငါမပြစ်မှာပါဟု သစ္စာဆိုလေ၏။

ထိုကြောင့်ချန်သင့်သမျှချန်လှုပ်၍ သင်အပ်သရွေ့ကိုသာ သင်ပေးကြလေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ရှင်ငယ်တို့နှင့်မင်းကြီး မှာ ဆရာတပည့်ဖြစ်လာခဲ့ကြလေသည်။

မင်းကြီးသည် ကိုယ်ယောင်ပျောက်သော နာနာရုပ်အတတ်ကို တတ်လေလျှင် ပြည်သူတို့၏ သမီးများကို သိမ်းပိုက်လေ သောကြောင့် နန်းကျားကြီးဘုရင်ဟူ၍ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေသည်။

နန်းကျားကြီးဘုရင်သည် ဆိုးသွမ်းလေရာကား ပြည်သူတို့က မျက်လိုမုန်းထားရှိနေကြသည်။ ရှင်ဘုရင်ကလည်း မပုန်ကန်နိုင်ရန် သားငါးသင်သော ဓားမငယ်မျှ မလွတ်အောင် သိမ်းယူထားလေသည်။

ရဟန်း သံဃာတို့ထံမှပင် ခေါင်းရိပ် သင်ဓုန်းတို့ကို သိမ်းယူထားပြီး ခေါင်းရိတ်လိုသောအခါ နန်းတော်မှ ငှားရမ်း အသုံးပြုခဲ့ရလေသည်။

တစ်နေ့သ၌ နန်းကျားကြီးမင်းသည် စည်သဘင် အမတ်ကြီးသမီး ပန်းနီလာကို တောင်းခံလေသည်။ မပေးလိုသဖြင့် ကျောက်ပေါက်နေသည်ဟု လိမ်လည်လျက် တင်းတိမ်ကာရံထားလေသည်။

မင်းကြီး အကယ်ထင်မှတ်စေရန် လူသေကောင်နှင့် ဖလှယ်လျက် သမီးကိုကား ဝှက်ထားလေသည်။

ထိုနောက် ကျောက်ရောဂါဖြင့် သေခဲ့ပြီဟု လူသိလူမြင် သင်္ဂြိုဟ်လိုက်လေသည်။ ထိုသတင်းသည် မင်းကြီးထံရောက် လေကာ အဟုတ်သေပြီဟု ထင်မှတ်လေတော့သည်။

စည်သဘင်အမတ်ကြီးသည် ကာလကြာသော် မင်းကြီးမေ့လျော့ပြီဟု အထင်နှင့် အမတ်ကြီးလက်ယာနန္ဒသူ၏ သားနှင့် သမီးတော်ကို ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲပြုလေသည်။ ထိုပွဲတွင် တီးခတ်သော စည်သံပတ်သံကို ကြားလေလျှင် အဘယ်ပြု သော အသံနည်းဟု မေးလေသည်။

ပန်းနီလာထိမ်းမြားပွဲမှ အသံဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လေလျှင် အမျက်ထွက်လေ၏။ ငါ့ကဲ့သို့ မင်းကိုသော်မှ ပျက်ဝှက်ပြုရသလောဟုဆိုကာ ပန်းနီလာကိုသိမ်း၍ မင်းမြှောက်ထားလေသည်။

အမတ်ကြီးနှစ်ပါးတို့၏ အိမ်ထောင်ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကိုလည်း သိမ်းယူလေသည်။ ထိုနေ့မှစ၍ မင်းကြီးကို မပန်ကြား မသိရှိဘဲ စည်မတီးစေနှင့်ဟု အမိန့်ထုတ်ဆင့်ခဲ့လေသည်။

အမတ်ကြီးနှစ်ဦးတို့သည် အလွန်ရှက်ကြောက်သည်ဖြစ်၍ ရန်ငြိုးထားခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ပြင် မှူးမတ်ပြည်သူတို့နှင့် ညီညွတ်လျက် အကြံပြုခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် ရှင်ငယ်တို့အား တံစိုးပေး ပူဇော်လျက် တောင်းပန်ခဲ့ကြလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့သည် ဝန်ခံပြီးလျှင် မင်းကြီးနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရန် ရင်ဆိုင်လေတော့၏။

ပထမတွင် လောင်းကြက်မြို့တစ်ဖက် ပေါင်းတုပ်ဖျားဝယ် ကျွဲရိုင်းအဟန်ဖြင့် နေကြလေ၏။ မင်းကြီးကြားသိလေလျှင် ပွဲကြီးပွဲကောင်းဖြစ်ရအံ့ဟု သေအရက် သောက်စားလျက် ဆင်စီးထွက်လေသည်။

ရှင်ငယ်တို့လည်း ကျွဲရိုင်းဖြူနှစ်ကောင် အယောင်ဆောင်လျက် ရင်ဆိုင်ရပ်တန့်နေလေသည်။ မင်းကြီးမြင်လျှင် ရှင်ငယ်တို့ဖန်ဆင်းနေမှန်းသိသဖြင့် ကြောက်လန့်ကာ ကျေးယောင်ဆောင်လျက် ယှလေ၏။

ကျေးကိုစွန့်ရုပ်လုပ်လျက် လိုက်လေသော် စွန့်ရုပ်ဟန်ပြုလျက် ပြေးလေသည်။ သိမ်းငှက်ဟန်ဖြင့် တစ်ဖန်လိုက်လေရာ မလွတ်သာလျှင် သမင်ဟန်ဖြင့် ပြေးလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ကျားရုပ်ပြုကာ လိုက်လေ၏။

အစဉ်လိုက်၍ မလွတ်သာသောအခါ မင်းကြီးလည်း ဆင်ရုပ်အဟန်ဆောင်လျက် ပြေးပြန်လေသည်။ ဆင်နှစ်စီးအ ယောင်ဖြင့် ရှင်ငယ်တို့လိုက်လေရာ လူအသွင်ဖြင့် ရွာတွင်းသို့ဝင်၍ လူများထဲတွင် ရောနှောနေလေသည်။ ထိုအခါ ရှင် ငယ်တို့သည် ဓားလက်နက်ဖြင့် ခုတ်လေသဖြင့် လက်ယာနားပြတ်၍ သွားခဲ့ရလေသည်။

မင်းကြီးသည် အလွန်ကြောက်လန့်ရာကား ငှက်အယောင်ဖန်ဆင်း၍ ခန္တီသာရဆရာတော်ကျောင်းသို့ ပြေးဝင်လေ သည်။ ငါ့ဆရာ ငါ့အားကယ်ပါဟု ဆရာတော်ကို ဖက်၍ပြောလေ၏။ ဆရာတော်လည်း လက်ကိုဖယ်ရှား၍ မင်းကြီးသိမ်း ယူလေခြင်းကြောင့် သင်ဓုန်းမျှပင်မရှိ။ အဘယ်လက်နက်ဖြင့် တားရအံ့နည်းဟု ဆိုလေသည်။

နားမှယိုကျသော သွေးကိုသုတ်ရန် ပဝါ တောင်းခံပြန်လေသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်က မင်းကြီးကျေးဇူးကြောင့် ကျောင်းရောအိမ်ပါ ကွမ်းထုပ်စရာပဝါမျှမရှိ သိမ်းယူထားဘိသည်။ ယခု အဘယ်ကိုပေးရအံ့နည်းဟု ဆိုလေသည်။

မင်းကြီးလည်း မထားလိုသောအကြောင်းကိုသိလေ၍ မိမိကောင်းမှုတော် ဂူထဲသို့ဝင်လျက် တံခါးပိတ်ကာ ပုန်းနေ လေသည်။ ရှင်ငယ်တို့သည် လိုက်လာပြီးသော် ဂူထဲက ထွက်အံ့လော၊ မီးရှို့ခံရာသလောဟု ဆိုလေ၏။

ငါသေသော်ကား သေပါစေ၊ ငါ့ကောင်းမှုကိုကား မပျက်စီးပါစေနှင့်ဟုဆိုလျက် ထွက်အံ့ငှါဝန်ခံလေ၏။ ထိုနောက် လက်ယာနားမှထွက်သောသွေးကို လက်ယာလက်ဖြင့်ခံ၍ ဘုရားရုပ်တုတော် လက်ယာပေါင်တော်၌ လက်ဝါးစုံဖြင့် ဟပ်လေ ၏။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဓိဋ္ဌာန်တော်မူသည်ကား

အရှင်ရုပ်ထုတော်မြတ်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ဤပြည်၌ တဖန် မင်းအဖြစ်ကို ရလိုပါ၏။ မင်းဖြစ်သောအခါ ရန်သူ တို့၏ ဆွေမျိုးအသင်းအပင်းတို့ကို ပြုန်းတီးအောင် သတ်ရပါလို၏။ ယင်းသို့ သတ်ပြီးမှပင် အကျွန်ုပ်လိမ်းကျံခဲ့သော လက်ယာပေါင်တော်၌ သွေးသည် စင်ပါစေသတည်းဟူ၍ သစ္စာဆိုပြီးသော အဆုံးတွင် ဂူမှထွက်၍ အသေခံလေသည်။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍ စည်သဘင်အမတ်ကို ပေးအပ်ခဲ့ကြလေသည်။

နန်းကျားကြီးဘုရင် သေလွန်လျှင် သားတော် မင်းဘီလူးသည် ပန်းနီလာနှင့် မင်းပြုခဲ့လေသတည်း။

တနင်္သာရီပြည်နယ်

လောင်းကြက်မြို့၌ နန်းကျားကြီးမင်း၏ သားတော်မင်းပြုလေ၏။ ထိုမင်းသည် ခမည်းတော် နန်းကျားကြီးမင်းထက် ထူးကဲ၍ ယုတ်မာစွာ၏။ ပြည်သူပြည်သားများတို့ ပို၍မချမ်းမသာဖြစ်ခဲ့ကြရ၏။ ထိုကြောင့် အဖထက်ထူး မင်းဘီလူးဟူ၍ ပင် မည်တွင်ခဲ့လေ၏။

ထိုမင်းဘီလူး၌ မင်းထီးဟူသော သားတော်တစ်ပါး ဖွားမြင်ခဲ့လေ၏။ မွေးဖွားစဉ်ကပင် ကောင်းသော အတိတ်နိမိတ်၊ စနည်း၊ တဘောင်တို့များစွာ ထင်မြင်လေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရာကား မင်း၏ကိုင်ဆောင်သမျှသော လက်နက်တို့သည် အရောင်တောက်ပလေ၏။

ထိုသို့အခြင်းအရာမြင်သော် အဖမင်းဘီလူးသည် မနာလိုမှုဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ ထိုကြောင့် ယုတ်မာသောအကြံဖြင့် သားငယ်အား ညဉ့်အခါ မြစ်နားသို့ တုတ်ယူသွားလေသည်။ ပုခက်ထဲတွင်ထည့်လျက် ကျောက်ဖိ၍ ရေဝယ်မျှောပစ်ခဲ့လေသည်။

သို့သော် ဘုန်းကံကြောင့် စက်ဝန်းပမာ ကျွန်းတစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာ၍ မင်းသားကို ခံလင့်ထားလေသည်။ ထိုကျွန်းကို ယခုထိ ပုခက်ကျွန်းဟု ခေါ်တွင်နေကြသည်။

ထိုမင်းသားငယ်ကို ငါးရှာသော ရေလုပ်သား (တံငါသည်) တို့ရရှိကြလေ၏။ မင်းဘီလူးအား ဆက်သလေလျှင် သတ်၍ မသေနိုင်ပြီဟု ယိုးချောင်းဖျားသို့ လျှို့ဝှက်ပို့ထားလိုက်လေသည်။

ထိုအကြောင်းကိုသိရှိသောအခါ ဤမင်းကား အလွန်ကြမ်းကြုတ်လှ၏။ ပြည်သူပြည်သားကိုထားဘိ၊ ချစ်အပ်လှစွာသော သားအရင်းကိုပင် သနားဂရုဏာကင်းချေသည် အသေပြုပေသည်တကား။ ငါတို့ပြည်သူကိုဆိုလျှင်မူ ပြောဖွယ်ရာမရှိပြီဟုဆိုကာ မှူးမတ်များနှင့်တိုင်ပင်ကာ လုပ်ကြံခဲ့ကြလေသည်။

တိုင်းပြည်၌ မင်းမဲ့နေသဖြင့် ခုနစ်နှစ်သားအရွယ် ထိုမင်းသားငယ်ကို ယိုးချောင်းဖျားမှ ဆောင်ယူခဲ့ကြလေသည်။ ရောက်လျှင် မင်းသားကို နန်းတင်ပြီး ဦးရီးတော်နန္ဒာယ၏ရင်ခွင်တွင် ထားကာ တရားစီရင်စေလေသည်။

ထိုမင်းသည်ကား မိဘအလိုက် စရိုက်မရှိ တရားနှင့်ညီညွတ်လေ၏။ ထိုကြောင့် အဖထက်ကြီး မင်းထီးမင်းမြတ်ဟူ၍ မည်တွင်ခဲ့လေသည်။ ဘုရင်ဖြစ်လာသောအခါ နရာဓိပတိဟူသောဘွဲ့မည်ခံတော်မူလေသည်။

မင်းဖြစ်စဉ်က အနန္ဒဘယရင်ခွင်တွင် နေတော်မူလျက် မင်းပွဲသဘင်ခံတော်မူလေ၏။ မင်းထီးဘုရင်ကိုကား တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ချစ်ခင်နှစ်သက်ခဲ့ကြပေသည်။ ဘုရင်ကလည်း ပြည်သားတို့အား သနားကြင်နာတော်မူလေသည်။

ဘုရင်သည် ငယ်ရွယ်သည့်အလျောက် ဦးရီးတော်၏အုပ်ချုပ်မှုဖြင့်ပင် နေလာခဲ့၏။ ထိုကြောင့် ဦးရီးတော်မှာ မင်း၏အခွင့်အာဏာကိုယူလျက် တရားမဲ့ပြုကျင့်လာလေသည်။ ဦးမူ၊ လူယက်မှုများသည်လည်း တစ်စထက်တစ်စများ၍သာ လာလေသည်။ တိုင်းပြည်အတွင်း၌ လူသူများ မချမ်းမသာဖြစ်လာပေသည်။ မင်းကတရားမစောင့်သဖြင့် တိုင်းပြည်မှာ မအေးချမ်း၊ တရားမဲ့များဖြစ်လာရသည်ဟူသော သတင်းဆိုးများထွက်ပေါ်လာလေတော့သည်။

ထိုသတင်းဆိုးများ မင်းနားသို့ ပေါက်ကြားလေသော် စိတ်မချမ်းမြေ့ဖြစ်လာကာ ကိုယ်တော်တိုင်ထွက် စုံစမ်းစနည်း နာမှုပြုလေတော့သည်။

တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်မင်းထီးသည် မထင်ရှားသောအသွင်နှင့် ညဉ့်အချိန်တစ်ကိုယ်တည်း နန်းတော်မှထွက်လေ၏။ လောင်းကြက်မြစ်ကမ်းနားသို့ ရောက်လေသော် ကြံခင်းတစ်ခုသို့ဝင်ကာ စကားပြောလေသည်။ ကြံပင်များကောင်းမကောင်း၊ အရသာချို မချို စသည်တို့ကို မေးမြန်းလေ၏။ ကိုယ်တိုင်လည်း ကြံတစ်ပင်တောင်းကာ မြီးစမ်းစားသုံးကြည့်လေသည်။ ကြံခင်းရှင်သည် စိတ်ပျက်သောအမှုအရာဖြင့် ပြောလေသည်။

အသီးအနှံများ အရသာ မည်သို့ကောင်းမွန်ချိုအေးနိုင်ပါအံ့နည်း။ တိုင်းပြည်မှာ တရားမဲ့ဖြစ်နေပြီ။ မင်းမကောင်းလျှင် ပြည့်မတည်၊ ရာသီဥတုမညီညွတ်၊ အသီးအနှံမကြီးထွား၊ ဩဇာအရသာ ပျော့ညံ့ရပေတကားဟု ပြောဆိုညည်းညူခဲ့လေသည်။

ထိုနောက်လက်မဘက်သို့ ကူးကာ လယ်သမားများကို စနည်းနာပြန်လေ၏။ ထိုလယ်သမားများကလည်း ကျွဲ နွား အခိုခံရ၍ လယ်မလုပ်ရ စပါးမနယ်ရ၊ ဟင်းခင်းမထွန်ယက်ရကြောင်း ပြောဆိုလေသည်။

ထိုကိစ္စများမှာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သော ဘုရင်၌ တာဝန်ရှိပေသည်။ မင်းကမစောင့်ကြပ်ဘဲ လက်ပိုက်ကြည့်နေ၍ ဆိုးသွမ်းမှုများဖြစ်လာရလေသည်။ မင်းပင်ကောင်းလျက် များမတ် မင်းမှုထမ်းများက တရားမမှန်ပြုကျင့်နေကြသည်။ တံစိုးလက်ဆောင်ယူလျက် အားပေးအားမြှောက်ပြုနေကြသည်ဟူသော စကားသံကို နာခံကြားသိလာရလေ၏။

ယင်းသို့စနည်းနာပြီးနောက် မင်းအာဏာ ငါးရပ်ကို အမိန့်တော်ချမှတ်လိုက်လေသည်။

- ၁။ သားမကောင်းလျှင် အဖကိုစီရင်စေ။
- ၂။ သမီးမကောင်းလျှင် အမိကိုစီရင်စေ။
- ၃။ မယားမကောင်းလျှင် လင်ကိုစီရင်စေ။
- ၄။ တပည့်မကောင်းလျှင် ဆရာကိုစီရင်စေ။
- ၅။ ကျွန်မကောင်းလျှင် အရှင်ကိုစီရင်စေ။ ထိုသို့အမိန့်ချ၍ မကြာမီနွားခိုးမှုတစ်ခု ဘုရင်ထံသို့ ရောက်လာခဲ့လေသည်။ ခိုးသူနှစ်ယောက်ကို သက်သေခံအဖြစ် ပို့ဆက်အပ်နှင်းလေသည်။

ထိုအမှုကို စိစစ်လေသော် ခိုးသူမှာ လောင်းကြက်မြို့မှ သူဌေးခနဉ္စယ၏အမှုထမ်း(ကျွန်)ဖြစ်နေလေသည်။ လက်မရွာတွင် နွားတစ်ကောင်ကို ခိုးယူ၍ သတ်စားခဲ့လေသဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရလေ၏။

သူဌေးသည် မင်းအာဏာကို ကြောက်လန့်ရာကား အကြံပြုခဲ့လေ၏။ အရှင်အဖြစ်မှ လွတ်စေရန် အနန္တဘယအမတ်ကြီးထံ ချဉ်းကပ်လေ၏။ ထိုနောက်ပြောဆိုတိုင်ပင်လျက် ငွေအသပြာတစ်ထောင်ကို တံစိုးလက်ဆောင်ထိုးပေးခဲ့လေ၏။

ခိုးသူတို့၏အရှင်အဖြစ် ဝန်ခံရန်ကိုလည်း ကတိခံယူစေခဲ့လေသည်။ ထိုသို့အစီအမံကိုပြုပြီးသော် ခိုးသူတို့အား သူဌေးကြီးက အမှုအတွက် သင်ကြားပြောဆိုထားလေ၏။ ဘုရင်မင်းက မည့်သူကျွန်ဖြစ်ကြသနည်းဟု မေးလေ၏။

သူခိုးတို့က ဦးရီးတော် အနန္တဘယ၏ကျွန်ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်တင်ကြလေ၏။ ထိုအခါ ဦးရီးတော်ထံလှည့်၍ မှန်၏လောဟု မေးတော်မူပြန်လေ၏။ မှန်ပါသည်ဟု ဝန်ခံလျှောက်တင်လေသော် အမတ်ကြီးဝိမလသို့ မေးတော်မူလေ၏။

အာဏာကို ဖိဆန်သောသူအား စီရင်ထုံး မည်သို့ရှိကြောင်း လျှောက်စေ၏။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးလည်း ရာဇနီတိကျမ်းလာကို ထောက်ထားပြု၍ လျှောက်တင်ခဲ့လေ၏။ အမတ်ကြီးလျှောက်လေသော် ပြည့်ရှင်မင်းထီးက အမိန့်တော်ရှိသည်ကား ငါ ငယ်သော်လည်း ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့မျိုးအလား၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်ဖြူမျိုးခြား၊ နေလရောင်ခြား၊ သမုဒ္ဒရာရေအတူ၊ ပမာယူလျက် ငါတို့မင်းမျိုး၌လည်း အနီးအဝေး မျက်နှာမရွေး အမိန့်အာဏာတော်ကို ဖျက်ရိုးမရှိ၊ မင်းတည်ကြည်မှ ပြည်သာမည်။ မင်းမျိုးနွယ်လာ ကျင့်ဝတ်တရားကို မဖျက်သင့်၊ ငါလည်းသိတော်မူသည်ပင်တည်း။

ဤသို့မိန့်တော်မူလျက် ထုတ်ပြန်ထားသော အမိန့်တော်အတိုင်း ဦးရီးတော်ကို ကျွန်မကောင်းလျှင် အရှင်ကိုစီရင်စေဟူသော အမိန့်အတိုင်း သူသတ်တို့ကို အပ်လိုက်လေသည်။

တစ်ခါသော် နန်းတော်၌ ထုံးမသုတ်ကြရိန် အမိန့်ချမှတ်ထားလေ၏။ ဘုရင်မင်းသည် သတိမေ့လျော့ကာ ကိုယ်တိုင် ထုံးသုတ်မိလေ၏။ ထုံးသုတ်၍ရှိနေသည်ကို မြင်လေသောအခါ မေးမြန်းလေမှ ဘုရင်လက်ညှိုးဖြင့် သုတ်မိကြောင်းသိရလေ၏။

ထိုအခါ အမိန့်ကို လိုက်နာလေးစားသောအားဖြင့် မိမိလက်ညှိုးကို ဖြတ်ပိုင်းပစ်ခဲ့ဖူးလေသည်ဆို၏။ ထိုကြောင့် လက်ညှိုးမကောင်း လက်ညှိုး၊ လက်မ မကောင်း လက်မဟူသော စကားပုံသည် ထိုအခါကပင် ဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။

မင်းထီးသည် ကျောသား ရင်သားမခွဲခြားဘဲ ကျင့်သုံးခဲ့လေသောကြောင့် ပြည်သူတို့လည်း ကြောက်ရွံ့ရိသေမှုဖြစ်လာခဲ့ကြရလေ၏။ ထိုသို့မင်းကျင့်တရားနှင့် ညီညွတ်စွာ အုပ်ချုပ်လာသောအခါ တိုင်းပြည်လည်း သာယာအေးငြိမ်းလာခဲ့ရလေ

၏။ ထိုနောက် စနည်းနာခဲ့သောနေရာသို့ ထပ်မံသွားလေလျက် မေးမြန်းသောအခါ သတင်းကောင်းကိုသာ ကြားရလေသည်။

ကြံခင်းရှင်များက ဝမ်းသာအားရစွာဖြင့် ကြံချိုလေပြီ၊ မင်းကတရားစောင့်၍ ဖြစ်ရာသည်။ တရားကလည်း ပြန်စောင့် ရှောက်ခြင်းဖြစ်လေသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

မင်းထီးစနည်းနာနေခဲ့သော ကြံခင်းမှာ ပန်းကြံစိုက်ခင်းများဖြစ်လေသည်။ ထိုကြောင့် ပန်းမော်ဟု ယခုတိုင် ခေါ်တွင် လျက်ရှိနေကြပေသည်။ မင်းထီးသည် ဆယ့်ငါ့နှစ်အရောက်တွင် ဒသရာဇာမင်းတို့နည်းတူ ရာဇအဘိသိက်ခံယူတော်မူ လေသည်။

ကုသိုလ်တရားကို မပြတ်ဖြည့်ကျင့်ခဲ့လေသည်။ သူတကာတို့ကို အကျိုးစီးပွားရှိအောင်လည်း ပြုတော်မူလေသည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ မှီခိုအားထားရာဖြစ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ပုတီးလက်ဆွဲလျက် သီလကိုမပြတ်ဆောက်တည်ကာ တရား နှင့်အညီ အုပ်ချုပ်ခဲ့လေ၏။ ထိုသို့ပြုနေသော အဖြစ်ကို အရပ်ရပ်သို့ နှံ့သိကျော်ကြားလာတော့သည်။

ထိုကြောင့် မင်းထီးဘုရင်သည် အမျက်စောင်မာန်မရှိဟု မှတ်ထားလာခဲ့ကြရလေ၏။ မင်းထီး၏ဂုဏ်သတင်းကြောင့် သူရတန်ပြည်မင်း ကုလားပစ္ဆာမင်း အမှူးအမတ်တို့သည် လက်အောက်ခံလာကြလေသည်။

မင်း၏ဘုန်းတန်ခိုးအင်အားကို မသိကြသူများကလည်း လာရောက်တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ ရှမ်းတို့က လေးမြို့ချောင်း ကို လာရောက်တိုက်ခိုက်ကြရာ ဘုရင်မင်းထီးကိုယ်တိုင်ထွက်၍ ထွန်းလှန်လိုက်လေသည်။ လက်အောက်ခံနိုင်ငံများတွင် သက်တို့သောင်းကျန်းခဲ့ကြလေ၏။ မွန်၊ မြန်မာတို့ကလည်း တောင်စဉ်ပိုင်း၊ တောင်ခွင်ပိုင်းတို့ကို တိုက်လာခဲ့ကြသည်။

ထိုအခါ မင်းကြီးသည် အမျက်တော်ထွက်၍ မှူးမတ်အပေါင်းနှင့် တိုင်ပင်လေ၏။ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ရှေ့၌ လက်ဆွဲတော်ပုတီးကို တင်လျက် မိဋ္ဌာန်ခြင်းပြုတော်မူလေ၏။ နတ်အပေါင်းတို့အား သိစေရန် တိုင်တန်းလေသည်။

ငါသည် တစ်ဘဝလုံးသူတော်ကောင်းအဖြစ်နှင့် မွေ့လျော်လိုသည်။ ယခုရန်သူတို့သည် နှောင့်ယှက်ပြုမူလာရာကား ဘုန်းလက်ရုံးတန်ခိုးကိုပြုပြီးမှသာလျှင် နိုင်ငံအလုံး လုံခြုံအံ့သည်။ ဤသို့ သစ္စာမိဋ္ဌာန်၍ စစ်ချီရန်အတွက် စစ်ရေးများကို အသီးသီး ခန့်ခွဲပေးခဲ့လေသည်။

ဘထွေးတော် ဥဇ္ဇနာကြီးတပ်အား မြန်မာပြည်ကို ချီတက်စေလေ၏။ ယောက်ဖတော်စလင်္ကာသူကိုကား မွန်ပြည်ကို ချီသွားစေ၏။

အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြန်သည် သက်ပြည်သို့ ချီသွားခဲ့လေ၏။ စစ်သူကြီး ဓမ္မဇေယျအား ကုလားပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ အမတ် ကိုယ်ရံကြီး ရာဇစည်သူကို အရှေ့သက်တို့ကိုလည်းကောင်း ချီတက်စေ၏။

၁

မြန်မာပြည်ကို တိုက်လေသောအခါ မြို့ပြတပ်၊ တာ၊ ကျုံး၊ မြောင်းအင်အားကောင်း၍ မဝင်နိုင်ဘဲ ရှိကြလေ၏။ စစ်သူရဲတို့လည်း အလုံးအရင်းနှင့်ထွက်၍ ခုခံကြလေသည်။ ထိုကြောင့် စစ်ရေးမသာ၍ ပရိယာယ်ပြင်ဆင်ခဲ့ကြရလေသည်။

သစ္စာရှိသော မိမိရဲမက်များကို ရွေးချယ်လျက် မြန်မာတပ်သို့ ဝင်ရောက်စေ၏။ ၎င်းတို့လည်း မျိုးရိက္ခာ၊ စားနပ်အစာ မရှိ၊ ငတ်မွတ်နေရကြောင်းကို လုပ်ကြံပြောဆိုခဲ့ကြလေ၏။

ထိုအခါ အကယ်ထင်မှတ်၍ အဝင်ခံသူတို့ကို ဆုလာဘ်ပေးလျက် မှူးမတ်တို့၏အိမ်၌ ထားခဲ့ကြလေ၏။ ရခိုင်တပ်မင်း ဥဇ္ဇနာကြီးသည် စစ်တက်ပြန်လေသော် မြန်မာတို့က ထွက်၍ခုခံတိုက်နှင့်ကြလေသည်။

ထိုစဉ် သူလျှိုအဖြစ် ရောက်ရှိနေကြသော ရခိုင်တပ်သားတို့က တံခါးပိတ်ကာ မြို့ကို မီးရှို့ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့ပျက်စီး၍ လက်ဆောင်များစွာ ရလာသဖြင့် ဘုရင်အား ဆက်သခဲ့ကြလေ၏။ ဘုရင်ကလည်း ဆုလာဘ်များစွာပေး၍ ချီးကျူးခဲ့လေသည်။

၂

မွန်ပြည်ကိုတိုက်လေသော် ရခိုင်တပ်သည် စားနပ်ရိက္ခာတို့ကို ပြတ်လပ်စေရန် ရေထဲသို့ သွန်ချပစ်ခဲ့ကြလေသည်။ မိမိတို့စားသုံးရန်အတွက် ခါးတွင် ခုနစ်ရက်စာမျှ ရိက္ခာကိုသာ ဆောင်ထားခဲ့ကြလေသည်။ သွားလာဆက်သွယ်ရေးမပြု နိုင်ကြရန် လှေအားလုံးကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြလေသည်။

ရခိုင်တပ်သားအချင်းချင်း တညီတညွတ်တည်း အကြံပြု၍ တစ်ပြိုင်တည်းတိုက်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအခါ မွန်တို့သည် ထွားထွားညက်ကြေပျက်စီးလေသည်။ ထိုကြောင့် ရွှေ၊ ငွေ၊ ဆင်၊ မြင်း လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ကို များစွာ ဆက်သခံယူရရှိ ခဲ့လေသည်။

ပြန်ရောက်လျှင် မင်းကြီးအား ဆက်သအပ်နှင်းခဲ့ကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လေသည်။

စစ်သည်ရဲမက်တို့ကို ချီးကျူးလျက် ဆုလာဘ်များစွာ ချီးမြှင့်ပေးသနားခဲ့လေသည်။

၃

သက်ပြည်ကို တိုက်လေသော် သက်တို့သည် မဉ္ဇရီတောင်ထိပ်၌ စုရုံးတက်ရောက်နေကြလေသည်။ မရခိုင်သဖြင့် ပြန်လတ်၍ ခေတ္တဆိုင်းခံနေခဲ့ကြလေ၏။ ဝါမကျွတ်မီ တော်သလင်းလ၌ ပြန်တက်၍ မဉ္ဇရီတောင်မြို့ကို ဝိုင်းရံကြလေ၏။

အခါကာလကို ကြည့်လေသော် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၌ ငလျင်သုံးကြိမ်လှုပ်မည်ကို ဟူးရားတို့တွက်ချက်၍ သိကြလေ၏။ ထိုကြောင့် သက်တို့အား တမန်စေလွှတ်ပြောဆိုကြလေသည်။

တမန်တို့ကလည်း သင်တို့သည် ဤတောင်မှ သက်ဆင်း၍ အဝင်ခံကြလော့၊ မဝင်သော်တောင်နှင့်တကွ သင်တို့ကို ဆွဲငင်၍ သမုဒ္ဒရာသို့ ပစ်ချပေအံ့ဟု ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုခဲ့ကြလေသည်။

တမန်တို့၏စကား သက်တို့မယုံကြည်ကြသဖြင့် မဆင်းဘဲနေကြလေသည်။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးသည် တောင်နှာမောင်းကို ထွင်းဖောက်လျက် ကြိုးလွန်းဖြင့် တပ်ဆင်ထားလေသည်။ ထိုကြောင့် ငလျင်လှုပ်အံ့သောအချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းလျက် နေခဲ့လေသည်။

အခါစေ့၍ ငလျင်လှုပ်လတ်သော် လွန်ကြီးကိုကိုင်စေလျက် တစ်သောင်းသောင်းဟစ်ကြွေးဆွဲငင်ကြလေ၏။ ငလျင်အဟုန်ဖြင့် တောင်တစ်ခုလုံးသိမ်သိမ်တုန်မှု လှုပ်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ တမန်လွတ်၍ ပြောဆိုကြလေသည်။

တမန်တို့ကလည်း သင်တို့ကို သနားသောကြောင့် သည်းခံနေသေးသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြလေသည်။ သက်တို့ကား အချို့ယုံကြည်လျက် အချို့မယုံဘဲ ရှိကြလေ၏။ မယုံသောသူတို့သည် မကြောက်လေရာကား နှစ်ကြိမ်မြောက်ငလျင်လှုပ်ချိန်ကို စောင့်စားနေစေ၏။

နှစ်ကြိမ်မြောက် ငလျင်လှုပ်မည့်ဆဲဆဲအချိန်တွင် တောင်အလုံးပဲ့တင်ခတ် ကြော်ငြာ၍ ငင်လေ၏။ ငင်စဉ်ပင် ငလျင်လည်း သည်းစွာလှုပ်လေ၏။ ထိုသို့လှုပ်ပြီးသော် တစ်ဖန်ထပ်၍ တမန်စေပြန်၏။

တမန်တို့လည်း သင်တို့ကို ငါတို့၏အရှင်ကျွန်ဖြစ်သောကြောင့် သနားခြင်းဖြစ်ချေသည်။ နှစ်ကြိမ်မြောက်သည်းခံသေးသည်။ ယခုသုံးကြိမ်မြောက်သောအခါ ပစ်ချရလျှင် နှစ်မွန်းသေကြေပျက်စီးရမည်ဟု ပြောဆိုကြလေသည်။

ထိုအခါ သက်မင်းလင်မယား မှူးမတ်ပါမကြွင်း သမီးကညာပဏ္ဍာလက် ဆောင်ဆက် သကျိုးနွံ၍ အဝင်ခံကြလေကုန်၏။ ထိုကဆက်၍ အနောက်ဖက်ရှိမင်းတို့ကိုလည်း တိုက်ပြန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မပုတြမြစ်တိုင် အောင်နိုင်လေ၍ ထိုထိုမင်းတို့က ဆက်သသောလက်ဆောင်ရတနာတို့ကို ဘုရင်အားတင်ဆက်ကြလေ၏။

ဘုရင်လည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်တော်မူသောကြောင့် ဆုလာဘ်များစွာ ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

၄

ဘင်္ဂါကုလားတို့သည် သက်နှင့်ပေါင်းလျက် ဒီလီပစ္ဆမင်းထံ ဝင်၍သောင်းကျန်းနေလေသည်။ စစ်သူကြီးဓမ္မဇေယျသည် ကြည်း၊ ရေစစ်ကြောင်းဖွင့်၍ ချီတက်လေသည်။ အမတ်ကြီးတို့ မဟာစိုးကျွန်းသို့ အရောက်တွင် သက်တို့က ကြိမ်တန်းတောင်က တပ်ခံနေကြ၏။

ကုလားတို့က စစ်တကောင်းအဝင် ဟင်းရာဝက သင်္ဘောနှင့်ဆီးဆို့ခံနေကြ၏။ အမတ်ကြီးက ပြောသည်မှာ

ကုလားမှာ မြေ၊ သက်မှာ မြေ
ကုလားပျက်လျှင် သက်အလွယ်ပင်တည်း။

သက်နှင့်ကုလား မပူးစေရန် တပ်စောင့်ရပ်ထားစေလေ၏။

ထိုနောက် စက်တင်လှေငါးရာတွင် ကျောက်တင်စေလျက် သင်္ဘောထွက် ရေကြောင်း၌ ညဉ့်အခါ မြုပ်ထားလေ၏။ ထို့ပြင် ဝါးဖောင်တစ်ထောင်တို့ကို အမှိုက်ဖြည့်လျက် စစ်ဝတ်စုံဖြင့် လက်နက်ကိုင်ဆောင်သော လူရုပ်များစွာကို ထည့်လေ၏။

ယမ်းအိုးများကိုလည်း ဝါးဖောင်အစေ့ထည့်လေ၏။ အစီအရင်ပြီးသောအခါ ဖျားရေကြီးသောနေ့၌ မြစ်ညာက ထိုဖောင်များကို မျှောချလိုက်လေသည်။

ဝါးဖောင်သည် မျောလေလျှင် ကုလားသင်္ဘောသားတို့က စစ်ချီလာသည်အမှတ်ဖြင့် အမြောက်နှင့်ပစ်ခတ်လေသည်။ ဝါးဖောင်၌ ပါရှိသော ယမ်းအိုးကို မီးထိသော် မီးထ၍လောင်လေသည်။

မီးလောင်စွဲသော ထိုဝါးဖောင်သည် သင်္ဘောသို့ ရောက်လတ်လျှင် ပင်လယ်သို့ ရှောင်ခွာထွက်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ရေကြောင်းပိတ်ဆို့လျက်ရှိသော ရခိုင်တပ်နှင့်တွေ့၍ မထွက်နိုင်ဘဲ ရှိလေသည်။

ထိုဝါးဖောင်တို့သည်လည်း မီးကြီးစွာထ၍ ထပ်ခါတလဲလဲစွဲလောင်လျက် မျောမြဲမျောပါလေသည်။ မကြာခင် ကုလား

သင်္ဘောကို ထိခိုက်၍ မီးစွဲလေသော် သင်္ဘောတပ်ပျက်စီးလေသည်။

ကုန်းတပ်သားတို့လည်း စစ်တကောင်းမြို့က ဆုတ်သွားကြလေသည်။ ထိုအခါ ဓားမကျိုး၊ လှံမနာဘဲ စစ်တကောင်း မြို့ကို အလွယ်တကူ ရယူခဲ့ကြလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို သက်မင်းသိလေလျှင် အလွန်ကြောက်ရွံ့လျက် ကိုယ်တိုင်အဝင်ခံ လာလေသည်။

အမတ်ကြီးသည် ထိုကချီလေ၍ မောက်သူဇာမြို့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ အပြန်တွင် မြို့စောင့်ထားခဲ့ပြီးနောက် အမိန့်တော်ရ သက်မင်းငဗုန်း၊ ကုလားအကြီး၊ ခေါင်းကြီးတို့ကို ခေါ်ယူခဲ့ကြလေသည်။

ဘုရင်မင်းထံဆက်သလေရာ သက်မင်းကို အသက်မသတ်၊ ခြေတော်ရင်း၌ ခစားစေလေ၏။ ကုလားမုသလမံတို့မှာ အကောက်အလိမ်များသည်ဟု ဆိုကာ အစို့တို့၌ ဖြည့်သွင်း၍ အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်စေလေသည်။

၅

တောင်စဉ်ကျေးရွာတို့ကို လာရောက်ထိပါးခဲ့ကြသော အရှေ့သက်တို့ကိုလည်း ချီတက်တိုက်စေလေသည်။ ခရီးလမ်း တစ်လျှောက် အသီးသီးချီတက်ခဲ့ကြသော တပ်တို့၌ ရုပ်ရည်အဆင်းလှပသော မိန်းမတစ်ယောက်စီ ပါရှိခဲ့ကြလေသည်။

စစ်ချီတပ်တို့ကို နီးစပ်ရာမင်းတို့က ဆီးဆို့လာခဲ့သော် စစ်ထိုးလာခြင်းမဟုတ် သမီးကညာကိုဆက်သရန် လာသည်ဟု ဆို၍ ဝတ်စားဆင်ယင်လျက် အခြွေအရံများနှင့် ပြထားကြရန် မှာကြားထားလေသည်။

တောင်ခွင် ကြိမ်သလီလမ်းက ချီသူတို့သည် ပဲခူးမင်းနှင့် နီးချေ၏။ ဒါးလက်လမ်းက ချီသူတို့ကား ပျူနိုင်ငံ ပန်းယမင်း နှင့်နီးလေသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ပရိယာယ်ဆင်ရန် မိန်းမတစ်ယောက်စီ ယူသွားခဲ့ကြရလေသည်။

အမတ်ကြီးလည်း မိန်းမတစ်ယောက်ယူလျက် တိုင်တာမြို့သို့ချီတက်လေ၏။ အသီးသီး ချီတက်ခဲ့ကြသော တပ်တို့ကို လည်း သတင်းဆက်သား မပြတ်စေရန် မှာကြားထားခဲ့လေ၏။

အမတ်ကြီးသည် တိုင်တာမြို့သို့ရောက်လေလျှင် အရေးအရာ၌ လိမ္မာသော အမတ်တစ်ဦးကို လက်ဆောင်စာ သဝဏ်နှင့် သက်မင်းထံစေလွှတ်လေသည်။ ရောက်လေလျှင် ထိုအကြောင်းအရာကို ပြောဆိုလေသဖြင့် အလွန်အားရ၍ အမတ်အား ဆုလာတ်ပေးလေသည်။

သက်မင်းထံမှလည်း အမတ်တစ်ဦး ထည့်ပေးလိုက်လေသည်။ ထိုအကြောင်းကို အမတ်ကြီးသိလေလျှင် ရဲမက်များကို ဖိုးခေါင်တောင်မှာ တင်ထား၍ လူအတော်အသင်နှင့်သာလျှင် နေလေသည်။

သက်မင်းအမတ်ရောက်လာသော် ယူခဲ့သော မိန်းမကိုပြုလျက် ကြိုဆိုစေရန် လျှောက်စာဆက်လိုက်လေ၏။ သက်မင်း အမတ်လည်း မင်းထီးနှမတော်ဖြစ်ကြောင်း အမတ်ကြီး ပြောလိုက်သည့်အတိုင်း သက်မင်းထံသွားရောက်၍ တင်လျှောက်ရ လေသည်။

သက်မင်းသည် အားရတော်မူ၍ အကြိုတပ်နှင့်ထွက်ကာ ပွဲသဘင်ခံ၍ စံနေလေသည်။ အမတ်ကြီးသည် ဒါဂါစားအ မတ်ကို တပ်တာ အခြံအရံနှင့်မိန်းမကိုဆက်ရန် ရှေ့ကသွားနှင့်စေကာ ကံသာမြို့စား အမတ်တို့လည်း သူရဲဗိုလ်ပါနှင့် တောကြောင်းချီစေလျက် ပိတ်ဆီးစေသည်။

သက်မင်းမင်းရှင်စောကား ပွဲသဘင်နှင့် ပျော်ပါးနေလေရာ ဒါဂါစားက ထိုမိန်းမကို ဆက်သလေသည်။ သက်မင်း လည်း အလွန်မြတ်နိုးလျက် ပွဲသဘင်၌ ထိုမိန်းမနှင့်အတူ ကြည့်ရှုနေလေသည်။

ညဉ့်တစ်ပိုင်းခန့်တွင် ရှေ့နောက်ပိတ်ဆီး၍ တိုက်ကြလေသော် သက်မင်းနှင့် သားနှစ်ယောက်ကို ရရှိလေသည်။ ထိုနောက် သက်မင်းနေရာ မိစ္ဆာဂီရိသရက်မြို့ကို ချီသွားကြလေသည်။ ရောက်လျှင် သားကြီးနှင့် သက်မင်းမိဖုရားသုံးပါး၊ သမီးတော်နှစ်ပါး၊ မောင်းမအကုန်တို့ကို ရပြန်လေသည်။ ထိုအခါ ဒါဂါစားကို စေလွှတ်၍ မင်းထီးဘုရင်ထံပို့ဆက်စေ၏။

သက်မင်းနေသော မြို့ကို ဓားလှံ မကျိုးရပြီးမှ ပြည်မြို့ကို ချီလေသည်။ ပြည်စားအတိုက်မခံဝံ့၍ အမတ်ကြီးတပ်စွဲ နေရာ ကာမမြို့သို့ အရောက်လက်ဆောင်များ ဆက်သခဲ့လေ၏။

သက်မင်း၊ မိဖုရား၊ သားသမီး၊ မောင်းမများနှင့် အိမ်ထောင်စုတစ်သောင်းကို သိမ်းယူခဲ့ကြလေသည်။ လောင်းကြက်မြို့ တော်သို့ ပြန်ရောက်ကြလျှင် သိမ်းယူခဲ့ကြသောသူများအား အသီးသီးသူကောင်းပြုလျက်နေရာချထားပေးခဲ့လေသည်။

သက်အိမ်ထောင်တို့ နေခဲ့ရသော အမ်းချောင်၊ ရူးချောင်းတို့၌ သက်မင်းသမီးသုံးဦးတို့သည် ကုသိုလ်တော်များကို အသီးသီးတည်ထားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏အမည်ဖြင့် မြသိန်းတန်၊ မြဇီဝါ၊ မြခွာညို စေတီဟူ၍ ထင်ရှားခေါ်တွင်လျက် ရှိနေကြပေသည်။

သက်မင်းသားသုံးပါးတို့သည် ရခိုင်အရှင်သူမြတ်ထံနေလျက် ပညာသင်ကြားခဲ့ကြလေ၏။ ဆရာတော်က သူတို့၏ အရည်အချင်းကို သိရှိလေလျှင် မိမိရပ်ထံ ပြန်ကြရန် တိုက်တွန်းလေသည်။

မောင်မင်းတို့သည် ကိုယ့်ရပ်ဌာနီသို့ရောက်၍ ကြီးပွားက ငါဆရာကိုလည်း မမေ့ကြနှင့်ဟု မှာကြားလေ၏။ ထိုကြောင့် ၎င်းတို့သည် စိုးခေါင်တောင်ကိုကျော်၍ အရှေ့ပြည်သို့ ပြေးသွားခဲ့ကြလေသည်။

အရှေ့ပြည်ရောက်လေသော် အသီးသီးမြို့စားများချည်း ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ပုဂံပြည်ပျက်ပြီးနောက် အရှေ့ပြည်တွင် လည်း အသီးသီး အလိုရှိရာ မင်းမူနေကြခိုက်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေကြသဖြင့် ဘုရင်မင်းထီး ထံသို့လည်း အလျှိုအလျှိုထွက်ပြေးလာခဲ့ကြလေသည်။

အရှေ့ပြည်မှ ထွက်ပြေးလာကြသူများကိုလည်း မြို့စား၊ ကျေးစားခန့်၍ သူကောင်းပြုထားခဲ့လေ၏။ မင်းထီးဘုရင် သည် ရိုးမတောင်အရှေ့ဖက်ရှိ ပျူဒေသကိုပါ အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့လေရာကား ပျူတစ်သိန်းမင်း ဟူသောဘွဲ့အမည်ကိုလည်း ရရှိခဲ့လေသည်။

သက်မင်းသားတို့သည် နောင်အခါ အင်းဝမြို့၌ စွာစော်ကဲမင်း ဖြစ်ကြလေသော် ဆရာတော်ကိုသတိရ၍ ပင့်ခေါ်ထား ကြလေ၏။ ဆရာတော်ကို ကန်တော်အနီး၌ ကျောင်းဆောက်၍ ကိုးကွယ်ခဲ့လေသဖြင့် ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော် ဟု ထင်ရှားခဲ့ရလေသည်။

မင်းထီးကား အလွန်ဘုန်းလက်ရုံး အင်အားကြီးမားသော မင်းဖြစ်လေသောကြောင့် အရှေ့အနောက်တလွှား နယ်ပယ် ပိုင်နက်လည်း ကျယ်ဝန်းခဲ့လေသည်။ နန်းသက်ရှည်၍ ဘုရင်အဖြစ် အနှစ်တစ်ရာခွဲခန့်တိုင်အောင် စိုးစံမင်းလုပ်ခဲ့လေ သည်။

ထိုမင်းပိုင်းစိုးခဲ့ရာ နယ်ပယ်တို့၌ဆိုလျှင် ကောင်းမှုကုသိုလ်တော်များ တည်ဆောက်ပေးခဲ့လေသည်။ ဘုရားပွင့်တော် မူရာ မဇ္ဈိမဒေသ ဗုဒ္ဓဂါယာဗောဓိစေတီကြီးကို ပြုပြင်စေခဲ့လေသည်။

ထိုစေတီအပြီးတွင် တံခွန်ကုက္ကားများကိုလည်းကောင်း၊ သင်ပုန်ထောင်၊ ဆီမီးထောင်တို့ကိုလည်းကောင်း အကြိမ်များစွာ လှူ၍ ပူဇော်ခဲ့လေသည်။ ဖန်ခွက် ပုဆိုးဆွဲသော ပဒေသာကိုလည်း ပူဇော်ခဲ့လေ၏။

သားသမီးဟု မှတ်သော သူငယ်တော်တို့ကိုလည်း လှူတော်မူလေ၏။ အခါခပ်သိမ်း သင်ပုတ်ဝတ်မပျက် တည်စိမ့် သောငှါ နွားတို့ကိုလည်း ဝယ်၍လှူခဲ့သည်။ 'နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းအထောက်အပံ့ဖြစ်ချင်သတေး၊ အရိမေတ္တယျ ဘုရားသခင် လက်ထက်တွင် ရဟန္တာဆိုလိုသတေး'ဟု ရည်ရွယ်ဆုတောင်းပြုခဲ့၏။

ထိုအလှူများကို ကျောက်စာမော်ကွန်း ကမ္ပည်းထိုး၍ ထားခဲ့၏။ ယခုတိုင်အထင်အရှားရှိပေသေးသည်။ မင်းထီးလက် ထက် မဟာဗောဓိ၌ နေခဲ့ကြသူများ နေထိုင်ခဲ့ရာကို ယခုထိ မင်းထီးရွာဟု ခေါ်တွင်ရှိနေသည်။ လောင်းကြက်မြို့ရှင် နရာမိပွတ်ဘွဲ့ခံ မင်းထီးဘုရင်သည် သက်တော် ၁၁၃ နှစ်တွင် နတ်ရွာစံလွန် သွားခဲ့လေသတည်း။

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဘုရင်မင်းအဖြစ် နန်းသက်(၁၀၆)နှစ် စိုးစံခဲ့လေ၏။

လောင်းကြက်ဘုရင် မင်းထီးသည် အသက်ရာကျော်ရှည်ခဲ့လေ၏။ ဘုရင်မင်းအဖြစ် နန်းသက်(၁၀၆)နှစ် စိုးစံခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် သားတော်တို့သည် သက်တော် ခြောက်ဆယ်ရောက်မှ ခမည်းတော်အရိုက်အရာကို ဆက်ခံစိုးအုပ်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုမင်းကြီး၏သားတော်သည် တရားရှိသော မင်းတစ်ပါးဖြစ်၍ ဝရမဗ္ဗရာဇာ အမည်တွင်၏။ ထိုမင်းနန်းတက်လေသော် ဖခမည်းတော်မင်းကဲ့သို့ တရားကို စောင့်ရှောက်လေသည်။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံတော်ကိုလည်း တရားသဖြင့် အုပ်ချုပ်လေ၏။

မှူးမတ်ပြည်သူတို့အား တရားဥပဒေအတိုင်း လိုက်နာစေရန် အမိန့်အာဏာပိုင်းခြား၍ သတ်မှတ်ထားလေသည်။ ထိုမင်း၌ ရှေးအမတ်မျိုးရိုး စစ်တကောင်းမြို့စား ဝိမလဟူသော ပညာရှိအမတ်ကြီးတစ်ဦးရှိလေသည်။

ရှေးဘေးလောင်းတော်၊ ဘိုးလောင်းတော်များ လက်ထက်ကပင် အမွေတော် ထမ်းရွက်လာခဲ့လေ၏။ အသက်အရွယ် အားဖြင့် ကြီးဘိရာကာ၊ လူအိုဖြစ်၍ ရွှေထမ်းစင်စီးကာ ဝင်ထွက်သွားလာခွင့် ရရှိလေ၏။

အမတ်ကြီးသည် ဘုရင်မင်း၏ အရေးကိစ္စကြုံတိုင်း လျှောက်ထားခဲ့ရလေသည်။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးကလည်း ရှေးသူဟောင်းတို့စကားလာသည့်အတိုင်း ဘုရင်မင်းအား လျှောက်ထားအကြံပေးလာခဲ့၏။ အရေးကြီးသော မင်းရေးကိစ္စ၊ မိဖုရားကိစ္စ၊ တိုင်းပြည်ရေးရာကိစ္စဟူသမျှကို လျှောက်ထားရလေသည်။ အတိတ်နိမိတ်ထူးများ ဖြစ်ပေါ်လာကလည်း ဥပါဒ်အန္တရာယ် ရှိ မရှိတို့ကို လျှောက်ထားရလေသည်။ အမတ်ကြီး၏ ဆုံးမခဲ့ဖူးရာ ထုံးဟောင်းတစ်ခုမှာဆိုလျှင်-

အရှင်မင်းမြတ်
ပင်လယ်မြစ်ကြောင်း၊ ဝဲခနောင်း၌ တိမ်းစောင်း မဖယ်သာ။
မာလိန်မတတ်၊ ရေကြောင်းလွှတ်တော်၊ ကူးခပ်မရောက်ရာ။
ပြည်ရှင်မင်းမြတ်၊ အကျင့်ချွတ်သော်၊ ဥပါဒ်သတ္တဝါဖြစ်၏။

အမတ်ကြီးကား ပညာရှိသည်သာမကသေး၊ တရား၌လည်း လိမ္မာပေသည်။ သူတော်ကောင်းနှင့်သာလျှင် ပေါင်းဖက် မွေ့ပျော်လေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သူတော် ဓမ္မပါလနှင့် သူတော်ချင်းချင်း ပေါင်းသင်းမှုပြုခဲ့ကြပေ၏။

တရံရောအခါ ဝရမဗ္ဗရာဇာမင်းသည် ချဉ်ခြင်းတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ရေကြက်သားကို စားလိုသောစိတ် ရှိလတ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်သည် ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်လျက် စဉ်းစားမိလေသည်။

ငါ့စိတ်ရှိသည်ကို နှုတ်မြွက်၍ ပြောက ပြီးစေသည်။ ငါလည်း အစိုးရမင်းဖြစ်ပေသည်။ မျက်နှာရအံ့ဟု မင်းအလိုလိုက် မင်းကြိုက်သောအစာကို ဆက်သကြပေရာသည်။ မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ငါ့အတွက် ရှာဖွေကြကုန်အံ့။ ဖမ်းဆီးနှိပ်စက် ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်ခြင်းများကိုလည်း ပြုကြချေအံ့။ ထိုအခါ သတ္တဝါအပေါင်းမှာ သေကြေပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြရာသည်။ ထိုသို့မတရားသဖြင့် ရရှိသော အစာကိုစားလျှင် အပြစ်သာရောက်၍ မစားသောက်က အကျိုးရှိရာသည်။

ထိုနောက် အပြစ်လည်း လွတ်ကင်း၍ စားခြင်းအဖြစ်ကို ကြံတော်မူပြန်လေ၏။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းသည် အပြစ်မဲ့ပြုတတ်၏။ သူတော်ကောင်းတို့ ရှာဖွေပေးသောအစာသည် အပြစ်မရှိလေရာ ၎င်းအစာကို စားရလျှင် ငါကား အပြစ်လွယ်အံ့၊ ထိုသို့ အကြံအစည်အရ ပညာရှိဝိမလကို ခေါ်တော်မူလေ၏။

အမတ်ကြီးရောက်လေလျှင် နှစ်ကိုယ်ကြား ရေကြက်သားကို စားလိုကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးက ဆင်ခြင်ပြန်သည်မှာ

အရှင်ကောင်းမှ ကျွန်ကောင်းမည်။

ကျွန်ကောင်းမှလည်း အရှင် အပြစ်ကင်းရာသည်။

ရှေးထုံးဟောင်းစကားတွင် မင်းနှင့်အမတ် ညီညွတ်တမှု

အကျင့်တူသော် လူလည်းကြည်ညို ဟူ၍ အဆိုအမှာ ရှိပါသည်။

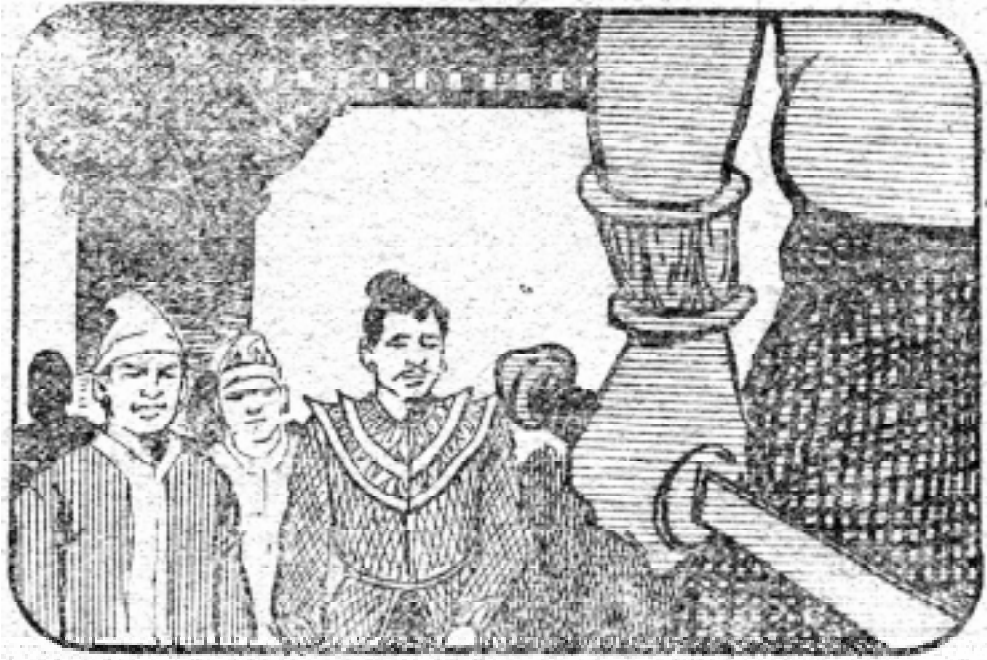
ယခု အရှင်မြတ်မူလည်း အပြစ်ကင်းသောအစာကို စားလို၍ ငါ့ကိုမေးတော်မူသည်။ သူများကို ရှာဖွေစေက မသန့်သောအစာကို ပေးလာအံ့။ မင်းအားဆက်သချေမှု ငါ့အားယုံစားမိပြီး စားခဲ့ချေပါက ထိုအစာလည်း မသန့်၊ ငါ့အားမင်း၏ ယုံကြည်မှုအကျိုးသည်လည်းမနပ် ဖြစ်ချေရာသည်ဟု စဉ်းစားတွေးထင်မိလေသည်။

ထို့ကြောင့် တရား၌ တတ်သိလိမ္မာသောသူအား ရှာစေမှသင့်မည်ဟု အကြံဖြစ်မိလေသည်။ ထိုအခါ တရားအရာ၌ တတ်သိလိမ္မာသောသူအား ကြည့်လေရာ ဓမ္မပါလသူတော်ကို ထင်မြင်အမှတ်ရလေသည်။ ထိုသူတော်ကို ပင့်ခေါ်လျက် အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ သူတော်က စဉ်းစားဆင်ခြင်တွေးတောမိသည်မှာ-

တရား သီလ မြဲသောသူသည် ကိုယ်ကို၊ နှုတ်ကို၊ စိတ်နှလုံးကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းပေသည်။ ကိုယ်ကျင့်၊ နှုတ်ကျင့်၊ စိတ်နှလုံးကျင့်သုံးဆောက်တည်လေသည်။ ထိုကံသုံးပါးသည် သူတော်ကောင်း လက်နက်မည်ပေသည်။ ထိုကံသုံးပါးလုံးမှ လည်း သူတော်ကောင်းမှန်သည်။

ယင်းသို့ဆင်ခြင်ပြီး ငါ့အားယုံ၍ သန့်သောအစာကိုလိုကြောင်းနှင့် အမတ်ကြီးက လျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပေးသူလည်း ကျင့်၊ စားသူလည်း သင့်အောင် ဖြစ်စေရာသည်ဟု စဉ်းစားမိလေ၏။

ထိုနောက်သူတော်သည် အပြစ်မဲ့သော အစာကိုရရန် တောတောင်မြစ်ဆိပ်ကမ်းအနှံ့ ရှာဖွေလေသည်။ တစ်နေရာတွင် မိမိအလိုအလျောက် သေနေသော ရေကြက်တစ်ကောင်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုရေကြက်ကို ဆောင်ယူလျက် အမတ်ကြီးအား ပေးအပ်လေသည်။ အမတ်ကြီးသည် ကိုယ်တိုင်ကောင်းမွန်စွာ ချက်ပြုတ်၍ မင်းထံဆက်သလေသည်။ ပြည့်ရှင်မင်းသည် မြိန်ရှက်စွာ စားတော်ခေါ်ရသဖြင့် တက်မက်နှစ်သက်မှု ချဉ်ခြင်းသည် ပြေငြိမ်းခဲ့ရလေသတည်း။

ee/vk/rm;

လောင်းကြက်မြို့၌ ဘုရင်မင်းထီး၏ သားတော်သုံးပါး မင်းပြုခဲ့ကြလေသည်။ ဥဇနာငယ်၊ သီဝရာဇ်သိဉ္ဇည်းဟူ၍ အမည်ရှိတော်မူလေသည်။

သိဉ္ဇည်းမင်းဖြစ်လာသောအခါ အရှေ့ပြည်ကို တိုက်ခိုက်ရန် စစ်ချီခဲ့လေသည်။ ဖိုးခေါင်တောင်သို့ ရောက်လျှင် သံတွဲစား အရောက်နောက်ကျသဖြင့် အမှတ်တော်ရှုလေ၏။ ထို့ကြောင့် သံတွဲစားကို သူသတ်တို့လက်သို့အပ်၍ သတ်စေလေသည်။ ထိုအခါ သူသတ်တို့လည်း သတ်ပစ်ရန် လှေဖြင့် တင်ဆောင်သွားကြလေသည်။

သံတွဲစား၏ ဆွေမျိုးတို့သည် အသက်ဘေးမှ လွတ်ရန် အကြံထုတ်ကြလေသည်။ သို့သော် မတတ်နိုင်လေရကား မှိုင်တွေလျက်ရှိနေကြသည်။ ထိုစဉ် မြို့လူမျိုး ငနားစွန်းဆိုသူက မြင်၍ အကြောင်းကိုမေးရာ ဖြစ်ပျက်ပုံအကြောင်းစုံကို ပြောပြလေသော် ဤကိစ္စအလွယ်သာ၊ မစိုးရိမ်ကြလင့်ကျွန်ုပ်ကြံအံ့ဟု ပြောဆိုဝန်ခံလေသည်။

ထိုနောက် မြို့ငနားစွန်းသည် သူသတ်တို့အား သတ်လေသည်။ ဘုရင်မင်းပြန်မလာနိုင်ရန် လှေတက်တို့ကိုပါ နိုင်သမျှ ယူကာ ကျန်နေသည်တို့ကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးလိုက်လေ၏။

သံတွဲစားမသေဘဲ လွတ်မြောက်လေလျှင် မြို့ငနားစွန်းက ရခိုင်ပြည်သို့ဝင်၍ မင်းပြုတော်မူပါဟု လျှောက်တင်လေသည်။ အမတ်ကြီးသည် ဝမ်းသာအားရဖြင့် လောင်းကြက်မြို့သို့ လာရောက်လေ၏။ ရောက်လျှင် သိဉ္ဇည်းမင်း၏မိဖုရား စောမယ်ဖွားကို တွေ့ဆုံကာ အရှင်မ၌ ရာဇသူ၊ သိင်္ဂီသူဟူ၍ သားတော်နှစ်ပါးရှိပါသည်။ အဘယ်သားကို နန်းတင်ပါအံ့နည်းဟု မေးလျှောက်လေ၏။

ထိုအခါ မိဖုရားကြီးက ရာဇသူလည်းသား၊ သိင်္ဂီသူလည်း သား နှစ်ယောက်အကြား မယ်ဘွားမဆိုသာဟု ပြောသဖြင့် သားကြီးရာဇသူကို နန်းတင်လေ၏။

နန်းကျလေပြီဖြစ်သော သိဉ္ဇည်းသည် ထိုသတင်းကိုကြားလေလျှင် အလျင်အမြန် ပြန်လာခဲ့လေသည်။ သိဉ္ဇည်းပြန်လာကြောင်း ကြားလေသော် ရာဇသူနှင့် သံတွဲစားတို့သည် အလွန်ကြောက်ရွံ့နေကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ငနားစွန်းအား လှေတက်တို့ကို မီးတိုက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်လှေတက်နှင့် လာရောက်ခဲ့သနည်းဟု မေးမြန်းလေသည်။

မြို့ငနားစွန်းက အရှင်သားတို့ ဤကိစ္စသည် အလွယ်လေးသာဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်ကြံပါအံ့ ပြော၍ သူ၏အကြံအစည်ကို ပြောပြသည်မှာ

ဘုရင်မင်းနှင့်တကွ ပါလာသမျှသော မင်းမျိုး များမတ် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့၏ သားမယားတို့ ရှိကြပါသည်။ ထိုသူတို့ကို မြို့ထဲသို့သွင်းပြီးလျှင် သံခြေချင်းခတ်၍ မြို့ရိုးထက်သို့ တင်၍ပြထားပါအံ့။ ထိုအခါ သူတို့အားလုံးသည် အဝင်ခံမှသင့်မည်ဟု အကြံရှိပါလတ္တံ့။

ထိုသို့ပြောလေသော် စစ်သို့ပါသူတို့၏ သားမယားများအား သူတို့မြင်သာအောင် ပြထားကြလေသည်။ စစ်ချီရာတွင်

ပါခဲ့ကြသော ရဲမက်တို့သည် သားမယားများ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေသည်ကို မြင်ကြရသည်ကို အဘယ်သို့မြင်ဝံ့အံ့နည်းဟု ပြောဆိုကာ အားလုံးအဝင်ခံကြလေသည်။ အဖော်နည်းလတ်သော် သိပ္ပည်းမင်းကိုသတ်၍ သားတော်ရာဇသူအား နန်းတင်ကြလေသည်။

ရာဇသူအား တစ်ဖန် သံတွဲစားက ပုန်ကန်ပြန်လေသည်။ နန်းကျရာဇသူနှင့် ညီတော် သိင်္ဂီသူတို့ကို သံတွဲတောင်ခွင် ကြိမ်သလိမ်သို့ပို့ထားလေ၏။ သံတွဲစားမင်းလုပ်နေသည်ကို သဘောမကျသူများက တစ်ဖန်လုပ်ကြံလျက် မြင်စည်စားအမတ်အား မင်းတင်ကြပြန်လေ၏။

မြင်စည်စားကို တစ်ဖန်လုပ်ကြံပြီး ကြိမ်သလိမ်သို့ပို့ထားသည့် ရာဇသူအား ခေါ်ဆောင်ကာ မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ကြပြန်လေ၏။ ရာဇသူလွန်လေလျှင် ညီတော်သိင်္ဂီသူသည် မင်းအဖြစ်ခံယူလေ၏။ ထိုမင်းသိင်္ဂီသူကြိမ်သလိမ်ပို့ခံနေရစဉ် ရဟန်းတော်တစ်ပါးက ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခဲ့ဖူး၏။ ထိုကျေးဇူးကိုထောက်၍ မင်းဖြစ်လာသောအခါ၌ ရဟန်းအား သံဃရာဇာအရာကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်လေသည်။

ထိုရဟန်းကား သံဃရာဇာဖြစ်လာသောအခါတွင် စိတ်ကြီးဝင်လာလေတော့သည်။ သူကောင်းပြုမခံစားရဘူးသူသည် သူကောင်းပြုခံလာရသောအခါ၌ ရူးသကဲ့သို့ဖြစ်လာကာ ရဟန်းသံဃာမထေရ်ကြီးများကို မရိုသေ မလေးစားတော့ဘဲ ပေးအပ်ချီးမြှင့်လေသည်။

ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးကြားသိလေသော် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ပင့်၍ လျှောက်ထားတားမြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုသံဃရာဇာ ရဟန်းသည် ရှေးအတူသာလျှင် ပြုကျင့်မြဲပြုကျင့်နေသဖြင့် မင်းကြီးသည် အကြံအစည်ပြုကာ မြက်ထမ်းသမားကို ကျောင်းအနီးသို့ ထမ်းပိုးဖြင့် ရွက်ဆောင်ပြလေ၏။ အကြောင်းသော်ကား ထိုရဟန်းသည် ရဟန်းမဝတ်မီက ဆင်းရဲလှစွာ မြက်ရိတ်အသက်မွေးခဲ့ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုအဖြစ်ကို သတိရစေရန် ပြလေသဖြင့် မြက်ထမ်းကိုမြင်လျှင် ငါ့အား မင်းကြီးအရှက်ခွဲဘိသည်ဟု အမျက်ကြီးစွာ ထွက်လေသည်။ တစ်နေ့သ၌ ရာဇသူ၏သားတော် မင်းစောမွန်(နရမိတ်လှ) ကိုခေါ်၍ ပြောသည်မှာ မင်းသား သင့်ဘထွေးတော်သည် ငါ့အား အရှက်ခွဲပေသည်။ မင်းသား မင်းပြုဘိလော့ဟု ဆိုလေသည်။

စောမွန်က အကျွန်ုပ်တွင် အလုံးအရင်းသော ဆင်ခြင်လက်နက်ကိရိယာမရှိပါ။ အဘယ်သို့ မင်းလုပ်နိုင်ပါမည်နည်းဟု ဆိုလေ၏။ ထိုအခါ သံဃရာဇက မကြောင့်ကြလင့် မင်းသားအိပ်၍သာနေ ငါကြံဆောင်မည်ဆိုသဖြင့် မင်းသားစောမွန်လည်း သဘောတူလက်ခံလေ၏။

သံဃရာဇာသည် ထိုနေ့မှစတင်ကာ လက်နက်ကိရိယာ စုဆောင်လေသည်။ မင်းသားစောမွန်ကိုလည်း ကျောင်းတွင် ဝှက်ထားလေ၏။ သိင်္ဂီသူကား ထိုအကြံအစည်ကို မသိလေ၍ ဝါကျွတ်သောအခါ ကန်တော့ရန်ကျောင်းသို့ လာလေ၏။ သံဃရာဇာသည် နာမကျန်းလေဟန်ဆောင်ကာ ကျောင်းထဲ၌ နေ၏။ မင်းကြီးလည်း နာမကျန်း၍သာ ထွက်တော်မမူဖြစ်ရာ သည်ဟု ထင်မှတ်လျက် အတွင်းသို့ ဝင်လေ၏။

ထိုအခါ သံဃရာဇာလုပ်ကြံသဖြင့် မင်းကြီးနတ်ရွာစံလေသည်။ ထိုမင်းလွန်သော် မင်းကြီး၏တူဖြစ်သော စောမွန် မင်းပြုလေ၏။ မင်းဖြစ်လာသောအခါ ကျေးဇူးရှင် သံဃရာဇာကိုလည်း အခြွေအရံဥစ္စာပစ္စည်းပေး၍ ထားလေသည်။

တစ်နေ့သောအခါ မင်းစောမွန်သည် အဆင်းလှသော စောပုညိုကို သဘောကျ၍ လင်ရှိလျက်ခွဲကာ မင်းမြှောင်ထားလေ၏။ မောင်တော် ဒါးလက်စား အနန္တသိန်ကြားသိလေရာ အမျက်ဒေါသ ဖြစ်ခဲ့လေ၏။ ထို့ပြင် မိဖုရားရွှေဆုံ၏ ဆွေသား ကျေးကျွန်တို့ကလည်း ဆိုးသွမ်းလာကြလေသည်။ မိဖုရားရွှေဆုံ၏ အလိုသို့လိုက်ကာ ပြုလိုရာပြုနေကြလေသည်။ အမတ်ဆိုးတို့နှင့် ပေါင်း၍လည်း ပြုလိုရာပြုနေလေတော့သည်။

ထိုသို့ဖြစ်လာသောအခါ မှူးမတ်ကြီးများက ညီတော်သံတွဲစားအား ထီးနန်းသိမ်းပိုက်ရန် လျှောက်တင်ကြသည်။ ညီတော်က လက်မခံသော်လည်း အနန္တသိန်၏စစ်ပန်ချက်အရ အင်းဝမင်းက လက်ခံလေသည်။ အင်းဝမင်းသည် သားတော်ကိုလွှတ်၍ စစ်ပြုလေရာ မခုခံနိုင်သောကြောင့် လောင်းကြက်မြို့ကို ရရှိလေသည်။

မင်းစောမွန်လည်း အနောက်သူရတန်သို့ ပြေးဝင်ခိုလှုံခဲ့ရလေသည်။ ညီတော်သံတွဲစား မင်းခရီး(နရန္တ)က တစ်ဖန် ပဲခူးမွန်မင်းထံစစ်ကူတောင်း၍ တိုက်လေ၏။ ထို့ကြောင့် လောင်းကြက်မြို့တွင် အင်းဝနှင့် မွန်တို့သည် အပြန်အလှန်တိုက်ခိုက်သဖြင့် စစ်တလင်းဖြစ်ခဲ့ရလေသတည်း။

ဝိပဿနာသမာဓိရတနာ

မင်းစောမွန်သည် လောင်းကြက်မြို့မှ ရှောင်ခွာခဲ့ရလျှင် အနောက်ဘက်လားနယ်သို့ ရှောင်သွားခဲ့လေ၏။ ထိုတွင် ဂါဝါပြည်ရှင် စူလတန်(သူရတန်)မင်းထံ ခိုလှုံနေလေ၏။ ညီတော်သံတွဲစား မင်းခရီးကား မလိုက်ပါဘဲ လောင်းကြက်မြို့ကို စောင့်ကြပ်လျက် ထိန်းသိမ်းကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

သို့သော် အင်းဝမင်းသည် စစ်ပြန်တိုက်ခိုက်လာခြင်းကြောင့် မင်းခရီးသည် အရှုံးပေးခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘပန်ဒီမြစ်ညာသို့ ရှောင်ရှား၍ သူဌေးအသေထံ ခိုကပ်ပုန်းလျှိုးနေခဲ့၏။ အကြောင်းခြင်းရာသိလေသောအခါတွင် မိမိသမီးနှင့် လက်ထပ်ပေးစား၍ ထားခဲ့လေသည်။

မင်းစောမွန်သည် စူလတန်မင်းအား စစ်ကူပေးရန် တောင်းခံလေ၏။ ငါ့တွင် စစ်မက်ရှိသေး၍ မအားလပ်ကြောင်း ပြောဆိုသဖြင့် အခွင့်အခါကို စောင့်မျှော်၍သာ နေခဲ့ရလေသည်။

တရံရောအခါ ဂါဝါပြည်ကို တိုက်ခိုက်ရန် ဒီလီစူလတန်မင်း၏ တပ်များချီတက်လာလေ၏။ များစွာသော ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား၊ ခြေသည်သူရဲတို့နှင့်တကွ နွားပမာဏရှိသော ခွေးတို့လည်း ပါရှိလေ၏။ ထိုအခါ မင်းမှစ၍ ပြည်သူပြည်သား တို့သည် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခဲ့ကြကုန်၏။

ထိုအကြောင်းကို မင်းစောမွန်တွေ့မြင်ရလျှင် သူရတန်မင်းအား အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်၏အစီအရင်ကို လိုက်နာတော် မူပါ။ ဤစစ်ကိုနိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု လျှောက်လေ၏။ သူရတန်မင်းလည်း ကောင်းသောအစီအရင်ကို တတ်နိုင်လျှင်ကား ကြံ ဆောင်ပေးလော့၊ ဤစစ်ကိုအောင်နိုင်သည်ဖြစ်က သင်မင်း၏ နိုင်ငံကိုလည်း ရအောင် ငါကူညီပေးအံ့ဟု ကတိပေးပြော လေသည်။

မင်းစောမွန်သည် သုံးခွရှိသော သံကတ္တုဆူးများကို ပြုစေ၏။ များစွာသော နွားသားတစ်၊ သားတုံးများကို စုဆောင်းစေ ၏။ စစ်လမ်းကျသင့်ရာ တစ်လျှောက် ကွင်းပြင်တို့၌ နက်သောတွင်းများကို တူးစေ၏။

ထို့နောက် သံကတ္တုဆူးများတွင် နွားသား၊ သားတစ်တုံးများကို ထည့်၍မြေပြင်အနှံ့ချထားလေ၏။ တူးထားသော တွင်းနက်တို့၌လည်း မမြင်သာအောင် အပေါ်က မြက်၊ ကောက်ရိုး၊ မြေမှုန့်စသည်တို့ကို ဖုံးလွှမ်းထား၏။

ထိုသို့ စစ်ပရိယာယ်ဖန်တီးပြီးလျှင် အသင့်စစ်ဆိုင်ခဲ့လေ၏။ ဒီလီမင်းသည် ခွေးတို့ကို ရှေ့တပ်ပြုလျက် နောက်မှ ဆင်လုံးမြင်းရံနှင့် တိုက်လေသည်။

စစ်ခွေးများသည် သားတစ်ကို မြင်ကြလေလျှင် အစာ၌ တက်မက်မှုဖြစ်လာခဲ့ကြပြီး ကောက်မျိုးစားသောက်ကြလေ ရာ လျှာနှင့် အာတို့ထိ၍ သံဆူးသည် ငြိစူးခဲ့ကြလေ၏။ ထိုအခါ မတိုက်မဝါးနိုင်ဘဲ ဖြစ်လာသဖြင့် ပြန်၍ နောက်ဆုတ်ပြေး ကြလေ၏။

နောက်မှလိုက်ပါလာသော ဆင်၊ မြင်းတို့လည်း တူးထားသော တွင်းထဲသို့ ကျကုန်လေ၏။ ကျံကျနစ်မြုပ်လေရာကား

ပြန်မတက်နိုင်ဘဲ ရှိခဲ့ကြလေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်နေစဉ် ဒီလီ သူရတန်မင်း၏စစ်သည်တို့သည် ရှေ့မတိုးနိုင်ကြဘဲ များစွာသတ်ဖြတ် ခံခဲ့ရလေ၏။ ဂါဝါသူရတန်မင်း၏ စစ်သည်တို့သည် ဒီလီမြို့တိုင်အောင် လိုက်လံထိုးစစ်ဆင်ခွဲခဲ့ကြလေ၏။

သို့သော် ဒီလီမြို့ကိုကား ဝါးရုံပင်များဖြင့် ခြံရံလျက် ကာဆီးနေ၏။ မဝင်သာ မဆုတ်သာ၍ မင်းစောမွန်ကို အကြံ တောင်းခံခဲ့ကြလေ၏။

တစ်သောင်း နှစ်သောင်းသော ဒင်္ဂါးများကိုသာ ပေးပါ။ ဤဝါးရုံတောင်ကို ဝင်နိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ပြောဆိုလေ၏။

အလိုရှိတိုင်း ယူခွင့်ရလေလျှင် ဝါးရုံချုံတောတွင်းသို့ ဒင်္ဂါးများကို ကြဲချစေလေ၏။ ထိုနောက် ပရိယာယ်ဖြင့် ဂါဝါသူရ ပြည်သို့ ပြန်လှည့်၍ လာခဲ့ကြလေ၏။

မင်းစောမွန်တို့ ပြန်လတ်ခဲ့လျှင် လူများသည် ချုံတို့ကို ခုတ်ထွင်တူးဖွဲ့၍ ဒင်္ဂါးများကို ရှာဖွေယူကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဝါးရုံတောသည် မကြာခင်ပြောင်သလင်း ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ ထိုသို့ရှင်းလင်းသောအခါမှ ဂါဝါမင်းသည် ဒီလီမြို့ကိုချီတက်လျက် အလွယ်တကူ သိမ်းယူခဲ့လေတော့၏။

ထိုအခါမှစ၍ မင်းသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ကာ မင်းစောမွန်ကိုလည်း ဆုလာဘ်များစွာပေးလျက် သားရင်းပမာ မြှောက်စားခဲ့လေသည်။ သူရတန်မင်းသည် မင်းစောမွန်ထံမှ စစ်ရေးစစ်ရာ အတတ်ပညာတို့ကိုလည်း မေးမြန်းသင်ယူလေ၏။

ရေကိုခပ်၍ ဆင်ကိုသွန်းလောင်းနေသည်ကို ရေသို့ချ၍ ကစားစေ၏။ ထိုအခါ ဆင်တို့သည် ရေကူးတတ်သည်ကို သိရှိခဲ့ကြလေ၏။

ထိုနောက် ဆင်ဝင်းကာရံပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်ကျုံးသွင်းပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်ဖမ်းပုံကိုလည်းကောင်း တစ်စ တစ်စသင်ကြားပြသပေးလေသည်။

ဤသို့သင်ပြသဖြင့် မင်းနှင့်တကွ ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းတို့သည် ချီးမွမ်းအံ့ဩကြလေသည်။

ဘုရင်မင်းသည် စစ်ရေး ငြိမ်းချမ်းလေလျှင် ကတိအတိုင်း မင်းစောမွန်အားလည်း ကျေးဇူးဆပ်ရန် အစီအမံပြုလျက် ဥလုံခင်အမတ်ကို အကြီးအမှူးခန့်၍ မင်းစောမွန်ကို နန်းတင်ရန် ဗိုလ်ပါရဲမက်တို့နှင့် စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ လောင်းကြက် သို့ရောက်လေသော် ဥလုံခင်သည် မင်းစောမွန်အား နန်းမတင်ဘဲ မိမိသာမင်းပြုလေ၏။ မင်းစောမွန်ကိုမူ ဗားဘူတောင် တွင် ခြေချင်းသံကွင်းခတ်၍ ချုပ်နှောင်ထားလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ညီတော်မင်းခရီးကြားသိလေရာ တိတ်တဆိတ်လာ ရောက်တွေ့လေ၏။

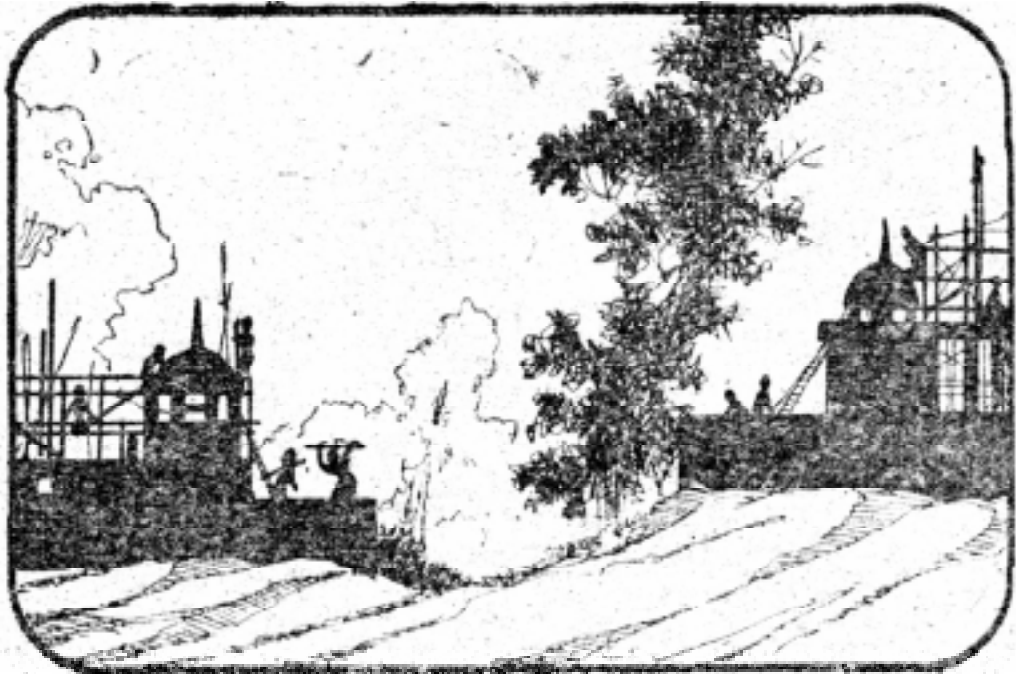
မင်းနှစ်ဖော်တို့ စကားစမြည်ပြောကြားပြီးလျှင် အကြံပြုတိုင်ပင်ခဲ့ကြလေ၏။ မင်းခရီးသည် အိမ်သို့ရောက်လျှင် မယားအား ပြောပြလေ၏။ မယားကတစ်ဖန် ဖခင်သူဌေးအား ပြောလေရာ သူဌေးလည်း စွမ်းရည်သတ္တိရှိသောသူတို့ကို ခေါ်၍ ဥစ္စာပစ္စည်းပေးကာ ထိုသူတို့သည် မင်းစောမွန်ကို အရကြံဆောင်ခိုးယူ၍ ဂါဝါပြည်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ကြ လေ၏။

မင်းစောမွန် ဂါဝါပြည်ရောက်လေသော် သူရတန်မင်းအား လျှောက်တင်လေ၏။ မင်းလည်း ဥလုံခင်ကို အမျက်ကြီး စွာထွက်လျက် နောက်ထပ်တိုးချဲ့၍ စေလွှတ်လေ၏။ မင်းစောမွန်ကို နန်းတင်ရန်နှင့် ဥလုံခင်ကို ဦးခေါင်းဖြတ်၍ အရေကို ဆုတ်လျက် စည်ကြက်ယူခဲ့ရန် အမိန့်ပေးလိုက်လေသည်။

ချီတက်သွားခဲ့ကြသူတို့သည် မင်း၏အမိန့်အတိုင်း နန်းတင်ကြလေ၏။ ဥလုံခင်ကိုလည်း အမိန့်အတိုင်း စီရင်ခဲ့ကြ လေ၏။ မင်းစောမွန်သည် လောင်းကြက်မြို့ကို ပြန်လည်၍ မင်းပြုခဲ့ရလေသည်။

နန်းတင်လာကြသော ရဲမက်တို့ကိုလည်း ဆုလာဘ်များပေး၍ ပြန်လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ မင်းစောမွန်သည် လောင်းကြက်မြို့၌ ဆက်လက်စိုးစံခဲ့ရလေသတည်း။

အိမ်ပြင်

မင်းစောမွန်သည် သူရတန်ပြည်မှ စစ်ကူဖြင့် ပြန်ရောက်လာပြီးသော် လောင်းကြက်မြို့၌ မင်းပြုလေ၏။ ထိုမြို့တွင် စိုးစံနေစဉ် ဟူးရားတတ်ပညာရှိတို့က ဤသို့လျှောက်တင်ကြလေ၏။

ဤလောင်းကြက်မြို့သည် ရန်သူနှိပ်စက် ခံရဖူးပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ပျက်စီးသောမြို့ဖြစ်ရာကား မြို့သစ်ပြောင်း၍ စံသင့်ပါသည်။ အချို့ကလည်း မြို့သစ်ပြောင်းတော်မူလိုလျှင် ပြောင်းတော်မူပါ။ ရှေးဦးစွာ ဘိသိက်ရေသွန်းခံတော်မူပါဟု လျှောက်ကြလေ၏။ ဘုရင်သည်ကား မြို့သစ်ပြောင်းရန်ကိုသာ လိုလားတော်မူခဲ့လေသည်။

နေ့ရက်ကောင်းသောအခါတွင် မြို့သစ်ရာ ရှာဖွေအံ့ဟု ရွှေနန်းတော်မှ ထွက်တော်မူ၏။ မြစ်ဆိပ်သို့ရောက်လျှင် ရွှေဖောင်ထက်သို့တက်လျက် ရွှေလှေ၊ ရွှေလောင်းခြံရံကာ အဉ္စနနဒီလေးမြို့မြစ်ကို ဆန်တက်ကြလေ၏။

အနောက်ဖက်ချောင်းတစ်ခုသို့ ရောက်ကြလေသော် တောင်တစ်ခုကို တွေ့မြင်ကြလေ၏။

ထိုတောင်ထက်တွင် ဦးပေါင်းအကျီ အဆင်အယင်နှင့် အလွန်လှပသော လူတစ်ယောက်ရှိ၏။ ၎င်းသည် ရပ်လျက် တံပိုးမှုတ်ကာ ဤသည်မှာ ဤသည်မှာဟု ခေါ်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုလူခေါ်သောနေရာ တောင်သို့ချဉ်းကပ်သွားရောက်ကြလေ၏။ ဘုရင့်လှေဖောင်တော် ဆိုက်ရောက်သွားလေသော် ထိုလူသည် နောက်တောင်ထက်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိသွားလေ၏။

ထိုတောင်ထက်ကနေလျက် ယခင်အတိုင်း ခေါ်လင့်ပြန်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတောင်၏ အရှေ့ပါး၌ရှိသော ချောင်းဖျားငယ်အဝတ်တစ်ခုသို့ရောက်ကြလေရာ ကြည့်လေသော် ချောင်း၏လက်ဝဲ၊ လက်ယာဖက်တို့၌ မိန်းမများကို တွေ့မြင်ကြလေသည်။

ထိုမိန်းမတို့သည် ယက်သဲ့ ပလင်းကိုယ်စီ ပွေချီလျက် ရှိနေကြ၏။ ထိုအခါ ဤချောင်းသည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်းဟု ထိုမိန်းမတို့ကို မေးမြန်းကြလေသည်။

မိန်းမများသည် စကားမပြောကြဘဲ မိမိတို့အချင်းချင်းသာ မေးမြန်းပြောဆိုနေကြလေ၏။

တောင်ဘက်ကမိန်းမသည် မြောက်ဘက်က မိန်းမကို ဟယ် ယောက်မမြောက်ဥဟု လှမ်း၍ခေါ်၏။ ထိုနောက် ငါးရ၏လောဟု မေးလေ၏။ မြောက်ဖက်က အခေါ်ခံရသော မိန်းမကလည်း ရ၏ဟု ပြန်ဖြေလေ၏။

တစ်ဖန်မြောက်ဖက်မှ မိန်းမကလည်း တောင်ဘက်က မိန်းမကို ဟယ်ယောက်မ ဝသဲ၊ ငါးရ၏လောဟု ပြန်မေးလေ၏။ ထိုအခါ တောင်ဘက်က မိန်းမလည်း ရ၏ဟု ပြန်ပြောလေ၏။ ဤသို့အချင်းချင်းခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုသောစကားကို မင်းနှင့် တကွ မျူးမတ်ပညာရှိတို့ပါ ကြားကြလေသည်။

စဉ်းစားကြသော် ဤမိန်းမတို့ကား ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သာ ဖြစ်ချေမည်။ ငါတို့မေးသည်ကို မပြောဘဲ သူတို့အချင်းချင်းသာ ပြောနေကြသည်က ထူးဆန်း၏။ နတ်တို့က ညွှန်ပြနေခြင်းသဘော ထင်မှတ်ရသည်ဟု အကြံဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုနတ်တို့

ညွှန်ပြသော စကားနိမိတ်ကို ထောက်သော် မြောက်ဖက်သည် မြောက်ဥပြစ်ရာသည်။ တောင်ဘက်သည် ဝသဲဖြစ်ရာ သည်ဟု မှတ်ယူခဲ့ကြလေသည်။

ထိုနောက်မြောက်ဥဟု မှတ်ယူခဲ့ကြသောဘက်မှ ချောင်းဖျားကို လျှောက်၍ ကြည့်ရှုရာဖွေခဲ့ကြလေ၏။ ထိုအခါ ကြောင် တစ်ကောင်သည် ကြွက်ကို လိုက်လေသည်။

ထိုကြွက်သည် မြောက်ဥချောင်းဖျား၌ လက်ယာရစ် ပေါက်ရောက်သော သင်နွယ်တောသို့ ရောက်သွားလေ၏။ ထိုတောသို့ရောက်သောအခါ ကြွက်သည် ကြောင်ကို ပြန်၍လိုက်လေ၏။

ဤသို့တွေ့မြင်နေရစဉ် ဖားတစ်ကောင်ကို မြွေကလိုက်လေသည်။ ထိုဖားသည် ကြွက်ရောက်သွားသော သင်နွယ်တော သို့ရောက်လေ၍ မြွေကိုတစ်ဖန် ပြန်လိုက်လေ၏။

တစ်ခါချေတစ်ကောင်ကို ကျားကလိုက်လေ၏။ ထိုချေသည် ယခင်တောသို့ရောက်လေလျှင် ချေကပြန်၍ လိုက်လေ သည်။

ထိုသို့လိုက်ကြ ပြေးကြသော အတိတ်နိမိတ်ထူးများကို မြင်ကြလေသော် ထိုအရပ်ကို ကြည့်ရှုကြလေ၏။ ထိုအခါ ခမောင်းပင်ကြီးအခေါင်းတွင် တောက်တဲ့ဖြူ ငါးကောင်ကို တွေ့ကြရလေ၏။

ဘုရင်က မေးမြန်းလေရာ ဟူးရားတတ်တို့က ဤမြို့၌ စိုးစံလတ္တံ့သော မင်းများသည် ထီးဖြူဆောင်းသော မင်းတို့ ချည်းဖြစ်လတ္တံ့ဟု ကြွင်းဖတ်ကြလေ၏။ ထိုကြောင့် ဤနေရာ၌ နန်းတော်ကို တည်ဆောက်အံ့ဟု ရှင်းလင်းခုတ်ထွင်ကြလေ၏။

ထိုစဉ် သက်ကြီးသူအိုတစ်ယောက်ရောက်လာ၍ ဤနေရာတွင် ကောင်းသည်ဟု ပြ၏။ ၎င်းပြသောနေရာ၌ ရှင်းလင်း သုတ်သင်ကြရာ တောဘက်နားက မြေဖြူတစ်စဉ်အိုး ရပြန်လေ၏။ ထိုကိုသိလို၍ မေးမြန်းလေသော် ဤမြို့ကို အရှေ့အ နောက်ကမင်းများ ရန်ပြုနိုင်ရာသည်ဟု ကြွင်းဖတ်ကြလေ၏။

ထိုနိမိတ်ကြွင်းကို မသိမမြင်ရသောအခါ မင်းနှင့်တကွ များမတ်ပညာရှိတို့သည် ဤအရပ်က ဘူမိနက်သန် အောင်မြေ မှန်ချေသည်ဟု ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုနေရာတွင်ပင် မြို့တော်ကို တည်အံ့ဟုအခါကို ကြည့်ရှုကြလေ၏။

ဟူးရားတတ်တို့က မြို့တည်အံ့သော ဘုရင်မင်းသည် ကြာသပတေးနေ့သားဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိန့်၊ လင်၊ ကန်၊ စန်းနှင့် မြို့တည်က မင်းအသက်ရှည်ပါအံ့။ မြို့သက်ကား တိုပါမည်။ ကန် လင်၊ ကန်စန်းနှင့်မြို့တည်သော် မင်းသက် တိုပါမည်။ မြို့သက်မူ တစ်ရာကျိန်းရပါအံ့။ ရှည်မည်ဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်ကြလေ၏။

ထိုအခါ ဘုရင်မင်းက ငါ့အသက်သော်ကား တိုပါစေ၊ မြို့အသက်ရှည်လျှင် ကောင်းလှပြီ။ နောင်သားနောင်လာ ငါ၏သားမြေးအစဉ်အဆက် တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ကြီးပွားထွန်းလင်း ရှည်လျားပါစေဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။

ထိုကြောင့် မင်း၏အမိန့်အရ ဆန္ဒနှင့်ညီစွာ မြို့တည်ရန်၊ တောင်ညို၊ ကုက္ကား၊ ပုလေးတောင် တောင်သုံးလုံးကိုညှိဖို့ ကြလေသည်။ ထိုနောက် မြို့သက်ရှည်အံ့သော တော်သလင်းလဆန်းတစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့၊ ကန်လင်၊ ကန်စန်းဝယ် မြို့ နှင့်နန်းကို တစ်ပြိုင်တည်း တည်ချကြသည်။

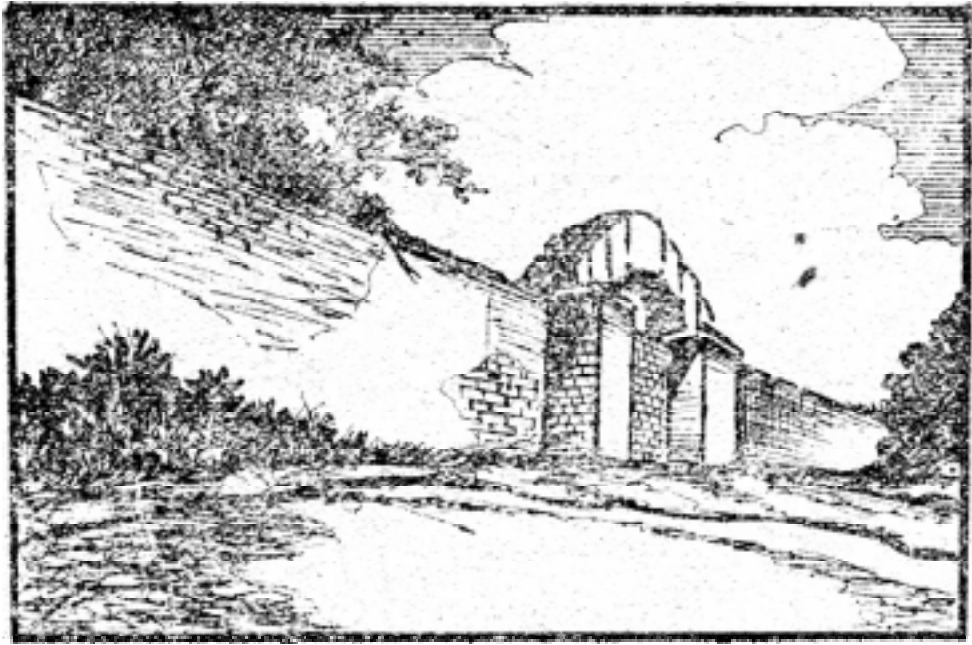
ရန်သူကို မနှိမ်နင်းစေရန် နတ်ကြီး ရှစ်ရပ်၊ မျက်မှောက်တော် လေးမျက်နှာ၊ မြို့ဥက္ကောင်၊ မုတ်ဆိတ်တော်၊ ဝိဇယရံသီ စေတီဟူသော ဘုရား ငါးရပ်၊ အကာကြီး အကာငယ် တစ်ထောင်တို့ကိုပါ စီရင်လေသည်။ မြို့တော်ကိုလည်း နိမိတ်အရ မြောက်ဥဘက်မှ တည်ချခဲ့သောကြောင့် မြောက်ဥမြို့ဟု သမုတ်မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

မြောက်ဥမြို့ကို အစတည်ထောင်သော မင်းစောမွန်သည် တိုင်းပြည်နှင့်အမျိုးကို နှစ်သက်ချစ်ခင်လေသည်။ မိမိအ သက်ကိုကား အလေးမထား၊ ခန္ဓာတော်အသက် ရှည်အံ့လျက်လည်း အဆုံးခံပေအံ့။ ငါသာသေပါစေ၊ မျိုးလေးပါးတို့ နောင်လာရှည်လျားစေဟု မေတ္တာထားခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် မြို့တည်ပြီးမြောက်လေလျှင် မဟာမုနိဘုရားအား ဖူးမြော်ရန် ကြွချီတော်မူလေသည်။ ထိုတွင် ပွဲကြီးသဘင် ခံလျက် အလှူကြီးကိုပါ ပေးတော်မူလေ၏။ တိုင်းသူပြည်သားတို့အား မစချီးမြှောက်၍ အုပ်ချုပ်မှုပြုခဲ့လေ၏။ နတ်ရွာစံခါ နီးတွင် သားရင်းနှစ်ပါးကို ညီတော်မင်းခရိယံသို့ အပ်လေ၏။ 'သားတော်နှစ်ပါးတို့ကား ငယ်ရွယ်ကြသေးသည်။ ပြည်၏အစီး အပွားကို ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းအံ့မထင်၊ ငါ့ညီတော်သာ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ရစ်လေလော့၊ ငါ့သားတော် တို့သည် မိုက်မှားသည်ရှိက အဝတ်ဖြူနွမ်းနှင့် ဝမ်းဝရံရှိပါစေ၊ အသက်ဆုံးရှုံးအောင် မစီရင်ပါလင့်' ဟု မှာကြားတော်မူ လေသည်။

ထိုနောက် သားတော်တို့အား လက်ဖြင့်ကိုင်၍ အပ်နှင်းခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့မှာကြားအပ်နှင်းပြီးနောက် နတ်ရွာစံ လွန်လေ၏။ မင်းခရိယံကံသောအခါ မြောက်ဦးမြို့ကို ထောင်ကျိန်းပြည့်စေ၏။ ဝသဲနှင့် မြို့သစ်ကိုတွဲလျက် ဓာတ်နမန္တာနှင့် ညီအောင် မြို့သက်ဆက်၍ တိုးချဲ့တော်မူလေ၏။ ထိုကြောင့် 'မြောက်ဥ ဝသဲ တပေါင်းတည်း'ဟူ၍ လူအများနှုတ်ဖျား၌ ပြောဆိုခဲ့ကြလေသည်။

မြောက်ဥမြို့တွင် မင်းပေါင်း ငါးဆယ်နီးပါး ထီးနန်းစိုးစံခဲ့ကြပြီး မြို့သက်ကား အနှစ်သုံးရာငါးဆယ်ကျော် ရှည်ကြာ ခဲ့ပေသတည်း။

အစောပုဂံ

မင်းစောမွန်သည် လောင်းကြက်မြို့ကို ဆက်ခံလာသော မင်းတစ်ပါးဖြစ်လေသည်။ ထိုမင်း၌ မျောက်သားတော်မိဖုရား နှစ်ပါးရှိလေသည်။ ခိုလှုံလာသော အရှေ့ပြည် ပြုမလွန်စား ရာဇသူ၏သမီးတော်ဖြစ်သော ရွှေဆုံလည်း မိဖုရားဖြစ်ခဲ့ရလေ ၏။ မျောက်သားတော်မိဖုရားနှစ်ပါးမှာ စေပြောက်နှင့် စောစစ်ဟူ၍ အမည်ရှိပေ၏။

စောပြောက်တွင် မင်းကျော်နှင့် မင်းမန္တာတ်ဟူသော သားတော်နှစ်ပါးဖွားမြင်ပြီး စောစစ်တွင် မင်းမွန်သင်နှင့် စောပုရွှေဟူသော သမီးတော်နှစ်ပါးကို ဖွားမြင်လေသည်။

ထိုမင်းစောမွန် အနောက်သူရတန်ပြည်သို့ ပြေးလေသောအခါ အမျိုးအမတ်အတော်အတန်သာ ပါရှိလေ၏။ မိန်းမများ တွင် စောစစ်နှင့် ပန်းယစောဦး၊ ၎င်းသမီး စောမွန်တို့လည်း လိုက်ပါခဲ့ကြလေ၏။

မျောက်သားတော် စောစစ်ကို လမ်းခရီးတွင် ကုလားတို့လုယူသွားခဲ့ကြလေ၏။ အလုပ်အကျွေး ကျဉ်းမြောင်းသော ကြောင့် စောဦးသမီးစောရှင်မွန်ကို ခိုင်းစေခဲ့ရလေ၏။ စောရှင်မွန်သည် ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ လှပသဖြင့် သက်မင်းဇန့်တ်သည် လုယူရန်ကြံလေ၏။

ထို့ကြောင့် စစ်တကောင်းသို့ ရှောင်ရှားခဲ့ကြလေသည်။ ထိုတွင် စစ်တကောင်း ဦးစီးက ကြားလေ၍ ကိုယ်တိုင်စော ရှင်မွန်အား အတင်းအဓမ္မဆောင်ယူသွားခဲ့၏။ မင်းစောမွန်ကား စစ်တကောင်းဦးစီး မသိစေရန် ဂါဝါ သူရတန်မင်းထံ သွားရောက်ခိုလှုံနေခဲ့လေ၏။

မင်းစောမွန် နန်းကျအဖြစ်ဖြင့် ပြေးလွှားရှောင်တိမ်းနေရစဉ် စောစစ်သည် ကုလားတို့ထံ၌ အစေအပါးလုပ်လျက် နေခဲ့ရ၏။ ထိုသတင်းအား မောင်တော် ကက္ကသူနှင့် သီဟသူတို့ ကြားသိကြလေလျှင် ညှင်းမှုတ်ကာ တောင်းစာဟန်ပြုလျက် ရှာဖွေခဲ့ကြလေ၏။

တွေ့ကြလေသော် နှမဖြစ်သူ စောစစ်အား အချိန်းအချက်ထားခဲ့ကြပြီး အစီအစဉ်အတိုင်း စောစစ်သည် ရေခပ်ဟန် ပြုလျက် ရေအိုးကိုကိုင်၍ ညနေဆည်းဆာအချိန်တွင် ထွက်လာခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ မောင်တော်တို့သည် ပုဆိုးထုပ်ဟန်ဖြင့် သပေါ့သင်ဖြူးလိပ်တွင် ဝှက်၍ ထည့်ကြလေ၏။ ထိုနောက်ထမ်းပိုးနှင့်ထမ်းပြီး လှေသို့ချကာ လှော်ခတ်ဆောင်ယူခဲ့ကြလေ သည်။

ရခိုင်ပြည်သို့ရောက်သောအခါ မင်းစောမွန် မရောက်ပြီထင်၍ လင်ပေးစားထားကြလေသည်။ မင်းစောမွန်ရောက်ရှိ ပြီး မြောက်ဥမြို့သစ်ကို တည်ထောင်စိုးစံသောအခါ မယားစောစစ်အား ရှာဖွေလေတော့သည်။ တွေ့လေလျှင် လင်ကိုကွာ ပစ်စေ၍ မိဖုရားမြှောက်မည်ဟု ပြောဆိုလေ၏။ စောစစ်သည် မိဖုရားမပြုလိုပါ။ ဆင်းရဲသားလင်နှင့်သာ နေလိုပါသည်ဟု ငြင်းဆန်လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုသို့ငြင်းဆန်သော်လည်း မရရှိဘဲ မြောက်ဥနန်းတော်သို့ အရသိမ်းယူလေသည်။ လင်ကိုကား မီးချောင်းဖျားသို့ ပို့ထားစေခဲ့လေသည်။ စောစစ်သည် နန်းတော်သို့ရောက်လျှင် စောပျိုဟူသောသမီးတစ်ယောက်ဖွားမြင်

လေသည်။ ထိုအခါ ဝင်း၏ပြင်ပ အနောက်တံခါးဝအနီးတွင် အိမ်ကြီးဆောက်လုပ်ထားရှိလေ၏။ ပြင်မင်း ခင်မဟူ၍လည်း ကောင်း၊ မှောက်တော်မင်းမွန် မိဖုရားဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်တွင်ခဲ့ကြလေသည်။

မှောက်တော်မိဖုရားနေခဲ့သော အိမ်တော်မှာ ယခုရွှေကြာသိမ်ဘုရား တည်ရှိရာနေရာဖြစ်၏။ ထိုအိမ်ရာ၌ နောင်အခါ ဘစောဖြူမင်း၏သမီးတော် ရွှေကြာက ရွှေကြာသိမ်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေ၏။

ယခုတိုင် ထိုနေရာရှိ ဘုရားသိမ်ကို ရွှေကြာသိမ်ဟု ခေါ်ဆိုနေကြ၏။ ထိုမှောက်တော်မင်းမွန်အနီးရှိ အနောက်တံခါး ကိုလည်း ထိုအခါကပင်စ၍ မှောက်တော်တံခါးဟူ၍ ခေါ်ဆိုလာကြပေသည်။

မြောက်ဦးမြို့၌ တံခါးများအနက် မှောက်တော်တံခါးသည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ ယခုထိတိုင် အထင်အရှား မြင်တွေ့နေရပါသေးသည်။ ထိုအနောက်တံခါးခေါ် မှောက်တော်တံခါးမှာ လက်ကွယ်တောင်နှင့် ရသေ့တောင်ကို ဖောက် ထွက် ဝင်ရာအဖြစ် ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုမှောက်တော်တံခါးဝင်းဝ ဝင်းတံတိုင်းတော်အပြင်ကို ပြင်ဈေးဟု ယခုထိတိုင် ခေါ်ဆိုလျက်ရှိနေကြသည်။

မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်၌ မြို့တော်အင်္ဂါရပ်အဖြစ် ဘုံအဆောင်ဆောင်သော ရွှေနန်းပြဿဒါ၊ ဝင်းတံတိုင်း၊ မြို့ရိုးတံတိုင်း၊ တံခါး (၃၂)ပေါက် တန်ဆောင်း၊ ပြအိုး၊ ပစ္စင်၊ ရင်တား၊ ရင်လျှောက်၊ တုရိုဏ်တိုင်၊ မလွယ်ပေါက်၊ ကျုံး၊ သူရဲပြေး၊ သူရဲခို၊ သူရဲကာ၊ ပြောင်းပေါက်၊ ကာဆွဲပေါက်၊ ရေပေါက်၊ ရေလွတ်တံခါး၊ မြောင်း၊ တပ်တာတို့ကို ပြုလုပ်ထားရှိလေသည်။

ရန်သူမပြု၊ ရန်မမူနိုင်စေရန် စစ်အင်္ဂါလေးပါး ချနင်းစောင့်ကြပ်ထားရှိလေသည်။ အကာအကွယ်အဖြစ် စေတီ၊ ဘုရား၊ နတ်၊ အင်းအိုင် ယတြာများကိုလည်း စီမံထားရှိလေသည်။

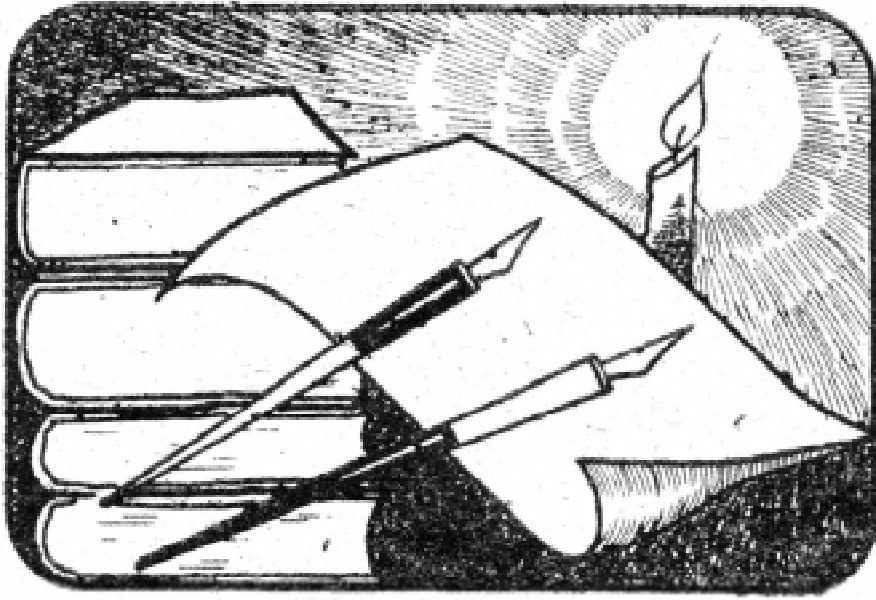
ဘုရင်မင်း၊ အိမ်ရှေ့မင်း၊ မိဖုရား၊ မင်းညီမင်းသား၊ မင်းသမီး၊ မှူးကြီးမတ်ရာ၊ သေနာပတိ၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ၊ စားကျေးခံ၊ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများဖြင့် စည်ကားစွာ ရှိနေကြလေသည်။

တလူလူကွန်မြူးနေသော အလံတော်မှာဆိုလျှင် နန်းတော်ဦးတွင် လွှင့်ထူထားရှိနေသည်။ တပြုန်းပြုန်းမြည်ဟီးသော ရွှမ်းစည် မြောက်စည်၊ ဒုပ္ပါ၊ ပတ်သာ၊ ခရာ၊ ဗုံ၊ မောင်း၊ စောင်းညှင်း၊ နှံ၊ ပလွေ၊ သင်း၊ ခွက်ခွင်း၊ တံပိုးရောရိုး သံပြိုင်နိုး လျက် တီးမှုတ်သံ ညံ့မစဲငြောင်းသာယာ နာပျော်ဖွယ်ရာ ရှိလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်အား အာကာသတွင် သော်တာကွန်မြူးသကဲ့သို့ အဝေကပင် ပြိုင်းရရိုင်းဆိုင်းလျက် မဏ္ဍိုင်ပမာ ကြည်နူးစရာသာ မြင်ကြရပေသတည်း။

ရခိုင်ပုံသေဝတ္ထုများ
အမှတ်(J)

Episode II

အဘိဓာန်

ရခိုင်သမိုင်းတစ်လျှောက် မြို့ပြထီးနန်းတို့ အများအပြား တည်ချခဲ့ကြရာ ဧည့်ဝတီ၊ ဝေသာလီကစ၍ မြောက်ဦးမြို့ တွင် အဆုံးတိုင်သည်။

မြို့ပြထီးနန်း တည်ချစိုးစံခဲ့ကြသော မင်းများနှင့် မြို့သက်များကို ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုများ အမှတ်(၃)တွင် ဖော်ပြထားရှိ ပြီးဖြစ်သည်။ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုအမှတ်(၁)၌လည်း ‘ရခိုင်ညွန့်ဖူး မြို့မြောက်ဦး’ အခန်းဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ဖူးလေပြီ။

နောက်ဆုံးမြောက်ဦးမြို့သည် ကောဇာ ၇၉၂(အေဒီ ၁၄၃၀)ခုနှစ်တွင် မင်းစောမွန် တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကောဇာ ၁၁၄၆ ခုနှစ်ထိ မြို့သက်ရှည်ခဲ့သည်။

နှစ်ပေါင်း (၃၅၄)နှစ်၊ မင်းဆက်ပေါင်း (၄၈)ဆက်၊ ရှည်ကြာခဲ့သည်။ မြို့တော်အကျယ်အဝန်းမှာဆိုလျှင် စတုရန် ဧရိယာ (၁၅)မိုင်ခန့်ရှိလေသည်။ မြန်မာ့ရှေးဟောင်းမြို့တော်များတွင် အကြီးမားဆုံး မြို့တော်အဖြစ် သိမှတ်ရသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်သည် လေးမြို့ခေတ် မြို့ပြဒေသဌာနကို ဆက်ခံလာခြင်းဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုခေတ်အဆက်ဆက် က သမိုင်းလက်ရာများကို ပြုပြင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရ၏။

မီးသုံးပါးတို့တွင် ထက်စားပီးသော မီးသေကား ပြီး၏ဟူ၍ အဓိပတိထီးသုံးပါးကို မတိမ်ကောစေရန် အစားထိုးခဲ့ ခြင်းကို ထိုစေတီမုခ်ဝင်ဝ၌ ကမ္မည်းရေးထိုးခဲ့လေသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်၏ ဆင်ခြေဖုံးမှာဆိုလျှင် မယူမြစ်ထိ ကျယ်ဝန်း၏။ (ကုတိုး)တံတားကိုးတန်း၊ ပြင်ကိုးပြင်၊ ရွန်ကိုးရွန် ဆက်၍ချဲ့ထွင်ခဲ့၏။

မြောက်ဦးမှတောင်ဘက်ကို ပါးတော်၊ ငခူတောင် ကုတိုး၊ မင်းပြားမှပေါက်တောကို ချောင်းနွယ်ကုတိုး၊ ပေါက်တော မှ ဦးရာဇ်တောင် ကျောက်ဆစ်ကုတိုး၊ စစ်တွေကို မင်းကန်ကုတိုး၊ မုံစဲကို ရမ်ဒါးကုတိုး၊ မယူမြစ်ကုတိုးတို့ဖြင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ ၏။ ထိုက နတ်မြစ်ကုတိုး၊ ရှင်ငယ်ကုတိုးကူး၍ အနောက်ပြည် ဘင်္ဂါဒေသသို့ ခရီးဆန်သွားခဲ့လေ၏။

အစတွင် မြောက်ဦးသိင်္ဂီနဒီချောင်းကိုဆက်၍ ဝသဲဖက်ကမ်းသို့ မြို့ကို ချဲ့ခဲ့၏။ ထိုနောက် မြို့ရံများကို မင်းပင်ကြီး လက်ထက် တိုး၍ချပေးခဲ့၏။ တရားစီရင်ရာဌာန(လွတ်တော်) ကို မြို့ပြင်သို့ထုတ်ခဲ့လေ၏။

ညီလာခံခြင်း တိုင်းပြည်အရေးဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုခဲ့ကြ၏။ တောင်မြင့်မိုရ်ညီလာခံ၊ မြောက်မြင်းမိုရ်ညီလာခံဟူ၍ သီးခြားအဆောက်အအုံများရှိခဲ့၏။

ဒိုင်းကျီ(အောင်တပ်)ကုတိုးကူးလျှင်ပင် သင်္ဘောစာတိုင်၊ ပြတ် သံတန်ရာတို့ကိုဆက်၍ မြို့အဝင် ကာကွယ်မှု၊ လဲခြံမှုပြ ရာ ဌာနများကို တွေ့နိုင်သည်။

ချောင်းဖီလာတပ်၊ ကျွဲခြံတောင်တပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စက်သွားကိုင်တပ်မှူး၊ ပြောင်းပြတပ်မှူး၊ သူငယ်တော်တပ်မှူး၊ ကုလားပုန်း(အပျော်ထမ်းတပ်၊ လှိုင်းစရာတပ်)တို့ တပ်မချရာ ဌာနတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘပနဒီမြစ်ကိုလွန်လျှင် ဦးရစ်

တောင်တပ်၊ စစ်တွေတပ်၊ ကြို့တဲတပ်တို့ကို ရေကြောင်း အန္တရာယ် ကာကွယ်မှုအဖြစ် ချထားခဲ့ကြလေသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်၏ လုံခြုံရေး၊ ကာကွယ်ရေးအတွက် အနောက်ပိုင်း မယူမြစ်မှအစပြု၍ တပ်၊ ကင်း၊ ကုတိုးများ အဆက်ဆက်ပြုထားလေ၏။ အလားတူ ငကြည်းတောင်၊ စိုင်းတင်၊ ဘဲငါးရာ စသော တောင်ကြားလမ်းတို့မှလည်း တပ်စောင့် တပ်နင်းချထားပေ၏။

မြို့တော်လေးပြင် လေးရပ်တို့တွင်လည်း အလားတူကြည်းရေညှပ်၍ တော၊ တောင်၊ ချောင်းကမ်းမလွတ် အစောင့်အကြပ်ချထား လေ၏။ မြို့တော်တစ်ဝိုက် တံတိုင်း၊ ကျုံး၊ မြောင်း၊ ပစ္စင်၊ ရင်ထားတို့ကလည်း ကာဆီးထားသည်။
တံတားကိုးတန်၊ လွန်ကိုးဆက်တိုး၊
ရေတိုးကိုးဆက်၊ မပျက်မလွဲ

(ငလက်ရုံး လျှောက်ခြင်းမှ)

မြောက်ဦးမြို့ခေတ်၌ ရခိုင်ဒေသတွင် လူဦးရေကို သင်္ကေတအမှတ်အသားဖြင့် ပြထားလေသည်။ တင်းဝါးပန်းခိုင် တမြိုင်မြိုင်၊ ခုနစ်သန်းကျော်(တစ်နည်းအားဖြင့်) ငါးသန်းကျော်၏။ မြို့တော်မှာ ငါးသိန်းကျော်သည်ဆို၏။

အိမ်ခြေမှာဆိုလျှင် ပန်းမညူကြိုင်ကြိုင်မွှေးအရ ငါးသိန်းကျော်သည်ဆို၏။ ထိုကြောင့် မြို့တော်မျှသာမဟုတ်ဘဲ မြို့ရံ ဆင်ခြေဖုံးထိ ရေတွက်ခြင်းဖြစ်ချေရာသည်။

သီရိသုဓမ္မရာဇာ(မင်းဟရီ)လက်ထက် ပေါ်တူဂီဘုန်းကြီး မန်နရစ်ရောက်ခဲ့သည်။

၎င်းက ထိုစဉ် လူဦးရေ တစ်သိန်းခြောက်သောင်းရှိသည်ဆို၏။ ပုဂံပြည် အထွတ်အထိပ်ရောက်ရှိချိန်ပင်လျှင် ပုဂံမြို့ လူဦးရေမှာ တစ်သိန်းအောက်သာ ခန့်မှန်းခဲ့ကြလေ၏။ ထိုကိုနှိုင်းယှဉ်လျှင် မြောက်ဦးမြို့တော်လူဦးရေမှာ များပေသည်။

ယခု ရခိုင်ပုံသေဝတ္ထု (ဒုတိယတွဲ)မှာ မြောက်ဦးခေတ် သမိုင်းဝတ္ထုပင်တည်း။ ဤပုံဝတ္ထု၌ မြောက်ဦးမြို့တော် ကြီးကျယ်ခန်းနားခဲ့သည့်အဖြစ်ကို မြို့၏အစီအမံက ထင်ဟပ်နေ၏

ဘင်္ဂလားနှင့် ရှေးကပင် အုပ်ချုပ်မှုမကင်းသည့်အလျောက် မြောက်ဦးခေတ်ထိ ဘင်္ဂလားဒေသအား အုပ်ချုပ်ရေးကို သိသာနိုင်သည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့်လည်းကောင်း၊ လက်အောက်ခံနိုင်ငံများနှင့်လည်းကောင်း၊ ပေါ်တူဂီ၊ ဒတ်ချ်တို့နှင့်လည်း ကောင်း ဆက်သွယ်ခဲ့ခြင်း မကင်းကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

မြောက်ဦးခေတ် မင်းပင်ကြီးတို့လက်နက်နိုင်ငံကြီးကျယ်ခဲ့သလောက် အင်အားပြိုင်လိုသော တပင်ရွှေထီး၊ ဘုရင့်နောင် တို့နှင့်ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပေသည်။ ထိုသမိုင်းကွင်းဆက်သည် မင်းရာဇာကြီး လက်ထက်တောင်ငူမင်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ ပဲခူးနိုင်ငံကို တွန်းလှန်ခဲ့ကြသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြလေသည်။

မြို့စား၊ နယ်စား၊ ဘုရင်၊ မင်းညီမင်းသား၊ မှူးမတ်တို့နှင့် ပြည်တွင်းထီးနန်းလုမှု၊ နိုင်ငံခြားသား မဂို၊ ပေါ်တူဂီတို့ ပယောဂ ဝင်စွက်မှုတို့ကလည်း ရင်လေးစရာဖြစ်လာ၏။

ပြည်တွင်းရေးမညီညွတ် တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်လာလျှင် လက်အောက်ခံနိုင်ငံများက မလေးမခန့်ပြုမှု၊ အင်အား ပြိုင်မှု၊ နယ်ချဲ့ကျူးကျော်မှုများသည် ဖြစ်လာလေ့မတွေ့တာတည်း။

ရခိုင်မင်းဆက်များသည်ပင်လျှင် အနောက်ပြည် ရခိုင်မင်းဆက်အဖြစ် ရှောင်ထွက်သွားခဲ့ရကား သမိုင်းကြောင်းသည် ဖရိုဖရဲကစဉ်ကလျား ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ နရပတိမင်း၏ ရက်စက်မှုသည် ရခိုင်ပြည်ကို ထိတ်လန့်စေရုံသာမက စည်းရုံးရေးအထစ် အငဲ့သို့ ခင်းပေးခဲ့ရာလည်း ရောက်လေသည်။

ကံသာမင်းဆက်များမှာလည်း ရခိုင်ပြည်မအား သိမ်းသွင်းနိုင်ရန်ကို မကြိုးစားခဲ့ကြဘဲ ကိုယ်လွတ်ရှောင်နေကြသာ ဖြစ်၏။ ရခိုင်ပြည်သူတို့က မင်းကောင်းမင်းဆက်ကို လိုလားခဲ့ကြသော်လည်း ကံသာမင်းဆက်တို့ကား အရှည်ကို မတွေး၊ ကြံကြံခံရန် သတ္တိကို မမွေးခဲ့ကြရကား လူမိုက်အားပေးသာ ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။

စန္ဒဝိဇယမင်းလက်ထက်အရောက်၌ မင်းမူကြသူ သူရဲများ(မင်းမူထမ်းများ)ကို နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့သော်လည်း ၎င်းကို ဆက်ခံနိုင်သူမရှိခဲ့ချေ။ စန္ဒဝိဇယလောက်သာ ပြည်ရေးရှုပ်ထွေးမှုမရှိဘဲ အေးချမ်းမှု ခေတ္တခဏသာ ရရှိခဲ့သည် ဆိုလောက် ပေသည်။

ထိုမင်းမတိုင်မီကဆိုလျှင် မျိုးခြား ရဟန်းလူထွက်နှစ်ဆက်အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသေး၏။ မင်းကျင့်လွတ်ကင်း အုပ်ချုပ်မှု ဖျင်းသူကိုကား ပြည်သူတို့ကလည်း လက်မနှေးကြချေ။ ထိုကြောင့် စန္ဒဝိဇယမင်းကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြလေသည်။ အခွင့်သင့်သလို ကုလားများကလည်း ဝင်ရောက်လာလေသည်။ လက်ယပ်ခေါ်သူဒလံတို့ကလည်း ကိုယ်ကျိုးကိုသာ ကြည့်ကြ၏။ အရှေ့ပြည်မှ ဝင်ရောက်လာသူများကလည်း ရခိုင်တွင် နေရာရလျှင် ရသလို အမှုထမ်းနေခဲ့ကြ၏။ မိပန်းရုံမှာ ပညာရှိ အဖြစ် ထီးနန်းမှ မွေးမြူကြီးပွားခဲ့လေသည်။

မြန်မာလူမျိုးထဲမှလည်း အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများ ထိုက်သင့်ရာနေရာကို ရယူနိုင်ခဲ့ကြလေ၏။ မြောက်ဦးနှောင်းခေတ်

မင်းတို့ကား အင်အားနည်းပါးလာခဲ့ကြရ၏။

မေတ္တရာဇ်မင်း၊ အဘယရာဇာမင်းတို့နောက်၌ မင်းသွေးမပါသူများ ဆက်ခံလာရာ ငယ်ကျွန်များကိုပင် ထီးနန်းကို လက်ဝယ်ပိုင်စိုးစံစေခဲ့သေးသည်။

ကောင်းမည်အထင်ဖြင့် ကူခဲ့ကြသော်လည်း မှန်းချက်ကားမကိုက်ခဲ့ချေ။ ထိုကြောင့် ပညာရှိ များမတ်များမှာ အသုံးမကျ ဖြစ်ရ၍ ကံသာမြို့သို့ တစ်ဖန် ရှောင်ကြရပြန်၏။ ကျန်ရစ်သော ရွှေသဲအမတ်ကြီးတို့မှာ အသတ်ခံခဲ့ကြရ၏။

အစိုးရသူများသည် တရားမဲ့ထင်ရာ ပြုလာကြလေသော် ပြည်သူများနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ကြရ၏။ ထိုနောက် အလှည့်လည် အမတ်များက မင်းလုပ်ကြ၏။ သူပုန်မင်း အောင်စုံ(ဓမ္မရာဇ်) လာရောက်နန်းလု၏။ ထိုနောက် သမ္မတဆက်ခံ ရာ သောင်းကျန်းသူများလာ၏။ သူပုန်မင်းမူသူများပြားလာ၏။ ထိုအခါ အခွင့်အခါကို ချောင်းနေသော မင်းဖြစ်လိုသူ ငသံတွေတို့လိုတောကြောင်များက အမရပူရမင်းထံ စစ်ကူတောင်းကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ရခိုင်သို့အိမ်ရှေ့သားတော ဝစ်ချီ၍ သိမ်းပိုက်လေရာကား ရခိုင်မြောက်ဦးထီးနန်း ပျက်သုဉ်းသွားခဲ့ရလေသည်။

ယခု ဤပုံသေဝတ္ထု(ဒုတိယတွဲ)၌ ဖော်ပြပါ မြောက်ဦးခေတ်သမိုင်းဖြစ်ရပ်များကို ကွင်းဆက်၍ဖြစ်စေ၊ ပေါ်ပေါ်ထင် ထင်ဖြစ်စေ၊ တွေးခေါ်မြော်မြင်၍ဖြစ်စေ၊ ဆင်ခြင်ထောက်ရှုဉာဏ်မြင့်ရှု၍ဖြစ်စေ၊ သိသင့်သလောက်သိခွင့်ရောက်နိုင်ကြ မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်ပါသည်။

ဖော်ပြပါအတိုင်း တွေးခေါ်မြော်မြင်သိရှိကြလျှင်ပင် ဤစာပြုစုရကျိုး၊ ထုတ်ဝေရကျိုးနပ်ပေပြီ။ ရခိုင်ရာဇဝင်ကို ဖတ်၍ ငြီးငွေ့သူများ၊ သမိုင်းကို စိတ်မဝင်စားသူများ၊ အပျော်ဖတ်၊ အစမ်းဖတ်လိုသူများ၊ ပုံပြင်ဝတ္ထုနှစ်ခြိုက်ကြသူများ၊ ကလေးစာဖတ်သမားများ၊ ရခိုင်မြောက်ဦးခေတ် ဇာတ်သိမ်းရုပ်များကိုလည်းကောင်း၊ သမိုင်းအတွေးအမြင်၊ သမိုင်းလေ့လာ လိုစိတ်၊ သမိုင်းအခြေခံစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရန်များကိုလည်းကောင်း ရှေးရှုနိုင်လိမ့်မည်ဆိုက ဝမ်းသာရမည်ပင်။

သမိုင်းအမွေဆက်ခံလိုသူများ၊ အမွေပေးလိုသူများ၊ မြောက်ဦးမြို့ကို စိတ်ဝင်စား၍ လေ့လာလိုသူများ ဖြစ်လာကြ လျှင်ကား အကျိုးအတိုင်းမသိ ရရှိနိုင်ကြလိမ့်မည်သာတည်း။

အရှင်စက္ကိန္ဒ
ရခိုင်မြေ၊ ဓမာင်တောမြို့၊
၂၁-၇-၉၄

ရခိုင်တိုင်းဒေသကြီး

မြောက်ဦးမြို့သည် ရခိုင်ရာဇဝင်၌ အလွန်ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ကောဇာ (၇၉၂)ခုနှစ်တွင် မင်းစောမွန်ကြီး စတင် ထည်ထောင်ခဲ့သည်။ မြောက်ဦးမြို့တော်ဟောင်းကြီးမှာ ကုလားတန်(ကစ္ဆပနဒီ)မြစ်၏ လက်ဝဲဘက်မြစ်လက်တက်တွင် တည်ရှိလေသည်။ စစ်တွေမှ မြောက်ဦးသို့ မီးသင်္ဘောခရီးဖြင့် မိုင်ပေါင်းလေးဆယ်ရှိပြီး ငါးနာရီသာသာ ခုတ်မောင်းသွားရ၏။

မြောက်ဦးမြို့တော်နှင့်ပတ်သက်၍ အဆန်းတကျယ် ဖွဲ့နွဲ့ထားသောစာပေများကား များပြားလှ၏။ မင်းရာဇာကြီး၏ မိဖုရား ရှင်မနှောင်းစာပေများကား များပြားလှ၏။ မင်းရာဇာကြီး၏မိဖုရား ရှင်မနှောင်း(ပဲခူးမင်းသမီး)က

“ဘယ်မှာချီးမွမ်း၊ ရေးနိုင်စွမ်းချိမ့်”

ဟု သူ၏မြောက်ဦးနန်းဖွဲ့၌ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံခဲ့လေသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်သည် ရခိုင်မင်းတို့၏ မင်းနေပြည်တော်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ရခိုင်မြို့မချက်ချာ၊ မြို့ညွန့်၊ မြို့ဦးတစ် ခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ရာဇဝင်ထင်ရှားသည်သာမက သမိုင်းဝင်မှတ်တမ်းတင် အထိကရတော်လည်းဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်အဖို့ သာမက သမိုင်းဖြစ်ရပ်များနှင့် အနုပညာနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအတွက် အထောက်အထားလည်းဖြစ်ပေသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် အလွန်အရေးပါ၍ ရှေးဟောင်းလက်ရာများကို စိတ်ဝင်စားကြသူတိုင်းအတွက် သုတေသန ဝိမာန်ကြီးတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။

အနောက်နိုင်ငံမှ သုတေသီများ၊ ရာဇဝင်ပါမောက္ခများသည် တပင်တပန်းလာရောက်ကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့ကြလေသည်။ ရာဇဝင်ဆရာ ဒီ၊ ဂျီ၊ အီး ဟောက စစ်တွေ ဒီစကြိုတ်၌ရှိသော မြို့ဟောင်းမြောက်ဦးမြို့သည် အရှေ့တိုင်း(ပင်းနစ်)မြို့ဖြစ်ပြီး ယခုခေတ်ရှိ ဘန်ကောက်မြို့ကဲ့သို့ တူးမြောင်းများ၊ ကန်များရှိရာ ပင်လယ်နှင့် ဒီတက်ဒီကျရှိသောမြစ်များဖြင့် ဆက်စပ်ထား လေ၏။

ထိုမြို့၏အပြင်ဘက် မြို့ရိုးအားလုံး၏အရှည်သည် (၁၂)မိုင်ခန့်ရှည်လျားလေသည်။ ကြီးမားသော အုတ်တံတိုင်းကြီး များနှင့် ခံတပ်များကို မင်းမင်(၁၅၃၁-၁၅၅၃၊ မင်းဗာ)ဘုရင်က ဆောက်လုပ်ထားခဲ့လေသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်သည် နှစ်ပေါင်း(၃၅၄)နှစ်တိုင်အောင် ရှည်ခဲ့ပြီး ရခိုင်မင်းအဆက်ဆက် အုပ်ချုပ်စိုးစံခဲ့ကာ (၁၁၄၆)ခုနှစ်အရောက်တွင် ထီးနန်းနှင့်တကွ မင်းဆက်ပါ ပြတ်ခဲ့ရလေသည်။ မြို့တော်၏နန်းတော်အဆောက်အအုံများ ပျောက်ကွယ်ပျက်စီးသွားသော်လည်း မြို့ရိုးများနှင့် နန်းတော်တံတိုင်းတို့သည် ယခုထိတိုင်ရှိနေပေသေးသည်။

ရာဇဝင်အရ ထိုနန်းတော်မှာ ကုက္ကားတောင်နှင့်တောင်ညိုတောင် နှစ်တောင်ကိုညှိပြီး တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ နန်းတော် အား ကျောက်တံတိုင်းသုံးထပ်ကာရံကာ အပြင်တံတိုင်း အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ပြီး တစ်ဆင့်တစ်ဆင့် တံတိုင်းများမှာ ကလာပ်ကဲ့သို့ မြင့်တက်သွားလေသည်။

အထက်ဆုံးဖြစ်သည့် တတိယတံတိုင်း အလယ်ဗဟိုတွင် နန်းတော်ကို တည်ဆောက်ထားလေသည်။ ရာဇဝင်အရဆိုပါ

လျှင် မင်းစောမွန်စတင် တည်ဆောက်စဉ်ကပင် အုတ်နန်းတော်ဖြစ်သည်။ ကောဇာ ၈၉၄ ခုနှစ်မင်းဗာကြီးလက်ထက်တွင် မြေတွင်းနန်းဆောင်တော်များနှင့် အပြင်နန်းဆောင်တော်တို့ကို အတွင်းဘက်က အုတ်၊ အပြင်ဘက်မှ ကျောက်များဖြင့် ထပ်မံပြုပြင်တည်ဆောက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။

နန်းတော်ရာ၏အကျယ်အဝန်း အတိုင်းအတာနှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြရလျှင် နန်းတော်ဝင်းတံတိုင်း သုံးထပ်သည် မည်မျှကျယ်ဝန်းသည်ကို ရာဇဝင်က သီးခြားဖော်ပြထားပေ။ သို့သော် အပြင်တံတိုင်းတို့၏ ပရိမဏ္ဍလအဝန်းသည် ဥဿဘလေးဆယ်ရှိသည်ဟု ရေးသားထားပေသည်။ ပေအားဖြင့် (၈၄၀၀)ခန့်ဖြစ်လေသည်။

ဝင်းတံတိုင်း သုံးထပ်လုံးသာ ထိုနည်းအတိုင်း ကျယ်ဝန်းမည်ဆိုပါက ပေပေါင်း ၈၄၀၀ x ၃ = ၂၅၂၀၀ ပေခန့်ကျယ် ဝန်းဖွယ်ရှိပေမည်။ (သုတေသီများအနေဖြင့် လက်တွေ့လေ့လာတိုင်းထွာကြည့်သင့်ပါ၏။)

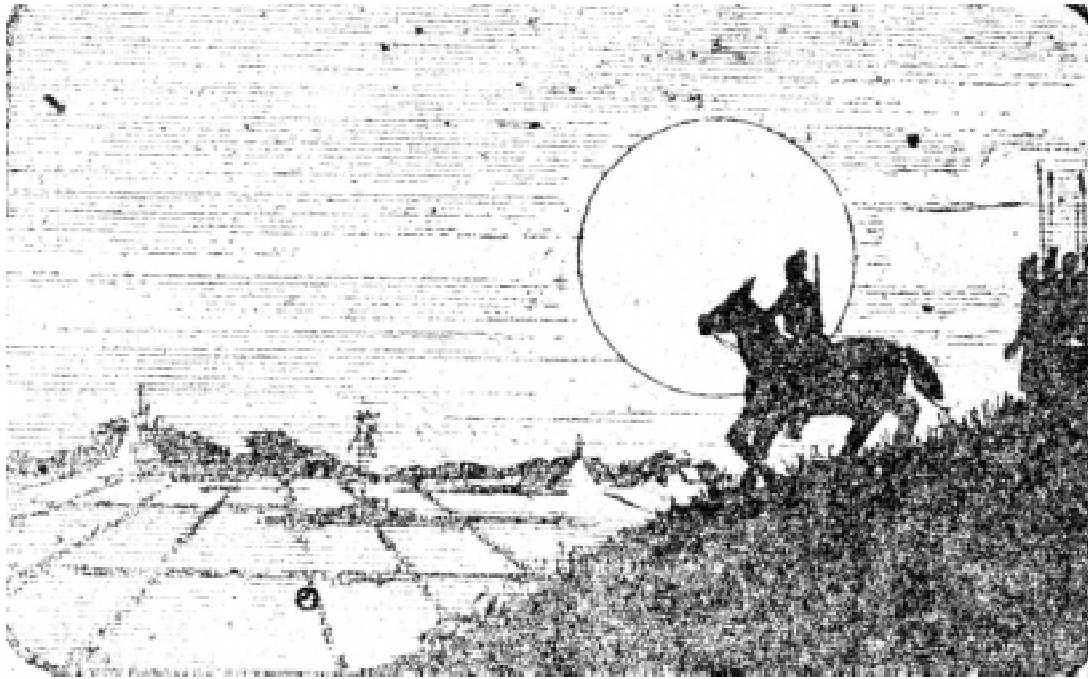
ကျောက်စာဝန် ဦးလူဖေဝင်း၏ တိုင်းတာချက်များအရ ဖော်ပြရသော် အထက်ဆုံး(တတိယထပ်) တံတိုင်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်မြေပြင်ထက်ပေ(၅၀)မြင့်လျက် တည်နေသည်။ အလျားအားဖြင့် အနောက်မှ အရှေ့သို့ပေ (၁၇၅၀)နီးပါး ရှည်လျားပြီး အနံအားဖြင့် မြောက်မှတောင်ကို ပေ (၁၆၀၀)ကျော် ကျယ်ဝန်းသည်ဟု ဆိုပါသည်။

မြောက်ဦးမြို့တော်၏ ကြီးကျယ်ခန်းနား ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ၏ ကိုယ်တွေ့မှတ်တမ်းများ ရေးသားချက်ကို ဖော်ပြလိုပါသည်။

ရခိုင်ဘုရင် သီရိသုဓမ္မရာဇာ(မင်းဟရီ)လက်ထက် အိန္ဒိယပြည် ဝိအာနယ်မှတစ်ဆင့် ခရစ်သက္ကရာဇ် (၁၆၃၀)ခု၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် (၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ရောက်ရှိခဲ့သော ပေါ်တူဂီဘုန်းကြီး ဆီဗာစတီသေယို ဖားသားမင်နရစ်၏ ကိုယ်တွေ့ မှတ်တမ်းတွင် မြောက်ဦးမြို့တော်ကို ထိုအချိန်အခါက မြို့၏ပမာဏနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းများမှာ အနောက်ဖက်ရှိ အမ်စတာဒမ်မြို့တော်နှင့်တူညီကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့လေသည်။

စကိုတင်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း မြောက်ဦးမြို့တော်သည် အာရှတိုက် ဤမှာဘက်တွင် အကြွယ်ဝဆုံးသောမြို့ ဖြစ်ကြောင်း၊ မြို့တော်ကြွယ်ဝကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း၏ အခြေခံအကြောင်းအရာမှာလည်း ဟံသာဝတီ(ပဲခူး)နှင့်ယိုးဒယား (အယုဒ္ဓယ) မြို့တော်များထက် သာလွန်ကြောင်းများကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြလေသည်။ မြောက်ဦးသည် ရေလမ်းခရီး ကောင်းမွန်လှသောကြောင့် သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်းမြို့တော်လည်း ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်အခါက ဘောင်းဒွတ်သင်္ဘောဆိပ်ကမ်း၌ ဒတ်ချ်ပေါ်တူဂီများ၊ အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းဆွယ်များမှ သင်္ဘောများ သည် မြောက်ဦးမြို့တော်နှင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော နေရာဌာနတစ်ခု လည်းဖြစ်ခဲ့လေသတည်း။

e&Eric&D

မြောက်ဦးမြို့တည် ဘုရင်မင်းစောမွန်(နရမိတ်လှ)နတ်ရွာစံလွန်လေလျှင် ညီတော် မင်းခရီးဆက်ခံနန်းစံခဲ့လေသည်။ မင်းစောမွန်ဘုရင်ဖြစ်စဉ်က မင်းခရီးသည် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ ထို့ပြင် သံတွဲမြို့ကိုလည်း စားကျေးပေးခံခဲ့ရ၏။ နောင်တော်ဘုရင် မင်းစောမွန်အား အမြဲသစ္စာစောင့်သိလာခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် မင်းစောမွန်သည် ညီတော်အား ထီးနန်းကိုသာမက သားတော်များကိုပါ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ အပ်နှံသွားခဲ့လေသည်။

မင်းခရီးသည် ဘုရင်ဖြစ်လောသောအခါ တိုင်းပြည်အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ပြည်သူတို့အတွက် လယ်ယာများ အား ဆည်မြောင်းတာတမံ ဖောက်လုပ်ပေးခြင်း၊ စင်္ကြံ၊ တံတား၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်များကို ဆောက်လုပ်တူးဖော်ပေးခြင်း၊ ကောက်ပဲသီးနှံများ ကောင်းမကောင်းကို ကိုယ်တိုင်လှည့်လည်ကြည့်ရှုခြင်းများကို ပြုလေသည်။

ဆင်းရဲသားလယ်သမားတို့အား အရင်းအနှီးများထုတ်ပေး၍ ကူညီထောက်ပံ့ပေးလေ၏။ ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားလုပ်စားသူများအား အခွန်အကောက်လျှော့ပေါ့ကောက်ခံလေ၏။ ဈေးခွန်၊ ဆိပ်ကမ်းခွန်၊ ရေခွန်တို့ကိုကား လုံးဝမယူဘဲ လွှတ်လေ၏။ ကိုယ်တိုင်လည်း တော်သလင်းလရောက်တိုင်း ငါးတံထိုးပွဲ ဆင်နွှဲပြုလုပ်လေ၏။ ငါးရှာ၊ ယင်းပိတ်ကစ၍ လုပ်ကိုင်စားသောက်သူတို့အား ဆုလာဘ်လည်း ပေးတော်မူ၏။

မလုပ်မကိုင် ပျင်းရိသူတို့အား ကြိမ်ဒဏ်ခတ်ရိုက်လေ၏။ ဘုရင်မင်းသည် ရှေးကပျက်ပြိုခဲ့သမျှတို့ကို ထပ်မံပြုပြင်ခဲ့လေ၏။ အဟောင်းအမြင်းတို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းထားလေ၏။ သာသနာတော်ဆိုင်ရာ အဆောက်အဦးများကိုလည်း ပြုစုတော်မူလေ၏။ သာသနာတော်ကိုလည်း ထွန်းလင်းအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူလေ၏။

မြို့သစ်နှင့်ဝသဲအရပ်တို့ကို တိုးချဲ့လျက် မြို့တော်ကို ချဲ့ထွင်လေ၏။ ထောင်ကျိန်းပြည့်အောင် မြို့သက်ကိုဆက်၍ တည်သည်ဆို၏။ ပြည်တွင်းပြည်ပနှင့်လည်း ချစ်ကြည်ရေးပြုလေ၏။ ထိုကြောင့် သံတွဲစား မိဖုရားစောယင်မိသည် စောရွှေမိတ်၊ ဘယမင်းရဲဟူသော သားနှစ်ယောက်တို့နှင့် ခဝပ်လာခဲ့ရလေ၏။

မင်းခရီးကိုယ်တိုင် သံတွဲသို့ တပ်ကြွချီ၍ မိဖုရားနှင့် ဖူးတွေ့ခဲ့လေ၏။ ထိုနေရာကို ဖူးတောင်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ရာမှ ယခုခူးတောင်ဟု ခေါ်တွင်နေကြ၏။ မိဖုရားကြီးက ဘုရင်မင်းကြီးအား တစ်ရက်ခရီးမှ လာရောက်ဆီးကြိုနေခဲ့ရာကို တရကူဟူ၍ ခေါ်တွင်လေ၏။

စောယင်မိကိုကား နန်းဆောင်သီးခြားနှင့် အလယ်မိဖုရားဟူသော အမည်ကို ခံယူစေတော်မူလေ၏။ မင်းစောမွန် လက်ထက်က လက်လွှတ်ခဲ့သော နယ်မြေတို့ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ပြန်လည်သိမ်းပိုက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ပင်းဝ(ရာမူ) စုက္ကရာ၊ စစ်တကောင်းတို့ကို လက်ဝယ်ရရှိခဲ့လေ၏။ ဘင်္ဂါဆယ်နှစ်မြို့ကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်ရန် အလီခင်ဟူသော ကုလားမည်ဘွဲ့ကိုလည်း တွဲ၍ခံယူခဲ့လေ၏။ နွေဦးပေါက်လျှင် အင်းဝဘုရင် နရပတိမင်းနှင့် မဟာမိတ် ဖွဲ့လေ၏။ မင်းနှစ်ပါးတို့ဆင်တပ်ကိုယ်စီဖြင့် ချီတက်ကြွချီခဲ့ကြလေခဲ့၏။

ရခိုင်မင်း၏စီးတော်ဆင်မှာ ငရဲခက်အမည်ရှိလေ၏။ ဖိုးခေါင်တောင်တွန် တန်နား၍ သဝဏ်လွှာဖလှယ်ပေးခဲ့ကြလေ၏။ အချင်းချင်း လက်ဆောင်ပေးခဲ့ကြလေ၏။ မိတ်ဆုံဇည့်ခံကျွေးမွေးစားသောက်ကြလေ၏။ လက်ဝတ်ရတနာ တန်ဆာတို့ကို လည်းကောင်း၊ လက်စွပ်လက်ကျပ်အဝတ်အစုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလှယ်ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုနောက် မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ကြည်သာစွာ ပြောဟောကြလျက် နယ်ခြားသတ်မှတ်ခဲ့ကြလေ၏။

ထို့ကြောင့် ဖိုးခေါင်တောင်ရိုး အရှေ့ကလည်း ရေကျကို ရတနာပူရ အင်းဝနိုင်ငံဖြစ်စေလေ၏။ ဖိုးခေါင်တောင်ရိုး အနောက်ကလည်း ရေကျကို ဓညဝတီနိုင်ငံဖြစ်စေလေ၏။

ထိုနယ်နိမိတ်ခြား ရေကျအတိုင်း မြက်ဝါးသစ်ပင်တို့လည်း ပေါက်ရောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုမြက်ဝါးသစ်ပင်တို့သည် မိမိတို့ ပေါက်ရောက်ရာဖက်သို့ပင် ညွတ်ကင်းခဲ့ကြလေ၏။ အလယ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်တို့သည် စိုက်လိုက်မတ်တတ်တည့်တည့် မတ်မတ်ရှိလေ၏။

မင်းခရီး၌ သားတော်များလည်း ရှိကြလေသည်။ မင်းဆွေမှာ လောင်းကြက်မြို့စား ဖြစ်လေ၏။ ဘစောဖြူနှင့် ဘစောညိုတို့ကား ရာထူးမရရှိသေးချေ။ ထို့ကြောင့် ဘစောဖြူကို အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာခန့်အပ်ရာ မင်းဆွေက သူ့ကို မခန့်ရလေ သလားဟု မကျေမနပ်ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။

ဘစောဖြူကိုသာချစ်သည်။ ငါ့ကိုကား မချစ်တကားဟု မာန်တော်ဝင်ခဲ့ရလေ၏။ ထို့ကြောင့် ခမည်းတော်အပေါ် အမျက်ရန် ငြိုးထားခဲ့လေ၏။ မကြာခင် မင်းဆွေသည် ရှမ်းပြည် ကလေးမြို့သို့ထွက်ပြေးခဲ့လေ၏။ ထိုက ရှမ်းအကူအညီဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အာဏာလုရန် မြို့တော်ကို စစ်ပြုဝန်းရံလာလေ၏။

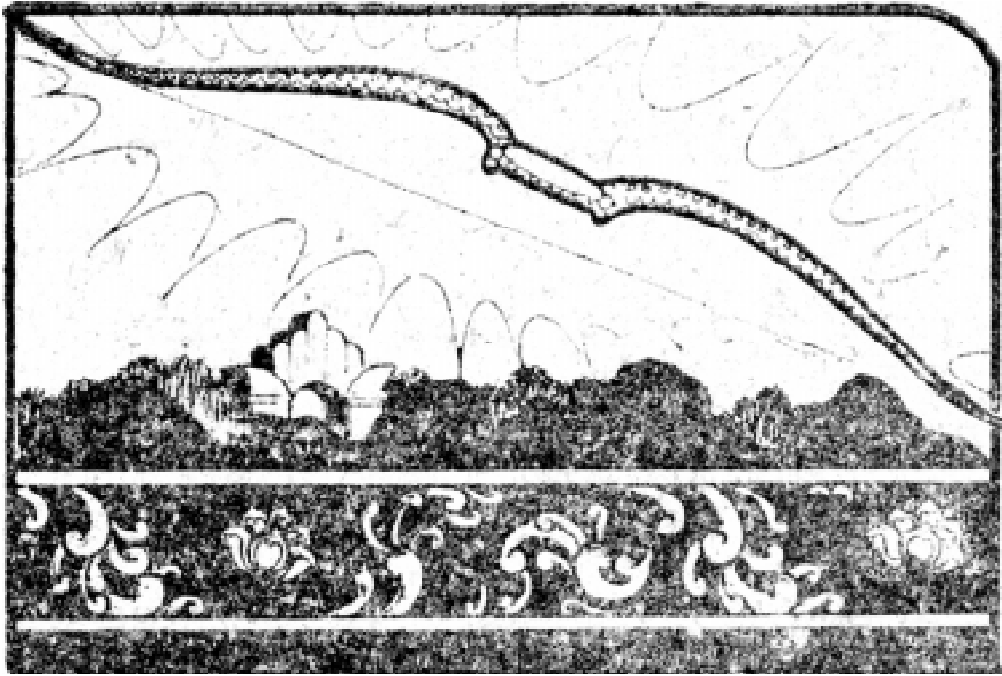
ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးသည် အမျက်ဒေါသဖြစ်လျက် ဥဩပြာသာဒ်ထက် သန်လျက်စွဲတော်မူ၍ မြို့တော်ကခံတော်မူ၏။ တိုက်ပွဲမတိုင်မီ သားတော်မင်းဆွေကို မြို့ရင်းသို့ခေါ်၍ ဖျောင်းဖျော့ဆိုလေ၏။ သို့သော် ကိစ္စမပြီးရာကား ရင်ဆိုင်ရမည်ကို သိ၍ အစီအစဉ်ပြုလုပ်စီမံလေ၏။

မိမိ၏စီးတော်ဆင်ငရဲခက်ကို ငွေဖျဉ်းဝယ် အရက်ပျံဖြည့်၍ တိုက်ကျွေးလေ၏။ ဝလင့်လေက ဆင်ထိန်းနှင့်တကွ မြို့ပြင်သို့ထုတ်၍ တိုက်စေလေ၏။ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်အစုံဖြင့် တိုက်ကြလေလျှင် ငရဲခက်သည် ကြီးစွာခုခံလေ၏။ ရန်သူ ဘက်သား၏လုံကိုရအောင်ဖမ်း၍ နင်းချိုးပစ်လေ၏။ ရန်သူဖက်သို့ပြန်၍ ထိုးပစ်သည်ကိုလည်း ပြုလေ၏။

ထိုအခါ လှံစူးချက်ထိမှန်လေလျှင် ပေါက်ပြဲခဲ့ရလေ၏။ ထို့ပြင်ဆင်စု၊ မြင်းစုပြိုင်၍ ကြိုလင့်နေသည်ကို ရွပ်ရွပ်ခွံခွံ တိုးရွေ့လေ၏။

ထို့ကြောင့် ဖရိုဖရဲပြိုကွဲလေလျှင် ရဲမက်အားလုံး ပျက်စီးခဲ့ရလေ၏။ ရှမ်းတို့ဦးလည်ဖြတ်၍ ပုံထားခံခဲ့လေရာကို ရှမ်းတောင်ဟု ယခုထိတိုင်ခေါ်နေကြ၏။

အရှင်ဖမ်းရသူတို့ကို ပေ ဟူသောအရပ်၌ ရွာတည်ချပေးခဲ့လေ၏။ ယနေ့တိုင် ရှမ်းရွာဟု ခေါ်တွင်နေလေ၏။ မင်းခရီလက်ထက် မစချီးမြှောက်မှုရှိသောကြောင့် ပြည်ရွာစည်ပင်သာယာခဲ့လေ၏။ နိုင်ငံတော်ကြီး ဝပြော၍ ကြီးပွားတိုး တက်လာခဲ့ရလေ၏။ သူခိုး၊ ဓားပြ၊ ဆူပူသောင်းကျန်းမှု မရှိရာကား ငြိမ်းချမ်းသာယာပျော်မွေ့စရာ ရှိခဲ့လေသတည်း။

bapmizlri f

မင်းခရီလွန်လေလျှင် သားတော် ဘစောဖြူသည် မြောက်ဦးမြို့ကို ဆက်ခံနန်းစံခဲ့ရလေ၏။ ထိုမင်းကား အားခွန်ဗလ နှင့်ပြည့်စုံ၏။ ဘုန်းလက်ရုံးစွမ်းရည်သတ္တိလည်း ရှိလေ၏။ လေးကမံအတတ်၌ အထူးကျွမ်းကျင်၏။ အသဒိသ ဇာတ်၌လာ သော ဘုရားလောင်း အသဒိသကုမာရကဲ့သို့ ချီးကျူးခံခဲ့ရ၏။ ရဲမက်ဗိုလ်ပါများစွာ ရှိသဖြင့်လည်း အလွန်ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြ လေ၏။

ဘစောဖြူမင်း၏ လေးအစွမ်းကား အလွန်အံ့ဩစရာကောင်းလှ၏။ မျက်စိဖြင့် မမြင်ရသော်လည်း အသံကြားရုံဖြင့် ပင် ထိမှန်အောင်ပစ်နိုင်၏။ အိုးထဲ၌ ထည့်ထားသောငါး၏လက်ဝဲမျက်စိကို မှန်စေလိုက မှန်၏။ လက်ယာမျက်စိကို မှန်စိမ့်မည်ဟုဆို၍ ပစ်လျှင်မှန်၏။ ည၌အခါ၌ ဆံခြည်ကြိုးဖြင့် ဆွဲထားစေပြီးနောက် ပစ်စေ၏။

အသံကိုနာခံ၍ ပစ်လေသဖြင့် ဆံခြည်ကို မှန်လေ၏။ ဘစောဖြူမင်း၏ သတင်းထူးများသည် တစ်စတစ်စ ကျော်ကြား လာခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် နီးနားတိုင်းပြည်များကလည်း ထိုမင်းအား ပညာစမ်းခဲ့ကြလေသည်။ လက်သုံးသစ်ထူသော သံပြားကိုဖောက်နိုင်အံ့လော့ဟု ပေးပို့ကြလေ၏။ ထိုအခါ ရင်ပြင်တော်၌ လေးကိုထောက်၍ လေးညို့ကိုတင်ပြီးလျှင် မြားခုနစ် ချွန်တပ်၍ ပစ်ဖောက်ပြခဲ့လေ၏။

မြားစူးတို့၏အပေါက်သည် ကြားအကွာအဝေးအညီအမျှ တူညီရှိကြလေ၏။ တစ်ခါတလေ အပျော်အပါးအဖြစ် နန်းတော်၌ လေးအစွမ်းကို ပြလေ့ရှိ၏။ မြားကိုပစ်သောအခါ ကိုယ်လုပ်တော်မင်း၊ မောင်းမများ၏ နားယွင်းဝယ် တွဲလွဲ နေလေ၏။ နားပန်းဆံကြိုးမျှ မထိစေဘဲ နားပေါက်ကို ဖောက်ထွင်းစေလေ၏။

ဘစောဖြူမင်း၏ အားမာန်ကြီးခြင်းကြောင့်လည်း ကုလားတို့က ကြောက်ရွံ့ကြလေသည်။

ကုလားဘာသာဖြင့် ကလီမာရှာဟူသော ဘွဲ့ခံယူခဲ့လေ၏။ လေးကိုကလီမာ(ဝါ)ကမိဟု ပါရှားဘာသာဖြင့် ခေါ်လေ၏။ ရှာမှာ အရှင်သခင်၊ လေးဘုရင်ဟူ၍ သိမှတ်ပြုလေခြင်းဖြစ်၏။

ထိုမင်းအား ပြိုင်ဆိုင်ရန်ထားဘိ ကြားရုံမျှနှင့်ပင် ကြောက်ရွံ့၍ ကြက်သီးမွေးညင်းထစေခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် နီးနား တိုင်းခြားပြည်များက မဟာမိတ်ဖွဲ့လာခဲ့ကြ၏။ ဆူပူပုန်ကန်လာသူများကိုလည်း လက်ရောက်ဖမ်းဆီးခဲ့လေ၏။ အနောက်ဘင်္ဂါ သို့ ချီသွား၍ တိုက်ခိုက်လေရာ ဒါကာအထိ သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ဗိုလ်ဂါမွေး၊ ဗိုလ်လဂါတို့အား မြို့စားခန့်အပ်ထားခဲ့ လေသေးသည်။

ဘစောဖြူမင်းသည် ဘင်္ဂါကိုချီတက်စဉ်က ကုလားအဝတ်ကို ဝတ်၏။ ကြေးကမံလေးကြီးကို ကိုင်စွဲ၍ပစ်ခတ်လေသည်။ ကုလားစစ်သည်တို့သည် အထောင်မက ပျက်စီးခဲ့ကြလေသည်။ ပျက်စီးခဲ့ကြသည်များတွင် သူကောင်းတစ်သောင်း၊ ဆင် ရှစ်ဆယ်၊ မြင်း (၆၀၀)ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်ဆို၏။ လေးဖြင့်ပစ်အပ်သောအရာကို ကုလားဘာသာဖြင့် နောက်ပတ်ဟုခေါ်၏။ ဒုတိယအကြိမ်တွင် ကောက်ကတန်းပြည်တိုင်အောင် ချီတက်တိုက်ခိုက်သိမ်းယူနိုင်ခဲ့လေသည်။

ဘဝောဖြူမင်း၌ စာဆိုတော် အဒုမင်းညိုဆိုသူတစ်ဦးရှိခဲ့လေသည်။ ထိုမင်း၏သမီးတော် စောရွှေကြာ(မှောက်တော် မင်းသမီး)ပခက်တင် မင်္ဂလာတွင် ဧချင်းကိုဖွဲ့ဆိုခဲ့၏။ သမီးတော်တစ်ပါး သေလွန်သောအခါလည်း ဦးကျိကန်းနားတွင် မဏ္ဍပ်ကနွားကြီးဆောက်၍ အလှူပေးခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် သံဃာတော်များကိုလည်း ပင့်ဖိတ်ကြလေသည်။ ထိုအရပ်တွင် ယှဉ်ထောင်မြို့သစ်ကိုလည်း တည်ချခဲ့ပေးသေးသည်။

ဘဝောဖြူမင်း၌ သားတော်နှစ်ပါးရှိ၏။ ဒေါလျှာနှင့် ဂါမဏိဟူ၍ အမည်တွင်၏။ ခမည်းတော်က သားကြီး ဒေါလျှာကို နှိမ်၍ အငယ်ဂါမဏိကို အိမ်ရှေ့အရာ အပ်နှင်းခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဂါမဏိနှင့် ၎င်းအဖော်အပေါင်းတို့သည် မင်းဒေါလျှာကို ညှဉ်းပန်းကလူ ပြုလာခဲ့ကြလေ၏။ သို့သော် ဒေါလျှာ၌လည်း ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော ရဲရွှေတော်များရှိနေ၍ မသတ်ဖြတ်နိုင်ဘဲ ရှိလာခဲ့လေ၏။ ဂါမဏိနှင့် ဒေါလျှာတို့အုပ်စုမှာ သင့်မြတ်မှု မရှိကြချေ။ တစ်ခါက ဒေါလျှာအိမ်ကို ဂါမဏိဘက်တော်သားများက မြေခဲနှင့်ပစ်ခတ်ကြလေ၏။ သို့သော် မတုံ့ပြန်ဘဲ ငါတို့အရှင် မြေပိုင်အံ့ဟူ၍သာ ပြန်ပြောခဲ့ကြလေသည်။

နောက်တစ်ကြိမ် လူရိုးများဖြင့် ပစ်ကြသောအခါလည်း ငါတို့အရှင်မင်းဖြစ်အံ့ဟု ပြောခဲ့ကြလေသည်။ တစ်ဖန်တုံလည်း ဖရဲသီးခွံဖြင့် ပစ်ကြလေကုန်၏။ ငါတို့သခင်မှာ ရဲမက်ကောင်းများစွာရှိ၍ အလိုတော်ပြည့်အံ့ဟု ပြန်ပြောခဲ့ကြလေ၏။ ခရမ်းသီးဖြင့် ပစ်ကြသောအခါလည်း ငါတို့လည်း ရွှင်ပျအားရ ရှိလတ္တံ့ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြလေ၏။ တစ်ဖန်တုံလည်း ကြံပိုင်းဖြင့်ပစ်ရာ အကြံအောင်အံ့ပြန်ပြောခဲ့လေသည်။

တစ်ကြိမ်တွင်ကား သပြေသီးဖြင့် ပစ်ခတ်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ၌ ငါတို့အရှင်ပြုစုလှပြီဟူ၍ ပြောဆိုခဲ့ကြလေ၏။ မှန်သီးဖြင့်တစ်ခါပစ်ကြသေး၏။ ထိုအခါ ငါတို့အရှင်မင်းဖြစ်မည်အမှန်ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေ၏။ ယင်းသို့ ဂါမဏိဘက်တော် သားများက ရန်စတိုင်း ရန်တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုခဲ့ကြဘဲ နိမိတ်ဖတ်ခြင်းတို့သာ ပြုခဲ့ကြလေ၏။ ခမည်းတော် ဘဝောဖြူမင်းကား တိုင်းပြည်နိုင်ငံ သာယာကြီးပွားရေးကိုသာ အားခွန်စိုက်လျက်ရှိနေခဲ့ရာ ပေါ်ပေါက်လာသော ရန်သူတို့ကိုလည်း အခါအားလျော်စွာ နှိမ်နင်းတော်မူခဲ့လေ၏။

မြို့သစ်ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ကျုံးမြောင်းတူးဖော်ခြင်းဖြင့် စည်ပင်သာယာစေလေ၏။ သာသနာတော်ကိုလည်း အားပေးချီးမြှင့်ထွန်းကားစေလေ၏။ သားတော်နှစ်ပါး အတွင်းရေး မသင့်မြတ်မှုများကိုကား အလေးမထားနိုင်ခဲ့ချေ။ သို့သော်လည်း ကာလကြာလာသော် အကဲခတ်ရိပ်စားမိလာ၏။ ထိုအခါ မည်သူက အစွမ်းသတ္တိ ထက်မြက်ပေးအံ့နည်းဟု သိလိုလာ၏။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ပညာဖြင့် စမ်းသပ်သိသာရန် အကြံအစည်ပြုလေ၏။ တစ်ရံသောအခါ ပုဆိုးနှစ်အုပ်ကို ရက်လုပ်စေလေ၏။

လက်ရက်ချည်းဖြစ်သော်လည်း တစ်အုပ်နှင့်တစ်အုပ် မတူကြချေ။ တစ်အုပ်က အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်ပြီး နောက်တစ်အုပ်မှာမူကား အဖိုးအနည်းငယ်သာ ထိုက်တန်လေ၏။

ထိုပုဆိုးတို့ကို ရွှေချည်ဖြင့် ရစ်ပတ်၍အသီးသီး ထုပ်ထားစေသည်။ ထို့နောက် သားတော်တို့ရှေ့တွင် ချထား၍ မောင်တို့ ကြိုက်ရာအထုပ်ကို ယူကြလော့ဟု ပြောဆိုလေသည်။

ထိုသို့ယူကြလျှင် ဂါမဏိက အဖိုးအနည်းငယ်ထိုက်သော အထုပ်ကို ယူမိလေ၏။ ဒေါလျှာကား အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော အထုပ်ကိုယူခဲ့လေသည်။ တစ်ဖန်တုံလည်း ဖရဲသီးအကြီးအငယ်နှစ်လုံးကို ချထား၍ စမ်းလေ၏။ အကြီးတွင်ကား ပကတိအတိုင်းသာ ဖြစ်ချေသည်။ အငယ်တွင်ကား အဖိုးထိုက်သော ပတ္တမြားကိုထည့်ထားလေ၏။ သားတော်မင်းသားနှစ်ပါးကို ယူစေရာ ဂါမဏိက အကြီးကိုယူလေ၏။ ဒေါလျှာကား အငယ်ကိုယူလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဒေါလျှာသည် ပတ္တမြားကို ရရှိသွားလေသည်။

ထိုအခြင်းအရာကို ခမည်းတော်မင်းကြီးမြင်လေလျှင် ဒေါလျှာ၌ စိတ်မသက်မသာဖြစ်လာခဲ့၏။ ဂါမဏိကိုမူ အလွန်ချစ်နှစ်သက်လျက် ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ဒေါလျှာမှာ အကြံရှိသူဖြစ်၍ သူ၏အကြံအောင်မြင်စေရန် အစောင့်၊ တပ်မှူး၊ ဗိုလ်မှူးတို့အား သစ္စာခံယူစေရန် သိမ်းရုံးဆွဲဆောင်လေ၏။ မောင်းမမိသံ ခြွေရံသင်းပင်းတို့အားလည်း ပြောဆိုစည်းရုံး၍ ကိုယ့်ဖက်ပါအောင် ဆောင်ရွက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးကို ပြီးငွေ့လာသဖြင့် ဒေါလျှာ၏အလိုသို့သာ ပါခဲ့ကြလေ၏။ နန်းတော်တွင်း၌ ရှိသမျှ လှံ၊ လေးမြား၊ ဓားလက်နက်များကိုလည်း သို့ဝှက်ထားခဲ့ကြလေ၏။

အတွင်း၌ ညီညာလာကြသောအခါ တနေ့သ၌ မင်းဒေါလျှာသည် ခမည်းတော်အား ခြားနားလေ၏။ မင်းကြီးလွန်လေလျှင် မင်းဒေါလျှာဆက်ခံလေ၏။ ဆင်ဖြူတော်တစ်စီးရလေသဖြင့် ဆင်ဖြူရှင်ဟူ၍ တွင်လေ၏။ ဒေါလျှာနောက်ဘဝောညို(ဘဝောဖြူ၏ညီ) ဆက်ခံပြန်၏။ ထိုနောက် ဒေါလျှာသား မင်းရန်အောင် မင်းပြု၏။ ထိုနောက် မင်းရန်အောင်၏ ဦးရီးတော်စလက်လူနှင့် ၎င်းသား မင်းလှရာဇာ ဆက်ခံခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမင်းလှရာဇာ၌ သားသမီးမရှိချေ။

ကိုယ်လုပ်တော်တွင် ဖွားသော ဂဇာပတိကို အိမ်ရှေ့အရာပေးလေ၏။ ဆင်ကဲအောင်ထင် သမီးတွင်ဖွားသော

သားတော်မင်းပါကို စစ်သူကြီးအရာပေးတော်မူလေ၏။ ဂဇာပတိသည် မင်းလှရာဇာကို လုပ်ကြံ၍ မင်းဆက်ခံလေ၏။ ဂဇာပတိ ကွပ်မျက်ခံရလျှင် မင်းလှရာဇာ၏ဘထွေး(စလင်္ကာသု၏ညီ) မင်းစောအို(စလတ္တာ)ဆက်ခံစိုးစံလေ၏။ ထိုနောက် ဒေါလျှာသားတော် လေးထောင်စား သဇာတကို နန်းအပ်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုမင်းလွန်လျှင် မင်းပင်ဆက်ခံလေ၏။ မြောက်ဦးထီးနန်း၌ မင်းစောမွန်မင်းဆက် (၁၁)ဆက် စိုးစံခဲ့လေသတည်း။

ဝိပဿနာ

မင်းပင်သည် မြောက်ဦးထီးနန်းကို စိုးစံခဲ့ရသော ရခိုင်ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်လေ၏။ မင်းလှရာဇာ၏ သားတော်တစ်ပါး ဖြစ်ပြီး မယ်တော်မှာ ဆင်ကဲအောင်ထင်၏သမီးတော်ဖြစ်လေ၏။ ခမည်းတော်ရှိစဉ်က စစ်သူကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း တိုင်းပြည်အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပေ၏။ ဘုရင်မဖြစ်မီ မင်းပါဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘစောသီရိဟူ၍လည်းကောင်း မည်တွင် ခေါ်ဝေါ်လာခဲ့ကြပေ၏။

မင်းပါသည် ကာလရှည်လျားလေသော် ဤသို့တိတ်တဘောင် ပေါ်လာသည်ဆို၏။

ကြွက်ကားသုံးမည်၊ ရှေ့ဖျားတည်၊
ကြံ့စည်ကောင်းခြင်း၊ သံတွဲမင်း၊
ဖြစ်လတ်မည်လည်း၊ တော်သလင်း၊
သံတွဲမြွေဟောက်၊ အစွယ်ပေါက်သည်၊
လက်ကောက်ဝတ်လောက် ရှိပြီတကား၊
မြောက်ဦးရွှေနန်း၊ တောင်သာစွန်းက
နဂါးမောက်ကြီး ဖြန့်လိမ့်မည်။

ထိုသို့ တဘောင်ပေါ်လာသည့်အတိုင်း မြောက်ဦးမြို့သို့ ချီလာ၍ တော်လှန်တိုက်ခိုက်လျက် ထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်လေသည်။ ထို့နောက် မျောက်သားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းဒေါလျှာ၏ သမီးတော်ဖွားစောမင်းကို မိဖုရားခေါင်မြှောက်လေ၏။ ရေဆိပ်တဲနန်း၌ အဘိသိက်ခံ၍ မင်းအဖြစ်သို့ရောက်လေ၏။ မင်းဖြစ်စဉ် သီရိသူရိယစန္ဒာ မဟာဓမ္မရာဇာဟူသော ဘွဲ့အမည် ခံယူခဲ့လေ၏။

ကုလားအမည်အားဖြင့် မင်းဘွဲ့ကို ဇဘောက်ချာဟူ၍ ခံယူလေ၏။ ထိုမင်း၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားခြင်းအကြောင်း ပုဗ္ဗနိမိတ်တို့သည် ပြလေသည်။ အံ့ဘွယ်သရဲသော တိတ်နိမိတ်ထူးများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရလေသည်။ ထိုသို့ထူးဆန်းသော ထင်မြင်မှုများကြောင့် ဘုရင်အား အလွန်ကြောက်ရွံ့ရိသေခြင်းဖြစ်လာခဲ့ကြရလေ၏။ မင်းပင်သည် ထိုနှစ်တွင်ပင် နန်းသစ်ကို ဆောက်လုပ်လေ၏။ ပြီးလျှင် ရွှေနန်းတက်ပွဲကိုပါ အကြီးအကျယ် ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့လေသည်။

မင်းပင်၏ကျော်ကြားမှုကြောင့် ပြည့်ရှင်မင်းအပေါင်းတို့က မိတ်ဖွဲ့ဆက်သွယ်ခဲ့ကြလေသည်။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာပို့ ရောက်လာကုန်၏။ ကုန်သွယ်ကူးသန်းရန် သင်္ဘောလှေယာဉ်များလည်း မပြတ်ဆိုက်ရောက်ကြလေသည်။ စည်ပင်သာယာ ဝပြော၍ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော နိုင်ငံအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ရလေသည်။ မင်းပင်သည် မင်းဖြစ်လျှင် မြို့တော်ကို အခိုင်အမာ ပြုပြင်လေသည်။ ရိန်သူတကာ မယှဉ်သာအောင် အစီအမံတို့ကိုလည်း ပြုပြင်လေသည်။

ဆရာမြဝါတောင်ညိုတိုက်ဆရာတော် စသောပညာရှင်များ၏ အကြံဉာဏ်တို့ကိုလည်း လိုက်လျောစွာ စီရင်ခဲ့လေ

သည်။ ဆရာမြဝါ၊ မဟာပညာကျော်၊ ပြည်စိုးကြီး၊ ဓမ္မဇေယျ၊ ကောင်းကျော်ထင်စား၊ ဝိမလကျော် အမတ်တော်တို့၏ အတိုင်အပင်ဖြင့် ကာကွယ်ရေးလုံခြုံရေးတို့ကို ပြုထားခဲ့လေသည်။ မြို့တော်ကို ပြုပြင်စီမံရာ၌ တောင်စဉ်တောင်ထိပ်တို့ကို အုတ်ကျောက်တို့ဖြင့်ညှိ၍ မြို့ရိုးကို ကာရံလေသည်။ တံခါးကွေ့၊ တံခါးကောက်၊ ရေလှောင်မြောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ပြအိုး၊ ပစ္စင်၊ ရင်တားတို့ကို တပ်ဆင်လေသည်။

ရေကျိုး၊ ညွဲကျိုး၊ ကျိုးခြောက်၊ ကျိုးပင်လယ်တို့ကို အနေသင့်ရှိနှင့်စေသည်။ မြို့သစ်နှင့် ဝသဲကို အသက်ဆက်တွဲဖက်လေ၏။ ထိုနောက် မြို့တော်စည်ပင်စေရန် မြို့ရံဆယ့်သုံးမြို့ကို တည်ထောင်ပေးလေသည်။

ထိုမြို့တို့ကိုလည်း တာဘောင်ရံ၍ မြို့ရိုးအတူဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့တော်မှာ အလွန်လှပတင့်တယ် ရှုချင်စဖွယ် ရှိလာလေသည်။

မြောက်ဦးမြို့ကို မွမ်းမံပြုလုပ်ရာ၌ ပေါ်တူဂီလူမျိုး ဗိသုကာတို့ကိုလည်း ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။ တစ်ဖန် မြို့တော်၏ထက်ဝန်းကျင်အရပ်ကိုလည်း ပြုပြင်ထားလေ၏။ မြို့တော်လေးရပ်၌ ကမ်းပိုင်ကြီး အထပ်ထပ် ဆည်လေသည်။ ထိုဆည်တို့၌ ရေတို့ကို စီးသာအောင် ဆည်မြောင်း၊ ချောင်းကြီးများဖောက်၍ လွှတ်ပေးထားရလေသည်။ မြို့ရံတို့၌လည်း ကမ်းပိုင်ကြီးတစ်ထပ်ဆည်၍ ပတ်ပတ်လည် ရေဖြည့်ထားလေ၏။ ထိုရေတို့ကို စီးနိုင်ရန် မြောင်းသွယ်ပေးထားသည်။

မြို့ရံတစ်မြို့မှတစ်မြို့သို့ ရေများကို သွယ်စီးစေရန်လည်း ဖောက်လုပ်ပေးထားသည်။ ပကတိသော မြေပြင်ကို အင်းကြီး၊ အိုင်ကြီး၊ ကမ်းပိုင်ကြီးဖြစ်အောင် တူးဖော်ဆည်ဖို့ခဲ့ကြလေသည်။ ရေများမှာ ပတ်ပတ်လည်လျက် အစဉ်အတိုင်း စီးလေသည်။ ထိုကြောင့် ရက်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ထိစီး၍ မရောက်နိုင်အောင် ရှည်လျားလှသည်ဆို၏။ ထိုဆည်တို့၌ ရေပြန်တို့လည်း တပ်ဆင်ထားရာ များလှ၏။ ရေပြန်တို့အကြားမှ ရေဟုန်ကို ဖြတ်၍ လှေတက်ဝင်ထွက်သာအောင်လည်း အတန်တန်ဆည်ရိုးထားရှိ၏။

ဆည်ရိုးတို့၌ဆိုလျှင် တန်ဆောင်း၊ ပြအိုး၊ ရင်တား စသည်စီမံ၍ အစောင့်အနင်း အပြည့်ချထားလေ၏။ ဆည်ကြီးများ အတွင်း၌ ရေကိုနက်စွာတူး၍ လှေပေါင်းများစွာ ထားရှိလေသည်။ ယင်းသို့စီစဉ်ပြီးသော် မြို့ရံတိုင်း၌လည်း အကာအကွယ် အစောင့်အနင်းလုံခြုံစွာ ထားခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် “စောမွန်ပြုပြင်၊ မင်းပင်တည်ကေ၊ ရွှေမြောက်ဦး” ဟူ၍ အများလူတို့ ချီးကျူးစကား ပြောဆိုခဲ့ကြလေသည်။ မင်းပင်ကြီး၌ သားတော်သမီးတော်ပေါင်း ခုနစ်ယောက်ရှိလေသည်။

သားကြီးမင်းသိက္ခာကို အိမ်ရှေ့အရာ အပ်နှင်းထားလေသည်။ သားတော်ဥပရာဇာမင်းသားကို သံတွဲမြို့စား ထားပေးလေသည်။ သားတော်ဖွားတော်ထွေး(ချစ်နှောင်း+မင်းဖလောင်း)ကို စစ်တံတင် မြို့ကိုစားစေခဲ့လေ၏။ သားတော်အလတ်ကို သက်ပြည်၊ မြုံပြည်ကို အပိုင်စားပေးသနားတော်မူလေသည်။

ကြွင်းသော သားတော် သမီးတော်များကိုလည်း အထိုက်အလျောက် ချီးမြှောက်ထားတော်မူလေသည်။

ညီတော် စကြာဝတေးကို ရမ်းဗြဲစား ပေးသနားထားလေသည်။ များမတ်၊ ရဲမက်၊ ဗိုလ်ပါများစွာလည်း စားကြေးပေးခြင်း၊ သူကောင်းပြုခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်ပြုစုထားခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် နိုင်ငံတော်၌ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများ များစွာရှိခဲ့ကြလေ၏။ ကြည်း၊ ရေတပ်ဖွဲ့များရှိရာ လက်နက်ကိရိယာ၊ လှေတက်၊ ဆင်၊ မြင်းအလုံးအရင်းထားရှိလေသည်။ လှံကိုင်ဓားစွဲသူရဲများ၊ ဒိုင်းကိုင်ကာစွဲသူရဲများ၊ ဓားကိုင်လေးစွဲသူရဲများ၊ ကမံလေးကိုင်သူရဲများ၊ ကိုယ်ရံတော်သူရဲများ၊ သိုင်းတပ်သူရဲများ၊ သင်းမျိုး၊ ဝင်းမျိုး၊ ဗိုလ်မျိုး၊ စစ်ကဲ၊ တပ်မျိုး၊ ဓားပိုင်ကြီးစသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါများစွာ ရှိ၏။ တပ်သားများမှာ ရခိုင်၊ သက်၊ ဒိုင်းနက်၊ ကမ်းယံများဖြစ်ကြလေသည်။

မင်းပင်လယ်ထက် တောင်ငူမင်းတရား၊ တပင်ရွှေထီး၊ ဘုရင့်နောင်တို့သည် အင်အားကောင်းနေ၏။ ထိုကြောင့် ဟံသာဝတီကို သိမ်းယူထားလေသည်။ ရခိုင်ကိုလည်း ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိနေသဖြင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးကို ပြုထားခဲ့ခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ မျှော်မှန်ထားသည့်အတိုင်း တပင်ရွှေထီးနှင့် ကျော်ထင်နော်ရထာ(ဘုရင့်နောင်)တို့ ရခိုင်သို့ ဝင်လမ်းစပ်ကြားရှိပြည်မြို့က ကြိုတင်တိုက်ခိုက်လေ၍ ပျက်စီးခဲ့လေ၏။

နောက်တစ်ကြိမ် သံတွဲမြို့နယ်ကို ထိပါးလာခဲ့၏။ ထိုအခါ ကြည်း၊ ရေနှစ်ဖက်ညှပ်၍ ပိတ်ဆို့တိုက်ခိုက်ခြင်း ခံရလေသည်။ ယင်းကြောင့် စစ်ရှုံး၍ စစ်ပြေငြိမ်းခြင်းပြုလျက် ပြန်သွားခဲ့လေသည်။

တစ်ဖက်မှတည်း ဥရောပတိုက်သာ ပေါ်တူဂီနှင့်မဂို၊ ဘင်္ဂါလီ၊ ဖာရစ်ကုလားရန်တို့ကိုလည်း ရင်ဆိုင်လာရလေသည်။ မင်းပင်သည် ရန်သူကို မျက်ခြည်မပြတ် ရှိလာခဲ့၏။ ပေါ်တူဂီတို့သည် သဇာတမင်းလက်ထက်က စတင်ရောက်ရှိခဲ့ဖူးကြသည်ဆို၏။

တစ်ရံရောအခါ ဘရင်ဂျီဖလောင်း လူမျိုးတို့သည် ရေကြောင်းကျူးကျော်ဝင်လာခဲ့ကြလေသည်။ စစ်တွေကျွန်းအနီးရှိ ကြို့တဲတပ်စခန်းကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြလေ၏။ မယူစား၊ မုစဲကျွန်းစား၊ စစ်တွေစား၊ ဥရစ်ထောင်စား၊ ပိန္နဲချောင်းစား၊ ဗိုလ်များက ဆီးခံတိုက်ခဲ့ကြလေသည်။ မြောက်ဦးမြို့ ပြဿာဉ်ပုထိုးရောက်ရှိသွားလေသော် ရခိုင်စစ်သားတို့

သည် ချောင်းမြောင်းအပေါက်တိုင်းကို ကလေ့ပျို(ကုလားမျိုတပ်၊ အပျော်တမ်းတပ်)နှင့် အင်အားစုရုံး၍ ပိတ်ဆို့ထားခဲ့ကြလေသည်။

ထိုတပ်တို့ချထားရာ ပိတ်ဆို့ဆီးတား ကာကွယ်ခဲ့ရာ ဌာနများစွာ ရှိလေသည်။ ကုလားချောင်းဟူ၍ ယခုထိတိုင် ခေါ်ဝေါ်လျက်ရှိနေပေသည်။ ရန်သူများအား ရခိုင်စစ်သားတို့က ဝါးဖောင်ဖွဲ့ ယမ်းများမီးရှို့၍ ပစ်လွှတ်ကြလေသည်။ ညဉ့်နက်လာသောအချိန်တွင် ဝါးဖောင်များနှင့် စစ်သည်သဏ္ဍာန်အရုပ်များကို အထက်မှ မျှောချသဖြင့် ရန်သူတို့ထိတ်လန့်ခဲ့ကြလေသည်။ ယမ်းအိုးတို့၏ တဖြောင်းဖြောင်း ပေါက်ကွဲသံများကြောင့်လည်း ရန်သူတို့ ကြောက်အားပိုခဲ့ကြလေသည်။

ပရိယာယ်စစ်ဆင်နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် နှင်ထုတ်တိုက်ခိုက်ခံကြရသော် မခုခံနိုင်သဖြင့် ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးကြလေတော့သည်။ ထိုကြောင့် မင်းပင်သည် အောင်ပွဲခံ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ရန်အောင်ဇေယျအမည်နှင့် ကောင်းမှုတော်ကို တည်ထားခဲ့သည်။ ထိုကောင်းမှုတော်ကို သျှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီးဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လေသည်။ တပင်ရွှေထီးတို့ သမီးယောက်ဖတို့သည် တတိယအကြိမ် မြို့တော်လောင်းကြက်ထိ တိုးဝင်ကာ ရောက်ရှိလာခဲ့လေသည်။ ရခိုင်စစ်သည်များသည် စစ်မြူဆွယ်ကာ တိုက်ကြလေသော် စစ်ရှုံးကာ ထွက်ပြေးကြလေ၏။ ထိုအခါ ရွှေထီးလည်း ကြောက်ရွံ့ကာ တမန်လွှတ်လေသည်။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ဆက်သ၍ မဟာမိတ်ဖွဲ့လေ၏။ ဘုရင်သည် မဟာပညာကျော်သို့ ရွှေထီးကိုအပ်လေ၏။

မြို့တော်၌ တဘောင်ရှိနှင့်သည်မှာလည်း

‘ကျီးအာ၍ ဧည့်လာသည်၊

လသာသည် ပြန်လည်ဦး၊

အုန်းပင်ရှင်(ရှင်) ဖမ်းမိမည်၊

အိပ်၍နေ လှေဦးတိုင်

ပဲ့တိုင်ကို ခိုင်အောင်စိုက်

ပေါင်းမိုးဖျာကို လိပ်၍သွင်း’ ဟူ၏။

လှေကိုတိုင်ကြီးယိမ်းသကဲ့သို့ အမတ်ကြီးသည် ပြည်ထိန်းဖြစ်ချေ၏။ အမတ်ကြီးနှင့်သာ ပြောဆိုသင့်သည့်အတိုင်း အမတ်ကြီးသို့ အပ်ရခြင်းဖြင့်လေသည်။ သို့သော် ရွှေထီးလာလမ်း တောင်ဘက်မြို့ရွာများအပြင် စပါးများကို မြို့သို့သွင်း၍ ထားလေ၏။ အမတ်ကြီးသည် ရန်စစ်ပြေငြိမ်းရန် ကတိသစ္စာပြုစေကာ ပြန်လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုနောက် အနောက်ဘက်မှ သက်မင်းဥပခင်သည် နယ်မြေလှူပြုလာလေရာ ပင်းဝါ (ရာမူ)မြို့၏ပြင်ဘက် ရှင်ပင်ကတိုးကို သိမ်းယူထားလေ၏။ ထိုကြောင့် စစ်သူကြီးတို့အား တိုက်စေလျက် သက်တို့မခံနိုင်သဖြင့် တပ်ပျက်ကာ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ ဘုရင်မင်းထံဆက်သလေသော် ဆုလာတ်ပေးသနားတော်မူလေသည်။ သူကြီး ငမန်းရဲဆိုသူသည် ဆိုးသွမ်းသူဖြစ်လေရာ ငမန်းရဲကျွန်း၌ ဆူပူလှယက် ဓားပြတိုက် ပြုလုပ်နေလေရာ ၎င်းအား ဘုရင်၏အမိန့်ဖြင့် လက်ရဖမ်းဆီးစေရာ ပိန္နဲချောင်းကျွန်းသို့ ထွက်ပြေးလေသည်။ ငမန်းရဲအား ဖမ်းမိစေရန် တစ်ကျွန်းလုံးအား သုံးရက်တိုင်ဝိုင်းရံပိတ်ဆို့ခဲ့ကြရလေသည်။ ထိုအခါ အစာရေစာ ပြတ်လာသဖြင့် အစာပြု၍ ခေါ်လေသော် အဝင်ခံလေ၏။ ဖမ်းမိလျှင် ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူကာ မင်းထံဆက်သကြလေ၏။ မင်းပင်သည်ကား ရန်မာန်ခပ်သိမ်းကို တစ်စတစ်စနှိမ်နင်းအောင်မြင်လာခဲ့လေသည်။

ထိုကြောင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ ကျေးရွာနိဂုံးပါမကျန် အေးချမ်းသာယာလာလေသည်။ ထိုအခါ နတ်ပြည်ကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်စေ၍ တီးမှုတ်သီဆိုကခုန်စေခြင်းဖြင့် ပျော်ပွဲသဘင် ဆင်ယင်စေခဲ့သည်။ မြောက်ဦးမြို့သည် ထိုအခါက အလွန်စည်ကားလှပေသည်။ နွားလားသင်းစု ခုနစ်ခုအမွှေး အရေအတွက် ရှိသည်ဟူ၏။ မြို့ပြင် ပေါင်းထွတ် သင်္ဘောဆိပ်မြို့ပင်မြို့နှင့် မခြား သာယာစည်ပင်လှလေသည်။

တောကျေးရွာသားတို့ဆိုလျှင် မြို့တော်ထိအောင် ရောက်ဖူးရန်ပင် ခဲယဉ်းလှပေ၏။ ပေါင်းထွက်ထိ ရောက်ပေါက်ဖူးသူများသည်ပင်လျှင် မြို့တော်သို့ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြလေ၏။ ထိုကြောင့် ‘မြို့တော်မရောက် ပေါင်းထွတ်အဆီပြန်လတ်ပြီ’ ဟု ဆိုရိုးပြုလာခဲ့ကြလေသည်။ မင်းပင်သည် ပြည်တွင်းရေးရာ၌ အစစ အင်အားတောင့်တင်းပြည့်ဝပြီးဖြစ်၍ နှစ်တစ်ရာခန့်က လက်လွှတ်ခံထားရသော ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့အရေး ဆောင်ရွက်စရာကျန်ရှိနေသေးရာ ထို(၁၂)မြို့တွင် လက်တွင်း ပြန်ရောက်သော မြို့များလည်း ရှိပေရာ တစ်နေ့သ၌ ဒေလီပဆာမင်းက အမတ်ကာတီကို လွှတ်၍ မင်းပင်ကြီးထံ ဆက်သွယ်မှုပြုလာခဲ့ပေသည်။

ထိုအခါ ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့ကိစ္စများကို တင်ပြဆွေးနွေးလာလေသည်။ မင်းကြီးက အမိန့်ရှိလိုက်သည်မှာ ‘ရှေး ရခိုင်မင်းများ ပိုင်သော ထုံးစံအတိုင်း ငါသိမ်းယူတော်မူမည်၊ စစ်မထိုးလိုသော် ထိုမြို့များမှ အကြီးအကဲ မြို့စားများကို လွှတ်လိုက်စေ’ ဟု ဆိုလေ၏။ အမိန့်တော်အတိုင်း ကုလားအမတ် ပြန်သွားလေလျှင် အနောက်ဘင်္ဂါပြည်သို့ စစ်ချီရန်အကြံရှိနေလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို စနည်းနာလေသော်

ကုလားကိုနိုင်လို စားဖိုမှာ မီးထည့်
ဝသဲကိုထီးတင်၊ ကုလားကို ရှင်ပြု

ဟူ၍ တိတ်တဘောင် ကြားလာရလေသည်။ ဘုရင်မင်းထံလျှောက်ထားလေရာ ကောင်းကျော်ထင်စား အမတ်ကြီး အား လျှောက်တင်စေလေ၏။ အမတ်ကြီးလည်း ‘ကုလားပုစွန် ဆယ့်နှစ်တန်ကို မလွန်စေရ’ဟူ၍ ရှေးစကား ရှိပါသည်။ အရှင်မင်းမြတ်တွင် မင်း(၁၂)ဆက်စေ့ပါသည်။

နိုင်ငံအဝင်ဖြစ်သော ဘင်္ဂါ(၁၂)နယ်ကို အရှင်မင်းမြတ်လက်ထက်၌ ရပါမည်ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးအား ‘ဝိမလ’ဟူသောဘွဲ့ကို အပ်နှင်းကာ ကုလားပြည်ကို ချီတက်ရန် ကြည်း၊ ရေတပ်များ စည်းကြပ်ခန့်ရပ်တော် မူပြီး စစ်ချီတက်ရန် လမ်းသုံးသွယ်ခွဲ၍ ထွက်တော်မူလေသည်။

ဘုရင်ကိုယ်တိုင်လည်း တပ်တော်ဦးက ပါရှိကာ စီးတော်ဆင် ဇီဝစိုးကိုကား စိန်တင်ချောင်းဖျား ဩရမကျော်လမ်း အတိုင်း အစောင့်အနင်းဖြင့် ဆောင်ယူသွားလေ၏။ ပြည့်ရှင်မင်းတပ်သည် သမထီး(စမ်းပတီး) ပြွန်လမ်းကဝင်၍ မယူမြစ်ကို ထွက်ကာ ရသေ့တောင်မြို့သို့ ရောက်သွားလေသော် မယူမြစ်ကြောင်းချီတက်လေ၏။ မယူတောင်ကို ကျော်လျှင် ဂေါ်တော် ပလ္လင်မြို့တွင် ချရပ်၍ ထိုမှတစ်ထောက် ကံသာမြို့သို့ရောက်ကြလေသည်။ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်းချီ ပင်လယ်ကြောင်းတပ် မှာကား သောင်တီးကျွန်း၊ မဟိတ္တရာကျွန်းတို့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ကျောက်မသာ၊ ကျောက်ဖျာလမ်းချီ သားတော်သံတွဲစားတပ် သည် သက်မြို့ ရှိလက်မြို့တို့ကို သိမ်းယူရရှိလေလျှင် ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ချီသွားချရပ်တော်မူလေသည်။

ထိုမြို့ကို အမတ်ကြီး ဝိမလအား မြို့စားခန့်အပ်ခဲ့၏။ ဆင်တော်ဇီဝစိုးလည်း အသင့်ရောက်လာလေသော် ဆင်တော် ကိုစီးကာ ဒါဂါကိုကြည်းရေညှပ်၍ ချီတက်လေရာ ကုလားအိမ်ရှေ့မင်းသားလည်း ရောင်ဖြူမြစ်အကူးတွင် ဘုရင်မင်းမြတ် အား တိုက်ခိုက်လေ၏။ ထိုအခါ သားတော် သံတွဲစားတပ်က ဆီးခံတိုက်လေရာ ကုလားမင်းသားကို ရောင်ဖြူမြစ်တွင်လက် ရဖမ်းမိ၏။ ထိုနောက် ဒါဂါမြို့ကို ချီတက်ရောက်ရှိကြလေ၏။

သားတော်သံတွဲစားကား ရှိလက်မြို့တွင် အခိုင်ချရပ်နေလေ၏။ ဒါဂါမြို့ကိုသိမ်းယူပြီးနောက် ကုလားမင်းရှိရာ မောက်သူဇာမြို့သို့ မှဲစဲကျွန်းစားအမတ်အား စေလွှတ်လေသည်။ ထိုသို့စေရာ၌ ပါးလိုက်သောရာဇသံတွင် ဘင်္ဂါ (၁၂)မြို့အား သိမ်းယူတန်လောက်၍ သိမ်းယူတော်မူ၏။ ဒေလီမင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ ခုခံလေက စစ်ပြုရလျှင် ဒေလီမြို့ထိ သိမ်းယူတော်မူမည်။ မခုခံဘဲ သာယာစွာပြန်လျှင် ရှေးထုံးဟောင်းမပျက်စေရ မောက်သူဇာမြို့တွင်သာ ယူတော်မူမည်’ဟု ပါရှိလေ၏။

ထိုစာကိုရလေလျှင် ကုလားမင်း ဆုတ်ခွာသွားလျက် ဘာဂီရနဒီမြစ် အနောက်ဘက်၌ ချရပ်နေလေသည်။ ထိုကသမီး ပဲသီဒါနှင့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာအများအပြား ဆက်သခဲ့သဖြင့် ဖမ်းမိထားသော ကုလားမင်းသားကို ပေးအပ်လိုက်၏။ ဘုရင်လည်း တပ်စဉ်ချီလေသော် မဟာဗောဓိပင်ရှိရာသို့ ရောက်ရှိလေ၏။

ထိုတွင် ဖူးမြင်၍ သက်စေ့ဘုရားအဆူ (၄၀)ကို တည်ထားပူဇော်ခဲ့လေ၏။ အလှူကြီးစွာ ပေးပြီးလျှင် ကမ္မည်းရေးထိုး စိုက်ထားခဲ့လေ၏။ ထိုကပြန်လာလျှင် ဝင်းမျိုးတို့အား အသီးသီးမြို့စားအပ်နှင်းလေ၏။ သက်မင်းကို ဒါဂါသို့ခေါ်လျက် ကောင်းလှဖြူ အမည်ဖြင့် အဆောင်အယောင်ပေးသနားလေ၏။ ဘုရင်မင်းကား ဒါဂါမြို့တွင် ပဲသီဒါနှင့် တစ်မိုးတစ်ဝါ နေခဲ့လေ၏။ နွေလတိုင်လတ်သော် မောက်သူဇာမြို့၌ ပဲသီဒါကို တိုက်အိမ်ဆောက်ပေးထား၏။ ထိုနောက် မောက်သူဇာမြို့ ဒါဂါမြို့တို့ကို အစောင့်အနင်း၊ အုပ်ချုပ်ချထား၍ ပြန်လာခဲ့ရာ အပြန်တွင် သောင်တီးကျွန်းမှ နတ်ကျွန်းကုလားတို့ကိုပါ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့လေသည်။

စစ်တကောင်းရောက်သော် သက်မင်းက သမီးသဇင်ညိုကို ဆက်သလေသည်။ ရွှေမြို့တော်ရောက်သော် ပဲသီဒါကို နန်းတော်သို့ ဝင်ခွင့်မပေးသဖြင့် သီးခြားနန်းဆောက်၍ ထားခဲ့ရလေ၏။ ထိုနေရာမှာ ယခုကလားတန်မြစ်အနောက်ဘက် ယိုးချောင်းဝအနီးတွင် ကျွန်းလွတ်တစ်ခုရှိနေပေသည်။

ပဲစီနန်းဟူ၍ ခေါ်တွင်နေ၏။ ကုလားနတ်ကျွန်တို့ကိုကား သံတွဲမြို့ရှိ ဘုရားသုံးဆူတွင် လှူခဲ့လေသည်။ ပင်းဝါ(ရာမူ)မြို့ ၌ ငူတော်ဓာတ်တစ်ဆူ တည်ထားခဲ့ရာ ယခုတိုင် ရင်ကူဟူ၍ ခေါ်တွင်နေကြလေ၏။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ထွန်ကားစေရန် ရှင်ငယ်ဆရာမြတ်သည် ဘုရင်နန်းတော်၌ တရားဟောကြားခဲ့လေ၏။ ဘုရင်မင်းသည် အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ရေး အစီအမံတို့ကိုပါ ဆရာမြတ်ထံလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ တောင်ညိုတိုက် ဆရာတော်နှင့် တိုင်ပင်၍ ဓမ္မသတ် တစ်စောင် စီစဉ်ပေးခဲ့ကြလေ၏။ ရွှေမျဉ်းဓမ္မသတ်ဟု အမည်တွင်လေသည်။

ထိုဓမ္မသတ်ကျမ်းတွင် အုပ်ချုပ်ပုံ၊ အကောက်ခွန်၊ ကုန်သွယ်မှု၊ ထုတ်လုပ်မှု၊ ရင်းနှီးမှုဘဏ္ဍာ(၃)ရပ်၊ အမျိုးသား အမျိုးသမီး တို့၏ကျင့်ဝတ်(၄၈)ပါး၊ တရားစီရင်မှု၊ လွှတ်တော်ပိုင်ဗာပူစာချုပ်၊ လူကြီးထံရောင်းဝယ်မှုစာရင်း တင်သွင်းခြင်း၊ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ ငွေကြေးအသပြာရှင်းလင်းပေးအပ်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အတွက် ဘဏ္ဍာငွေတိုက်သို့ပေးသွင်းခြင်းတို့ကို

သတ်မှတ်ပါ ရှိလေ၏။ ဘုရင်သည် ထိုဓမ္မသတ်အတိုင်း စီမံကိန်းပြုလျက် ဆောင်ရွက်စေရန် တိုင်းပြည်သို့ ပြဋ္ဌာန်း၍ တင်ပြပေးခဲ့လေသည်။

ထိုစီမံကိန်းအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသဖြင့် ဗားပူတောင်၊ စပါးထား၊ ဝါးဘို၊ ခိုင်းကျီ၊ ကုတိုးသူကြီး၊ သင်္ဘောစာတိုင်၊ ဈေးကြီးတံခါး၊ ဝါဈေး၊ စပါးဆိပ်၊ မင်းကန်အောင်တပ်၊ သံတစ်ရာ၊ ရေသံခါး၊ ယဉ်သည်ရွာ စသည်များ ယခုတိုင်ခေါ်ဝေါ်လျက် ရှိနေကြပေသေးသည်။ မင်းပင်လက်ထက်က ငွေကြေးဖလှယ်သုံးစွဲရန် ငွေဒင်္ဂါးများသွန်းလုပ်အသုံးပြုခဲ့လေရာ စစ်တကောင်း +မင်းပင်၊ မင်းဘင်သင်ခယာဟူ၍ ရခိုင်စာတစ်ဖက် ပါရှန်တစ်ဖက်ဖြင့် တွေ့ရှိရပေသည်။

မင်းပင်ကား မြောက်ဦးခေတ်တွင် တန်ခိုးအကြီးထွားဆုံး ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် မြို့တော်ကို စီမံခြင်း၊ ရန်သူကို အောင်နိုင်ခြင်း၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်စီစဉ်ခြင်း၊ သာသနာရေးတို့၌ ရအားပေးချီးမြှင့်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် သမိုင်းထင်ရှားလာခဲ့လေ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်၌ ဂူထွင်းရုပ်ထု အတတ်ပညာထွန်းကားခဲ့လေသည်။

ကျောက်ဖြူ ကျောက်တစ်လုံးဂူ၊ မုံစဲကျွန်းကူတောင်(ညောင်ပင်လှ ရုပ်ပုံတော် မောင်တောဝက်ကျိန်းဂူ)၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းဂူ၊ တောင်ညိုဂူ၊ မြောက်ဦးမြို့၌ ဘုရားအုပ်စေတီ၊ ဂူကြီးဘုရား၊ အံတော်စေတီ၊ လင်ပန်းပြောက်တို့ အပါအဝင် အနုပညာလက်ရာ မြောက်လှလေသည်။ ထိုမင်းသည် (၂၂)နှစ်နန်းစံခဲ့ပြီးနောက် သားမင်းတိက္ခာ ဆက်လက်နန်းစံသည်။ ထိုမင်းသုံးဆက် အပြီးတွင် မင်းပါကြီးသား မင်းဖလောင်းစိုးစံခဲ့လေသတည်း။

rai E|zl(apmO Eñ)

ရခိုင်ဘုရင် ဘဝရှင်းမင်းပင်ကြီး၌ သမီးတော်တစ်ပါးရှိ၏။ အမည်မှာ မငွေနုဖြူ လှပိုးဝါ၊ မတ်ပိုးဝါ၊ မိုးဝါမင်းသမီး ဟူ၍ ခေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ မင်းသမီးဘဝတွင် စောသန္တာဟူ၍ အမည်တွင်လာခဲ့လေသည်။ ငယ်စဉ်ကပင် အတတ်ပညာ များ သင်ယူခဲ့လေသည်။ ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ ဓားသိုင်း၊ မာယာစသော အတတ်ပညာများ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ခဲ့လေသည်။ နှလုံးရည် လက်ရုံးရည်တို့နှင့် ပြည့်စုံလေသည်။ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့်လည်း ပြည့်စုံလေရကား စစ်သူရဲမတစ်ယောက်အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် ရခိုင်အမျိုးသမီး အာဇာနည်အဖြစ် သမိုင်းတွင်ခဲ့ရလေသည်။

မငွေနုဖြူသည် မင်းပင်ကြီးနှင့် မိဖုရားစောသန္တီမှ မွေးဖွားခဲ့လေ၏။ တစ်အူတုံဆင်းဖွားဖက်ရင်းတို့မှာ မောင်တော် ဘွားတော် ဆွေခေါ်ချစ်နှောင်း မင်းဖလောင်းဖြစ်သည်။ မင်းဖလောင်းနှင့် မငွေနုဖြူတို့သည် တစ်မိတည်း တစ်ဘက်တည်း မှ မွေးဖွားကြသော မောင်နှမရင်းချာ ဖြစ်ကြလေသည်။ မောင်နှမနှစ်ဖော်တို့သည် ငယ်စဉ်ကပင် ပျော်ရွှင်စွာ အတူတကွ ကြီးပြင်းလာခဲ့ကြရာ အယုဇ္ဈပူရ မဟာသုဒဿန မြောက်ဦးရွှေနန်းတော်၏ မြောက်ဆောင်၌ နေခဲ့ရလေ၏။

မဟာနွယ်မျိုးပီပီ ထိန်းအုပ်ယုယသူများ၏ မွေးမြူခြင်းကို ခံလာကြရလေရာ ကြီးပြင်းလာသောအခါ မောင်တော်နှင့် အတူ တတ်အပ်သော ပညာများကို သင်ယူခဲ့လေ၏။ မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်ကို ခမည်းတော်မင်းပင်ကြီးသည် အထူးတလည် ချဲ့ထွင် မွမ်းမံခဲ့ရာ မြို့တွင်းမြို့ပြင်အတားအဆီး အကာအကွယ် လုံခြုံစိတ်ချစေရန် အစစစီမံဆောင်ရွက်ထားလေသည်။ တိုင်းပြည်အင်အားတောင့်တင်းစေရန်ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ရခိုင်၏အနောက်ပိုင်းနယ်မြေ ဘင်္ဂါဒေသတို့ကိုလည်း လက်ထဲ ရောက်စေခဲ့လေသည်။

သို့သော်လည်း ရန်သူဘေးအန္တရာယ်ကိုကား စိတ်မချရသေး။ အရှေ့ဘက်က တပင်ရွှေထီးရန်ကို အမြဲသတိထားနေ ခဲ့ရပေသည်။ တစ်နေ့သ၌ မင်းတရားရွှေထီးသည် တပ်တားအလုံးအရင်း ဖွဲ့စည်း၍ ရခိုင်သို့ချီလာလေသည်။ ထိုကြောင့် အဉ္စနနဒီ လေးမြို့မြစ်ကမ်းခြေသို့ ချဉ်းကပ်လာလေရာ မြို့တော်တစ်ခုလုံးသည် အထိတ်တလန့်ဖြစ်သွားလေ၏။ မင်းနှင့် တကွ မိဖုရားမောင်းမ အခြွေအရံများလည်း ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြစ်ကြရလေ၏။ ဘုရင်သည်ကား ဘုန်းလက်ရုံး အဆင်အခြင် နှင့် ပြည့်စုံလေရကား ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့နှင့် ပေါ်တူဂီရေတပ်တို့အား နှိမ်နင်းအောင်မြင်နိုင်ခဲ့သည်တစ်ကြောင်း၊ အဖက်ဖက်မှ လည်း အင်အားတောင့်တင်းနေသည်ကလည်းတစ်ကြောင်း ရန်သူကို အရှုံးပေးအညံ့ခံစရာ အကြောင်းမမြင်နိုင်သဖြင့် ရန်သူ၏ သတင်းကိုသာ စနည်းနာစေလေသည်။ ထိုအခါ

‘(ပထမ) ကျီးအာ၍ ဧည့်လာသည်၊
(ဒုတိယ)လသာသည် ပြန်လေဦး၊
အုန်းပင်ရှင် ဖမ်းမိမည်၊
(တတိယ)အိပ်၍နေ လှေဦးတိုင်၊

ပဲ့တိုင်ကို ခိုင်အောင်စိုက်၊

ပေါင်းမိုးကို လိပ်၍သွင်း' ဟူသော တရားသုံးချက်ကို ကြားသိခဲ့ရလေသည်။

ယင်းသုံးချက်ကို အမတ်ပညာရှိ မဟာပညာကျော်အား လျှောက်တင်စေလေသည်။ အမတ်ကြီးက စစ်ပင့်ခေါ်သူရှိ၍ ဧည့်သည်အဖြစ် ခဏလာရောက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ အရှင်မင်းကြီး လမင်းကြီးအရိပ်ကဲ့သို့ အလွန်သာယာနေပါသည်။ လာသော်လည်း မအောင်မြင်နိုင်ပါ။ ပြန်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ဘုရင်ကိုယ်တိုင်ထွက်၍ ချီစရာမလိုပါ။ လှေကိုဦးပဲ့တိုင်ဝိုက်၍ ကြိုးဖြင့် ထိန်းသကဲ့သို့ ပြည်ထိန်းပြည်စိုးအမတ်တို့ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်စေပါ။ ကြိုတင်ကာကွယ်ထားရန် လာလမ်းတစ်လျှောက် အစားဆန်ရေတို့ကို ထိန်းသိမ်းထားရှိကာ နေပြည်တော် သို့ ပြောင်းရွှေ့ထားသင့်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

တတိယအကြိမ် နေပြည်တော်တစ်ဝန်းအား စနည်းနာစေပြန်သည်။ ထိုအခါ ဤသို့ စနည်းတဘောင်တစ်ခုကိုကြား လာရလေသည်။

တပင်မင်းတရား လွန်မှောက်မှား

ကုလား ကုလား ပဲစေ့စား၊ ပဲပင်ထက်က လိမ့်လို့ကျ

ကုလားသီ ဆန္ဒိဖြစ်၊ ငါ့ရင်အောက်ကို ဝင်ခလိုက်။

ထိုတဘောင်ကိုလည်း အမတ်ကြီး လျှောက်တင်ခဲ့ရလေသည်။ ရွှေထီးမင်းတရား စစ်ချီလာခြင်းကား မှားယွင်းချက် တရပ်သာတည်း။ ဘင်္ဂါကုလားများသည် ပဲခူးမင်းနှင့်ပူးပေါင်းလုပ်ကြံလိုပေသည်။

ကုလားသည် ပဲစားသူဖြစ်ကာ ပဲစေ့စားလို၍ ပဲပင်ကို တက်သည်။ ပဲပင်ထက်က လိမ့်ကျမည်ကိုကား မသိချေ။ လိမ့်ကျလျှင် အဖမ်းခံရမည် မလွတ်တည်း။ ထိုအခါ အရှင်မင်းထံမှောက် အပ်ရောက်လာရမည်အမှန်တည်း။ စိုးရိမ်စရာ မရှိကြောင်း လျှောက်ထား၏။

ထိုနောက် မင်းသားများ၊ စစ်သည်ရဲမက်များကို အစီအစဉ်ပြုစေ၏။ အစောင့်အနင်း ချရပ်၍ လုံခြုံစေခဲ့ကြပြီး ရခိုင်တောင်စဉ်တစ်လျှောက် ဖိုးခေါင်တောင်မှ ဆီး၍ စောင့်နင်းထားခဲ့ကြလေသည်။ ရေကြောင်းလမ်း စခန်းများကိုလည်း နဂရစ်မော်တင်ထံ ချရပ်ပိတ်ဆို့ထားလေသည်။ ထိုသို့ စစ်ရေးအစီအစဉ်တို့ကို မငွေ့နုဖြူ တွေ့မြင်ကြားသိခဲ့ရ၏။ တိုက်စည် တိုက်မောင်း ရိုက်ခတ်သံတို့ကိုလည်း တက်ကြွစွာ ကြားသိလာခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ကြက်သီးဖြန်တလျှက် ကိုယ်လက်များပင် ခက်ထရော် ဖြစ်လာလေတော့သည်။

ဇာတိမာန် ဇာတိသွေးတို့ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရာ မျက်နှာတစ်ပြင်လုံးသည် ဆတ်ဆတ်တုန်မှု မခံမရပ်နိုင်အောင် တက်ကြွလာကာ သူမကိုယ်တိုင် စစ်ချီရာတွင် ပါဝင်လိုသော ဆန္ဒပြင်းပြလာလေသည်။

'ဘခမည်းတော်သည် ငါ့အား အဘယ့်ကြောင့် စစ်ချီရန် အမိန့်မပေးလေဘိသနည်း၊ မိန်းမဖြစ်၍လေလော၊ မိန်းမကို မည်သည့် သတ္တိမျှမရှိဟု ထင်မှတ်လေသလော၊ လောက၌ မိန်းမအာဇာနည်ဟူ၍ မရှိလေသလော၊ အာဇာနည်မျိုးမှန်လျှင် မိန်းမပင်ဖြစ်သော်လည်း တတ်စွမ်းကြီးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည်မဟုတ်သလော၊ မိန်းမသားကပင် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအ တွက်သာ တာဝန်ရှိသည်တကား။

'ခမည်းတော်သည် ငါ့အားခွင့်မပြုခြင်းမှာ အကြောင်းထူးရှိရာသည်။ သမီးအား ချစ်မြတ်နိုး၍လော၊ စစ်အင်္ဂါပြည့်စုံလုံ လောက်နေ၍လော၊ မည်သို့ဆိုစေ ရန်သူကို မတိုက်ရဲချေသော် သမီးကောင်းတစ်ယောက် မည်သို့ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း။ အတူနေ လာလျှင် အတူခံအတူစံရမည်မှာ မေ့တာ၊ ရန်သူလက်တွင်း သက်ဆင်းရလျှင် လွတ်ရာအံ့လော၊ အသိမ်းပိုက်ခံရမည်မလွဲပါ။ ငါ၏အဖို့ရာတွင် ပို၍ပင်အရေးကြီးလေသည်။ စစ်ချီခွင့်တောင်းအံ့'ဟု အကြံဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက် မငွေ့ဖြူသည် ခမည်းတော်ထံ အကြောင်းပြ၍ လျှောက်တင်လေသည်။ ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးသည် ငြင်းပယ် ခဲ့လေ၏။ ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံလျှောက်ထားပြန်လေသည်။ သမီးတော်မှာ ငယ်စဉ်ကပင် စစ်ပညာများကို မောင်တော်တို့ နှင့်အတူ သင်ယူခဲ့သည်။ နှလုံးရည် လက်ရုံးရည်များ ရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ မောင်တော်တို့နည်းတူ စစ်ချီခွင့်ရရှိသင့်ပါသည် ခွင့်ပေးတော်မူပါဟု လျှောက်တင်ပြန်လေသည်။ ထိုအခါတွင် ဆိတ်ဆိတ်ပင် နေခဲ့ပြန်လေ၏။

ခွင့်ပြုချက်မရရှိသဖြင့် တတိယအကြိမ် လျှောက်တင်ပြန်လေ၏။ ဤအကြိမ်တွင် ငယ်စဉ်က မယ်တော်အိပ်မက်မြင် မက်ပုံ၊ ဆင်စီး မြင်းစီးကျွမ်းကျင်ရဲရင့်ပုံ၊ မောင်တော်တို့က စစ်သူရဲကောင်းမ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု နိမိတ်ဖတ်ခဲ့ပုံတို့ကို အကျယ်လျှောက်တင်ပြန်လေ၏။

ထိုအခါ ခမည်းတော်သည် စဉ်းစားမှုပြုလာလေသည်။ ငါ၏သမီးတော်သည် သူရသတ္တိစွမ်းရည်ရှိပေသည်။ ခမည်း တော် ခွင့်မပြုဘဲရှိချေက စိတ်သောက ရောက်ရာသည်။ မအိပ်မစားနေလျှင် ရောဂါရသေဖွယ်ရာသာ ရှိချေမည်။ ခမည်း တော်က ချစ်မြတ်နိုး၍ ခွင့်မပြုသော်လည်း လွဲဖယ်နိုင်အံ့မထင်၊ အကျိုးအကြောင်းနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ တောင်းခံခြင်းဖြစ်ရာ

ကား သမီးတော် စိတ်သက်သာစေရန် ပြုမှသင့်မည်' ဟု အကြံဖြစ်၏။

ထိုနောက် အလိုရှိလျှင် ကူညီရန် ဖွဲ့စည်းထားသော လှိုင်းစရာတပ်ကို ဦးစီးခွင့်ပြုလေ၏။ အပျော်တမ်း အကူအညီ သဘောဖြစ်သော အထူးတပ်ဖြင့်ပင် ချီတက်ခွင့် ရရှိခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ ခမည်းတော်အား ဦးတိုက်၍ လျှောက်ထားလေ၏။ သမီးတော်အား အခွင့်သုံးပါး ပန်ကြားလျှောက်ထားလိုပါသည်။

၁။ အရေးအကြောင်းနှင့် မလွဲမရှောင်သာလျှင် အသက်ကို အသေမခံနိုင်၊ ကိုယ်ကျင့်စာရိတ္တများ ခေတ္တစွန့်လွှတ်ရပါ လိမ့်မည်။

၂။ ခမည်းတော်အားသော်လည်း ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသော စကားကို ပြောဆိုအပြစ်ပြုလျက် လှည့်ဖျားရပါလိမ့်မည်။

၃။ ကိုယ်၊ နှုတ် နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်နှင့်စပ်ဆိုင်သော အကြောင်းခြင်းရာတို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ မင့်ကွက် ဘဲ ဆောင်ရွက်ရပါလိမ့်မည်။ ထိုကိစ္စတို့အတွက် ခမည်းတော်အရေးမပြုစေလိုပါ။ သမီးတော် စစ်ပရိယာယ် ကုတ္တိယ မာယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ခွင့်တောင်း၏။

ထိုသို့အခွင့်တောင်းပြီးလျှင် လှိုင်းစရာတပ်ကို ဆင့်ဆိုပြင်ဆင်ဆေလ၏။ တပ်အသီးသီးလည်း ချီတက်ကြလျက် ကတ္တဇဗျူဟာနည်းအရ ဝိုင်းရံပိတ်ဆို့ခဲ့ကြလေသည်။

ထိုစဉ် လောင်းကြက်မြို့တော်ဟောင်းတွင် တပ်စွဲနေသော ရွှေထီးတပ်သည် မြောက်ဦးမြို့တော်အား တိုက်ခိုက် လေသည်။ သို့သော် ရခိုင်တို့၏ မြို့စောင့်တပ်များသည် အင်အားတောင့်တင်းလှရာ ခုခံတိုက်ခိုက်နိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ရွှေထီး၏တပ်များသည် အကြိမ်ကြိမ် လာရောက်တိုက်လေရာ ရခိုင်မြို့စောင့်တပ်သည် ကြံကြံခံနေကြပြီး မြို့ပြင်သို့ ထွက်မတိုက်သဖြင့် ရန်သူတပ်များ မြို့တွင်းသို့ မဝင်ရောက်နိုင်ကြချေ။

ထိုကြောင့် ရွှေထီးတပ်သည် တပ်ဖြန့်ကာ မြို့တော်ကို ဝန်းရံတိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်ကြလေ၏။ ထိုနေ့ နေမဝင်မီ ဤအကြောင်းအရာကို မငွေဖြူသိလေလျှင် ပရိယာယ်ဆင်လေတော့၏။ မိမိကိုယ်ကို ရိုက်ပုတ်လျက် ဒဏ်ရာအနာတရ ဖြစ်စေ၍ မိသားစု တစ်စုလည်း ငိုယိုမြည်တမ်းကာ မြို့တော်မှ ထွက်ပြေးလာဟန်ပြုလေ၏။ ကလေးသူငယ်များ အပါအဝင် အထုပ်အပိုးမ ချီလျက်နေဝင်ချိန်တွင် ထွက်ခဲ့ကြလေသည်။

ထိုလူစုအား ရွှေထီးတပ်ကဖမ်းဆီးကာ မေးမြန်းစစ်ဆေးလေရာကား အကြောင်းမဲ့ နှိပ်စက်ခြင်း၊ ရိုက်နှိက်ညှင်းပန်းခြင်း များကြောင့် ဒဏ်ရာများပင် ရရှိလာပါသည်။ အလွန်ရက်စက်ရိုင်းပျစွာ သတ်ဖြတ်မှုပင် ပြုကြပါသည်။ မအားမလပ်အောင် ပင် ခိုင်းစေနေကြပါသည်။ ရန်သူဘက်တော်သားဟု စွပ်စွဲကာ နှင်ထုတ်လွှတ်သဖြင့် လူအများနာကြည်းလျက် မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်နေကြသည်ဟု လိမ်လည်လှည့်ဖြားပြောခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ ရွှေထီး၏တပ်မှ ဗိုလ်မှူးကြီးသည် ယုံကြည်လေ၏။ ထိုနောက် ထိုမင်းယုတ်အား ဖမ်းမိအောင်ကြိုးပမ်းရမည်။ မြို့တွင်း ခံတပ်မြေကတုတ်တို့ကိုသာ ငါတို့အား ညွှန်ကြားပေကြလော့၊ စစ်အောင်လျှင် သင်တို့လည်း သူကောင်းပြုခံကြရအံ့၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့နှင့်လည်း ပျော်ရွှင်စွာ နေကြရအံ့ဟု ပြောဆိုလေသည်။

မငွေဖြူလည်း အလိုတူအလိုပါဟန်ပြုလျက် နှစ်သိမ့်ကျေနပ်နေပုံပြ၏။ ထိုနောက် ကျောက်ရက်မြို့ရိုးနှင့် ငွေတောင် မြို့တို့မှ ချီတက်ရန် အကြံပြုကြလေ၏။ ထိုမြို့ရိုးဆိုလျှင် မနိမ့်မမြင့် တပ်ကြီးအိုင်အမာမရှိ၊ အစောင့်တပ်သားများသာ ရှိသည်။ ထိုကဝင်၍ တိုက်ခိုက်ပြီး မြို့တွင်းသို့ဝင်ကာ မြို့ကိုတုန်လှုပ်ချောက်ချားစေကာ သိမ်းပိုက်နိုင်ရာသည်။

ထိုအကြံကို ဗိုလ်မှူးကြီးသည် သဘောတူလက်ခံ၍ တပ်မချရပ်ကြလေသည်။ မငွေဖြူ၏ လှည့်စားပြောဆိုချက်အရ ချီတက်မိကြရာကား ရခိုင်တပ် လက်တွင်းသို့ ကျရောက်ခဲ့ကြလေသည်။

ရွှေထီးတပ်သည် ဝန်းရံခံနေရစဉ် မငွေဖြူထံ အကြံဉာဏ်တောင်းပြန်လေ၏။ မငွေဖြူက အစောင့်စစ်သူရဲတို့ ဝိုက်မျှင်းစဉ် ကျွဲချီတံပိုးမှုတ်သံပြုအံ့ဟု ပြောဆိုထား၏။ ရွှေထီးတပ်သားများ ယုံကြည်လျက် မျှော်နေကြစဉ် မငွေဖြူသည် ရေလှောင်ထားသော ကျုံးမြောင်းတို့မှ ရေတံခါးတို့ကို ဖွင့်ချလိုက်လေသည်။ ကြောက်ဖွယ်မြည်ဟီးသော အသံနှင့်အတူ ဝန်းရံပိတ်ဆို့နေသော ရွှေထီးတပ်သည် ရေလျှံကြောဝယ် မျောပါခံခဲ့ကြရလေသည်။ မငွေဖြူသည် မိမိအကြံအစည်ပြီး မြောက်လျှင် မြင်းညိုကြီးကိုစီးကာ စစ်ဝတ်တန်ဆာတို့ဖြင့် မြို့ရိုးပေါ်သို့ ထွက်လာလေ၏။ နောက်ပါသူရဲကောင်းများ၊ အပျိုတော်ပေါင်းများစွာတို့ လိုက်ပါလျက် ရေမျောနေသူများကို လိုက်လံဖမ်းဆီးကြလေ၏။ အချို့ရေနစ်၍ သေဆုံးကြပြီး ဗိုလ်မှူးကိုကား တစ်နေရာတွင် သတိကင်းလျက်တွေ့ရ၏။

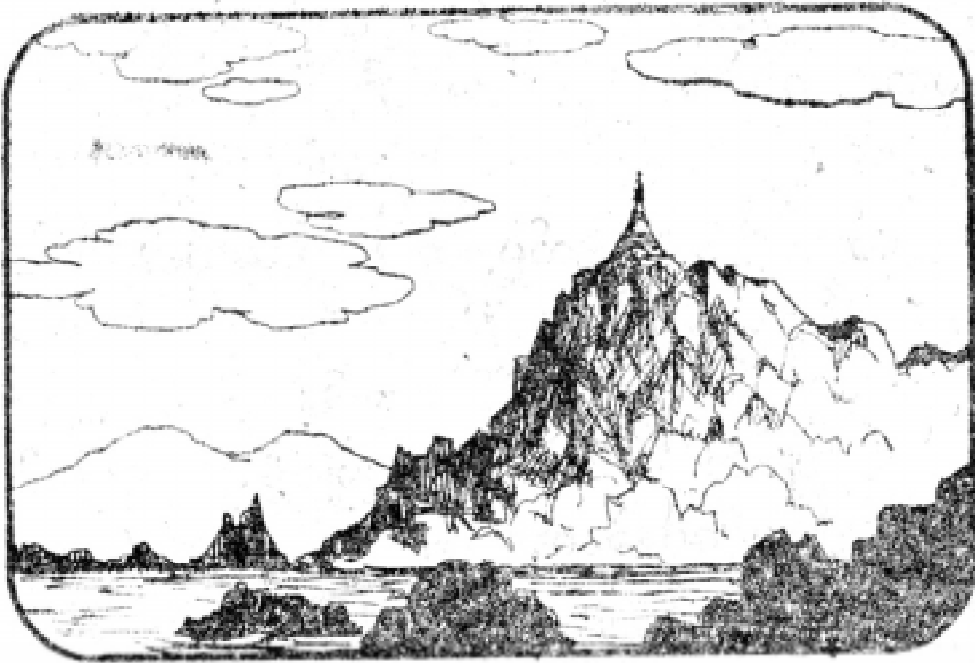
'မငွေဖြူ သင်သည်ကား ရက်စက်နိုင်အားလှသည်၊ စစ်ပွဲကို အနိုင်ယူလျက် ငါအား ချစ်ဟန်ဆောင်ကာ သတ်နိုင်ခဲ့ ပေသည်။ သင့်အား အဆုံးစကားပြောကြား၍ ငါ့ခွင့်လွှတ်ပါအံ့၊ သင်သည် အာဇာနည်မိန်းမသား ပီသပေ၏။ ကုတ္တိယဗျူဟာ ဖြင့် စစ်ပွဲကို အောင်နိုင်၏။ သင့်လိုမိန်းမအား ရရှိပါမူကား စစ်ပွဲအထောင်အရာကိုပင် အောင်မည်မလွဲတည်း' ဟု ပြောဆိုခဲ့လေသည်။

ထိုစကားအဆုံးတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးသည် အသက်ကိုစွန့်လွှတ်ခဲ့ရလေ၏။ ရွှေထီးစစ်ကို အောင်နိုင်ပြီးနောက် ခမည်းတော် ထံ ခွင့်ပန်ခဲ့သော ကတိသုံးပါးကို ပြန်၍ လျှောက်တင်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ ခမည်းတော်သည် များစွာ ချီးကျူးလျက် ၎င်းဖွင့်လွှတ် မျှောခဲ့ရာ ရေတံခါးကို 'မငွေဖြူ'တံခါးဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့လေသည်။

ထိုအခါမှစ၍ မငွေဖြူတံခါးဟူ၍ ထင်ရှားလာခဲ့လေရာ ရွှေထီးမင်းသည်လည်း ယောက်ဖတော် ကျော်ထင် နော်ရထာကို စေလွှတ်၍ စေ့စပ်မှုပြုခဲ့လေသည်။ အမတ်ပြည်စိုးကြီး ဓမ္မဇေယျသည်လည်းကောင်း၊ အမတ်ကြီး မဟာပညာကျော်သည်လည်းကောင်း၊ ပြောဆိုကြလျက်ပင် စစ်ပြေငြိမ်းခဲ့ကြလေသတည်း။

ရခိုင်မင်းသမီး မစန္ဒရဖြူဝတ္ထု
(ပဏ္ဍိတ် ဦးဦးသာထွန်းထံမှ)

အလ္လဝုဒေစ် အချိန်အခါ

တစ်ခါက တောင်ကုတ်နယ် ကျွန်းတစ်ကျွန်းရှိ ရွာတစ်ရွာတွင် ဗိုလ်မိုးသီးဆိုသူတစ်ဦး ရှိလေသည်။ သူသည် ကျင်သန် တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးသူဖြစ်သည်။ တံငါသည်အလုပ်နှင့် အသက်မွေးလေသည်။ တစ်နေ့သောအခါ ရွာနှင့်ပတ် ဝန်းကျင်ဒေသတို့အား ပင်လယ်ဓားပြတို့ ဝင်ရောက်တိုက်ကြလေ၏။ ထိုစဉ်က ရခိုင်ပင်လယ်ပြင်တွင် ရံဖန်ရံခါ ပေါ်တူဂီ ဓားပြများ ဝင်ရောက်လာလေ့ ရှိကြသည်။ ဗိုလ်မိုးသီးသည် ဓားပြတို့အား အားရှိသမျှ တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ ထိုကြောင့် ဘဝတူများအား စည်းရုံးကာ အန္တရာယ်အတွက် ပြင်ဆင်ထားခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အင်အားမမျှသဖြင့် အောင်မြင်မှုမရခဲ့ပေ။ ဗိုလ်မိုးသီးသည် ဇွဲမလျော့ဘဲ နောက်တစ်ချိန် ပေါ်တူဂီဓားပြများနှင့် တွေ့ဆုံလေ သော် မိန်းမဟန်ဆောင်ကာ အယုံသွင်းလျက် သေရည်များတိုက်ကျွေးသည်။ ဓားပြများအလွန်မူးလေလျှင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ် ကာ အပိုင်စီးကြလေသည်။ ထိုနောက် ဓားပြများ၏ လောင်းလှေများအား အသုံးပြုလျက် ပင်လယ်ပြင်ရှိ အခြားသော ပေါ်တူဂီပင်လယ်ဓားပြများကို လျှပ်တစ်ပြက် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။

မိုးသီး၏အမည်မှလည်း ဗိုလ်မိုးသီးဖြစ်လာ၏။ ဗိုလ်မိုးသီး၏ သတင်းသည် ပင်လယ်ဓားပြများအဖို့ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့် စရာဖြစ်လာပေသည်။ ဒေသခံများအဖို့တွင်မူ ပင်လယ်ဓားပြတို့ ဘေးရန်မှ အေးချမ်းလာကြလေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပင်လယ်ဓားပြများသည် ဗိုလ်မိုးသီးအား တိုက်ခိုက်ရန် အင်အားနှင့်လိုက်ကြလေလျှင် ဗိုလ်မိုးသီးတို့ က ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်ခိုလှုံနေတတ်ကြသည်။ ယင်းတို့အားထားကြသည့် အရာတစ်ခုမှာ တောင်ကုတ်ချောင်းဝ ရှိ ရေမြုပ်ကျောက်များပင်ဖြစ်သည်။ ဤချောင်းဝရှိ ကျောက်အန္တရာယ်အတွက် ရေဖောင်တစ်ခုပေါ်တွင် ခေါင်းလောင်း တစ်လုံးဆွဲတင်ထားသည်။ လှိုင်းကြောင့် ဖောင်လှုပ်လျှင် ခေါင်းလောင်းသံမြည်ကာ အချက်ပေးသံလို ပြုလုပ်ထားကြသည်။ ညအချိန်များတွင် ရန်သူလိုက်လာလျှင် လက်ဦးကပင် ခေါင်းလောင်းကြီးကို ဖြတ်ထားလိုက်ကြသည်။ အထာမသိသော ပင်လယ်ဓားပြများသည် ကျောက်ဆောင်ဖြင့်တိုက်ကာ လှေများပျက်စီး၍ အသက်ဆုံးရှုံးသွားကြသည်သာဖြစ်၏။

ဤသို့ဖြင့် ဗိုလ်မိုးသီး၏စွမ်းရည်သည် မြင့်မားလာလေ၏။ တစ်နေ့သ၌ ဗိုလ်မိုးသီးတို့သည် ပင်လယ်ပြင်၌ အောင်ပွဲရ လာ၍ သောက်စားပျော်ပါးကြကာ အလွန်အကျွံဖြစ်သွားကာ ထိုခေါင်းလောင်းသံသည် ဆူညံသည်ထင်ကာ ကြီးကိုဖြတ်ပစ် လိုက်ကြလေသည်။ ခေါင်းလောင်းသံလည်း တိတ်ဆိတ်သွားသည်။ မကြာမီ မိုးသက်လေပြင်း တိုက်ခတ်လာသဖြင့် ဗိုလ်မိုး သီးတို့၏ လောင်းလှေများသည် ညအချိန် ကမ်းဆီသို့ဝင်ရောက်ရာ ရေမြုပ်ကျောက်ဆောင်များနှင့် တိုက်မိကြပြီး လှေနှင့် လူများပျက်စီးဆုံးရှုံးကြလေသည်။ ဗိုလ်မိုးသီးမှာလည်း သေဆုံးလေ၏။ အသက်မသေဘဲ ကျန်ရစ်သူများက သေဆုံးသွားသူ များကို ရည်မှန်းပြီး ရေမြုပ်ကျောက်ဆောင်များအနီးရှိ ရေလယ်ကျောက်တောင်ကြီးအပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူတည်ထားခဲ့ ကြသည်။ ထိုစေတီမှာ ယနေ့ထိတိုင် ‘ခေါင်းလောင်းခူး(တူ)စေတီ’ဟု အမည်ထင်ရှား ကိုးကွယ်လျက်ရှိပေသတည်း။

ritzavmit

မင်းဖလောင်းသည် မြောက်ဦးမြို့ ရခိုင်ဧကရာဇ် ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်၏။ မင်းပင်ကြီး၏သားထွေးဖြစ်သော ဖွားတော် ထွေးချစ်နှောင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ ခမည်းတော် မင်းပင်ကြီးလက်ထက်၌ တိုက်ခိုက်လာကြသော ဘုရင်ဂျီဖလောင်းစစ်ကို အောင်မြင်တော်မူစဉ် ဖွားမြင်ခဲ့သောကြောင့် မင်းဖလောင်းဟူ၍ ခေါ်တွင်မှုပြုလာလေသည်။

ဘုရင်ဖြစ်လာသောအခါ သီရိသူရိယစန္ဒ မဟာဓမ္မရာဇာဘွဲ့ကို ခံယူလေသည်။ ဘင်္ဂါ (၁၂)မြို့ကို ပိုင်ခဲ့လေသဖြင့် ကုလားဘွဲ့ကိုလည်း ခံယူခဲ့ပေသည်။ မင်းသားသတိုးဓမ္မရာဇာ အားပေးထားသည်။ သားတော်လတ် သတိုးမင်းစောကိုကား စစ်သူကြီးအရာကို ပေးတော်မူသည်။ ထိုနောက် အနောက်ဘုရင် (အနောက်ပြည်သခင်၊ အနောက်ပိုင်စား)အဖြစ် ချီးမြှင့် လေသည်။ မင်းဖလောင်းသည် သမက်တော်များကိုလည်း အသီးသီးရာထူးဌာနန္တရများ ပေးထားခန့်အပ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် များမတ်များစွာ ခြံရံလျက် ထီးနန်းစည်းစိမ်စိုးစံတော်မူရာ ပြည်တွင်းရေးရာ ငြိမ်းချမ်းလျက် ချမ်းမြေ့သာယာ လေသည်။ ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့တို့ကိုလည်း ငြိမ်သက်အောင် ထိန်းကွပ်ထားနိုင်ခဲ့လေသည်။

မင်းဖလောင်းသည် ဖခင်ကဲ့သို့ပင် လက်ရုံးရည် နှလုံးရည်တို့နှင့် ပြည့်ဝပေ၏။ ဘေးအန္တရာယ်များကို ခုခံပယ်ရှား တွန်းလှန်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိများနှင့် အထူးထူးသော အတတ်ပညာများလည်း ပြည့်စုံပေသည်။ နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းပြည်များ မှလည်း ကူးသန်းသွားလာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု ပြုလာကြသဖြင့် နှစ်စဉ်မပြတ် သင်္ဘောကြီးငယ်များသည် ဝင်ထွက် သွားလာခဲ့ကြလေသည်။

မင်းဖလောင်းသည် စံနန်းတော်ကိုလည်း အသစ်ဆောက်လုပ်ခဲ့၏။ မြို့တော်ကိုလည်း ခိုင်ခန့်သည်ထက် ခိုင်ခန့်အောင် ပြုပြင်တည်ဆောက်လေသည်။ ပြင်မြို့ကိုလည်း ကောင်စွာပြုလုပ်၍ တံခါး၊ ပြအိုး၊ ကျုံး၊ ရေမြောင်း စသည်တို့ တည်ဆောက် လေသည်။ လက်ဆေးကန်နှင့် အိုင်တို့အကြား မြို့တစ်ထပ် စည်ကားလျက် တည်ဆောက်၏။ ယင်းသို့ပြုလုပ်ကာ စိုးစံနေစဉ် တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်သည် အကြံဖြစ်တော်မူလေ၏။

ရှေးဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော်မင်းများသည် မိမိတို့ပိုင်စိုးရာဌာန လက်အောက်ခံဒေသများစွာ ရှိခဲ့ကြလေ သည်။ ထိုဌာနဒေသတို့မှလည်း အခွန်ဘဏ္ဍာများစွာ ဆက်သွင်းခံကြရသည်။ ယခုဤအရေးကို အမှတ်မေ့ထား၍ မဖြစ်တော့ ပြီ။ တရားသဖြင့် စီရင်မှဖြစ်တော့မည်ဟု ဆင်ခြင်ကာ တံခါးမသဖွယ်ဖြစ်သော သက်ပြည်အား ဦးစွာလုပ်ကြံရန် အစီအမံ ပြုလေသည်။ ထိုအခါ သက်မင်းသည် အလေးမထား ဂရုမမူသဖြင့် မလာရောက်ဘဲ အခွန်ကိုသာ ဆက်သလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ ဘုရင်သည် တွေးတောဆင်ခြင်လျက် ကိုယ်တိုင်ချီအံ့ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ စစ်အင်္ဂါလေးပါးကို စီရင်ပြင်ဆင်၍ လှေသဘင် အခမ်းအနားဖြင့် ကြွချီတော်မူလေသည်။ ကြည့်ရှုကြရသော မြို့သူမြို့သားအပေါင်းတို့မှာ မင်းထီးလက်ထက် သက်ပြည် မြို့ပြည်ကို ချီစဉ်ကကဲ့သို့မခြား ပြောဆိုကြကုန်၏။

အလုံးအရင်းနှင့်ချီလေသော် အိမ်ရှေ့မင်းသည် အမိန့်တော်အတိုင်း သက်မင်းမြို့ကို လုပ်ကြံသိမ်းပိုက်လေသည်။

ထိုအခါ မင်းနှင့်တကွ မြို့ကိုရသဖြင့် ရွာကြီးရွာငယ်တို့ကို ရွာစားများ ချထားခဲ့လေသည်။ သာသနာတည်ထွန်းအောင်လည်း ပြုခဲ့လေသည်။ စစ်တကောင်းဦးစီးသည်လည်း လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ ဆက်သလာ၏။ မြို့ရွာအခွန်အတုပ်ဖြင့် ဘဏ္ဍာ ဆက်သွင်းပေးခဲ့ပေ၏။ အပြန်တွင် သက်မင်းကိုခေါ်ဆောင်ပြန်လာခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ဆုံးမလျက် မင်း၏အဆောင် အယောင်များပြန်လည်အပ်နှင်းလိုက်လေ၏။ ထိုသတင်းကို အခြားတိုင်းပြည်များမှ ကြားကြလေလျှင် မောင်းထွပ်၊ ပထန် စသော ကုလားမင်းတို့လည်း လာရောက်၍ ခစားမှုပြုကြလေသည်။ မင်းဖလောင်း စစ်ချီစဉ် အောင်မြေနှင်းခဲ့ရာတွင် နောင်အခါ မြို့ဖြစ်လာသောကြောင့် အောင်ချမ်းသာမြို့ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြ၏။ မင်းဖလောင်းပိုင်နက် နယ်မြေဖြစ်ရာ ကားဖ လောင်းချိတ်(Cox's Bazaar) မြို့ဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လာခဲ့ကြလေသည်။

တရုတ်အခါ ပဲခူးကျော်ထင်နေရတာသည် သားမက်တော် မင်းရဲကျော်ထင်နေရတာကို ရခိုင်သို့ ချီတက်စေခဲ့လေ ၏။ သံတွဲ ဥယျာဉ်ပုလမ်းအတိုင်း ချီလာသော် သံတွဲသို့ရောက်လေသည်။ ထိုမှ ရေအား၊ ကြည်းအားဖြင့်ချီလာကာ လောင်းကြက်ပြင်တွင် တပ်စခန်းချရလေ၏။ အရှေ့ဘက်ကလည်း ဖိုးခေါင်တောင်ကို ကျော်ဖြတ်ကာ တပ်များချီတက်လာ ကြလေ၏။ ထိုအခါ မင်းဖလောင်းသည် မြို့ကိုလုံခြုံမှုရှိစေရန် အမိန့်ပေးလေသည်။ စစ်သူကြီးစသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါအပေါင်း တို့သည် ထွက်၍ခုခံတိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ အင်အားမမျှလေရကား သံတွဲမြို့သို့ ဆုတ်ခွာသွားကြလေ၏။ ဘုရင်သည် ရဲမက်တို့အား လိုက်လံတိုက်ခိုက်စေလေရာ ရန်သူသည် သူ့နိုင်ငံသို့တိုင်အောင် ဆုတ်ခွာသွားလေ၏။ အချို့မှာ မော်တင် နဂါးရစ်ကို လှည့်ပတ်၍ ပြေးခဲ့ကြလေ၏။

အနောက်တစ်ရိုးကို သားတော်လတ် မင်းစောသည် ဘုရင်ခံပြုလုပ် အုပ်ချုပ်နေလေ၏။ သက်မင်း၊ မြုံမင်းတို့သည် အစဉ်အကျိုးကို မမြင်သဖြင့် သူများလှည့်ပတ်ပြောဆိုရာနောက် လိုက်ကြလေ၏။ ဘုရင်နောင်တိုက်ခိုက်၍ လက်လွတ်ထွက် ပြေးလာသော ယိုးဒယားမင်းအမတ် ဘွန်စောမိုင်းကို ကံသာမြို့စားအဖြစ် ခန့်ထားလေသည်။ အနောက်ဘင်္ဂါဒေသတွင် ပေါ်တူဂီတို့အား လက်အောက်ခံဖြစ်စေလျက် အထူးအခွင့်အရေးပေးထားလေ၏။ ထိုကြောင့် ကံသာမြစ်ဝတောင်ဘက်၌ Dianga ဟူသော ဆိပ်ကမ်းမြို့ကို တည်နေခွင့်ရရှိခဲ့၏။ ထိုမြို့ကား စစ်တကောင်းမြို့၏ တောင်ဘက်မိုင်(၂၀)အကွာတွင် တည်ရှိခဲ့လေ၏။

ထိုမြို့ သက်တို့သည် ကုလား၊ ပထန်၊ ဘရင်ဂျီ၊ ပေါ်တူဂီတို့စကားကို နားထောင်ခဲ့ကြလေသည်။ ၎င်းတို့လှည့်ပတ် ပြောဆိုတိုင်း နားယောင်ကာ သစ္စာဖွဲ့ကာ အကြံပြုနေကြလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို အနောက်ဘုရင် သားလတ်သိလေ၍ ဘုရင်မင်းအား လျှောက်ထားလေရာ ထိုအကြံပြုပြစ်မှားသော လုပ်ရပ်ကို အဆောတလျင် စီရင်ခဲ့လေ၏။ ဘုရင်မင်းထံမှ လွတ်လိုက်သော စေတမန်တို့ရောက်လေသော် ခဏချင်းစူးစမ်းထောက်လှမ်းခဲ့ကြလေ၏။ ၎င်းတို့ကား ကြောက်ရွံ့ကျိုးနွံ သကဲ့သို့အမှုအရာများကိုပြု၍ ခယထုပ်ဝပ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုအကြောင်း သားတော်မင်းက ဘုရင်အား လျှောက်ပြန်လေ၏။

ဘဝရှင်မင်းတရားသည် မင်း၏မာန်တော်ဖြင့် ယခင်ကကဲ့သို့ ကြံချီပြန်လေသည်။ ရောက်သောအခါ မြုံ၊ သက်တို့၏ အသင်းအပင်းများမှာ သစ္စာဖောက်ဖျက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုကြောင့် အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်ကာ သေကေပျက်စီးခဲ့ကြ၏။ ပထန်၊ ပဇီ၊ သီရိမောက်ခင်တို့လည်း အချင်းချင်းလက်နက်စွဲကိုင်၍ ရန်သူသဖွယ်ဖြစ်ခဲ့ကြလေ၏။ ပြည့်ရှင်မင်းလည်း ခရီးစဉ်အတိုင်း ကြံချီလျက် အခွန်အတုပ်များကို ခံယူတော်မူလေ၏။ ဘုရင်မင်း၏ နောက်တော်မှ အနောက်ဘုရင် အမှူးရှိသော တပ်မင်းတို့ လည်းလိုက်ပါခဲ့ကြလေ။ မြုံမင်းက အသင်းအပင်းခွဲဖြစ်နေ၍ အင်အားလျော့ခဲ့ရလေသည်။ အတောင်ကျွတ်သော ငှက်ကဲ့သို့ ညှိုးငယ်ခဲ့ရလေ၏။ သို့သော် မြုံမင်းတွင် သားတော်သုံးယောက်ရှိရာ ၎င်းတို့သည် ဘရင်ဂျီကုလားတို့ကို သုံးပန်းအဖြစ်ခေါ် ၍ တပ်ခံလေ၏။ ဧကဇရာဆိုသော ခြင်္သေ့မြို့၌ မြို့ပြကျိုးမြောင်းတို့ကို ကောင်းစွာစီရင်၍ ခံလင့်နေကြ၏။ ဘုရင်မင်း၏ သူရဲကောင်းတို့ တိုက်ကြလေသော် မခံနိုင်ဘဲ ထွက်ပြေးခဲ့ကြလေသည်။

တစ်ဖန် တောင်ဘက်က ရံသော ချတ္တရာမြို့မှ ခံလင့်ကြပြန်လေ၏။ ထိုမြို့ကိုလည်း ဝင်တိုက်ကြပြန်လေရာ မြုံမင်းသား အား လက်ရဖမ်းဆီးရမိ၏။ မြုံစစ်သည်တို့သည် ပရမ်းပတာ ထွက်ပြေးသွားခဲ့ကြရလေ၏။ မြုံတို့သည် ရခိုင်တပ်များကို မတုနိုင်ကြတော့ဘဲ ဘုရင်အားလက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ ဆက်သလာကြတော့သည်။ ဘုရင်သည် အမျက်မပြေလေသဖြင့် လိုက်လံတိုက်ခိုက်လေရာ ပတ်ပတ်လည် ချောင်းကြီးခြားနေသော မနောပြင်ခံတပ်ကိုလည်းကောင်း စန္ဒပုတ်ဟူသောမြို့ကြီး ၏ခံတပ်ကိုလည်းကောင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ မြုံမင်း၏ ပထန်၊ ရုမ္မိ၊ ရောင်ပတ္တိစသော သူရဲများလည်း မခံမရပ်နိုင် တော့ချေ။ မြုံအားလုံးသည် ပျက်စီးခဲ့ကြရလေသည်။

မြုံမင်း၏ရန်ကို နှိမ်နင်းပြီးနောက် သက်ပြည်ကို တိုက်ခိုက်ကြပြန်၏။ တောတောင်တို့၌ ပုန်းလျှိုးနေကြသည်တို့ကို တွေ့ရ၍ ဖမ်းဆီးခဲ့ကြလေသည်။ ဘုရင်အား ဆက်သလေလျှင် တရားသဘောကို ရှုဆင်ခြင်၍ သနားဂရုဏာဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။ ထိုကြောင့် အမျက်စောင်မဝန် မထွက်တော့ဘဲ သည်းခံတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ မြုံမင်း၏သားတော်သည် အဘ၏အရိုက်အရာကို ဆက်ခံရန် အသနားခံလေ၏။ ဘုရင်လည်း ရပ်ရွာမပြိုကွဲ

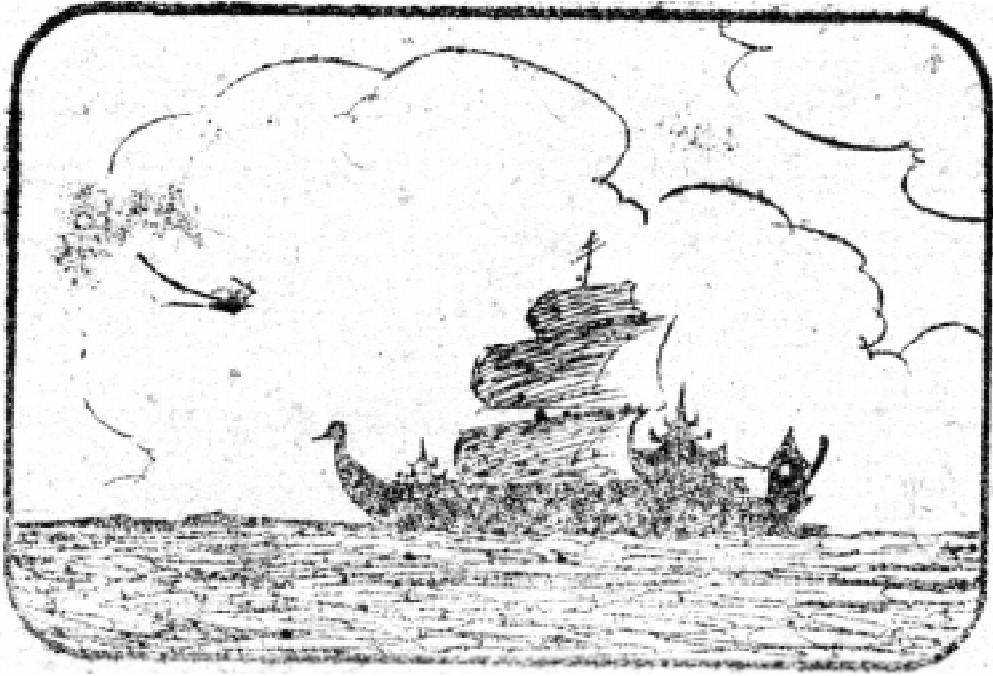
စေဘဲ ဆောင်နှင်းအပ်နှံလိုက်၏။ ပြည်ထောင်မင်းအချင်းချင်းကလည်း ချီးမွမ်းခံခဲ့ရလေသည်။ ထိုနောက်တိုင်းပြည်သို့ ကြွမြန်းခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ပထန်မင်း၊ မောင်းကွပ်တို့သည် ရိုကျိုးခဝပ်လာကြ၏။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဘဏ္ဏာအခွန် တို့ကို နှစ်စဉ်မပျက် ဆက်သလာကြသည်။

သီဟိုဠ်မင်း၊ ပေါ်တူဂီ၊ ပသီမင်းနှင့် အိမ်နီးချင်းမင်းတို့သည် မဟာမိတ်ဖွဲ့လာကြ၊ လက်ဆောင်များ အပြန်အလှန် ပေးဆက်လာကြလေ၏။ ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် ရန်မာန်မရှိ အေးချမ်းစွာ မင်းစည်းစိမ်ခံစား နိုင်ခဲ့ပေ၏။ ထိုအခါ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်၏။ တောကျောင်း၊ ရွာကျောင်းနေ သံဃာတော်များကို လှူဒါန်းထောက်ပံ့၏။ သံဃာတော် တို့ကလည်း သာသနာသုံးရပ် တည်တံ့ပြန့်ပွားထွန်းကားလာစေရန်ကို ကြိုးပန်းအားထုတ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်တွင် သာသနာတော်သည် နေမင်းအရောင်ကဲ့သို့ ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်ခဲ့ရလေ၏။

မင်းဖလောင်းလက်ထက်တွင် သရီရာဇာတ်တော်များကိုလည်း မွမ်းမံတည်ထားလေသည်။ ထင်ရှားသော ဦးရာဇ်တော် ဓာတ်ဆိုလျှင် မြို့ပြည်ကို စစ်ချီစဉ် တောက်ပကွန်မြူးခဲ့သည်ကို ဖူးမြင်ရသောအခါ ကတိထားခဲ့သည့်အလျောက် သားတော် ဥရာဇ်တောင်စားကို တည်ထားစေခဲ့လေသည်။ စိုးမဲကျီမိဖုရား၏ ပတ္တမြားမျက်ရှင် ရတနာကိုလည်း ထိုစေတီတွင် ဌာပနာ လေသည်။ ရခိုင်ပြည်တွင် အကြီးကျယ်ဆုံးဖြစ်၍ အဝေးကပင် ထင်ထင်ရှားရှားဖူးမြော်ကြည်ညိုနိုင်ပေသည်။ စေတီမှာ ကျောက်ညိုဖြစ်ပြီး မင်း၏အလံတော် ရှစ်ဆယ်လုံးပတ်ရှိလေသည်။

ဌာပနာပွဲ ကျင်းပခြင်း အစီအရင်တို့ကိုလည်း ပြုခဲ့၏။ ထိုစဉ် ရာဇဝင်း၊ ဒေဝါဝင်းများ ခင်းကျင်းခဲ့ပြီး ပိဋကတ်သုံးပုံ လည်း ပါရှိလေသည်။ သာဝကဓာတ်တော်များ၊ ရုပ်ပွားတော်များ ၊ ဓမ္မစေတီများကိုလည်း ဌာပနာသည်။ ထိုဌာပနာပိတ်ပွဲ အပြီးတွင် သူမတူအောင် အသဒိသဒါန အလှူတော်ကြီးကို ပေးလှူတော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုအလှူတို့တွင် လက်အောက်ခံ နိုင်ငံများမှ ပစ္စည်းများပါ စုံလင်လှပေသည်။ ညတွင် မီးထွန်းပွဲကျင်းပလေသည်။ ရောက်ရှိလာသမျှသော ပရိသတ်အားလုံး ကိုလည်း အစားအသောက်များ ကျွေးမွေးလေသည်။ ရွှေမြို့တော်၌ ထုက္ကန်သိမ်စသော စေတီပုထိုး၊ သိမ်းများကိုလည်း တည်ထားခဲ့လေ၏။

ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် စိုးမဲကျီမိဖုရားနှင့်အတူ ဓာတ်တော်စေတီများကို မွမ်းမံပြုပြင်လေသည်။ အံ့တော်ရှင်စေတီ ကို ဝရံတာ (မြေငုံကျွန်း)၌ တည်ရှိစေ၏။ ထိုစေတီသို့ ဆိုက်ကပ်ရသော ဆိပ်ကမ်းကို စိုးမဲကျီဆိပ်ဟုသော အမည်ကိုတပ်၏။ မင်းဖလောင်းပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့သော စေတီများကို ရေကြောင်းခရီး သွားလာသူတိုင်း ဖူးမြော်မြင်တွေ့ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ရခိုင်နယ်မြေတွင် မင်းဖလောင်း၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းသည် အလွန်ထင်ရှားကျေးဇူးများခဲ့လေသတည်း။

i vœlvref

ရခိုင်ဘုရင် မင်းဖလောင်းသည် မြောက်ဦးမြို့တော်တွင် ထီးနန်းစိုးစံတော်မူစဉ် ရုံပြည်ကို အစိုးရသော ကုလားပသီမင်းက ဉာဏ်ဆင်လိမ်လည်ကာ စုံစမ်းမှုပြုစေလေ၏။ ရုံပြည်မင်းက မင်းဖလောင်းဘုရင်သည် ဘုန်းကျက်သရေ ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံပြီး အမတ်ပညာရှိများလည်း များစွာရှိသည်ဆိုသည်မှာ အကြားမျှသာဖြစ်၍ ထိုအတိုင်းမှန် မမှန်သိရှိစေရန် စုံစမ်းရမည်ဆိုကာ အစီအစဉ်ပြုလာလေသည်။

အရေးအရာတို့၌ လိမ္မာပါးနပ်သော ကုလားအမတ် ဒါကိုစီဆိုသူကို ရွေးချယ်စေလွှတ်လိုက်၏။ ၎င်းသည် သင်္ဘောတစ်စင်းတွင် ချက်ကျောက်ခုနစ်လုံးကို တင်ယူကာ လိုက်လာသည်။ အပ်လျှိုသမား သင်္ဘောသားတစ်ဦးကို ပါလာသော ထိုကျောက်ကို ကောင်းစွာထုပ်၍ သေသပ်စွာချုပ်စေ၏။ အမတ်ကြီးမဟာပညာကျော်နှင့် တွေ့လေသော် အထုပ်တစ်ခုကို ပြု၍ ဤအထုပ်တွင် လက်ဆောင်အဖြစ်ဆက်သရန် ပတ္တမြားခုနစ်လုံးပါရှိသည်ဟု ပြောဆိုလေသည်။

အမတ်ကြီးကား ကုလားအမတ်ကို ဘုရင်နှင့်ချက်ချင်း အတွေ့မပေးလိုပေ။ ထိုကြောင့် အမတ်ကြီးက ငါတို့အရှင်သခင်ကို အတိုင်းတိုင်းအပြည်ပြည်မှ ဤသို့သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဆက်သလာကြပေသည်။ သို့သော် ရောက်ရှိလာကြသော သူများအတွက် စည်းကမ်းတကျ စည်းကမ်းတကျ ကြိုတင်စီစဉ်မှုပြုလေ့ရှိသည်။ ပွဲလမ်းသဘင်ကနား ကြီးစွာခံစေပြီးမှဆက်သွင်းစဉ်လာရှိပါသည်။ စောင့်ဆိုင်းစေဦး အစီအစဉ်ပြုပေအံ့ဟု ပြောဆိုလျက် သံတဲ၌ အစောင့်အနင်းနှင့် ထားစေသည်။

ထိုနောက် အမတ်ကြီးက ရုံပသီမင်းသည် အကောက်အလိမ်များ၏။ ကုလားရုံပသီမင်း စေလွှတ်ကြောင်း အသိရှိသည်။ မည်သို့လက်ဆောင်ပါကြောင်းတို့ စုံစမ်းစေပြီးမှ ရှေ့တော်သို့ဝင်စေရမည်ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

ဘုရင်မင်းမြတ်လည်း နှစ်ခြိုက်တော်မူသဖြင့် စုံစမ်းလေရာ အမတ်ကြီးသည် ထိုအထုပ်ကို ကြည့်လေ၏။ ရွှေချည်နှင့် ရက်သည့်ပမာ လုံစွာထုပ်ထားသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ဤသို့ဆင်ခြင်မိသည်။ ထိုကဲ့သို့ ထည့်ရိုးမရှိဘဲ ထည့်ထားသည်ကား အကြောင်းထူးရှိချေသည်ဟု တွေးတောစဉ်းစားလျက် ခဝါသည်ထံချဉ်းကပ်လေ၏။ မိမိထံမှ အဖိုးတန်ပိတ်အုပ်ကို အစုတ်အပြတ်မရှိအောင် စီစဉ်ပြီးသော် အခေါက်အတွင်း ခဝါသည်မမြင်လောက်သောနေရာမှ ကတ်ကြေးနှင့် ကွက်၍ ညှပ်ထားလိုက်သည်။

ထိုအထုပ်အား ခဝါသည်သို့ပေး၍ ဆောင်ယူသွားလေလျှင် ရေဆွတ်ဖွပ်လျှော်ကာ နေလှမ်းထားလေသည်။ ထိုအခါမှ အပေါက်ကိုမြင်ရ၍ ကြောက်လှသည်နှင့် သင်္ဘောသား အပ်လျှိုသမားကို ရခဲ၍ ဖာစေသည်။ အထည်သားနှင့်အတူ ဖာပြီးမှ အမတ်ကြီးထံ ခဝါသည်က အပ်လေလျှင် ဖြန့်ကြည့်ကာ လက်ရာသေသပ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ ညှပ်ထားလိုက်သော ပိတ်စကို ပေးလေရာ ဖာသူကိုပြောပြသဖြင့် မေးခိုင်းလိုက်လေသည်။

သင်္ဘောသားကုလားလည်း ခဝါသည် မေးသည့်အတိုင်း ထိုလက်ဆောင်ပါအထုပ်မှာ သူချုပ်သည်မှန်ကြောင်း အဖိုးတန်ကျောက်မျက်မဟုတ်ကြောင်းကို ပြောပြလေသည်။ ထိုကုလားကိုလည်း နှုတ်ပိတ်ရန် အသပြာတစ်ရာပေး၍ အထုပ်ကို

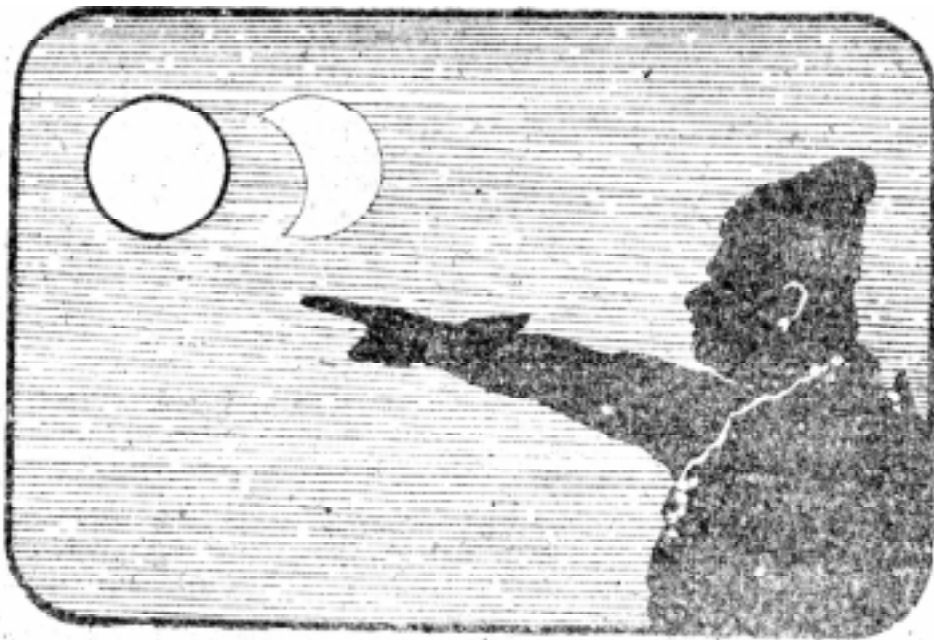
တိတ်ဆိတ်စွာ ယူလာပြီး ဘုရင်မင်းထံ ဝင်လေသည်။ ရှေ့တော်၌ ဖွင့်ပြလေရာ ချက်ကျောက် ပတ္တမြားအတူ ခုနစ်လုံးပါသည် ကိုမြင်၍ ကျောက်ကောင်း ခုနစ်လုံးထည့်လေသည်။ အထက်နည်းတူ သေချာစွာ ထိုအပ်လျှိုသမားအား ထုပ်စေပြီး သံတဲ၌ ထားစေသည်။ အချိန်တန်သောအခါ ကုလားအမတ်အား ဘုရင်မင်းထံသို့ လက်ဆောင်တော်နှင့်တကွ ဝင်စေလေသည်။

ဘုရင်မင်းသည် ကျောက်ထုပ်ကို ကုလားအမတ်သို့အပ်၍ ဖွင့်စေလေသည်။ ထိုအခါ အဖိုးထိုက်တန်သော ပတ္တမြား ကျောက်ကောင်းခုနစ်လုံးကို ကုလားအမတ်မြင်လေလျှင် အလွန်ကြောက်လန့်လျက် အကြိမ်ကြိမ်ရှိခိုးလေတော့သည်။

ကုလားအမတ်ပြန်သောအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်က ရုံမင်းသို့ ပတ္တမြားကျောက်ကောင်း လက်ဆောင်ပေးလိုက်မည်ဟု ပြော၍ အမတ်ကြီးအား အပ်နှံလေသည်။ အမတ်ကြီးလည်း ကုလားအမတ်ရှေ့၌ ကောင်းစွာထုပ်လေသည်။ ကုလားအမတ် မရှိစဉ် ကုလားပြည်မှပါလာသော ကျောက်ကို အထုပ်တူထုပ်စေလေသည်။ အစစ်နှင့်အတူကို ဖလှယ်၍ ပေးအပ်လိုက်၏။ ကုလားအမတ်လည်း ကောင်းမွန်စွာ တရိုတသေ ဆောင်ယူကာ ပြန်ခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံသို့ရောက်လျှင် မိမိအရှင်ထံဆက်သပြီး အထုပ်ကိုဖြေကြည့်လေရာ မိမိပေးလိုက်သော ချက်ကျောက်ခုနစ်လုံးကို မြင်လတ်လေလျှင် ရုံမင်းက အကြောင်းကို မေးမြန်းလေ၏။ အမတ်လည်း သိမြင်သည့်အတိုင်း အရပ်ရပ်သောစကားကို လျှောက်ထားလေသော် ကိုယ်တိုင်ဖူးမြင်အံ့ဟု လက်ဆောင်ပတ္တမြားများစီစဉ်လျက် ရခိုင်ပြည်သို့ သင်္ဘောစီးလျက် လာ ရောက်ဖူးမြော်လေသည်။ လက်အောက်ခံ နယ်ပယ်အဖြစ်လည်း သတ်မှတ်ပါရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုမင်း၏ သားတော်အလတ်ကိုလည်း စေသုံးရန်ပေးအပ်ထားခဲ့လေသည်။ မဟာပညာကျော် အမတ်ကြီးကား

‘အကောက်လာသော အမှုကိစ္စတို့ကို အကောက်ဉာဏ်ဖြင့်သာ’
အောင်စေခဲ့လေသဖြင့် မင်းအားလည်း များစွာကြောက်လန့်ရုံသေခြင်း ဖြစ်သွားလေသတည်း။

ရခိုင်ပြည်

ရခိုင်ပြည် မြောက်ဦးမြို့တွင် မင်းဖလောင်း စိုးစံနေစဉ် သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောလမ္မမင်းက ဉာဏ်ဆင်လျက် ရွှေပေလွှာ တစ်ခုကို လုပ်လျက် ကျိတ်ကျိတ်ပေးလိုက်လေ၏။ ထိုရွှေပေလိပ်အနားတွင် မီး၊ ရေ ဟူသော အက္ခရာနှစ်လုံးကို ရေးထည့်ထား လေသည်။ ထိုနောက် ယင်းရွှေပေလိပ်ကို တစ်ဖန်ဖြန့်လျက် သေချာစွာထည့်လေ၏။ ၎င်းကို ဆက်ရန်အတွက် သံအမတ်ကို စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ သံအမတ်သည် ဘုရင်မင်းဖလောင်းစံရာ မြောက်ဦးနန်းတော်သို့အရောက် ဆက်သလာလေ၏။

ထိုရွှေပေလွှာကို ဘုရင်မင်းဖလောင်း ဆက်သခြင်းခံရလျှင် ကောင်းစွာကြည့်ရှုလေ၏။ စာတစ်လုံးမျှ မတွေ့ရသဖြင့် မဟာပညာကျော်အမတ်ကြီးအား အပ်နှံလိုက်လေသည်။ အမတ်ကြီးသည် ရွှေပေလွှာကို မြင်လိုက်ရသည်နှင့် ချက်ချင်းရိပ်မိ လေတော့သည်။ သီဟိုဠ်မှ ကောလမ္မမင်းသည် ပညာစမ်းသောအကြောင်းသာ ဖြစ်ချေ၏ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ ယင်း ရွှေပေလွှာကို လိပ်၍ပွတ်သပ်လေ၏။ စာလုံးညီစွာ ပေါ်လတ်လျှင် အက္ခရာနှစ်လုံးကို တွေ့ရပေသည်။

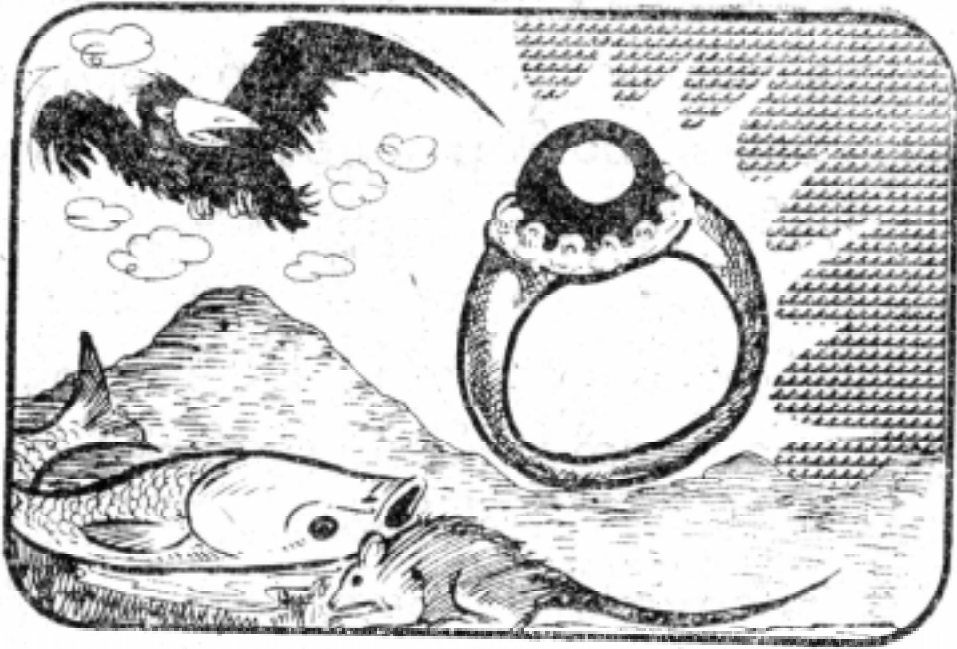
ထိုစာလုံးမှာ မီး+ ရေ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရလေ၏။ အမတ်ကြီးသည် ထိုစာလုံးကို ဘုရင်အား တင်ဆက်ခဲ့လေသည်။ ဘုရင်သည် သီဟိုဠ်မှပို့ဆက်လိုက်သော ရွှေပေလွှာပါစာကို သိလိုလှသည်ဖြစ်သောကြောင့် အမတ်ကြီးမဟာပညာကျော်ကို ရှေ့တော်သို့ ဝင်ရောက်ခစားစေလေ၏။ အမတ်ကြီးရောက်လာလေလျှင် အကြောင်းမည်သို့နည်း။ မည်သည်ကို ရည်၍ဆိုသ နည်း အမြင်ဖြင့် တင်ပြလျှောက်လေဟု မိန့်ဆိုပေသည်။

ထိုအခါ အမတ်ကြီးသည် အဓိပ္ပာယ်တိကျစွာ ကောက်၍ လျှောက်တင်သည်ကား မီးတို့၏ သဘောမှာ ပူလောင်မှု ရှိပါသည်။ ရေ၏သဘောမှာ အေးချမ်းလှပါသည် အရှင်မင်းမြတ်၊ ယင်းနှင့်ရှေးပညာရှိများ စကားပုံရှိခဲ့သည်မှာ 'မီးလွန်သော် ခြစ်သည်၊ ရေလွန်သော် ပြစ်သည်'ဟု အဆိုရှိပါသည်။ ယင်း၏အလို ပြည့်ရှင်မင်းထံ မေးသောအကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ အရှင်မင်းမြတ်သည် မီးကဲ့သို့ ကျင့်သလား၊ ရေကဲ့သို့ကျင့်သလားဟု ဆိုလိုပါသည်။ မီးကဲ့သို့ ကျင့်သောအကျင့်မှာ ပြင်း ထန်သော အာဏာသုံးမှုကို ဆိုလိုပါသည်။ ရေကဲ့သို့ အကျင့်မှာ ပျော့လွန်း သောအုပ်ချုပ်မှုရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ပြည့်ရှင်မင်းသည် ပြင်းစွာအာဏာပြု၍ အုပ်ချုပ်မှု ပြည်သူပင်ပန်းရိနွမ်းလေသည်။ ရေကဲ့သို့အေးလွန်းဘိမူ များမတ်ပြည်သူအများ မလေးမခန့်ပြုတတ်လေသည်။ ထိုကြောင့် ရာဇပျို့တွင်လည်း ပြည်ကြီးဝန်ကို အိုးတန်ဆန်ခတ် မင်းကျင့်ဝတ်နှင့် လျှောက်ပတ်သင့်စွာ စီရင်ရာသည်ဟု လာရှိပါသည်။

ရေမကြီး မီးမလွန်စေလိုသည့်အကြောင်း ပေးစာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လျှောက်ထားလေလျှင် အမတ်ကြီး၏ပညာဉာဏ် ကြီးမားကြောင်း သံတမန်တို့ကပါ သိရှိသွားကြ၏။ သီဟိုဠ်မင်း၏ သံတမန်ကိုယ်တိုင် အလွန်လေးစားကြည်ညိုလှသဖြင့် လက်စွပ်ငါးကွင်းဖြင့် ဉာဏ်ပူဇော်ခဲ့လေ၏။ သီဟိုဠ်သံတမန်တို့အပြန်တွင် ရွှေပေလိပ်၌ ရေးထည့်၍ သဝဏ်လွှာပြန်လိုက် လေသည်။

ထိုသဝဏ်ကား နေ+လ ဟူ၍ အက္ခရာနှစ်လုံးသာဖြစ်၏။ ထိုအက္ခရာနှစ်လုံးကို အမတ်ကြီးက ရေးပေးလိုက်ရာ ဆောင်ယူပြန်သွားကြလေသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့မှ အထောက်အကူပြုသည့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့

မင်းဖလောင်းသည် ရခိုင်ပြည်ကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်လျက်ရှိစဉ် တစ်နေ့သောအခါ ဘုရင်၏ပတ္တမြားလက်စွပ်သည် ရေထဲသို့ကျသွားလေသည်။ ထိုအခါ ငါးသည် အစာမှတ်ထင်ကာ လက်စွပ်အား မျိုချခဲ့လေ၏။ တစ်လခန့်ကြာသောအခါ ထိုငါးအား ရေလုပ်သား တံငါသည်များက ဖမ်းမိလာကာ ငါး၏ဝမ်းဗိုက်အတွင်းမှ လက်စွပ်အား ပြန်လည်ရရှိကာ ဘုရင်မင်း မြတ်အား ပြန်လည်ဆက်သနိုင်ခဲ့သည်။

နောက်တစ်ကြိမ်တွင် မဟာပညာကျော်အမတ်ကြီးက ထိုလက်စွပ်ပင် ပျောက်ရှုစေလေ၏။ လက်စွပ်အား သားတစ် အတွင်းမြှုပ်၍ အခြားသောသားတစ်များနှင့် ရောနှောကာ သားတစ်များအား ကြဲဖြန့်စေ၏။ ထိုအခါ ထိုသားတစ်အား ငှက်စွန်တစ်ကောင်က ချီသွားလေရာ (၁၀)ရက်ခန့်အကြာ၌ ထိုငှက်စွန်အား ငှက်ခတ်သမားက ပစ်ခတ်ရရှိလေရာ ဝမ်းတွင်း ၌ ပတ္တမြားကို တွေ့ရသဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်အား ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ဆက်သနိုင်သည်။

ထိုလက်စွပ်အား တဖန်ပျောက်ရှုနိုင်မှု ရှိမရှိကို ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် စိစစ်ပြန်လေ၏။ တတိယအကြိမ်တွင် မထင်မရှား လူတစ်ဦးအား ပတ္တမြားကို ရောင်းချစေလေသည်။ သင်္ဘောသားကုလားတစ်ဦးသည် အသပြာငွေတစ်ရာဖြင့် ဝယ်ယူသွားလေ ၏။ ထိုပတ္တမြားကို ရလျှင် လက်စွပ်ကွင်းရန် ပန်းထိမ်သည်ကို အပ်လေသည်။ ပန်းထိမ်အိမ်မှတစ်ဖန် ထိုလက်စွပ်အား သူ့ခိုးခိုးယူသွားလေသည်။ ကုလားသည် မင်းထံ တိုင်ကြားလေသည်။ ထိုအခါ မဟာပညာကျော်အမတ်ကြီးအား စိစစ်ပေးရန် လွှဲအပ်လေ၏။ အမတ်ကြီးသည် ထိုလက်စွပ်ပျောက်ဆုံးမှုကို စစ်ဆေးခဲ့ရလေ၏။ ထိုအချိန်အတွင်း ခိုးသူ၏လက်မှ တဖန် လက်စွပ်ပျောက်ရှုပြန်၏။ ကြွက်တစ်ကောင်ကချီ၍ ကြွက်တွင်းသို့ သယ်ဆောင်ထားလေသည်။ တရားသူကြီး၏ တပည့် လုလင်ငယ်တစ်ဦးသည် ကြွက်သားစားလိုသဖြင့် ကြွက်တွင်းကိုတူးလေရာ လက်စွပ်ကို ပြန်လည်ရရှိသဖြင့် အရှင်သခင်ဖြစ်သူ တရားသူကြီးထံ အပ်လေသည်။ တရားသူကြီးမှာ အမတ်ကြီးအား မနာလိုဖြစ်နေစဉ် အမတ်ကြီးမှာ ဤအမှုအတွက် ခုနစ်လအတွင်း အပြီးစီရင်ပေးရန် ကတိခံလေသည်။ ယခုအခါ အချက်ကောင်းပိုင်ပြီဆိုကာ ခုနစ်လလွန်မှ အပ်ရန်သိမ်း ဆည်းထားလေသည်။

တစ်နေ့သ၌ တရားသူကြီးသည် အလည်အပတ် သွားနေစဉ်အခိုက် မယားဖြစ်သူက လက်စွပ်ကို ထုတ်၍ ကြည့်လေ သည်။ ပြန်လည်မသိမ်းမီ အမှတ်မဲ့ထားပြီး အိပ်ပျော်သွားလေရာ ကျီးတကောင်သည် လက်စွပ်အား ချီသွားကာ မိမိအ သိုက်တွင် ထားရှိလေသည်။ တရားသူကြီး လင်မယားလည်း လက်စွပ်ပျောက်ဆုံးသဖြင့် အခြေအတင်စကားများ ရန်ဖြစ်ကြ လေသည်။ ကွာရှင်းပြတ်စဲလိုကြောင်း ဘုရင်မင်းအား လျှောက်ထားလေသည်။ ဘုရင်သည် ထိုအမှုကို မဟာပညာကျော် အမတ်ကြီးအား လွှဲအပ်ဆုံးဖြတ်စေသည်။

အမတ်ကြီးလည်း အမှုရင်းကို မေးမြန်းစုံစမ်းသိရလျှင် အချိန်ဆွဲထားလေသည်။ မကြာမီအတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား တစ်ယောက်ကို ကျီးသိုက်ကိုတက်လေသည်။ ကျီးသိုက်အတွင်းမှ လက်စွပ်ကို ရလေလျှင် ဆရာဘုန်းတော်ကြီးထံ အပ်နှံလေ

၏။ ဆရာတော်လည်း ရတနာပစ္စည်းဖြစ်နေ၍ မိမိမသုံးစွဲဘဲ မင်းနှင့်သာထိုက်သည်ဆိုကာ ဘုရင်အား ပေးအပ်စေသည်။ ဘုရင်ကြီးသည် အမတ်ကြီးအားခေါ်၍ ထိုလက်စွပ်ကို ပြ၏။ ဘုရင်၏ပတ္တမြားကို လက်စွပ်ကွင်းထားသည် အမှန်ဟု သိရှိရသည်။

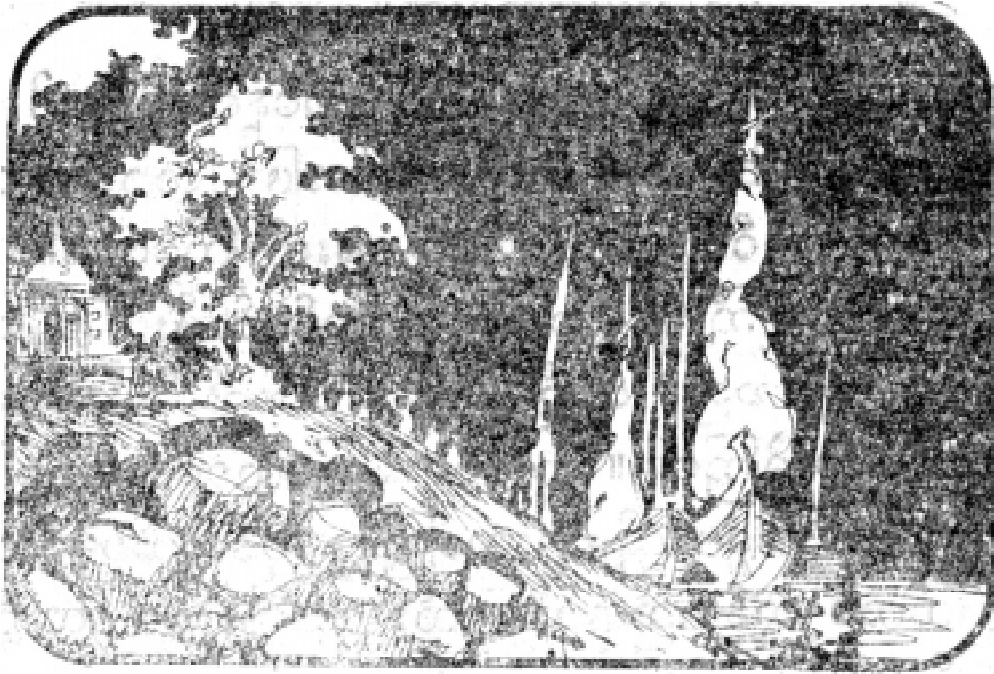
သားတစ်ကိုယ်ထည့်၍ စွန်ချီသည်မှ ပြန်ရချိန်အထိ ရက်ပေါင်းရာကျော်ကြာခဲ့ပြီး ခုနစ်လပြည့်ရန် ရက်နှစ်ဆယ်မျှ သာလိုတော့သည်။ ထိုအတွင်း အမှုကို အပြီးအစီး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဘုရင်မင်းအား မကြာခင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပါမည်ဟု လျှောက်ထား၏။

အမတ်ကြီးလည်း အမှုစီရင်ရန် စုံစမ်းစစ်ဆေးလေသည်။ ပထမရ၍ အပ်နှံသော ဘုန်းတော်ကြီးအား မေး၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျောင်းသားကို ခေါ်ကာ စစ်၏။ တစ်ဖန် ကျီးမကိုရအောင် မင်း၏အမိန့်ဖြင့် စေတမန်တို့အား ဖမ်းဆီးစေသည်။ လက်စွပ်အတူ တစ်ကွင်းကို ကျီးမ၏နှုတ်သီး၌ ချည်၍လွှတ်ကာ ကျီးမသွားလေရာကို တမန်တို့အား ကြည့်စေ၏။ ကျီးမသည် တရားသူကြီးအိမ်အနီးအပါးတွင် ရပ်နား၍ အစားအစာရှာဖွေစားနေလေ၏။

ထိုကျီးမကို တရားသူကြီး လင်မယားမြင်လေလျှင် လိုက်လံဖမ်းလေ၏။ ထိုအခြင်းအရာကို စောင့်ကြပ်နေကြသော တမန်တို့က အမတ်ကြီးထံသို့ လျှောက်တင်လေ၏။ ထိုအခါ ကွာရှင်းလိုသော တရားသူကြီးလင်မယားအား ခေါ်မေးလေသည်။ ထိုလက်စွပ်ကို တပည့်လုလင်က ကြွက်တွင်းမှ ရသည်ဟုပြော၍ ထိုတွင်းကို အစောင့်အကြပ်ချထား၏။ ယခင်လက်စွပ်ပျောက်သွားသော ခိုးသူသည် ထိုအရပ်သို့လာ၏။ ၎င်းသည် ရေချိုးရန်အလာ၌ ချွတ်ထားရာမှ ပျောက်ရှုသွားကြောင်းပြောလေ၏။ ထိုစကားအရ ထိုသူအားခေါ်ယူ၍ အမတ်ကြီးအား အပ်၏။ လက်စွပ်ရသည်ကို ထွက်ဆိုစေရာ ပန်းထိမ်အိမ်မှခိုးယူကြောင်း ဝန်ခံလေသည်။ ထိုကြောင့် ပန်းထိမ်သည်ကို ခေါ်၍မေးလေရာ ကုလားက အပ်နှံကြောင်း ပြောဆိုလေသည်။ ထိုကုလားအား မေးလေသော် ဝယ်ယူ၍ ရခြင်းဟု ပြော၏။ နောက်ဆုံးတွင် အမှုအခင်း၌ ပါဝင်သူတို့အား ဖမ်းဆီးကာ တရားစီရင်လေသည်။ ယင်းတို့အားလုံးအား စစ်ဆေးစီရင်ပြီးသောအခါ ဘုရင်မင်းထံသို့ သံတော်ဦးတင်ရန် ဘုရင့်ရှေ့တော်မှောက်သို့ ရောက်သောအခါ ခဝပ်တွားလျက် ဤသို့လျှောက်တင်၏။

‘သူတော်ကောင်းတို့ ဥစ္စာမှန်လျှင် မီးမှာပစ်လည်း မချစ်၊ ရေမှာ ပစ်လည်း မနှစ်’ဟူသော စကားရိုးမှန်ပါသည်။ သုံးကြိမ်တိုင်အောင်ပျောက်ရှုခဲ့သော်လည်း ပစ္စည်းမှန်၍ ပြန်ရခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမှုကိုစီရင်ခဲ့သော အမတ်ကြီးကိုလည်း မိမိဝတ်ဆင်သောလက်ကောက်ကို တရားစီရင်ဆုအဖြစ် ချီးမြှင့်ခဲ့လေသတည်း။

(မဟာပညာကျော်မြတ်ဇိုးဖု)

ဝဏ္ဏ ဘဝါး ; ဘဝါး

ရခိုင်ပြည်တွင် မြောက်ဦးထီးနန်းကို စလင်္ကာသူမင်းသည် နန်းဆက်ခံရန်ဆက်မြောက် စိုးစံတော်မူသော ဘုရင်တစ်ပါး ဖြစ်၏။ ထိုမင်းမတိုင်မီကပင် အပြည်ပြည်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုခဲ့ပြီး အပြည်ပြည်တို့မှ သူဌေးသူကြွယ်တို့ဖြင့် မပြတ်မလတ်ကူးလူး ဆက်ဆံခဲ့လေသည်။ သင်္ဘောဆိပ်၊ စာတိုင်ကျွန်း၊ ခိုင်းကျီကျွန်း၊ ဘောင်းခွတ်အကောက်ဌာန၊ ဗားပူ တောင်၊ မဟီကျီ စသည့်အမည်ဌာနတို့သည် ကုန်သွယ်မှုရောင်းဝယ်မှုတို့ပြုလုပ်ရာ ဌာနများဖြစ်ကြသည်။

ကုန်သည်တို့ပျော်ရာ မြောက်ဦးမြို့သို့ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှလည်း လာရောက်ကြလေရာ တမ္ပုလအမည်ရှိသော သီဟိုဠ် သူဌေးတစ်ဦးသည် စလင်္ကာသူမင်းလက်ထက် သင်္ဘောဖြင့် အရောင်းအဝယ်ရောက်ရှိလာလေသည်။ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား ရင်းအခြားသော ကုန်သည်များနှင့်လည်း ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ဖြစ်လာရ၏။ ထိုအခါ ဘောင်းခွတ်သင်္ဘောဆိပ်၌ ရှိနေသော ကုန်သည် အုန်းအာသန်နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့သည်။

၎င်းတို့အချင်းချင်း ယုံကြည်လာကြသော် ငွေကြေးအသပြာများကိုပါ ယုံကြည်အပ်နှံထားလာကြပေသည်။ တမ္ပုလနှင့် အုန်းအာသန်တို့သည် ကာလကြာရှည်စွာ ရောင်းဝယ်ဆက်သွယ်ခဲ့ကြသော်လည်း ငွေကြေးရှုပ်ထွေးမှုဟူ၍ မရှိကြချေ။ ငွေကြေးအပ်နှံမှုပြုသောအခါများတွင်လည်း နှစ်ဦးနှစ်ဖက် လက်မှတ်ထိုးလေ့ရှိကြ၏။ ကြည်ရှည်စွာ တည်နေရန် ကျောက်ဖျာ တွင် စာထွင်းရေးသားထားကြ၏။

တမ္ပုလသည် အုန်းအာသန်အား တစ်နေ့သောအခါ အသပြာငွေ တစ်သိန်းအပ်နှံခဲ့လေသည်။ အသိအမှတ်အဖြစ် ဝသန်သကလ တောင်ထိပ်ညောင်ပင်အရင်း၌ လက်မှတ်စာရေးထိုးကြလေ၏။ နှစ်ဦးလက်မှတ်ကို ကျောက်ဖျာကြီး၌ ရေးထိုး ပြီး ညောင်ပင်ကြီး၏ မြောက်ဘက်တွင် မြှုပ်နှံထားကြလေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသည်ကို မည်သူမျှ မသိချေ။ အသိလည်း မပေးခဲ့ကြချေ။ ကာလရှည်ကြာလာသောအခါ ထိုသူနှစ်ဦးတို့လည်း အသက်အရွယ် ကြီးမားလာကြရာ ကုန်သွယ်မှုမှာလည်း အဆက်အသွယ်ပြတ်ကာ ကုန်သည်နှစ်ဦးလည်း သေဆုံးကာ စလင်္ကာသူမင်းမှာလည်း နတ်ရွာစံခဲ့လေ၏။

ရခိုင်ပြည်၌လည်း မင်းအဆက်ဆက်စိုးစံလာကြလေရာ တစ်နေ့သောအခါ တမ္ပုလကုန်သည်၏မြေး၊ အမွေဆက်ခံလိုသူ ဂုမ္ဘိသတ်ဆိုသူသည် မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ ရောက်ရှိလာ၏။ ထိုအချိန်တွင် မြောက်ဦးမြို့တော်၌ ဘုရင်မင်းဖလောင်းစိုးစံ လျက် ရှိနေရာ ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ လျှောက်ထားမှုပြုလာလေတော့သည်။

ဂုမ္ဘိသတ်က မိမိ၏အဘိုးမှာ ဘောင်းခွတ်သူဌေးထံ၌ ယုံကြည်စိတ်ချ၍ အသပြာတစ်သိန်းအပ်နှံထားခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုငွေကို အမွေဆက်ခံသူအုန်းအာသန်၏မြေး ဒေါ်တလီသည် ပေးဆက်သင့်ကြောင်း ဘုရင်မင်းဖလောင်းထံ လျှောက်တင် လေရာ ဘုရင်မင်းဖလောင်းသည် ထိုအမွေကို အမတ်ကြီး မဟာပညာကျော်သို့အပ်ကာ ဆုံးဖြတ်စီရင်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ် လေ၏။ အမတ်ကြီးလည်း ဂုမ္ဘိသတ်၏စွဲဆိုချက်အရ အမှုဖွင့်လေ၏။

ပထမတွင် ဒေါ်တလီကို စစ်ဆေး၏။ ထိုအခါ ဒေါ်တလီ ထွက်ဆိုသည်မှာ

‘ငွေအသပြာအပ်သည် မအပ်သည်ကို မသိပါ။ ပြောဆိုခြင်း၊ ကြားသိခြင်း၊ မှာထားခြင်းလည်း မရှိပါ။ နှစ်ကာလအားဖြင့် ကြာလှပါပြီ။ မင်းအဆက်ဆက်ပြောင်း၍ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော် ကာလတိုင်ကြာရှည်လာပါပြီ။ အစဉ်အဆက်လည်း မကြား ခဲ့ဖူးပါ’ဟု ဆိုလေသည်။

ဒုတိယ ဂုမ္ဘိသတ်အား သက်သေအထောက်အထားပြ လျှောက်ထားစေဟု ဆိုလေ။ ဂုမ္ဘိသတ်က လျှောက်ထားရာတွင်- ‘လူကြီးနှစ်ဦးတို့သည် ယုံကြည်စိတ်ချရ၍ ပေးအပ်ထားကြခြင်းမှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က လူကြီးနှစ်ဦး လက်မှတ် ရေးထိုးထားခဲ့ကြသည့်စာကို သက်သေခံအဖြစ် ထောက်ထားလိုပါသည်။ သဝန်သကာလတောင် ညောင်ပင်ရင်ရှိ ကျောက်ဖျာ ကြီးတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကျောက်ဖျာကြီးကိုလည်း ညောင်ပင်ကြီးမြောက်ဘက်တွင် မြှုပ်ထားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအထောက်အထားတို့သည် သက်သေတင်ပြခြင်း သက်သက်မဟုတ်ပါ။ အဘိုးဖြစ်သူ တမျှလ၏ မှတ်တမ်းစာအရ ဖြစ်ပါသည်’ ဟု အခိုင်အမာတင်ပြလေသည်။

ထိုအထောက်အထားအရ အဆိုပါနေရာသို့ သွားရောက်ရှာဖွေကြရာ ကျောက်ဖျာကို မတွေ့ရ။ ညောင်ပင်ကြီးမှာလည်း ခုတ်ထားသော အငုတ်သာရှိနေ၏။ ထိုကြောင့် အထောက်အထားမရသဖြင့် ခြေရာစစ်၍ လိုက်လံစုံစမ်းကြရလေသည်။ အနီးရှိ ဘောင်းဒွတ်သင်္ဘောဆိပ်အကြီးကို ခေါ်ယူကြလေ၏။ ရောက်လျှင် အမှုအထောက်အထားကို မေးမြန်းကြလေ၏။

သဝန်သကာလ တောင်ထိပ်၌ ညောင်ပင်ကို သိမိတွေ့ဖူးကြသလော။ ထိုညောင်ပင်အား မည်သည့်အချိန်ကာလက မည်သူခုတ်လှဲခဲ့သနည်း။ ထိုတောင်က ကျောက်ခဲ ကျောက်ဖျာကို မည်သူက ယူသွားခဲ့သနည်းဟု စေ့စုံစွာ စစ်ဆေးမေးမြန်း လေ၏။

ထိုညောင်ပင်အား သင်္ဘောသားတို့ ထင်းခုတ်၍ သေခဲ့ပါသည်။ ဒေါ်တလီ၏အဘ ရှာအလင်သည် ၎င်းတိုက်တည်စဉ် က ကျောက်ပြားကြီးတစ်ခုယူဖူးပါသည်ဟု ဆို၏။ ယင်းနှင့်ဆက်စပ်၍ စစ်မေးပြန်ရာ

ထိုကျောက်ပြားကို အဘအဘယ်မှာ ထားခဲ့ပါသနည်း။ ဒေါ်တလီသိနိုင်ရာသည်ဟု မေးလေ၏။ ဒေါ်တလီက

အဘလက်ထက် သင်္ဘောဆိပ်တွင် ကျောက်ဖျာခင်းလျက် ထားခဲ့ပါသည်ဟု ဖြေလေ၏။ ထိုကြောင့် ၎င်းညွှန်ပြသော နေရာသို့ ကြည့်လေလျှင် ကျောက်ပြားကို တွေ့ရှိရလေ၏။ ထိုနောက် ယင်းကျောက်ပြားကို လှန်၍ ကြည့်ရှုလေရာ ထိုသူဌေး နှစ်ဦးတို့၏ လက်မှတ်စာကို တွေ့ကြရ၏။

ထိုအထောက်အထားများအရ အပ်ခဲ့သည်မှာ မှန်ကန်လေသည်ဟု အမတ်ကြီးယူဆကာ မင်းဆယ်ဆက် နှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်ကြာသော်လည်း မင်းရိုးမင်းဆက် ဆက်တော်မူခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထီးကျိုးစည်ပေါက် မင်းပြောင်းဖောက်လွှဲ ခြင်းကားမဟုတ်။ ထိုကြောင့် ကျမ်းဂန်အရ ထီးကျိုးစည်ပေါက်မရှိသော ပြည်နိုင်ငံများကိုလည်းကောင်း၊ ရှိဖူးသည်ကိုလည်း ကောင်း ပြောဆိုလေ၏။ ငါတို့ ရခိုင်ပြည်၌လည်း ဖြစ်ဖူးသည်များရှိသည်။ သို့သော် မင်းစောမွန် လက်ထက်ကား ပြည်ထမ်း ပိုးကျိုးဖူးသည်။ ယင်းသို့ အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ဆိုင်သော ကာလ၌ ကြုံချေက လွတ်လပ်စေရာသည်။ မင်းရိုးမင်းဆက်မပျက်၊ စိုးဆက်ရှည်ကြာ၊ ကမ္ဘာပတ်လုံးတည်လျှင် ထိုပြည်၌ ထီးကျိုးစည်ပေါက်မရှိ၊ သာကီဝင်မင်းမျိုးမှန်သည်၊ အပ်နှံလုယက် ခိုးဝှက်သမျှ ပလပ်စေမဆိုသင့်။

သို့သော် ထိန်းသူထင်ရှားရှိ၍ တောင်းကြ၊ ပေးကြလျှင် သဘောအတူ အပေးအယူနှင့် နေစေသင့်သည်။ ယခုကား ထိန်းရင်း၊ အပ်ရင်းသူချင်းမဟုတ်လေ။ ထိန်းရင်းအပ်ရင်းသူလည်း ထင်ရှားမရှိလေပြီ။ သားတစ်ဆက်၊ မြေးတစ်တန်ထိန်း လျက် နှစ်တစ်ရာကျော်လာသည်မှန်သည်။ နှစ်တစ်ရာပင်ကျော်သည်မှန်စေ၊ ထိုဥစ္စာပျောက်ဆုံးလျှင် ပေးလျှော်ရမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုသို့ပြောဆိုပြီးနောက် အမတ်ကြီးသည် တရားကို ဤသို့စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေ၏။

- (၁) တစ်သောင်းအသပြာကို ထိန်းသူရစေ၊
- (၂) ကိုးသောင်းအသပြာကို ဂုမ္ဘိသတ်သို့ အမွေစားပေးစေ၊
- (၃) အထက်အဘိုးနှစ်ဦးထားခဲ့သော သက်သေကျောက်စာ လက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းကြစေဟု စီရင်လိုက်၏။

တရားစီရင်အပြီး၌ နွေကာလဖြစ်သော်လည်း မိုးကြီးသည်ထန်စွာ ရွာလေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးနှစ်ဦးတို့သည် အမတ် ကြီးအား အသပြာတစ်ထောင်စီ ကြည့်ဖြူစွာ ပူဇော်ကြလေသည်။ ပြည့်ရှင်မင်းဖလောင်းကလည်း ပတ္တမြားလက်စွပ်တစ်ကွင်း ကို တရားဆုအဖြစ် အမတ်ကြီးသို့ ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့လေသတည်း။

ဝိသုဒ္ဓိ

မင်းရာဇာကြီး၏ ငယ်နာမည်မှာ သတိုးဓမ္မရာဇာဖြစ်လေ၏။ မင်းဖလောင်း၏သားတော် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ ဖြစ်လေသည်။ ခမည်းတော် နတ်ရွာစံလေလျှင် မင်းအဖြစ် ဆက်ခံရသည်။ မင်းဖြစ်လာသောအခါ၌ မင်းရာဇာကြီးဟူ၍ အမည်တွင်လာ၏။ နရာဓိပတိဟူသော ဘွဲ့ကိုခံယူ လျက် မိဖုရားခေါင် ဝိဇလာနှင့် မြောက်ဦးထီးနန်းကို စိုးစံကာ ကုလားဘွဲ့မှာ ဆော်လိမ်ရှာဖြစ်လေသည်။

မင်းရာဇာကြီး၌ သားတော်ဥပရာဇာ မင်းခမောင်း၊ အနောက်ဘုရင်သားတော် မင်းညို၊ စစ်တကောင်းစား သားတော် မာန်ကြီးမိုးပေါက်တို့ဖြစ်ပြီး နန်းတွင်းအမတ်ကြီးများမှာ မဟာပညာကျော်၊ ပညာဝံသ၊ အမတ်ကြီးကျီးညို၊ ဥဂ္ဂါပုံတို့ ခစားလျက် ရှိကြသည်။ သားတော်မင်းခမောင်းမှာ ဥဂ္ဂါပုံအပါအဝင် လူသန်တော်တစ်ကျိပ်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းရာဇာကြီး၌ သားတော်များ၊ မြို့စားနယ်စားများ၊ များကြီးမတ်မွန် ခြွေရံသင်းပင်းများ ပြည့်စုံလှပေ၏။

မင်းရာဇာကြီးသည် စစ်ရေးစစ်ရာ၌လည်း အင်အားတောင့်တင်းလှပြီး လက်ရုံးရည်နှလုံးရည်နှင့်ပြည့်စုံသော သားတော်များ၊ များမတ်များရှိသည်ကြောင့် ပြည်ထောင်ချင်း မင်းအပေါင်းကလည်း သိရှိကြသဖြင့် ရွှေစေတနာများဆက်သ မဟာမိတ်ပြုကာ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများနှင့် ရိုသွတ်လာကြသည်။ မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် ရခိုင်တို့၏ အာဏာစက်သည် ဘင်္ဂလား၊ ဒက္ကနှင့်သျှန္ဒရာဘန်(အဝကျွန်း)မှ မော်လမြိုင်ကမ်းရိုးတန်းအထိ လွှမ်းမိုးခဲ့လေသည်။

Diangra ဒီယင်ဂါမြို့ဆိုလျှင် စစ်တကောင်းမြို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် တည်ရှိလေသည်။ ရခိုင်ပြည်လက်အောက်ခံ ဘုရင်ခံချုပ်တစ်ဦး အုပ်ချုပ်ရသော အနောက်မြောက်ဘက်နယ်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည့် ဒီယင်ဂါမြို့အား နယ်ချဲ့လာသည့် မဂိုတို့ရန်ကို ခုခံကာကွယ်ရန် ပေါ်တူဂီတို့အား အခြေစိုက်နေခွင့် ပြုထား၏။ စစ်တကောင်းမြို့၌လည်း ဝန်ခံချက်တို့ဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခွင့်ပြုထားသည်။

ပေါ်တူဂီအကြီးအကဲ ဖိလစ်ဒီဘရစ်တိုသည်လည်းကောင်း၊ ဂုံဆဲလ်တီဘော်သည်လည်းကောင်း ထင်ရှားလေသည်။ တီဘော်ကို သောင်တီးစား ဘုရင်ဂျီငယ်ဟူ၍ မည်တွင်ခဲ့သည်။ ဒီဘရစ်တိုကို ရခိုင်တို့က ငအင်ဂါခေါ်၍ မြန်မာတို့က ငဇင်ကာဟု ခေါ်ကြသည်။ ရခိုင်ဘုရင်မင်းဟကြီးလက်ထက်ကပင် မြောက်ဦးမြို့တော်၌ ဘရင်ဂျီမားကို ဝင်ထွက်ခွင့်ပေးခဲ့ပြီး ထိုစဉ်က မြို့ဝန်ဖြစ်သူမှာ ကတ္ထုလျင်းကဖြစ်သည်။ ၎င်း၏သားမှာ ငဇင်ကာဖြစ်၏။

မင်းကမြောက်စားခံရသူဖြစ်သောကြောင့် မင်း၏သားဟူ၍လည်း တွင်လာခဲ့၏။ ငဇင်ကာ တီတော်တို့ဆိုလျှင် ပေါ်တူဂီ ဘုရင်ခံချုပ်ရှိရာ ဂိုအာနှင့်အဆက်အသွယ် ရှိခဲ့၏။ မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် ညီတော်ဖြစ်သူ သတိုးမင်းစောလှသည် အနောက်ဘုရင်ဖြစ်ခဲ့၏။ စစ်တကောင်းမြို့စား ခန့်အပ်ခံခဲ့ရ၏။ မင်းစောလှသည် နှစ်နှစ်ခန့်ရှိလျှင် ဘင်္ဂါကုလား၊ သက်၊ မြို့၊ လင်းကဲတို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ပုန်ကန်လေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ချီလေလျှင် စစ်မပြိုင်ရဲတော့ဘဲ ကျိုးနွံဝင်ရောက်လာကြ၏။ ထိုမှဆက်လက်ချီရာ ဒက္ကမြို့

ထိ ရောက်လေ၏။ ထိုတွင် ဆိုးသွမ်းသူ ကုလားအကြီးအကဲ ဒေးဝန်းနပတ်ကို သစ္စာမစောင့်သဖြင့် သင်းတို့မြို့ရွာသည် အကြိမ်များစွာ ဆူပူသည်ဟု အမိန့်ရှိ၏။ ထိုနောက် ဒေးဝန်းနပတ်လူပေါင်း တစ်ရာကို တန်းဆာသိမ်းလျက် မော်လိပ်အစို့မှာ ဖြည့်ချခဲ့လေသည်။

စစ်တကောင်းမြို့ကိုမူ ခမည်းတော်နည်းတူ မဟာပညာကျော် အမတ်ကြီးအား ပေးမြဲပေး၏။ သားကျီးညိုကိုကား ရောင်ဖြူမြို့စားခန့်အပ်၏။ သားတော်ဒီယကို ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့အား အုပ်ချုပ်ရန် ဘုရင်ခံခန့်အပ်ခဲ့၏။ သားတော် အနောက် ဘုရင်မင်းညိုလည်း ဘရင်ဂျီသောင်းကျန်းသူတို့နှင့် ဆက်သွယ်သောင်းကျန်းသဖြင့် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာအား စေလွှတ်နှိမ်နင်း ခဲ့ရလေသည်။

ဥပရာဇာချီသွားစဉ် အနောက်ဘုရင်မင်းညိုသည် အနာပေါက်ကာလွန်နှင့်လေ၏။ မယား မျောက်သားတော် အနောက်မိဖုရားခေါင်ပေါက်မသည် များစွာသော အလုံးအရင်းနှင့် ဦးရီးတော်စစ်တကောင်းစား မင်းမာန်ကြီးထံဝင်၍ ခံနှင့်လေ၏။ ဥပရာဇာနှင့် စစ်တကောင်းစားသည် သင့်မြတ်မှုမရှိကြသည့်အလျောက် ရန်မက်ဖြစ်ကြလေသည်။ မင်းရာဇာ ကြီးသည် ဒါကာထိတိုင်ချီ၍ အနောက်ဖက်ကို ငြိမ်ဝပ်အောင်စီစဉ်ပြီး အရှေ့ဘက်ကိုလည်း စစ်ကူပေးရန် အကြောင်းပေါ်လာ သည်။

ဟံသာဝတီ၌ နန္ဒဘုရင်၏အာဏာသည် ညှိုးမှိန်စပြုလာ၏။ အဝနှင့်ဟံသာဝတီ၊ တောင်ငူနှင့် ဟံသာဝတီတို့မှာလည်း အချင်းချင်းအားပြိုင်နေကြ၏။ ထိုစဉ် တောင်ငူမင်း သီဟသူ(မင်းရဲကျော်ထင်)က ဟံသာဝတီပဲခူးမင်း ကျော်ထင်နော်ရထာ (နန္ဒဘုရင်)ကိုလုပ်ကြံလို၏။ ထို့ကြောင့် မင်းရာဇာကြီးထံ စစ်ကူတောင်းရာ ဟံသာဝတီအောင်လျှင် ဆင်ကြီးမြင်းကြီး၊ သမီးကညာတို့ကိုပါ ပေးမည်ကတိပြု၏။

ပဲခူးမင်း တပင်ရွှေထီးနှင့် ဘုရင့်နောင်တို့သည် ရခိုင်ကို ရှေးအခါက အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်ရန်မူကြရာ ထိုအပြစ်အား လက်စားချေလိုသဖြင့် လက်ခံလျက် စစ်ချီရန် သဘောတူခဲ့၏။ စစ်ချီရာတွင် လက်ဝဲကိုယ်ရံတော် သင်းတပ်သားနှစ်သောင်း၊ လက်ယာကိုယ်ရံတော် နှစ်သောင်း၊ လေးကိုင်သူရဲ တစ်ထောင်၊ ဓားကိုင်လေးစွဲ သူရဲတစ်ထောင်၊ ကာစွဲဒိုင်းကိုင် သူရဲတစ် ထောင်၊ သက်သူရဲ သုံးသောင်း၊ ကုလားသူရဲ ငါးထောင်၊ သင်္ဘောသုံးရာတို့ကို ကိုယ်ရံတော်ကြီး ဓမ္မာသောကနှင့် ဆင်ကဲကြီး မနုဟာအချုပ်တစ်ဦး ကွပ်ကဲချီလေသည်။

မင်းကြီး၏တပ်တော်မှာ လက်ဝဲသင်း ကိုယ်ရံတော်သုံးသောင်း၊ လက်ယာသင်း ကိုယ်ရံတော် သုံးသောင်း၊ ဒိုင်းနက် သူရဲတစ်သောင်း၊ သက်သူရဲတစ်သောင်း၊ ထီးလောင်းကာ၊ မီးပေါက်၊ ပြောင်း၊ ဒိုင်းနက်၊ လွှားစွဲသူရဲနှစ်သောင်း၊ ရဲမက်တစ် သိန်း ပါရှိလေသည်။ ကြေးစားပေါ်တူဂီ တပ်သားတို့လည်း ပါရှိကြသည်။ အိမ်ရှေ့မင်းခမောင်းတပ်မှာ ကမ်းရံသူရဲသုံးသောင်း၊ ကုလားထီး၊ လောင်းကာ၊ မီးပေါက်၊ ပြောင်း၊ ဒိုင်းစွဲ၊ လွှားစွဲ သူရဲနှစ်သောင်း ပေါင်း သူရဲငါးသောင်းနှင့် ဥဂ္ဂါပျံ(စိုင်းတင်စား) တို့က မော်တင်ကိုလှည့်၍ သံလျင်ကို ချီတက်ကြလေ၏။

မင်းကြီး၏တပ်သည်လည်း နောက်မှချီကာ သံတွဲသို့ရောက်လာ၏။ အံတော်စေတီ၌ ဆီမီးထွန်းညှိ၍ သစ္စာမိဋ္ဌာန်ပြုလေ သည်။ ထိုအခါတွင် စေတီအထွတ်သံတိုင်မှ ရောင်ခြည်တော်ကွန့်မြူးသည်ကို ဖူးမြင်ရကာ စစ်ချီနိမိတ်တွင်လည်း 'ဆင်ဖြူ ပေါင်ကျိုး ထီးတော်ညှိုး၍ ပဲခူးဘုရင် တို့အရှင်ထံ ဝင်လိမ့်မည်'ဟူ၍ ကြားသိခဲ့ရာ အံတော်ကို ဖူး၍ လှေဖောင်သို့ဆင်းစဉ် လှေတော်ဦး ဗဟိုပဲ့တွင် သိမ်းနား၊ ဗျိုင်းနား၊ လင်းတနားသော နိမိတ်ကို တွေ့ရှိရလေ၏။ ထိုနိမိတ်အား သံတွဲမှ ဆရာတော် က ဖတ်ကြားလေသည်။

ထိုကချီလေရာ ပဲခူးမြို့အနောက်ဖက် ဟင်္သာဇိုင်းဂနိုင်းတွင် တပ်ချရပ်လေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းတပ်သည် သံလျင်ကို လုပ်ကြံ၍ တပ်စွဲနေလေ၏။ တောင်ငူမင်းတပ်ကလည်း စစ်ချီကာ မြို့အရှေ့ကရံ၏။ မင်းခမောင်းက တောင်မှရံသည်။ မင်းရာဇာကြီးက အနောက်မှရံ၍ နှစ်ပြည်ထောင်တို့မြို့ကို ရံကာ ပိတ်ဆို့ထားကြသည်။ မင်းခမောင်းနှင့် ဥဂ္ဂါပျံတို့သည် ပဲခူးသို့ ဒုတိယအကြိမ်ရောက်ခြင်းဖြစ်၍ ခရီးကျမ်းနေကြလေသည်။

မြို့ကိုပိတ်ဆို့ခံရလျှင် မြို့တွင်း၌ အစာရိက္ခာရှားပါးလာခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့်တပ်အသီးသီးသို့ အဝင်ခံလာကြလေ၏။ ပဲခူးမင်းသားတော် မင်းရဲကျော်စွာကိုယ်တိုင် တောင်ငူမင်းတပ်သို့ အဝင်ခံလေ၏။ ထိုအခါ ပဲခူးမင်းလည်း ငါ့သားပင် တစ်ဘက်ပြုခဲ့လေပြီဟု ဆိုကာ အဝင်ခံလေ၏။ ထို့ကြောင့် ပဲခူးမင်းကို တောင်ငူသို့ ပို့ထားလေသည်။ ပဲခူးမြို့ကို ရလျှင် တောင်ငူဘုရင်သည် ပဲခူးမင်းသမီး ခင်ရွှေတုံးနှင့် ဟံသာဝတီထီးနန်းကို စိုးအုပ်ခဲ့သည်။

မကြာခင် ယိုးဒယားမင်းသည် တောင်ငူသို့ ချီတက်လာ၏။ ၎င်းမင်းကို ရခိုင်တပ်တို့ ဆီး၍တိုက်လေရာ ယိုးဒယားမင်း ၏ညီ ဗျသမ္ပန်ကို ဖမ်းမိလေ၏။ တဖန် ပင်လယ်ကြောင်းချီလာသော ယိုးဒယားတပ်ကို ရေကြောင်းဖြင့်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုအခါပျက်၍ လူသူလက်နက်များစွာ ရရှိခဲ့သည်။ ယိုးဒယားမင်း၏ညီကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းထားပြီး လက်နက်ဘဏ္ဍာများ ကို တောင်းခံကြလေသည်။ ထိုအခါ ပြောင်းမီးပေါက် သံသောင်း၊ နားမဖောက်သေးသော သံပြားတို့ကို ဆက်သ၏။

တောင်ငူမင်းကလည်း ဘုရင့်နောင်မင်းတရား သိမ်းလာခဲ့သော မင်းရုပ်၊ မိဖုရားရုပ်၊ မင်းဆရာရုပ်၊ ဧရာဝတီဆင်ရုပ်၊ ရာမရုပ်၊ ဟနုမရုပ်၊ အလမ္မာယ်မြေရုပ်စသော ကြေးရုပ်ကြီးများကို ထုတ်ပေးလေ၏။ လက်ဆောင်ရွှေငွေဘဏ္ဍာတို့ကိုလည်း ဆက်သလေ၏။ ထိုကြေးရုပ်များမှာ ခမာတို့ထံမှ ယိုးဒယားက သိမ်းယူခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ တောင်ငူမင်းသည် ကတိအတိုင်း လက်ဆောင်ဘဏ္ဍာများနှင့် ဆင်ဖြူတော်၊ နန္ဒဘုရင်၏သမီးတော်ခင်မနှောင်းကို ဆက်သလေ၏။ ယိုးဒယားမင်း တောင်ငူမင်းတို့ ဆက်သသော လက်ဆောင်အပြင် ဟံသာဝတီမှ လူသူအိမ်ခြေ ခြောက်သောင်းကိုပါ သိမ်းယူခဲ့လေ၏။

တောင်ငူမင်းသည် တောင်ငူသို့ပြန်သွားလေသော် ဟံသာဝတီ၌ မင်းခမောင်းနှင့် ဥဂ္ဂါယုံတို့ တပ်စောင့်အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြလေ၏။ မင်းရာဇာကြီးက နေပြည်တော်သို့ ပြန်လာခဲ့၏။ လမ်းခရီးအကြား မော်တင်သို့ အရောက်တွင် မဟာပညာကျော် ကွယ်လွန်ခဲ့ရလေသည်။ ကြီးကျယ်စွာ သင်္ဂြိုဟ်၍ စေတီတည်ထားကာ ပြန်ခဲ့ကြ၏။ သံတွဲရောက်သော် နိမိတ်ဖတ်လိုက်သော ရဟန်းတော်အား ကတိအတိုင်း ရွှေကျောင်းဆောက်လုပ်လှူခဲ့၏။ ထိုကျောင်းဆောက်လှူသောနေရာကို ရွှေကျောင်းပြင်ဟူ၍ ယနေ့တိုင်ခေါ်ဆိုကြ၏။ ဆင်ဖြူတင်ချရာကို ဆင်ဖြူတင်၊ ဆင်ဖြူဝင်ရာကို ဆင်ဖြူဝင်ခါးဟူ၍ အမည်တွင်ခဲ့ကြ၏။

ပါလာသမျှသော လူတို့အား အတီး၊ အက၊ အဆိုနှင့် အစောင့်တပ်ရှစ်တပ်ဖွဲ့လေ၏။ ကျွမ်းကျင်တို့၌ နေရာချထား၍ လုပ်စားစေခဲ့လေ၏။ ပဲခူးမင်းသမီးကိုကား တန်းဆောင်းမိဖုရားမြှောက်လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ရခိုင်မင်းရာဇာကြီးနှင့် တောင်ငူမင်းတို့သည် မပြတ်ချစ်ကြည်မှု ရခဲ့ကြလေ၏။

ဥပရာဇာမင်းခမောင်းသည် ပထမအကြိမ် ခမည်းတော်ကို ပုန်ကန်ခဲ့သဖြင့် ဟံသာဝတီသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ရဖူးသည်။ ထိုအချိန်က ပုန်ကန်မှုမှာ ခမည်းတော် မဟာမုနိသို့ သွားရောက်ချိန်ဖြစ်၏။ ယခု ဟံသာဝတီသို့ တိုက်ခိုက်ရန်ချီစဉ်တွင် လည်း လုပ်ကြံခဲ့ကြသေး၏။ မအောင်မြင်၍ ဟံသာဝတီမင်းထံ လေးနှစ်တိုင် ခိုလှုံနေရ၏။ ထိုနောက် မင်းခမောင်းသည် နောင်တရ၍ ရန်သူလက်မှ ထွက်လာခဲ့လေ၏။

ထိုနောက် သံတွဲသို့ရောက်စဉ် ဘုရားကျွန်၊ သင်ချီတို့မြှောက်ပေးသဖြင့် ပုန်ကန်ရန် ကြံစည်ခဲ့လေ၏။ သို့သော် ၎င်းတို့ကို လက်ရဖမ်းဆီးခဲ့လေရာကား အမတ်မဟာပညာကျော်၏ လျှောက်ထားချက်အရ လွတ်မြောက်ခဲ့ရ၏။ ဥဂ္ဂါယုံကို ကား သုံးနှစ်မြောက်တွင် အင်းဝအနောက်ဘက်လွန်မင်းသို့ သံအမတ်ကြီးအဖြစ် ရာဇသင်္ကြန် ခန့်အပ်လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုတွင် ပညာရှိကြီးတို့နှင့် စာပေပြိုင်ခဲ့ရာကား ထင်ရှားခဲ့ရလေ၏။ ဥဂ္ဂါယုံ၏ ဆယ့်နှစ်ရာသီရတုအပြင် မယ်ဖွဲ့၊ ဘုရားတိုင်၊ ကျေးစေရတု၊ မောင်ဖွဲ့ရတု၊ မိုးဖွဲ့၊ အဖြည့်ခံရတုများကား လူသိများလှပေသည်။

ငဇင်ကာဆိုလျှင် ဟံသာဝတီမှ အပြန်တွင် သံလျင်၌ အစောင့်ချထားခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းသည် သံလျင်ကို အခိုင်အလုံပြုနေကာ သင်္ဘောသားတို့နှင့် ကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှုကို ပြုခဲ့လေသည်။

အရှေ့ဘက် မုတ္တမကို မင်းပြုသော ဗညားဒလသား ဗညားနွဲ့နှင့်သမီးခမက်ပြု၍ မိတ်ဖက်လေ၏။ ထိုကြောင့် မင်းရာဇာကြီးကို မကျိုးနွံမဆက်ဆံဘဲ ရှိလာ၏။ တောင်ငူနှင့် ရခိုင်သို့ အသွားအလာပြုသူတို့အား နှောက်ယှက်ခဲ့၏။ ထိုအခါ မင်းခမောင်းကို စေလွှတ်လေရာ ငဇင်ကာ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရ၏။ နောင်သံလျင်ကို မလုပ်ကြံတော့ဟု အာမခံမှပင် မင်းခမောင်းက ပြန်လွတ်လိုက်လေ၏။

မင်းရာဇာကြီးက ပေါ်တူဂီတို့၏ရန်ကို သတိပြုလာခဲ့၏။ ငဇင်ကာသည် ဝိုအာရှီ ဘုရင်ခံချုပ်အကူအညီရယူလေရာကား ပေါ်တူဂီပင်လယ်ဓားပြအဖွဲ့တို့နှင့် ဆက်သွယ်လေသည်။ ၎င်းမှာ ရခိုင်နှင့်မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းကို တိုက်ခိုက်ရန် အကြံအစည်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကြောင့် ၎င်း၏သားကို မင်းရာဇာကြီးထံ ကိုယ်စားလှယ်သံ ခန့်လွှတ်လေသည်။

ရခိုင်ဘုရင်အား ဒီယင်ဂါမြို့ကို ၎င်း၏သားအားလွှဲအပ်ရန် ပန်ကြားလေသည်။ ထိုအကြံကို သံလျင်မှ ပေါ်တူဂီတို့က ပင် သဘောမကျကြောင်း သိရှိထားသည်။ ငဇင်ကာ၏သားကိုမူ နန်းတော်သို့ အစားဝင်ခွင့်ပြု၏။ ထိုနောက် ဖမ်းဆီးလျက် နောက်ပါများနှင့် သင်္ဘောသားများကိုပါ ကွပ်မျက်ခဲ့လေသည်။ ဒီရင်ဂါရှိ ပေါ်တူဂီစခန်း ဖျက်ဆီးခံရလျက် သောင်တီးကျွန်းသို့ ပူးပေါင်းနေခဲ့ကြလေသည်။ ဒီဘရစ်တို ငဇင်ကာမှာ အနောက်ဘက်လွန်မင်း ဖမ်းဆီး၍ ကွပ်မျက်ခဲ့လေသည်။

အိမ်ရှေ့မင်း မင်းခမောင်းနှင့် ရန်ဘက်ဖြစ်သော စစ်တကောင်းမြို့စား မင်းမာန်ကြီးမိုးပေါက်သည် ပေါ်တူဂီတို့နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့လေ၏။ ဘခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံရန်လက်နက်များလှိုနေသည်။ ထိုကြောင့် ဂုံဆဲလ်တံဘော်(ကျွန်တော် သောင်းတီးစားဘုရင်ဂျီငယ်)နှင့် အကြံအစည်ပြုခဲ့သည်။ မိမိ၏သမီးတော်ကို တီတော်၏သားနှင့်လက်ဆက်လျက် မဟာမိတ်ဖြစ်စေသည်။ တီတော်လည်း ဩဇာလွှမ်းမိုးလိုမှုကြောင့် မြောက်ဦးနန်းကို လုပ်ကြံရန် အာမခံထားရှိလေသည်။

ထိုသတင်းကြားလျှင် ဘုရင်သည် မင်းခမောင်းအား တိုက်စေလေ၏။ စစ်တကောင်းမြို့တွင် လေးလတိုင်တိုင် ပိတ်ဆို့ထားခြင်းခံရ၏။ မတတ်နိုင်ရာကား မင်းမာန်ကြီး ကျဆုံးခဲ့ရလေသည်။ သို့သော် သမီးတော်နှင့်သားတော်ကိုမူ ဂုံဆဲလ်သည် ရှောင်တိမ်းရယူနိုင်ခဲ့၏။ ထိုကြောင့် ပေါ်တူဂီဘုန်းကြီး၏ အကူအညီဖြင့် ကာလကတ္တားနှင့် ဝိုအာမြို့သို့ပြောင်းရွှေ့ထားခဲ့ကြလေသည်။ ညီတော်၏မိဖုရားခေါင် ပေါက်မနှင့် အလုံးအရင်းကိုကား ရရှိသည်။ စစ်တကောင်းမြို့ကို သားတော်

အလတ် စကြိုဝတေးကို မြို့စားပေးတော်၏။

မင်းမာန်ကြီး၏ သားနှင့်သမီးငယ်တို့ကား အသက်ခြောက်နှစ်သာ ရှိကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ပေါ်တူဂီတို့ထံတွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရဖြင့် ဘရင်ဂျီဘာသာဝင် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ သားငယ်မှာ ဒေါင်းမာတင်အမည်ဖြင့် ပေါ်တူဂီရေတပ်တွင် ဗိုလ်ဖြစ်ခဲ့ရလေ သည်။ အသက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ခန့်တွင် ရေတပ်ဗိုလ်လုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ပေါ်တူဂီပြည် လစွဘွန်းသို့သွားရောက်ကာ ဘုရင်ထံ ဝင်ရောက်ခစားခဲ့လေသည်။

မင်းရာဇာကြီး၏သားတော် ပုန်ကန်မှုကြောင့် ပေါ်တူဂီတို့အား ရန်သူသဘောထားရှိခဲ့လေသည်။ ဒီယင်းဂါးမှ တိုက်ထုတ်ခဲ့လေသဖြင့် အကျဆုံးကြီးစွာဖြင့် သောင်းတီးကျွန်းတွင် စုရုံးနေခဲ့ကြခြင်းဖြစ်လေ၏။ ထိုမှနေလျက် ဂုံဆဲလ်တီဘော် သည် ရခိုင်ကိုလုပ်ကြံရန် ကြိုးစားလျက်ပင် ရှိနေလေသည်။ သို့သော် မင်းရာဇာကြီး လက်ထက်တွင်ကား ရေတပ်အင်အား ကြီးမားလှ၍ မထိုးဖောက်နိုင်ပေ။

သားတော် မင်းခမောင်းလက်ထက်တော်တွင် အရဲစွန့်ခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ နရပတိလက်ထက်ထိ ကြိုးစား ခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ပေါ်တူဂီသစ္စာခံမဖြစ်ခဲ့ရပေ။

မင်းရာဇာကြီးလက်ထက် တိုင်းပြည်အင်အား ကောင်းလှ၏။ သာသနာရေးလည်း ထွန်းကားတိုးတက်လေသည်။ ဘုရင်သည် သက်တော်စေ့စေတီ(၄၇)ဆူကို မွမ်းမံပြုပြင်လေ၏။ ကျောင်း၊ ကန်၊ ဇရပ်၊ သိမ်၊ ပုထိုးတို့ကို တည်ထားခဲ့လေသည်။

သိဉ္ဇည်းထောင့်၊ ရွှေစည်းဝကျွန်း၏ကမ်းထိပ်၌ တံငါတို့တွေ့ရှိရသော ဆင်းတုတော်တစ်ဆူကိုလည်း ပင့်ဆောင်ကာ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ရာ ဘုရားပေါ်ဘုရားဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်လျက်ရှိလေ၏။

သက်တော်အစေ့ ဘုရားတည်ပြီးနောက် မယ်တော်သိမ်၌ အလှူကြီးပေးတော်မူသည်။ အသဒိသဒါနအလှူကြီးဟူ၍ ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့လေသည်။ ဒသရာဇာမင်းဆောက်လုပ်ခဲ့သော မဟာမုနိသိမ်တော်ကို အသစ်ထပ်မံ၍ ဆောက်လုပ်ခဲ့ လေသည်။ အဉ္စနနဒီမြစ်နားဝယ် ကြီးကျယ်သော ပဉ္စင်းတစ်ထောင်ခံပွဲကို ကျင်းပခဲ့လေသည်။ ရေပွဲသဘင်၊ မီးပွဲသဘင် ကိုလည်း ပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။ မင်းညီမင်းသား မြို့စား၊ ရွာစား၊ များကြီးမတ်ကြီး သားမယားတို့သည် ဝတ်စားတန်ဆာ အသီးသီးဝတ်ဆင်လျက် ပွဲတော်သို့ ကြွရောက်ခဲ့ရလေသည်။ အလှူကြီးကိုလည်း ပေးလှူတော်မူလေသည်။

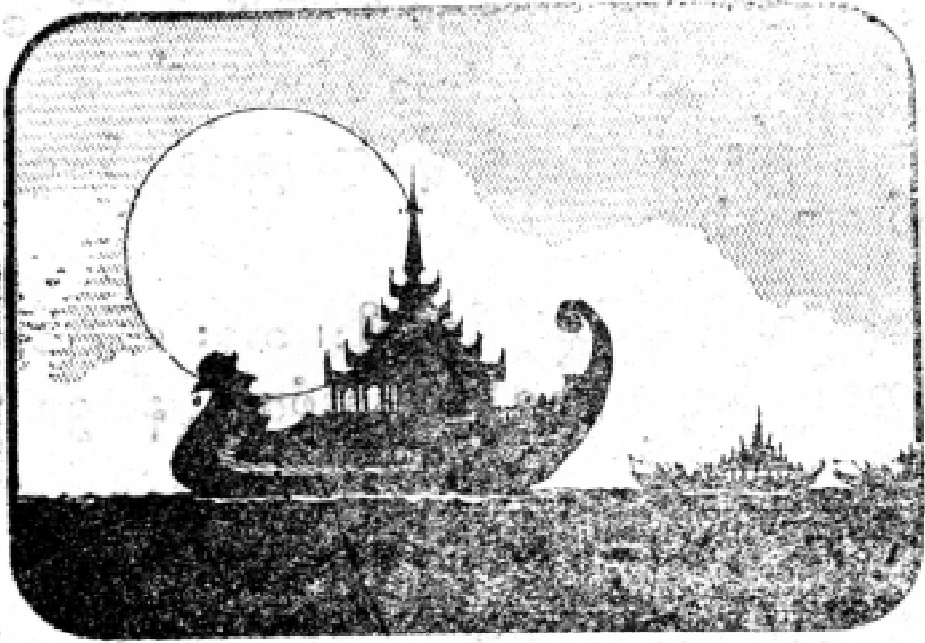
သာသနာတော် ထွန်းလင်းကြောင်း သတင်းသည် လင်္ကာဒီပသီဟိုဠ်ကျွန်းဆီ ကျော်လွှမ်းခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် သီဟိုဠ်ဘုရင် ဝိမလဓမ္မသူရိယမင်းသည် ကြားသိခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ဖြင့် ဆက်စာပို့ လွှတ်လေသည်။ သာမဏေကြီးတစ်ပါး နောက်လိုက်နောက်ပါ အခြံအရံတို့နှင့် သင်္ဘောကြီးတစ်စင်းစဖြင့် ရောက်လာကြ လေသည်။

ပေးဆက်လိုက်သောစာတွင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သာသနာညစ်နွမ်းပျက်စီးနေသည်။ သာမဏေကြီးတို့သာ ပေါများနေ၍ ရဟန်းသံဃာတို့အလွန်နည်းပါးလျက်ရှိနေသည်။ အဆွေတော် မင်းမြတ်က ဆရာတော်သံဃာတော်များကို လျှောက်ထား တောင်းပန်၍ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူစေချင်ပါသည်ဟု ပါရှိလေသည်။

စာပါအတိုင်း များမတ်တို့နှင့် တိုင်ပင်လေသည်။ ထိုနောက် မြောက်တန်ဆောင်းဆရာတော် စန္ဒဝိလာသအား လျှောက်ထားတောင်းပန်လေသည်။ ဆရာတော်လည်း အရံသံဃာ နှစ်ဆယ်နှင့်တကွ သင်္ဘောဖြင့်ကြွတော်မူခဲ့လေသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ရောက်လေသော် ရှင်သာမဏေတို့အား ပဉ္စင်းရဟန်းခွဲလေသည်။

မင်းရာဇာကြီးသည် ပြည်သူတို့၏အကျိုး၊ သားမြေး ဆွေမျိုးတို့၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်လျက်(၁၉)နှစ်နန်းစံကာ နတ်ရွာလားလေသတည်း။

ri|carmi|b&i|f

မင်းရာဇာကြီး၏သားတော်သည် မြောက်ဦးမြို့တော်၌ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့ရလေသည်။ ငယ်စဉ်က အဉ္စနနဒီမြစ်ကမ်းယံ ခမောင်းဆိပ်၌ ရတနာတဲနန်းဝယ် ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့်မွေးဖွားရာ နေရာဌာနကို အစွဲပြု၍ မင်းခမောင်းဟု ငယ်မည်တွင်ခဲ့လေသည်။ ဖွားမြင်စဉ် အတိတ်နိမိတ်ထူးများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ ကြီးစွာသော ကြယ်လုံးသည် မီးရှူးရောင်ကဲ့သို့ ပြောင်ပြောင်ထွန်းပကြကုန်သည်။ ထိုနိမိတ်ကိုထောက်၍ ပညာရှိတို့က မချွတ်ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော မင်းတစ်ပါးဖြစ်လတ္တံ့ဟု နိမိတ်ဖတ်ခဲ့ကြလေသည်။

မင်းခမောင်းသည် ဘခမည်းတော်လက်ထက်၌ ဥပရာဇာ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရလေသည်။ ငယ်စဉ်ကပင် စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည့်အလျောက် စစ်ရေးစစ်ရာ၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် ညီတော်စစ်တကောင်းမြို့စား၏ ပုန်ကန်မှုကိုလည်းကောင်း၊ မဂိုရန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပေါ်တူဂီတို့၏ကျူးကျော်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ပြု၍ တိုက်ခိုက် ခဲ့ရသည်သာဖြစ်၏။ ဖခင်ကိုပင် သုံးကြိမ်တိုင်အောင်လုပ်ကြံရန် ကြံစည်ခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုကြောင့် မအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ဟံသာဝတီပဲခူးသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေခဲ့ရဖူးလေသည်။ သံလျင်ကို တိုက်လေသဖြင့် ဇင်ကာ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကိုလည်း ခံခဲ့ရဖူးလေသည်။

မင်းခမောင်း၌ ပညာရှိသူခမိန် သုံးဦးရှိလေသည်။ ၁။ သိုက်တတ်ဟရီ၊ ၂။ ဒုက္ကန်ချောင်းမင်းဒေဝ၊ ၃။ သိန်းခိုရောက် အောင်လှတို့ဖြစ်ကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည်ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပညာရှိတို့ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထို့အပြင် နှလုံးရည်၊ လက်ရုံးရည် စွမ်းပကားဖြင့် ပြည့်စုံသော ကျွန်ယုံတော်လူသန်လည်း တစ်ကျိတ်ရှိလေသည်။ ၎င်းတို့ဆိုလျှင် ၁။ အမတ်ရာဇ သကြိန်၊ ၂။ ဥက္ကာပုံ၊ ၃။ မင်းနောင်ကြီးငဖြူ၊ ၄။ နရပတိ၊ ၅။ ကြိုင်းနယ်စားကြား(ကြိုင်းရှိုစားကြား)၊ ၆။ ဓားစွဲငရူး၊ ၇။ ငထန်သူရဲ၊ ၈။ ငဗယ်လက်၊ ၉။ သျှင်သန်ကြီး(ကျင်သန်ကြီး)၊ ၁၀။ ကျီးလျှင်တိုင်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းလူသန်တစ်ကျိပ် ဖြင့် ဟံသာဝတီနိုင်ငံတော်ကို သိမ်းယူခဲ့ကြဖူးလေသည်။

မင်းခမောင်းသည် ၎င်းသူရဲကောင်းတစ်ကျိပ်ဖြင့် ဟံသာဝတီပြည်ဝယ် လှည့်လည်ကျက်စားနေခဲ့ဖူးလေသည်။ နှလုံး ရည် လက်ရုံးရည်များကို ယှဉ်ပြိုင်ပြသခဲ့ဖူးသဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ကြလေသည်။ နန္ဒဘုရင်ကိုယ်တိုင် စစ်တပ်လွှတ်၍ ဖမ်းဆီးစေခဲ့သော်လည်း မဖမ်းမိခဲ့ချေ။ ဆင်စီးပြီးလျှင် ဖောက်ထွက်ကာ လာခဲ့ကြလေသည်။ မင်းဖြစ်သောအခါ နန်းထက်ဖွား ဓမ္မဒေဝီမင်းသမီးနှင့် အဘိသိက်ခံ၍ ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေသည်။

ရွှေထီးရွှေနန်းကို အစိုးရလျှင် နရာဓိပတိဝရ ဓမ္မရာဇာဘွဲ့ဟု ဘွဲ့တော်ကိုခံယူခဲ့လေသည်။ မဇ္ဈိမဒေသအရပ်သားတို့ ၏ အလိုအားဖြင့် ဥသျှောင်သူဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြ၏။ ဒဂီးသွန်းနိပ်၍ နှစ်ကြိမ်တိုင်ထုတ်ဝေသုံးစွဲမှု ပြုခဲ့ပေသေးသည်။ မျောက်သားတော်ရင်း သုပတာဒေဝီတွင် ဖွားမြင်သော မင်းဟရီနှင့် မျောက်သားတော် မိဖုရားသျှင်ထွေးတွင် ဖွားမြင်သော နတ်သျှင်မယ်တို့ကို ထိမ်းမြား၍ အိမ်ရှေ့အရာကို ပေးတော်မူသည်။

အလိုတော်မပြည့်မီကပင် ရန်အောင်မြေစေတီတော်ကို ရွှေမြို့တော်၏ မြောက်ဘက်အနီး၌ ထည်ထားလေသည်။ မျောက်သားတော်မိဖုရားကြီးရှင်ထွေးနှင့် ရွှေငွေဥစ္စာရတနာများ ပုံအော၍ တည်ထားရာ ရတနာပုံစေတီဟု ခေါ်တွင်လာလေသည်။ စေတီပုံသဏ္ဍာန်မှာ အိန္ဒိယပြည်ဆန်ချီထူပရုံစေတီ၊ စစ်ကိုင်းကောင်းမှုတော်စေတီတို့နှင့် တူသည်။ ခေါင်းလောင်း မှောက်မှာ ဓာတ်လုံးပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်၍ ယခုအခါ နို့ပုံစေတီဟု ခေါ်ဝေါ်နေကြလေသည်။

မင်းဖြစ်လာသောအခါ ကောင်းမှုတော်များစွာကို ပြုလုပ်ခဲ့၏။ ရွှေမြို့တော်၏ မြောက်မျက်နှာတွင် ထူပါရာမစေတီတော်ကို စတင်တည်ထား၏။ ထိုစေတီ၏အနောက်ဘက်၌ မဟာဝိဟာရ တောင်ညိုတိုက်ကို တည်တော်မူခဲ့၏။ ထိုတိုက်နှင့် ထူပါရုံစေတီအနီးတွင် ဆေးအလှူပြုရန် ဆေးရုံဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့၏။ ထိုဆေးရုံ၌ ဆေးအတတ်ပညာအထူးကျွမ်းကျင်လှသော ဇီဝကအမည်ရသည့် ရဟန်းတော်တစ်ပါး ဦးဆောင်စေလေ၏။ ဆေးထိုင်ဆရာတော် ဇီဝကဟု ကျော်ကြား၏။ အရပ်ရှစ်မျက်နှာမှ လာရောက်သမျှသော သူနာတို့အား နေ့ညဉ့်မပြတ် ဆေးအလှူကို ပေးလှူလေ၏။

နန်းတော်မြောက်ဘက် တောင်စောင်း၌ ရတနာပြဿဒိကျောင်းတော်ဆောက်၍ ရွှေ ငွေ ဆင်းတုတော်များ သွန်းလုပ်ကိုးကွယ်လေ၏။ မျောက်သားတော် မိဖုရားခေါင်ကလည်း ရွှေဆင်းတု၌ ပါဝင်ထည့်သွင်းလှူဒါန်းလေသည်။ မိဖုရားခေါင်သည် ထူပါရာမစေတီနှင့် ပြိုင်ကာရတနာရွှေကျောင်းတော်ကိုလည်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သေး၏။ မင်းခမောင်းသည် ရန်အောင်မြင်(ရတနာပုံ)စေတီတော်အနီးတွင် ရွှေကျောင်းရတနာဗိမာန်ကိုလည်း ဆောက်လုပ်ခဲ့၏။

ကျောင်းတော်ကြီးတွင် အရံကျောင်းသုံးဆယ် ပါရှိသည်။ တိုင်းပြည်အတွင်းရှိ ရဟန်းသံဃာတော်တို့အား အပ်နှင်းလှူဒါန်းတော်မူ၍ ကြီးစွာသော အလှူတို့ကိုပေး ပေးတော်မူခဲ့သည်။ တစ်ခါသော် မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့် ဘဝရှင်မောင်းနှံနှစ်ဦးတို့သည် အလှူကြီးပေးရန် အကြံဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုကြောင့် မိမိတို့ဝတ်ဆင်ထားသော ရတနာမကိုဋ် နှစ်ခုကို ဆန်းကြယ်စွာ စီခြယ်လျက် မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်အား လှူတော်မူလေ၏။ မျောက်သားတော် မြောက်ဥမိဖုရား ရှင်ထွေးသည်လည်း အလှူ၌ ရဲရင့်လှလေသည်။

ဘဝရှင်၏ကောင်းမှုတော် ထူပါရာမစေတီ၏ အရှေ့ဘက်တောင်ထိပ်၌ ရတနာအလယ်စေတီခေါ် မင်းပေါင်းစေတီကို မော်ကွန်းကျောက်စာရေးထိုး၍ တည်ထားလေသည်။ လောင်းပွန်ပြောက်စေတီအနီး၌ ရွှေကြာသိမ်တော်ကို ဆောက်လုပ်၏။ သံဃာတစ်ထောင်မျှ သီတင်းသုံးနိုင်သော ဗုဒ္ဓယောသကျောင်းတိုက်ကိုလည်း တည်ထောင်၏။ ဘဝရှင်မင်းခမောင်းသည် ရှေးဘေးတော် ဘိုးတော်ခမည်းတော်တို့လက်ထက်အခါကဲ့သို့ ဘုန်းတန်ခိုး အာဏာလည်းရှိခဲ့၏။ တိုင်းပြည်သာယာလျက် လူအပေါင်းကြွယ်ဝလာကြလေ၏။ လောကီ လောကုတ္တရာအကျိုးပွားများနိုင်ကြပေသည်။

ဘုရင်ကိုယ်တိုင်လည်း အလှူဒါနတရား အားကြီးလေ၏။ ဘုရင်မင်းအား အခြားတိုင်းပြည်များက လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများလည်း ရောက်ရှိလာခဲ့ပေသည်။

ကိုယ်တော်၏အကျိုးစီးပွား တိုင်းပြည်နှင့် သာသနာတော်ကြီး၏ အပွားအစီးများကို ကြိုးစားအားထုတ်ကာ တိုင်းပြည်၏ အန္တရာယ်ဟူမျှ ဖြေရှင်းနှိမ်နင်းခဲ့လေသည်။

တစ်နေ့သ၌ ဘဝရှင်သည် အနောက်ဘင်္ဂါ (၁၂)မြို့သို့ ကြည်း၊ ရေဖွဲ့စည်းကာ ချီတော်မူ၏။ ထိုအကြောင်း မောင်းကွပ်နှင့် ပထန်မင်းတို့ကြားလေလျှင် အင်အားစုကာ တက္ကတျာက ခံကြလေ၏။ သောင်းတီးစား ဘရင်ဂျီငယ်(တီပအို)တို့ တိုက်ရန်လွှတ်လိုက်သော ရဲမက်တို့အား မောင်းကွပ်တို့ သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုသတင်းကို မင်းခမောင်းအား တင်လျှောက်လေသော် ရဲမက်တို့လည်း ကြောက်လန့်ကြလေ၏။ ထိုအဖြစ်ကို မောင်းကွပ်နှင့် ပထန်တို့သိကြလေလျှင် လာရောက်တိုက်ခိုက်ကြ၏။

ထိုအခါ မင်းခမောင်းသည် ဆင်တော်ရတနာရန်အောင်ထက်သို့ တက်စီးပြီးသော် ချွန်းကိုလက်စွဲလျက် တိုက်ခိုက်ဖြိုဖျက်ခြင်းပြုခဲ့ရလေ၏။ ထိုအခါ ရန်သူတို့သည် အပြင်းဆုတ်ခွာပြေးကြလေသည်။ စစ်ကိုအောင်ခဲ့ပြီး နေပြည်တော်သို့ ပြန်လေ၏။ မင်းခမောင်းလက်ထက် မဂိုဘုရင်ခံချုပ်မှာ ကာသိန်ခန် Corsinkhan ဆိုသူဖြစ်၏။ သူသည် ဗိုလ်ချုပ်အဗ္ဗဒူဝါဟိဒ် Abdul Wahid အား ရခိုင်လက်အောက်ခံနယ်များဖြစ်သော ခန့်ဂျူ၊ ဒလီယာနှင့် လက်ခလီယာဒေသတို့တွင် တပ်စွဲ ချထားကြခဲ့လေသည်။

ထိုသတင်းကို ဘုရင်ကြားသိလေလျှင် သေနတ်၊ ဓားကိုင်းတပ်သားကိုးထောင်၊ စစ်ဆင်ပေါင်းခုနစ်ရာ၊ ရေကြောင်းတွင် လက်နက်တင်သင်္ဘောငါးဆယ်၊ ရေတပ်သား လေးထောင်တို့ဖြင့် ကြည်းကြောင်း ရေကြောင်းချီတက်လေလျှင် မဂိုတို့တပ် ဆုတ်ပြေးကြ၏။ ရခိုင်ရေတပ်သည် ဂင်္ဂါမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ထိတိုင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။

တစ်ဖန် လေးနှစ်ခန့်အကြာတွင် မဂိုဘုရင်ခံသည် တိုက်ဆင်နှစ်ရာ၊ တပ်သားငါးသောင်း ငါးထောင်၊ တိုက်သင်္ဘောတစ်ထောင်ပါရှိခဲ့ပြီး ရခိုင်အားတိုက်ရန် ဘာရဖန်နီ၌ ရောက်ရှိကာ တပ်စွဲနေလေ၏။ ထိုသတင်းကို ဘုရင်ကြားလေလျှင် လေးမြားကိုင်း တမန်တပ်သားကောင်းတစ်သောင်း၊ တိုက်ဆင်လေးရာ၊ တိုက်သင်္ဘောတစ်ထောင်ဖြင့် မဂိုတပ်အား လမ်းအ

ဖြတ်တိုက်ရန် စေလွှတ်လိုက်လေသည်။ ရှေ့ပြေးတပ်က ဗိုလ်ချုပ်အဗ္ဗဒူနာဘီ Abdul Nabi တပ်နှင့် ကာသိမ်ခန့်တို့ တပ်ချင်းမပေါင်းမိရန် တိုက်ခိုက်ခဲ့လေ၏။ မင်းခမောင်းမှာ မြင်းတပ်သား တစ်သောင်း၊ ခြေလျင်တပ်သား သုံးသောင်း၊ တိုက်ဆင် မြောက်မြား စွာဖြင့် တိုက်လေရာ မဂိုတပ်များ ရှုံးနိမ့်ထွက်ပြေးကြလေ၏။

ပေါ်တူဂီသမိုင်းဆရာ ဘာကာရို Bacarro အဆိုဖြစ်၏။

မင်းခမောင်းလက်ထက်၌ ပေါ်တူဂီတို့ ဘေးရန်လည်းဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ခမည်းတော်လက်ထက်က ဒိုင်ယင်ဂါ Dianga ဆိပ်ကမ်းမှအပြတ်ချေမှုန်းခံခဲ့ကြရသော ပေါ်တူဂီများသည် သောင်တီး San Dwip တွင် တပ်ချနေခဲ့ကြ၏။ ထိုတွင် အကြီးအ ကဲဖြစ်သူ ဗိုလ်တီဗာအို Tibao သည် မာန်ထောင်အားပြုလျက် မင်းမူနေလေ၏။ ရခိုင်လက်အောက်ရှိ ဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်း ဒေသနိ နိုဝါဒါလီ Noakhali နယ်အား မဂိုတို့ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စ ပြုလာကြသောအချိန်ဖြစ်လေသည်။

တီဗာအိုသည် ထိုအချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူလျက် မဂိုတို့အား ပူးပေါင်းနှိမ်နင်းရန်ဆိုကာ ဆက်သွယ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုစကားကို ယုံမိကြသဖြင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရန် သွားကြလေ၏။ ပေါ်တူဂီတို့သည် ရခိုင်တပ်များကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ် ကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ဘုရင်သည် ထိုကျွန်းကို စတင်ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်ရန် စီမံလေတော့သည်။ သို့သော် ကရိပူရ(တိပူရ) မင်း၏အကူအညီပါနေသောကြောင့် ပထမတွင် မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။

တီဗာအိုကိုလည်း မဂိုတပ်များက ဖိ၍တိုက်လာကြလေ၏။ မဂိုတို့နှင့် ရခိုင်တပ်ပါ ညှပ်၍ အတိုက်ခံရလျှင် မလွယ်မှန်း သိရလျှင် ဂိုအာရိုပေါ်တူဂီဘုရင်ခံသည် မဂိုတို့အား အကူအညီတောင်းခံလေ၏။ ရခိုင်တို့အား လက်စားချေလိုလှသဖြင့် တိုင်းပြည်ကိုရလျှင် အကောက်အခွန်ဘဏ္ဍာဆက်သပါမည်ဟုလည်း ကတိပေးခဲ့လေ၏။ ဂိုအာဘုရင်ခံလည်း သဘောတူကာ လက်ခံလျက် စစ်သင်္ဘော (၁၄)စင်းပါဝင်သော ရေတပ်စုတစ်စုကို အကူအညီစေလွှတ်ပေးပို့လိုက်လေ၏။

ထိုတပ်များသည် မိုးရာသီကုန်ဆုံးချိန်လောက်တွင် ရခိုင်ကမ်းခြေသို့ ရောက်လာလေ၏။ ထိုနောက် ဦးရာဇ်တောင် တိုင်အောင် ချီတက်လာကြသည်။ သို့သော် ဘုရင်ကိုယ်တိုင်တိုက်ခိုက်လေရာ ပေါ်တူဂီတို့ အပျက်အစီးများစွာ ဖြစ်ကြလေ၏။ မင်းရာဇာကြီးလက်ထက်ကပင် နေခွင့်ပြုထားသော ဒတ်ချ်တို့ကလည်း ရခိုင်မင်း၏တပ်တို့ဘက်မှ ကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ လေသည်။

ပေါ်တူဂီများသည် စစ်ရေးမသာသောကြောင့် ရခိုင်မှဆုတ်ခွာကြလေသည်။ ရခိုင်ရေတပ်သည် နောက်မှလိုက်လံ တိုက်လေရာ သောင်တီးကျွန်းသို့တိုင်ရောက်ရှိလေသည်။ ဒတ်ချ်သင်္ဘောများကလည်း ပါဝင်တိုက်ခိုက်ကြလေ၏။ တီဗာအို မှာ လွတ်မြောက်သွားခဲ့သော်လည်း ယင်းတို့၏အခြေစိုက်စခန်းမှာ ရစရာမရှိအောင် လုံးဝပျက်စီးသွားလေ၏။ မင်းခမောင်း သည် တစ်ဆက်တည်းလိုပင် စစ်တကောင်း၊ ပေါတီယာ၊ စတ္တရိယာ၊ ကောက်ဘဇားနယ်တို့၌လည်း ပုန်ကန်သူများကို ပိုက်စိပ်တိုက် ရှာဖွေခဲ့၏။

ဥတေပုတ်မြို့တို့လည်း သောင်းကျန်းပုန်ကန်နေကြသဖြင့် နှိမ်နင်းခဲ့ပြီး လက်နက်များကို သိမ်းယူလာခဲ့လေ၏။ ဤသတင်းကိုကြားသိကြသော ပြုတုကာမင်း၊ ပိတ်ကရစ်မင်း တို့သည်ဝပ်စင်းခိုလှုံလာကြ၏။ သံလျင်မြို့စား ဒီဗရစ်တို(စင် ကာ)ကို အင်းဝအနောက်လွန်မင်းက ကွပ်မျက်လိုက်သဖြင့် ဒီဗရစ်တိုသည် အခြေအနေပျက်ကာ မကြာမီ သေဆုံးရလေ၏။ ယင်းတို့နှစ်ဦး ဇာတ်သိမ်းပြီးနောက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တစ်လျှောက် ပေါ်တူဂီဘေးရန်မှ ကင်းဝေးခဲ့၏။

မင်းခမောင်းသာ မနှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့လျှင် ရခိုင်ပြည်သည် ထိုအချိန်ကစ၍ ပေါ်တူဂီလက်အောက်သို့ ရောက်၍ သူပြုရာ ကိုခံရပေမည်။ သူတို့သည် ရခိုင်အား အာမခံနိုင်ခဲ့သဖြင့် အောက်ကျို့ကာ ကြေးစားစစ်သားဘဝ စစ်သည်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ ကြလေ၏။ ဒတ်ချ်တို့မှာကာ စစ်မတိုက်လိုကြ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုသာ ပြုလိုကြသည်။ ရခိုင်ဘုရင်က စစ်ကူတောင်းခဲ့သည် ကို မလိုက်လျောသဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် စက်ရုံများအပိတ်ခံကြရ၏။ မင်းခမောင်းကား ဇာတိမာန်ရှိသူဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် သားတော် သမီးတော်များကိုပင် မာန်ကြီး၊ မင်းကောင်း၊ မာန်ကြီးဟာရိပြု၊ မာန်ကြီးသတိုးဖြူ၊ မာန်ကြီးမင်းလတ်၊ မာန်ကြီး မင်းမျိုး၊ မာန်ကြီးမိညို ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့လေ၏။ ဘုရင်သည် အနောက်ဘင်္ဂါမြို့များ၌ ပုန်ကန်သူများကို နှိမ်နင်း၍ အပြန်တွင် ရောဂါဝေဒနာပြင်းစွာဖြစ်ကာ တိုင်းပြည်တာဝန်ကို လွှဲအပ်ကာ နတ်ရွာစံတော်မူလေသည်။

မိမိရိ [m&D

မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်ကို မင်းခမောင်းနတ်ရွာစံလေလျှင် သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း မင်းဟရီ ဆက်ခံစိုးစံခဲ့လေ၏။ ဟရီတောင်၏ အရှေ့ဘက်၌ ခမည်းတော် စိုးစံစဉ် ဖွားမြင်သောကြောင့် ဖွားရာဌာနကို အစွဲပြုလျက် ငယ်မည် မင်းဟရီ တွင်လာလေသည်။ မင်းဖြစ်သောအခါ နတ်ရှင်မယ်နှင့် အဘိသိက်ခံ၍ သီရိသုဓမ္မရာဇာဟူသော ဘွဲ့ကိုခံကာ ဆင်နီတစ်စီး၊ ဆင်ဖြူတစ်စီး ဆက်သံရသောကြောင့် ဆင်နီသခင်၊ ဆင်ဖြူသခင်ဟူ၍ ငွေဒင်္ဂါးခတ်နှိပ်ခဲ့လေသည်။

မင်းဖြစ်လာလျှင် မြို့တော်အားပြုပြင်မွမ်းမံလေ၏။ အကာအကွယ်အစောင့်အနင်းကိုလည်း အသင့်စီမံစီစဉ်ထား၏။ အနောက်ဘက်(၁၂)မြို့ကို ကိုယ်တိုင်လှည့်လည်၍ နယ်နိမိတ်မှတ်တိုင်များစိုက်၏။ စစ်တကောင်းမြို့စားအဖြစ် ညီတစ်ဝမ်း ကွဲတော်သူအား ခန့်ထား၏။ သားတော်လတ်ငတုံးခင်ကို ကံသာမြို့စားပေးအပ်၏။ ငတုံးခင်သည် တောင်မိဖုရားမင်းညိုမှ ဖွားမြင်သောသားဖြစ်သည်။

အမတ်ပညာရှိကြီးအဖြစ် ဘိုးတော်ကိုယ်ရံကြီး ငလုံးတင်၊ ပညာဝံသဘွဲ့ခံ လေးမြို့စား ငလက်ရုံးနှင့် လောင်းကြက်စား အမတ်ငကုသနှင့် ဟူးရားဗေဒင်အရာ၌ ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာလည်း ဟူးရားသူကြီးမင်းကျော်၊ နဝရတ်စား၊ ပြည်စိုး အမတ်တို့ဖြစ်၏။ တိုင်းပြည်ရေး၊ သာသနာရေးတို့၌ ကြပ်မတ်ကူညီပေးခဲ့ကြသော ထင်ရှားသောဆရာတော်များမှာ စစ်ကွပ် ဘုန်းတော်ကြီး၊ သျှစ်သောင်းဘုန်းတော်ကြီး၊ ဂုဏမဇ္ဈပရက္ကမတိုက် ဘုန်းတော်ကြီးတို့ဖြစ်၏။

သိုက်တက်ငလက်ရုံးမှာ အမတ်ကြီးမဟာပညာကျော်၏မြေး ကျီးညို၏သားတော်ဖြစ်သည်။ အဘ အဘိုး အဘွားတို့ သည် များကြီးမတ်မျိုးစဉ်ဆက်မှ ဘုရင်၏အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ခဲ့သူများဖြစ်ကြ၏။ ငကုသသည် မင်းပါကြီး၏မြစ်တော်ဖြစ် ၍ မင်းစိတ်မင်းသွေးရှိသူလည်းဖြစ်သည်။ စစ်ကွပ်ဆရာတော်နှင့် ငလက်ရုံးတို့မှာ တြင်း၊ တဘောင်၊ သိုက်၊ ဓာတ်၊ ကျိန်းခန်း အရာ၌ အတုလွတ်တတ်သိကြလေသည်။ အင်း၊ အိုင်၊ ယတြာတွင်ကား ငကုသက သာလွန်သည်။

မင်းဟရီမှာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ချစ်ကြည်စွာ နေခဲ့၏။ အင်းဝဘုရင် သာလွန်မင်းတရားနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့၏။ သံတမန်ဆက်သွယ်လျက် သဟာယဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ပေါ်တူဂီ၊ ဒတ်ချ်များနှင့်လည်း ရှေးကကဲ့သို့ ဆက်သွယ်မှုမပြတ်ခဲ့ပေ။ အရှေ့ဘက်သို့ တရွေ့ရွေ့တိုးချဲ့လာသည့် မဂိုတို့အင်အားကိုလည်း မျက်ခြည်မပြတ်ပေ။ ဒါဂါမြို့သည် သောင်းကျန်းမှုရှိတတ် သဖြင့် နှိမ်နင်းရလေသည်။ မင်းပင်ကြီးနှင့် မင်းရာဇာကြီးတို့လက်ထက်ကလည်း ကိုယ်တိုင်သွားရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရသည်။

ထိုကြောင့် မဂိုရန်ကာကွယ်ရန် နယ်ခြားစောင့်တပ်အဖြစ် ဘရင်ဂျီတို့အား ချထားခဲ့ရ၏။ ဘုရင်၏ကိုယ်ရံတော်တပ်၌ ပေါ်တူဂီများကိုထားခဲ့၏။ သို့သော် ယုံကြည်စိတ်ချ၍ကား မဟုတ်ပေ။ သတိမပြတ်စောင့်ကြပ်ကြည့်နေသည်။ ပေါ်တူဂီတို့ သည် အခွင့်ကောင်းကို စောင့်ကာ လစ်လျှင်လုယက်ကြ၊ ပင်လယ်စားပြုလုပ်ကြလေသည်။ လူများဖမ်းဆီးကြကာ ကျွန်ကုန် ကူးကြသည်။ ထိုအခါ မဂိုတို့က ရခိုင်ဘုရင်အပေါ် သံသယဝင်လာလေသည်။

မင်းဟရီလက်ထက် တိုင်းပြည်စီးပွားရေးသည် အထူးကောင်းမွန်ခဲ့၏။ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ရောင်းဝယ်ကူးသန်း

မှုများပြားခဲ့၏။ မြောက်ဦးမြို့တော်အထိ ကုန်သင်္ဘောများ ဝင်ထွက်သွားလာခဲ့ကြ၏။ ဒတ်ချ်တို့သည် ပေါ်တူဂီနှင့်အပြိုင် အဆိုင်ရောင်းဝယ်မှုပြု၏။ ထို့ပြင် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ အရှေ့ဘက်မှ တစ်နိုင်ငံ၊ ဂျကာတာ၊ (ဗတေဗီးယား)သီဟိုဠ်နိုင်ငံ၊ ပဲခူး၊ ဟံသာဝတီနှင့်လည်း ဆက်သွယ်မှုရှိခဲ့ကြသည်။

ရခိုင်ပြည်ထွက် ဆန်စပါး၊ မဲနယ်၊ ချိတ် စသည်ထွက်ကုန်များအား ဘုရင်က ကြီးကိုင်ရောင်းချသည်။ ပြင်ပလူများ ရောင်းခွင့်မရှိ။ ကျူးလွန်ပါက သေဒဏ်သတ်မှတ်ထား၏။ ထိုကြောင့် အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းစုတွင် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးဘေးဆိုက် စဉ် ဆန်ဈေးသည် ထိုးတက်လာခဲ့သည်။ တကာရာ(၄၄၀ပေါင်)ကို လေးကျပ်မှ တစ်ဆယ်ကျပ် ဖြစ်လာ၏။ ထိုကြောင့် တိုင်းပြည်တွင်း၌ စားနပ်ရိက္ခာနှင့်ငွေကြေးဥစ္စာပေါများ၍ ချောင်လည်ခဲ့သည်။ အဝတ်အထည်မှာလည်း ပြည်တွင်းဖြစ်များ ကိုသာ ပြည်တွင်း၌ ရက်လုပ်သောကြောင့် ထုတ်ကုန်သာများ၍ သွင်းကုန်ဟူ၍မရှိသဖြင့် မိမိဘာသာရပ်တည်နိုင်ခဲ့၏။

ထိုအကြောင်းကို နိုင်ငံခြားသားများက ဤသို့သုံးသပ်ထားကြသည်။ ‘မင်းဟရီလက်ထက်၌ အင်္ဂလန်နိုင်ငံကဲ့သို့ အခြေအနေရှိခဲ့၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝချမ်းသာပုံမှာ အနောက်နိုင်ငံများမှ ထင်ရှားသောမြို့များနှင့်ပင် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်။ ဒတ်ချ်တို့ မှတ်တမ်းပြုခဲ့ကြသည်မှာ အာရှတိုက်တွင် ချမ်းသာကြွယ်ဝဆုံးဖြစ်သည်။ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းမှာ ပဲခူးနှင့်ယိုးဒယား မြို့တော်များထက် သာလွန်ပေသည်ဟု မှတ်တမ်းပြုခဲ့ကြ၏။

မင်းဟရီသည် မဟာမျိုးနွယ်တို့၏ ဓမ္မတာအတိုင်း အမှတ်ထင်နိုင်ရာတို့ကို ပြုခဲ့လေသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ကြီးစွာပြုသည်။ မင်းနှင့်မိဖုရားသည် သေလာဂီရိကျောက်တော် တောင်ထိပ်၌ ကျောက်ရိုးတော်ဓာတ်ကို ဖူးမြော်ရန် ရွှေဟင်္သာဖောင်တော်စီး၍ ကြွချီကြသည်။ ရေနန်းသဘင်ဆင်ယင်ကျင်းပလျက် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကို ဆန်တက်ကြ၏။ ရောက်ရှိ လေသော် ဆောက်လုပ်ထားသော ရတနာမဏ္ဍာပ်တွင် သံဃာတော်များအား အလှူကြီးပေးတော်မူ၏။ ထိုကအပြန် မြို့တော် အရှေ့ဘက် အဗ္ဗနဒီမြစ်ကိုဆန်တက်၍ ဆိပ်ကမ်း၌ အလှူကြီး ဆင်ယင်လေ၏။

ရှေးကဘိုးတော် မင်းရာဇာကြီးသည် ဤနေရာ၌ ပဉ္စင်းတစ်ထောင်အလှူတော်ကြီး ပေးခဲ့ဖူးလေသည်။ ထို့ပြင် သကျမဇ္ဈခေါ်သော သကျမာန်အောင်ဘုရားအား ရွှေမြို့တော်အရှေ့ထောင့်၌ တည်ထားခဲ့သည်။ သရက်အုပ်အရပ်၌ မိဖုရားခေါင်နတ်ရှင်မယ်သည် မင်းခေါင်ရွှေတူစေတီနှင့် ကျောင်းကန်ဘုရားများ တည်ထားဆောက်လုပ်ခဲ့လေ၏။

မင်းဟရီလက်ထက် မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ နိုင်ငံခြားသားများရောက်ရှိလာရာတွင် ပြင်သစ်လူမျိုးတစ်ဦးပင် ရေဝန်မှူး အဖြစ်တာဝန်ထမ်းခဲ့ဖူး၏။ ပေါ်တူဂီဘုန်းကြီး မန်နရစ်မှာ ဒီယင်ဂါမြို့မှတစ်ဆင့် ဘုရင်မင်းထံ လျှောက်ထားရန်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ပေါ်တူဂီတို့ ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းကြောင့် စစ်တကောင်းမြို့ဝန်က ရခိုင်ဘုရင်ထံ အစီရင်ခံ၏။ ဥပါယ်တံမျှအဖြစ် မဂိုဘုရင်က စစ်တကောင်းမြို့အား သိမ်းပိုက်လိုသဖြင့် ပေါ်တူဂီတပ်ကို ငှားကာ စစ်ကူတောင်းသည့်အကြောင်း ပါရှိ၏။

ထိုကြောင့် ဘုရင်သည် မဂိုတပ်မလှုပ်ရှားမီ ကြိုတင်ချီတက်စေကာ ပေါ်တူဂီတို့ထံမှ လက်နက်များသိမ်းယူရန် အမိန့်ချမှတ်လေသည်။ ထိုသတင်းကို မြောက်ဦးရှိ သူလျှိုတို့က လျှိုဝှက်သတင်းပို့ခဲ့ကြ၏။ ဒီယင်ဂါတွင် အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထိုကိစ္စမဟုတ်မှန်ကြောင်း ဘုရင်၏ရှေ့တော်မှောက်တွင် တင်ပြရန် မင်နရစ်ကိုစေလွှတ်၍ မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ မင်နရစ်အချိန်မီရောက်၍ ရေတပ်အား ရပ်တန့်လိုက်၏။ စစ်တကောင်းမြို့ဝန်ကိုလည်း နယ်မြေရွှေ့ပြောင်းပေးခဲ့၏။ ထိုကိစ္စပြီး၍ ပြန်ခဲ့ပြီးနောက် နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်မံရောက်လာခဲ့ရာ နှစ်အတော်ကြာနေထိုင် ခဲ့လေ၏။ ဘုရင်နှင့်ရင်းနှီးမှုဖြစ်ကာ သာသနာပြုခွင့်ပါ ရရှိခဲ့၏။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဘုရင်၏ ဘိသိက်ခံပွဲကိုပါ တက်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့၏။ လူမှုရေးအရ အစစကူညီခဲ့လေသည်။

အခွင့်အရေးတစ်ခုအနေဖြင့် ပေါ်တူဂီစစ်သို့ပန်းများကို ခရစ်ယာန်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၌ ဘုရားကျွန်အဖြစ် ထားရှိလေ ၏။ မင်နရစ်သည် ယင်း၏ကိုယ်တွေ့မြောက်ဦးမြို့တော်အကြောင်းကို မှတ်တမ်းရေးခဲ့ဖူး၏။ ထိုခေတ် မင်းဟရီ၏မြောက်ဦး မြို့တော်သာယာပုံအကြောင်း အံ့မခန်းဖွယ်ရာများကို သိသာထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်ခဲ့၏။ မင်းဟရီ၌ ဘိုးတော်ငလုံးတင်ကွယ် လွန်သောအခါ အထူးထူးသော ပတ္တရာပြုနိုင်စွမ်းသူများမှာ ငကုသသာကျန်တော့၏။ လောင်းကြက်စား အမတ်ငကုသသည် ဘုရင်ဖြစ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြနေ၏။

သူ၏အကြံအစည်အတိုင်း နန်းတက်မိဖုရား နတ်ရှင်မယ်အား သွေးဆောင်ဖျားယောင်းလေ၏။ မိဖုရားနှင့်ရည်ငံပြီး ချစ်ကြိုက်လာကြလေသည်။ထိုအခါ မင်း၏သစ္စာတော်ကို မစောင့်ထိန်းတော့ဘဲ ထီးနန်းပိုင်စိုးရေးကိုသာ ကြိုးစားလာလေ သည်။ ဗုဒ္ဓဟူးသားဖြစ်၍ မိမိ၏အိတ်တပ်ညာဖြင့် မိမိထင်ပေါ်ရန် အကြံအစည်လုပ်လာခဲ့၏။ ငလက်ရုံးလျှောက်ထားသော် လည်း မနာယူဘဲ ယတြာအလုပ်ဖြစ်သော ဆင်အိုးကိုတည်ခဲ့လေ၏။ ဆင်စားကုန်း ဟိန်းစောစပါးခင်းကို စိုက်ပျိုးလေ၏။ ထိုယတြာကို ပရက္ကမတိုက်ဆရာတော်၊ စစ်ကွပ်ဆရာတော်တို့က ကြား၍ သိုက်စာဆက်သွင်းခဲ့ကြသေး၏။

ငကုသက မကြိုက်၍ ဆက်သခြင်းဟု လျှောက်တင်၏။ ထိုနောက် ကလေးများအား ‘ညောင်ပင်ကြီးရင်း၊ ဟိန်းစောခင်း၊

မင်းထီးတို့ရှင် ဘုရင်နန်းရဖြစ်လိမ့်မည်'ဟု သီဆိုစေလေ၏။ ငလက်ရုံးက မင်းကြီးကို လောင်းကြက်စားသည် မင်းဖြစ်လတ္တံ့ဟု တစ်ဖန်လျှောက်၏။ ထိုအခါ အနည်းငယ်ယုံမှားလာသော်လည်း မိဖုယား၏လှည့်ဖျားချက်ကြောင့် အလေးမပြုဘဲ နေလာခဲ့သည်။

လောင်းကြက်စားသည် သိုက်စာဆက်သော ဆရာတော်များအား နှုတ်ပိတ်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ ဆရာတော်များက သင်မင်းဖြစ်လျက် ပြည်ပျက်လိမ့်မည်ဟု ပြောဆိုလေသည်။ တရင်းနာလေသော် မင်းမချွတ်ဖြစ်မည်ကိုသိလေ၍ ငလက်ရုံးလည်း ဘုရင်အားထပ်မံလျှောက်တင်ပြန်လေ၏။ သို့သော် ဘုရင်၏သားတော်လက်ထက်တွင်သာဖြစ်မည်ဆိုသောကြောင့် အရေးမထားခဲ့ပေ။ ငလက်ရုံးသည် လောင်းကြက်စားအိမ်တွင် ယတြာပြုလေသည်။

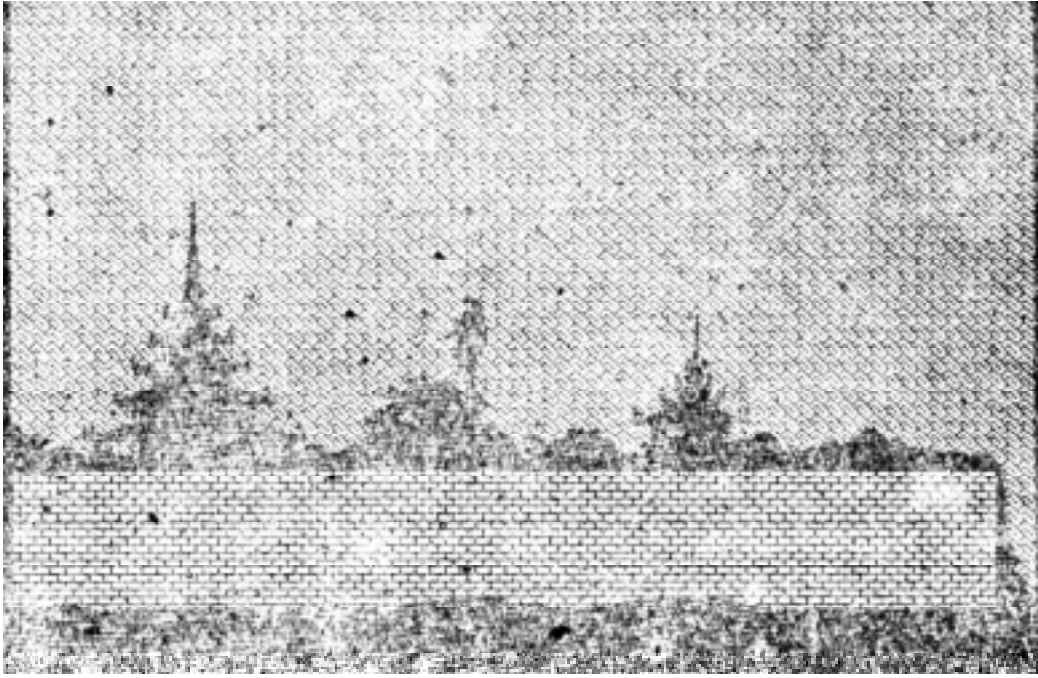
လောင်ကြက်စားသိလေလျှင် ပတ္တရာပြုရန် စီစဉ်၏။ ဘုရင်မှာ အင်္ဂါသားဖြစ်၍ ငစည်ဟူသောပတ္တရာ ဆိုစေလေ၏။ ငစည်ဆရာမှာ မင်းပြားမြို့ ကျိန်းတောင်လက်ယာဘက် ဘူးပင်ရွာမှ (ပါရီဘခင်)ငသောဖြေဆို၏။ ၎င်းသည် စေနိုင်သော ပတ္တရာငစည်အကအဆိုတို့ကို ပွဲခင်းကျင်း ကပြလေ၏။ ငလက်ရုံးက ထိုအကကို မရှုစွာရန်တားသော်လည်း နန်းရင်ပြင်တွင် ကပြခွင့်ပြုလေသည်။ တားမရသောကြောင့် ငလက်ရုံးသည် ရဟန်းဝတ်ကာ ဘုရားပေါ်ကျောင်းတွင် နေခဲ့လေသည်။

ဘုရင်သည် ကြင်းနာစေသော် ဤသို့ကြားခဲ့ရ၏။

- (၁) ဟာရီမှောက်မှား အလားလား၊
ဟာရီလည်းသေ ပြည်လည်းကြေ။
- (၂) ကွန်ကလူသည် အကယ်တန်တန်၊
တစ်ထောင့်စေ့တွင် ဖြစ်လတ္တံ့။
- (၃) ဖွတ်က မီးကျောင်းဖြစ်သော် ချောင်းမြောင်းမချမ်းသာ
ကျွန်ကသူကောင်းဖြစ်သော် ပြည်ရွာမချမ်းသာ။

ထိုကြင်းအတိုင်း လျှောက်ထားကြသော် မင်းလည်းဆိတ်ဆိတ်နေနေ၏။ ငကုသကား ပတ္တရာငစည်ကို ဆိုမြဲ၊ ကမြဲ၊ ပြည်သူတို့ကလည်း လိုက်ဆိုလာကြ၏။ မင်းကြီးလည်း မရှောင်လေ။ ကိုယ်တိုင်ပင် ကြည့်လေ၏။ ငစည်ဖြင့် နံနိမ်၍ ဘုရင်လည်း နတ်ရွာစံလေ၏။

မင်းဟရီတွင် သားတော်သုံးပါးရှိ၏။ သားကြီး မင်းစနေ(သတိုးမင်းလှ)၊ သားလတ် ငလုံးခင်(ကသာမြို့စား) သားငယ် ဥဂ္ဂါဗလ(သီရိသူရိယရာဇာ)တို့ဖြစ်ကြသည်။ မင်းဟရီကို သားတော်မင်းစနေက ဆက်ခံရာ ရက်ပေါင်း(၂၀)သာ မင်းသက်ရှည်၏။ ကျောက်ရောဂါကြောင့် နတ်ရွာစံခဲ့သဖြင့် ငကုသ နန်းမွေဆက်ခံခဲ့လေသတည်း။

ukomr

ရခိုင်ပြည်သည် ရှေးအခါက နယ်မြေအကျယ်အဝန်းမှာ အနောက်ဘက်၌ အနောက်ဘင်္ဂါနယ်ထိ ပါဝင်ပြီး ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့၊ မြို့ပြည်၊ သက်ပြည်၊ ရုံပြည်၊ ဟင်ရုံပြည်၊ ကောက်ကတန်းပြည်၊ စစ်တကောင်းတောင်တန်းတလျှောက်ကား ပြည်ထောင်ငယ်များဖြစ်သည်။ ယခု မြို့ထောင်၊ ဖလံထောင်၊ ဗိုလ်မင်းထောင်၊ သက်ထောင်ဟု ခေါ်တွင်နေကြ၏။ ရှေးယခင်က ရခိုင်စုစုစွာမင်း အမတ်ကြီး ဓမ္မဇေယျတို့လူစု တည်ထောင်မှု စတင်ခဲ့ရာဖြစ်သည်။

စန္ဒဒေဝီမိဖုရားက နှင်ခဲ့သောကြောင့် ထိုဒေသသို့ အလုံးအရင်းဖြင့် သွားရောက်နေထိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အမတ်ကြီး သားအဖသုံးယောက်က တီပူရ(တရီပူရ)ကို အခြေချကြ၏။ ဗိုလ်ပါများကလည်း နေရာသစ်ရှာ၍ နေခဲ့ကြလေရာ ဗိုလ်မင်း ထောင်ဟု ခေါ်လာကြ၏။ ပိုးဖလံအရောင် စိမ်းမြဲနေရာ၌ နေကြသူများကို ဖလံတောင်ဟု တွင်လေ၏။ ယခုအခါ မဏိကသီရိဟု မဂဓဘာသာဖြင့် အမည်ပြုထားသည်။ ရင်ဂေါ်ဟုခေါ်သောနေရာမှာ ရုံပြည်ပင်တည်း။ ရင်ကာမာတီအရပ် ကား သက်မြို့တော်သက်ထောင်ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်မင်းထောင်မှာ ရီကြည်ကံသာထောင်ဟု အမည်တွင်ခံ၏။ ကံသာမြို့ကား ထိုမြစ်အနီး၌ ရှိသည်။ မဂဓဘာသာတွင် ကဏ္ဍ-နား၊ ဖူလိ-ပြန့် ကျယ်-မြစ်ဟူ၍ စန္ဒရုန္ဒ(စန္ဒမင်းပြင်)ဟူ၍ ကံသာမြစ်အနီးတွင် ရှိ၏။ ဓညဝတီဘုရင် သူရိယာဓိပတိ မင်း လက်ထက်ကပင် ကိုယ်ရံကြီးတို့အား သီလက်မြို့စား ခန့်ထားခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုမင်း၏ညီတော် သူရိယကုမ္မာကိုမူ မောက်သူဇာမြို့၌ စံစားစေခဲ့လေသည်။ တောင်မိဖုရားခေါင်မှာ ကုမ္မိလာနှင့်ကံသာနှစ်မြို့ကို စားကြေးပေးခြင်းခံခဲ့ရ၏။ မြောက်မိဖုရားမူကား စိုင်းတင်ကို စားကြေးရရှိသည်။

အလယ်မိဖုရားဆိုလျှင် ပဋိက္ကရာဇ်ကို စားကြေးပြုခံခဲ့ရ၏။ ဂေါ်တော့ပလ္လင်မြို့မှထွက်သော အခွန်ဘဏ္ဍာတို့ကို ဗြဟ္မဏပုဏ္ဏားတို့ ကောက်ခံစားခွင့် ရကြသည်။ ထိုကြောင့် အခွန်ကောက်ခံရာဌာနတို့ကို ကင်းချောင်း၊ ကင်းစားချောင်း၊ ကင်ဖေပါရာဟူ၍ ခေါ်တွင်နေကြသည်။

ကာလကတ္တား၊ ဂင်္ဂါသာရ၊ စစ်တကောင်းသင်္ဘောဆိပ်တို့၌ သပြာတစ်ရာလျှင် ငါးသပြာကျ အကောက်ခွန်ကောက်ခံ ခဲ့၏။ ရောင်ဖြူစသည့် ကင်းငါးရပ်တို့မှလည်း ကုန်ပစ္စည်းကို တန်ဖိုးထား၍ အသပြာတစ်ရာလျှင် သုံးသပြာကို အကောက်ယူ လေသည်။ တခြားအစောင့်အနေထား ကင်းများကား အကောက်အခွန်ဘဏ္ဍာမရှိစေရဟု ဓညဝတီမင်းဆက်အဆုံးသူရိယ ကေတုမင်း လက်ထက်တွင် သရေခေတ္တရာမြို့ပျက်ခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ လူသူများဝင်ရောက်နေလာကြသဖြင့် ပျူအမတ် ရန္တသူကို သောင်တီးစားအရာ ပေးခဲ့သည်။ ဝေသာလီ ကျောက်လှေကားခေတ်၌ သီရိစန္ဒြားမင်း၏သားတော် သီရိစန္ဒြားသည် မောက်သူဇာမြို့ကို စံစားရလေသည်။ ဝေသာလီ၏ နောက်ဆုံးဘုရင် စူဠတစ္ဆန္ဒမင်းသည် တကောင်းသင်းကွဲမှအပြန်ခရီးတွင် နတ်ရွာစံခဲ့၏။ ထိုအခါ မြို့သားအဖ နန်းစံခဲ့ရာ စူဠတစ္ဆန္ဒမင်း၏ညီတော် သီရိဝံသသည် ကံသာပဋိက္ကရာဇ်မြို့သို့ချဉ်းကာ မြို့စားပြုလွှဲပြောသင်းနေခဲ့လေသည်။ တစ်ဗိုလ်

တစ်မင်းနေခဲ့သောကြောင့် ထိုနေရာဌာနတို့ကို ဗိုလ်မင်းထောင်ဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မြို့မင်းဆက်ကို စူဠတဉ္စမင်း၏သားတော်က လုပ်ကြံ၍ ထီးနန်းဆက်ခံလေသည်။ ငမင်းငတု(စောရွှေလူး)မင်းဟူ၍ တွင်လေ၏။ အစ်ကို၏သားတော် စောရွှေလူး မင်းပြုနေသည်ကို သိရသော ပထွေးတော် သီရိဝံသမင်းသည် မပြတ်တော့ဘဲ ဆက်လက်နေလာခဲ့သည်။

မြို့မင်းလက်ထက် ပညာရှိမှူးမတ်သူဌေး အရိုးအမျိုးတို့သည်လည်း ကံသာသို့ပြောင်းရွှေ့နေလာကြသည်။ ထိုကြောင့် ကံသာမြို့ဆိုလျှင် ဓမ္မဇေယျတို့မတိုင်မီကပင် မြို့စားဌာနများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဓမ္မဇေယျတို့နှင့် မရှေးမနှောင်းကာလက သီရိဝံသမင်းသား မြို့စားအဖြစ် ရောက်နေခဲ့ရာ နေရာလည်းဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပဲဖြူ(မြို့မင်း)ကို ပုန်ကန်လျက် သွားရောက်အ ခြေချခဲ့ခြင်းတည်း။ ထိုအခါကစ၍ ကံသာမြို့အမည်သည် ပို၍ထင်ရှားလာခဲ့ရ၏။ နောက်စိုးစံခဲ့ကြသော ရခိုင်မင်းတို့လက် ထက်ဆိုလျှင် ရခိုင်ပြည်မနှင့် ဆက်သွယ်မကင်းကြရာ ကံသာ၌မြို့စားအဆက်ဆက်ခန့်ထားခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်းများ ရှိလာခဲ့ကြသည်တည်း။

(ရခိုင်မင်းရာဇာကြီး အရေးတော်စာတမ်းမှ)

ကံသာမြို့ဆိုလျှင် ဓမ္မဇေယျတို့ မတိုင်မီက ဖြစ်ချေရာ၏။ ရခိုင်မင်းကိုပုန်ကန်လျက် မင်းသားတစ်ပါး သွားရောက်၍ အခြေချခဲ့သည်ဟု ဆို၏။ ထိုအခါမှစ၍ ကံသာမြို့တွင်လာ၏။ နောင်အခါ ရခိုင်မင်းလက်အောက်သို့ရောက်ရှိပြီး မြို့စားများ ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ ဒသရာဇာမင်းသည် ထောင်များဖြည့်ပေးခဲ့ရာ ကံသာရှိကြည်ထောင်လည်း ပါသည်။ မင်းထီးလက်ထက် ဝန်တပိုလ်ကို ကံသာမြို့စားခန့်၏။ ကံသာမြို့သည် ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့တွင် ပါဝင်သည်။ ရခိုင်မင်းညီမင်းသားများက အုပ်ချုပ် ကြ၏။ ယခု ဗိုလ်မင်းထောင်နယ် အုပ်ချုပ်ရာဌာနဖြစ်သည်။

ဘင်္ဂါ(၁၂)မြို့ကို ပုည(၁၂)နယ်ဟုလည်း ခေါ်ဆိုပြီး ရခိုင်မင်းလက်ထက် အုပ်ချုပ်ရေးဒေသသတ်မှတ်ရာဌာနဖြစ်၏။

- ၁။ မောက်သူဇာ (မူဆီဒဘတ်)
- ၂။ ရောင်ဖြူ (ရောင်ပူရီ)
- ၃။ ဒါကာ (ဒက္ကာ)
- ၄။ ကုမ္ဘီလာ (ဂန်ဘီလာ)
- ၅။ သီလက် (ရီလက်)
- ၆။ ပဋိက္ကရား (ကုမ္ဘီလာနှင့် ရီလက်နယ်အောက်ပိုင်း)
- ၇။ ဂင်္ဂါသာရ (ဘင်္ဂလားနယ် ခူလ်နာတစ်လျှောက်)
- ၈။ စစ်တကောင်း (ရီတာဝင်)
- ၉။ သာရီဆာလ် (ဘောရီဆာလ်)
- ၁၀။ တီလင်္ကာ (သောင်တီး၊ ဟတ္တိယာ၊ ဗက္ကလာကျွန်းစု)
- ၁၁။ ဂေါ်တော်ပလ္လင် (ကုတုပါလောင်)
- ၁၂။ ကံသာ (ကဏ္ဍူလီ)

(ရခိုင် မင်းရာဇာကြီးစာတမ်းမှ)

မင်းခမောင်း၏သားတော် သီရိသုဓမ္မရာဇာ (မင်းဟရီ)လက်ထက်တွင် သားတော် ငတုံးခင်မှာ ကံသာမြို့စား ဖြစ်လာ ၏။ ခမည်းတော်နတ်ရွာစံ၍ ဆက်ခံသော နရပတိမင်းနှင့် စစ်ပြိုင်ခြားနား၍ မင်းပြုနေ၏။ နရပတိမင်းထံ မခစားလိုသူ များမတ်များသာ မြို့သို့ပြေးဝင်ခဲ့လှကြ၏။ တစ်စတစ်စနှင့် ကံသာမြို့မှာ ရခိုင်မင်းညီမင်းသား များမတ်များနှင့် စည်ပင်လာ လေ၏။ နရပတိမင်းဆက်ပြတ်ပြီးနောက် မင်းဟရီ၏ သားတော်ကံသာမြို့စား ဥဂ္ဂါဗလအား ခေါ်ယူနန်းတင်ပေးခဲ့၏။

ပေါ်တူဂီတို့ သစ္စာခံဖြစ်လာလျှင် ရခိုင်ကို နယ်ချဲ့ရန်ကြိုးစားလာခဲ့ကြသည်။ မင်းမာန်ကြီး၏သား ဒေါင်မာတင်ကို ပွဲထုတ်ချင်ကြ၏။ သူတို့သစ္စာကို ခံယူမည်ဟုလည်း ယုံကြည်နေကြ၏။ ထိုကြောင့် နန်းတင်ပေးရန် အကြံပေါက်လာကြ၏။ နရပတိနန်းတက်ပြီး လေးနှစ်ခန့်အကြာတွင် ဒေါင်မာတင်သည် ပေါ်တူဂီနိုင်ငံ လစွာစွန်းဘုရင်ထံ ရောက်ရှိနေခဲ့ရာမှ ရခိုင်သို့ပြန်လာရာ ရခိုင်ပြည်သို့မရောက်တော့ဘဲ လမ်း Cape of Good Hope ဝှက်ဟုပင်အင်္ဂုအရောက်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ပေါ်တူဂီတို့ကြိုးပမ်းမှုမှာ ခဲလေသမျှ သဲရေကျဖြစ်ခဲ့ရ၏။

ရခိုင်ပြည်၌ မကြာခဏ မင်းမတည်မငြိမ်ဖြစ်ခဲ့၏။ တန္တဗိုလ် စန္ဒဝိဇယရာဇာမင်းလက်ထက် သူပုန်သူကန်များအား တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်နိုင်ခဲ့ပြီး ပြည်ရေးရွာမှု ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိ၊ အေးချမ်းသာယာလေ၏။ ထိုအခါတွင် စန္ဒဝိဇယမင်းသည် ဘင်္ဂါဒေသသို့ စစ်ချီကာ ဂေါ်တော်ပလ္လင်၊ စစ်တကောင်းမြို့တို့ကို သိမ်းပိုက်ရရှိလေသည်။ အပြန်၌ ပင်းဝါမြို့တွင် တပ်ချကာ မင်းညီမင်းသား များမတ်များအား ခေါ်ယူလေ၏။ သီရိသုဓမ္မရာဇာ၏မြေး လှအောင်မင်းသားကို ရရှိခဲ့၏။ ထို့ပြင် ပညာရှိ

အမတ်ကြီးလေးမြို့စား ငလက်ရုံးသား ခင်ညိုလည်း ပါရှိ၏။ ရွှေမြို့တော်သို့ရောက်လျှင် ခင်ညိုကို တိုင်ရံအမတ်ကြီး ခန့်အပ်၏။ လှအောင်ကိုမူ သမီးတော်ဘုန်းကြွယ်နှင့် လက်ထပ်ပေးကာ သာမဟူသော မင်းသားစားသည့် စားကြေးကို ပေးလေ၏။

သမီးတော်ဘုန်းကြွယ်ကိုလည်း စားကြေးတစ်နေရာပေး၏။ ထိုနေရာကို ယခုတိုင် ဘုန်းကြွယ်တိုက်နယ်ဟု ခေါ်တွင် လျက်ရှိသည်။ ထိုမင်းလက်ထက် သူငယ်တို့က 'ကျွန်နှင့်လူကောင်း အတူပေါင်းလျှင် လူကောင်းကျွန်စော်နံလိမ့်မည်'ဟူသော တိတ်တဘောင်ကို ဆိုကြလေရာ လှအောင်ကြားသော် စိတ်ပျက်ခဲ့ရလေ၏။ 'မင်းစိုးမှန်လျှင် ဇာတ်ဝံသမပျက်စေရာ၊ စာမရိုက်သည် အမျိုးစောင့်ထိန်းရာသည်'ဟု ဆိုလေ။ မကြာမီ၌ ကျွန်ယုံတစ်ရာကို ခေါ်ဆောင်၍ ကံသာမြို့သို့ ထွက်ခွာ သွားလေ၏။

ကံသာမြို့၌ ရခိုင်မင်းဆက်ပြတ်သည်အထိ ဆက်ခံနေ၏။ မြောက်ဦးမြို့၌ ငယ်ကျွန်ငသောကြာကို အဘယဇာရာမင်း က ဓားပိုင်ကြီးအမတ်ခန့်ထားလေ၏။ နောင်အခါ ငသောကြာသည် ဘုရင်အား ပုန်ကန်ကာ သတ်ဖြတ်ပြီး စန္ဒသုမနရာဇာ ဘွဲ့ခံ၍ မင်းပြုလေ၏။ ထိုမင်းမှာ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ဆိုးသွမ်းလေရာ များမတ်များကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်လေရာ အမတ်မြို့သစ်စား ရွှေသဲမှာ ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရ၏။ ထိုအခါ အမတ်များသည် ဘေးလွတ်ရာ ရှောင်တိမ်းကာ ကံကာမြို့သို့ရွှေ့ ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ စန္ဒသုမနမင်းသည် ကျွန်ယုံများလွတ်ကာ အစို့၊ အစု၊ ကိုယ်ရံတော်တို့ကို ပျက်စီးစေလေ၏။ အသည်သား (တိုင်းရင်းသား)အဖြစ် ရောက်စေခဲ့လေသည်။ မြောက်ဦးမြို့တော်တည်ရင်း မြို့ချာတိုင်ယတြာကို နုတ်ပစ်လေ သည်။ မင်းသည် တရားမဲ့ပြုမူလာသဖြင့် ပြည်သူတို့က ပုန်ကန်သတ်ဖြတ်လိုက်လေသည်။

မြောက်ဦးနှောင်းခေတ်မင်းတို့ အင်အားညံ့လာကြ၏။ ထိုကြောင့် ဘင်္ဂလားနယ်အား မထိုးဖောက်နိုင်တော့ဘဲ မူဆလင် များက အင်အားကြီးထွားလာပြီး တစ်စတစ်စ ဘင်္ဂလားဒေသကို ကျူးကျော်လာကြကာ စစ်တကောင်းမြို့ဆိုလျှင် မင်းရာဇာ ကြီး ဆောင်လာသော နန္ဒဘုရင်၏ သားတော် မောင်စောဖြူက ဗိုလ်မင်းပြုကာ ရခိုင်တပ်ကို ဦးဆောင်နေရလေသည်။

စန္ဒဝိဇယရာဇာမင်းလက်ထက် စစ်တကောင်းမြို့စား မောင်စောဖြူအစ ဟာရီညိုထိ မြို့စားလေးဆက်မြောက်တိုင်ခဲ့ ၏။ ဟာရီညိုကိုလည်း စန္ဒဝိဇယမင်းက ကူညီခဲ့၏။ စန္ဒသုမနရာဇာမင်းနောက်ပိုင်းတွင် ကံသာမြို့စားများ၊ ဗိုလ်မင်းများသည် အခွင့်မသာကြတော့ချေ။ မဂိုအင်ပါယာသို့ တစ်စတစ်စအသွင်းခံလာရ၏။ ထိုကြောင့် ရခိုင်မရမာများဆိုလျှင် ကျွန်အဖြစ်သို့ ရောင်းခြင်းကိုခံကြရ၍ တောတောင်လူထူထပ်ရာဒေသများသို့ ရှောင်တိမ်းနေခိုင်းခဲ့ကြရပေသည်။

ကုလားများနှင့် ရောထွေးမနေ၊ မျိုးစောင့်တရားထားကြ၏။ ကံသာမြို့တွင် ရှိနေကြသူများသည် ရခိုင်မရမာများဖြစ်ကြ သည်။ သာကီဝင်မင်းမျိုးဆွေဆက်မှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာသူများဟု ယုံကြည်နေကြ၏။ မိမိတို့အမျိုးသားချင်းသာ လက်ထပ်ကြသည်။ သပြာနှင့်လှည့်ပြားကြသော်လည်း မရချေ။ မျိုးစောင့်တရား မြဲကြ၍ စန္ဒဝိဇယမင်းစစ်အောင်ခေတ်၌ ဤသို့တွေ့ရ၏။

'သာကီဝင်ပေ၊ မှန်စေအမျိုး၊ ကျင့်ဆိုးမဖောက်၊ မီးတောက်ပျားစွဲ၊ စွန်ရဲပမာ၊ ဟင်္သာပုံညီ၊ စာမရီသို့၊ မဖည်တစ်ပါး၊ ယောက်ျားမိန်းမ၊ စာဂအစုံ၊ မိုက်ချုံမပိတ်၊ သူ့စိတ်တစ်ချောင်း၊ အမျိုးကောင်းသား၊ မှောက်မှားတီမှာ၊ ရှိနိုင်ရာလိမ့်'
(ငလက်ရုံးသား ကိုယ်ရံကြီးခင်ညို)

ကံသာမြို့စားနှင့်နေသူများကို ကုလားများက မရမာ(မြန်မာကြီး) ဟု ခေါ်ကြ၏။ မရမာမှာ ရခိုင်သားများကိုပင် ခေါ်ဆိုခြင်းပင်။ ပဲဖြူမင်းလက်ထက်မြို့လူမျိုးကိုလည်း မရမာဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ မရမာနှင့် ပေါင်းဖက်ပေါက်ဖွားသူများကို မရဖော်သားဟု ခေါ်ကြ၏။ စန္ဒဝိဇယမင်းလက်ထက် မရမာလောင်ခေါ် မရဖော်သားထောင်ကို ဖွဲ့ပေးခဲ့၏။ ဗိုလ်မင်းထောင် နယ်တွင် ဗိုလ်မင်း၊ တပ်မင်း၊ သူရဲဘက်တော်သားတို့၏ အသင်းအပင်းများလည်း နေခဲ့ကြသည်။ ထိုကြောင့် ဗိုလ်မင်းထောင်၊ ဗိုလ်မင်းရွာ၊ ဗိုလ်ရွာဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။ ရခိုင်ထီးနန်းပျက်သုဉ်း၍ ရခိုင်တို့မှာ စစ်ပြေးဘဝဖြင့် အနောက်ပြည်တွင် သွားရောက်နေထိုင်ကြရာ ဘင်္ဂလားနယ်ပယ်တွင် လူဦးရေသုံးသိန်းကျော်၏။ ထိုသူတို့သည် အုပ်စုတူ နေထိုင်ကြ၏။ နေရာဒေသလိုက်၍ မြောက်ဘက်သား၊ ဖလံထောင်သား၊ ဗိုလ်မင်းထောင်သား၊ မြုံပြည်ကျ၊ သက်ပြည်ကျ၊ ကောက်ကတန်း သား၊ ရိုးကြိုင်သား၊ ရီကြည်သား၊ မရမာသား၊ ကျောက်ဖျာသား၊ လေးမြို့သား၊ စိုင်းဒါး၊ ဝန္တယ်သား၊ ရခိုင်သား၊ မလိုင်သားဟူ၍ အမည်ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ အမည်အုပ်စု ကွဲသော်လည်း ရခိုင်လူမျိုးများသာဖြစ်၏။ ဗိုလ်မင်းများစံနေခဲ့ရာကို ကျောက်စီမြို့ဟုတွင် ကာ ဗိုလ်မင်းထောင်ညိုဆိုလျှင် တန်ခိုးရှိန်ဝါကြီးလှသည်။

ထိုကြောင့် မောင်ညို(မောင်သာညို) ကို ဤသို့ ကဗျာစပ်ခဲ့ကြလေသည်။
ရွှီစလွယ်ရ ဗိုလ်မင်းကြီးမောင်ညို
ရွှီစလွယ်ရ ဗိုလ်မင်းထောင်လေ
လေးပြည်ရပ်ကို အာဏာစိုးမိုး

ထက်တိမ်ခွင်မှာ ဒေလျှင်မိုးနှယ်ကြိုး
စိုးမိုးသည့် ဗိုလ်မင်းရွာ
မေထွီးနီမှတ် ကျောက်စီထွင်ရေး။
ဟု စပ်ဆိုထားခဲ့ကြပေသတည်း။

ဝတ်စုံအင်္ကျီအင်္ကျီ

မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်တွင် နရပတိမင်း၏သားတော် သတိုးလှမင်းထီးနန်းစိုးစံတော်မူစဉ် အခါတစ်ပါး၌ ဘုရင်သည် နာမကျန်းသဖြင့် မအီမသာဖြစ်လေရာ ထိုဝေဒနာကြောင့် စိတ်မချမ်းမြေ့ဘဲ စား၍မဝင်အိပ်၍ မပျော် နွမ်းရိနေလေ၏။ ကာလကြာလေသော် ပိန်းချိုးအားနည်းလာလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်သည် အာဟာရအဖြစ် စိတ်၌ နှစ်သက်မည့်အစားအစာ များကို စဉ်းစားလေရာ စားလိုသည့်အရာ ချင်းခြင်း တစ်ခုတပ်လာလေသည်။

ထိုအာဟာရချင်းခြင်းမှာလည်း ဘုရင်တစ်ပါးအနေနှင့် စားသုံးဖို့ရန် မသင့်လျော်သည့်အတွက် အခက်တွေ့နေရ၏။ သို့သော်လည်း ဤအာဟာရကို မသုံးဆောင်ဘဲ မနေနိုင်ရှိလေရကား ထိုအစာအာဟာရ စားသုံးရန်အတွက် ယုံကြည်ရသော အမတ်တစ်ယောက်အား တိုင်ပင်ကား တိတ်တဆိတ်စီစဉ်လေသည်။

ငါသည် ဝက်ကဲ့သို့ စားတော်ခေါ်လိုသော ဆန္ဒပြင်းစွာဖြစ်တိ၏။ သို့သော်လည်း ဤသို့စားသုံးသည်ကို လူအများသိပါ လျှင်လည်း မလျော်ကန်မသင့်မြတ်ပေ။ ထိုကြောင့် သင့်အားငါတိုင်သည်။ သင်မှတစ်ပါးအခြားသူများ မသိစေရ။ ပေါက်ကြား လျှင် သင့်အားသေဒဏ်ပေးမည်။ ငါစားတော်ခေါ်နိုင်ရန်အတွက် ဝက်စားကျင်းကဲ့သို့ ဖျဉ်းငယ်တစ်ခုလုပ်၍ အမဲဟင်းလျာ ထည့်ကာ အမြန်စီစဉ်ပေးလော့ဟု ထိုအမတ်အား အမိန့်ပေးလိုက်လေ၏။

အမတ်လည်း အမိန့်အတိုင်း ဝက်စားကျင်းကဲ့သို့ ရွှေဖျဉ်းငယ်တစ်ခု တိတ်တဆိတ် စီစဉ်ပြုလုပ်ကာ အမဲဟင်းလျာ ကောင်းမွန်စွာ စီစဉ်လျက် ဘုရင်အား စားတော်ဆက်လေသည်။ ထိုအခါ ဘုရင်သည် စားတော်ပွဲကိုရှုစားလျက် ဤအစာကား ဝက်စားသောအစာနှင့် မတူသေးချေဟု ဆိုကာ အစာကိုမစားသေးဘဲ ဝက်တို့ကို ကျွေးသည်ကား အစာကိုရေနှင့် ဖျော်ကျွေး သည်မဟုတ်လော၊ ရေထည့်ပါချေဦးဟု ဆိုလေသည်။ အမိန့်တော်အတိုင်း အမတ်လည်း ရေထည့်၍ဖျော်လျက်ဆက်သလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်သည် အစာကို မြိန်ရှက်စွာ သုံးဆောင်လေ၏။ ချင်းခြင်းအာဟာရသုံးဆောင်ရသဖြင့် ရောဂါပျောက်ကင်း၍ တစ်နေ့တခြား ဝပြုံးလာလေ၏။

အမတ်မှာ လျှို့ဝှက်အပ်သော အရာကို ဝမ်းထဲတွင် မျိုသိပ်ထားဘဲ သူတထူးကို ပြောရမှနေတတ်သူဖြစ်ရာ ဖွင့်ပြော လိုငြိသာ ဆန္ဒရှိနေလေ၏။ ဖွင့်ပြောပြန်ကလည်း အသက်သေမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကျိတ်မှိတ်နေရသည်။ သို့သော် မပြောရ သည်အတွက်ကြောင့် တစ်နေ့တစ်ခြားသူ့အဖို့ စိတ်အနှောက်အယှက် ဖြစ်လာတော့သည်။ တဖြည်းဖြည်း၌ သူသည်ပိန်ချိုးလာ လေတော့၏။ စိတ်ဝေဒနာကပ်ရောက်လာတော့၏။ ထိုဝေဒနာကို ကုစားရန် နည်းလမ်းအခြားမမြင်သောကြောင့် လျှို့ဝှက် ချက်ကို ဖော်ထုတ်ရန် စိတ်ကူးလျက် ငါသည်လျှို့ဝှက်မျိုသိပ်ထားခြင်းဖြင့် ဝေဒနာကို ခံစားနေရသည်။ ဤဝေဒနာကြာရှည် ခံရလျှင်လည်း သေဖွယ်ရာသာရှိသည်။ ထိုကြောင့် မျိုသိပ်မထားလိုတော့ဟု စိတ်ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

ထိုနောက်တောထဲသို့ထွက်သွားလေသည်။ တောနက်ရာသို့ရောက်လျှင် လူသူရှင်းပြီး မိမိပြောသည်ကိုလည်း အခြားသူ တို့မကြားနိုင်သဖြင့် ပိတောက်ပင်ကြီးတစ်ပင် အနီးကပ်ထားကာ 'ဟယ် ပိတောက်ပင် ငါတို့အရှင် ဝက်စားစားတော်ခေါ်၏'

သတိုးဘုရင် ဝက်စာစားချေ၏။ ဟု ကျယ်စွာဖွင့်ဟလိုက်၏။ ထိုအခါ မိမိ၌ဖြစ်နေသော ပြောချင်သည့်ဝေဒနာလည်းပျောက်ကင်းသွားသည်။

အချိန်များကြာလတ်လေသော် မင်းနန်းတော်၌ရှိသော ဗဟိုစည်ကြီးမှာ ဟောင်းနွမ်းကွဲအက်လာသဖြင့် စည်အသစ် ထွင်းရန် သင့်တော်သော သစ်ပင်များရှာကြရာ လက်သမားများက ထိုပိတောက်ပင်အား ခုတ်ယူကာ ဆောင်ယူခဲ့ပြီး စည်ထွင်းလေသည်။ ပြီးမြောက်သောအခါ ယင်းဗဟိုစည်ကို တီးခတ်သောအခါ စည်မှာ ‘ငါတို့အရှင် ဘုရင်ဝက်စာစား’ ဟူ၍မြည်လေ၏။

ထိုစကားသည် အစဉ်အဆက် ပြောလာခဲ့ကြရာ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် ပြောနေဆဲနေကြပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ သတိုးလှမင်းတရားခေါ် သတိုးသုဓမ္မရာဇာမင်းအကြောင်းမှာ ရခိုင်ရာဇဝင်ဟောင်းတွင်လေ၏။ သတိုးဘုရင် အရှင်ဝက်စာစားဟူသော ပိတောက်စည် အသံမြည်ပေသတည်း။

ပေဝ်ကံးရဲမိတ်

နရပတိမြေး၊ သတိုးမင်းလှ၏သားတော် စန္ဒ(စံရီဖွေ ဟုလည်းခေါ်၏။) သည် ရွှေနန်းသခင် သုဓမ္မရာဇာဟူသော ဘွဲ့ခံယူ၍ ခမည်းတော်အရိုက်အရာ ထီးနန်းဆက်ခံလေသည်။ ဘိုးတော်၊ ဘေးတော်တို့ လက်ထက်မတိုင်မီက ဂါဝါ စူလတန် မင်း၊ ဒေလီမင်းနှင့် မဟာမိတ်ပြုခဲ့ကြသော်လည်း ဘေးတော်မင်းဟရီလက်ထက်ကပင် မဟာမိတ်ပျက်ခဲ့သဖြင့် ကုလားဘွဲ့ မရှိပေ။

ထိုကြောင့် ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်တို့ကဲ့သို့ ကုလားဘွဲ့မည်မပါသော ငွေဒင်္ဂါးကို နန်းတက်စဉ်တစ်ကြိမ်၊ အနှစ်နှစ်ဆယ် မြောက်တွင် တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်တိုင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒင်္ဂါးများတွင်လည်း ရွှေနန်းသခင်ဆိုသောဘွဲ့ကို အစောဆုံးခတ်နှိပ် အသုံးပြုခဲ့၏။ ဒင်္ဂါးသာမက အကြွေဖြစ်သော ငါးမူးစေ့ကိုပါ ထုတ်ဝေအသုံးပြုခဲ့၏။

ခမည်းတော် သတိုးလှ လက်စမသပ်ဘဲ ကျန်နေသော ပြင်ဝင်းတစ်ထပ်ကို ဆက်လက်ဆောက်လုပ်၏။ မြို့၊ တပ်၊ ကျုံး၊ မြောင်းတို့ကိုလည်း ထပ်ဆင့်လုပ်လေသည်။ မီးလောင်ခံခဲ့ရသော ဝင်းမနားကျီတော်၊ မဟာမုနိ သိမ်တော်၊ ရွှေမြို့တော်မှ မဟာမုနိတိုင် စကြို လမ်းတို့ကို ဖောက်လုပ်ဆည်ဖို့ရ၏။ ရတနာပုံစံဦးစေတီနှင့် ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူခဲ့ပြီး ပန်းသီးတောင်တွင် ဘုရားတစ်ဆူတည်ခဲ့၏။ စေတီမှာ မကြီးလှရာ မချီးမွမ်းထိုက်ဟုယူဆ၍ ဤသို့တဘောင်ဆိုခဲ့ကြသည်။

‘အရှင်ကောင်းမှု ပန်းသီးတောင်မှာ တည်ထားပြု သာဓုမခေါ်လောက်’

ချီးမွမ်းလောက်သော ကြီးမြတ်လှသည့် ဇိနမာန်အောင်၊ လောကမာန်အောင်၊ ရတနာမာန်အောင်၊ ရွှေကြာသိမ် (ရွှေဂူဟာ)စသော သိမ်ကျောင်းစေတီတို့ကိုလည်း တည်ထားခဲ့သည်။

ထိုမင်းလက်ထက်တွင် ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့လက်ထက်ကကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ် မှု ရှိခဲ့သည်။ ဒတ်ချ်ကုန်သည်တို့အား အကောက်ခွန်မယူဘဲ လွတ်လပ်စွာ ရောင်းဝယ်ပြုထားသည်။ မြောက်ဦးမြို့တော်တွင် စက်ရုံဖွင့်ကာ ကုန်သွယ်ရေးစခန်းထားခဲ့သည်။ သုဓမ္မရာဇာမင်းသည် ရခိုင်တောင်စဉ်ခနစ်ခရိုင်ကို လှည့်လည်၏။ ခရိုင် သူကြီးများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနယ်မြေကိုလည်း သတ်မှတ်ပေး၏။ ကျွန်းစဉ်နှင့်တောင်စဉ်သည် ရေခြားမြေခြား ပြဿနာရှိတတ်၏။ ထိုကြောင့် ချောင်းဝမှ (၁၂)တောင် အလျားရှည်သောဝါး ခုနစ်ပြန်စီဆက်၍ မျောစေလေ၏။ ထိုဝါးတစ်ရာအရပ်ကို မိုးခြားရေခြားဟု သတ်မှတ်၏။

ရခိုင်မင်းများ တောင်စဉ်ကမ်းသို့ ထွက်ချီလျှင် သူကြီးပိုင်ဒေသတို့က လှေဖောင်ကို ရထားဆင်၍စီးစေကာ ဆွဲငင်ခြင်း အလေ့ရှိကြသည်။ ထိုသို့ပြင်ဆင်ကြသည့်ဌာနများကို ရထားလှေကွန်းဟု ခေါ်ခဲ့ကြ၏။ ဘုရင်သည် ထိုဒေသများ၌ ဘုရားတည် ၏။ ဆက်လက်၍ သံတွဲမြို့သို့ကြွချီကာ ဆံ၊ နံ၊ အံ ဓာတ်သုံးဆူကို ပူဇော်ခဲ့၏။

ထိုမင်းလက်ထက်၌ မဂိုနန်းတွင်းရေး ရှုပ်ထွေးခဲ့၏။ အိန္ဒိယပြည်ဒေလီမြို့၌ မဂိုဘုရင် ရှာဂျီဟန် နန်းစံလေ၏။

တတိယသားတော် ရှာရှုဂျာမှာ အနောက်ဘက်လားဘုရင်ခံဖြစ်သည်။ ခမည်းတော် နတ်ရွာစံသော် နန်းတော်၌ ရှိသည့် သားတော်ဩရန်ဇိပ်ဆက်ခံ၏။ အခြားသားတော်များက မကျေနပ်ကြသဖြင့် ထီးနန်းလုရန် ကြိုးပမ်းကြ၏။ ထိုကြောင့် နောင်တော် ရှာရှုဂျာသည် အရေးနိမ့်ကာ ဒါဂါသို့ တိမ်းရှောင်လာခဲ့ရလေသည်။

ထိုအချိန်က ဒါဂါမှာ ရခိုင်တို့လက်မှလွတ်၍ မဂိုပိုင် ဖြစ်နေလေပြီ။ စစ်တကောင်းမြို့၌ကား ရခိုင်ဘုရင်ခံရှိနေသည်။

ထိုနောက် ရှာရှုဂျာသည် စစ်တကောင်းရှိ ရခိုင်ဘုရင်ခံထံမှတစ်ဆင့် စန္ဒသုမ္မရာဇာမင်းထံ ခိုလှုံခွင့်တောင်းကာ စစ်တကောင်းတစ်ဖက်ကမ်းတွင် ရှိသော ဒီယင်ဂါသို့ ရခိုင်ရေတပ်မတော်မှ တင်ဆောင်ခဲ့ပြီး တစ်ဖန်မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ မြို့တော်၌ ရှာရှုဂျာနှင့် ရံရွှေတော်များနေရန် ဗားပူတောင်၌ ယာယီစံနန်းဆောက်၍ လုံခြုံရေးနှင့် လိုအပ်သမျှတို့ကို စီစဉ်ပေးထား၏။ ဒီယင်ဂါမြို့အနီးအနား စစ်တကောင်းတစ်လျှောက်တွင်လည်း မဂိုတို့စစ်ဘေးအန္တရာယ် ကို ကြိုတင်ကာကွယ်ထားလေသည်။ ရေတပ်၊ ကြည်းတပ်များလည်း တိုးချဲ့၍ အင်အားဖြည့်ထား၏။

ရှာရှုဂျာ ရခိုင်သို့လာရောက်ခိုလှုံနေသည့် သတင်းကို မကြာမီ မဂိုမင်းကြားလေလျှင် ရှာရှုဂျာကို ဖမ်းဆီးရန် ကြိုးစား လေသည်။ မဂိုဘုရင်ကိုယ်တိုင် အနောက်ဘက်လား ဟူဂလီစခန်းရှိ ဒတ်ချ်တို့အား အကူအညီပေးရန် တောင်းခံခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ စစ်တကောင်းရှိ ရခိုင်ဘုရင်ခံက ဒက္ကာသို့ သံစေလွှတ်၍ မဂိုတို့ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ထားသည့် ရခိုင်နယ်မြေများကို ပြန်ပေးရမည်ဟု တင်းကျပ်စွာ တောင်းဆိုလိုက်၏။

ဘုရင်ခံနှင့် မပြီးပြတ်သဖြင့် ရခိုင်မင်းထံ ဆက်သွယ်ရန် စီစဉ်ကြသည်။ မဂိုတို့သည် ရခိုင်သို့စေလွှတ်ရန် ဒတ်ချ် သင်္ဘောတစ်စင်းငှားရမ်းကြသည်။ ရှာရှုဂျာသည် ရခိုင်သို့ရောက်ပြီးနောက် ပရိယာယ်ဆင်ကာ မကာသို့ ဘုရားဖူးသွားလို သဖြင့် ရခိုင်သင်္ဘောဖြင့် ပို့ပေးရန်ပြောဆို၏။ ထိုအစီအစဉ်သည် မဂိုတို့က ရခိုင်အား ရှောင်တခင်သိမ်းပိုက်ရန်နှင့် ဒေလီမြို့သို့ ချီတက်၍ ပြန်တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်၏။ ထိုအကြံကို ရခိုင်မင်းသည် ရိပ်စားမိ၍ အချိန်ဆွဲထား၏။ ထိုအခါ ရှာရှုဂျာသည် ရခိုင်မင်းကို မကျေနပ်ဖြစ်လာလေ၏။ ရခိုင်မင်းသည် သူ၏သမီးအားတောင်းခံသည်ဟု လိမ်ညာ၍ ပြောလေတော့သည်။

သမီးတော်ကို ပေးရလျှင် ရာဇက္ကန္တပျက်မည်။ သမီးတော်နှင့်မတန်သူအား မပေးနိုင်ဟု ပြောဆိုသည်မှအစ ရခိုင်မင်း နှင့်သဟဇာတမဖြစ်တော့ချေ။ ရောက်၍ သုံးလကျော်ခန့်အကြာတွင် ယင်း၏မသမားမုများ ပေါ်လာတော့သည်။ အာရပ်လူမျိုး (၈၀)ခန့်သည် ရခိုင်ပြည်အတွင်းသို့ ခိုဝင်ရောက်ရှိလာကြသည်။

၎င်းသည် အာရပ်များနှင့်ပေါင်းကာ နန်းတော်အစောင့်များအား သတ်ဖြတ်၍ မီးရှို့လေသည်။ သို့သော် လောင်ကျွမ်း ခြင်းကား မရှိချေ။ အတန်ငယ်ပျက်စီးခဲ့၏။ သို့ရာတွင် မီးရှို့သူများအား ဖမ်းဆီးရမိလေ၏။ စစ်ဆေးသောအခါ တိုင်းပြည်ကို သိမ်းပိုက်လို၍ မီးရှို့ခိုင်းသည်ဆို၏။ ထိုအထဲတွင် ရှာရှုဂျာ၏ဆွေမျိုး သုံးဦးပါဝင်သည်။ မယ်တော်တားမြစ်သောကြောင့် ထိုသုံးဦးကို အသက်ချမ်းသာခွင့်ပေးခဲ့၏။ ကျန်လူများကိုမူ ကွပ်မျက် လိုက်၏။ သို့သော် ၎င်းသည် အရိပ်ကိုခို အခက်ချိုးသော အကျင့်ဆိုးသည် မရပ်ခဲ့ချေ။ သတိအမြဲပြုနေရ၏။ သူ၏တံနန်းကို လည်း ရခိုင်တပ်သားများက ဝိုင်းထားသဖြင့် သူသည် အသက်အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်လာသည်။ ထိုကြောင့် ထွက်ရပ်လမ်းကို ကြံကာ ညအချိန်မှစ၍ ယာယီနန်းကို မီးရှို့ကာ အခြေအနေရှုပ်ထွေးနေစဉ် သားမယားနှင့်လူသုံးရာခန့် လောက်သည်။ တောင်ကုန်းတစ်ခုသို့ ထွက်ပြေးကြလေသည်။ စစ်တပ်မှ လိုက်လံရှာဖွေကြရာ အကြီးဆုံးနှင့် အငယ်ဆုံးသားတို့ကို ဖမ်းဆီး ရမိကြ၍ အကျဉ်းချထားလိုက်သည်။ ရှာရှုဂျာနှင့် ဒုတိယသားသည် ရခိုင်ပြည်မြောက်ဘက်အဆုံးဖြစ်သည့် တိပါရာ Tippara မြို့ပြည်သို့ ဦးတည်ထွက်ပြေးကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ရခိုင်နယ်နိမိတ်ကို မကျော်မီ ဝိုင်းမိခဲ့သည်။

အဖမ်းမခံလိုသဖြင့် ရှောင်နေခဲ့ကြလေရာ ဖမ်းဆီးရ ခက်နေလေ၏။ ထိုအခါ ဖမ်းဆီးလိုကြသူများက ခဲနှင့်ဝိုင်း၍ ပစ်ခတ်ကြလေရာ ခဲထိမှန်သောဒဏ်ရာနှင့် ထိုနေရာတွင် ပွဲချင်းပြီးသေဆုံးလေသည်။ သူ၏သားမယားတို့အား မြောက်ဦး မြို့သို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ သားများအား ထောင်သွင်း၍ မယားနှင့်သမီးများကို နန်းတွင်းမိန်းမဆောင်၌ အစောင့်အကြပ် နှင့်ထားလေသည်။ သားတော်များကို မကြာမီ ထောင်မှလွတ်၍ အစောင့်အနင်းပြုလျက် လွတ်လပ်စွာ နေခွင့်ပြုခဲ့၏။ ကြွင်းကျန်သူတို့ကို သစ္စာရေတိုက်၍ ကမ်းလေးများ ကိုင်စေသည်။ ထိုနောက်မင်းကအလှည့်နှင့် စောင့်စေခဲ့သည်။ ထိုသူတို့ အား လေးသည်ဟုတွင်သည်။ နောင်တွင် ၎င်းတို့သည် ကမ်းထောင်အဖွဲ့၌ ပါဝင်ကြသည်။

ဘင်္ဂလားဘုရင်ခံသစ်မှာ ရှာရှုဂျာ၏ဦးရီးတော် ဖြစ်ရာ တူတော်ကွယ်လွန်ကြောင်းကို ဒက္ကာမြို့ရှိ ဒတ်ချ်တို့ထံမှ ကြားသိရလေရာ ကျန်ခဲ့သောမိသားစုများကို ပြန်လည်တောင်းခံလေသည်။ ဒတ်ချ်ကုမ္ပဏီပိုင် ဂင်္ဂါဆိုသော သင်္ဘောကိုငှား၍ သံစေလွှတ်လိုက်ကြလေသည်။ တံစိုးငွေကိုလည်း လက်ခံသူမရှိသဖြင့် မြောက်ဦးမြို့၌ ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ဒတ်ချ်ငွေတိုက်၌ ပင် အပ်ထားရှိသည်။ ဒတ်ချ်တို့မှာ နှစ်ဦးစလုံးနှင့်သင့်မြတ်စွာ နေလိုသော်လည်း သင်္ဘောငှားရမ်းခဲ့ခြင်းကို ရခိုင်မင်းက မကျေနပ်ချေ။

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အရှေ့အိန္ဒိယဌာနချုပ် ဗာတာဗီယာမြို့ဘုရင်ခံထံ တိုင်ကြားစာပို့ခဲ့သည်။ ရခိုင်မင်း၏တောင်းဆိုချက် မအောင်မြင်ပေ။ သို့သော်လည်း ရခိုင်ဘုရင်ခံထံမှ တောင်းဆိုလျက်ပင် ရှိနေ၏။ မဂိုတို့ကလည်း ဒတ်ချ်တို့အကူအညီ ရရန် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစား၏။ ဒတ်ချ်တို့မှာ မည်သည့်ဘက်မျှမလိုက်ဘဲ နေကြ၏။ ထိုအတွင်း ရှာရှုဂျာဇီသားနှင့် နောက်လိုက်နောက်ပါများက မြောက်ဦးနန်းတော်အား ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံမီးရှို့၍ ထွက်ပြေးရန် ကြိုးစားကြရာ မအောင်မြင်ကြဘဲ အားလုံးကွပ်မျက်ရ၏။ တစ်ဖန် ထိုအဖြစ်ကို အခဲမကျေနိုင်သော မဂိုလူမျိုး (၁၂)ယောက်ခန့်တို့က မြောက်ဦးနန်းတော်အား တတိယအကြိမ် မီးရှို့ကြပြန်လေရာ ယင်းတို့အားလုံးကိုလည်း ဖမ်းဆီး၍ ကွပ်မျက်လိုက်သည်။ သံတမန်များ လာရောက်သေး၏။ ၎င်းတို့အထဲမှ မပြေပြစ်သူတစ်ဦးကိုလည်း ကွပ်မျက်လိုက်ကြသည်။

ထိုအကြောင်းများကြောင့် ရခိုင်နှင့်မဂိုတို့သည် စစ်ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုအခါ ဒတ်ချ်တို့က ကုမ္ပဏီရုပ်သိမ်းကာ ပြန်ရန် စီစဉ်လေသည်။ မဂိုတို့၏ ရေတပ်သည် တိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်ရာ ထိုသတင်းကို ရခိုင်ရေတပ်မှကြားသိလေလျှင် မိုးရာသီကုန်ဆုံးချိန်တွင် စစ်တကောင်းမှရေတပ်သည် ဒက္ကာသို့ စစ်သင်္ဘောစင်းရေ (၇၀)ဖြင့် ပေါ်တူဂီလူမျိုးအချို့ပါဝင်ကာ ချီတက်လေ၏။ မဂိုရေတပ်တွင်လည်း စစ်သင်္ဘော (၂၆၀)ခန့်နှင့် ရေကြောင်းစစ်ပွဲဖြစ်လေရာ မဂိုရေတပ်မှ သင်္ဘောထက်ဝက်ကျော်မှာ လုံးဝပျက်စီးသွားပြီး ဆုတ်ခွာသွားကြ၏။ သို့ပင်နန်းများကိုလည်း ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ကြ၏။ ဘင်္ဂလားဘုရင်ခံ ရှာဟီခန်သည် ရခိုင်အား တိုက်ခိုက်ရန် ဒတ်ချ်တို့အား အမျိုးမျိုးဖြားယောင်းသွေးဆောင်၏။ ရခိုင်နှင့်အဆက်မဖြတ်လျှင် မဂိုနယ်မြေမှ နှင်ထုတ်မည်ဟု ပင် ခြိမ်းခြောက်လေသည်။

ဒတ်ချ်တို့သည် မဂိုရခိုင် ဒုတိယအကြိမ် တိုက်ပွဲဖြစ်မည်ကို သိရှိနေ၏။ မိုးရာသီမရောက်မီကပင် ရခိုင်ရေတပ်သည် တိုက်ရေယာဉ် အစင်း(၄၀၀)ကျော်နှင့် ဂင်္ဂါမြစ်ရိုးတစ်လျှောက် အမြောက်သေနတ်ပစ်ဖောက်တိုက်ခိုက်ကြရာ တုန်လှုပ်ချောက်ချား ဖြစ်ကြလေ၏။ မြောက်ဦးမြို့ရှိ ဒတ်ချ်သင်္ဘောအား သွားလိုရာသွားခွင့်ပြုထားပြီးဖြစ်၍ ၎င်းတို့၏ဌာနချုပ်က ဘင်္ဂလားနယ်ကို အလေးပေးခဲ့ကြ၏။ ရခိုင်တွင် ကုန်သွယ်ရေးစခန်းတစ်ခုဖြစ်၍ (၃၈)နှစ်ကြာခဲ့သော ကုန်သွယ်မှုသည် ရခိုင်မှ အပြီးအပိုင် ရုပ်သိမ်းသွားကြသည်။

ဒတ်ချ်တို့ထွက်သွားလျှင် ရခိုင်ဘုရင်ထံ ယင်းတို့ဌာနချုပ်သို့ သဝဏ်လွှာတစ်စောင်ပါးလိုက်သည်။ ထိုစာတွင် ငါသည် ရှေးအခါက သင်တို့အား အထင်ကြီးခဲ့ဖူး၏။ မဂိုတို့က ခြိမ်းခြောက်သည်ကို ကြောက်ကြသည်တကား၊ ငါ့ကို မတိုင်ကြားဘဲ ထွက်ခွာသွားပေသည်။ မဂိုတို့မှာ ရှေးကပင် ရခိုင်ကိုသိမ်းယူနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြဖူးသည်။ သို့သော် မည်သည့်အချိန်အခါကမျှ မအောင်မြင်ခဲ့ကြ၊ ယခုလည်း သူတို့မျှော်မှန်းချက်သည် စိတ်ကူးယဉ်မျှသာ တည်း။ ဟူ၍ပါရှိလေသည်။

ရခိုင်ရေတပ်သည် ဂင်္ဂါမြစ်ကြောင်းသို့ ချီ၏။ မဂိုရေတပ်သည် စစ်တကောင်းအား ချီတက်တိုက်ခိုက်၏။ မောင်းကွပ်တိုက်လေလျှင် ကိုယ်ရံကြီး ရာဇဗလကျော်ထင်နှင့် သူရဲကြီးကုလားပဉ္စင်းတို့အား ဖမ်းသွားခဲ့သည်။ ဇန္တာစစ်သည်အပေါင်းတို့လည်း စစ်တကောင်းမှ ဆုတ်ခွာကာ စစ်တကောင်းမြို့ကို မောင်းကွပ်တို့ တိုက်ပါကြောင်း လျှောက်ထားလေလျှင် တိုက်ချေဟု စစ်သူကြီးတို့အား စေလွှတ်ရာ လေ၊ တက်၊ လက်နက်ကိရိယာတို့ ဆုံးရှုံးခဲ့ရ၏။ စစ်တကောင်းမြို့ကိုမူကား မဂိုတို့အပြီးအပိုင် သိမ်းယူခံရလေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ရခိုင်တို့ စစ်တကောင်းအား လက်လွတ်ဆုံးရှုံးသွားရလေသည်။

စန္ဒသုဓမ္မရာဇာသည် ရှာရှုဂျာတို့၏ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကို ခံလိုက်ရ၏။ တိုင်းပြည်ကိုကား မသိမ်းနိုင်ချေ။ နန်းတော်မီးရှို့ခံရစဉ် မနောသီဟမြောက်ဦးစား အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ နန်းတော်ကိုကား ဆောက်လုပ်ပြုပြင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုမင်းသည် သမီးတော်ဝဏ္ဏကလျာကို နောက်ဆက်ခံမည့် ဥဂ္ဂါဗလနှင့်လက်ဆက်၍ အိမ်ရှေ့အရာအပ်နှင်း၏။ ထိုမင်းဥဂ္ဂါဗလသည် သုဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံ၍ နန်းဆက်ခံလေသတည်း။

ဝ*၁v o&ok'r&mZmri f

မြောက်ဦးရွှေနန်းတော်တွင် အမတ်မျိုး မင်းဆက်ပြတ်ကာ မဟာနွယ်မင်းဆက်ပြန်လည်ရောက်ရှိလာ၏။ ကံသာမြို့သို့ ရှောင်တိမ်းစံနေရသော မင်းဟရီ၏သားတော် ကံသာမြို့စား ဥဂ္ဂါဗလကို မင်းမြောက်ခဲ့လေ၏။ သုဓမ္မရာဇာဘွဲ့ခံယူကာ မင်းပြုလေသည်။ အဘိသိက်ခံမိဖုရားမှာ သုဝဏ္ဏကလျာဖြစ်၍ မြောက်နန်းစံမိဖုရားဟုလည်း ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်ပါးမှာ မဒါအမည်ရှိ တောင်နန်းစံမိဖုရားခေါင်ဖြစ်၏။ အနောက်မင်းသမီးဟူ၍လည်း မိဖုရားတစ်ပါးရှိသေး၏။

ထိုမင်းသည် ခြိတ်ချောင်းအနီးတွင် တည်ခဲ့ဖူးသော ခြိတ်မြို့ဟောင်းကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ခြိတ်မြို့တော်ကို တည်ထောင်တော်မူကာ မင်္ဂလာနန်းတော်ကိုလည်း ဆောက်လုပ်တော်မူ၏။ ထို့ပြင် မင်္ဂလာဦးစေတီနှင့် မင်္ဂလာဦးကျောင်းတော်များကိုလည်း တည်ထားဆောက်လုပ်လှူဒါန်းတော်မူခဲ့၏။ နန်းတော်ပြီးလျှင် နန်းတက်၍ အလှူကြီးပေးလေသည်။ နန်းတက် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် မြောက်ဦးမြို့တော်တွင် မင်္ဂလာမာန်အောင်စေတီကို တည်ထောင်မူလေသည်။

မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်အား ဖူးမြော်၍ ရဟန်းဝတ်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်၍ ခမည်းတော်၏ကုသိုလ်တော် လောကမာန်အောင်ဘုရားသိမ်၌ ပဉ္စင်းတစ်ထောင်ခံကာ အလှူကြီးပြုတော်မူသည်။ ထိုမင်းသည် ခြိတ်ချောင်းစေတီတော်မြတ်ကို တည်စေလျက် မပြီးမီ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကို ဖူးမြင်ရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ခဲ့သဖြင့် များလှစွာသော လှေရံလှော်တက်တို့ဖြင့် ရွှေဟင်္သာဖောင်တော်နှင့် ထွက်တော်မူမည်ဟု စီမံလေ၏။

ထိုအခါ ကိန်းခန်းယတြာ၌ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သော ပညာရှိနရတိကြီး သိတော်မူလေလျှင် ထွက်သင့်မသင့်နက္ခတ်တာရာ ဂြိုဟ်အသွားအလာ တွက်ချက်စစ်ဆေးရာ မထွက်သင့်သော အချိန်အခါဖြစ်၍ တားမှသင့်မည်ဟု စဉ်းစားကာ တောင်ဌေးဆွဲလျက် ထွက်လာလေ၏။ ထိုအချိန်၌ ဘုရင်သည် ဆင်စီးလျက် ဆိပ်ကမ်းသို့ထွက်တော်မူလာ၏။

အမတ်ကြီးလည်း မင်း၏အကျိုးကိုလိုလားကာ တားမြစ်အံ့ဟု ရှေ့ကဆီးကာရပ်လျက် ဘဝရှင်အား ‘ဘုန်းကြီးသည် အရှင်မြတ်ထွက်တော်မမူပါလင့်၊ ယခုအချိန်၌ ထွက်တော်မူလတ်လျှင် ပြန်ကိန်းမရှိပါ’ ဟု တင်လျှောက်၏။ ဘုရင်သည် ကုသိုလ်တော်အတွက် ပြန်ကိန်းမရှိပါ’ ဟု တင်လျှောက်၏။ ဘုရင်သည် ကုသိုလ်တော်အတွက် အထူးစေတနာသဒ္ဓါတရား ရှိနေသဖြင့် နားဝင်တော်မမူဘဲ အမျက်ဖြစ်ပွားကာ ‘ကုသိုလ်အတွက် ထွက်တော်မူအံ့ဆဲဆဲ မင်္ဂလာအခါဖြစ်ပါလျက် ပဇာကြောင့် အမင်္ဂလာနိမိတ်မရှိစကား လျှောက်ထားသနည်း’ဟု အမိန့်ရှိလေ၏။

‘နရတိစားလျှောက်ထားသောစကား မှန်မမှန်ကို နောက်မှသိရအံ့၊ အကယ်၍ မမှန်လတ်ပြီမူကား ကွပ်မျက်ရအံ့’ဟု အကျဉ်းစကားဆိုထားမှာထား၍ ကြာချိတ်မူလေ၏။ မဟာမုနိသို့ရောက်သော် ဘုရားဖူးကာ ဥပုသ်တော်ကိုလည်း ဆောက်တည်တော်မူ၏။ ခုနစ်ရက်တိုင်လတ်လျှင် မြို့တော်သို့ ပြန်လည်ကြွချီရာ ရမ်းဝစည်းတွင် တစ်ရက်ကြာ၏။ မင်းဆိပ်နန်းမြေအရပ်ဖြစ်သော သင်္ဘောဆိပ်အရပ် ဘောင်းဒွပ်သို့ နောက်နေ့၌ ချောမောစွာ ရောက်ရှိလေ၏။

ဘုရင်သည် နရပတိစား ဟောထားချက် မမှန်ဟု ယူဆကာ အရေးမထားတော့ချေ။ နရပတိစားကလည်း ဆိပ်ကမ်း

သို့ ကပ်ပြီးကား မှန်၏။ သို့သော် နန်းတော်သို့ ဝင်ကိန်းမမြင်ဟု ထပ်မံဟောကိန်းထုတ်ပြန်၏။ ဘုရင်မင်းကား အမှတ်မထင် နန်းတော်သို့ မဝင်သေးဘဲ ဆိပ်ကမ်းတွင် သုံးရက်နေတော်မူလေ၏။ ထိုအချိန် အဉ္စနနဒီမြစ်ကြောင်းဖြင့် လှေတစ်စင်းလှော် ခတ်၍ လာသည်ကိုတွေ့၍ မေးမြန်းလေရာ မင်းစေလုလင်တို့၏ လှေဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။

၎င်းတို့က 'မင်းကြီး၏ကောင်းမှုတော် ခြိတ်ချောင်းစေတီမှာ အကြိမ်ကြိမ်တည်ဆောက်ငြားသော်လည်း ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်လတ်ကုန်သည်။ အပြီးမတိုင်နိုင် ရှိပါချေသည်' ဟု လျှောက်ထားကြ၏။ ထိုအခါ မပြီးပြတ်ရှိနေသော စေတီတော်အား ကွပ်ကဲစီမံတည်ထားလိုသောဆန္ဒပြင်းစွာ ဖြစ်လာလေ၏။ နန်းတော်သို့မဝင်ဘဲ ယခုပင် ကြံချီမည်ဟု ရွှေဖောင်တော်ကို စီးတော်မူ၏။

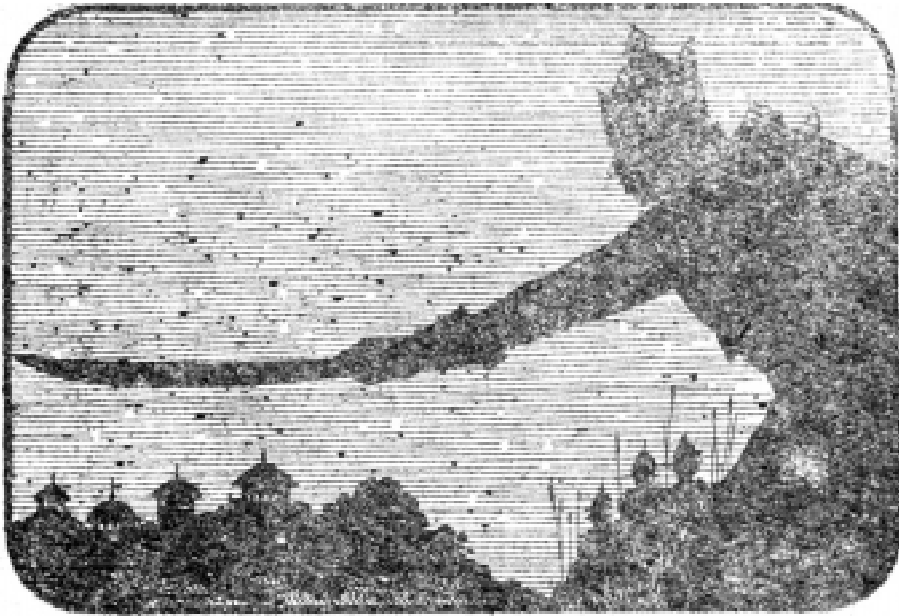
ကိုယ်ရံတော်မပါဘဲ ချောင်းဆီသို့ထွက်တော်မူရာ မိဖုရားနှစ်ပါးသာ နောက်တော်မူလိုက်ပါလာလေ၏။ ခြိတ်ချောင်းသို့ ရောက်လျှင် မင်္ဂလာထီးနန်းသို့ တက်ကာ ခေတ္တစံနေလေ၏။ ထိုသို့စံနေခိုက် တောင်ဖက်စားအမတ် ရဲဘော်သီဟကြားသိလေ လျှင် အမှန်သာဖြစ်က ငါ၌ ကောင်းသောအရာပေတည်းဟု အောက်မေ့ကာ ကိုယ်ရံတော်တပ်ကို ဆင့်ဆိုကာ ဘုရင်ကြံချီရာ ခရီးစဉ်အတိုင်း အပြင်းလိုက်လေ၏။ ရောက်လျှင် ရဲဘော်သီဟတပ်သည် မုန်ကန်ရန်စောင့်ဆိုင်းနေလေ၏။

ဘုရင်မှာ ကြားသိတော်မူသော်လည်း လက်နက်တစ်စုံတစ်ရာမပါ၍ ခုခံတွန်းလှန်ခြင်း မပြုနိုင်ဖြစ်လေရာ ငါသည် ဘုရားရှင်အား ဆည်းကပ်လို၍ လာခြင်းဖြစ်သည်။ မဟာမျိုးနွယ်တို့၏ ဓမ္မတာ ဘုရားရှင်အား ဆည်းကပ်လိုသောစိတ်ရှိ လေလျှင် အသက်ကို ပဓာနမထားဘဲ စွန့်လွှတ်ရမည်။ သို့မှသာ ဗုဒ္ဓဘာသာအမှန်ဖြစ်ချေမည်။ မဟာနွယ်မျိုး မှန်လျှင် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းအလျဉ်းမရှိ၊ ယင်းသို့ ရာဇဂုဏ်ရှိချေလျက် သတ္တိသိမ်ဖျင်းသော မင်းဟူ၍ နောင်ရာဇဝင်မတွင် စကောင်း၊ မဟာနွယ်တို့၏ ဇာတိသွေးကို ပြခြင်းဖြင့် ဘုရားကို ဦးတိုက်အံ့' ဟု ဆို၍ စေတီတော်အား ရှေးရှုဦးခေါင်ပြု နေလေ၏။ ထိုတွင် နရပတိစား၏စကားကို သတိရမိလေသည်။

အခွင့်သာ၍ သီဟသည် လှံဖြင့် မင်းအားထိုးသတ်လေ၏။ ဘုရင်မင်းကား စံနန်းတော်၌ နတ်ရွာစံခဲ့ရလေ၏။ ခြိတ်ချောင်းစေတီတော်ကြီးမှာ အပြီးတိုင်မရောက်ခဲ့ဘဲ တစ်ပိုင်းတစ်စဖြင့် ကျန်ခဲ့လေ၏။ မင်္ဂလာမာန်အောင်စေတီတော်မှာ ထို့အတူ မပြီးခဲ့ပေ။ ညီတော် ဝရဓမ္မရာဇာမင်း၏ လက်ထက်ကျမှသာ အပြီးသတ်ခဲ့လေသည်။ ခြိတ်နန်းတော်မှာ (၁၁)လ သာ ကြာခဲ့သည်။ မီးရှို့ခဲ့ကြခြင်းဖြင့် ပျက်စီးရလေ၏။ ဘုရင်နတ်ရွာစံလေလျှင် မိဖုရားနှစ်ပါးတို့ အားကိုးရာမဲ့ဖြစ်ရလေ၏။ သို့ရာတွင် ကျေးကျွန်တို့၏ မိဖုရားအဖြစ်ကိုကား မခံလို၊ သေရခြင်းက မြတ်သေး၏ဟူသော ဇာတိမာန်ဖြင့်ရောက်ရာသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြလေသည်။

တောင်နန်းစံမှာ ပဋိသန္ဓေသုံးလနှင့်ဖြစ်၍ အဝေးသို့တိမ်းရှောင်လိုက ရှောင်နိုင်သော်လည်း မြောက်နန်းစံမှာ ကိုယ်ဝန် ခုနစ်လရှိနေပြီဖြစ်သည်။ တောင်နန်းစံကား မောင်တော်ငလုံးအား လမ်းပြပြု၍ ဘူးရွက်မညှိုးကြော်လမ်းမှ အရှေ့ပြည်သို့ သွား၏။ မြောက်နန်းစံမှာ မောင်တော်ဘုန်းကြီးရှိရာ ကျိန်းကျွန်းသို့ထွက်ခွာသွား၏။ ကျိန်းအနောက်တောင် ထောင့်ချောင်း ကြီး (ငဝေရွာ)တွင် မထင်မရှားအသွင်ဖြင့် နေထိုင်ရင်း ကိုယ်ဝန်ကို မွေးဖွားရ၏။ သားမှာ တုံးညိုဟု တွင်ပြီး နောင်အခါ စန္ဒဝိဇယမင်းဖြစ်လာလေသည်။

ရဲဘော်သီဟကို နန်းတင်မည်ဟု ချောင်းသစ်မှခေါ်လာပြီး မင်းဆိပ်သို့ရောက်သောအခါ လူအများ ညီညွတ်မှုမရှိကြ ၍ နန်းမတင်ဖြစ်ချေ။ ထိုကြောင့် အချင်းများကာ သတ်ပစ်လိုက်ကြပြီး သဂ္ဂါဗလကို နန်းတင်ကာ သီရိသုဓမ္မရာဇာဘွဲ့မည် ခံ၍ မင်းပြုလေ၏။ သို့သော် ကိုယ်ရံတော်တပ်များ သောင်းကျန်းခဲ့လေရာကား မင်းမတည် ပြည်မရပ်ဖြစ်ခဲ့ရပြီး မင်းကိုး ဆက်နှစ်နှစ်ကျော်ကြာ မငြိမ်မသက်ဖြစ်လာလေသတည်း။

weA\frif pEO\, &mZm

မြောက်ဦးရွှေမြို့တော်၌ သတိုးလှမင်း၏ မြေးဖြစ်သော စန္ဒဝိမလဓမ္မရာဇာမင်း ထီးနန်းစိုးစံနေစဉ် ပြည်တွင်းဆူပူသောင်းကျန်းမှုများ ရှိလာလေသည်။ ဘုရင့်နန်းတော်၌ပင် ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ပုန်းရှောင်နေလာခဲ့ရလေသည်။ ထီးနန်းအား ကိုယ်ရံတော်တပ်များက ခြယ်လှယ်၍ နေကြသဖြင့် တိုင်းပြည်တွင် ဘုရင်မရှိ မတည်မငြိမ် မင်းမတည် ပြည်မရပ်ဖြစ်နေသည်မှာ အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်လာလေပြီ။ ဥဂ္ဂါဗလရာဇာမင်း လုပ်ကြံခံခဲ့ရသည်မှ တောင်ဘက်စား အမတ်ရဲဘော်သီဟနှင့် ကိုယ်ရံတော် (၄၂၀၀၀)တို့၏လက်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ မင်းကိုးဆက်တိုင် မငြိမ်မသက်နန်းလုနန်းတင်နန်းချဖြစ်နေပေသည်။ ထိုကြောင့် ဖျက်သည်လည်း ကိုယ်ရံတော်၊ ပြင်သည်လည်း ကိုယ်ရံတော်'ဟူ၍ ပြောစမှတ်ပြုလာခဲ့ကြလေသည်။

စန္ဒဝိမလရာဇာလည်း သူပုန်တို့အား ကြောက်လန့်၍ နေခဲ့ရ၏။ စစ်သူကြီး နန္ဒဗလမှာ မင်း၏အမိန့်အရ ဆူပူသူများကို နှိမ်နင်းခဲ့သည်။ သို့သော် မတန်ရပ်ဘဲ သူပုန်အင်အားနည်းလျှင် ဘုရင်သည် ဘောင်းဒွတ်တွင်စံပြီး သူပုန်အင်အားများလာလျှင် ကံဖြူကျွန်း၊ တောတန်းကျွန်း၊ ကောလိယမင်းနန်းရာ မြို့သာယာတို့အား ပုန်းရှောင်စံနေရလေသည်။ သူပုန်ရန်ကြောင့် ဘောင်းဒွတ်တွင် နန်းတော်ဆောက်နေရလေ၏။

တစ်နေ့သ၌ ဘုရင်သည် သူပုန်ရန်နှိမ်နင်းရန် အမတ်များနှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရာ သူရဲကောင်းရွေးချယ်ရန် အသီးသီး တင်ပြကြ၏။ ပညာရှိတစ်ယောက်က 'အရှင်မင်းမြတ် ဤသို့တြင်းနီဒါန်း ထွက်ရုံနေပါသည်။

သူခိုးတို့ကို တန္တဗိုလ် ခေါင်းကိုရိတ်ဖြတ် သတ်လတ္တံ့။

ယောက်ျားတစ်ယောက် တိုင်တားဆောက်၍

ရပ်စောက်ပြည်ကို ပျက်လတ္တံ့။

ဤအလို တန္တဗိုလ်မင်းတင်မြောက်ရပါမည်။ တန္တဗိုလ်မင်းတိုက်ခိုက်မှ ရန်သူအပေါင်းကို နိုင်နင်းပါလိမ့်မည်ဟု လျှောက်တင်လေ၏။

ထိုအခါ စစ်သူကြီး နန္ဒဗလက သဘောကျသဖြင့် သူရသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသောသူကို ရွေးချယ်ရန်လိုပေသည်။ ကျိန်းတိုင်း၌ ရှိနေသော တုံးညိုဆိုသူသည် သူရသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံ၏။ အနောက်ဘက် တစ်ရိုးကို ခနိတာခေါင်းအဖြစ် အမှုထမ်းနေပါသည်ဟု ညွှန်ပြ၏။ အားလုံးက ၎င်းကို သဘောကျနှစ်သက်ခဲ့ကြ၏။ ထုံးညိုသည် ကျိန်းတိုက်နယ် ထောင့်ချောင်းကြီးရွာဇာတိဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲသော်လည်း စိတ်နေစိတ်ထား မြင့်မား၏။ မိမိကိုယ်မိမိ မင်းအဖြစ် သဘောထား၏။ ရဲစွမ်းသတ္တိလည်း ပြည့်စုံ၏။

ခနိရည်ထမ်း၍ရောင်းကာ အသက်မွေးပြီး ၎င်းကို ဥဂ္ဂါဗလမင်း၏ သားတော်ဟု ပြောကြ၏။ အရပ်ထဲမှ သူငယ်များကလည်း ၎င်းအားဤသို့လှောင်ပြောင်စကား ဆိုခဲ့ကြသည်။

တုံးညိုငကန်း လှေစောင်းငန်းနှင့်

လဆန်းလတ်လျှင် ပေါ်လတ်မည်၊

တုံးညိုအုန်းထမ်း လူစွမ်းပေါ်ထွက်

ဆန်းတစ်ရက်တွင် ရွှေနန်းတက်မည် ပုရပိုက်မှာ စာတို့ရေး။

ကျိန်းတိုက်အနီး ငှက်တောင်တွင် ဟူးရားဗေဒင်တတ်ကျွမ်းသော ဆရာတော်တစ်ပါးရှိ၏။ ထိုငှက်တောင်ဆရာတော်နှင့် တုံးညိုမှာ ဦးရီးတော်စပ်လေသည်။ ဦးရီးတော်သည် ထိုစကားကြားလေသော် တူတော်ကို ခေါ်ယူကာ ဗေဒင်လက္ခဏာတို့ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရာ မင်းဖြစ်မည့် လက္ခဏာကို တွေ့မြင်ရလေ၏။ ထိုကြောင့် တူတော်မောင် သိရှိကာ မင်းဖြစ်မည်ဟု စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်နေသည်။

လူမြင်တိုင်းကိုလည်း ပြောဟောပြုနေလေသည်။ ထိုအခါ လူအများ‘တုံးညိုမင်းလောင်း ထီးဖြူဆောင်းရမည်’ ဟု ပြောဆိုနေခဲ့ကြသည်။ တစ်နေ့သ၌ တုံးညိုသည် မြစ်ဝ၌ လှေဆိုက်၍ မြစ်လမ်းကြောင်းကို ကြည့်ရှုနေစဉ် သလွန်တောင် အရပ်က ကိုယ်ရံတော်တပ်ပျက်တပ်သား သုံးကျိပ်ခန့်လာနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူတို့သည် တုံးညိုနှင့် အဆင်သင့်တွေ့ဆုံ ကာ သေရည်သောက်ရန် ပြောဆိုကြသည်။ တုံးညိုလည်း မိတ်ဆွေအသွင် ဆက်ဆံလျက် အလိုရှိတိုင်း သေရည်ကို ဝအောင် သောက်စေ၏။

တစ်နေ့ကုန်သောက်စားကြပြီးနောက် မူးယစ်ကာ အိပ်ပျော်သွားကြလေ၏။ ထိုအခါ တုံးညိုအကြံရသည်မှာ ငါ့ကို သိကြားမသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ ငါသည် ယနေ့မှစ၍ မင်းလုပ်တော့မည်ကြံလျက် ဝမ်းမြောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုနောက်စစ်သား များ၏ သေနတ်၊ ဓား၊ လက်နက်တို့ကို တွင်းတူး၍ လျှို့ဝှက်မြှုပ်နှံထားလိုက်၏။ ထိုနောက်တုံးညိုသည် စစ်သည်များနှင့်အတူ အိပ်ပျော်နေသည်။ စစ်သည်များ နိုးလေသော် လက်နက်များ မတွေ့ရတော့ပေ။ ပျောက်ပုံထူးသောကြောင့် တုံးညိုကိုမသင်္ကာ ဖြစ်ကာ မေးမြန်းလေသော် မိမိမသိကြောင်း ငြင်းပယ်ပြောဆိုလေသည်။ ထိုမှာ ဤမှာ ရှာဖွေကြသော်လည်း မတွေ့ရသဖြင့် တုံးညိုကို မယုံကြည်စွာဖြင့် နေရပ်သို့ ပြန်ကြလေသည်။

စစ်သားများ သွားကြလျှင် လက်နက်များကို တူးဖော်ကာ သင့်လျော်ရာလူများကို စုဆောင်းလေ၏။ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသော သူရဲများကို လက်ကိုင်အားကိုးပြု၍ တပ်ဖွဲ့စည်း၏။ ဆူပူနေသော လူဆိုးဓားပြများ၊ တိုင်းပြည်ဆူပူအောင်လုပ်နေ သည့် သူပုန်သူကန်တို့၏ ရန်ကို တိုက်ဖျက်ရန် ထွက်ခဲ့လေ၏။ ရှေးဦးစွာ ငှက်တောင်ဆရာတော်ထံ ဝင်ရောက်ဖူးမြင်၏။ ဆရာတော်က မသိဟန်ပြုမေးမြန်းရာ တုံးညိုက ဆရာတော် ပြောသည်မှာ မှန်ပါသည်။ ယခုမင်းလုပ်ရန် အခါကြံပြု ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားလေလျှင် ဆရာတော်က ‘ပါးတော်ကြောင်ဖို၊ ကျိန်းတုံးညို၊ ကျပ်စင်ပြီ၊ ကြောင်ကျအံ့’ ဤသို့ သိုက်တဘောင်ဆိုနေသည်ဟု ပြောပြသည်။ ထိုကြောင့် သူကြောင်ဖိုကို မတိုက်ဘဲ ကျပ်စင်ကျွန်းနေ စစ်ကဲရဲဘော်တို့အား တိုက်ခိုက်လေ၏။ ၎င်းတို့အညံ့ခံလက်နက်ချ၍ နောင်တွင်မတိုက်ပါဟူသော ကတိသစ္စာအပြုခိုင် လေသည်။

ထိုအခါ ကြောင်ဖိုလည်း ထိတ်လန့်ကာ ရှောင်ပြေးလေသည်။ တုံးညိုသည် ထိုနှစ်မိုးကုန်သည်အထိ မိမိရပ်ရွာ ထောင့်ချောင်းကြီး၌ သူရဲဘော်အဖွဲ့သားများနှင့်အတူ စောင့်ဆိုင်းကာ နေခဲ့ကြသည်။ မိုးလွန်သော် သူတော်သူမြတ်အသွင် ဖြင့် မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ တစ်ကိုယ်တည်း ထွက်ခဲ့လေ၏။ မြို့သူမြို့သားတို့သည် တုံးညိုအကြောင်းသိရှိကြသည့်အလျောက် မင်းထံလျှောက်ထားကြလေ၏။ မင်းလည်း တုံးညိုအားဆင့်ခေါ်ပြီး စိစစ်မေးမြန်းမှုပြုလေသည်။

ထိုအခါ တုံးညိုက ‘အရှင်မင်းမြတ် ကျွန်တော်သည် အရှင်၏အကျိုးကိုလိုလားပါသည်။ ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ အုန်းခနိရည် များကို လုပ်ကိုင်၍ ရောင်းဝယ်စားသောက်ရပါသည်။ ရန်သူပုန်ကန်သူများအားလည်း ဖြိုဖျက်တိုက်ခိုက်နေပါသည်။ ယခုအခါဆိုလျှင် ကျိန်းတိုက်နယ်တစ်ခုလုံးအေးချမ်းသာယာလျက်ရှိနေပါပြီ’ ဟု တင်လျှောက်၏။ ဘုရင်ကလည်း သဘောကျ လျက် အနောက်ဘက်တစ်ရိုးရှိ ခနိခင်းများကို အပိုင်စားပေးအပ်၏။ ထို့ပြင် ခနိတာခေါင်းဟူသော ဘွဲ့မည်ရာထူးကိုပါ ချီးမြှင့်လိုက်လေ၏။

ထိုအချိန်မှစ၍ တုံးညိုသည် မင်းမှုထမ်းဖြစ်လာပြီး စစ်သူကြီး နန္ဒဗလ၏တင်ပြချက်အရ တန္တဗိုလ်မင်းဟူ၍ တစ်ဖန် တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည်။ မင်း၏အမိန့်အရ တန္တဗိုလ်မင်းသည် ပြည်တွင်း၌ဆိုးသွမ်းပုန်ကန်သူတို့အား တရားဝင် တိုက်ခိုက် နှိမ်နင်းလာခဲ့ရာ သင်းမအမတ်ဟူသောဘွဲ့မည်ဖြင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးအပ်ခံရ၏။ တန္တဗိုလ်မင်းသည် သင်းမပိုးရွှေတပ်ကို တွန်းလှန်တိုက်ဖျက်နိုင်ခဲ့ပြီး သစ္စာဖောက် စစ်ကဲရဲဘော်တပ်ကိုလည်း အောင်နိုင်ခဲ့သည်။ တန္တဗိုလ်မင်းသည် (၄၁)ဖွဲ့မျှသော ဆိုးသွမ်းနေသည့် အဖွဲ့များကို ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့အောင်ပွဲဆင်နေစဉ် နန္ဒဗလစစ်သူကြီးနှင့် မသင့်မတင့်ဖြစ်ပြီး စိတ်ဝမ်းကွဲလာရာ စစ်ကဲရဲဘော်နှင့် နန္ဒဗလ လည်းပူးပေါင်း၍ ရန်ပြုလာကြသည်။ တစ်ဖန် သက်စံရွှေစစ်ကဲရဲဘော်တို့ကလည်း အကြည်တစ်ရိုးလူမျိုးများကို ဆွဲဆောင်၍ တပ်ချကာ လုယက်ကြသဖြင့် တန္တဗိုလ်သည် နှိမ်နင်းကာ ခေါင်းဆောင်အချို့လွတ်ခဲ့ပြီး အချို့ကိုသတ်ပစ်ရသည်။

နန္ဒဗလသည် လေးမြို့ချောင်းကို ခြေကုပ်ယူကာ သောင်းကျန်းခဲ့၏။ တွေ့မြင်သမျှ လူများအား နှိပ်စက် ညှင်းပန်းပြု လုပ်ကာ ဦးရာဇ်တောင်စား ငမဲ၊ ကျွန်းသူကြီးအောင်ဆွေတို့ကလည်း တိုက်ခိုက်ကြရာ ငမဲအား လက်ရဖမ်းဆီးရမိပြီး အောင်ဆွေအတိုက်မခံရစေရန် ဘောင်းခွတ်ရွာသားများကို ကျိန်းသို့ပြောင်းရွှေ့ထားလေ၏။ ဘုရင်အားလည်း နန်းမှရွှေ့ကာ

စလင်္ကာသုတောင်ပေါ်တွင် ယာယီတဲနန်းဆောက်၍ စံနေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ကြားလျှင် အပြင်းလိုက်လေသည်။ နန္ဒဗလ ဘောက်ချောင်းခံတပ်သို့ ထွက်ပြေးသွားသည်။ စန္ဒဝိဇယဓမ္မရာဇာလည်း နန်းကျလေ၍ အနောက်သို့ထွက်ပြေးလေရာ ထိုတွင် ကံတော်ကုန်လေသည်။

ထိုနောက် ရဲဘော်သီဟသား သတိုးလှကို နန်းတင်လေသည်။ စန္ဒသူရိယရာဇာဟူသောအမည်ခံယူလေသည်။ ထိုမင်းကိုလည်း ပုန်ကန်ခြားနားပြန်ရာ ဘုရင်သည် လူဆိုးတန္တဘိုလက်ချက်ဖြင့် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ တန္တဗိုလ်မင်းသည် မိမိဒေသ၌ ယာယီမင်းအဖြစ် စိုးစံလေသည်။ ဘွဲ့တော်မှာ သီရိဝဇီရဖြစ်သည်။ ထိုမင်းလက်ထက် ကျိန်းတိုင်း၊ ကျိန်းကျွန်းတို့၌ အေးချမ်းစည်ပင်လေသည်။ သာသနာရေးလည်း တိုးတက်စည်ပင်လာ၏။ မင်း၌ သူရဲတစ်ကျိပ်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ သူရဲကြီးမျက်ရှင် ဘရင်ဖြူ၊ ယက်သည်၊ ကျင်သော်၊ ထွန်းရှိ၊ စံကျော်ရှိ၊ နနော(နောနာ)၊ နော်ရထာ၊ ဟင်္သာ၊ စစ်တော်(စစ်ကဲ)တို့သည် အားထားလောက်၏။ ကိုယ်ရံတော် တပ်ပျက်တို့ကို တိုက်ထုတ်လေသည်။

ကျိန်းကျွန်း၌ သီရိဝိဇယမင်းပြုနေစဉ် ရတနာပူရအင်းဝက သီရိသူရသုဓမ္မရာဇာမင်းသည် မင်းမရှိဟု ကြား၍ ရခိုင်သို့စေတမန်လွှတ်လေသည်။ ရာဇသံလည်း ပြည်သူပြည်သားများသို့ ပေးလိုက်လေ၏။ ထိုအကြောင်း ကျိန်းဘုရင်ကြားသိလေလျှင် ရာဇသံပြန်ကြားလိုက်သည်။ ထိုနောက်မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ ပြောင်း၍ ထီးနန်းသိမ်းပိုက်စိုးစံလေသည်။ ထိုအခါတွင်မှ စန္ဒဝိဇယရာဇာဟူသောဘွဲ့ကို ခံယူတော်မူလေ၏။ ဘုရင်ဖြစ်လျှင် မဟာမုနိသိမ်ကို အသစ်ဆောက်လေသည်။

ဝင်းတံတိုင်းစသော အကာအရံများ ပြုပြင်တည်ဆောက်၏။ အသစ်လုပ်စရာရှိသည်တို့ကိုလည်း လုပ်ကိုင်လေသည်။ ထိုအခါတွင် သာသနာလည်း ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံလည်း အေးချမ်းသာယာသည်။ မင်းကြီးတွင် သားတော် ငါးပါးရှိရာ စားကြေးများ အသီးသီးပေးအပ်ထား၏။ သူရဲတော်ကြီး တစ်ကျိပ်နှင့်စစ်ဗိုလ်များကို ရာထူးဂုဏ်ထူးများ ခန့်အပ်ထားခဲ့လေသည်။ ပြစ်ဝခုံဆရာတော်ကို ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော်ခန့်အပ်လေသည်။ ဦးရီးတော်ငူတောင်ဆရာတော်ကို သာသနာပိုင် ခန့်အပ်လေ၏။ တိုင်းပြည်နိုင်ငံတော်အတွင်း လုံခြုံမှုကိုလည်း စီမံခဲ့၏။ မကောင်းသော ကိုယ်ရံတော်တို့ကိုလည်း ဖမ်းဆီးစစ်ဆေး၏။ ထောင်ချသင့်သူများကို ထောင်ချ၏။

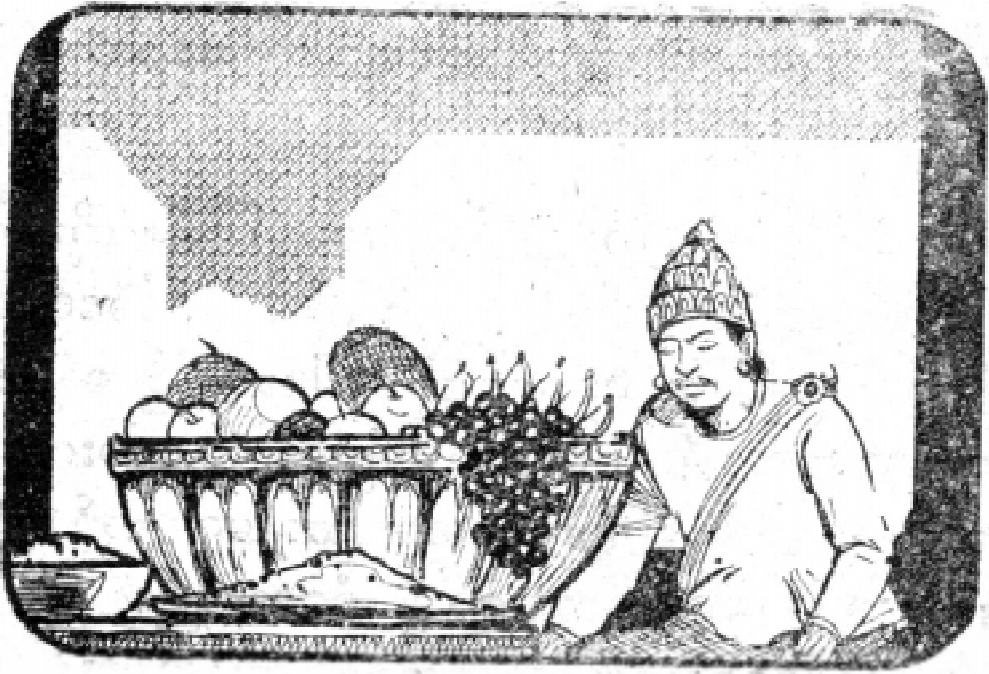
မငြိမ်သက်စဉ်ကာလ လူသုံးထောင်တို့အား အစောင့်အနင်းချထားပြီး ဇာတ်ဘာသာရောယှက်ခဲ့သမျှ ရွေးချယ်သိမ်းဆည်းလေ၏။ မြို့၊ ရွာတည်ထောင်ပေးကာ သီးသန့်ထားလေသည်။ ရွေးချယ်မရသူများအား ရွေးမကုန်ပြင်ထောင်ဟု ကပြားအစု ဖွဲ့ထားလေ၏။ စန္ဒဝိဇယမင်းလက်ထက် မြို့မင်းထံမှ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာရာဇသံနှင့် တမန်စေလွှတ်ရောက်လာလေ၏။ ဥတ္တရာဇ်မြို့ပြည်ကို သက် ကုလားတို့ထိပါး နောက်ယှက်နေပါသည်။ ကူညီထောက်ပံ့ပါရန် အသနားခံခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် တပ်တော်အား ချီတက်တိုက်ခိုက်စေလေ၏။ မင်းထံသို့လည်း လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ မြို့မင်းထံမှ အပြန်၌ ဆက်သလိုက်လေသည်။

တစ်ရံရောအခါ စန္ဒဝိဇယမင်းသည် အရှေ့ပြည့်ကိုတိုက်ရန် ချီတက်ခဲ့လေသည်။ မင်းတုန်းမြို့အရောက်တွင် အောင်စေတီနှင့် သိမ်တော်ကို ဆောက်လုပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ် မိဖုရားခေါင်လွန်သဖြင့် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လာခဲ့ရလေသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ကုလားတန်ဖျား၌ သောင်းကျန်းနေသည်ကို ဘုရင်ကိုယ်တိုင် နှိမ်နင်းခဲ့ရသည်။ ပင်းဝါ၊ စစ်တကောင်း စသည်တို့၌ သူပုန်များအား ကိုယ်တိုင်ကြွချီနှိမ်နင်းခဲ့သည်။ ကံသာမြို့၌ ရှိနေကြသော ရှေးရခိုင် မင်းညီမင်းသားများမတ်တိုပြုထံ အခေါ်လွှတ်စေ၏။ ထိုအခါ မင်းဟရီ၏မြေး လှအောင်နှင့် မြို့စား ငလက်ရုံးသား ခင်ညိုတို့နှစ်ယောက်ကို နေပြည်တော်သို့ ဆောင်လာလေ၏။

မြို့တော်သို့ပြန်ရောက်လေသော် လှအောင်ကို သမီးတော်နှင့်ပေးစားကာ သာမဟူသော ကျေးရွာအား စားကြေးပေးသည်။ ခင်ညိုကိုကား အမတ်ကြီးရာထူးပေးအပ်လေ၏။ (စန္ဒဝိဇယမင်း လက်ထက်စစ်အောင်စခင်း စပ်ဆိုလေသည်။)

ရှေးမင်းတို့လက်ထက်ကပင် ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့တွင် ဆံ၊ အံ၊ နံသုံးဆူကို ပြုစုသတ်သင်ရန် လှူထားသော ကုလားအမှုထမ်းတို့သည် မြန်မာပြည်မြေဒူးမြို့သို့ ပြေးဝင်သွားခဲ့ကြ၏။ သို့သော်လည်း လူယုံတော်များစွာရှိနေပေ၏။ လက်နက်၊ ခြေသည်၊ မြင်းသည်၊ လောင်းလှေ ဆင် မြင်းတို့လည်း များစွာ ရှိကုန်၏။ လက်ဝဲမြန် အမတ်တန်းလွှဲစားကို ဗိုလ်ပါအလုံးအရင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု မင်း၏မျိုးဆွေများက မနာလိုဖြစ်နေကြလေသည်။

မင်းအားမယုံ ယုံအောင်လှည့်ပတ်ကုန်းချောကြ၏။ ထိုကြောင့်ပင် တန်းလွှဲစားကို လုပ်ကြံစေလေ၏။ ကျားနှင့်ကိုက်သတ်စေလေ၏။ သေလေမှနောင်တကြီးစွာ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါမှစတင်၍ စန္ဒဝိဇယမင်းသည် စိတ်ဓာတ်လျော့လာပြီး ဝမ်းနည်းမဆုံးဖြစ်ကာ အားငယ်လာ၏။ ထိုအခါ အခွင့်ကောင်းကို ချောင်းနေသော သားမက်တော် သာမသည် ပုန်ကန်နန်းလှလေ၏။ စန္ဒသူရိယရာဇာဘွဲ့ခံလေသည်။ ထိုမင်းကား မိမိအား မပုန်ကန်နိုင်စေရန် ယောက်ဖတော်နှင့် ကျွန်ယုံတော်များအား ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်လေသည်။ မိမိယုံကြည်လောက်သူများသာ ထား၏။ ကိုယ်လုပ်တော်များက အဆိပ်ခတ်သဖြင့် နတ်ရွာစံခဲ့လေသတည်း။

ပင်လယ်နှင့် မြေ (ဝက် [ဝက်])

မြောက်ဦးနန်းတော်အား စန္ဒဝိဇယမင်းစိုးစံစဉ် သမီးတော်မှောက်တော်မင်းသမီးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးစားထားသည့် သားမက်တော် သာမဟူသော မင်းသားတစ်ပါးရှိလေသည်။ သာမ ဟင်္သာမင်းဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လေသည်။ မင်းသားဘဝဖြင့် အိမ်နိမ့်စံခဲ့ရသည်။ ထိုမင်းသားသည် ငယ်စဉ်က နှမ်းသွပ်လေ့ရှိသည်။ ၎င်းကို မိခင်ဖြစ်သူ ပဋိသန္ဓေယူစဉ် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကို ခွလျက်နေသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်လေ၏။

အိပ်မက်ထူးဆန်းစွာ အောက်မေ့ကာ စိုးရိမ်ပူပန်သဖြင့် မောင်တော်အကြီးဖြစ်သော ရတနာစံဦးဆရာတော်ထံ သွားရောက်ကာ ထုပ်ဝပ်ရိုသေစွာထိုင်လျက် အိပ်မက်အကြောင်း လျှောက်ထားလေ၏။ ဆရာတော်သည် ငယ်စဉ်အချိန်မှ စ၍ ပျက်ချော်ပြောင်သွမ်းသော အလေ့ရှိသည်။ နှမလျှောက်ထားသော အိပ်မက်အကြောင်းကြားလျှင် ဝါသနာမထိမ်းနိုင်ဘဲ 'ငါ့နှမ ထိုမျှလောက်ကြီးသော မြစ်ကိုခွဘိမူ ပြုမကျလေသလော' ဟု ရယ်သွမ်းသွေးမိခဲ့လေ၏။ ထိုနောက် 'အိပ်မက်ကြီးလွန်းလှသည်။ ပဋိသန္ဓေကိုသတိနှင့် စောင့်လေ၊ ဘုန်းကြီးသောသားကို ဖွားအံ့' ဟု နိမိတ်ဖတ်လိုက်လေ၏။

မိခင်သည် အချိန်စေ့လျှင် သားငယ်အားမွေးဖွားလေသည်။ သားသူငယ်ကား ဘုန်းကံကြီးမားမည့်သူဖြစ်၍ သူတစ်ပါးအားလွှမ်းမိုးနိုင်လေသည်။ သို့သော် အိပ်မက်ကို ပျက်ချော်ပြောင်လှောင်ခံခဲ့ရသောကြောင့် သောသွပ်ခြင်းမကင်းသူ ဖြစ်လာရလေ၏။ ငယ်စဉ်ကပင် ရုန်းရင်းကြမ်းတမ်းသော စိတ်ထားရှိလာခဲ့သည်။ စိတ်မနှံ့သဖြင့် သူရူးသဖွယ် ထင်မှတ်ခံခဲ့ရလေသည်။

စိတ်ထင်ရာ ပြုမူပြောဆို၏။ သောက်စားမူးယစ်လျက် သေ့သွမ်းစွာ နေထိုင်တတ်၏။ သူငယ်ကြီးရင့်လာသော် ဘုန်းကံအလျောက် အကျိုးပေးလာတော့သည်။ ဘုရင်၏ သားမက်တော်ကာ မင်းသားဟူ၍ ထင်ရှားလာပေသည်။ အိမ်နိမ့်စံအဖြစ် စည်းစိမ်ခံစားခဲ့ရလေသည်။ သာမမင်းသားသည် သေ့သွမ်းသော်လည်း ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိ၏။ ခက်ခဲသော ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်၏။ ဘုရင်ထံ ပညာစမ်းရန် လာသမျှတို့ကို သားမက်တော်ကပင် ဖြေဆိုခဲ့ရလေသည်။

တစ်နေ့သ၌ ရခိုင်ဘုရင်ထံ သံတမန်များ ရောက်ရှိလာကြလေသည်။ တိုင်းပြည်တွင် ပညာရှိမှူးမတ်ကြီးများရှိရာ သလောဟု သိလိုသဖြင့် ပညာစမ်းရန် ဘုရင်အားလျှောက်တင်ရာ သားမက်တော် သာမကို လွှဲအပ်လေ၏။ သာမ သည် မူးယစ်လျက်ပင် နောက်ပါခြေရံများနှင့်ထွက်လာခဲ့သည်။ သံတမန်တို့သည် သူ၏အမူအရာကို ကြည့်လျက် ဉာဏ်စွမ်းပြိုင်ရန် ပြောဆိုကြလေသည်။ ပထမတွင် ငါးပါးသီလမြဲသလောဟု မေးလို၏။ ထိုကြောင့် လက်ငါးချောင်းကို ထောင်ပြလေ၏။ ၎င်းက ငါးအိုးခွက်သောက်ရုံဖြင့် ဤမျှမူးရသလောဟု မေးသည်ထင်သဖြင့် သူကလက်ဆယ်ချောင်းထောင်ပြကာ ဆယ်အိုးခွက် သောက်ခဲ့သည်ဟု သိစေလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ သံတမန်တို့သည် ငါးပါးသီလပင်မက ဆယ်ပါးသီလထိ ရှိခဲ့ကြသည်တကားဟု ယုံမှတ်ကြလေ၏။ ထိုနောက် ဘုရင်မှန်လျှင် ပြည်သူများကို ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ ချစ်ခင်ရာသည်။ ဤသို့ချစ်ခင်ပါ၏လောဟု သိလိုပေ၏။ ရင်ကိုပုတ်၍ ပြလေသည်။ ၎င်းက ဆယ်အိုးသောက်လျှင် ရင်မမူလောဟု

မေးသည်ထင်၍ သူထင်သည့်အတိုင်းပင် ရင်သာမက ကျောပါပူသည်ဟု သိစေလိုရာကား ကျောရောရင်ပါ ပုတ်၍ပြသည်။

သံတမန်တို့သည် အလွန်အံ့ဩ၏။ ဤမျှလောက် ယစ်မူးပြီးနေသူပင်လျှင် ပညာရှိလှပေသည်ဟူ၍ ဘုရင်အား အထင်ကြီးကြပေသည်။ ဤသူပင် ထိုမျှပညာရှိလောက အခြားမှူးမတ်များသည် အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိအံ့မည်နည်းဆိုကာ အရှုံးပေးခဲ့ကြလေသည်။

တစ်ကြိမ်တွင်မူ ဘုရင်ထံရေငုပ်နိုင်စွမ်းရှိသူတစ်ယောက် ရောက်လာလေသည်။ ၎င်းက သူနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းသူရှိ လျှင် ပြိုင်ရန်စိမ်းခေါ်လေရာ သားမက်တော်သာမနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရန် စီစဉ်ပေးလိုက်၏။ ရေငုတ်ပြိုင်ရန်မှာ ဝါးတစ်လုံးဓားတစ် စင်းကို လက်စွဲ၍ ရေထဲတွင်နှိုးဖြာ၍ ထိုနှိုးဖြင့် ခြင်းကြားတစ်လုံး အပြီးရက်လုပ်ကာ ဦးစွာပေါ်ထွက်လာသူအား အနိုင်ပေး ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုအစီအမံကို သိရလျှင် သာမသည် လတ်တလောအကြံပေါ်လာကာ ရှေးဦးမဆွကပင် ရက်လုပ်ပြီးသား ခြင်းကြားတစ်လုံးကို ကြိုတင်မြှုပ်ထားနှင့်၏။ အချိန်ကျရောက်လေသော် ဝါးတစ်လုံး ဓားတစ်စင်းစင်း ကိုယ်စီဆွဲလျက် ငုပ်ကြလေ၏။ ငုပ်မိချင်း သာမသည် မြှုပ်ထားသည့်ခြင်းကြားကို ယူ၍ မကြာခင်ပေါ်တက်လာခဲ့၏။ သူနှင့်ယှဉ်ပြိုင်သူမှာ နောက်ကျမှပေါ်လာလေသည်။ ထိုကြောင့် သာမ အနိုင်ရရှိခဲ့လေ၏။ သာမကား စန္ဒဝိဇယမင်းလွန်လျှင် စန္ဒသူရိယဟူသော အမည်ခံယူကာ မင်းဖြစ်လာလေသည်။

ထိုမင်းသည် စန္ဒဝိဇယသားတော်ဖြစ်သော ယောက်ဖတော်မင်းသား ငါးယောက်ရှိရာ အိမ်ရှေ့မင်းသား၊ မင်းသား ဓားပိုင်ကြီး၊ စည်တင်စားမင်းသား၊ ကုလားတန်စား မင်းသား၊ မင်းသားအထွေး ဖဖြူဟူ၍ ရှိကြရာ တစ်နေ့သ၌ ဤ မင်းသားများကား ငါ့ကိုပုန်ကန်လတ္တံ့ဟူသော အတွေးဝင်လာလေ၏။ ထို့ကြောင့် ဖမ်းဆီး စီရင်လေ၏။ သူသတ်တို့မှာ တုတ်များကိုင်ဆောင်လျက် သက်တော်ရ ဘုရားကြီးအနီးသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေ၏။ မင်းသားတို့က ဘုရားကို ကန်တော့ရန် တောင်းပန်ကြလေ၏။ မင်းသားတို့သည် ပူဇော်ကန်တော့ပြီးလေသော် အကျွန်ုပ်တို့ကို သတ်သောသူအား တစ်လှည့်တစ်ပြန် သတ်ရပါစေသတည်းဟု ဆုတောင်းခဲ့ကြလေသည်။

ထိုနောက် အိမ်ရှေ့မင်းသားက သေရမည်မလွဲရာကား ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိကြလင့်ဟု သတိပေးပြောဆို၏။ သူသတ်တို့ လည်း သတ်ကြလေသော် မင်းသားငဖြူသည် ကြောက်လန့်၍ ထွက်ပြေးလေရာ သူသတ်တို့ လိုက်လံဖမ်းဆီးကာ ကျောင်ထုပ် ဆွဲ၍ ပန်းဆီးမြောင်း၌ ပစ်ချခဲ့ကြ၏။ ထိုမင်းသား ပစ်ချရာအရပ်၌ နောင်အခါ ကျွန်းတစ်ခုပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုကျွန်းအား မင်းသားကျွန်းဟူ၍ ယနေ့တိုင် ခေါ်တွင်လျက်ရှိနေပေသည်။

အခြားသော မင်းညီမင်းသားတို့ကိုကား အသက်မသေစေဘဲ ရဟန်းဝတ်ထားစေလေ၏။ ထိုမင်းသားငါးယောက်တို့မှာ အားလုံးကွပ်မျက်ခံသွားခဲ့ရလေသည်။ ထိုမင်းလက်ထက် သိုက်တတ်ငလက်ရုံး၏သားဖြစ်သော အမတ်ပညာရှိ ကိုယ်ရံကြီး ခင်ညိုလည်း အသတ်ခံခဲ့ရလေသည်။ ၎င်း၏သား ရဲအောင်ကို ထိုမင်း၏သမီးတော်နှောင်းမွေးနှင့် ထိမ်းမြားပေးပြီး အဖ၏ အရိုက်အရာ ကိုယ်ရံကြီးရာထူးကို ခံတော်မူစေ၏။

ပညာရှိအမတ်ကြီးများ ရှိကြသော်လည်း မတရားသဖြင့် များစွာအသတ်ဖြတ်ခဲ့လေသည်။ သေရည်သေရက် နေ့စဉ် သောက်၏။ နွားဝမ်းတွင်းသားကိုလည်း နေ့စဉ်စား၏။ မင်းကျင့်ဝတ်မထိန်းဘဲ ယုတ်မာသော အမှုကိုပြုကျင့်၏။ ပြည်တုတ် ပြည်ခွန်ကိုလည်း မတရားသဖြင့် ကောက်ခံ၍ များမတ်ပြည်သူအသည်အလာတို့၏ သမီးများပါ သိမ်းပိုက်၍ ခြေတော်တင်လေ ၏။ ပြည်ပူရွာဆာ အမှုအရာကို ပြခဲ့လေ၏။

ထိုကြောင့် ထိုမင်းအား နန်းတွင်းနန်းပြင် ပြည်သူတို့မုန်းထားလာသည်။ ဒေါသဖြစ်လာကြသည်။ အခွင့်အခါ စောင့် လျက် တော်လှန်လိုလာကြသည်။ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုများလာရာကား ကိုယ်လုပ်တော်တို့သည် တစ်နေ့တွင် စားတော်ပွဲတွင် ဆေးခပ်၍ ကျွေးခဲ့ကြ၏။ အဆိပ်သင့်လေရာ ဘုရင်သည် မကြာမီ နတ်ရွာစံလေတော့သတည်း။

၂/၂၃၁၆၀၀၀

မြောက်ဦးထီးနန်းကို စန္ဒပရမ ရာဇာမင်းစိုးစံလေ၏။ ထိုမင်း၌ စာပေအတူသင်ကြားဖက် သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရှိ၏။ ထိုသူသည် မြောက်ဦးမြို့တော်မှ အနောက်တောင်ဘက် ပြတဲရွာတွင် နေထိုင်သည်။ ပြတဲရွာသည် ရခိုင်မင်းတို့ စခန်းချသောနေရာဖြစ်လေသည်။ ပြတဲရွာ၌ ရုပ်ဆွေဘ၏ အစ်မကြီးတယောက်လည်း နေထိုင်လေသည်။ ရုပ်ဆွေဘတွင် ကြင်ယာဇနီးနှင့် ရုပ်ဆွေဟူသော သမီးတစ်ယောက်ရှိ၏။ သမီးမှာ ရုပ်ရည်ချောမောလှပသော်လည်း ဆင်းရဲသူတစ်ယောက်ဖြစ်၍ ပျက်ရယ်ကျီစယ်သော သဘောနှင့် ရုပ်ဆွေဟု ခေါ်တွင်ကြသည်။

ငယ်မည်ရင်းမှာ စောဘုန်းကြွယ်ဖြစ်ပြီး ရုပ်ဆွေ၏ဘခင်ဖြစ်သောကြောင့် အများက ရုပ်ဆွေဘဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ရုပ်ဆွေနှင့်မိဘဖြစ်သူတို့မှာ ကွမ်းခြံလုပ်၍ အသက်မွေးကြ၏။ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုကြ၏။ ရှေးမင်းများတည်ထားသော စေတီတစ်ဆူကို မပြတ်ဦးခိုက်ကြည်ညို၏။ စေတီတော်မှာ ကွမ်းခြံနှင့်အိမ်သွားရာလမ်းတွင် ရှိ၍ နားနေနိုင်၏။ ထိုစေတီ၌ တထောက်နားစဉ် ဆင်းရဲသောဘဝကို ညည်းညူလေ့ရှိ၏။

သူသည် ဆင်းရဲခြင်းဘဝမှ အစဉ်လွတ်မြောက်ရန် ဆုတောင်းတတ်၏။ ရုပ်ဆွေ၏မိဘတို့သည် နှစ်လရှည်ကြာစွာ လုပ်ကိုင်နေသော်လည်း တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ဆင်းရဲနွမ်းပါး၍သာလာရ၏။ ထိုကြောင့် ဟူးရား ဗေဒင် ဆရာတစ်ဦးအား မေးမြန်းလေရာ ထိုဆရာက ယခုထက်ပင်ပို၍ ဆင်းရဲဦးမည်ဟု ဟောလိုက်၏။ ရုပ်ဆွေဘ၌ လုပ်စားစရာ ဓားမတစ်ချောင်းသာ အားကိုးရှိလေသည်။

ဝတ်စရာဆို၍ နံလျားငယ် တစ်ပိုင်းသာရှိရာ ‘ငါ့၌ကား သည်ထက်ဆင်းရဲစရာ အဘယ်သို့ရှိတော့အံ့နည်း။ ငါ့၌ ဓားမတစ်ချောင်းနှင့် ပဒရီတစ်ခုသာရှိတော့သည်ဟု စဉ်းစားမိ၏။ မကြာမီ ထိုအကြောင်းက အစ်မကြီးထံသွား၍ ပြောပြ၏။ အစ်မကြီးက ဗေဒင်မှန်မမှန်ကို သိရအံ့ဟု ပြောလိုက်၏။

တစ်နေ့သ၌ ကွမ်းခြံသွားရာ တောင်ပို့ငယ်တစ်ခုမှ ဖွတ်တစ်ကောင်ထွက်လာသည်ကို တွေ့၍ အားရဝမ်းသာ ဖွတ်ကိုလိုက်လေ၏။ ဖွတ်သည်လူကိုမြင်လျှင် တောင်ပို့ခေါင်းသို့ ဝင်သွားလေ၏။ ရုပ်ဆွေဘတောင်ပို့ကို ကြည့်လေရာအပေါက်နှစ်ခုတွေ့ရ၏။ ထိုအခါ ဖွတ်ဝင်သွားသောအပေါက်ကို မိမိနံလျားနှင့် ပိတ်ဆို့ပြီး ကျန်တစ်ပေါက်မှ မီးမြှိုက်လေ၏။ ကြာသော် ဖွတ်သည်ပူလာ၍ ရုန်းကန်ကာ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွား၏။ ဖွတ်နှင့်အတူ ရုပ်ဆွေဘ၏ပုဆိုးမှာ ငြိပါသွား၏။ ထိုအခါ ငါ့တွင် ဝတ်စရာမရှိတော့ပြီဟု စိုးရိမ်ကြီးစွာဖြင့် ဖွတ်အားလိုက်လေ ရာ ဖွတ်သည် ချောင်းသို့ တဟုန်ထိုး ဆင်းပြေးတော့သည်။ ဖွတ်အားမမိသော် လက်၌ ကိုင်ထားသော ဓားမဖြင့်ပေါက်ရာ ဓားမမှာ ဖွတ်ကိုမထိဘဲ ချောင်းထဲ ကျသွားလေ၏။ ထိုအဖြစ်ကို ကြုံတွေ့ရသော် ဗေဒင်ဆရာ ပြောပြချက်ကို သတိရ လေသည်။

ငါ့အားဟူးရား ထွက်ဆိုချက် မှန်ပေသည်ဟု အောက်မေ့၏။ ဖွတ်လည်း မမိ ဓားမလည်း ဆုံးရသောကြောင့် ပို၍ ဆင်းရဲလာလေ၏။ (ထိုအခါမှစ၍ ဖွတ်မရ၊ ဓားမဆုံးဟူသော စကားဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။) ရုပ်ဆွေဘသည် အဝတ်မရှိရကား

မှောင်မှရွာသို့ဝင်ခဲ့၏။ ထိုနောက် အစ်မကြီးအိမ် ကန်စွန်းခင်းအနီးသို့သွား၍ ‘ဗေဒင်မှန်လှသည့်အမကြီး’ဟု လှမ်းအော်၏။ အစ်မကြီးလည်း သိနှင့်ပြီးဖြစ်ရာ မိမိခြုံသောတဘက်ကို ပစ်ပေးလေ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ အစ်မကြီးပေးသော တဘက်မည်းစောင်ကို ဝတ်နေခဲ့ရသည်။ တစ်နေ့သ၌ ရုပ်ဆွေဘသည် သားငါးရှာရန် ထွက်ခဲ့လေသည်။ အညာဒီရေကြီးခိုက်နှင့် ကြုံခဲ့ရ၏။ ထိုကြောင့် ဒီရေနှင့်မောပါလာသော ဗလီကဏန်းကောင်ကို ကောက်ကာ မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ သွားရောက် ရောင်းချ၏။ ထိုအခိုက် ဘုရင်မင်းထွက်ချီခြင်းနှင့် ကြုံကြိုက်သဖြင့် တွေ့ဆုံလေရာ ဘုရင်မြင်တော်မူလေလျှင် ငါ့သူငယ်ချင်း ပေတကားဟု မှတ်မိကာ မေးမြန်း၍ နန်းတော်သို့ ခေါ်ဆောင်ကာ သူကောင်းပြုခဲ့လေ၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် အပ်နှင်းလေ၏။

ဘုရင်နတ်ရွာစံလေလျှင် မင်းအဖြစ် ဆက်ခံရလေ၏။ သူတစ်ပါးအား ဘေးရန်မပြုဘဲ ကုသိုလ်ကံအလျောက် မင်းဖြစ် လာသောကြောင့် အဘယမဟာရာဇာမင်းဟူ၍ ဘွဲ့မည်ခံလေသည်။ မင်းဖြစ်သော် အဘိသိတ်ခံသဖြင့် ပြည်သူအပေါင်း လာရောက်ကြ၏။ ရွှေ ငွေရတနာတို့ဖြင့် ပူဇော်ကြသည်။ ထိုရတနာတို့ကို ဆင်းရဲစဉ်က ကူညီခဲ့သော အစ်မကြီးအား ကျေးဇူးဆပ်ခဲ့၏။

အစ်မကြီးမှာလည်း ထိုလက်ဆောင်ပစ္စည်းတို့ဖြင့် နေ့ချင်းညချင်း ကြွယ်ဝချမ်းသာသွားသဖြင့် ‘နိချင်းကြွယ်ဝ’ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့၏။ သမီးတော်ကိုလည်း တိုက်နယ်တစ်ခု အပိုင်စားပေးခဲ့လေရာ ဘုန်းကြွယ်တိုက်နယ်၊ ဘုန်းကြွယ်ရွာဟု ခေါ်တွင် ခဲ့၏။ ရွာအမည်ကိုကား ယခုအခါတွင် မြောင်းဘွယ်ဟူ၍ ခေါ်နေကြ၏။

စားကြေးခံ စောဘုန်းကြွယ်သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုခဲ့၏။ ဘုရားစေတီများ၊ ရေတွင်းရေကန်များဖြင့် စည်ကားခဲ့ လေ၏။ နိချင်းကြွယ်ဝလည်း ငါ့မောင်မင်းဖြစ်သောကြောင့် ငါသည် နေ့ချင်းကြွယ်ဝခဲ့သည့် ငါ့မောင်ဘုရင်နှင့် ရှေးဘဝက ကုသိုလ်ဆက်ရှိပေသည်။ ငါ့မောင်နှင့် ငါသည် နောက်ဘဝတွင်လည်း ကုသိုလ်ဆက်မပြတ်စေလိုဟု ဆိုကာကောင်းမှုပြုခဲ့၏။ ၎င်းပြုခဲ့သော စေတီတစ်ဆူနှင့် တူးဖော်ခဲ့သော နှစ်ဆင့်ရေကန်ကြီးမှာ ယခုတိုင်ရှိနေသေး၏။ မောင်တော် ဘုရင်မင်းတွင် ကား မဟာဒိန် ဘုရားတစ်ဆူပင့်တော်မူခဲ့သည်။ ကွမ်းခြံလုပ်ကိုင်သော နေရာတွင် သိမ်တော်နှင့်ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်တိုက် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

ဆင်းရဲသားဘဝက ဆုတောင်းလေ့ရှိခဲ့သော စေတီကိုလည်း ပြုပြင်၍ အလှူကြီးကိုပါ ပေးခဲ့သည်။ ထိုသိမ်နှင့် စေတီတော်တို့မှာ ယခုအချိန်ထိ ရုပ်ဆွေဘကောင်းမှုဟု ခေါ်တွင်နေ၏။ အစ်မကြီးကောင်းမှုကို နိချင်းကြွယ်ဝစေတီ၊ ရေ ကန်ကို မင်းတက်ကန်ဟု ယနေ့တိုင် ခေါ်တွင်နေကြလေသတည်း။

"ရမ်းပြည့် မင်းရပ်ဇာတိဖြစ်ပြီး မိခင်သည် မြောက်ဥမြို့၌ မုန့်ရောင်းချခဲ့ဖူးသည်။"

အောင်စုံသည် ရမ်းပြည့် မင်းရပ်ဇာတိဖြစ်ပြီး မိခင်သည် မြောက်ဥမြို့၌ မုန့်ရောင်းချခဲ့ဖူးသည်။ ထိုစဉ် ဘုရင်၏ ဥယျာဉ်များနှင့် ရည်ခဲကြွပြီး သားသေခန္ဓာရရှိကာ ဇာတိဌာနေသို့ သွားရောက်မွေးဖွားခဲ့၏။ များမတ်သွေးမကင်းရာကား ငယ်စဉ်ကပင် ခွန်အားရှိလာကာ ပုဆိန်ကိုလက်ဆွဲ၍ တောင်စဉ်ကမ်းတွင် ကျက်စားလာခဲ့သူဖြစ်သည်။ တောင်စဉ်ကမ်းသား ပုဆိန်သည်ဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့သည်။ ရဲစွမ်းသတ္တိလည်း ရှိသူဖြစ်ရာ ရခိုင်မင်းများက မြောက်စားခဲ့ကြလေသည်။

ရမ်းပြည့်ကျွန်းကို စားကြေးပေးထားခံရလေ၏။ ထိုကြောင့် ရမ်းပြည့်စားဟူ၍တွင်လေသည်။ အောင်စုံသည် မင်းနှင့်မ သင့်မြတ်သောအခါ ပုန်ကန်သူအဖြစ်သို့ရောက်ရှိပြီး ရမ်းပြည့်မြောက်ဘက်တစ်ဝိုက်၌ လှည့်လည်၍ကျက်စားနေခဲ့သည်။ ကြောင်ကြီးအောင်စုံဟူ၍လည်း ခေါ်ကြပေသည်။ တစ်နေ့သ၌ ဓားပိုင်ကြီး ငသောကြာသည် အဘယရာဇာမင်းကို ပုန်ကန်၍ စန္ဒသူမနရာဇာဘွဲ့ခံကာ မြောက်ဦးထီးနန်းကို စိုးစံလေ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် ငပေါင်တို့အားရမ်းပြည့်ကျွန်းစားခန့်အပ်လေ၏။

ငပေါင်တို့သည် ရှေးကထက် အခွန်ဘဏ္ဍာတိုးတက်ကောက်ခံ၏။ အမှုအခင်း အပြစ်အနာများစွာ ရှာဖွေခြင်းပြုလေ သည်။ ထိုအခါ ကျွန်းသားများသည် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုကြောင့် (၁၂)ရွာသား လူကြီးတို့သည် ကျောက်ချောင်း ရမ်းပြည့်ကြီးရွာတွင် စည်းဝေးတိုင်ပင်ခဲ့ကြကာ စနေဖြူအား ဗိုလ်တင်မြှောက်ကြသည်။ သာဖြူ မောင်ထွေးတို့ကို အကြီးအကဲ ပြုစေလေ၏။ ယင်းတို့သည် ထန်းပြင်ရွာသို့ ရောက်ရှိနေသော ငပေါင်တို့အား ဝိုင်းရံကာ တုတ်၊ ဆောက်ပုတ်တို့ဖြင့် ရိုက်နှက်လေသော် ငပေါင်တို့လည်း ထွက်ပြေးလေသည်။

ထိုအကြောင်းကို အောင်စုံကြားလေလျှင် ယင်းလူစုနှင့်လာရောက်၍ တွဲဖက်လေသည်။ စန္ဒသူမနရာဇာမင်းအား ဤလေးယောက်သော သူတို့ဆန့်ကျင်ကြလေ၏။ တိုက်စည်တီး၍ သောင်းကျန်းခြင်းပြုကြလေသည်။ ရမ်းပြည့်ငယ်စားက လည်း ပုန်ကန်လာလေ၏။ သို့သော် ကိုယ်ရံတော်တို့ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံသွားရလေသည်။

၎င်း၏အပေါင်းအဖော်တို့သည် နန်းတော်ခြား မီးရှို့ကြလေသည်။ ရမ်းပြည့်(၁၂)ရွာသားလည်း များမတ်တို့အား နှိမ်နင်းရန် စေလွှတ်ခံရလေသည်။ ထိုစဉ် အောင်စုံသည် မင်းရပ်သို့ရောက်ရှိ၍ များမတ်များနှင့်တွေ့ဆုံကာ ဤသို့ပြော၏။

‘အကျွန်ုပ်သည် ဆိုးသွမ်းနေသူမဟုတ်ပါ ဗိုလ်မင်း စနေဖြူ မောင်ထွေးတို့သာ သောင်းကျန်းနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့အား တိုက်လှန်ဖျက်ဆီးခဲ့၍လည်း ငြိမ်သက်နေကြပါပြီ။ မာန်အောင်ကျွန်း၌ ဆယ်ရွာသူကြီး အောင်ကျော်ဇံ သောင်းကျန်းနေပါသည်။ သူသည် ငယ်စဉ်အခါကပင် မည်သူ့ကိုမျှ ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိပါ။ မီးသည် လောင်စားများလျှင် အားကြီးလာတတ်ပါ၍ အဆောတလျှင် ကြံချီကာ တိုက်တော်မူကြပါ လေ၊ ပြန်လာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့လည်း လက်ဆောင်ဆက်သပါမည်။’

အောင်စုံစကားအရ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ သွားရောက်တိုက်လေရာ အောင်ကျော်စံ ဆီး၍ ခုခံလေ၏။ မနိုင်သဖြင့် ပြန်လာခဲ့၏။ အောင်စုံသိလျှင် လက်ဆောင်မဆက် သောင်းကျန်းအံ့ဟု သတင်းလွှင့်သည်။ ရခိုင်မင်းစစ်သည်တို့ မင်းရပ်

ချောင်းသို့ဝင်ကာ စစ်ပုတ်တော်ခံတပ်ကို တိုက်လေလျှင် ဆီး၍ခုခံ၏။ စစ်သည်တို့ပျက်ပြန်၏။ စစ်တွေကျွန်း ကုလားတို့က လည်း မြို့တော်သို့ စုရုံးချီတက်ကြ၏။ ယင်းတို့အား လိုက်လံတိုက်ခိုက်ရာ သားမယားပါမကျန် အနောက်ပင်းဝါသို့ ထွက်ပြေးကြ၏။

ထိုမင်းလက်ထက် လက်ဝဲရန္တသူ သောင်းကျန်းပြန်၏။ စာဖတ်တတ် ခိုးဝေနှင့်ကိုယ်ရံတော် ပိုးရွှေတို့သည် မင်းထံမခစားလို၍ ပုန်ကန်ပြန်၏။ မင်းအားတိုက်ရန် အောင်စုံနှင့် ပေါင်းကြ၏။ အောင်စုံက စစ်အင်္ဂါမစုံသေး ပြည့်စုံလျှင်ချီမည်၊ ချီအံ့ဟုပြော၏။ ၎င်းတို့မှာ တောင်စဉ်ကမာသို့သွား၍ လူစုကာ လှေငါးစင်းနှင့်ချီလာရာ ကံသာရောက်လျှင် ဘုရင်တပ်နှင့်တွေ့၍ တိုက်ကြရာ သမက်တော် လက်ဝဲပြန် အနန္တသီရိ ဒဏ်ရာရသေဆုံးလေ၏။ ဘုရင်လည်း ကြောက်လန့်ကာ နန်းတော်မှ ပြေးလေ၏။ ထိုမင်းနန်းကျလေလျှင် ကိုယ်ရံတော် ပိုးရွှေနန်းတက်၏။ စန္ဒဝိမလရာဇာဘွဲ့ခံ၍ မင်းပြု၏။ ဤမင်းသည် ပညာရှိ မှူးမတ်တို့အား ချီးမြှောက်သည်။ အမတ်ကြီးရွှေသဲ၏မယား မိပန်းရန်ကို သီရိမလ္လာဘွဲ့ပေးကာ စားကြေးပေး၏။ သားကျော်စံကိုလည်း ပညာသင်စေ၏။ ရွှေသဲမှာ ကိုယ်ရံကြီးရဲအောင်၏သားဖြစ်သည်။ ရဲအောင်ကား ကိုယ်ရံကြီးခင်ညို၏ သားဖြစ်လေသည်။ ခင်ညိုမှာ သိုက်တတ် ငလက်ရုံး၏သားဖြစ်၍ ငလက်ရုံးမှာ ပညာဝံသဘွဲ့ခံ ကျီးညို၏သားဖြစ်၏။ ထိုသို့ မင်းအဆက်ဆက်မှ ပညာရှိမှူးမတ်ကောင်းဖြစ်၍ မင်းနှင့်ပြည်သူတို့အကျိုး သည်ပိုးခဲ့သူများဖြစ်ကြသူများဖြစ်သည်။

စန္ဒဝိမလမင်းအား ကုလားတန်စား စဖိုဝေသည် မခစားဘဲနေလေခဲ့ပြီး သင်္ဂါအရပ်မှ သောင်းကျန်းလေ၏။ တိုက်စေရာ အားမမျှဘဲ ဆုတ်ခွာခဲ့ရ၏။ မင်းလှေ အစင်း(၂၀)နှင့်လှေအများကို စဖိုဝေရရှိသွား၏။ နောက်တစ်ကြိမ်တိုက်လေသော် စဖိုဝေကို ဖမ်းမိလေ၏။ ဓားဖြင့်ခုတ်သတ်ရာ ဓားမပြတ်သောကြောင့် ဓားပြန်စီးစဖိုဝေ အမည်တွင်ခဲ့၏။ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာပြီး ရွှေမြို့တော်၌ ရဟန်းပြုပေးထားလေ၏။ နန်းကျသုမနရာဇာလည်း ရဟန်းပြုနေလေ၏။

တစ်နေ့သ၌ သံတွဲစားဘတော်သည် အောင်စုံထံသွား၍ မင်းပြုရန်ပင့်ခေါ်၏။ ထိုကြောင့် သူရဲများနှင့် မြို့တော်အနီး ပေါင်းထုပ်တွင် တပ်ချနေလေသည်။ ဘုရင်သည် ဖိုးဝေကိုစေလွှတ်၍ တိုက်စေရာ မနိုင်သဖြင့် ဘုရင်လည်း နန်းမှပြေးကာ သျှစ်သောင်းသိမ်တွင် ဝင်၍နေ၏။ မင်းမရှိသော် အောင်စုံနန်းတက်ကာ စန္ဒသတိဿရာဇာဟူသော ဘွဲ့ခံလေသည်။ စန္ဒဝိမလရာဇာအား ဖမ်းဆီး၍ ရဟန်းပြုထား၏။ အောင်စုံသည် မင်းဖြစ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူများနှင့်မတူ ထူးခြားသောအချက်များရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ

၁။ စစ်ချီသည့်အခါ ကောင်းကင်ထက်မှာ (၁၂)ခုသော လင်းတငှက် ပါးနီတို့သည် ဝဲပုံ၍ လိုက်ပါကြ၏။

၂။ လေရှင်တို့သည်လည်း နောက်မှလိုက်၍ ထကြကုန်၏။

၃။ တိုက်စည် တိုက်မောင်းတို့ တီးလိုက်လျှင် လူတို့ချက်တိုင် ဖောက်ထွင်း၍ နောက်ကျောပြင်မှ ထွက်သကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရပြီး မြေတွင် မှောက်ခုံလဲကြကုန်၏။

၄။ ထိုးအပ်ပစ်အပ်သော လက်နက်ဟူသမျှတို့သည်လည်း လူတို့ကိုယ်တွင်ချည်း ထိခိုက်ကြ၏။ ထိုကြောင့် အောင်စုံကို လက်နက်ပိုင် မင်းဟုပြောဆိုကြ၏။ အောင်စုံမင်းဖြစ်စက မလေးမခန့်ပြုခဲ့ကြ၏။ အဘယရာဇာမင်း၏ညီရမ်းပြည့်စားဆိုလျှင် မခစားဘဲ နေခဲ့၏။ ထို့ပြင် ဖြားခန်း၍ သစ်ငုတ်ပေါ်သည်ဟုပင် မခန့်လေးစားပြောဆိုခဲ့သည်။ ပုန်ကန်သူ အများအပြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ဖိုးဝေ၊ ငသံတွေ၊ သံတောင်စား တိုးရွှေခင်၊ ကွမ်းပုံတောင်စား သာမတုံး ကျော်ဝေ၊ ကုလားငရွှေစာ၊ လေးမြို့ချောင်းမှ ချင်းများ၊ ရလာကျွန်းအုပ် သံတွဲစား သတိုးဖြူ၊ ကောင်းညွန့်ရန်တိုင်၊ ထွန်းပေါ်ဝေ၊ ပြင်ဓားငိုင်းကြီး၊ တုံးမောင်းဓားပိုင်ကြီး၊ ကြက်ချေးစားငချွန်း၊ ဥရာဇ်တောင် ငပုတို့ဖြစ်ကြ၏။

သူပုန်ရန်တို့သည် အရပ်ရပ်မှ ပေါ်ပေါက်လာလေ၏။ ထိုအန္တရာယ်တို့အား မင်း၏ရဲမက်များက တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ အောင်စုံ၏ရဲမက်တို့မှာ များပြားလှ၏။ သားတော် ဥပရာဇာ သက်စံရွှေ၊ လက်ယာမြန်ခေါင်းမဲ၊ တူတော်ဓားပိုင်ကြီး ကျော်ပုံ၊ ဆင်ကဲကြီး ထွန်းပေါ်၊ တောင်ဘက်စား ဥဂ္ဂါရွှေ၊ သစ္စာတော်ခံ တိုးကျော်ဝေ၊ ပြည့်စားခြေဝန်း၊ မာန်အောင်ဆယ်ရွယ်စားသူကြီး အောင်ကျော်စံ၊ လက်တော်ရေးလောင်စား သတိုးအောင်တို့မှာ ထင်ရှားကြ၏။ မင်းအောင်စုံ၏သား အိမ်ရှေ့မင်းနှင့်မိဖုရားတို့ ရမ်းပြည့်မှရောက်လာ၏။

ထိုအခါ ပြည်စိုးကြီးညိုရွှေအား နန်းခေတ္တအပ်ကာ ရမ်းပြည့်ကျွန်းသို့ ကြွချီသွားသည်။ ထိုစဉ် လက်ဝဲပြန်ဘထော်သည် မြို့တော်သို့လာကာ တိုင်ပင်သည်။ ဓားပြန်စီးကို မင်းပြုရန် တောင်းပန်သည်ကို လက်မခံဘဲ ကံ့ကော်သစ်တပ်တို့ လည်းကောင်း၊ လေးတပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သောင်းခေါင်မော်တွင် တပ်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ မြားစူးချောင်း(၁၂)ချောင်း ရှိသော လေးကိုလည်း လုပ်ခဲ့ကြသည်။ လူသန်လေးကျိပ်တပ်၌ ဘထော်သည် ဗိုလ်ချုပ်လုပ်၍ စောင့်နေလေသည်။

မင်းအောင်စုံကား ရမ်းပြည့်ကျွန်း မင်းရပ်သံချောင်းသို့ ရောက်ရှိသွားကာ တဲနန်း၌နေ၍ သူပုန်များအား ဆုံးမလေ၏။ ဆွေမျိုးများကို ဆုလာဘ်ပေးလျက် သင်္ကြန်စားတော်ခေါ်ကာ ပွဲကြီးသဘင်ဆင်ယင်၍ အလှူကြီးပေးလေသည်။ ဘုရင်ထွက်ချီနေခိုက် နန်းလုတက်နေသော သတင်းသည် မကြာမီပျံ့နှံ့လာ၏။ ထိုအခါ အောင်ကျော်စံကိုခေါ်ကာ လက်ဝဲပြန်

ရာထူးကိုပေးလျက် အမှုထမ်းရွက်စေလေ၏။ လက်ဝဲမြန်သတိုးအောင်ဟူသော အမည်မှည့်စေသည်။ သတိုးအောင်သည် ဘထော်၏ ခံတပ်တိုက်ရာ တပ်ပျက်၍ ဘထော်ပြေးလေသည်။ ဓားပြန်စီး သည် နန်းတက်ပြီး (၁၆)ရက်အကြာ၌ ဆင်းပြေး လေသည်။ တစ်ဖန် ဓားလက်စားတိုးရွှေ မင်းပြုလေသည်။ တစ်ရက်နေ့ပြီး ဒဂီးများယူပြေးသွား၏။

(၂၇)ရက်အကြာတွင် ဘုရင်မင်းအောင်စုံ ပြန်ရောက်လာ၏။ ထိုအခါ ဘထော်ကို ဖမ်းမိ၍ ဦးခေါင်းဖြတ်သတ်ပစ်လေ သည်။ ဘုရင်သည် သူပုန်များအား ကြောက်လန့်ခြင်းမထင် ဖြစ်သွားလေ၏။ ထိုကြောင့် ထိမထင်ရာဇာဟုပင် တံဆိပ်ခတ် နှိပ်ခြင်းပြုလေ၏။ ထိုနောက် ရှေ့ပြည်သခင် ဓမ္မရာဇ်ရာဇာဟူသော အမည်သစ်ကို ခံယူပြန်လေ၏။ ဒဂီးလည်း ခတ်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဓားပြန်စီးစသော သူတို့သည် ပင်းဝါးကုလားတို့အကူအညီယူလျက် ပုန်ကန်ခဲ့ကြ၏။ မရသဖြင့် သံတွဲစား သတိုးဖထံသို့လည်း အကူအညီခေါ်ကြပြန်သည်။ သတိုးဖြူသည် ကျားရေဝတ်တောင် မင်းကျော်ထွေးနှင့် ပူးပေါင်းတိုက်လေ ၏။ သတိုးဖြူသေဆုံးပြီး ဓားပြန်စီးလည်း ငါးကျည်းတောင်သို့ ထွက်ပြေးသည်ကို ဖမ်းမိသဖြင့် သတ်ပစ်လိုက်သည်။ အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်ကြကာ ငချွန်း၊ ကောင်းမှုရန်နိုင်၊ ထွန်းပေါ်ဝေတို့ သောင်းကျန်းနေကြပြီး ငရွှေစာတိုက်ပွဲ၌ ကျခဲ့သည်။

တောင်မင်းကျော်ထွေးသည် တန်းလွဲချောင်းမှနေကာ သောင်းကျန်နေ၏။ ငသံတွေလည်း အဘယရာဇာမင်း၏သား တော် ဟရီ၊ အမ်းစားခြေသလုံး၊ ဖောင်သာရွှေ၊ လေးဘက်တောင်စား ငထွန်းအံတို့အား အဝစဉ်ကူမင်းထံ စစ်ကူခေါ်စေလေ သည်။ စစ်ကူမရသော် ငသံတွေသည် စိတ်ပျက်အားလျော့နေခဲ့ရာ တစ်နေ့၌ သက်ရွှေစံနှင့် ဓားပိုင်ကြီးကျော်ပုံတို့ ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားကြသည်ကို ဖြန်ဖြေပေးလိုက်ရ၏။ သက်ရွှေစံကား မကျေနပ်၍ ရမ်းပြည့်ကျွန်း စင်ချောင်းသို့ခွဲသွားသည်။ ထိုတွင် တစ်စင်ထောင်ကာ သောင်းကျန်နေ၏။ သက်ရွှေစံ၏နှိပ်စက်ခြင်းကို မကျေနပ်ဖြစ်လာ၏။ အခွင့်ရလျှင် ပုန်ကန်ရန် အကြံရှိ၏။ သို့သော် နောက်လိုက်မရှိ၍ လက်လျှော့ခဲ့ရသည်။ ဘုရင်အောင်စုံသည် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။

ထိုအခါ လက်ဝဲမြန်သတိုးအောင်သည် မဟာသမ္မတရာဇာအမည်ခံ၍ မင်းပြုလေသည်။ နောင်တွင် ရွှေနန်းသခင် အဂ္ဂေါပုညာဇာရာဇ ဟူ၍ ဘွဲ့မည်ခံခဲ့လေ၏။ ယောက်ဖတော်ကျော်ပုံသည် ဓားပိုင်ကြီးဖြစ်လာ၏။ ငသံတွေကား သစ္စာခံ ၍ ကုလားတန်စားဖြစ်လာသည်။ ကောင်းညွန့်ရန်နိုင်တို့သည် တော်လှန်တိုက်ခိုက်လျက်ပင် ရှိနေကြသည်။ တောင်မင်းကျော် ထွေးမှာ ရမ်းပြည့်ကျောက်ချောင်း ဇာတိဖြစ်၏။ တန္တစစ်အောင် ဟူသောအမည်ကိုလည်း ခံယူထားသည်။ အောင်စုံမင်း သားတော် သက်စံရွှေလည်း ပုန်ကန်သူဖြစ်သည်။ ကျော်ထွေးသည် မင်း၏အစောင့်များ တိုက်လေသည်။ သက်စံရွှေနေရာ ဇင်ချောင်းနန်းအား မီးရှို့ခဲ့လေသည်။ နောင်တွင် ကျော်ထွေးသည် အဝေးသစ္စာခံနေလာခဲ့သည်။

သူပုန်ရန်မစဲမီ စစ်ကူတောင်းသူများကြောင့် အမရပူရ ဘိုးတော်မင်းထံမှ စစ်ကူရောက်လာသည်။ တိုင်းပြည် မတည် မငြိမ်ပြည်တွင် မညီညွတ် မသင့်မြတ်ဖြစ်နေလေရာ ဘိုးတော်တပ်သည် သမ္မတမင်းကို ဖမ်းဆီးကာ တိုင်းပြည်ကို သိမ်းပိုက် လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ရခိုင်၌လည်း မင်းဆက်ပြတ်ခဲ့လေတော့သတည်း။

ကိုးကားသော ကျမ်းစာအုပ်များ

- ၁။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ
- ၂။ မဟာပညာကျော်လျှောက်ထုံး
- ၃။ ဓညဝတီရာဇဝင်သစ်
- ၄။ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်(ပ၊ ဒု)
- ၅။ အင်းစောက်ရာဇဝင်(ပေမူ)
- ၆။ ရခိုင်ရှေးထုံးရာဇဝင်(ပေမူ)
- ၇။ ရခိုင်မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး
- ၈။ ရခိုင်မဟာရာဇဝင်ကြီး(ပေမူ)
- ၉။ ရခိုင်ရာဇဝင်လင်္ကာတော်
- ၁၀။ ရခိုင်ရာဇဝင်လင်္ကာအကျဉ်း
- ၁၁။ ရခိုင်ရာဇဝင်လင်္ကာ(မြို့တည်)
- ၁၂။ ရာဇက္ကမသင်္ခေပကျမ်း
- ၁၃။ ရခိုင်တန်ဆောင်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း
- ၁၄။ ဒွါရာဝတီမဂ္ဂဇင်း
- ၁၅။ စစ်တွေကောလိပ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း
- ၁၆။ ရခိုင်မဂ္ဂဇင်း
- ၁၇။ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုမဂ္ဂဇင်း
- ၁၈။ မြောက်ဦးမြို့ဘုရားသမိုင်း
- ၁၉။ ရခိုင်ဒဂိုင်းများ
- ၂၀။ ရခိုင်စာဆိုတော်များ
- ၂၁။ ရခိုင်ရှေးဟောင်းမြို့တော်များ
- ၂၂။ ရခိုင်မင်းသမီး မငွေဖြူ ဝတ္ထု
- ၂၃။ ရခိုင်ဇာနည်ဂျာနယ်
- ၂၄။ ငလက်ရုံးလျှောက်ထုံး(ပေမူ)
- ၂၅။ ရခိုင်သာစွလေ
- ၂၆။ မြောက်ဦးလမ်းညွှန်
- ၂၇။ ရခိုင်ပြည်နယ်မှတ်တမ်း
- ၂၈။ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုများ(၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄)
- ၂၉။ ရခိုင်ရာဇဝင်
- ၃၀။ ကျန်းတော်ရှင်သမိုင်း
- ၃၁။ ရခိုင်မဟာရာဇဝင်ကြီး

ကဝိသာရဆရာတော်

။

ဦးပဏ္ဍိတလင်္ကာရ

ဦးစန္ဒမာလာလင်္ကာရ

ဦးသာထွန်းအောင်

ဆရာငမည်

ဆရာကျော်မည်

ဝါးကျောင်းပဏ္ဍိတ်

ဦးစံတင်

ဦးစန္ဒမာလာလင်္ကာရ

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

သံတွဲ

စစ်တွေ

စစ်တွေ

၁၉၇၁၊ ရန်ကုန်

ဦးဦးသာထွန်း

ဦးစံသာအောင်

ထွန်းရွှေခိုင်

။

ဦးဦးသာထွန်း

ရန်ကုန်

မာန်အောင်ပီယ

ရခိုင်ပြည်နယ်ကောင်စီ

ရခိုင်ပြည်နယ်ကောင်စီ

အရှင်စက္ကိန္ဒ

ဦးအောင်သာဦး

ဦးကိတ္တိ

ဦးဦးသာထွန်း